

Tumbe

ISSN: 2581-8511

Impact Factor: 4.75

Group of International Journals

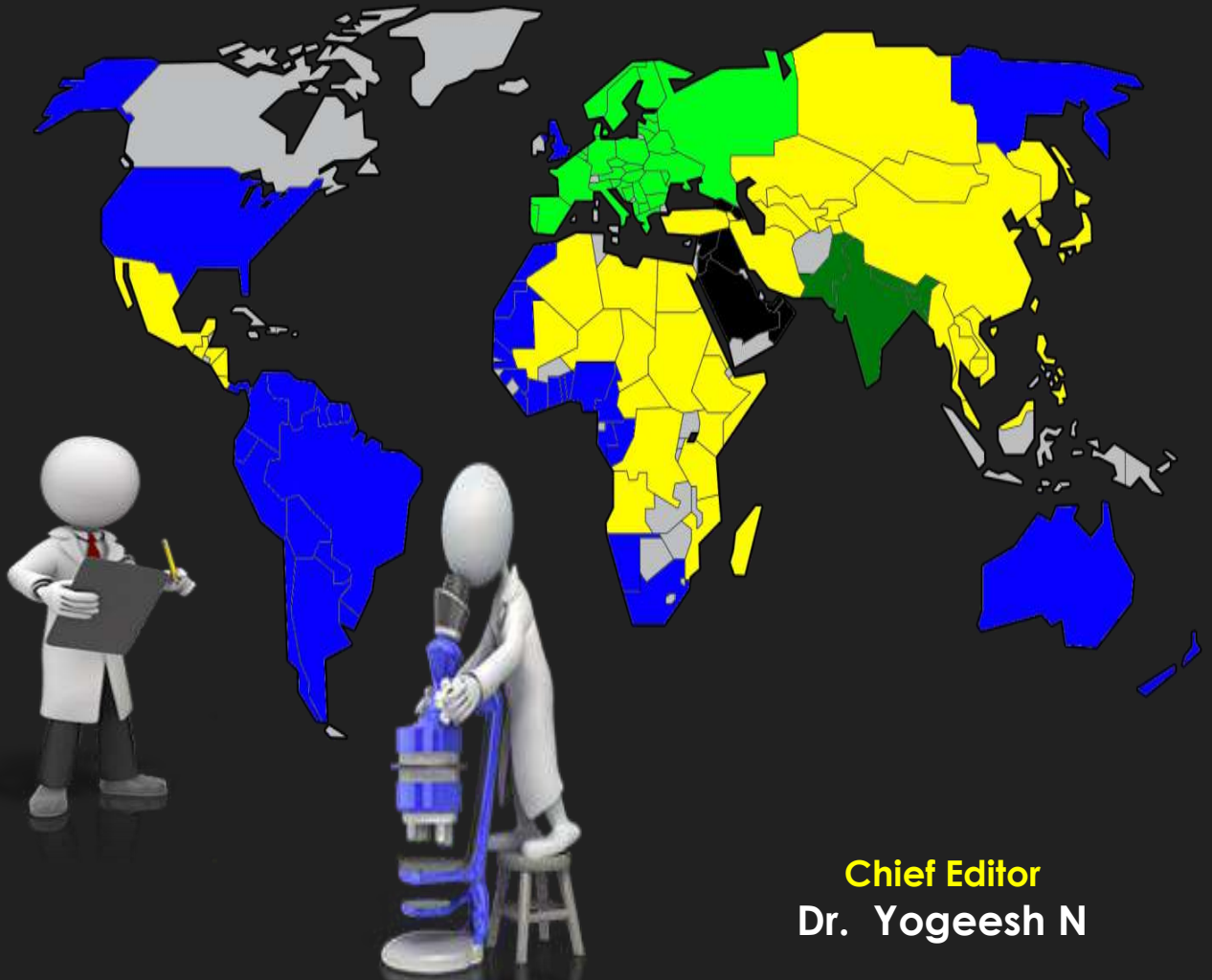
A peer Reviewed Multidisciplinary Journal

Jan-Apr:2020

Volume:3

Issue:1

ICV 2019 = 64.70

Chief Editor
Dr. Yogesh N

Powered By

Government of Karnataka, Department of Collegiate Education
GOVERNMENT FIRST GRADE COLLEGE, TUMKUR-572102
MAGAZINE AND JOURNAL COMMITTEE

www.tumbe.org

Tumbe

Group of International Journals

A peer Reviewed Multidisciplinary Journal

Impact Factor: 4.75

ICV 2019 = 64.70

Volume-3

Issue-1

ISSN : 2581-8511

Publication Year: 2020

Pages: v + 80+88+k

- i-vi Pages for Basic Information and Table of Content
- 1-80 Pages for Part-A : English Papers
- 1-88 Pages for Part-B : Other Indian Languages
- a-k Pages for Information about Journals and Editorials

© Copyright, 2020

The copyright of submitted article is transferred to TUMBE Group of International Journals/Tumbe International e-Magazine if and when the article is accepted for publication. The Authors hereby transfers any and all rights in and to the paper including without limitation all copyrights to TUMBE Group of International Journals/Tumbe International e-Magazine. The Authors hereby represents and warrants that the paper is original and that he/she is the author of the paper, except for material that is clearly identified as to its original source, with permission notices from the copyright owners where required. The undersigned represents that he/she has the power and authority to make and execute this assignment.

Honorary Editory

Prof. Jagadeesha K S

Principal

Govt. First Grade College, Tumkur, Karnataka(INDIA)

tumkurgct@gmail.com

Chief Editor

Dr. Yogeesh N

HOD & Assistant Professor of Mathematics

Govt. First Grade College, Tumkur, Karnataka(INDIA)

yogeesh.r@gmail.com

Powered By
GOVERNMENT FIRST GRADE COLLEGE
BH Road, Tumkur-572102(India)
MAGAZINE AND JOURNAL COMMITTEE

About Us

Government First Grade College, Tumkur a pioneer institution and centre of excellence in education, was established by the Government of Karnataka in the year 2011. The college has, slowly but surely, emerged as first Government First Grade College in Tumkur district. Our college of higher learning caters to the intellectual needs of the rural stake holders, and is committed to empowering them to deliver their best. The institution is thriving with 3500 students pursuing B.A, B.Com, B.Sc, BBM and BCA streams.

The college has vast campus with rich array of built-structures, and the educational edifice is enriched with highly qualified, experienced and passionate faculty members who have excelled in their own field of specialization through research and learning. The institution is blessed with committed administrative staff members, and above all, with the able leadership and great caliber of the Principal **Prof. Jagadeesh K S**.

The institution is striving in its mission to carve out nation builders out of enthusiastic students, and make them better citizens. Our institution is involving in various activities, and among them, the best being the initiation of a college magazine and a bouquet of online Journals under the name of TUMBE e-magazine and TUMBE Group of International Journals from academic year 2017-18 by the effort of **Dr. Yogesh N**, Chief Editor & Convener and team. TUMBE aims to cater to the needs of the students and researchers in their academic and intellectual prosperity.

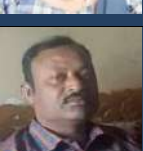

Tumbe Group of International Journal is a publishing house devoted to the publication of high-quality research journals with multidisciplinary. It aims to publish research findings and critical perspectives of academicians, scholars, and professionals to advance and refine the understanding of the above disciplines. All the journals are peer-reviewed and invite innovative research from experts, addressing topical issues in their respective areas. The scope of the journals is interdisciplinary and promotes integration across disciplines. **Tumbe Group of International Journal** intends to serve the interests of academicians, professionals, research students, scholars and policymakers by disseminating information on pertinent issues in their interested areas to facilitate decision-making.

Tumbe International e-Magazine is a general-interest magazine like Freelance writing. It allows writer to write any content on their own without much restrictions. Writer can opt any area.

- We accept submissions from anywhere in the world, but articles must be in English and other Indian Languages only. Articles must be previously unpublished. This includes blogs, online, and any print media.

Content Table

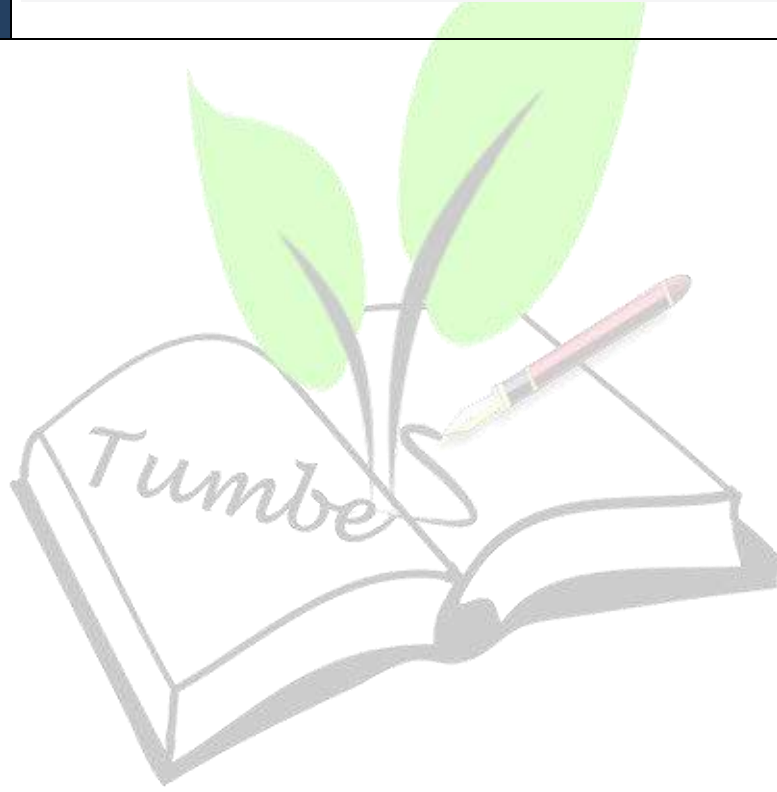
SI. NO	AUTHOR PHOTO	PAPER TITEL	PAGE NO
Part A - English			
01		<i>Impact of Technology on the academic achievement of students and Teaching Effectiveness</i> Author(s): Naveen Gangadhara Rubi Article Id: TUMBE030101	1-5
02		HOW AN ENTREPRENEUR'S MINDSET IS DIFFERENT FROM OTHERS? Author(s): Rahulraj E R Article Id: TUMBE030102	6-8
03		A STUDY ON IMPACT OF HR PRACTICES ON EMPLOYEE ENGAGEMENT IN THE SELECTED IT/ITES COMPANIES WITH SPECIAL REFERENCE TO MYSORE CITY Author(s): Muralidhara S V Article Id: TUMBE030103	9-13
04		<i>Mathematical maxima program to show Corona (COVID-19) disease spread over a period.</i> Author(s): Dr. Yogeesh N Article Id: TUMBE030104	14-16
05		<i>Assimilating history with digital technology through Virtual archeology tools – New dimensions</i> Author(s): Dr. Vidya H N Article Id: TUMBE030105	17-21
06		YOUTH TRAVEL – AN INSTRUMENT OF DEVELOPMENT AND SOCIAL CHANGE - EMERGING TRENDS Author(s): Dr. Lingaraju Article Id: TUMBE030106	22-25
07		EDUCATIONAL CONTRIBUTION OF THE CHRISTIAN MISSIONS IN TUMKUR DISTRICT, KARNATAKA. Author(s): Lingaraju P Article Id: TUMBE030107	26-30
08		<i>Garden Tourism – Perspectives towards sustainability</i> Author(s): Dr. Puttaraj K Article Id: TUMBE030108	31-34
09		<i>Reflection on Rural youth empowerment and addressing the issues of community tourism – New trends</i> Author(s): Dr. Shashikala N S Article Id: TUMBE030109	35-38

10		<i>Reflecting Indian heritage through Food culture - prospects of food tourism in India</i> Author(s): Dr. Veena H N Article Id: TUMBE030110	39-43
11		ECONOMIC PROSPECTS OF HILL TOURISM IN INDIA Author(s): Padmavathi P R Article Id: TUMBE030111	44-49
12		<i>Addressing issues of Disaster risk reduction management – dissemination of knowledge through professional education</i> Author(s): Sampathu Article Id: TUMBE030112	50-53
13		<i>Understanding disaster management cycle - emerging trends</i> Author(s): Sujatha Kumari R Article Id: TUMBE030113	54-57
14		<i>Combating women vulnerabilities - issues in disaster management</i> Author(s): Dr. Komala B J Article Id: TUMBE030114	58-61
15		K.B.SIDDAIAH AS DALITH MYSTIC POET WITH SPECIAL REFERENCE TO GALLEBHANI Author(s): Srinivasaiah Article Id: TUMBE030115	62-66
16		COVID-19: In Point View of Physics Author(s): Dr. Vadiraj B Tangod, Sowmya T S Article Id: TUMBE030116	67-70
17		A STUDY OF THE CONTRIBUTION OF ORAL HISTORY IN THE RECONSTRUCTION OF HISTORY. Author(s): Anitha T Article Id: TUMBE030117	71-73
18		A BRIEF ANALYSIS-TEACHING OF ENGLISH TO RURAL STUDENTS PROBLEMS AND SUGGESTIONS Author(s): M.S. PARAMESWARA Article Id: TUMBE030118	74-80
SI. NO	AUTHOR PHOTO	PAPER TITEL	PAGE NO
Part B - Indian Other Language			
01		ನಿಟ್ಟೂರು ಹೋಬಳಿ ಪರಿಸರದ ಸ್ಮಾರಕ ಶಿಲ್ಪಗಳು Author(s) : ಶ್ರೀನಿವಾಸ ಎ.ಜಿ. Article Id: TUMBE0301K1	1-10

02		<p>ದಾನ ಮಾಡುವ ಅವಕಾಶ ನಮಗೂ ಸಿಕ್ಕಿತು! Author(s) : ಮಂಜುನಾಥ ಉಪ್ಪಾರ Article Id: TUMBE0301K2</p>	11-13
03		<p>ಹಂಪಿಯ ಐತಿಹ್ಯಗಳ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ದೃಷ್ಟಿಕೋನ. Author(s) : ನೀಲವ್ವ ಎಸ್ Article Id: TUMBE0301K3</p>	14-18
04		<p>ಗೌರಿಪುರ : ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಅಧ್ಯಯನ. Author(s) : ಲಕ್ಷ್ಮೀಕಾಂತ Article Id: TUMBE0301K4</p>	19-28
05		<p>ಕನ್ನಡ ಕಾದಂಬರಿಗಳಲ್ಲಿ ಸ್ತ್ರೀ ಸಂವೇದನೆ Author(s) : ಸೈಯದ್ ಬಿ. Article Id: TUMBE0301K5</p>	29-34
06		<p>ರಸಖುಷಿ ಕುವೆಂಪು ಅವರ - ಕಿಂಕಿಣಿ ವಚನ ಕವನ ಸಂಕಲನದಲ್ಲಿ ಪ್ರಕೃತಿಯ ಅನಾವರಣ Author(s) : ಡಾ. ಎಸ್. ಶಶಿರೇಖಾ Article Id: TUMBE0301K6</p>	35-37
07		<p>ನವೋದಯ ಕಾವ್ಯ : ಕುವೆಂಪು ಕಂಡ ಪ್ರಕೃತಿ. Author(s) : ಪ್ರೊ. ಕರಬಸಣ್ಣ.ಟಿ. Article Id: TUMBE0301K7</p>	38-40
08		<p>ಚಿಂತನಾ ಸ್ವಾತಂತ್ರವನ್ನು ಪೋಷಿಸುವ 'ಮಾರೀಚನ ಬಂಧುಗಳು' Author(s) : ಡಾ. ಸ್ವಾಮಿ ನ ಕೋಡಿಹಳ್ಳಿ Article Id: TUMBE0301K8</p>	41-43
09		<p>ಬೇಂದ್ರೆ ಮತ್ತು ಮಧುರಚೆನ್ನರ ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ಬಾಂಧವ್ಯ.. Author(s) : ಸತ್ಯಮಂಗಲ ಮಹಾದೇವ. Article Id: TUMBE0301K9</p>	44-47
10		<p>ಹೊಟ್ಟೆವ್ವ ಎಂಬ ದೀಪಾವಳಿ ಹಬ್ಬ Author(s) : ಮಂಜುನಾಥ ಪಾಟೀಲ Article Id: TUMBE0301K10</p>	48-50
11		<p>ಅರಳವ್ವ ಕಾದಂಬರಿಯ ವಸ್ತು ಮತ್ತು ನಿರೂಪಣೆ. Author(s) : ಪುರುಷೋತ್ತಮ ಎನ್.ಆರ್. Article Id: TUMBE0301K11</p>	51-53
12		<p>ಉತ್ತರ ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿನ ವ್ಯವಸಾಯ ಸಂಬಂಧಿಯಾದ ಆಚರಣೆಗಳು Author(s) : ಪ್ರೊ. ಸೋಮಣ್ಣ ಹೊಂಗಳ್ಳಿ Article Id: TUMBE0301K12</p>	54-65

13		ಕವಿರಾಜಮಾರ್ಗ ಸಂಗ್ರಹ ಒಂದು ವಿಶ್ಲೇಷಣೆ Author(s) : ಡಾ. ನಾಗವರ್ಮ .ಜಿ. ಎಚ್ Article Id: TUMBE0301K13	66-69
14		ಬಡತನ ವಿಷವರ್ತುಲದಲ್ಲಿ ದಲಿತರು Author(s) : ಡಾ. ಸಂಜೀವಕುಮಾರ. ಮು. ಪೋತೆ Article Id: TUMBE0301K14	70-76
15		ತ.ರಾ.ಸು. ಅವರ ಸಾಮಾಜಿಕ ಕಾದಂಬರಿಗಳು Author(s) : Dr. Premapallavi C B Article Id: TUMBE0301K15	77-82
16		18ನೇ ಶತಮಾನದ ಪಾವಗಡ ಪಾಳೇಗಾರರು Author(s) : ಡಾ. ಪ್ರಸನ್ನ Article Id: TUMBE0301K16	83-88

Part A

ENGLISH

Impact of Technology on the academic achievement of students and Teaching Effectiveness

¹Naveen Gangadhara Rugi,

Research scholar Department of Sociology
Jnan Sahyadri, Shankaraghatta

²Dr. Chandrashekhar E

Associate professor, Department of Sociology
Jnan Sahyadri, Shankaraghatta

Abstract

This descriptive study determined the use of computers of students and teachers and its effect to students academic achievement in Morarji Desai residential Schools. The computers affecting technology self confident, utilization, teaching competence and students achievement were emphasized. Survey questionnaires, focus students group discussion and key informant interviews were used. Respondents include 20 Teachers and 300 students that comprising the 10 morarji desai residential schools in Davanagere district. Stratified random sampling technique were utilized in selection of the respondents by residential schools. Statistical tools include frequency counts, percentage, and Z-test, for analysis of data. The findings revealed the existence of significant relationship between students achievement and their computer literacy as well as students technology utilization and their family income. Data showed that student's achievement is highly influenced by the teacher's effective teaching, by the teacher's computer literacy nor by their competence in technology. Class 10 students of morarji desai residential schools utilize technology the most for their academic achievements. With the **Result** residential school students have a mean average of 82.66 % which has the interpretation of academic achievement/performance and Teachers were utilize technology like computer to their teaching activities 80.00 % of teachers said it useful to students academic performance. **Inferences** :The calculate value is more than table value, hence null hypothesis is rejected and we say that the computer used by students and government providing technology aspects are very good. So selecting alternative hypothesis that there is relationship between number of students & number of computers in Morarji desai residential schools.(Z-test value =2.786).

Keywords : Technology, Academic achievements, Computer literacy, Teaching effectiveness.

Introduction

MDRS plays a role in the promotion of education in rural india through the construction of self-oriented, integrated residential school complexes called the Morarji Desai Residential Schools in various taluks of Karnataka. Sponsored by the karnatak residential educational institutions society of the social welfare department of government of Karnataka. Education is a dynamic concept. Technology can be utilized to improve teaching and learning and help our students be successful. Through the use of learning management systems students can access online resources to get assistance on demand beyond the physical reach of their teacher. Technology

can also extend education in another way. The students' academic performance refers to the enhancement of the students' current state of knowledge and skills reflected in their GPA and also in the formulation of their personality and academic growth from lower levels of study to higher levels. The rationale of studying academic performance in the context of technology adoption is to present a significant relationship that exists between the two variables.

Review of literature :

R. Raja*, P. C. Nagasubramani Department of Pedagogical Sciences, Tamilnadu Teachers Education University, Karapakkam, Chennai - 600 097, Tamil Nadu, India : Technology is a gift of God. After the gift of life it is perhaps the greatest of God's gifts. It is the mother of civilizations, of arts and of sciences. Technology has certainly changed the way we live. It has impacted different facets of life and redefined living. Undoubtedly, technology plays an important role in every sphere of life. Several manual tasks can be automated, thanks to technology. Also, many complex and critical processes can be carried out with ease and greater efficiency with the help of modern technology. Thanks to the application of technology, living has changed and it has changed for better. Technology has revolutionized the field of education. The importance of technology in schools cannot be ignored. In fact, with the onset of computers in education, it has become easier for teachers to impart knowledge and for students to acquire it. The use of technology has made the process of teaching and learning all the more enjoyable.

Benjamin herold (2016) technology is everywhere in education : public schools in the united states now provide atleast one computer for every five students. They spend more than 3 billion per year on digital content. Led by the federal government, the country is in the midst of a massive effort to make affordable high speed internet and free online teaching resources available to even the most rural and remote schools. And in 2015-16, for the first time, more state standardized tests for the elementary and middle grades will be administered via technology than by paper and pencil.

Sample size and sampling techniques :

The study engaged respondents from ten schools, namely, Morarji desai residential schools in davanagere district had fully adopted Technology in the educational processes, were in the process of adopting the technology in their system. The study encompasses a sample size of 300 respondents, average 30 students from each school. The students were grouped into two categories of male and female for the case of data analysis. The purposive sampling technique assisted in getting a personal bias-free data because the respondents were interested to participate in the study. Difficulties arose in an attempt to administer the questionnaires as well as hold faculty interviews as both data collection methods were time-consuming, and the schools were also geographically apart at long distances.

Table 1 : Impact of technology on students achievement and teaching effectiveness:

Respondents	Frequency		Percentage %
	N	n	
Students	425	300	70.58
Teachers	102	20	19.60
Students opinion & Academic performance of students n = 300			

Indecators	Frequency		Percentage
	N	n	%
Students academic performance	300	248	82.66
Technology/Computer utilization in teaching by the Teachers	20	16	80.00

With the above table residential school students have a mean average of 82.66 which has the interpretation of academic achievement/performance and Teachers were utilize technology like computer to their teaching activities 80.00 of teachers said it useful to students academic performance. Since the locale of the study included residential schools in Davangere district. Thousands of students, sample random sampling was used in determining the respondents of the study the selection of sample size was done using the Z-test and computed as follows.

$n = \text{sample size}$ $N = \text{population}$ $e = \text{margin of error } (.05)$

This study further utilized quote sampling in the determination of the number of respondents per school. Specifically 10% was sent to determine the number of respondents. A total of 20 population of 102 teachers from the Morarji desai residential schools were identified as the sample size table 1 presents the distribution. Table 2 : distribution of teacher respondents from residential schools in davanagere.

Taluks	Schools	Teachers	
		N	n
Channagiri	MDRS Kerebilachi	10	02
	MDRS Kariganuru	10	02
Harihara	MDRS Nandigudi	09	02
	MDRS Kondajji	08	02
Honnali	MDRS Kannanayakanahalli	12	02
	MDRS Najeer nagara	09	02
Davanagere	MDRS Vaderhalli	10	02
	MDRS Devara belakere	10	02
Nyamathi	MDRS Madanabaavi	12	02
Jagaluru	MDRS Bilichodu	12	02
TOTAL		102	20

Out of 425 10th class student enrolled in Morarji desai residential schools in Davanagere district. 300 students served as the sample size this is 70.58 % of the total population. Table presents the distribution of student respondents.

Table 3 : distribution of students respondents according to secondary level.

Taluks	Schools	Students	
		N	n
Channagiri	MDRS Kerebilachi	33	28
	MDRS Kariganuru	52	40

Harihara	MDRS Nandigudi	40	30
	MDRS Kondajji	44	30
Honnali	MDRS Kannanayakanahalli	43	30
	MDRS Najeer nagara	42	30
Davanagere	MDRS Vaderhalli	35	20
	MDRS Devara belakere	48	30
Nyamathi	MDRS Madanabaavi	40	30
Jagaluru	MDRS Bilichodu	48	32
TOTAL		425	300

The data gathering instruments were reproduced to the student-respondents. Students from the sixth taluks of the Davanagere. From students of 10th classes were asked fill-out questionnaire with the approved and assistance of their respective advisers.

Let us assume that no of students denotes X_1 & no of computers denotes X_2 . H_0 = there is no relationship between no of computer & no of students learned in Morarji desai residential schools. H_1 = there is no significant relationship between no of students & no of computers in Morarji desai residential schools.

Si no	Number of students	Number of computers
1	28	40
2	40	15
3	30	12
4	30	05
5	30	04
6	30	05
7	20	05
8	30	26
9	30	32
10	32	66
TOTAL	300	255

$$Z\text{-Test} \quad Z = \frac{\bar{X}_1 - \bar{X}_2}{\sqrt{\frac{\sigma_1^2}{N_1} + \frac{\sigma_2^2}{N_2}}} = \frac{300 - 255}{\sqrt{\frac{10}{10} + \frac{10}{10}}} = \frac{45}{\sqrt{2}} = 25.5 = \mathbf{Z\text{-test} = 2.786}$$

Inferences : The calculate value is more than table value , hence null hypothesis is rejected and we say that the computer used by students and government providing technology aspects are very good. So selecting alternative hypothesis that there is relationship between number of students & number of computers in Morarji desai residential schools.(Z-test value =2.786).

Significance of the study : The study shall serve as a guide for the designers and implementers of school regulations, The findings of this research will help teachers understand the present students behavior

in using computers, making students of their behavior would help them make better decisions and become responsible for their actions. When they realize the extent of their computer use and its influence on their achievements. erted the responses of the respondents in to numerical data.

Data Collection Tools and Instruments

This study has made use of a close-ended questionnaire in order to collect data from selected schools students who had access to technology applications. The data from the teachers were collected thorough an interview with open and closed ended questions conducted on-site.

Data Analysis : After the completion of data collection, the researcher analyzed the data to check whether there were identifiable errors, inconsistencies, and incompleteness. Structural equation modelling Z-test technique was used to measure the extent of schools adoption of technology and the impact that this adoption had on the academic performance of students. The Z-test application was used to establish the significant variations in the moderating variables that influenced students' academic performance in each category of respondents .

Recommendations and conclusion : The findings of this study shall prove useful to the schools administration and other parties involved in framing technology policies for secondary education. This study can be used as a reference point to understand that students wishing to enroll for a course in a school finalizes his or her decision based on the level of technology application present in that schools . Last but not least, this study will also act as a jump-start for other researchers who may like to conduct further research on this topic in future. technology is among the latest innovations that has revolutionized various operations in the world . It is particularly important in the field of education since it has recently created such platforms and opportunities that have facilitated to some extent the acquisition of knowledge. This phenomenon has been highlighted in this study which indicates how students view technology as a component of their study program. From the results of the questionnaire, it has been evident that a majority of the respondents value technology, and each of them feels that they should have the gadgets to be able to adopt technology more closely.

REFERENCES

- [1] Journal of Applied and Advanced Research, 2018: 3(Suppl. 1) S33–S35
<https://www.researchgate.net/deref/https%3A%2F%2Fdx.doi.org%2F10.21839%2Fjaar.2018.v3S1.165>
- [2] J. E. Lawrence, “Examining the factors that influence ICT adoption in SMEs: a research preliminary findings,” *International Journal of Technology Diffusion (IJTD)*, vol. 6, no. 4, pp. 40–57, 2015.
- [3] J. S. Fu, “ICT in education: a critical literature review and its implications,” *International Journal of Education and Development using Information and Communication Technology (IJEDICT)*, vol. 9, no. 1, p. 112, 2013.

HOW AN ENTREPRENEUR'S MINDSET IS DIFFERENT FROM OTHERS?

RAHULRAJ E R

2nd Year, PGDM

Shri Dharmasthala Manjunatheshwara Institute for Management Development
MYSORE - 570 011

Abstract

The young generation with burning desires in their career easily influenced by their role models, successful or famous people. With the upcoming generation i.e. Gen Z based on the survey conducted by Get Smarter, a premium online short course company says 72% of Gen Z wants to start their own business and hire people. But, to become an entrepreneur, we need to set our mind in the right direction. In this article, I explained how to set our mind by breaking down each prominent qualities of an entrepreneur with scientific examples. Reading this will make readers understand what makes an entrepreneur's mindset is different from others.

Keywords: Entrepreneurship, entrepreneur, business, success, mindset, lifestyle, direction, life extraordinary.

INTRODUCTION

Entrepreneur, the one who makes the difference. In today's world with the exponential growth rate of social media, it's at your fingertips to get the information of anything or about anyone. The young generation with burning desires in their career easily influenced by their role models, successful or famous people. With the upcoming generation i.e. Gen Z based on the survey conducted by Get Smarter a premium online short course company says 72% of Gen Z wants to start their own business and hire people. But, are they ready? What does it take to be an entrepreneur? How entrepreneur's mindsets are different than rest? Here are the 6 important traits that contribute to their mindset.

1.PASSION AND PURPOSE

Many people think passion and purpose are synonyms. But they are not. Passion is a feeling of intense enthusiasm towards or compelling desire for someone or something. It's what you love to do, the emotions, the motivation and what makes you feel good. Whereas purpose is the motive behind it, the reason you are doing it. It is what keeps your soul on fire. These two are the most important in pursuing dreams. It is like a guide. Without these two, it is as same as exploring the world with no compass. Successful entrepreneurs tend to have a strong purpose with great passion. The aspiring entrepreneurs shouldn't be motivated by money. Money is number and it never ends, if you follow the money you'll end up with stress and disappointments. Your motivation should be driven by your purpose, that's where the real difference will happen, that's where you'll go an extra mile to achieve when things get difficult. That's the way entrepreneurs set their motivation. You can tell the purpose is like a fuel whereas passion is an engine. And these are the most important in anybody's career line who wanted to become successful.

2.CREATIVITY

“Everybody is a genius. But if you judge a fish by its ability to climb a tree, it will live its whole life believing that it is stupid.” -Albert Einstein

Each person is good at something, if you haven't figured it out yet, take your time and find it. Find what you are good at. Once you find out what you're good at, invest your time in learning it much better, try thinking outside the box, try solving the problems with what you've learnt. Start applying it to other domains. That's how creativity will get better. Creativity comes from many sources, including socialising, problem-solving, play etc. The more creative or innovative you are, the better you'll become in solving the problems. Creativity helps you to be confident, increases risk-taking abilities, reduces stress and anxiety, improves your focus and in turn helps your problem-solving abilities. If you look at the successful entrepreneurs almost all of them are having hobbies or work to be more creative. So that they can expand their horizon of innovativeness and problem-solving abilities.

3.BELIEVE IN YOURSELF

Self-confidence is defined as a feeling of trust in one's abilities, qualities, and judgment. Self-confidence is important to your health and psychological well-being. Before you are taking any decision, work or choices you should have faith in yourself. If you aren't going to believe yourself, things will be very rough.

What happens when there is no faith in yourself?

If you aren't going to believe in yourself, you won't believe in the results. Once you won't believe in the results, you start compromising in the efforts you going to put. And that's where it hinders the chance of you being successful. Not only that, once you start recognizing that your efforts are not up to the mark. This increases stress and anxiety; in the worst case, it leads to depression. That's why great entrepreneurs tend to have faith in themselves. Although believing in yourself doesn't mean getting overconfident and telling "I won't go wrong", it's the attitude of even If it goes wrong," I'll be fine, at least I learnt valuable lessons".

4.ATTITUDE

What they call you is one thing. What you answer to is something else. -Lucille Clifton

The way you think determines everything. For every failure, casualties, mishaps you have two options 1) to quit 2) To learn from it and try again. As far as entrepreneurial journey its not a cakewalk filled with rainbows. There will be risks, failures, rejections, stress, self-doubts, wrong companions, sacrifices etc. The way you deal with these things matters the most. Great entrepreneurs rise from failures, they learn, they improvise, they adept from these failures and difficult situations. That's what makes them distinct from rest. The way they perceive the surrounding situations are positive and driven by motivation. That's the attitude one should possess to become entrepreneurs.

5. HARD WORK

Hard work betrays none -Hikigaya Hachiman

This is something where I don't have to give any introduction. The above quote, it is so true. It's simple math to understand, higher the hard work, higher is the chance of winning. Talent is important but hustle beats the talent when talent doesn't hustle.

Nowadays with a huge amount of competition, hard work with above mentioned four traits are those makes the results paying off. The great entrepreneurs tend to have a high risk-taking ability because of the faith in their hard-work. Although it doesn't mean smart work has no significance. The combination of hard work and smart work makes a bigger difference.

6.MADNESS

There is no great genius without a tincture of madness. -Aristotle

Well, it's the last trait yet it is important. It's something you will find in the journey of invention, discoveries, success and even in entrepreneurship. When you observe the great scientists, mathematicians, philosophers some or the other point in the journey they go against the waves, do things so differently that it will be hard to accept by the rest. Here are some of the examples

One day Thomas Edison came home and gave a paper to his mother. He told her, "My teacher gave this paper to me and told me to only give it to my mother." His mother's eyes were tearful as she read the letter out loud to her child: Your son is a genius. This school is too small for him and doesn't have enough good teachers for training him. Please teach him yourself. After many, many years, after Edison's mother died and he was now one of the greatest inventors of the century, one day he was looking through old family things. Suddenly he saw a folded paper in the corner of a drawer in a desk. He took it and opened it up. On the paper was written: Your son is addled [mentally ill]. We won't let him come to school anymore. Edison cried for hours and then he wrote in his diary: "Thomas Alva Edison was an addled child that, by a hero mother, became the genius of the century."

In 1610 AD Galileo was excommunicated for saying the Earth was NOT the centre of the cosmos and threatened with torture. After 350 Years, Vatican Says Galileo Was Right: It Moves, Albert Einstein's teacher had once said to him that "never will he get anywhere" and he ended up the genius of the planet, Being the dropouts from Harvard University Bill Gates and Mark Zuckerberg seems mad before their success. Sir Richard Branson has called for sharks to be protected rather than hunted down and killed in the wake of an attack on one of the world's leading surfers. So, he swam with tiger sharks to create awareness.

It's because great people believe in something where rest of the mediocre people find hard to accept, and that is because of normal mind-sets, not thinking outside the box, so fixed to the mechanical format of life and stereotypical beliefs. So, when comes to most successful entrepreneur, you need a pinch of madness to believe in your gut, intuition, to take unbelievable risks to make history.

CONCLUSION

An entrepreneur is not like copying some business or taking care of fathers' business or looking for some safe income and investment. Entrepreneurship is doing something new, bringing the best from nothing, taking huge risks and leap of faiths, making this world much more sustainable and better place to live, providing solutions to the untapped problems, motivating and inspiring the thousands, and at last impacting the mankind.

References

- [1] <https://www.getsmarter.com/blog/career-advice/know-your-generationals/>
- [2] <https://www.teachthought.com/learning/innovation-imagination-12-benefits-creativity/>
- [3] <https://englishbookgeorgia.com/blogebg/thomas-edison-mothers-letter-changed-the-world/>

A STUDY ON IMPACT OF HR PRACTICES ON EMPLOYEE ENGAGEMENT IN THE SELECTED IT/ITES COMPANIES WITH SPECIAL REFERENCE TO MYSORE CITY

Prof. MURALIDHARA S V

Principal and Assistant Professor
Government First Grade College, Talakadu-571122
T.Narasipura Taluk, Mysore Dist
Email: murulidcetnp@gmail.com
Contact : +91-9901232664

ABSTRACT

Human resource development is the key area which every company thrives for enhancement. Today, companies invests huge amount on human resource development to elevate employees to such a level that they can be capable of utilizing themselves to the maximum potential. Human resource department modulates strategies to reach out every employee through employee engagement activities. The goal of employee engagement is to convert employee to productive resource and to upgrade themselves to capable of being ready for any kind of challenging tasks. Human resource department is making use of technology to maximum in employee engagement activities and HR practices. Big data analytics, artificial intelligence, Block chain, Algorithms, Internet of things (IOT) etc are a few technology used by companies to collaborate employee engagement and HR practices. Due to immense inclusion of these tech aspects companies have achieved cutting edge in productivity of employees.

Keywords: HR Practices, Employee Engagement, software companies, participation, empowerment, job satisfaction.

INTRODUCTION

Information and Information technology enabled service companies are booming in the country where this sector employs majority of youth force in the country. This sector contributes appreciable portion to the GDP of the country.

The present study is focused on analyzing on impact of HR practices on employee engagement in information technology and IT enabled service companies.

“Employees can make or mar the organization” is the universal quote and universal truth as well. Today, human resource is the integral part of organization. Human resource determines the growth and death of company. Ignorance on the part of human resource may come heavily cost on companies which can be lead to liquidation of company. There are instances where most of the Government sector under taking have collapsed due to failure in addressing the concerns of employees. Example HMT, NGF.etc. On the other hand there are more instances where companies achieved extraordinary growth due to systematic implementation of employee engagement

activities. Example Google, Microsoft, Infosys ,IBM etc. Especially in IT and ITes sector HR practices are standardized and systematic which engage employees through different activities. These employee engagement activities are classified into three different categories vis.. 1) Learning activities, 2) Fun activities, 3) Creative leadership activities. In every category versatile activities are being implemented

Statement of the problem

HR practices on the human resource management processes of recruiting, training and development and maintenance of employees in the organization. Moreover, in order to improve, IT industry is selected for this study because few studies in the context of Indian IT industry cover the HR practices specifically in context of IT companies in Mysore, which is a popular IT industry center. Mysore is the second largest software exporter in Karnataka and contributed substantially towards Karnataka's IT exports¹ (Khan, 2008). Some of the pioneering and large IT companies in India are located in Mysore including Infosys, Larsen and Turbo InfoTech and Excelsoft Technologies. This research will examine the current HR practices in the IT industry of Mysore, which is relatively less researched and analyze the strengths and weaknesses of the prevailing practices to draw conclusions in specific context of Recruitment, Training & Development and Retention.

The central aim of the present research is to examine and evaluate the existing HR practices comprehensively encompassing all major HR practices such as Selection, Orientation, Training and Development as well as Performance Management and Recognition that effect employee engagement in a company. This study will be specific to IT companies. The impact of HR policies and practices will be evaluated in relation to engagement levels of employees in the IT companies in Mysore.

RESEARCH QUESTIONS

This study raises the following questions

1. Is IT/ITes companies followed better HR Practices.
2. What are the factors are involved in employee engagement of IT/ITes companies?
3. Is HR Practices having positively influence to employee engagement in IT/ITes companies?
4. Is engaged employee can get better job satisfaction in IT/ITes companies?

OBJECTIVES OF THE STUDY

- To analyze the employees' perception with respect to the HR practices in the selected IT/ITes companies
- To determine the factors affecting employee engagement in selected IT/ITes companies
- To assess the impact of demographic profile of the employees on their Engagement in the selected IT/ITes companies
- To find out the impact of HR Practices that affecting employee engagement in the selected IT/ITes companies
- To analyze the employees' job satisfaction under the context of employee engagement in the selected IT/ITes companies

HYPOTHESES OF THE STUDY

- Ho1: Employees have same perception with respect to HR Practices in the selected IT/ITes companies.

- Ho1(a): Employees have different perception with respect to HR Practices in the selected IT/ITes companies.
- Ho2: There is no significant association between demographic factors and Employee Engagement in the selected IT/ITes companies.
- Ho2(a) : There is no significant association between demographic factors and Employee Engagement in the selected IT/ITes companies.
- Ho3: There is no significant and positive relationship of HR practices to the employee engagement in the selected IT/ITes companies.
- Ho3(a): There is no significant and positive relationship of HR practices to the employee engagement in the selected IT/ITes companies.
- Ho4: There is no significant influence on various factors of employee engagement to the job satisfaction in the selected IT/ITes companies.
- Ho4(a) : There is no significant influence on various factors of employee engagement to the job satisfaction in the selected IT/ITes companies.

SCOPE OF THE STUDY

- This study would help to know the current level of HR practices in the IT/ITes companies.
- The study would also help to understand the responsible factors on employee engagement practices in the IT/ITes companies.
- This study would help to know the impact of demographic profile of the employees to their engagement in the IT/ITes companies.
- This study would bring out impact of HR practices to the Employee engagement in the IT/ITes companies.
- This study would help to know employees' job satisfaction under the context of employee engagement in the IT/ITes companies.

RESEARCH DESIGN

This proposed research work has empirical research design.

DATA AND SOURCE

Both primary and secondary data are used in this study whereas mainly depends on the primary data.

Primary data helps to achieve the various objectives of the current study and it will be collected from employees of IT/ITes companies in Mysore City of Karnataka State. The primary data to be collect from employees through the well-framed questionnaires and it focus on selected objectives of the research.

Secondary data is to be used in theoretical part of the study and collected from books, journals, newspapers, various online-free journals and websites etc.

SAMPLING DESIGN

This study using stratified random sampling method because this study focuses only to employees of IT/ITes sector.

SAMPLE SIZE AND AREA

The sample size and sample organizations were classified as follows for the sake of this research study. The survey will be conducted with a sample study on randomly selected numbers of respondents from all the above cadres which are stratified under the different IT unit levels above mentioned (so that the generic results as well as stratified results in each units and cadre could be arrived at by research).

The sample size of the present study is 500 and it is more than the appropriate sample size of 400. The samples are taken from 10 IT/ITes companies working in Mysore City of Karnataka State. The companies have selected on the number of employee base and which are having more than 2000 employees were considered to take samples. 50 questionnaires were distributed in each sample company.

Sample companies
Unilog Content Solutions Pvt Ltd
Marlabs Innovations (P) Ltd
Cyient DLM
Technovations Software Pvt Ltd
Starmark Software
Aris Global Pvt Ltd
Wipro Limited
Infosys Technologies
Theorem India Pvt Ltd
Excelsoft Technologies

There are many formulas to calculate sample sizes. The present study was used to Slovin's (1960) formula in order to decide the appropriate sample size. The Slovin's technique has been used when population is known. The total population in the present study was 142137 employees (statistics on financial year 2018-2019)

The formula is $n = \frac{N}{\sqrt{1 + N e^2}}$

Where, n= desired sample size to be determine

N= Total population

e= Accepted error limit 0.05

PERIOD OF STUDY

The primary data were collected during the financial year 2018-2019

PILOT STUDY

Before finalizing the questionnaire a small survey was conducted for the fifty employees who are working in Infosys and Wipro Companies using convenience sampling method. Based on the suggestions collected from the employees in this survey, the questionnaires was re-framed and finalized.

FRAMEWORK OF ANALYSIS

The collected data are analyzed with the help of appropriate statistical applications. Descriptive Statistics (Percentage analysis, Mean, Standard Deviation), One-Way ANOVA, t test, Chi-Square Test, Correlation, Regression, Factor analysis, Discriminate analysis and Garrett's Ranking Technique.

LIMITATIONS OF THE STUDY

This study has several problems but important limitation highlights are

1. Statements are restricted to important parameters of the study.
2. Due to time constraints the sample sizes were restricted.
3. This study was selected only 10 companies in Mysore city.

LAYOUT OF THESIS

The thesis is arranged into the following five chapters

Chapter – I: It deals with introduction, statement of the problem, objectives and hypotheses of the study, scope, research methodology framework of analysis and limitations of the present research.

Chapter – II: This chapter presents review of literature.

Chapter – III: It presents theoretical part of the study

Chapter – IV: This chapter presents analysis and interpretations related to objectives of the study

Chapter – V: This chapter presents findings, suggestions and conclusion of the present study

References

- [1] Albrecht, S. L., Bakker, A. B., Gruman, J. A., Macey, W. H., & Saks, A. M. (2015). Employee engagement, human resource management practices and competitive advantage: An integrated approach. *Journal of Organizational Effectiveness: People and Performance*, 2(1), 7-35.
- [2] Aguinis, H. and Pierce, C.A. (2008), “Enhancing the relevance of organizational behavior by embracing performance management research”, *Journal of Organizational Behavior*, Vol. 29, pp. 139-145.
- [3] Morgeson, F.P. and Dierdorff, E.C. (2011), “Work analysis: from technique to theory”, in Zedeck, S. (Ed.), *APA Handbook of Industrial and Organizational Psychology*, Vol.2, American Psychological Association, Washington, DC, pp. 3-41.
- [4] Macey, W.H. and Schneider, B. (2008), “The meaning of employee engagement”, *Industrial and Organizational Psychology: Perspectives on Science and Practice*, Vol. 1, pp. 3-30.
- [5] Collings, D.G. and Mellahi, K. (2009), “Strategic talent management: a review and research agenda”, *Human Resource Management Review*, Vol. 19, pp. 304-313.
- [6] Takeuchi, R., Chen, G. and Lepak, D.P. (2009), “Through the looking glass of a social system: cross-level effects of high-performance work systems on employees’ attitudes”, *Personnel Psychology*, Vol. 62, pp. 1-29.
- [7] Bowen, D.E. and Ostroff, C. (2004), “Understanding the HRM-firm performance linkages: the role of the strength of the HRM system”, *Academy of Management Review*, Vol. 29 No. 2, pp. 203-221.
- [8] Becker, B.E., Huselid, M.A., Pickus, P.S. and Spratt, M.F. (1997), “HR as a source of shareholder value: research and recommendations”, *Human Resource Management*, Vol. 36 No. 1, pp. 39-47.
- [9] Albrecht, S. L., Bakker, A. B., Gruman, J. A., Macey, W. H., & Saks, A. M. (2015). Employee engagement, human resource management practices and competitive advantage: An integrated approach. *Journal of Organizational Effectiveness: People and Performance*, 2(1), 7-35.
- [10] Khan, L. A., (2008). Software exports hover around Rs. 1,100 cr. *The Hindu*, Retrieved from: <https://web.archive.org/web/20081007062927/http://www.hindu.com/2008/06/06/stories/2008060651900300.htm>
- [11] Chand, M., & Katou, A. A. (2007). The impact of HRM practices on organisational performance in the Indian hotel industry. *Employee Relations*, 29(6), 576-594.
- [12] Katou, A. A. (2008). Measuring the impact of HRM on organizational performance. *Journal of Industrial Engineering and Management*, 1(2), 119-142.
- [13] Bae, J., & Lawler, J. J. (2000). Organizational and HRM strategies in Korea: Impact on firm performance in an emerging economy. *Academy of management journal*, 43(3), 502-517.
- [14] Macey, W. H., Schneider, B., Barbera, K. M., & Young, S. A. (2011). *Employee engagement: Tools for analysis, practice, and competitive advantage* (Vol. 31). John Wiley & Sons.
- [15] Albrecht, S. L. (2011). Handbook of employee engagement: Perspectives, issues, research and practice. *Human Resource Management International Digest*, 19(7).
- [16] Bakker, A. B., Albrecht, S. L., & Leiter, M. P. (2011). Key questions regarding work engagement. *European journal of work and organizational psychology*, 20(1), 4-28.

Mathematical maxima program to show Corona (COVID-19) disease spread over a period.

Dr. Yogeesh N

HOD & Assistant Professor of Mathematics

Govt. First Grade College, Tumkur-572102, India

Email : yogeesh.r@gmail.com

Abstract

Whole world is suffering by the disease called Corona(COVID-19) and all the peoples are quarantine in their homes in almost all the countries of the world. In this time I have wrote mathematical program using Maxima software to show how this disease spreading with respect to number of days.

Keywords: Corona, Coronavirus, Corona disease, COVID-19, SARS-CoV-2, Maxima,

Introduction

About Corona(COVID-19) : Coronavirus disease(COVID-19) is an infectious disease caused by a new virus called severe acute respiratory syndrome coronavirus-2(SARS-CoV-2). The disease caused respiratory illness(as like common flu) having symptoms like a cough, fever, tiredness & difficulty in breathing.

WHO announced "COVID-19" as the name of this new disease on 11 February 2020,

Coronavirus disease spreads primarily through contact with an infected person when they sneeze/cough. It also spread when a person touches any substance or surface that has the active virus on it, then by touching their mouth, eyes or nose. People may sick with the virus for 1 to 14 days before developing the symptoms.

More rarely, the disease can be serious and even fatal. Older people, and people with other medical conditions (such as asthma, diabetes, or heart disease), may be more vulnerable to becoming severely ill. Presently there is no any vaccine to prevent Corona(COVID-19) disease.

About Maxima : Maxima is a *computer algebra system* (CAS) like Maple® and Mathematica®. Thus it is a powerful tool for the manipulation of symbolic and numerical expressions, including differentiation, integration, vectors, matrices, . and so on. It also provides commands for plotting functions, curves and data in two and three dimensions. In opposition to other CAS Maxima has a quite long history and is open source software. From the Maxima manual: Maxima is a descendant of Macsyma, the legendary computer algebra system developed in the late 1960s at the MIT. It is the only system based on that effort still publicly available and with an active user community. Macsyma was revolutionary in its day, and many other systems were inspired by it. In 1998, Professor W. F. Schelter of the University of Texas obtained permission from the Department of Energy to release the Macsyma source code under the GNU Public License, and in 2000 he initiated the Maxima project at Source Forge to maintain and develop Macsyma, now called Maxima.

Maxima is available on many operating systems including MS Windows®, Mac OSX and Linux. The software can be downloaded from <http://maxima.sourceforge.net/>. There one can find links to more information as well as to related software. Maxima also allows to define your own commands. Thus it is easy to Maxima's capabilities and adjust it to own's need. Thus you find contributed "packages" that have been developed and made publicly available by users of this CAS.

Here in this article, I have used the mathematical Maxima tool to write this simple program which shows spreading of this infectious fast spreading COVID-19 disease.

Let us assume in the first day of identification of COVID-19 disease in a one person say initial day and it is denoted by a letter 'a'. suppose this first person is able to spread 3 new persons per day in an accrual normal conditions without taking any preventive measures, say it can be represented in the letter 'r'. The number of days on which total number of spread, it is represented by a letter 'n'.

In this program I have used the simple mathematical concept of Sum of Geometric series and able to show how this disease will grow rapidly with respect to the period(number of days) without taking any preventive measures.

By using this program one can also calculate the total number of positive cases with respect to number of days as well as number of possible spread by person in a single day by simple changing the values of r and n.

Program Represent Corona(COVID-19) disease spread over the period

Input

```
(%i10) kill(all)$
/· If a person tested Covid-19 positive, he may spread atleast 3 persons a day·/
a:1$
r:3$
n:14$
/·Where a represents casess in initial or first day·/
/·r represents number of spread per day ·/
/· n represents number of days ·/
/·by using this programe one can find number of casess in any instant of day·/
TC: a·(r^n-1)/(r-1)$
print("Number of Casess found in first day, a =",a)$
print("Total possible number of spread per day by a single person, r =",r)$
Print("Number of Days, n=",n)$
print("Total Number of Covid-19 Casess will increase by",n,"days = ",TC)$
print("Program by Dr. Yogeesh N, HOD & Asst. Prof. of Maths, GFGC Tumkur-572102, India")$
print("So, STAY @ HOME & ERADICATE COVID-19")$
```

Output

```
Number of Casess found in first day, a = 1
Total possible number of spread per day by a single person, r = 3
Total Number of Covid-19 Casess will increase by 14 days = 2391484
Program by Dr. Yogeesh N, HOD & Asst. Prof. of Maths, GFGC Tumkur-572102, India
So, STAY @ HOME & ERADICATE COVID-19
```

We may calculate the total number of spread over a different period according to following example by changing the number of days.

Example-1:

If Number of days required to spread the disease that is, $n = 8$ & possible spread by a single person is 3 persons per day(that is $r = 3$) then

Total number of positive COVID-19 cases will be equal to **3280**

Example-2:

If Number of days required to spread the disease that is, $n = 21$ & possible spread by a single person is 3 persons per day (that is $r = 3$) then

Total number of positive COVID-19 cases will be equal to **5230176601**

Example-3:

If Number of days required to spread the disease that is, $n = 15$ & possible spread by a single person is 2 persons per day(that is $r = 2$) then

Total number of positive COVID-19 cases will be equal to **32767**

Like this, this simple program will work for all the cases; see how horrible this disease is.

Conclusion

Knowing these facts by using this program all the citizens of the world should obey the prevention measure given by the competent authority to eradicate this infectious disease Corona(COVID-19). The simple measure is Stay @ Home, maintain social distance, keep hygiene and increase immunity.

Currently there is no vaccine to cure this Corona(COVID-19) disease.

So by following these preventive measures to eradicate the disease.

- Wash your hands regularly for 20 seconds, with soap and water or alcohol-based hand rub.
- Cover your nose and mouth with a disposable tissue or flexed elbow when you cough or sneeze.
- Avoid close contact (1 meter or 3 feet) with people who are unwell.
- Stay home and self-isolate from others in the household if you feel unwell.
- Don't Touch your eyes, nose, or mouth if your hands are not clean.
- Maintain social distance and avoid touching any substances without any protection

Reference

[1] <https://sourceforge.net/projects/maxima/>

[2] https://www.who.int/health-topics/coronavirus#tab=tab_1

[3] <https://www.who.int/docs/default-source/coronaviruse/who-china-joint-mission-on-covid-19-final-report.pdf>

[4] Elementary Mathematics from an Advanced Standpoint: Arithmetic, Algebra, Analysis- Cosimo by Felix Klein.

Assimilating history with digital technology through Virtual archeology tools – New dimensions

Dr. Vidya H .N.

Associate Professor

Department of History

Government Arts College (Autonomous), Hassan 573201

vidyasridhara365@gmail.com

Ph : 9448870802

Abstract

This paper explores key significance of virtual archaeology and its role in supporting historical research. Virtual archaeology is a modern branch of historical inquiry process. Virtual archaeology is a merge of History with science as it is an instrument of collaborative study of archeological excavations through scientific narration. In other words virtual archeology is recreation of historical events with modern digital technology. Virtual archeology is a indispensable tool in conceptualizing new perspectives in the domain of historical data analysis , historical knowledge sharing , historical context making and dissemination of cultural values. India is a multi cultural country and history of Indian sub continent has countless evidences of dynastic rule, innumerable archeological artifacts and objects of human civilization which needs to be reinterpreted through virtual archeology. The digital application of virtual archeology supports to promote modern historical research. The higher education sector can play a vital role in the dissemination of this digitalized Historical knowledge by promoting virtual archeology as a new tool of historical research in higher educational institutions. But this has several challenges as well. .

Keywords: Virtual archeology, historical research higher education sector, dimensions

Introduction: Virtual archeology is an emerging concept in historical literature and research. Indian higher education sector can be more comprehensive with the inclusion of virtual archeology as an innovative concept in creating digital historical knowledge and at the same time promotion of historical research.

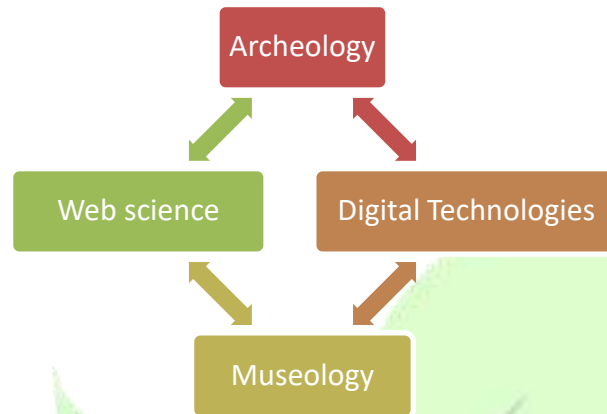
Objectives of study

1. to study about virtual archeology tools
2. to analyze the application of digital tools for historical study
3. to bring out the benefits of virtual archeology in higher education
4. to focus on challenges

The Concept of Virtual Archaeology- Virtual Archaeology is an emerging term in historical enquiry. It is the collaborative study of archeological excavations with the simulation of digital science. It was introduced by archeologist com computer scientist Paul Reilly in 1990s. This concept has been evolved as an offshoot of archeological study and today it has acquired a multi dimensional reading. Virtual archeology is a process where multi dimensional historical data sets are analyzed , investigated , reconstructed and reinterpreted. It is also

applied in unearthing archeological sites, furthering investigations with the aid of computer analytics. This digital process supplements archeological excavations which are visualized using this virtual archeology technology.

Virtual archeology and multi disciplinary links- There is an increasing focus on inter linking relationships between

The importance of these archeological factors & their role in the redefinition of the history as communication engine is very significant in Historical education. The interaction between real historical the empirical perception of materials culture the digital representations. The creation of innovative perspectives in domain of data analysis, sharing and context making are best supplemented by virtual archeology modules. Creation of a historical environment is possible by implementation of **Virtual archeology** modules.

Benefits of application of virtual archeology to historical researchers- The benefits of virtual archeology are numerous, to list a few ,

1.	Supports historical Reinterpretation
2.	Supports historical knowledge dissemination
3.	Supports scientific investigation of historical events
4.	Supports replication of archaeological landscapes
5.	Supports furthering historical research

- Supports historical Reinterpretation** -Virtual archeology supports researchers to reinterpret history. These visual technologies offer newer opportunities towards cultural communication dissemination of historical knowledge and awareness creation. Virtual archeology creates possibilities of communicating effectively about historical places, objects, and historical settings.
- Supports dissemination of historical knowledge-** Virtual archeology provides historical knowledge to a non history learner or a common man. Virtual archeology creates virtual the environment of life, war, culture, expansions and expedition. Based on accurate Virtual archeology models of current archaeological landscapes and site scenes,
- Supports scientific investigation** - Virtual archeology becomes possible to scientifically investigate the events that led to the current situation as well as to explore the underlying past archaeological structures and architecture, whose traces have been recorded by the non-invasive prospection methods or unearthed during traditional archaeological excavations.

4. **Supports replication of archaeological landscapes** -Virtual archeology supports replication of archaeological landscapes through time becomes feasible and attractive within the virtual archeology radius.
5. **Supports furthering historical research** - Virtual archeology also supports historical research prospects. Scholars across historical landscapes are motivated to undertake historical research with the support of digital tools and also re discover historical analysis.

Support coordination offered by virtual archeology applications - Topics of the virtual archaeology included

1.	Visualizing archaeology and heritage in 3D form ,
2.	Virtual museums ,
3.	Virtual, augmented & mixed reality applications,
4.	Serious amusement,
5.	Virtual curator vision centers ,
6.	Narrative and Virtual Storytelling,
7.	Social Networking in cultural heritage,
8.	Interactive installations in museums and heritage sites,
9.	Data mining and digital archives,
10.	Digital Cultural Tourism ,
11.	Digital preservation of historical & traditional practices,
12.	Virtual Educational approaches and much more.

Virtual archaeology helps following disciplines - Virtual archaeology is needed by

1.	Archaeologists,
2.	Cultural organization managers
3.	Curators
4.	Heritage organization professionals,
5.	Engineers,
6.	Ethnologists,
7.	Historians,
8.	IT specialists
9.	Museum curators
10.	Public and private museums curators
11.	Research Scholars,
12.	History Students,

Virtual archaeology and higher education sector- - Virtual archaeology is a new and emerging concept in historical studies and higher education sector can aptly include Virtual archaeology in curriculum. **There is increasing focus on** virtual archaeology towards **inter linking disciplines such as museums , artifacts , digital technologies and the web and their role in the redefinition of the museum itself as communication engine.** The interaction between real ontology the empirical perception of materials culture through digital

representations is the essence of Virtual archaeology. Recent advances in 3D technology have led to increasing use of virtual methods of data collection in archaeology this helps understanding history and past events in an objective way. Virtual archaeology is a bridge between the archaeology & digital experts to bridge analytical skills.

Virtual archaeology as an inter disciplinary subject

Virtual archaeology is an inter disciplinary space where computer science and cultural heritage blend inter changeably as they work towards a common goal. Virtual archeology is a visual art. It is a wonderful realm of photography, laser scanners, 3D modeling, augmented reality systems, and most recently, 3D printing. Virtual archaeology is a way of replicating reality to preserve a record so that a site or artifact can be more efficiently and widely studied as a digital version or, with 3D printing, an actual copy of itself. The use of Virtual archaeology tools such as Adobe digit serve Adobe editor , Adobe flash , Adobe , xml editor , Xml extensible, application X tml, language , X tml markup language, is very popular.

Branches of archeology supported by virtual science - Besides there are several branches of archeology which are supportive to assimilating historical studies in

1.	Bio archeology
2.	Zoo archeology
3.	Funerary archeology
4.	Field archeology
5.	Material culture archeology
6.	Mesolithic archeology
7.	Conservation archeology
8.	Building archeology

Challenges for integration into higher education sector : virtual archeology even though is a popular medium in higher learning also suffers from certain challenges.

Cost aspect	Application of digital tools of archeology through virtual archeology process is very expensive and sometimes the expenditure for purchasing digital tools costs the entire budget of the institution. higher education sector need to reserve funds for introducing virtual archeology applications to at least selected higher education institutions.
Management of 3D data	Virtual archeology comes with challenges of management of 3 D data which is very complex and intricate. Higher education sector need to make arrangements for management of 3D data , conservation of digital tools , 3D operation technique operators of digital tools needs to be trained.
Lack of technical expertise / personnel	Virtual archeology is challenged by poor technical expertise. The technical personnel required for management of virtual reality data is a bigger challenge
Problems of misinterpretation	Virtual archeology suffers from problems of mis-interpretation and mis-apprehension They are chances of moving away from exact original history . History can be misinterpreted by juggling historical facts. India is replete with dynastic confrontations , communal conflicts ,

Standard setting	Virtual archeology suffers from a setting a standard. There are no average guidelines for 3 D standard management for Virtual archeology application in higher education. There is a need to include guidelines for framing a standard procedure. There are chances of higher education institutions combating for a set standard.
-------------------------	--

Need for assimilating digital tools to archeological studies

Archeological survey of India cannot conserve all the monuments or collect all archeological artifacts. Besides the conservation process followed by the Archeological survey of India is very primitive and out dated. It has failed to match rapid speed of global standards. Institutional link ups in higher education sector are also very inadequate. Scholastic collaborative efforts cannot be established as it needs memorandum of understanding (MoUs) at institutional level. This calls for supportive academic furnishing also . But all higher education institutions have very preparedness.

Conclusion

Thus, virtual archeology plays a key role in data visualization and digital resurrection of historical data. High definition photos videos laser scans converts the historical facts to virtual reality experience Three dimensional representation of heritage sites helps researchers and common man to augments his historical knowledge sources. Technology savvy organizations are interlinking new and innovative technologies supporting historical research. Corporate Companies are developing and managing content and knowledge management web portals hence higher education sector can think of collaborative linkages towards virtual archeology. Several countries have adopted the concepts of Virtual archaeology for visualization threads of past history effectively and these models can be adopted into Indian context. Higher educational research can link providing the use of conceptual search engines towards understanding history.

References

- [1] Abbey Vander Hart - Virtual Reality in Archeology , Visualizing Antiquity Through Modern 2018
- [2] Asif Ali- Virtual archeology experiencing the past through technology , research gate 2016
- [3] Brajesh Sachn -Can Virtual Archeology Serve India's Cultural Heritage 2017 Cxo Today .Com
- [4] Carsi C And Others (Ed) - Implementing Beat Practice In Cultural Heritage Visualization Archeology Diagnostics , 2013
- [5] Daniel A Gothenburg- Virtual Reality Applications And Implication For Tourism Management 2010
- [6] Dr .Vidya H N- Visualizing history through virtual archeology - emerging trends IOSR Journal special issue on Historical inquiry 2018
- [7] Immanuel Victor and others (Ed) - Digital Heritage And Virtual Archeology An Approach Through The Frame Work Of International Recommendation 2018
- [8] Fredrick Gunnarson- Archeological Challenges And Digital Possibilities 2018
- [9] LOPEZ V M -International Guidelines For Virtual Archeology , 2013
- [10] Victor Immanuel and Others (Ed) - Digital Heritage And Virtual Archeology An Approach Through The Frame Work Of International Recommendation 2018.

YOUTH TRAVEL – AN INSTRUMENT OF DEVELOPMENT AND SOCIAL CHANGE - EMERGING TRENDS

Dr. Lingaraju

Assistant Professor

Post - Graduate Department of History

Government College (Autonomous), Mandya District, Karnataka State

lingarajumdy@gmail.com Ph. 9844997417

Abstract

This paper focuses on importance of youth travel as an agent of development and social change .Youth travel is the fastest growing segment of Inter-national tourism. It represents nearly 23 percent of the total Inter-national tourist. This extraordinary growth in youth tourism represents remarkable socio -economic opportunities for local communities as youth encourage local tourism related commerce, encourage quicker social interaction , and youth are the campaigners of current issues such as environmental protection , wild life saving, natural resources conservation etc.,. Even United nations aim at youth as a major force of development and social change. Youth have the potential to drive sustainable development in tourism sector. Young people often travel to study or gain work experience. Student travel is now being recognized as an increasingly important economic driver. The mobile and flexible workforce of young travellers is becoming almost irreplaceable in certain parts of the world. Young people are moneywise poor but timewise are very loaded, which means that they spend longer time in a tour destination than the usual tourist. They spend this extra time in socializing with the native culture in social interactions and in knowing about lifestyle culture. Earlier youth travel meant seeking leisure or recreation but now the trend is purpose drive.

Keywords: youth travel , development , social change, emerging trends

Introduction

Youth tourism is a new and emerging segment of tourism sector. Youth tours are independently organized with flexible travel schedule and its longer duration for young people. Youth tourism is a modern initiative encompassing youth aspirations to travel around and exploring newer destinations. This includes youth who would like to tour other countries in search of newer adventure. This includes various segments such as snow tourism, hill tourism, wildlife tourism , adventure tourism, solo tourism , Moto- tourism etc.

Concept of youth tourism - Youth tourism is an emerging concept in world tourism scenario. Youth tourism primarily aims at youth travellers, who are enthusiastic to explore newer destinations. Usually they belong to millennial group and proud members of generation next .

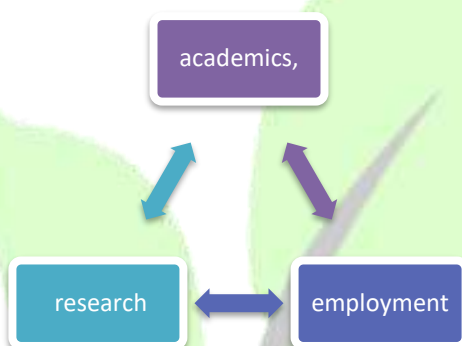
Scope of youth tourism - Youth tours are independently organized with flexible travel schedule and its longer duration. World youth student and educational travel 2009 defines youth tourism as a modern initiative encompassing youth aspirations to travel around. Youth tourism has emerged as a modern initiative as countries across the world are framing guidelines in various segments including

Share of Indian students – The share of Indian students who are pursuing studies in top five youth friendly countries are shown in this table

Country	2000	2016
USA	59%	45%
AUSTRALIA	7%	15%
CANADA	1%	7%
UK	6%	6%
OTHERS	27%	27%

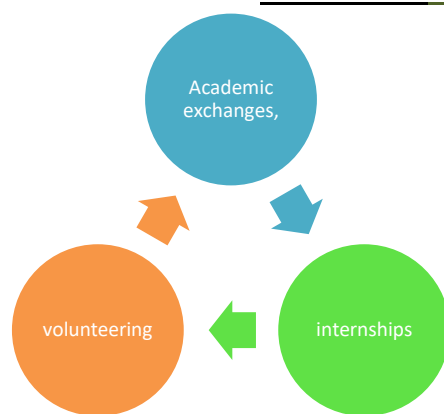
Source: UNESCO Institute of statistics 2016

Benefits of youth tourism -Youth travel is growing in popularity because it is viewed to benefit the society and communities. As the following diagram shows, the benefits are mainly

- 1.Increased inflow of money through Inter-national students** - money earned by educational institutions through international students are a valuable contribution to education system as a whole which allows the host country to supports its academic facilities without depending on government funding / assurances.
- 2.Increased opportunities of employment-** Besides youth tourism offers chances of employment generation Tourism related segments such as hospitality, hotel management, marketing, e -commerce, advertising etc gets youthful talents. It is often observed that youth travellers work while they are studying. Several countries have termed this as working holiday makers. The countries offer Holiday V isas and youth often find part time or temporary jobs in Youth Hostels, Hotels, Resorts, Super Markets, Mega marts, restaurants cafes and food courts.
- 3.Study in India** - This programme was launched din 2018 April covers 160 private and government urn colleges aims to attract students from Africa Malaysia etc.
- 4.Becoming Part of Academic research** -Countries wish to make much profit out of youth travellers. Youth travellers often can be a part of academic research on mapping wild life animal behavioural research animal tracking understanding the intricacies of forest wild life. Youth travellers are full of innovative ideas and plans, they always love to explore and experience. They want to prove to the world that they are unique members of global community.
- 5.Showcasing youth talent** – Youth are full of innovative ideas hence their talents can be utilized towards application of new technology into tourism. As the global trends indicate Virtual archaeology technology , 3D interpretation of Historical data , digital science technology , digital conservation etc being involved into historical research methodology. Youth can be more supportive to historical research and show case their talent in Historical conservation.

Prospective growth drivers- Youth tourism can be more prospective if it is entwined with Academic exchanges, internships and volunteering as shown below

1.	Adventure tours	This includes youth who would like to tour other countries in search of newer adventure. This includes various segments such as snow tourism , hill tourism , wildlife tourism ,
2.	Backpacking tours	They are instant travellers who are ready with their back packs
3.	Cultural exchange	They are messengers of cultural swapping.
4.	Education	Youth tourism is fanned by desire to pursue higher education / innovative courses / to end degrees which are unavailable in India
5.	Foreign Language Courses	Nearly 200 institutes in India offer foreign language courses for the benefit of foreign students.
6.	Insurance	There is a demand of
7.	Internships	Most of the countries offer internships along with degree programs which help students to pursue career with higher income
8.	Student Exchange Programs	Several universities and colleges offer student exchange programs
9.	Student ID creation	Foreign students come from various cultural background hence there is a need for creation of special student ID and differentiating them from general International Youth tourists.
10.	Student travel arrangement	Several universities and colleges offer students tours and travel facility as a part of bachelor degree or master degree
11.	Tourism Boards/ office role	The tourism office have to play a vital role in framing guidelines about youth Tourists.
12.	Volunteering	Youth across the world are enthusiastic and are full of open mindedness. They would love to travel around the world and spread the message of volunteership.
13.	Working holiday programmes	Corporate companies offer working in part time or temporary jobs in Youth Hostels, Hotels, Resorts, Super Markets, Mega marts, restaurants cafes and food courts.
14.	Youth hostels	Construction of youth hostel specially for international students and Tourists
15.	Youth travel agents	The number of travel agents in proportion to the number of tourists is very imbalanced hence there is a need to bring equilibrium and enhance the number of registered youth travel agents.

Challenges: Even though Indian government has invested greatly in infrastructure, there is an increasing demand furthering transport and communication requirements following increase in domestic and international tourism. Along with this the demand for youth hostels, Student flights, student visa centres , student tourism offers, student travel agents are also high demand . As several Indian cities are a hub of superior quality higher education , numerical increase in the number of foreign students seeking admission in Indian universities is also supportive to Youth tourism. But there is a need to frame clear guidelines

1. Foreign tourists come from a different cultural background. Majority of them are very liberal in their attitude, free thinking and quite unconventional. This would give a negative influence on local people or local students in case of an educational circle.
2. There are quite a number of reports on their alcoholism, narcotics use, and food patterns.
3. Foreign travellers or students often face the problem of language as one of the greatest barriers.
4. Assimilation of culture often challenged by conflicts and discomforting situations. The local people being attracted by the way international tourist behave might become self indulgent and perverted. Instead of reflecting their country's ideals in their activities, local people might become more and more lenient towards duplication of liberal mentality of International tourists. This leads to disregard of cultural heritage and historical inheritance.

Conclusion

Globalization has made talent attractive it is also considered a key driver of economic competitiveness Both Public and private sectors can prioritise youth and student travel and insisting upon the positive impact that youth tourism offers for young people. There are prospective progress areas in knowledge sharing and collaborative strategy planning in conceiving youth friendly travel destinations. Youth tourism offers a higher mobility open border initiative which plays a key role in conceptualising global village. Youth travellers are full of innovative ideas and plans, they always love to explore and experience. They want to prove to the world that they are unique members of global community

References:

- [1] A Report On Travel And Tourism Competitiveness, India 2 Ministry Of Tourism, Government Of India Publication India, New Delhi 2017
- [2] Bremmer Caroline, Top 100 City Destinations Ranking, Euro Monitor International publication 2017
- [3] India World Travel And Tourism, Council Ministry Of Tourism, Government Of India Publication, New Delhi 2016
- [4] India World Travel And Tourism Council, Ministry Of Tourism, Government Of India Publication, New Delhi 2018
- [5] Indian Visa Fee Schedule For All Nationalities, The Consulate General Of India, Government Of India Publication, New Delhi, 2018
- [6] Indian Tourism Statistics At A Glance, Government Of India Publication, New Delhi 2019
- [7] The Annual Report Of Ministry Of Tourism, - Government Of India Publication, New Delhi 2018
- [8] The Report Of The World Heritage Convention, UNESCO publication 2018
- [9] The World Youth Student and Educational Travel, Reports for Asian Countries, UNESCO publication 2018
- [10] The World Youth Student and Educational Travel - global trends UNESCO Publication 2018
- [11] The World Youth Student and Educational Travel Reports for Asian Countries, UNESCO Publication 2019
- [12] Travel and Tourism - Economic Impact-Ministry Of Tourism, Government Of India Publication, New Delhi 2017
- [13] Travel and Tourism Economic Impact Ministry Of Tourism, Government Of India Publication, New Delhi 2018

EDUCATIONAL CONTRIBUTION OF THE CHRISTIAN MISSIONS IN TUMKUR DISTRICT, KARNATAKA.

Lingaraju P

Assistant Professor, Department of History,
Govemet First Grade College (Autonomous), Gubbi.
Tumkur Distict, Karnataka State
Mobile No. 9845564267

Abstract

Indian culture has a rich heritage. It is special because, it upholds humanity. Our heritage not only stood on its own ideology, but also has inculcated the religious, philosophical, ethical ideas and spiritual vision of the world. It has embraced all that the world has produced. Our country is known for unity in diversity. Our country breaths along with Hindus, Muslims, Jains, Buddhists, Sikhs, Parsis, and Christians. In all these Christianity is the one of the important religions.

Christi had fascinated millions of Indians. I think Christian religion appeared India in 52 A.D. Saint Thome had come to India in that year and died in 72 A.D. During the modern period. During his stay for about 20 years in India he preached Christianity and established Churches at Malabar and other places. So it may said that he was pioneer of Christianity of India.*1

Christianity started spreading its limbs with the arrival of Portuguese and in 1510, they occupied Goa and made it their capital in the name of 'Rome of Orient.'*2 at the beginning Britishers did not encourage the conversion at the behest of their trade. But the English Missionaries did not step down. They established an institution to spread the Christianity.

Christian Missionary entered Karnataka probably in 6th century A.D. It is evident that there was chancellor in Kalyanpur near Udipi.*2 The Portuguese established their missionaries in Mangalore, Kundapur and Honnavar during the reign of Vijayanagar emperors. The records say that the chennamma of Keladi granted a piece of land to build a Church at a Mangalore.*3 The Bassel Mission started their campaign from Mangalore I 1834. Then they extended their work to Darwar, Hubli, Gadag and other places of Karnataka. The London Missionaries established their church 1810 at Bellary and the Wesleyan Mission established church at Bangalore I 1820. They worked in several places in Karnataka and established the Churches in many places and sowed the Christianity in an alien land.*4

Tumkur District was also influenced by the Christian Mission. The Missionary activities started in the district in 1735 by Father Mucchi. It is said that the Catholic Church was built at Sira taluk of Tumkur District in 1770.*5 After that, the Wesleyan Mission of Protestant became active since 1837. in the District. This institution made gubbi as its centre and became active since 1837.*6

In 1854 the Christian Missionaries continued their activities in Tumkur and began to serve the poor and down trodden people. They were not only engaged in spreading Christianity, but also engaged in promoting education, press, public life and function of the government.*7 Another important thing to be noted is the role

of the Christian missionaries is educating women and they did valuable work in the field of adult education and carried on novel experiments in rural education in their schools. They taught English grammar, English literature, science and history.

The Christian missionaries have served the people in the different places of Mysore province including Tumkur District. The Christian Missionaries that belongs to the Wesleyan mission engaged themselves actively. They contributed a lot in the field of education, medicine, literature and society. They used education as a powerful weapon to eradicate the social evils.

Many Christian missionaries who came to Mysore had good education. They propagated education and chiefly concentrated on the downtrodden people and women. But it was not that easy in Indian context. Still they learned regional languages and prepared necessary text books. Another biggest problem that Christian Missionaries had to face was that their purpose and their deeds were viewed with an yellow eye by the natives. Parents were scared to send their children to school run by Christian missionaries.*8 But the Christian missionaries did not lose confidence and continued to work. The following is brief analysis of how the Christian missionaries promoted education in Tumkur district.

In 1848 Chikka Daniel with the help of Mathew Male and John Jakins missionaries opened the school at Singonahally near Gubbi of Tumkur District. At the same year the Christian Mission founded a school in Tumkur city. There were 34 students in that school. When English school started in 1854, 211 children sought admission. Many schools were opened in and around Gubbi.

By 1906, 11 schools were for boys and 3 schools were for girls offered education, 4 schools for boys one night school and two schools for girls were opened in Gubbi. Medium of instruction was in both languages those are Kannada and English. For the first time in 1865 Rev. Henry J. Syce opened a boarding school for orphan girls. It was in CSI vocational compound. Here children were provided with boarding, lodging and education. The Government was giving Rs.30/- as an aid in 1870. But all the expenses were met by Christian missionaries.*9 In 1856 Mrs. Mali started a school for girls and boarding school for boys*10.

After that many schools were opened in and around Gubbi, the Missionaries intended to educate everybody, for that they started schools like,

1. Vernacular boys school
2. Girls schools
3. Sunday schools
4. Girls day schools
5. Vernacular Girls schools
6. Industrial schools

The schools were functioned very well in Kadaba and Kallur of Tumkur district and education made the people wise. In Kunigal and surrounding villages of Tumkur district, the schools for boys offered education through regional languages. Due to some reasons Bidanagere School was shifted to the famous pilgrim center of Yedyur and there were thirty students. Captain and his wife Mrs. Mierse donated generously for the school. Nadumavinapura school was exemplary one. Then the District collector P.N.Krishamurty applauded the service of the Christian Missionaries.*11

Girls Schools: Christian missionaries gave importance to women education. Mrs.Parasons worked hard for the cause of women education. The education was given both to the village schools and town schools and the teachers were appointed to teach Kannada. Girls school at Gubbi was doing well, but unfortunately when they reached

the proper age they were forced to marry. Even the talented girls dropped out of schools, because of their marriages. Yet they continued to give swing training in vocational school and many girls were benefited by it. In Kunigal also girls had an opportunity to learn stitching clothes. Mrs. Everett Wreen, Mrs. Barnaty, Mrs. Abbot and Bristol association, Wesley Lancaster and Gloucester and many others helped these schools.*12 In this way girls schools at Gubbi and Kunigal were doing well. Many girls were benefited by the vocational schools.

Vernacular Boys Schools:

In Fort schools 115 students were studying, all of them had 75% attendance. In town school, there were 113 students and they had 86% attendance. By this time government increased its financial aid. Therefore both schools were run elegantly. The vernacular schools were started in the villages of kyathasandra, Gulur, Beldara. When villagers demanded for another school in Belgumba and a school was opened in Belagumba. It is a village on the way to Devarayanadurga. At Devarayapattana a school was opened. Similarly Gubbi, Kalluru, Hebburu, Bidanagere schools were laboring hard for the growth of education in Tumkur District and other places of Tumkur district.*13 The villagers took interest and the missionaries started the schools and Beladara primary school was run with the help of mission house. In the year 1887 regional schools were so crowded that difficult to control.

Schools for Downtrodden Children:

The Christian teachers were appointed at the schools of untouchables. Classes were conducted every evening. Kernel W Robert encouraged them by giving Rs.60.*14 The Missionaries sincere concerned for the downtrodden children. Therefore, they started the schools for the outcastes. For the left hand outcaste, a night school was opened. The teachers training school was opened at Badachowdanhalli, in Madugiri Taluk of Tumkur district and was the best of its kind.*15 The new forts school building was inaugurated by the maharaja of Mysore in 1900. The number of students rose to 40. During that year the strength in Gubbi schools rose from 131 to 170. The number of students were increased in the night schools also.*16 Following the suggestion of Inspector general of education, English and Kannada schools became composite. Christian teachers try to improve the standard of teaching methodology.*17

Girls Day schools:

A committee was formed for the empowerment of women education. Mrs. Parson was the president of the committee. Girls Day Schools ran successfully under her guidance. It led to the progress of women. The District Collector P.N. Krishnamurthy presided over the annual function of the schools. The District chairman Kurnel and Mrs. Rotton were also present. P.N. Krishnamurthy spoke effectively about the importance of the women education. This speech was published in an English Harvest Field. Christian missionaries were encouraged by Krishnamurthy's speech.

Girls schools were in Kyathasandra, Gulur, Beladhara, Sira, Gubbi and other places in Tumkur District. In Sira, classes were conducted in rented room. The schools of Gubbi and Kunigal were well organized. Even in Kadaba where Brahmin in majority a school was opened. Mrs. Wisemen and her friends in Bangalore were interested in this area.

A new school was opened in Tiptur. There were sixty five girls in that school. Merchants, especially Komatigas and Lingayaths showed considerable interest in the progress of the school.*18 During 1887 academic year, girls strength decreased from 141 to 110, due to opening of a Brahmin school in the same year. Still women

education continued vigorously. Shepherd Bedford, Heroget, Stephenson, Peareson and others encouraged the schools by giving money, toys, sports materials etc. Mr. Varadarajan Iyer, then Munsif of Tumkur gave prize money of Rs.10/- for mathematics best distinction, best writing and good handwriting. With such encouragement the girls schools at kyathasandra, Guluru, Bellavi, Sira, Gubbi, Tumkur and other places some how managed to run the schools.¹⁹

Investigating officer of education has stated in his report the girls were progressing behind one expectation. The teachers have been successful by imbibing wisdom and intellect in girls. There were 523 girls in these schools and 400 of them were studying in two schools situated in the Tumkur town. Three girls who had passed LSE are appointed as teachers in the same schools.

One of the girls of Fort school who got married five years ago, came back to the school as a widow. She was getting scholarship every month. The girls of upper cast were over enthusiastic in coming to school.*20 In the year 1910 two widows, one from Jain and one from Lingayath community were appointed as teachers. In an orthodox society they were not allowed lead an independent life. The Christian missionaries help them to live on their own by providing them jobs. They tried to persuade the parents of a widow and appeal to them to postpone the head shaving ceremony and also appeal to send her to school. But her parents were not prepared to go against the custom of their caste. The Christian missionaries worked hard in this regard.*21

According to Mrs. Pajet report girls schools were appreciated by the inspection official for their commendable job. The Christian missionaries admitted a Brahmin widow to the Fort school in January 1913. She had four children and her village was 30 miles away from Tumkur. She came to Tumkur with an assumption that mission school helps to the widows to lead an honorable life. Her expectation was fulfilled. Rev. Sawday who was well known for his social service, started girls schools in Madhugiri taluk of Tumkur district and appointed head master. The service of Sawday is note worthy in the field of education.*22

By opening schools for girls, the Christian missionaries provided an opportunity for women to lead an independent life and worked hard to bring them to schools. The women had to live under immense pressure. They were subjected to rigid norms and taboos. That's why the Christian missionaries gave at most importance for women education. They worked day and night to improve the condition of the women. With the help of education they tried to enlighten women folk. Anyhow where talking about women education was forbidden, the Christian missionaries did a commendable job.

Industrial Schools:

The workshops and technological schools were started for the welfare of the orphans. Rev. Sawday started an industrial school in order to provide industrial training in the orphans in Tumkur. The purpose behind starting these schools was to train the orphans in different handicrafts and thereby improve their standers of living and make them good citizens with an ability to live an independent life. A committee was appointed to supervise the industrial schools. The committee also had a man skilled in western technology. The school was functioning under guidance of the management. Actually the school progressed with the influence of the staff who had technically skill and tendency towards socialism. It was in 1904, many buildings had been built by the missionaries and they improved the technology in the field of carpentry and other crafts. Carpenter, poultry and rope winding were taught in the industrial schools and agricultural activities were also in progress. Women learnt tailoring.*23 The Christian missionaries worked hard to train the farmers to become self confidence.

In this way the Christian missionaries worked to improve the conditions of people educationally, economically & medically and the major impacts of education were as follows:

Impact of education:

- a. Spread of secular education through Anglo-vernacular schools
- b. Created scope for the self-employment
- c. Eradication of social evils like Devdasi, sati system and etc.,
- d. Encouraged girl's education
- e. Emancipation of women through educational awareness
- f. Improved the conditions of people through educational opportunities
- g. Led to the improvement in literacy rate
- h. Overall modernization of the society

In addition to their missionaries work, the missionaries built several educational institutions for the people of Tumkur district. Because of the effort of the missionaries work in Karnataka, especially in Tumkur area, the Christians are still commanding their contribution in the field of education. This is the fruit of educational works of missionaries in Tumkur district.

Reference

- [1] Wadwani M R and Disouza A C. Modern India (1800-1964) Page 344-345, Seth publisher, Bombay 1980- Page 344-345
- [2] Talwadi B.S., Karnataka Chraisthara Ithihasa – Kannada Catholic Sangha, Bangalore.P.No. 34 & 36.
- [3] Sampadaka – Suryanath Kamath, Karnataka Rajya Gazetteer – I. P.No.335-336.
- [4] Karnataka Parampare, samputa 2- Kannada & Samskranthi ilakhe – 1992. Page No. 284
- [5] Tumkur Zilla Dharshana – Page No.144-145
- [6] Chennudi (Gubbi hagu Tumkur Chraistara Janathege Wesleyam mission sevey), Prakata-Tumkur Zilla Sahithya Sammelana, Gubbi – 1997
- [7] Havanoora Dr.Srinivas, Hosannadadha Arunodhaya - Kannada Adhyayana Samsthey, Mysore University- 1974, Page No. 16 & 17
- [8] Gowda Deva A.C., History of Education in Mysore- 1985 page No.61.
- [9] Chennudi (Gubbi hagu Tumkur Chraistara janathege Wesleyan mission sevey), Prakata-Tumkur Zilla Sahithya Sammelana, Gubbi-1997. Page No.137.
- [10] G.G.Findley & W.W.Holdsworth, the History of Wesley Methodist Mission Society, Vol-5 Page No. 274-275.
- [11] Report of Wesleyan Mission-M.D.R. P.No.25 &26.
- [12] Report of Wesleyan Mission – M.D.R., 1885.P.No.32-32
- [13] Reprt of Wesleyam Mission- M.D.R. 1886. P.No.35-37.
- [14] Mysore District Report – 1887, P.No.38 & 39
- [15] Report of Wesleyan Mission – M.D.R., 1890. P.No. 25.
- [16] Report of Wesleyan Mission – M.D.R., 1900. P.No. 21-22.
- [17] Mysore District Report – 1901, P.No.20 – 21
- [18] Mysore District Report – 1886, P.No.42 & 45
- [19] Reprt of Wesleyam Mission- M.D.R. 1887. P.No.46-47.
- [20] Rev.Gulliford and Phillip V.A., tumkur Circuit Report. Page No. 35-36
- [21] 21. Tumkur Circuit Mission – M.D.R. by Rev. Newham-1910. Page No.29.30.
- [22] Ibid – Page No. 20 & 30
- [23] Tumkur Mission Circuit – M.D.R. P.No.25-26.

Garden Tourism – Perspectives towards sustainability

Dr. Puttaraj. K

Lecturer in History

Sir MV Post graduate centre, Tubina kere

Mandya district, University of Mysore

Mysore, Karnataka, India

PH : 9901643890, Mail: dr.puttarajuk10@gmail.com

Abstract

This paper examines the prospects of Garden Tourism in India. Garden Tourism has been a tourism motivator. There are different types of Garden Tourism segments namely private, historical and urban Garden Tourism. Garden Tourism is one of the fastest growing sections of cultural attraction around the world. Gardens as tourist destinations are becoming more prominent as targeted markets by tourism groups. Even though it is a prospective segment of tourism in India, there are several challenges as well. Garden Tourism growth suffers from volunteer input, co-ordination between tourist operators and farm owners, community support and local involvement upgrade public parks and gardens Maximise sponsorships and minimising cost to locals, reinvestment in garden tourism. Government can augment the garden tourism sector with consistent policy framing including extending tourist stays in the garden tourism destinations, lengthening the tourist seasons, enhancing the garden city image with a wide range of garden related activities, forming local garden council, city trusts, and garden tourism council for mentoring garden activities at local level. These initiatives will draw attention of public awareness and bring them closer to sustainability.

Keywords: Garden Tourism, Perspectives, Sustainability issues

Introduction

India has been land of multiples cultures and civilizations. Indian Vedic literature has innumerable references to link human living with nature. Living in Nature was considered as equal to superior god because it was considered as a very important agent of psychological and natural healing. The trend of nurturing garden was continued during Mauryan period, Gupta period, Vardhana period etc to name a few. The gardens were attached to royal palaces. The Reign of Delhi sultanate and Moghuls saw an increase in gardens as Garden designs from Afghanistan, Kabul, Sindh, Peshawar, Gazni, Lahore etc were experimented in India. The rise of Shalimar Bagh, Sonpari Bagh, Sona Bagh, Aladin Bagh, Poonam Bagh, Samhsheer, Songadh bagh, Basheera Chaman, Alisha Chaman, Chandani Chaman etc. The gardens were considered highly a superlative luxury and Delhi kings spent generously in designing them. Garden designers were imported from Afghanistan, Turkey, Persia who laid down impressive designs. Garden were surrounded by beautiful lakes, soggy ponds, water fountains, creepers, aromatic flowers, perfumed plant beds, herbal plants and shady trees. Women of the royal family as well as nobility spent hours in this garden. Several thousands of creative writing on garden exquisiteness can be found in literature of the period. These gardens were not only known for their beauty and extravaganza, they were the breeding house of innumerable birds and insects. The flora and the fauna around the garden was so stimulating that musicians, court bards and royal instrumentalists were motivated to compose poetry notes.

But after the coming of British East India Company, commercial ventures took over the gardens. Growing for external market assumed importance and gardens were let to self destruction. Gradually cultivation of cotton, Sugar, coffee, tea, indigo, tobacco, jute, spices etc became commercially practicable and gardens were cornered. Even though gardens were relegated to neglect and disregard, their importance in daily life was not ignored. Independent India planned to recreate gardens around heritage centres and restoring old gardens gained momentum. Several historical heritage destinations are redesigned to locate garden ambience.

Garden Tourism concept and scope

Garden Tourism is normally a non work activity at weekends especially for older retired people. Garden Tourism includes travelling outside immediate locality including farm stays and long distance tours. Garden Tourism is a leisure activity. Garden Tourism may be an activity an organized group activity or may be a solo isolated tour activity. Garden Tourism provides pleasure of aroma, sight and natural sequences for visitors. The people who have aspiration to natural colours design parks which are nature’s greatest gift. Some visitors love to visit gardens for therapeutic and psychoanalysis treatment purpose. Garden Tourism includes gardens which are quite extensive, isolated from urban modern hardships, usually linked to farm and small holdings.

Factors motivating garden tourism - Factors that may motivate garden tourism because people living in urban settings have very less time spent in nature.

1. Less access to nature ,
2. Less or no space for backyard garden,
3. Less knowledge about agriculture and garden,
4. Increasing urban pollution ,
5. Failing health issues ,
6. Medical suggestion to aromatic therapy ,

Challenges: The challenges to garden tourism can be dealt effectively by researching about the root of the issues which include

Garden Tourism suffers from volunteer input	There is a need to create awareness about public volunteering
Garden Tourism suffers from Co-ordination between tourist operators and farm owners	There is a need to Co-ordination between tourist operators and farm owners is needed
Garden Tourism suffers from community support and local involvement	There is a need to foster community support and local involvement towards highlighting local garden produces

Garden Tourism suffers from funds and revenues to upgrade public parks and gardens	There is a need to enhance budgetary allocations and crowd funding to upgrade public parks and gardens
Garden Tourism suffers from lack of sponsorships	There is a need to Maximise sponsorships through online and advertisements.
Garden Tourism suffers from reinvestment in garden tourism	There is a need to reinvestment in garden tourism considering this as a prospective segment of general tourism
Garden Tourism suffers from tourist stays and duration	There is a need to extend tourist stays in the region considering garden seasons
Garden Tourism suffers from very short tourists seasons	There is a need to lengthen the tourists seasons
Garden Tourism suffers from promoting garden related activities.	There is a need to enhance the garden city image with a wide range of garden related activities.
Garden Tourism suffers from separate garden management supervising authority	There is a need to form local garden council , garden city trusts, city tourism council at local level

Economic and commercial potential

Garden tourism has economic and commercial potential which is yet to be exploited. Garden tourism can be made to generate more revenues than expected. There is a need to increase awareness about garden tourism at sub urban and urban localities. In integrated approach is needed to create opportunities in marketing garden produces.

The role of government

The government can play an important role in supporting the sector to increase existing market share break into new markets and attract garden visitors during all seasons. The government can form a taskforce including citizens to better co-ordinate garden tourism marketing activity that is already taking place and identify further action that would grow the market across all seasons.

Role of Media - Western countries have experimented the garden tourism concepts through Popular TV programs , green E- Magazines , Newspapers , Online apps , garden stores , Green Go Advertisement etc. welcoming tourist with locally grown flower bouquets has also become very supportive trend.

Need for local partnerships- garden tourism can become supportive if local enterprise partnerships can be a key vehicle for driving local economic growth and could play an important role in spreading the benefits of garden tourism. Garden tourism raises the profile of the local economy. The economic estimates accrued from garden tourism needs to be integrated with general tourism policy. The garden tourism sector has to be very intricately linked to National tourism policy. This will support to get higher number of visitors.

Research funding- funding research in analysing the International and domestic tourist' trends and the seasonality of visits to India This will facilitate to bond local producers to provide a unique destination experience to tourists with locally grown flowers and herbal essences.

Public awareness creation - Awareness has to be provided through Garden tourism products that even-handedly support local , environmental and economy through Private public partnerships.

Developing marketing strategies -There is a need to develop marketing strategies to promote enterprise reflecting Indian cultural ambience business plan for sustainable food enterprise that responds to market needs

business partnerships. There is a need to develop managing organizational finances to meet the garden tourism enterprises

Professional development- There is a need to build up professional development strategy and strategy to improve leadership and management strategies for garden products .

Conclusion

Thus , garden tourism can be more motivating if co-ordination between tourist operators and farm owners can become feasible through larger community support and involvement. Government needs to formulate guidelines to promote and upgrade public parks and gardens around all tour destinations with local government support. Government policies to capitalize on international sponsorships will support prioritizing garden tourism. Government can augment the garden tourism sector with consistent policy framing including extending tourist stays in the garden tourism destinations, lengthening the tourist seasons, enhancing the garden city image with a wide range of garden related activities.

References:

1. Richard W Benfield- Garden Tourism, University Of Connecticut USA 2013
2. Pierre Benckenderiff- Tourism Information Technology Australia Queensland, Third Edition 2019
3. New Perspectives On Garden Tourism Building A Sustainable Future
4. Thomas R.P.-Garden Tourism and Its potential organization In Canterbury, Lincoln University, New Zealand , 2018.
5. India tourism at a glance, Ministry of tourism, Government of India, New Delhi, 2019
6. Global Trends Practices Challenges In Contemporary Tourism Hospitality Management 2018
7. Global Opportunities And Challenges For Rural Tourism Premier Reference Source Publication 2018
8. Satoru Araki- Tax And Development Challenge In Asia And The Pacific (Ed) , 2019
9. Global Trends Practices Challenges In Contemporary Tourism Hospitality Management 2019

Reflection on Rural youth empowerment and addressing the issues of community tourism – New trends

Dr. Shashikala N .S.

Assistant professor, Department of History

AVK First Grade College for women, Hassan -573201

Karnataka state, Phone: 9480374442, shahshikalans123@gmail.com

Abstract

Community tourism is one of the emerging trends of tourism. The Community tourism if linked with rural youth empowerment strategies is one of the supportive phases of rural tourism. If community is aware of the commercial benefits of the local tourism development, then regional growth is positively influenced by the tourism development of strategies taken up by concerned local government and local community. A community has to wake up to the benefits of community tourism prospects in right direction and rural youth can prove right hand in such endeavors. But rural youth empowerment to make them responsive to benefits of community tourism comes with numerous challenges as well. The rural Indian suffers from several infrastructural lacunas which are severely proved detrimental to rural growth. In such cases developing tourism destinations would be not only risky but impossible as well. Government has taken several diversification initiatives to make rural tourism branch out as Pastoral tourism, Social tourism , Community tourism, farm tourism, Agro tourism, Folk tourism, etc. Several states have also taken numerous initiatives in making these emerging branches of tourism more prominent to visitors both indigenous and foreign tourists.

Key words: Rural youth empowerment, rural tourism prospects, community tourism, emerging trends

Introduction

The rural youth form nearly 45% of the population of rural India. Rural India is facing unemployment, poor access to higher education, poor access to internet connectivity, poor energy solution, poor transport, communication facilities etc. The issues of digital divide have made rural poor youth exceedingly intricate to open up the global employment opportunities. This has increased joblessness ratio and this is unconstructively forcing them to migrate to urban centers in search of sustainable opportunities of livelihood. Studies have shown that 50 % of the rural youth are becoming unemployable as they lack vocational skills, nearly 69 % of the rural youth are finding jobs below their qualifications, 34% of the rural youth are working in jobs which are not related to their studies. These rural youth can involve voluntarily in drafting impact assessments studies on past projects such as solutions for displacement, farmer education initiatives, obtaining access to governmental programs, models for demanding rights, and literacy improvements. The urban migration of the rural youth is reaching newer heights annually. This migration is alarmingly disconnecting the rural youth from community issues.

This chart shows the increasing rural to urban migration in India

1951	62 million	17%
2011	377 million	31%
2025	600 million	42.5%

Source: The Report of the census of India Government of India publication New Delhi 2011.

In 2010, 29.8 percent of all Indians lived below the national poverty line, while 33.8 percent of rural Indians lived below the national rural poverty line, according to World Bank data.

The rural regions have become old age homes as only aged people are surviving with lease support from local government and community. This migration has made the rural women further sufferers as they are left with very few choices of livelihood opportunities. All these sections of rural community have become vulnerable and are entirely reliant on government initiatives to support them.

Viewing the increasing rural unemployment, Government diversified the tourism sector with introduction of

1. Pastoral Tourism,
2. Social Tourism,
3. Community Tourism,
4. Farm Tourism,
5. Agro Tourism
6. Folk Tourism.

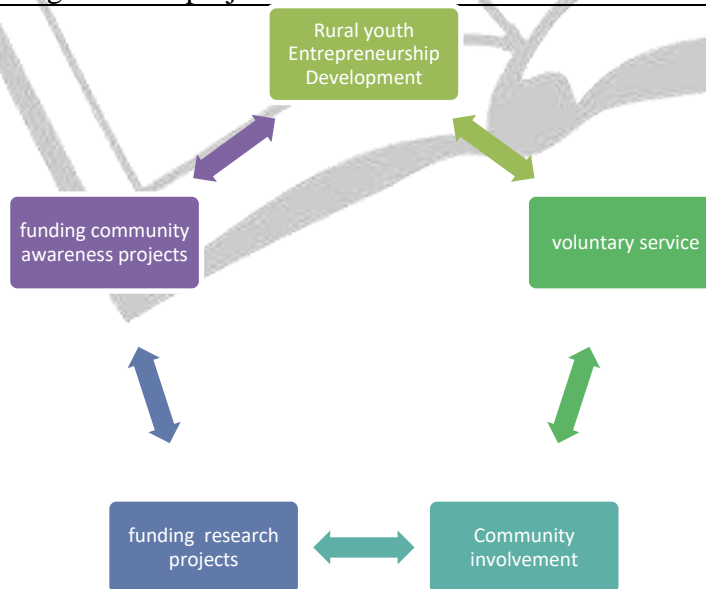
All these types of rural tourism initiatives helped the local rural communities with income generating small employment opportunities. Even though government initiatives supported rural communities, it was felt that seasonality of the tourism landed the rural people in bigger distress. Rural communities were benefited through tourism only during farm seasons and otherwise they faced idleness for the rest of the seasons.

Viewing these problems a need was felt for empowering rural youth and several government and non government organizations are involved in training rural youth towards engaging community tourism.

Rural youth Development & prospects for community development

The rural youth can involve in several voluntarily supportive assistance to tourism sector through

1.	Rural youth Entrepreneurship Development
2.	Contribution of voluntary service
3.	Community involvement
4.	Funding community awareness
5.	Funding research projects

Rural Youth Entrepreneurship Development -Youth can be trained to become small scale entrepreneurs. As entrepreneurs they can set up tourist management systems facilitating tourist destinations which supports in appropriate management of basic infrastructure including drinking water and waste water management, solid waste & garbage management, health care & hygiene management etc. Youth entrepreneurs can set up tourist a training management system which helps in preparing online training modules for training youth in awareness promotion about elementary requirements at tourist destinations. These qualified volunteers can be accommodating in creating awareness on safe & pure drinking water, sanitation, environmental effects of open defecation, need for hygienic practices among vulnerable communities , healthy physical education habits among children , eco management etc. This helps in keeping the tourist destinations clean and hygienic, besides this initiative adds to totality of satisfaction of tourists. Youth entrepreneurship schooling also supports organizing workshops & capacity building sessions for rural youth in eco friendly habits, sanitation management , pure drinking water, disaster risk management, disaster risk reduction etc.

Community involvement & rural Youth development

Youth entrepreneurs can offer voluntary service through involvement along with all community stakeholders. Rural youth can offer assistance to rural women about the promotion of renewable energy technology such as smokeless woodstoves, bio-gas plants, solar stoves, solar home lighting solutions, solar road lighting systems, solar fences, solar walls, solar energy resale options, and solar lamps for electric meters in rural regions. Rural youth can offer assistance to rural communities through establishment of local industries with strategies to develop rural landscapes & greenbelts, managing regional level bio-degradable waste recycling, migrant labor management programs, providing shelter, health and financial services such as road side schools for migrant labor children, promotion of healthy living for migrant labor population, arranging for temporary sheds for labor groups etc. This also avoids seasonality of tourism proceeds and helps rural youth in maintaining consistency of profits and income.

Community involvement and social tourism

Rural Youth can involve in social tourism including promotion of community tourism. This involves all stake holders of the community towards creation of awareness and safeguarding tourist destinations from any prohibitive activities. This volunteerism benefits the local community to become conscious towards eradicating social evils, dealing youth unemployment. These initiatives will support the rural locality to march towards establishing equitable & empowered rural society.

Enlargement of local grassroots level organizations

Success of any government sponsored tourism development initiative depends on enlargement of local grassroots level organizations and promotion of participatory rural associations such as rural women self help organizations, youth associations, rural social voluntary associations etc in community volunteerism. Any number of such self proposed collaborative participatory networks clearly addresses tourism related issues and challenges in community specific issues.

Identification of the community issues

The rural youth can help the nation in early identification of the community issues which further helps the policy makers to understand the seriousness of the issues & helps them to frame long term policies. The rural youth involvement can make community to pressurize the government to form policies towards specific issues

specially drinking water , hygiene, sanitation, garbage disposal , health care education , water management, plastic recycling , waste management etc. The rural youth can help the community to involve in tourism social inclusion.

Funding community awareness projects- Rural tourism can be more rewarding if it is linked with community awareness projects. Rural people often endure digital divide and regional divide challenges. They are uninformed of global growth and global development in tourism sector. Hence, it becomes necessary that local government have to think of initiatives to fund community awareness projects. These projects will certainly help rural youth in understanding and identifying community issues more closely at grass root levels. If issues are appropriately identified then tourism prospects will blossom to newer heights. Information on agricultural production agricultural market prices, rural youth consumer trends, cereal crops marketing & management, cattle health & livestock management, dairy development, fisheries management agro food marketing & management etc will support community awareness projects.

Conclusion

Thus, framing of policies regarding funding research and development studies in rural youth empowerment is of utmost necessity to promote rural tourism. The government initiatives have to focus on funding research and development studies in rural youth which can positively benefit in augmenting tourism prospects at local level. But rural youth empowerment can be more effective when identification of the community issues is linked with tourism policy framing.

References:

- [1] Agarwal Pawan (Ed) - A Half Century Of Indian Higher Education Essays By Philip G Altbach Sage Publications 2013
- [2] B. C. Mahapatra Dr. and Kaushal Sharma- Information Technology and Distance Education : Shifting Paradigm Sarup Book Publishers Pvt Ltd, 2010
- [3] Kishore Choudhary , The effect of Globalization on Rural Entrepreneurship in India 2011
- [4] Sandeep Saxena- Problems Faced By Rural Entrepreneurs and Remedies to Solve it- IOSR Journal of Business and Management (IOSRJBM) ISSN: 2278-487X Volume 3, Issue 1 (July-Aug. 2012),
- [5] The Report Of The Ministry Of Higher Education Government Of India Publication New Delhi 2017
- [6] The Report of the Research division, ministry of tourism, government of India. New Delhi 2016.
- [7] The Report of the World travel & tourism council government of India. New Delhi 2018
- [8] The Report On Gender Resource Center government of India ,New Delhi ,2014
- [9] The Report on the farm sector - Government Of India Publication , Ministry Of Home Affairs New Delhi 2016
- [10] The Report on the farm sector - Government Of India Publication , Ministry Of Home Affairs New Delhi 2017
- [11] The Report on the UN Women Mobilizing women empowerment through tourism government of India. New Delhi 2016
- [12] The Report on the UN Women Mobilizing women empowerment through tourism government of India. New Delhi 2017

Reflecting Indian heritage through Food culture - prospects of food tourism in India

Dr. Veena. H .N.

Associate Professor, Department of Sanskrit

Government Arts, Commerce and Post -Graduate College (Autonomous)

Hassan- 573201, Karnataka state

E-mail : veenashashikumar7866@gmail.com, Ph : 9480482413

Abstract

The food tourism or cuisine tourism is an emerging segment of tourism sector. Across the world, there is a rise in the number of tourists who take up tours and travels for the sake of tasting different varieties of food. Domestic tourism of a country is also reliant on food varieties it offers at destinations centres. Tour literature or tour content creators and online tour operations follow research trends in creating tour content. Attracting tourists to a tour destination not only depends on the historicity of the destination or its heritage legacy, tasty food which is available to tourists also do matter. Hotels and restaurants pay great interest in following food trends of international tourists and follow accordingly. But domestic tourists often complain that food availability at tour destinations was either too costly or tasteless. Domestic tourists are often family tourists hence they tour along with children aged persona couple etc whose food demands range from ice-cream to rice. Hence, there is a need to consider food as an important menu of tourism and follow best practices in enhancing cuisine attraction to tourists. Besides food tourism comes with a plenty of employability opportunities. The food tourism is linked with food marketing, food processing, food advertisement, food packaging etc. Food tourism involves tourism marketing and development through gastronomy, wine culture, food varieties, refurbishing customary taste traditions etc. India food processing industry contribution to GDP is 86%. Indian food caters to 320 million tourists daily. 74% of the International tourists enjoy Indian cuisine varieties, while 87% of the domestic tourists travel across the country enjoying Indian food traditions. But, the food tourism segment faces challenges from allied sections such as food marketing, processing, packaging and transporting. If Indian food ministry can come up with more effective guidelines in creation food marketing, processing, packaging and transporting avenues easier for cultivators, then Indian food tourism sector can also match the global standards.

Keywords: Food Tourism, Prospects, Challenges, Policy Guidelines

Introduction

Food and beverage is the largest area of tourism employment across the world. Nearly 1/3rd of the total visitors spending are on purchasing food and beverage in the visiting destination. It is the fastest growing segment. It is a major driver of local domestic and International tourists. Food tourism is one of the most dynamic and creative segments of tourism. 88% of the destinations consider gastronomy as strategic in defining their brands and company image.

Concept of food tourism- Food tourism is a new concept where tourists take up travel in search of food varieties. In other words, food tourism is the perception of attracting international tourists and domestic tourists with specialized cuisine diversity. It also means reflecting Indian heritage through modern and customary food culture

Foreign tourists' statistics-

1	Number of Foreign Tourist Arrivals	10.56 million
2	Number of Domestic Tourists	1854.9 million

Source – India tourism at a glance, Ministry of tourism, Government of India, New Delhi, 2019

The tourists across the world visit India, but international tourist form following countries

Sl no	Country
1	AUSTRALIA
2	BANGLADESH
3	CANADA
4	CHINA
5	FRANCE
6	GERMANY
7	ITALY
8	JAPAN
9	NETHERLANDS
10	PORTUGAL
11	RUSSIA
12	SPAIN
13	UK
14	USA
15	UAE

Source – India tourism at a glance, Ministry of tourism, Government of India, New Delhi, 2019

Factors influencing food tourism- there are several factors which has recently influencing the rise in international tourists and domestic tourism market in India.

Trendy growth in International Tourism
Increase in Academic Exchanges
Global Affluence
Changing Demographics
Emphasis On Local Produce
Increased Multi Cultural Living Pattern
Media Focus

1.	Trendy growth in International Tourism	The International Tourism sector is witnessing unprecedented growth and it is contributing to the growth of regional economies with employment avenues and total national GDP growth. There is a considerable increase in the number of tourists across the country due to factors including emerging leisurely thoughts. For some foreign tourists visiting India is a thorough means for recreation as well as leisure.
2.	Increase in Academic Exchanges	There is a considerable rise in foreign students pursuing higher education in India while there is a correspondingly high increase in Indian students pursuing UG / PG degree programs in foreign universities.

3.	Global Affluence	Around the world the trend is increasing middle class population. This section population are eager to travel because they are emerging as affluent population. They spend on shopping, travelling and recreational facilities as majority of them love to spend time in leisure and vacation. This has increased their mobility and flexibility.
4.	Changing Demographics	The globe is witnessing a considerable growth in young population. These youth are adventurous, exploratory and food passionate. The rise in youth who take up solo travel or adventure tourism is increasing which is a major factor in the rise of food tourism prospects.
5.	Emphasis On Local Produce	Food tourism plays an important role in emphasising on agro processing and agro packaging industries and gives stimulus to cultivators to grow varieties of vegetables and fruits. The garden crops are attracting small farmers and
6.	Increased Multi Cultural Living Pattern	As the academic collaboration are motivating students to visit unfamiliar destinations in the name of studies, recreation , leisure , adventure , the influence of multi culture is more keenly evident. The young tourists are fascinated by foodstuff of different regions, they carry the culinary diets to their mother country and cross culture living pattern enhances their love for tasting different varieties of food. This is the primary reason behind impressive attractiveness of Chinese food, Thai food, Mongolian food, Italian food, in Indian hotels.
7.	Media Focus	The food tourism segment has emerged as a major segment through media focus. The youth are techno savvy and are enthusiastic to get information on online. Their searches are curiously equated through media both social and TV. The complete details about destinations are available to them online and they also get information about hotel charges , food available , distances covered and expenses availed.

Indian states most visited by foreign tourists – Indian sub continent is blessed with myriad historical artefacts , monumental temples, eye catching structures, archaeological sites , green landscapes , pristine beaches , which attract foreign as well as domestic tourists . International tourists are attracted by the historical monuments in the state of Tamil Nad and flock to visit these marvellous sites. Tamil Nad state outnumbers in any other state in the number of temples and historical structures. These monumental structures are built during the dynastic rule of a host of royal kingdoms , including Pallavas , Cholas , Chalukyas, Vijaya nagara , Rastrakutas , etc To mention a few. There are countless historical places near sea shore as well. The following tables shows the five top states visited by foreign tourist during 2018-2019

Indian states most visited by foreign tourists			
Sl no	state	million	Total share %
1	Tamil nadu	60,74,345	21.19 %
2	Maharashtra	50,78,514	17.69 %
3	UP	37,80,752	13.17 %
4	Delhi	27,40,502	9.52 %
5	Rajasthan	17,54,348	6.12 %

Source – India tourism at a glance, Ministry of tourism, Government of India, New Delhi, 2019

Other states which attract domestic tourists include Kerala, Madhya Pradesh, Karnataka, Nagaland, Goa attract foreign as well as domestic tourists. The beaches of Karnataka are famous tourist spots for domestic tourists and there are tourists all through the year. Besides, Karnataka attracts foreign tourists who come to visit the monumental ruins of Hampi, Hoysala temple of Belur & Halebid, and monolithic statue of Gommateshwara at Shravanabelagola.

Trends of food demands- The beach tourists, house boat tourists, home stay tourists and cruise tourists are greatly attracted by varieties of sea food while temple tourists are attracted by Indian traditional vegetarian food varieties. Majority of the hotels / restaurants in India cater to provide vegetarian and non vegetarian food varieties. The local hotels and road side food joints also offer tasty food to domestic tourists all through the year.

Food tourism has gained importance as

1. Popular TV programs
2. Magazines
3. Newspapers
4. Online apps
5. Grocery stores
6. Advertisement

Promoting food as a motivator for best travel has become a part of good hospitality services.

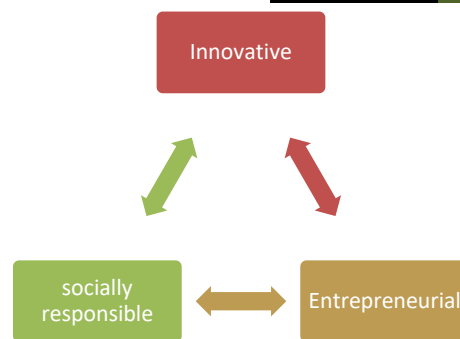
Career benefits of food tourism- Indian tourism sector is a very employment and entrepreneurship supportive sector, offering numerous opportunities in food marketing, packaging, processing and transporting. It involves tourism marketing and development through gastronomy, delicious food diversity, innovative beverage and wine culture, customised food traditions.

1.	Delicacies, desserts and Food making
2.	Beverage and wine preparation and marketing
3.	Tourism marketing
4.	tour product development
5.	food tourism entrepreneurships building
6.	Travel and tourism sales and operations management
7.	Food and travel content writing
8.	Economic and community development through food processing
9.	Food / wine /beverage event management

if courses are introduced in food tourism the students would benefit

1.	Culinary / cookery establishments
2.	Government agencies
3.	Food content related article writing
4.	Joining as dietary counselling members of travel group
5.	Joining as Experimental taste experts in hotels

Any food tourism policy need to link following three objectives as shown in this diagram

Challenges –

1. There is a need to fund research in analysing the trends of local national and global environmental trends in food tourism .This research findings will help to connect local producers to provide a unique destination experience to tourists.
2. There is a need to develop food tourism products that equitably support local environmental and economy while recognizing the diverse needs
3. There is a need to develop marketing strategies to promote a new food enterprise reflecting Indian cultural ambience
4. There is a need to create and implement business plan for sustainable food enterprise that responds to market needs
5. There is a need to develop food business partnerships
6. There is a need to develop food research funding
7. There is a need to develop managing organizational finances to meet the goal and food tourism enterprise
8. There is a need to develop professional development strategy and plans to enhance leadership and management strategies for food tourism
9. There is a need to develop creative concepts in food tourism that are not only innovative but supports career opportunities for youth
10. There is a need to develop strategies which enhance performances with individuals teams communities stakeholders by applying team work.

Conclusion- Thus, the need for enhancing food as a motivator for best travel experience has become a part of good hospitality services linking tourism best practices. There is a need for prioritizing food processing sector and agro processing at rural regions. Indian food is known for its ever colourful dishes and cuisines this uniqueness has to be reflected in food also. Across India several Indian states have made their individual food cuisine very attractive through media and through tourism literature or through effective online tour content brochures. Indian tourism policies need to reflect the vivacious aroma of all regional dishes and cuisine through proper research analysis and funding..

References:

- [1] Karan Berry-- Progress and Emerging Issues in Culinary Tourism –A Study with Special Reference to Punjab 2018
- [2] Maushami Banerjee-- Food Tourism an Effective Marketing tool for Indian Tourism Industry , International Journal of Science and Research , (IJSR) 2013 Vol. 4 Issue 6 June 2015
- [3] Ruth D Souza Prabhu - How India Is Becoming The Perfect Culinary Tourism Destination Hindu Dated 28th June 2018
- [4] Yogesh Upadhayaya -Culinary Preferences Of Foreign Tourists In India – Journal Of Vacation Marketing 20(1) January 2014

ECONOMIC PROSPECTS OF HILL TOURISM IN INDIA

Padmavathi P R

Assistant Professor, Department of Economics
Government Arts, Commerce & Post Graduate College (Autonomous)
Hassan -573201, Karnataka State
Ph: 8217684784, padmasatya1974@gmail.com

Abstract

This paper explores the prospects and challenges of hill tourism in India. India is a land of vivacity and plurality of culture. Indian geography has been blessed with wonderful and myriad landscapes across all Indian states. Each landed region is evidence to appealing greener landscapes, captivating hills, cheerful river basins, archaeological ensembles, historical artefacts, forts etc. Hill tourism can play a pivotal and positive role in socio economic development of hill areas and hill towns of Himalayas and sub Himalayan terrains. The regional economy, bio diversity, natural attractions, scenic beauty, religious and socio cultural dimensions of hill tourism are to be studied intricately. Majority of them are overcrowded, several of them lack basic infrastructure while the issues of poor security and poor precautionary measures point to unplanned growth. There is a need to review the development strategy as Hill tourism needs meticulous planning and far-sighted resource management. Hill tourism Planners always follow American or European model in developing hill stations in India, but not all hill tourism development initiative followed in European countries are ideal in Indian context. Understanding that Hill station tourism provides perfect conditions for outdoor location activities, it needs to be projected as the agent of economic development of hilly regions. But all types of prohibitive activities have to be monitored and proper guidelines have to be framed.

Keywords: - Hill tourism in India, Prospects, Challenges

Introduction

Hill station tourism is one of the emerging segments of Indian tourism sector. Youth are attracted to tourism and the foreign tourists also love to visit Indian hill stations for their leisure and recreation. These hill stations are centre of attraction because they are natural divine and surrounded by greener landscapes. They have enchanting beauty and healthy pollution free atmosphere. Hill stations in north India differ from south India. They are above sea level and hence they are readily adjustable to foreigners. As majority of the hills stations are in high altitude, they easily attract youth who always love adventure and exploration.

Famous hill stations of India - The following are the famous hill stations of India

1	Chail Giri dhaam
2	Chambaa Giri dhaam
3	Dalhousie Giri dhaam
4	Dharmashaala Giri dhaam
5	Hamirpura Giri dhaam

6	Kalpa Giri dhaam
7	Kangra Giri dhaam
8	Kasauli Giri dhaam
9	Kinaur Giri dhaam
10	Kufrii Giri dhaam
11	Lahoul Giri dhaam
12	Manali Giri dhaam
13	Naaldhera Giri dhaam
14	Nahan Giri dhaam
15	Palampur Giri dhaam
16	Parawano Giri dhaam
17	Sangala Giri dhaam
18	Shimla Giri dhaam
19	Sholan Giri dhaam
20	Spiti Giri dhaam
21	Voona Giri dhaam

Number of foreign tourist arrivals		
sl no	year	foreign tourists
1	2000	5.89 million
2	2005	9.95 million
3	2010	17.91 million
4	2015	23.33 million
5	2018	28.87 million

Source – *India tourism at a glance, Ministry of tourism, Government of India New Delhi 2019*

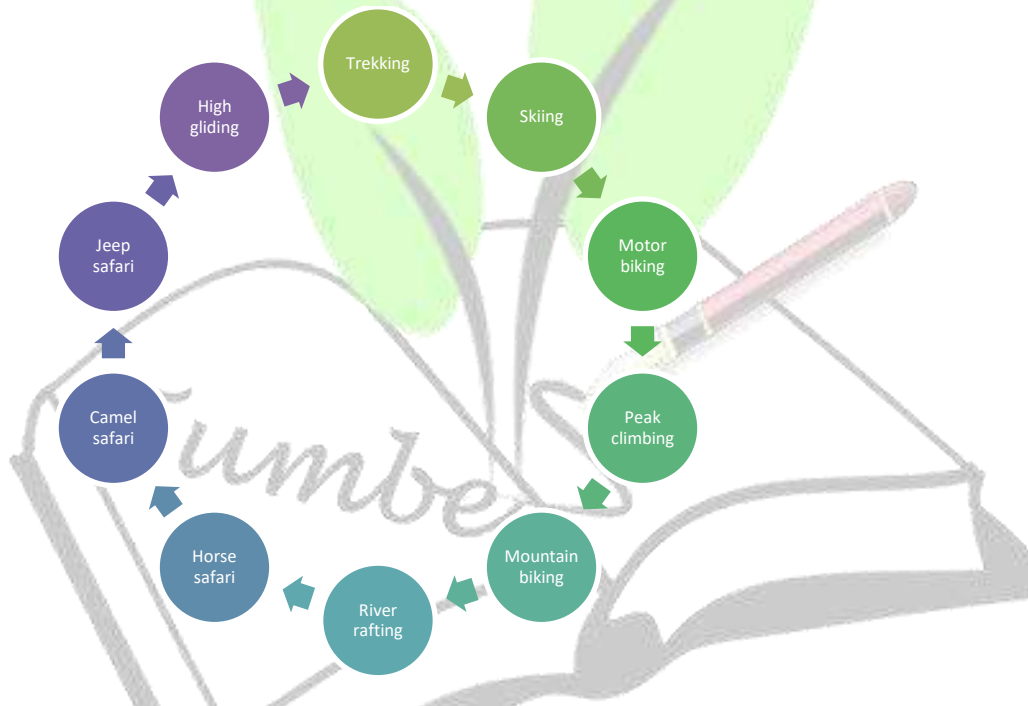
Hill tourism as a supportive segment of Indian tourism sector has become popular because Hill region of northern India reflect ethnic diversity . As shown below the following communities live cordially to make the hilly regions more diversified in Traditions, customs, language , culture , cuisine and lifestyle. These groups are hard working , adventurous and risk bearing .

1	Buddhists
2	Muslims
3	Gaddis
4	Kinnars
5	Jadau
6	Tanolis
7	Gujjars
8	Pangawalas
9	Lahoilis

Supportive destination attractions- Tourists who visit hilly regions are also attracted to visit the nearby places and lakes form one of the finest attractions.

1	Names of the lakes visited by tourists
2	Chandratal lake
3	Dal lake
4	Gobind sagar lake
5	Khajjar lake
6	Nako lake
7	Parashar lake
8	Renuka lake

Hill tourism related tourist activities- The hill tourism is a growing concept which includes several activity which are adventurous , exploratory and recreational. As shown in this diagram the activities are varied and differ with individual preferences.

Sl no	Hill tourism related activities
1	Trekking
2	Skiing
3	Motor biking
4	Peak climbing
5	Mountain biking
6	River rafting
7	Horse safari
8	Camel safari

9	Jeep safari
10	High gliding

Source – India tourism at a glance, Ministry of tourism, Government of India New Delhi 2019

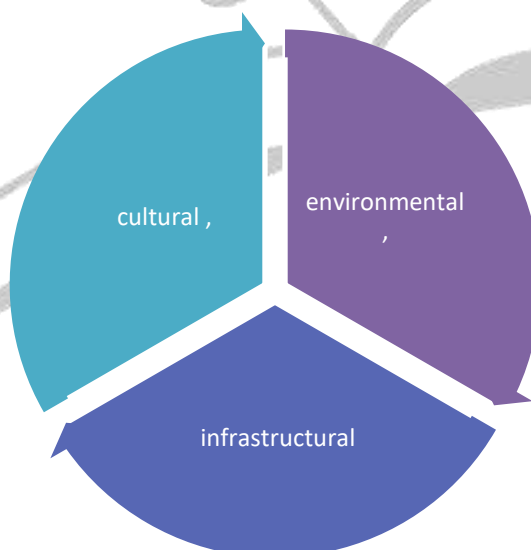
Pilgrimage centres covered in hill tourism-

Sl no	Pilgrimage centres covered in hill tourism
1	Bias kund
2	Chandratal
3	Indrahar
4	Kailash kund
5	Mani mahesh
6	Shiva sukhi
7	Shankha mukhi

Hill tourism can play a pivotal and positive role in socio economic development of hill areas and hill towns of Himalayas and sub Himalayan terrains. The regional economy, bio diversity, natural attractions, scenic beauty, religious and socio cultural dimensions of hill tourism are to be studied intricately.

1.	Tribal life,
2.	Ethnic life,
3.	Folk traditions,
4.	Folk lore attractions including food, cuisine, dress ,health tips, spas
5.	Religious shrines ,
6.	Sanctified spots

Challenges to hill tourism - All these factors support to extend an organic whole. Hence, tourists flock to hill stations. As shown below , the challenges are broadly listed as environmental , infrastructural , cultural .

Besides there are following Secondary challenges as well.

1.	Irrational exploitation of natural resources
2.	Over tourism
3.	Environmental degradation
4.	Pressure on infrastructure
5.	Heavy pressure on Land use pattern
6.	Disturbing demand supply equilibrium
7.	Invasion on local culture and traditions
8.	Leads to environmental pollution
9.	Losing socio- cultural identity
10.	Pressure on local transport
11.	Demand for Hospitality Services
12.	Immensity of accommodation & lodging facility demands

Government role – priority areas- The government has to look into prospects of investment and priority planning process

1. Government always endeavour to initiate tourism policies along with western country models. These western accepted models sometimes impose alien, cosmopolitan , massive looking, designs which are not ideal for Indian Cultural continuity.
2. **Development of tourist village concept** - Development of tourist village concept with utilization of local wisdom potential as well as resource development is essential. But tourism villages so far developed by Tourism sector often lack vision and planning.
3. **limited rail road connectivity** – it is noted that out of 60 hill stations in India only seven are connected by rail-
4. **tour signage road indication signals out station accommodation** - to be notified air connectivity disturbs bio diversity of the region.

Besides there are issues of difficulty in terrain, restriction of mobility, limited movement of auto mobiles , need for heavy investment on road communication, providing for parking facility etc. But the challenge of hill tourism development strategy suffers from several issues. Majority of them are overcrowded, several of them lack basic infrastructure while the issues of poor security and poor precautionary measures point to unplanned growth. There is a need to re view the development strategy as Hill tourism needs meticulous planning and far-sighted resource management . Hill tourism Planners always follow American or European model in developing hill stations in India , but not all hill tourism development initiative followed in European countries are ideal in Indian context. Understanding that Hill station tourism provides perfect conditions for outdoor location activities, it needs to be projected as the agent of economic development of hilly regions. But all types of prohibitive activities have to be monitored and proper guidelines have to be framed.

Sl.no	Prospective expenditure priorities before government
1	Infrastructure development – prioritizing rail / road / air travel communication
2	Provision for Overseas promotion with appointment of brand ambassadress
3	Periodical Reviewing of Publicity and media coverage policies and considering their impact factor for future rectification

4	Monitoring Domestic tourism promotion policies with eye on developing parallel tourist destinations to avoid heavy influx.
5	Framing policies for Capacity building of tourist personnel in order to match global standards.
6	Allocating for world class accommodation infrastructure
7	Conducting Market research and understanding the priority areas
8	Construction of Bharath Paryatan bhavan

Conclusion

Hence, there is a need to identify unique challenges facing hill tourism segment and frame policies to make it more sustainable. The government has to identify the size of economic contribution of hill tourism sector to GDP. As hill tourism combines physical activity in natural environment along with cultural fascination, there is a need to classify different sub sectors of recreation in hilly region and make them more supportive to all stake holders.

References:

- [1] Pawan Kumar And Others Applications And Challenges Of Geo Spatial Technology Potential And Future Trends of tourism Springer Publication 2017
- [2] Mohammad Asalam- Tourism Industry In Malakand Opportunities And Challenges 2019
- [3] Global Trends Practices Challenges In Contemporary Tourism Hospitality Management 2018
- [4] Global Opportunities And Challenges For Rural Tourism Premier Reference Source Publication 2018
- [5] Dilip Kumar Das - Development Of Hill Tourism In Sikkim Aspects And Challenges Lambert Publication 2017
- [6] Epic Hiking Tips In Hill Tourism Hll Bulletin Sikkim 2020
- [7] Satoru Araki- Tax And Development Challenge In Asia And The Pacific (Ed) , 2019
- [8] India tourism at a glance, Ministry of tourism, Government of India, New Delhi, 2019
- [9] Marshall K.,- Disappearing Destinations Climate Changes And Future Challenges For Coastal Tourism 2018
- [10] Pawan Kumar And Others Applications And Challenges Of Geo Spatial Technology Potential And Future Trends Springer Publication 2017
- [11] Mohammad Asalam- Tourism Industry In Malakand Opportunities And Challenges 2019
- [12] Global Trends Practices Challenges In Contemporary Tourism Hospitality Management 2018

Addressing issues of Disaster risk reduction management – dissemination of knowledge through professional education

Sampathu

Assistant Professor, Department of History
JSS Arts Science and Commerce College
Ooty Road, Mysore, Mysore District, Karnataka State
sampath.jss.college@gmail.com

Abstract

This paper addresses the issues relating to reducing disaster risks and disaster risk reduction management through dissemination of knowledge. A need for focusing on providing appropriate and opportune knowledge through training to all stakeholders will help in minimising the risks of disasters. It is seen through micro level studies that dissemination of disaster knowledge will help to reduce the impact of disasters. Majority of the governments across the world have initiated multi stakeholder strategies to avert the risk of disasters. It is noted that a country suffers overwhelmingly due to reoccurrence of disasters. Community needs to be aware of the situations leading to disaster and their impact on entire society and also the process leading to its mitigation. There is a necessity to make all community stake holders to understand the concepts of disaster management and disaster risk reduction management. The basic awareness about disaster management and disaster risk reduction management can be disseminated through family, schools, workplaces, media, higher education sector, professional organizations and NGOs. The preparedness towards facing adversities before, during and after disasters helps in reducing the impact of disasters on the entire community. The need for sharing knowledge about self protection and safeguards is essential starting from the family surrounding to the workplace level.

Keywords: Disaster risk reduction management, stake holders' role , professional education,

Introduction

Disaster awareness education is essential in the training of the government and private sector professionals', emergency management personnel and emergency service providers who have the major responsibility for disaster mitigation and emergency response

Need for providing professional education- Disaster awareness education is essential in the training of the government and private sector professionals' , emergency management personnel and emergency service providers who have the major responsibility for disaster mitigation and emergency response.

1. Professional and continuing education programs on mitigating the effects of natural disasters or manmade disasters should be made widely available through colleges and professional associations.
2. Development of advanced materials for use in curricula, workshops, conferences should be encouraged.
3. Continuing education requirements should be built o into the certification licensing and evaluation of professional in the field.
4. Courses in hazard resistant land use design and structural techniques should be included in engineering and architecture courses.

5. This call for redesigning construction curricula. Special attention should be given to planning for reconstruction and other elements of community recovery.
6. Schools of medicine nursing public health need to offer courses on disaster preparedness and response as they relate to community health.

Need for providing awareness and education through media

There is a need to pay special attention to raising the level of knowledge and expertise of public officials and the press both of whom have central responsibilities for dealing with natural disasters. There is a need to develop procedures, protocols and priorities for disseminating information to the public about disasters and their influences on community. Contingency plans need to be put as vital emergency services and key elements of the press are prepared to function even when electricity transportation telephone communication severely disrupted during disaster.

Need for monitoring resources

1. Emergency procedures,
2. Warning signals,
3. Disaster resources for self protection
4. Relief facilities and stand by resources
5. Responsibilities of the officials

All these procedures have to be monitored and needs to be spelled out in advance. Besides reviewed and tested periodically by public officials and the press.

Need for collaboration - Journalism Institutes and journalism and media studies specialized colleges, local press offices, local media offices, local organizations, local NGOs along with collaboration with professional organizations, local radio station, local TV channel station, local government authorities needs to be encouraged to investigate the specific challenges of providing timely and sensible information / news to the community in time of disaster. The role of TV News Directors, Radio station, Directors, professional organization directors, have to wisely cover the disaster and broadcast / telecast / televise the statistical information of the sufferers / fatalities and disaster effects judiciously.

Colleges and academic institutions

Community colleges as well as other higher education Institutions and universities can play a vital role in providing disaster awareness. They can be encouraged to include disaster management training in their curricula. Materials on mitigation and preparedness needs to be made part of departments such as

1. Architecture
2. Business Management Schools
3. Education
4. Engineering
5. Forestry
6. Geo-Science
7. Health & Hygiene
8. Meteorology
9. Planning & construction
10. Public Administration
11. Structural designing

There is a need to publication of materials on disaster effects and disaster risk reduction efforts

1. Publication of books ,compendiums,
2. Publication of research based articles ,
3. Publication of teaching aids ,
4. Publication of awareness handbooks ,
5. Publication of brochures for tourists near disaster hit areas
6. Publication of past experiences of disaster affected area people ,

Financial support to research on disaster management

Supporting disaster management through research and development also assist the community to share the knowledge accrued through research publication. With the funding pattern for micro level and macro level research among higher education faculty and students through projects and assignments needs to be encouraged and supported.

Work place –Awareness and education for disaster mitigation and preparedness needs to be encouraged in the workplace also.

1. Labour unions
2. Industry management
3. Business groups ,
4. Government employers ,
5. Public offices etc

People, who work in different capacities from an assistant to a senior most executive, need the knowledge of disasters and its effects. Existing work safety and security programs needs to be expanded to include disaster preparedness measures and emergency response procedures. Work place safety drills disaster exercises are essentials to ensure that procedures are followed in disaster such as earth quake or flood or hurricane strikes. The following are the important players who can support

1. Insurance companies
2. Labour unions
3. Chamber of Commerce
4. Public utilities & authorities
5. Industrial crisis management offices
6. Emergency meeting offices

School Teacher's training – there is a need to train teachers and students at pre -school level and elementary school level. Integrating materials into the regular curricula so that all students receive the information they need to protect themselves from disasters. They need timely safe guarding tactics Similar training initiatives needs to be directed to teachers at day care centres , play homes, preschools, and elder care homes, orphanages, These initiatives will raise the level of responsiveness and attentiveness which is taught at home. There is a need to provide all preliminary training to kids and kid teacher's trainers is required to mitigate the effects of disasters.

Other innovative initiatives through schools & colleges - Schools and colleges can support the community with

1. Visiting disaster destinations as a part of School / college tour or project work

2. Sharing the experiences of disaster victims through project reports and assignments at higher education level
3. Arranging for painting / debate / drama / dance / essay writing / photo framing and such other co-curricular activities depicting the disaster influences on community
4. Forming school / college disaster management clubs
5. Arranging for visits to rehabilitation centres elder homes orphanages and government sponsored reconstruction centres .

Other innovative initiatives through community organizations

The lessons from the past and experiences from the present can best be displayed or shared at community meetings, community celebrations, or community religious ceremonies. The impact of disasters can be reached to large number of people in a community through these congregations. Lessons of awareness and knowledge sharing can be utilized to the maximum by the community leaders and reach the vulnerable sections of the society.

Conclusion- Thus, sharing the knowledge about disasters will aid in lessening the impact of disasters and eventually will support in facing the challenges more suitably. United Nations empathises training session through Public private partnerships as an effective method of tackling disasters and their influence. The need for training and dissemination of awareness knowledge sharing is very important. India can frame guidelines which cater to the training needs in dissemination of disaster knowledge .

References:

1. A Manual on Natural Disaster Management in India , Government of India , New Delhi , 2016
2. A report on the High power committee (J C Panth Committee) , Government of India Publication , New Delhi, 2006
3. A report on Disaster Management Act of 2005 , Government of India Publication , New Delhi, 2006
4. An assessment of National Disaster Management policy of 2009 Government of India Publication, New Delhi ,2009
5. Coppola D.P. –Introduction to Inter National Disaster management , Elsevier Science Journal publication , London , 2007
6. David Alexander - Natural disasters, Academics London Journal publication 1999
7. Harsh K Gupta -Disaster management , University press 2018
8. R K Bhandani -An over view on natural and manmade disasters and their reduction, CSIR , New Delhi, 2009
9. S L Goyal- Encyclopaedia Of Disaster Management Vol . II Disaster Management - Policy and Administration , Deep and deep Publication , New Delhi , 2006
10. Singh B K -A handbook of Disaster management - techniques and guidelines , 2018
11. Srivatsava H. N. and GD Gupta -Management of Natural disasters in developing, Day Publishers Delhi ,2006
12. The Report of the American Red Cross Organization report for Disaster Management and disaster preparedness , 2010
13. The report of the National Disaster Management Authority Government of India Publication, New Delhi, 2006
14. The report of World disasters , Inter National Federation of Red Cross and Red crescent Switzerland , 2009
15. Vishwambhar Prasad sati -Disaster management and risk reduction , 2018

Understanding disaster management cycle - emerging trends

Sujatha Kumari. R.

Assistant Professor, Department Of History
JSS Arts, Science & Commerce College
Ooty Road, Mysore, Mysore District
Karnataka state Ph : 8073318692

Abstract

This paper focuses the need of understanding disaster management phases. It is observed that providing primary knowledge about disasters will lessen the fatalities. There is a need for preparing people especially vulnerable communities towards better understanding of disasters and their impact, because this helps them to face the challenges posed by disasters. Majority of the disasters faced by man are manmade disasters and natural disasters also add to the increasing number of fatalities annually. The increasing number of hazards has made governments to make strategies to reduce the natural disasters occurrence. But it is impossible to trim down the number of disasters them but effective strategies can help communities to overcome the difficult times. A clear understanding of Disaster management cycle supports the process through which people and governments prepare for emergencies and disasters, respond to them when they occur, help people and institutions to recover from the influence of disasters, relegate their effects, reduce the risk of loss and prevent disasters from reoccurrence.

Keywords; disaster cycle, management sequence, phases,

Introduction

The number of recorded disasters has doubled from 200 to 400 percent per year. Nine out of every ten of these disasters have been climate related. Current projections regarding climate change suggests this trend is set to continue and that weather related hazard events will become more frequent and more volatile. Patterns of drought and desertification are intensifying. Vulnerability is also growing due to

1. Increasing urbanization
2. Including growing concentration of people in unplanned and unsafe urban settlements
3. Exposed coastal areas
4. Poverty
5. HIV prevalence
6. Inadequate attention to changing risk pattern
7. Illiteracy

Disaster management phase

1	Preparedness	It is a way of mitigating unwanted outcome and it is one of the crucial actions in achieving safety and security in the event of calamities, disasters and terrorism related disasters.
2	Mitigation	It is the effort to reduce loss of life and property by lessening the impact of disasters.
3	Response	An emergency response plan must provide the resources and information needed to evaluate the human and environmental health impact of the event , assess and reduce human exposures to contaminants , and develop science based strategies for remediation and rebuilding
4	Recovery	Once immediate life saving operations are accomplished , the focus changes to assisting the critical infrastructures involved in the incidents and recovery . Recovery efforts are primarily concerned with actions that involve rebuilding destroyed property re employment and the repair of other essential infrastructure.

1. **Preparedness** – includes activities prior to disasters national emergency declaration , tele communication response plans training early warning procedural frameworks
2. **Mitigation** – includes providing public education, awareness creation ,hazard and vulnerability assessment ,improvising infrastructure facility
3. **Response** –includes communication co-ordination saving lives
4. **Recovery** –includes restoring , telecom , infrastructure ,improving lives, recovery measures , rehabilitation , service providing

1	Risk appraisal
2	Analysis
3	Recommendation
4	Damage assessment
5	Humanitarian aid
6	Rescue training
7	Land use planning
8	Technical pursuit
9	Capacity building
10	Emergency planning
11	Early warning
12	Monitoring
13	Disaster information sharing
14	Disaster experience sharing

1. **Understanding disasters-** Understanding the concepts of definitions of disaster vulnerability risk capacity disaster and development pl
2. **Types of disasters Controlling disasters-**
3. **Disaster management cycle**
4. **The applications of science and technology** for avoiding disasters and management

Types of disaster - There are various types of disasters

1	Geological disasters	Earth quakes , landslides , tsunami , mining
---	-----------------------------	--

2	Hydro -meteorological disasters	Floods, cyclones ,lighting ,thunder storms, hail storms, avalanches ,droughts, cold and hot waves
3	Biological disasters	Epidemics, pest attacks, forest fire ,
4	Technological disasters	Chemical, industrial, radiological , nuclear
5	Man-made disasters	Building collapse , rural fire, urban fire , road and rail accidents,
6	Global disasters	Climatic changes, seasonal variations

These above listed disasters are further short listed as

- 1. Natural Disasters-** These disasters include floods , hurricanes , earth quakes volcano eruptions that can have immediate impact on human health as well as secondary impact causing further death and suffering from floods causing landslides earth quakes resulting in fires tsunamis causing widespread flooding and typhoons sinking ferries.
- 2. Environmental Emergencies-** These emergencies include technological and industrial accidents usually involving hazardous materials and occur where these materials are produced used or transported. Large forest fires are generally included in this definition because they tend to be caused by humans.
- 3. Complex Emergencies –** These emergencies involve a breakdown of authority, looting and attacks on strategic installations. Complex emergencies include racial conflict situations and war.
- 4. Pandemic Emergencies-** These emergencies involve a sudden onset of a contagious disease that affects health but also disrupts services and businesses bringing economic and social loss.

Disaster preparedness helps to save lives and livelihoods. IN 2005 shortly after the Asian Tsunami over 168 governments pledged to implement the Hyogo framework three strategic goals To integrate disaster risk reduction into sustainable development policies and planning to develop and strengthen institutions mechanisms and capacities to build resilience to hazards and to systematically incorporate risk reduction approaches into the implementation of emergency preparedness response and recovery programmes. To achieve them , outlined priorities includes

1. Making disaster risk reduction a priority
2. Improving risk information and early warning
3. Building a culture of safety and resilience
4. Reducing the risks in key sectors
5. Strengthening preparedness for response

The strategies from government of India needs to stress that disaster risk reduction is addressed by humanitarians, scientists , and environmentalists alike. But it is also critical to sustainable social and economic development process. India is a developing country hence recurring disasters undermine development achievements, impoverishing people and communities. In the absence of concerned efforts to address root cause disasters represent increasingly serious obstacles to the achievements of the millennium development goals.

- 1. Effective disaster risk reduction requires community participation –** Disaster mitigation needs to start form community. The involvement of communities in the design and implementation of activities helps to ensure that they are well tailored to meet those actual vulnerabilities. Effective disaster risk reduction relies on the efforts of many different stake holders including regional and international organizations civil society including volunteers the private sector the medical and scientific community.

2. **Integration into development activities** – Disaster undermine hard won development gains destroying lives and livelihoods and trapping poverty stricken people.
3. **Multi hazard approach** – Disaster A multi hazard approach involves translating and linking knowledge of a full range of hazards into disasters and risk management. The policy needs to look at factors including political strategies technical analysis and operational capabilities and public understanding . This will lead to greater effectiveness and cost efficiency.
4. **capacity development** - capacity development is needed to build and maintain the ability of people organization and societies to manage their risks successfully themselves This requires not only training and specialized technical assistance but also the strengthening of capacities of communities and individuals to recognize and reduce risks in their localities.

Conclusion

Thus Disaster Management awareness is to be disseminated through higher education and curriculum based on can be a very . Thus Disaster preparedness need to be prioritized , measures have to be planned to prepare for and reduce the effects of disasters. That is to predict and where possible prevent disasters mitigate their impact on vulnerable population and respond to and effectively cope with their consequences. There is a need for studying recent disasters at local, state and national level and prepare community for preparing towards disasters. The role of engineers in designing disaster lessening technologies in construction of residential houses and big apartments can be very supportive.

References:

1. A Manual on Natural Disaster Management in India New Delhi , 2016
2. A report on J C Pant Committee - report on the High power committee appointed to Government of India Publication , New Delhi, 2006
3. A report on Disaster Management Act of 2005 , Government of India Publication , New Delhi, 2006
4. An assessment of National Disaster Management policy of 2009 Government of India Publication , New Delhi ,2009
5. Coppola D.P. –Introduction to Inter National Disaster management , Elsevier Science Journal publication , London , 2007
6. David Alexander - Natural disasters, Academics London Journal publication 1999
7. Harsh K Gupta -Disaster management , University press 2018
8. R K Bhandani -An over view on natural and manmade disasters and their reduction, CSIR , New Delhi , 2009
9. S L Goyal- Encyclopaedia Of Disaster Management Vol . II Disaster Management - Policy and Administration , Deep and deep Publication , New Delhi , 2006
10. Singh B K -A handbook of Disaster management - techniques and guidelines , 2018
11. Srivatsava H. N. and GD Gupta -Management of Natural disasters in developing, Day Publishers Delhi ,2006
12. The Report of the American Red Cross Organization report for Disaster Management and disaster preparedness , 2010
13. The report of the National Disaster Management Authority Govt. of India Publication, New Delhi, 2006
14. The report of World disasters , Inter National Federation of Red Cross and Red crescent Switzerland , 2009
15. Vishwambhar Prasad sati -Disaster management and risk reduction , 2018

Combating women vulnerabilities - issues in disaster management

Dr. Komala B J

Assistant Professor of History

Government First Grade College

Nanjanagud, Mysore District, Karnataka State

Ph : 9741118487 Email: komalabj@gmail.com

Abstract

This paper explores possibilities for building resilience among gender vulnerable community. It is always seen that women are worst hit during disasters. It is observed that absolute involvement and contribution of women in decision making process is needed to minimize the risks of disaster. Involving women as representatives of decision making organizations and group will assist in building resilience. This involvement also assists in promotion of women empowerment and leadership initiatives. Women are vulnerable to disasters more than males. Hence, creation of awareness through women self help groups and women community groups is needed to build resilience among gender vulnerable community. at the same time, there is a need to increase research in understanding the impact of natural disasters on vulnerable sections.

Keywords: disaster management, gender vulnerability, building resilience,

Introduction

With overwhelming activities of disregard against nature, natural disasters are recurring. The seasonal cycle has been transformed and each season brings havoc and perennial loss to human life. The over exploitation of natural resources has led to disastrous impact on human life and women are considered as most vulnerable. During disasters women face horrifying experiences some times reported but majority of the times unreported.

1. Women and children account for 75% of the refugees at risk from war famine persecution and Natural disasters.
2. Women of reproductive age comprise a quarter of at risk population
3. Nearly half of such population re pregnant women.
4. Majority of the women are forced to flee in searching protection and food.
5. Vulnerability is increasing because occurrence of natural disasters has increased 80% .
6. Natural disasters leave women single and defenceless as they lose their husbands fathers or brothers or any such male members.
7. Nearly 48% of the women lose supportive help from their family due to natural disasters.
8. United Nations report of 2018 states that nearly 70% of the women face gender based violence during and after natural disasters

Avoiding Women vulnerabilities - Indian society is divided by caste, class and race inequities. Indian women enjoy very less political and administrative powers. Their inclusion in decision making is also very poor.

1.	Increasing Gender Analysis Strategy	The need to increase political commitments to gender analysis through enhanced cooperation and collaboration between various ministries has to be prioritised.
2.	Gender Mainstreaming	Women issues have to be highlighted in framing any policy on climate , poverty reduction , gender issues,
3.	Reviewing the National Policies	Making a periodical review of national policies concerning women inclusive of strategies , legislations , budgetary allocations, planning and programming.
4.	Developing New Policies	Women have to be considered in developing any new policy for women and child development , creation of sustainable opportunities for women , social rights and nutrition related policies
5.	Collecting Gender Specific Data	Collecting statistics in impact of disasters carrying out gender sensitive vulnerability risk and capacity assessments and developing women issue indicators to monitor and measure impact of natural disasters is also very important
6.	Increasing Awareness	Women need awareness about their issues through public debate and deliberations. Community needs to know intricacies of the gender issues.

Besides these issues, women vulnerabilities during disasters can be dealt with following mechanisms as listed below

1. There is a need to increase research in impact of natural disasters on vulnerable sections. These research outcomes will support in understanding and identifying high risk areas in disasters .
2. Higher education institutions can play a vital role in introducing courses on women's role during and after natural disasters. Improving and mainstreaming a gender perspective and equal participation between people in co-ordination of disasters preparedness humanitarian response and recovery through capacity building and training session will also help women swim out of difficult times.
3. Professional partnerships with avenues of capacity building through professional organizations NGOs and community organizations will help women to rise above natural disasters and its impact.

But it has to be borne in mind that no amount of human planning, preparedness scientific researches and technological applications can completely avert natural disasters. But preparing the vulnerable sections before any natural disasters through awareness and capacity building can be more supportive than any other measure. Preparing women to face any hurdles whether societal or ecological , will definitely depend upon right policies towards building their confidence.

Global initiatives – United Nations has adopted Disaster risk reduction strategy with gender perspective. These initiatives highlight the role of women as providers of food , family essentials and honour and plans guidelines which provides them with decent livelihood and sustainability opportunities . Women vulnerability increases because of her social cultural and political atmosphere. Hence United Nations highlighted inclusive policies. But at the same time it is to be noted that gender vulnerability is not uniform across nations. The under developed countries where social and political liberty is a misnomer, continue to combat the disasters with all complexity. Women often trail in policy framing committees and decision making councils.

Collaborative Partnerships- The natural disasters cannot be completely contained. But women can be trained to face disasters more feasibly through public private partnerships. Local women associations can be included to train women in awareness creation activities. Women have to be made known about disaster types, effects and impact through NGOs and women Self Help groups.

Government Initiatives -Government Initiatives to draw the attention of needs to start from identifying the origin of natural disasters. The Indian forest policy , The Indian industrial policy ,the Indian agricultural policy , Indian irrigation policy , Indian dry land farming policy , Indian Horticultural policy , Indian special economic Zone policy etc are causing over exploitation of natural resources , and women are worst hit because of their vulnerabilities. The male counter parts leave women and aged people in villages and migrate to urban centres in search of employment which is making the agricultural sector suffer. The seasonality of agriculture has left very few opportunities for women to amke a decent life. Along with these delicate conditions if women are made to face recurring disasters , their life would be in utter complexity.

Disaster management activities for women - Women can quickly motivate their neighbourhood towards understanding the concepts of disaster management and disaster risk reduction management. Activities as listed below will support awareness building

1.	Involving in activities of Go green and Tree planting
2.	Awareness about Green zone management
3.	Increased participation in Water saving campaigning
4.	Awareness about Rain water conservation
5.	Awareness about Waste water recycling
6.	Awareness about Solid waste management
7.	Awareness about Waste water management
8.	Awareness about Home gardening
9.	Bank loans for Nursery management
10.	Increasing subsidy for Drip irrigation units
11.	Establishment of Micro water units

Women are vulnerable to disasters because they lack supportive supplements to face disasters. Indian government has taken several steps to cope up with the i situation with rural banking , inclusive banking , gender budgeting, subsidy farming , self help groups , cooperative society etc but still the confidence of facing any hurdles need to come from within Each woman need self confidence towards meeting any challenges of life . Every woman needs good socio- cultural safeguards beginning from her childhood to her death. Indian society still considers women as secondary citizens, her societal access in full of inequity and discrimination.

All legislations which have been framed to prohibit untouchability, social exclusion, economic disparity, cultural inequity, will fail to safeguard women because women lack individual initiatives. Unless and until women raises to meet the challenges of her personality, disasters continue to haunt her. She can be made to gain self confidence through continuous awareness , learning and training herself.

Conclusion

Without the absolute involvement and contribution of women in decision making, women leadership and real community resilience to disasters cannot be achieved. Women are vulnerable to disasters and creation of awareness to women through women self help groups and women community groups. The awareness training for women and children can save lots of disaster linked catastrophes. The women involvement in disaster prevention and disaster reduction policy making is also very supportive. Not only conceptual understanding but also practical understanding of the disasters and its impact needs to be imparted to women. Women with knowledge of disasters and its influences will train the children; will naturally be an asset to the nation

References:

- [1] Angus M Gunn - Encyclopaedia of Disasters , Environmental Catastrophes and Human Tragedies, Vol. 1 & 2 Green Word Press 2008
- [2] Coppola DP –Introduction to IN Dm Elsevier Science , London , 2007
- [3] David Alexander - Natural disasters, K Academics London 1999
- [4] Disaster Management Act of 2005 , Government of India Publication , New Delhi 2006
- [5] J C Pant Committee report on the High power committee appointed to Government of India Publication , New Delhi 2006
- [6] Manual on Natural DM in India , MC Gupta , NIDM , New Delhi
- [7] National Disaster Management policy of 2009 Government of India Publication , New Delhi 2009
- [8] R K Bhandani An over view on natural and manmade disasters and their reduction, CSIR New Delhi 2009
- [9] S L Goyal Encyclopaedia Of Disaster Management Vol . II Disaster Management - Policy and Administration , Deep and deep Publication , New Delhi , 2006
- [10] Srivatsava H. N. and GD Gupta -Management of Natural disasters in developing Day Publishers Delhi 2006
- [11] The Report of the American Red Cross Organization report for Disaster Management and preparedness 2010
- [12] The report of the National Disaster Management Authority Government of India Publication , New Delhi 2006
- [13] World disasters – report of 2009 , International federation of Red Cross and Red crescent Switzerland

K.B.SIDDAIAH AS DALITH MYSTIC POET WITH SPECIAL REFERENCE TO GALLEBHANI

Prof. Srinivasaiah,

Assistant Professor of English

G.F.G.College Gubbi, Tumukuru (Dt).

9880654494,email.id.srinuanga@gmail.com

Abstract

K.B.Siddaiah is a very popular name in Dalith movement as well as dalith literature. He is one among the three important writers of Dalith literature alongwith Devanooru Mahadeva and Dalitha kavi Siddalingaiah. He founded a new literary genre namely Khanda kavya. He has written a number of narrative poems under the genre—Anathma, Daklakatha Devi kavya and Gallebani etc. In the present paper an attempt is made to make a critical analysis of his poem Gallebani.

Key words : Dalith literature, Dalith movement, Khanda kavya.

Introduction

K.B.Siddaiah is popularly known as K.B.in Karnataka and siddaiah in Indian literature as well. He is a distinguished poet-critic of the time immemorial and versatile folk cultural leader and the voice of Dalit, farmers and women. In the combination of three KB established an award as Daraisthree in the year 2004 and in the name of them he began to award three who are distinctively identified in accordance with the service that they have done to the society as a whole.

He is also a dominant protagonist of the culture. If there is any kind of injustice or exploitation done to any sections of the society he is first man to protest either in media or in person. His very birth in untouchable community leads him so and when he is touched first by letters, he could become liberated and the letters themselves liberated from clutches of upper caste. There is a liberation at sides as Mercy is twice blessed as Shakespeare admits in The Merchant of Venice. As a result K.B. has got re-birth and rejuvenated himself and determined to liberate illiterate oppressed and depressed castes. He thought that it is his responsibility to bring radical change in Indian society by educating them. But it is not so easy and immediate task in any movement.

Objectives

The Present Article tries to explore the contribution of K.B.Siddaiah to the Dalith literature.He was one among the three prominent writers of the Dalith movement,the other two being Devanooru Mahadeva and Dalitha kavi Siddalingaiah.K.B.Siddaiah establishes his own identity by experimenting and achieving success in the new literary form 'Khanda kavya'. Thus,he proves to be different from the other two writers.

Critical Interpretation

There was DalithPanth and Dalit Sangarsha Samithi actively working in Maharashtra and in Karnataka in 1970 and there was already Prof. B. Krishnappa, Dalitha Kavi Siddslingaiah and Devanoora mahadeva and

Prof Nanjundaswamy, the staunch leader and voice of farmers and the several. The poem Hole Madigara Hadu/ The Song of Untouchables of Siddalingaiah has played vital role in the Dalit Movement of the time. Devanooru Mahadeva has opted prose for writing and Siddlingaiah has chosen poetry. It was a crucial moment for K.B. to start his journey in Kannada literature. Ultimately he has made a choice of long verse form to write poetry which is known as KHANDAKAVYA. It is poetic verse, a unique form invented and popularized by him. As K.B. is well versed both in Kannada and English literature, he could express his unique views in both the languages. A poet in the views of Tolstoy has an innocent infant, he has a comprehensive soul to meet and greet every mind and heart of layman of the land. He loves and has embarrassed every complex and crucial situations and contemplates to understand, conceptualize situation with a new term and express it in a dynamic way. He is the master of creating new terms by splitting in accordance with the accent and sound and gives new contextualized sense. He interprets every word of his poetry in a mystic way. As a poet he has strong faith in mysticism that he admits in the poem Daklakatha Devikavya.

O mother as you rock the world
And rock the child
Bear me again in your womb
Walk this infant from the cave of your vagina
Into the cave of contemplation.

Here in the above context the poet brings out that once the mother bears him in her womb the stigma of untouchability will not be so strong.

He has contributed a lot to the Kannada terminology with new perception with folk touch. He is greatly influenced by Lohia, Tolstoy, Buddha, Basavanna, Ambedkar, Gandhiji and Kuvempu. Hence he is communicating himself with them and introspects himself in the present context and visualize future with his indigenous insight. He does not express anything without meditation. The poet is virtually and literally incorporated the mode of meditation in any point of his expression. It is in meditation he can absorb the context and conceptualize the text. Therefore K.B. is unique in his way of thinking and expression both in writing and speech. There is a clarity, fluency and proficiency in it. He has such a unconquerable will and memory like Satan of Milton. He has esemplastic power to register the words and unifying power to blend the past and present. It is relevant to refer T.S. Eliot words in this context, "I shall show you fear in a handful of dust". He produced four volumes of four different poems having only 150 pages. It is the personality of the poet to concise his expression and let readers to extend and enlarge according to their perspectives. The first poem BAKALA having only twenty two pages in eight segments is milestone in the history of Long Verse. This concised short poem has created place for K.B. as poet in Kannada poetry and vibrates the so called intellectuals. He has a skill of using the language at any length with relevant mystic and current illustrations and concise at any short. He can bounce his thoughts and ideas back and forth in a poetic away in lively and effectively. He believes that writing is more powerful and immortal in the world. There is a popular saying that "Highly intellects are highly idiots" but K.B. is highly innocent as an infant because a true poet / an artist is infant as Tolstoy puts it. In short a poet should free from the bias. He should be impersonal as a catalytic. The poetic voice of K.B. is very significant in the kannada poetic tradition. K.B. began his writing as voice of subaltern with his article Kathalodane Mathukathe is published in Panchama. It is an interaction with darkness. He got acquainted with Buddha way, K.M. Shankarappa, Allama and bakthipantha through L. Basavaraju he reached Lohia and Kuvempu and found way of Gandhi and Ambedkar. It becomes a long faithful poetic journey to give light and enlighten the minds of downtrodden who are in the utter darkness.

In the spectrum of Dalit poetry K.B.'s preoccupation centers around folk legends which invariably finds their roots in the consciousness'. Here K.B. creates a distinct and unique path which is free from rage and wrath outburst found earlier in abundant measure. His poetry attempts to give an antidote to the excess of liberalization and globalization. In the passage of time in the dalit movement the new idiom is most essential to create a new space to stand and express himself democratically. After the long storm, the agitated minds become calm and contemplates the situations as well. KB's contribution is understood in the context where Dalit poetry reflects both internal and external imbalance. His poetic journey has four stages like BAKALA, DAKLAKATHADEVE KAVYA, ANATHMA and GALLEBHANI published in 1988, 1999, 2003 and 2009 respectively as long verse in kannadadalit poetry. Having eight segments in just 22 pages of Bakala has given space to the poet in Indian poetry. It is observed that the stuff and noble thoughts of a poet in the poetry are enough to get noble place in the scheme of things.

The choice of content / subject is must for poetry and the subject of the poetry must have a great tradition which should direct the present and helps to decide the future. The transaction of knowledge of the past shows the historical sense of poet which enables him to present in the current. The poet himself admits that 'A true poetry should sustain the attention and create an interest in the mind of the readers but not feel monotony'.

Poem GalleBani or The Cobbler's Trough the poet himself has provided an excellent introduction to the volume in which he has expressed some of very significant thoughts about how the craft of a cobbler traces the "Socio-Spiritual Travelling" of the progress of our history. The poet firmly believes that quotidian life, humaneness, culture, religion, politics, arts, agriculture and many other human transactions all these are involved in that great journey. He remembers William Blake's immortal observation in which Blake says "If dog tethered at the gate of an owner in dying of hunger that surely indicated the death of the state". Therefore the poet thinks that the writing of poetry, politics and spirituality are unconnected activities. When a cobbler is deeply involved in his task it nothing but his socio-spiritual meditation. Gallebani or the Cobbler's Trough is born out of the conviction that spiritually results from the womb of misery and pain suffered by a Dalit, a peasant, a woman or a cobbler. What we 'social' is not very different from 'spiritual' as they have natural kinship being accommodated in the womb of reality. Gallebani attempts to express this union in its own way.

KB draws our attention to a very important thing which has not been said by many Dalit poets so far that is " My poetry is struggling to find a path of redemption to everyone. It is born out of "Social-Spiritual Consciousness', if you will. This state has neither the beginning nor the middle nor the end. Gallebani orients in the direction of ever-changing reality and hence it has transcended the pre-occupation of targeting the opponent in the changing scenario. The idea is to achieve the redemption of all aims at the destruction of none.

Therefore Gallebani or Cobbler's Trough is a trough containing water always up to the brim in which he immerses the hide he uses to mend the chappals. With the constant contact with water the hide becomes highly malleable and therefore it yields easily to the edge of the blade. This process reminds the poet of that great event in history where Haralayya made a pair of sandals out of his ownskin to Basavanna, the saint. The water of the cobbler trough graduates to the status of 'thirtha' and it is used on all auspicious occasions even by the Brahmins during the wedding ceremonies according to popular belief.

The poet likens his poetry writing to the manner in which a cobbler infuses life into the hide and a blacksmith bends iron following his fancy. The poet of course has words and only words at his disposal. Though these words he has tried to build a structure of poetry that is veritable monument of pain.

As Nataraj S Budalu, the renowned poet-critic providing a key to understand Gallebani has rightly said that KB's latest poem demands the reader to grow beyond all the known categories and expectations of poetry with which he is familiar. He has said that no uncertain terms that KB has positioned the kannada reader in such a situation that he has to pickup his poetry from the pit in which earlier on Madara Chennaiah and Basavanna the 12th century saints placed the Lingam and asked at the Bhaktas to pick it up. Kannada consciousness can take in Pamapabaratha Jaimunibaratha, Prabulingalile and Manteswamy Kavya simultaneously. And therefore it will devote zestfully to the poetry of Kuvempu, Bendre, Madhura Chenna and K.B.Siddaiah.

Siddhaiah has demonstrated in Gallebani that his poetry should go beyond the familiar meaning.

O Poet, you are a great strategist
And a magician indeed
Weld the word and meaning
In the inner courtyard of silence
Just behead the words and their meaning
The word is Shiva
The word is Shiva.

Since the poet has meditated around Gallebani, it is natural that it should occupy him unceasingly. Therefore he mirrors it in myriad ways.

In the cobbler's trough
The hide has form
It does not have a form
The hide is Shiva....
Death dominates the poem just as its closest kin hunger does;
These are no bodies
That resemble the sticks of a broom
When knot is loosened
They resemble too
The pieces of the hide....

The poet who is the only voice to record this pain of death and suffering asks the deity ironically:

Why have you snatched my tongue
What words did I utter
Which have caused schism in the households
And upset the communities
The poet is born from the dead body
To solve the riddle of death
To understand how the dead bodies
Find no one cremate them...

Even the amidst the unpromising landscape there is the wonder of paper-boat sailing on the buffeting waves and this is an indication of the promise, however faint it may be. The poet has passed the milestones of bitterness and his aim is now only to meditate on the possibility of achieving the redemption of all. He has the

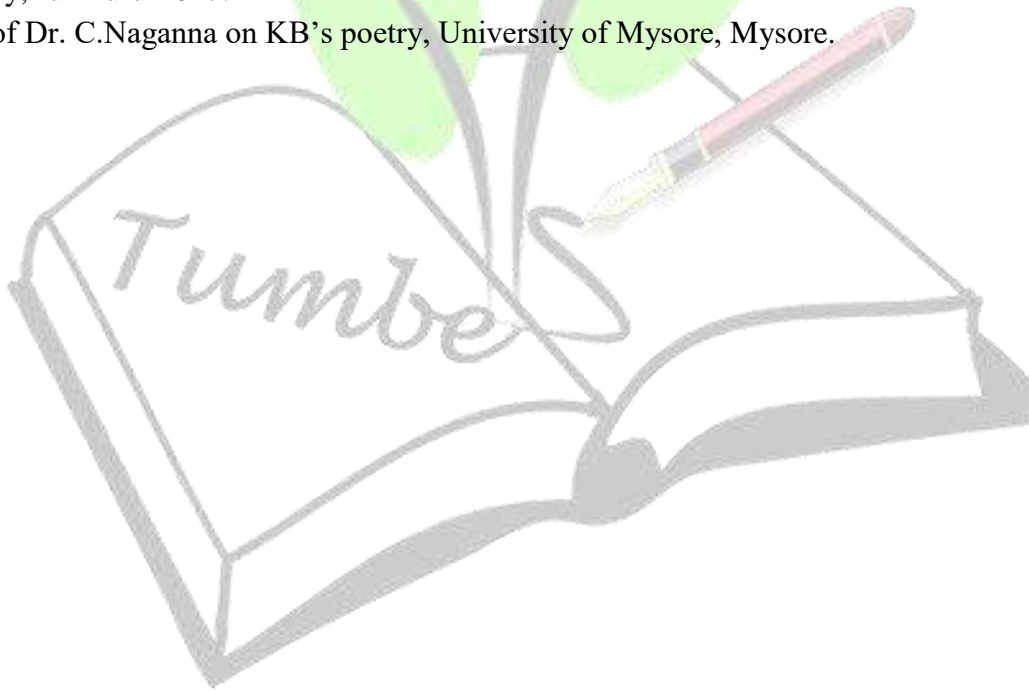
voice of his fellowmen as source of sturdy assurance; some dead, some alive, show him the way to reach the destination. He leans rather heavily on the words of wisdom handed on from the past but at the same time he is vigilant to register the instruction indicated by the people of our time.

Conclusion

KB achieves all this without exhibiting any anxiety to be understood instantaneously. In that sense he is a true poet demanding the reader or coalesce the parts strewn helter-skelter in the relentless movement of the montage. From Bakala to Gallebani KB has traversed quite a long distance in terms of reflecting the Indian reality vis-à-vis the conditions of the Dalits. His indirect way of hinting at establishing equality in our own society might appear or be too docile and counter-productive in the eyes of the more militant and proactive poets. But in his poetic career of two decades KB has never identified himself with the advocates of drastic and draconian change. For, in the heart of his hearts, he seems to believe that change takes place at a glacially slow pace and as long as our path is illumined by the Lights called Buddha, Allama, Ambedkar and Gandhi compassion will occupy the space monopolized by distrust and hatred. KB has kept the hide in his cobbler's trough which has the accumulated thickness of centuries and every passing day will make it more malleable. Since the water in the trough is holy, it must be sprinkled on people and the hide is converted fit to be worn by saints.

References

- [1] K.B. Siddaiahnavara Kandakavyagalu- A book edited by Dr. Shivanna Thimlapura, Student Book Company, Tumkuru-2017.
- [2] A note of Dr. C.Naganna on KB's poetry, University of Mysore, Mysore.

COVID-19: In Point View of Physics

Dr. Vadiraj B.Tangod¹, Sowmya T S²

¹ Assistant Professor, Shri Jagadguru Thontadarya Government First Grade College,
Mundargi - 582118. Dist : Gadag. Karnataka, India

² Assistant Professor, Government First Grade College, Tiptur, Dist: Tumkur Karnataka, India
Email : vadirajtangod@gmail.com

Abstract

Detailed Physics point view of COVID-19 studied in-depth, Size of the CORONA virus is nearly 120-125nm. During sneeze it produces thousands of droplets; the velocity of these droplets is nearly 20metre/second. During coughing produces 10-100 droplets moving with velocity 20metre/second. Hence we can prevent the flow of such droplets can be controlled by having a mask and keep social distancing.

Keywords: COVID-19, SARS-CoV-2, Physics, coronavirus

Introduction

Right now latest novel coronavirus, SARS-CoV-2, has reached pandemic status. While health workers and governments do their part, scientists are trying to understand the virus and develop vaccines and treatments. Citizens, We the people of India looking what next? During this situation, basic science community people are thinking how physics and mathematics plays an important role in the understanding and detailed study of this deadly virus.

Origin: If we take back the history of the origin of this pandemic is probably originated in one of the several species of horseshoe bat found throughout east and south-east Asia. Possibly, a pig or another animal ate the bat's droppings off a piece of fruit, before being sold at a wet market in Wuhan, China, and subsequently infecting one of the stallholders. Or maybe the first transmission to a human occurred elsewhere.

There is a lot we don't know about the novel coronavirus now called SARS-CoV-2 and its resultant disease, COVID-19. What we do know is that Chinese authorities alerted the World Health Organization (WHO) to the first known cases in Wuhan during Dec-2019. Less than a fortnight later, one of those infected people was dead. By the end of January, with more than 10,000 diagnosed and 200 fatalities in China alone, and with the virus cropping up far beyond the country's borders, the WHO declared a global emergency as Virus is pandemic.

Present Statistics

As of this article's publication (10th June 2020,), the WHO (1) report's that the virus has spread globally, with over 71,45,539 confirmed cases worldwide and the number of deaths exceeding 4,08,025. The status of "pandemic" was officially designated on 11 March 2020 and many countries have introduced social distancing, travel restrictions, lockdowns, hotspot creation, red zone creation and quarantine methods to curb the spread. Festivals, sports events, parades, marriages, fairs and conferences are being called off due to the front-line support services they require and the concern that large gatherings of people could help spread the virus.

Across	No of Peoples Diagnosed	No of Peoples diseased
Globally	74,45,539	4,08,025
India	2,96,575	8659
Karnataka	6161	72

The most common symptoms of COVID-19 are fever, dry cough, and tiredness. Other symptoms that are less common and may affect some patients include aches and pains, nasal congestion, headache, conjunctivitis, sore throat, diarrhea, loss of taste or smell or a rash on skin or discolouration of fingers or toes. These symptoms are usually mild and begin gradually. Some people become infected but only have very mild symptoms.

History : When it comes to viruses, there is good reason to worry about novelty. Throughout its history, humanity has had to contend with new diseases springing up seemingly out of nowhere, spreading like wildfire and leaving scores of dead in their wake. In ages past, bacterial plagues were often the source of that terror. Since the birth of modern medicine, however, novel viruses have assumed the mantle of doom. Take Spanish flu for example, which killed up to 100 million people a century ago, and then more recently, HIV, which has led to around 32 million deaths to date. It is only a matter of time before another devastating pandemic, and though epidemiologists do not know what type of virus it will be, they do know that it will be different from anything witnessed before.

Whether or not SARS-CoV-2 is the next “big one”, there is something else epidemiologists are grimly aware of: today, disease travels fast. The Black Death that ravaged Europe, as well as parts of Asia and Africa, in the mid-14th century spread at an average of just 1.5 km a day – hardly surprising, since this was before ships could reliably cross oceans and the fastest mode of transport was by horse. Contrast that with the 2015 outbreak of Zika virus in South America, where the daily dispersion was on average 42 km, peaking in the densest-populated parts of Brazil at 634 km. Faced with more populous cities, more mobile people and more international travel, scientists must respond to the threat of viral pandemics faster than ever.

In Point View of Physics

Physics-based techniques play a huge role in the field of structural biology. The vast majority of biological macromolecule structures are obtained by X-ray crystallography, going back to 1934, when John Desmond Bernal and Dorothy Hodgkin (2) recorded the first X-ray diffraction pattern of a crystallized protein, the digestive enzyme pepsin. Their work stemmed from that of physicists such as Wilhelm Röntgen, who discovered X-rays; Max von Laue, who discovered that X-ray wavelengths are comparable with inter-atomic distances and are therefore diffracted by crystals; and William Henry and William Lawrence Bragg, who showed how to use a diffraction pattern to analyze the corresponding crystal structure. Hodgkin went on to win the 1964 Nobel Prize for Chemistry for her determinations by X-ray techniques of the structures of important biochemical substances.

Single biological molecules also diffract X-rays, but only very weakly. Crystallization, as Bernal and Hodgkin employed for pepsin, is helpful because it results in the repetition of huge numbers of molecules in an ordered, 3D lattice, so that all their tiny signals reinforce one another and become detectable by photographic plates in the early days and by active pixel detectors today. These signals are not images of the molecules, for there are no materials that can substantially refract, and thereby focus, scattered X-rays. Rather, the signals are merely the sum of the contributions of X-rays diffracted from different parts of the molecule. To pick apart these contributions, structural biologists rely on a mathematical tool – the Fourier transform. The calculated contributions are then equated with possible atomic structures by a lot of careful interpretation.

Of course, to obtain the signals in the first place requires X-rays. Nowadays, synchrotron radiation sources – large facilities that accelerate electrons in a continuous ring – are ideal for macromolecular crystallography because they produce high-intensity X-rays with a very narrow spread of wavelengths. At these machines, according to Wlodawer, diffraction datasets that would have taken months with X-rays from traditional rotating anode generators take just seconds to compile.

Technological developments such as these spurred the first into rational drug design, in which scientists study the structure and function of molecules in order to work out what drugs might bind to them – and in the case of viruses, prevent them from replicating. Antiviral drugs for HIV were an early success. When HIV protease was identified in 1985 as an essential enzyme and therefore a potential drug target in the virus's life cycle, it took four years for its first crystal structures to be determined, and a further six years for the first licensed drugs to inhibit it. “That’s probably one of the best-documented cases of how quickly rational drug design can go,” with the structural analysis of a virus using X-ray diffraction technique.

Today, it might have gone faster. The size of the Coronavirus can be estimated using TEM (Tunneling Electron Microscope), SEM (Scanning Electron Microscope) the size is nearly around 120-125nm.

The analysis of SARS-CoV-2 is a prime example of this type of modern pipeline in action. On 5 February this year, a little over a month after the Chinese authorities disclosed the existence of the new coronavirus, a research team led by Zihao Rao and Haitao Yang at ShanghaiTech University in China uploaded the structure of the virus's main protease to the Protein Data Bank (DOI: 10.2210/pdb6lu7/pdb), having obtained the dataset using X-ray crystallography at the Shanghai Synchrotron Radiation Facility. The structure is already helping pharmaceutical companies to explore potential drugs, such those used to tackle HIV.

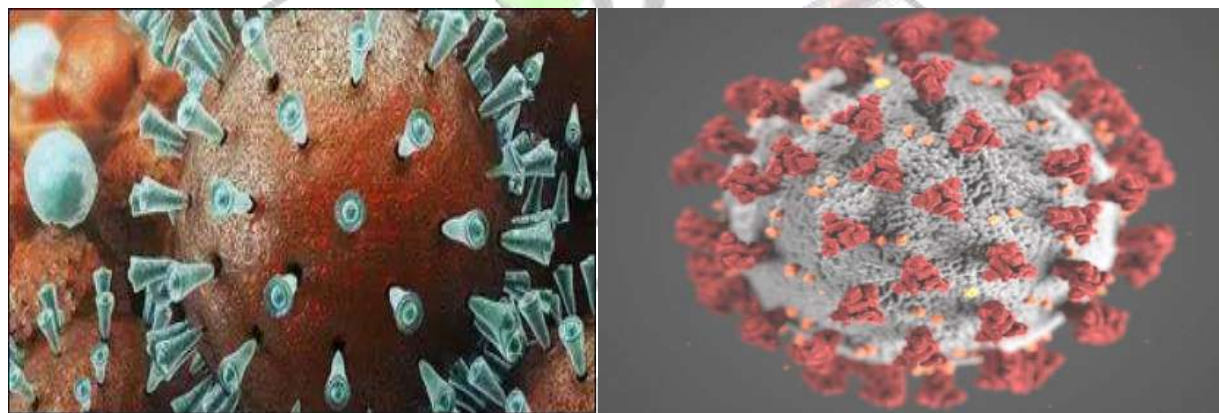

Fig : Sectional view of COVID-19 Virus in TEM image. Size is nearly 120-125nm.

The structure of the external spike is more useful for creating coronavirus vaccines than drugs. If host cells are exposed to virus-like particles that brandish the same external features, while being hollow inside, those cells can still help the body build an immunity but without the risk of being exposed to a dangerous, this virus is in a family of single-stranded “positive sense” RNA viruses that also includes polio and human rhinovirus – the latter being behind most cases of the common cold. “Only in the past few years have we been able to exploit structural biology to understand immunity to disease,” he says. The knowledge of viral structures can even be used to design synthetic “therapeutic antibodies” to directly attack diseased cells.

Corona viruses are a large family of viruses which may cause illness in animals or humans. In humans, several corona viruses are known to cause respiratory infections ranging from the common cold to more severe diseases such as Middle East Respiratory Syndrome (MERS) and Severe Acute Respiratory Syndrome (SARS). The most recently discovered corona virus causes corona virus disease COVID-19.

When physicists say that there is physics in everything, they mean literally everything, including how a disease is transmitted. From the generation of virus-laden respiratory droplets to dispersing in the air to inhalation or deposition on surfaces, a team from Johns Hopkins University(4) in the U.S tried to decode the flow physics of corona virus transmission. The paper published in the *Journal of Fluid Mechanics* notes that this can help us be better prepared to tackle disease outbreak in the future. The paper also lists preventive measures such as “use of face masks, hand washing, ventilation of indoor environments, and social distancing.”

The fluid dynamic analyses helped to understand the mechanisms behind how the droplets are generated in the respiratory tract, and also characterize the density, size and velocity of ejected droplets. We also tried to estimate the settling distance, evaporation time and transport of the particles. They also looked at the effect of external factors such as air currents, temperature and humidity.

“This topic [fluid dynamics of respiratory diseases] has been studied before but only sparingly and we now find out with COVID-19 that there are significant gaps in our knowledge,” Previous studies have shown that a single sneeze can generate thousands of droplets, with velocities above 20 metre per second, whereas coughing generates 10–100 times fewer droplets than sneezing with velocities of approximately 10 meters per second. Breathing and talking generate jet velocities less than 5 metres per second. Taking all this into consideration, this paper notes that this is why a three to six feet social distancing guideline is issued.

Summarizing airborne transmission, the paper notes that most of the droplets evaporate within a few seconds to form droplet nuclei — consisting of virions and solid residue of approximately 10 micrometres in size. These can remain suspended in the air for hours and given the approximately one-hour viability half-life of the SARS-CoV-2 virus these nuclei play an important role in the transmission. “The evaporation process...and the composition of droplet nuclei require further analysis because these have implications for the viability and potency of the virus that is transported by these nuclei,”

The final stage of airborne transmission is the inhalation of the virus-laden particles and its deposition in the respiratory mucosa. Face masks provide ‘inward’ protection by filtering these particles. Masks also provide ‘outward’ protection by trapping the virus-laden droplets expelled by an infected person.

Conclusion

The Physics point of view of the study of CORONA virus COVID-19 and its dynamics study reveals that the size of the virus is nearly around 125nm. The spread of the disease is in the form of droplets. It affects especially for respiratory organs. Hence use of masks, social distance, Sanitization is only keeping away from the disease.

References

- [1] Coronavirus disease (COVID-19) Situation Report – 142, WHO report on 10.6.2020.
- [2] <https://www.nobelprize.org/prizes/chemistry/1964/hodgkin/facts/>
- [3] <http://e-ssrf.sinap.cas.cn/>
- [4] https://coronavirus.jhu.edu/?utm_source=jhu_properties&utm_medium=dig_link&utm_content=ow_jhuho_mepage&utm_campaign=jh20

A STUDY OF THE CONTRIBUTION OF ORAL HISTORY IN THE RECONSTRUCTION OF HISTORY.

Anitha T

Research Scholar, Department of History

Bangalore University, Bangalore -56

Mail Id: laughyani@gmail.com

Abstract

Oral history is the collection of the ideas that are hidden and study of historical information about families, important events, and festivities, great achieves local art and architecture or transcriptions of planned interviews from people. These are information collected from people who participated in past events. Oral history helps us like round out the story of the past. At the times an interview may serve as the only source of information available about a certain place or person so this information is very useful to reconstruction of traditional history. This is the method of conducting historical research through recorded interviews. Oral history also refers to information gathered in this manner and this is unique method of reconstruction of history. Oral history often touches on topics scarcely touched on by written documents, and by doing so, fills in the gaps of records that make up early historical documents.

Keywords: local knowledge, culture, folklore, oral history, steps of reconstruction of history.

Introduction

Oral heritage is a field of study and a method of gathering, preserving and interpreting the voices and memories of people, communities and participants in past events. oral history is both the oldest type of historical inquiry, predating the written word and one of the most modern initiated with tape recorders in the 1940s and now using 21st century digital technologies.

Oral history collects memories and personal commentaries of historical significance through recorded interviews. An oral history interview generally consists of a well – prepared interviewer questioning an interview are transcribed, summarized or indexed and then placed in a library or archives. These interviews in a publication, radio or video documentary, museum exhibition, dramatization or other form of public presentation, recordings, transcripts, catalogues, photographs and related documentary materials can also be posted on the internet.

Oral history does not include random taping, this is information collected by step by step. It is like dialogue between interviewer and interviewee. Through oral history and life history, researchers are able to gain a deeper understanding of a historical experience. Oral history involves interviewing people about their historical lived experiences. Similar methodologies include narrative analysis and biography.

Oral heritage is the collection and study of historical information about individuals, families, important events or everyday life using audiotapes, videotapes or transcriptions of planned interviews, these interviews are conducted with people who participated in or observed past events and whose memories and perceptions of these are to be preserved as an oral record for future generations.

Oral history strives to obtain information from different perspectives and most of these cannot be found in written sources. Oral history also refers to information gathered in this manner and to a written work its mean published or unpublished. Based on data preserved in archives and large libraries.

Knowledge presented by oral history is unique in that it shares the tacit perspective, thoughts, opinion and understanding of the interviewee in its primary form. The term is sometimes used in a more general sense to refer to any information about past even is that people who experienced them tell anybody else. But professional historians usually consider this to be oral tradition.

METHODS

Oral history it's purely based on interview. Oral historians generally prefer to ask open ended questions and avoid leading questions that encourage people to say what they think the interviewer wants them to say.

In our previous orally recorded focused on interviews with prominent politicians, diplomats, military officers. But in 1960s to 1970s onwards influenced by the rise of new social history. Oral historian's attempt to record the memories of many different people when researching a given event interviewing a single person provides a single perspective, individuals may misremember events or distort their account for personal reasons by interviewing widely; oral historians seek points of agreement among many different sources, and also record the complexity of the issues. The nature of memory both individual and community is as much a part of the practice of oral history as are the stories collected.

Oral history preservation is the field that deals with care and upkeep of oral history materials, whatever format they may be in. oral history is a method of historical documentation, using interviews with living survivors of the time being investigated. Oral history often touches on topics scarcely touched on by written documents, and by doing so, fills in the gaps of records that make up early historical documents.

The earliest method of collecting oral history was through memory, with the loss of elders who were willing to preserve and pass along these historians, cultural memories began to vanish. With the advent of the written word, it became possible for cultures to preserve their history without the memory of a select few. Spoken word was transcribed, and the eyewitness accounts of there that lived through both significant and everyday events were able to be saved for future generations to study.

This method of historical preservation was increase with the invention of different methods to record sound. Spoken word can now be recorded an audio or video tape or through news digital methods. At present media is also allows for information to be saved. Such as issue being that of copyright and the ethical concerns that come along with it. Uses sign this document before listening to an oral history recording in order to demonstrate that they understand and have agreed to the usage destructions put in place by the institution.

Collecting and discussing aspects of writing that were not recorded in written texts is the cornerstone of history. Here how to use the details of the heritage to make reconstruction of history? When making or creating a history, then historians rely on written citations, letters, newspapers, diaries, government documents, memorials, inscriptions, coins and sculptures etc. in addition to these can be accessory citations are myths, legends, beliefs, folk tales, sobana words etc. also complement the structure of history to understand how these sources are helpful in reconstructing history. One thing must first we understand what is oral history? Oral history is the process of collecting and transcribing such ideas in to the memory of people.

The oral historian John Sheard Dayheart. She has warned that “if the historian abandons oral history, both the political and the type recorder will be lost to journalism”. It shows how much she believes in oral history. The use of oral history became inevitable in the time of 1st world war. After in 1948 there was a rebirth of oral history. As a result of this, the oral history association was established in 1974. Finland was the first country to work on oral history. The establishment of “Kalevala University” located in Finland. This university is a backbone of study of oral history. With the contribution of the University of Kalevala, almost every country today has steered towards oral history. In the 19th century, epics succeeded in reviving oral history.

In Karnataka has recently become increasingly important study of oral history. So in 2011 “folk university” was established in Karnataka. It is located in GOTOGODI, Shiggavi taluk, Haveri district, in Karnataka. Chancellors, Ambalike Hiriyanna. He has been provided more information and guidance to researchers on the study of oral history. Nationwide workshops, seminars, discussions, annual sessions are held nationally with regard to oral history it will go well good contribution about an oral history.

Oral history can be identified in these stages from the point of view of the study. These stages complement can be helpful in the reconstruction of history.

- The primary step is to collect the citations.
- Incorporating the collected information into narrative writing.
- Analytical and philosophical review of the written material and finalizing.

If we have to follow these steps will help to reconstruct the history from the oral history. The role of oral heritage or history is very significant in the history of Europe, Africa and Asia. It is known that against this background that one can notice how extensive the scope of oral history. There was a lot of written evidence for the structure of European history but not for African history. So it should not be forgotten that only the help of oral tradition has helped to preserve the history of the African people.

Conclusion

Overall, oral history has played an increasingly important role in the reconstruction of history. Nowadays the importance of oral history has made it a new experience for research students of history. Oral history is on the way to study the next generation.

REFERENCES

- [1] Jane Sherron de Hart – Oral sources and contemporary history dispelling old assumption, The journal of American History, 1993
- [2] Bipan Chandra – Indian Struggle for Independence, Penguin, New Delhi, 2001
- [3] George L. Mehaffy and Thad Sitton – Oral History, A Strategy that works, Social Education, University of Texas Press, Austin, 1987
- [4] Walter J. Ong, - Orality and Literacy, Routledge, London & New York 1990
- [5] Suryanath U Kamath – Swathanthrya sangramada smruthagalu, Vol 3, 2003
- [6] Vasu Malali – Moukika Ithihasa (ORAL HISTORY), Published by Ankitha Pusthaka, Bangalore, 2004
- [7] Romila Thapar – Interpreting Early India, USA, 1995
- [8] D.D. Kosambi – An Introduction to the study of Indian History, Popular Prakashana, Bombay, 1998
- [9] Fossils – Folklore Society of South Indian Languages, Bombay, 1999
- [10] M.L.K. Murthy – Folk Tradition and Archaeology of Andhra Pradesh, ICHR, Bangalore, 2003.
- [11] Purushothama Bilimale – Hampi Janapada, Prasara, Hampi, 1998
- [12] Oral History Association Pamphlet, NO. 3, USA, 1992

A BRIEF ANALYSIS-TEACHING OF ENGLISH TO RURAL STUDENTS PROBLEMS AND SUGGESTIONS

M.S. PARAMESWARA

Assistant Professor of English

S.J.M. College For Women B.D.Road, Chitradurga-577501

Email- parameshwara30@gmail.com

Mo-9448175692

Abstract

Language is a medium of communication. Without knowing the structure and the proper usage of a language one cannot effectively communicate. Both the student and the teacher face challenges in their own way. In reference to literature the challenges are comparatively less because literature reflects reality and it is the art of living. Majority of India still lives in villages and so the topic of rural education in India is of utmost importance. Shows that even though the number of rural students attending schools is rising, but more than half of the students in fifth grade are unable to read a second grade text book and are not able to solve simple mathematical problems. Most textbooks are in English and since people in rural areas either speak their native language or Hindi, but not English that defeats the purpose. With the English language having such an extensive vocabulary and complicated grammar, there is enough to teach students wanting to learn English, rarely are students exposed to the slang words used by English speakers in every day conversation.

Keywords- Language, communication, grammar, pronunciation, sentences, mobile, internet computer.

Introduction

Language is a medium of communication. Without knowing the structure and the proper usage of a language one cannot effectively communicate. So language plays a significant role in day to day life. Acquiring one's mother tongue does not involve much labour but learning a second language gives the learner a hard and a challenging try.

Learning or acquiring a language is the ability to read it, speak it, write it and understand it when it is spoken. In the present era learning a language is facilitated by variety of tangible factors like media, e- learning, and with the aid of advanced technology. Recently there mushroomed few language classes which assure the audience of acquiring a language within thirty days. With all these progressive methods taking their plight, classroom teaching had taken its stance from the very beginning of our educational and learning methods.

The teachers and the students support and enable each other. To quote Bacon, " **Language most shows a man: speak, that i may see.**" This quote of Bacon expounds the essential role played by language. To teach a learner who has been newly introduced to the source language allows high end risks and challenges to the

facilitator and the learner. The challenges faced in ELT classrooms pave way for creative and innovative methods to make the learners understand and comprehend what they learn but all the while these methods had not effectively been an ultimate solution to the challenges but had been used as replacing tools which would establish a better way of learning. Challenges have been a part and parcel of the teaching and learning process.

Both the student and the teacher face challenges in their own way. In reference to literature the challenges are comparatively less because literature reflects reality and it is the art of living. On the other hand in the context of teaching a language the teacher has to be objective and has to start from the very basics and a student while learning a language creates a second identity. Language is the launch pad for literature. One has to gain proficiency in language to plunge into literature. There has been a pre-constructed notion that literature classes are lively and make the learner easily relate to the concepts and ideas discussed by drawing examples from real life incidents but language classes are way too boring because it mainly focuses on grammar, structure and the four skills. Being put into this confined notion, language teaching take tough grounds to explicitly express itself to the learner. Therefore English language teaching involves much challenge for both the teachers and the students.

Majority of India still lives in villages and so the topic of rural education in India is of utmost importance. shows that even though the number of rural students attending schools is rising, but more than half of the students in fifth grade are unable to read a second grade text book and are not able to solve simple mathematical problems. Not only this, the level of maths and reading is further declining. Though efforts are being made, they are not in the right direction. The reason cited for this problem in surveys is the increasing number of single classroom to educate students from more than one grade. In some states attendance of teachers and students is also declining. These are a few reasons why schools have failed to educate rural India.

Quality and access to education is the major concern in rural schools as there are fewer committed teachers, lack of proper text books and learning material in the schools. Though Government schools exist, but when compared to private schools then quality is a major issue.

Majority of people living in villages have understood the importance of education and know that it is the only way to get rid of poverty. But due to lack of money they are not able to send their children to private schools and hence depend upon government schools for education. Above that, in some of the government schools there is only one teacher for the entire school and if they don't show up at work, then it is a holiday. If the quality along with number of teachers and, those too committed teachers can be improved in these schools, then aspiring rural children and India can fulfill their dreams of doing something great.

Some government schools in rural India are overly packed with students, leading to a distorted teacher-student ratio. In one such remote village in Arunachal Pradesh there are more than 300 students in class which makes nearly 100 students in each classroom. In such a situation it is impossible for teachers to pay full attention towards each and every student, even if they are willing to help.

Every village is not provided with school which means that students have to go to another village to get education. Owing to this parents usually do not send their daughters to school, leading to a failure in achieving rural education in India.

Poverty is another setback. Government schools are not as good and private schools are expensive. This results in a very low number of students actually clearing their secondary education and taking admission in

colleges for further studies. So the drop-out-rate at the secondary level is extremely high in villages. Only parents who can afford college education send their kids to secondary schools. If parents are not able to send their wards for higher education then all their previous efforts get wasted as completing just secondary education means a low paying job and the person is again struck in the same never ending cycle of money, life and poverty.

Most textbooks are in English and since people in rural areas either speak their native language or Hindi, but not English that defeats the purpose. This results in lack of their interest in studies. Though some of the students from villages are really brilliant, as they have a wealth of practical knowledge and know how to survive even in very harsh conditions of life, difficulty in understanding their textbooks, lack of facilities and their poverty are a hurdle in their education.

Quality related issues are far powerful than poverty. Students are not at all encouraged to think but they are asked to memorize pre-defined questions for exams. So for many students clearing examination at the end of the session, passing their exam becomes more important than gaining knowledge. Also as per the new CBSE rule, every student is supposed to be promoted to the next class irrespective of marks in their examination. Hence majority of students do not bother to study, which means a decline in their education level. Neither students nor teachers take any interest in studies which is why the level of education is declining in India despite many efforts.

The foundation to turn India into a strong nation has to be laid down at primary and rural levels and so the quality of education right from the beginning should be excellent. Education and text books should be made interesting. For rural students textbooks related to their culture, their traditions and values should also be there so as to create their interest in studies. The reasons behind so many drop-outs in spite of free education should be found out as this is a hurdle on the road to progress. Improvement in the condition of government schools, education quality, committed teachers and more salaries to these teachers should be part of development.

There is a difference between city and village student not in terms of brain or development but their initial environment, skills, learning ability, availability of infrastructure, and access to different facilities. All of these must be considered while making the curricula which should not be different but how it is going to be taught would make the difference. Encourage the genuine rural students who are interested in education and make them competent. There are many examples of success in rural education in India like the Barefoot college, 8 Day

Academy and Gurukul School in Bihar. These are innovative and successful examples of schools running in rural India. It is the time to replicate such efforts as our country and its rural population is very vast which means one of two stories of these kinds won't make any difference. Instead of this large number of such schools are required in rural India. It is also absolutely mandatory to evaluate the success of the schools and students at each and every level. Timely assessment will throw light on present problems and achievements. Let us try to build a solution around these problems which will resolve the overall issues of rural education in India.

1. Grammar

English Grammar is complex, making it difficult to remember, master and use logically. Ensuring you use the correct grammar can be tricky, especially when you are in conversation with someone and they are speaking at an alarmingly fast pace. Learning grammar is like learning to drive, you can learn all of the theory, rules and regulations, but you won't be good at it unless you practice it and it starts to become second nature to you. Grammar is extremely important, incorrect use of grammar can confuse the person you are speaking to and even change the meaning of what you are communicating, what's more is native English speakers are hyper

aware of grammar and will notice almost immediately if a grammatical error is made, even if this is the smallest of errors, English speakers are incredibly proud of the language and look negatively on it being used incorrectly.

2. Vocabulary

It is often a challenge, particularly when it comes to verb variations and understanding which tense should be used in various situations. English has one of the biggest vocabularies of all languages, and it can be very confusing for non-English speakers to master. Using vocabulary inaccurately is incredibly noticeable to anyone whose first language is English, though it doesn't often change the meaning of your text, it does weaken it.

3. Slang and colloquialism

With the English language having such an extensive vocabulary and complicated grammar, there is enough to teach students wanting to learn English, rarely are students exposed to the slang words used by English speakers in every day conversation. Sentences can be predominantly filled with slang words, so maintaining a conversation can be difficult for anyone who doesn't understand what they mean.

4. Pronunciation

Knowing how to pronounce words in English can be very difficult as it isn't always obvious. English speakers have been taught these from an early age, which is how they know not to pronounce the 'k' on 'knight', they are taught the subtleties in how to pronounce something to communicate the right message. Furthermore, depending on the first language of the English student, it can often be difficult to pronounce certain words properly, having not ever had to create that phonetic sound before.

5. Variations in English

The variations in the different forms of English can often be difficult to understand. For example, the difference between using formal and informal language or the differences between spoken and written language. This leads to students writing words phonetically, i.e. how they would say it rather than how it's actually spelt, and using informal language, maybe even slang that they have picked up, in formal situations which may perhaps be viewed negatively.

The teachers are not the only people who face challenges in an ELT [English Language Teaching] classroom. The students do find it difficult. In an ELT classroom the student faces the challenge of learning something alien to him. The student is at ease while speaking his mother tongue because he hears it often, listens to it and is used to it but learning a language which is totally new to him subjects him to fear and quite a few times makes the student feel inferior. With all these things weighing him down, a student cannot proceed learning a language which will be an ultimate failure. The learners are afraid to commit mistakes because they are shy. This is universal but a learner should be ready to refine himself in the process of learning thereby by to confront all the challenges without any fear. The learner is much used to his mother tongue, the structures of it and how they work it gives them a hard time to imbibe the new structures of a language which often leaves them confused. The students use translation to understand English but this will not help them in a long run because if they are asked to speak in English it takes a whole lot of time for them to think in their mother tongue and translate it and then to speak. So the students must not encourage themselves to think in their mother tongue but to think in English which will improve their learning skills. To think in English by students can be rightly defined by John Keats's quote, "**To think is full of sorrow**" but a student should practice it. The slow learners

in the class should not be discouraged or feel bad for making mistakes in learning process because “Learning is not being successful but becoming successful”. A student should always focus on the goal rather than washed out by the temporary failures. A student should try to understand his errors and should not feel hesitant to clear his doubts. Many students concern of learning English is to crack their final exam but they have to downplay the final exams and should focus on the rewards of learning English can fetch them.

Mobile phones, internet, tablets, iPads, their applications, social media even traveling, cooking, communication etc are part of our lives from the start till the end of the day. Technology is touching every aspect of society and changing it dramatically. But there is one very important and indispensable part of the society that has also been tapped by new innovations and discoveries and that is education. Like all other areas, in this case also urban areas are influenced to a greater extent than rural one. So much more could have been done to bring the revolution in learning process in rural areas of India. In India illiteracy is one of the biggest problems. Lack of easy access, lack of teachers, lack of interest, poverty, gender differentiation, lack of infrastructure, common curricula are few of the reasons which are holding back the progress in rural education. But with the use of technology mass education can be given and situation can be changed. To reach rural areas, first of all study material can be distributed to the student’s then online interaction and online videos can be made with teachers.

Online teaching creates extended classroom communities for discussions, virtual classrooms and for interaction. There is another option in which classroom courses can be recorded in a real time and used for teaching the students who cannot attend these classes. This creates an expanded access to education. Rural education needs e-learning technologies.

Apart from this audio conferencing and video conferencing should be made part of the education system in rural India. Teachers at the schools are not well equipped with the gadgets. So teachers should be given printers, laptops, for giving notes and notices to the students. By using technology the problem of unqualified teachers can also be solved.

Initiatives Public private partnerships are playing wonderful role in making rural India tech savvy and in providing education. Successful initiatives have been taken and some are even in pipeline. NGOs are playing an important role in technology assisted rural education. A not-for-profit organization,

Azim Premji Foundation, run by Wipro group has been working towards this issue since 2001. It is helping 2 million children in 16,000 schools from 14 state governments. This foundation works by assisting computer-aided learning. Computers are considered as an asset. These are major draw to bring students to the school. For children computer is a very exciting machine. Schools in the states like Andhra Pradesh, Assam, Chhattisgarh, Himachal Pradesh, Karnataka, Madhya Pradesh, Meghalaya, Tamil Nadu, Tripura and West Bengal have received computer-assisted education through collective efforts by NIIT and government. This has given positive results. Dropout rates have reduced to a great extent through computer-aided education.

Edusat – Provided video education in rural India. Edusat was launched by ISRO.

VidyaGyan – Works with an aim to uplift the exceptional rural students from economically disadvantage background. They are given world-class education free of cost at VidyaGyan which is a residential institute. It is an initiative of the Shiv Nadar Foundation founded by Shiv Nadar. He is the founder of HCL. VidyaGyan has taken 200 students who scored the highest in the UP state board examinations. From sixth grade onwards these students will be taught at VidyaGyan.

Samudaya: Under this programme 2000 children were taught English, social science, science and mathematics through technology. Using same method 250 teachers were also trained and the outcome was really positive. It tremendously reduced the school dropout rates and absenteeism and at the same time improved the level of confidence. Government has to create more e learning centers to educate students living in rural areas. Required e-learning courses can then be defined. Such e-learning systems will surely improve the society both economically as well as socially. They will develop and come at par with urban students.

Hurdles Rural India is deficit in technology. Along with this rural India severely suffers from the shortage of water, infrastructure, power, health facilities etc. But for the success of every technology based education, infrastructure has to be strong. Discontinuation of electricity is the major problem out of all. There is an option for the same. Solar energy is available in abundance that can be used in many cases. Access to education is second major issue. Students have to cover miles for education. For this more schools are required to be built. Schools should open on the basis of population, and distance.

Advantage Technology attracts the rural children. Their wish to attend school increases with the word computer. Even parents show more willingness in this case. Computer education builds up the required confidence and narrows down the gap between urban and rural education. So rural India needs great investment in this section.

CONCLUSION

1. To Cultivate Students'

Interest in Study Nowadays, the stereotyped traditional teaching methods and environment are unpopular while multimedia technology featuring audio, visual animation effects naturally and humanely makes us more access to information besides, with such characteristics as abundant-information and crossing time and space, multimedia technology offers a sense of reality and functions very well, which greatly cultivates students' interest and motivation in study and their involvement in class activities.

2. To Promote Students' Communication Capacity Traditional teaching has hampered students' capacity to comprehend certain language and also understanding to structure, meaning and function of the language, and makes the students passive recipients of knowledge, So it is hard to achieve the target of communication. With teachers' instructions leading students' thought patterns and motivating students' emotions, the multimedia technology seeks integration of teaching and learning and provides the students greater incentives, The PPT courseware activate students' thinking; the visual and vivid courseware rand help them to transforms English learning into capacity cultivation. And such in-class activities as group discussion, subject discussion, and debates can also offer more opportunities for communication among students and between teachers and students. So multimedia technology teaching has uniquely inspired students' positive thinking and communication skills in social practice.

3. To Widen Students' Knowledge to Gain an Insightful Understanding to Western Culture. The multimedia courseware can offer the students abundant information; more plentiful than textbooks, and help them to get of displays vivid cultural background, rich content and true-to-life language materials, which are much natural and closer to life. Not only could learners improve their listening ability, but also learn the western culture. Grasping information through various channels can equip; the students with knowledge and bring about information-sharing among students and make them actively participate in class discussion and communication.

4. To Improve Teaching Effect Multimedia teachings enrich teaching content and make the best of class time and break the “teacher centered” teaching pattern and fundamentally improve class efficiency. Due to large classes it is difficult for the students to have speaking communication. The utilization of multi-media sound lab materializes the individualized and co-operative teaching. The traditional teaching model mainly emphasized on teachers’ instruction, and the information provided is limited due to traditional classes. On the contrary, multimedia technology goes beyond time and space, creates more vivid, visual, authentic environment for English learning, stimulates students’ initiatives and economizes class time meanwhile increases class information.

5. To Improve Interaction Between Teacher and Student Multimedia teaching stresses the role of students, and enhances the importance of “interaction” between teachers and students. A major feature of multimedia teaching is to train and improve students’ ability to listen and speak, and to develop their communicative competence, During this process, the teacher’s role as a facilitator is particularly prominent. Using multimedia in context creation creates a good platform for the exchange between teachers and students, while at the same time providing a language environment that improves on the traditional classroom teaching model. In this way, teachers in the classroom no longer blindly input information and force students to receive it in a passive way.

6. Creates a Context for Language teaching Multimedia teaching creates a context for language teaching. This method makes the class lively and interesting, as well as optimizing the organization of the class. Multimedia has its own features such as visibility and liveliness. During the process of multimedia English teaching, sounds and pictures can be set together, which enhances the initiative of both teachers and students, When using multimedia software, teachers can use pictures and images to enrich the content of classes, and also imagine different contexts in the process of producing teaching courseware, Students in the class can use multimedia to understand the class in a clear way. Through the whole interactive process, it is apparent that using multimedia in ELT is effective in nurturing students’ interest in learning English, as well as enhancing teachers’ interest in English teaching. As Zhang (2006:11.1)points out through Multimedia and network technology we can offer students not only rich, sources of authentic learning materials, but also an attractive and a friendly interface, vivid pictures and pleasant sounds, which to a large extent overcomes the lack of authentic language environment and arouses students’ interest in learning English.

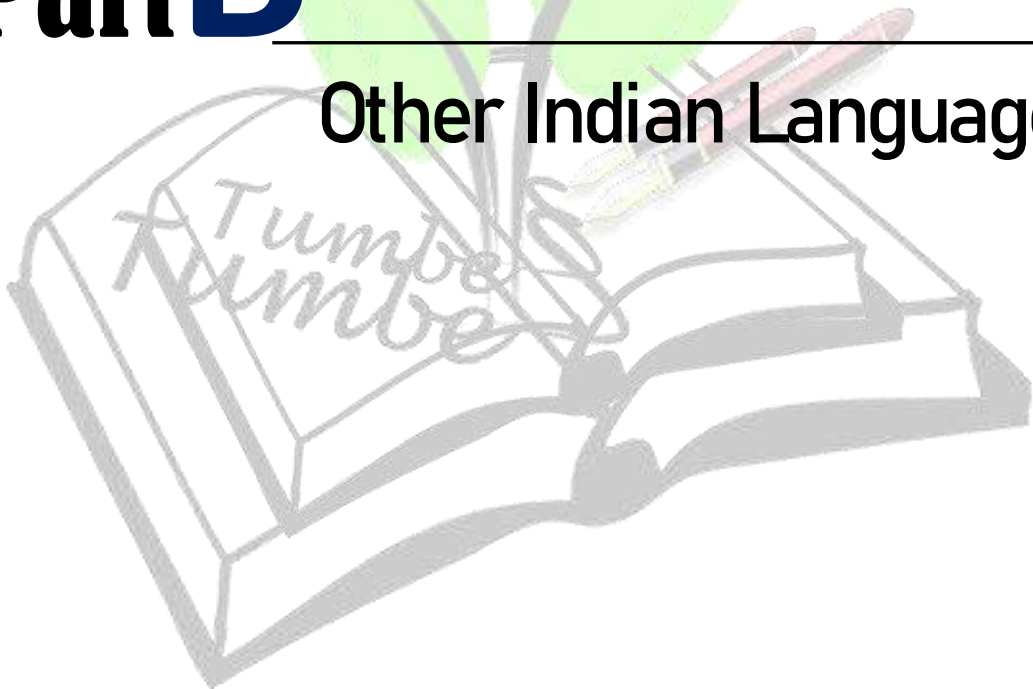
7. To Provide Flexibility to Course Content: In addition, multimedia teaching is also flexible. It is obvious that the context can be created not only in the classroom, but also after class. Multimedia language teaching can also create a multimedia language environment for the purpose of conducting language teaching. English teaching itself must focus on the guidance of teachers and be student-centered(see, for example, Holec, 1981), which we believe is one of the principles for language teaching. Students are bound to have some problems in classroom teaching, which can be addressed under the guidance of teachers. In such circumstances, students can use the new technology to their advantage, such as manipulating the network to contact teachers, and receiving answers by email.

REFERENCES

- [1] Gopal Naik and K N Narasinga Rao" Challenges of online education in Rural Karnataka
- [2] Beas Dev Ralhan-problems with teachers in rural areas which are blocking India's educational growth
- [3] Social Media
- [4] News papers magazines
- [5] Wikipedia

Part B

Other Indian Languages

ನಿಟ್ಟೂರು ಹೋಬಳಿ ಪರಿಸರದ ಸ್ಮಾರಕ ಶಿಲ್ಪಗಳು

ಶ್ರೀನಿವಾಸ ಎ.ಜಿ.,

ಸಂಶೋಧನಾ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿ

ಪ್ರಾಚೀನ ಇತಿಹಾಸ & ಪುರಾತತ್ವ ಅಧ್ಯಯನ ವಿಭಾಗ,

ಕನ್ನಡ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ, ಹಂಪಿ ವಿದ್ಯಾರಣ್ಯ.

e-mail: sreenivasa2283@gmail.com

Mob: 9986765239.

ಪೀಠಿಕೆ

ಯಾವುದೇ ಒಂದು ಪ್ರದೇಶದ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಇತಿಹಾಸ ರಚನೆಗೆ ನೆರವಾಗುವ ಆಕರ ಸಾಮಗ್ರಿಗಳಲ್ಲಿ ಸ್ಮಾರಕ ಶಿಲ್ಪಗಳು ಪ್ರಮುಖ ಸಾಧನಗಳಾಗಿವೆ. ನಮ್ಮ ಹಿರಿಯರ ಜೀವನ ಶೈಲಿಗೆ ಸಾಕ್ಷಿಯಾಗಿ ಹಳ್ಳಿಹಳ್ಳಿಗಳಲ್ಲಿ ಸ್ಮಾರಕ ಶಿಲ್ಪಗಳು ಕಂಡುಬರುತ್ತವೆ. “ಒಂದು ನಾಡು ಎಂದರೆ ಕೇವಲ ಅಲ್ಲಿ ಆಳ್ವಿಕೆ ಮಾಡಿದ ರಾಜರಲ್ಲ. ಆ ನಾಡನ್ನಾಳಿದ ರಾಜಸಮೂಹ ಅಲ್ಲಿ ಬದುಕಿದ ಜನರ ಒಂದು” ಗಣನೀಯ ಭಾಗವಾಗಿತ್ತು. ಒಂದು ದೇಶದ ನಿಜವಾದ ಇತಿಹಾಸವೆಂದರೆ ಅಲ್ಲಿ ಬದುಕಿದ ಜನತೆಯ ಇತಿಹಾಸ” (1)

ಗತಿಸಿ ಹೋದ ಮಾನವನನ್ನು ಸಮಾಧಿ ಮಾಡಿದ ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಸ್ಥಳದ ಗುರುತಿಗಾಗಿಯೋ. ಮಡಿದವನ ಸ್ಮರಣೆ ಬರುವಂತೆಯೋ, ಕೆಲವಾರು ಸಂಕೇತಗಳನ್ನೋ, ಗುರುತುಗಳನ್ನೋ ಒಂದು ನಿಗದಿಯಾದ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ಅಥವಾ ಸಮಾಧಿ ಮಾಡಿದ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ನೆಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಇವು ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಆಯಾ ದೇಶಗಳಲ್ಲಿನ ಧರ್ಮ, ನಂಬಿಕೆ, ಸಾಮಾಜಿಕ ಪ್ರತಿಷ್ಠೆಗಳನ್ನನುಸರಿಸಿಯೋ ಬಿಳೆದಿದೆ.(2) ಶಿಲ್ಪಕ್ಕೂ ಮತ್ತು ಸ್ಮಾರಕ ಶಿಲ್ಪಕ್ಕೂ ಹಲವಾರು ಹೋಲಿಕೆ ಮತ್ತು ವ್ಯತ್ಯಾಸಗಳಿವೆ. ಎರಡು ಪ್ರಕಾರಗಳಿಗೂ ಶಿಲೆಯೇ ಮಾಧ್ಯಮವಾಗಿ ಬಳಕೆಗೊಂಡಿದೆ. ಶಿಲ್ಪ ತಯಾರಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಲೋಹದ ಬಳಕೆಯಿದ್ದರೂ, ಸ್ಮಾರಕ ಶಿಲ್ಪದಲ್ಲಿ ಲೋಹದ ಬಳಕೆಯಿಲ್ಲ. ಮಾಧ್ಯಮವೂ ಒಂದೇ ಆಗಿದ್ದರೂ ಶಿಲ್ಪ ಮತ್ತು ಸ್ಮಾರಕ ಶಿಲ್ಪಗಳನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸುವ ತಂತ್ರಗಳು ಬೇರೆ ಬೇರೆಯಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಶಿಲ್ಪವನ್ನು ನಾಲ್ಕು ಕಡೆ ಕೆತ್ತಬೇಕು, ಆದರೆ ಸ್ಮಾರಕ ಶಿಲ್ಪವನ್ನು ದೃಶ್ಯದ ಮುಂಭಾಗ ಕಾಣುವಂತೆ ಮಾತ್ರ ಕೆತ್ತಲಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಅಂದರೆ ಎದುರು ನಿಂತು ನೋಡಿದಾಗ ಕಾಣುವಂತೆ ನಿರ್ಮಿಸಲಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಸ್ಮಾರಕ ಶಿಲ್ಪದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಘಟನೆಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಎಲ್ಲಾ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳನ್ನು ಶಿಲ್ಪಿಯು ನಿರೂಪಿಸಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿರುವುದು ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ. ಸ್ಮಾರಕ ಶಿಲ್ಪದಲ್ಲಿ ಒಂದೇ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಹಲವು ಘಟನೆಗಳನ್ನು ಚಿತ್ರಿಸಲಾಗಿರುತ್ತದೆ. ವೀರಗಲ್ಲು ಮತ್ತು ಮಹಾಸತಿಗಳಲ್ಲಿನ ಶಿಲ್ಪಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಧಾನವಾಗಿ ಗುರುತಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ.

ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಸ್ಮಾರಕ ಶಿಲ್ಪಗಳು ಜನರ ಬದುಕಿನೊಂದಿಗೆ ಉಳಿದುಕೊಂಡಿರುತ್ತವೆ. ಆದರೆ ಜನಾಂಗದಿಂದ ಜನಾಂಗವನ್ನು ನೋಡುವ ಪರಿಯೇ ಬೇರೆಯಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಇಂತಹ ಸ್ಮಾರಕ ಶಿಲ್ಪಗಳನ್ನು ರಸ್ತೆಯ ಬದಿಯಲ್ಲಿ, ಮರಗಳ ಕೆಳಗೆ, ಕೆರೆಯ ಏರಿಯ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲೆಂದರಲ್ಲಿ ಕಾಣಿಸಿಗುತ್ತವೆ. ಕೆಲವು ಕಡೆ ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಪೂಜೆಗೆ ಒಳಪಟ್ಟಿರುವ ಸ್ಮಾರಕ ಶಿಲ್ಪಗಳನ್ನು ಕಾಣಬಹುದು. ಸ್ಮಾರಕಶಿಲ್ಪಗಳು ಯಾವುದಾದರೂ ಘಟನೆಯ ವಿವರ ಜನರ ರೀತಿ ನೀತಿಗಳನ್ನು ತಿಳಿಸಿಕೊಡುತ್ತದೆ. ಈ ಕಾರಣದಿಂದ ಹಲವಾರು ಜಾನಪದೀಯ ನಂಬಿಕೆಗಳು ಆಚರಣೆಗಳು ಸಂಕೇತಗಳ ಮೂಲಕ ಸ್ಮಾರಕ ಶಿಲ್ಪಗಳಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾನ ಪಡೆಯತೊಡಗಿತು. ಮಹಾಸತಿ ಶಿಲ್ಪಗಳಲ್ಲಿ ಸತಿಯು ತನ್ನ ಕೈಯನ್ನು ಮೇಲೆತ್ತಿ ಹರಸುತ್ತಿರುವುದು. ನಿಷಿದ್ಧಿ ಕಲ್ಲುಗಳಲ್ಲಿ ಸಾಧಕರು ಪುಸ್ತಕದ ಮುಂದೆ

ಕುಳಿತಿರುವುದು. ಸೂರ್ಯ, ಚಂದ್ರ, ಆಕಳು, ಕರು ಸಂಕೇತಗಳು ಕಂಡುಬರುತ್ತವೆ. ಈ ಸಂಕೇತಗಳಿಗೆ ವಿಸ್ತಾರವಾದ ಅರ್ಥವಿರುತ್ತದೆ. ಇಂತಹ ಸ್ಮಾರಕ ಶಿಲ್ಪಗಳಲ್ಲಿ ಸಾಮಾಜಿಕ ಕಳಕಳಿಯೇ ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ. ಉನ್ನತ ಮೌಲ್ಯಗಳು, ನಂಬಿಕೆಗಳು, ಆಚರಣೆಗಳು ಮುಂದಿನ ತಲೆಮಾರಿನವರಿಗೆ ಮಾದರಿಯಾಗಲಿ ಎಂಬ ಅಂಶ ಅಡಕವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಹೀಗೆ ಸ್ಮಾರಕ ಶಿಲ್ಪಗಳಿಗೆ ನಿಯಂತ್ರಣವಿಲ್ಲದೆ ಒಂದೊಂದು ಸ್ಮಾರಕ ಶಿಲ್ಪವೂ ವೈಶಿಷ್ಟ್ಯತೆ, ಸ್ವಂತಿಕೆಯಿಂದ ಕೂಡಿವೆ.

ಇಂದಿಗೂ ಗ್ರಾಮೀಣ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಲಭ್ಯವಿರುವ ಸ್ಮಾರಕ ಶಿಲೆಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸುವುದು ಅದರಲ್ಲಿರುವ ಚಿತ್ರಗಳಿಂದಲೇ ಹೊರತು ಅದರಲ್ಲಿನ ಬರಹದಿಂದಲ್ಲ. ಬರಹವಿರುವ ಸ್ಮಾರಕ ಶಿಲೆಗಳನ್ನು ವೀರಗಲ್ಲು, ಮಾಸ್ತಿಕಲ್ಲು ಎಂದು ಕರೆಯದೆ, ಲಿಪಿಕಲ್ಲು ಎಂದೇ ಗುರುತಿಸುತ್ತಾರೆ. ಇದರಿಂದ ಶಿಲ್ಪಿಗಳು ಬರಹದ ಜೊತೆಯಲ್ಲಿ ಶಿಲ್ಪಕೂಟ ಪ್ರಾಮುಖ್ಯತೆ ನೀಡುತ್ತಿದ್ದರೆಂಬುದನ್ನು ತಿಳಿಯಬಹುದು. ಅಕ್ಷರ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲದವರೂ ಕೂಡ ಶಿಲ್ಪವನ್ನು ನೋಡಿ ತ್ಯಾಗ-ಬಲಿದಾನವನ್ನು ಮಾಡಿದವರ ಉದಾತ್ತ ಮನಸ್ಸು ಅರ್ಥಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲಿ, ಅದರಲ್ಲಿ ವ್ಯಕ್ತವಾದ ಮೌಲ್ಯವನ್ನು ತಿಳಿಯಲಿ ಎಂಬ ಉದ್ದೇಶದಿಂದ ಸ್ಮಾರಕ ಶಿಲ್ಪಕ್ಕೆ ಆಧ್ಯತೆ ನೀಡಿದರು.

ವೀರಗಲ್ಲು, ಮಾಸ್ತಿಕಲ್ಲು ಮತ್ತು ನಿಷಿದ್ಧಿಕಲ್ಲು ಮುಂತಾದವು ಮರಣ ಶಿಲ್ಪಗಳು, ಜೈನರ ಸಮಾಧಿ ಮರಣ, ಮೃತ ಪತಿಯೊಡನೆ ಸಹಗಮನ, ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ವೀರಮರಣ ಇಂತಹ ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ ನಿರ್ಮಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಸ್ಮಾರಕ ಶಿಲ್ಪಗಳು, ಸ್ಮಾರಕಗಳು ಕೇವಲ ಶಿಲ್ಪ ಇಲ್ಲವೆ. ಕೇವಲ ಶಾಸನವಾಗಿರಬಹುದಾದರೂ ಓದು-ಬರಹ ತಿಳಿದವರು, ತಿಳಿಯದವರಿಗೂ ವೇದ್ಯವಾಗಲೆಂದು ಕೆಲವು ಸಲ ಎಲ್ಲರನ್ನೂ ಒಳಗೊಂಡಿರುವುದು.(3)

“ಎಲ್ಲೆಲ್ಲೂ ಚೆಲುವಿಹುದು, ಬಲ್ಲವನ ಗೋಚರಕೆ” ಎಂಬ ಕವಿನುಡಿಯಂತೆ ಪ್ರತಿಯೊಂದರಲ್ಲೂ ಸೌಂದರ್ಯವನ್ನು ಕಾಣುವ ಹಂಬಲ ಮಾನವನದು. ಹಾಗಾಗಿ ಉಬ್ಬು ಕೆತ್ತನೆಗಳ ಕಲಾಕೃತಿಗಳು ಸೌಂದರ್ಯ ಪ್ರಿಯವಾಗಿವೆ.(4) ರಾಜಕೀಯ ವಿಚಾರಧಾರೆಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಹೆಚ್ಚು ಒಲವನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದಂತಹ ವಿದ್ವಾಂಸರು ಶಾಸನ ಪಾಠಕ್ಕೆ ಆಧ್ಯತೆ ನೀಡಿ ಶಾಸನದಲ್ಲಿನ ಶಿಲ್ಪಗಳು, ಶಾಸನರಹಿತ ಶಿಲ್ಪಗಳನ್ನು ಕಡೆಗಣಿಸಿರುವುದು ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ. ಇದರಿಂದ ಶಾಸನ ಪ್ರಕಾರದಲ್ಲಿ ಅಧಿಕವಾಗಿರುವಂತಹ ಸ್ಮಾರಕ ಶಿಲ್ಪಗಳಿಗಂತೂ ಅನ್ಯಾಯವಾಗಿರುವುದು ಕಟುಸತ್ಯ. ಈ ಅಂಶವನ್ನು ಮನಗಂಡು ನಿಟ್ಟೂರು ಹೋಬಳಿ ಪರಿಸರದಲ್ಲಿ ಕಂಡುಬರುವ ಸ್ಮಾರಕಶಿಲ್ಪಗಳನ್ನು ಈ ಲೇಖನದಲ್ಲಿ ವಿವರಿಸುವ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ.

ಸ್ಥಳ ಪರಿಚಯ:

ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಕಲ್ಪತರು ನಾಡು, ತುಂಬೆಯ ಊರು ಎಂದೆಲ್ಲಾ ಪ್ರಸಿದ್ಧಿ ಪಡೆದಿರುವ ತುಮಕೂರು ಜಿಲ್ಲೆ ಒಳಗೊಂಡಿರುವ ಹತ್ತು ತಾಲ್ಲೂಕುಗಳಲ್ಲಿ ಗುಬ್ಬಿಯೂ ಒಂದಾಗಿದೆ. ಗುಬ್ಬಿ ಒಳಗೊಂಡಿರುವ ಆರು ಹೋಬಳಿಗಳಲ್ಲಿ ನಿಟ್ಟೂರು ಹೋಬಳಿ ಕೇಂದ್ರವಾಗಿದ್ದು, ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ದೃಷ್ಟಿಕೋನದಲ್ಲಿ ತನ್ನದೇ ಆದ ವಿಶಿಷ್ಟತೆಯನ್ನು ಮೈಗೂಡಿಸಿಕೊಂಡಿದೆ. ತಾಲ್ಲೂಕು ಕೇಂದ್ರವಾದ ಗುಬ್ಬಿಯಿಂದ ಪಶ್ಚಿಮಕ್ಕೆ 9 ಕಿ.ಮೀ. ದೂರದಲ್ಲಿದೆ.

ನಿಟ್ಟೂರು ಎಂಬ ಪದವು ನಿಟ್ಟು+ಊರು ಎಂಬ ಎರಡು ಪದಗಳು ಸೇರಿ ನಿಟ್ಟೂರು ಆಗಿದೆ. ನಿಟ್ಟು ಎಂದರೆ ದಿಕ್ಕು, ಅಡಕಿಲು, ಗುರಿ, ಕಟ್ಟಳೆ, ನಿರ್ಬಂಧ, ಚೀಲಗಳನ್ನು ಒಂದರ ಮೇಲೆ ಒಂದನ್ನು ಸೇರಿಸಿ ಇಟ್ಟಿರುವುದು. ಎಂದರ್ಥ. ಊರು ಎಂದರೆ ನೆಲೆಸು, ನೆಲೆಯಾಗಿ ನಿಲ್ಲು, ಭದ್ರವಾಗಿ ನಿಲ್ಲಿಸು, ನೆಡು, ಹಳ್ಳಿ ಎಂಬರ್ಥ ಕೊಡುತ್ತದೆ. ನಿಟ್ಟೂರು ಸಮೀಪದಲ್ಲಿರುವ ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಕಲ್ಲೇಶ್ವರ ದೇವಾಲಯದ ಕ್ರಿ.ಶ.1226ರ ಶಿಲಾಶಾಸನದಲ್ಲಿ ನಿಟ್ಟೂರನ್ನು “ತೆಂಕಣಯ್ಯಾವಳಿ” ಎನಿಸಿದ ಮಹಾಪಟ್ಟಣವಾಗಿತ್ತು ಎಂದು ಉಲ್ಲೇಖಿಸಿದೆ.(5) ಇದು ಪ್ರಾಚೀನ ಪ್ರಸಿದ್ಧ ವ್ಯಾಪಾರ ಕೇಂದ್ರವಾಗಿತ್ತು. ಇಲ್ಲಿನ ವ್ಯಾಪಾರ, ವಹಿವಾಟು ಭಾರತದ ಉದ್ದಗಲಕ್ಕೂ ಹರಡಿತ್ತು. ಇಂತಹ

ಕೇಂದ್ರದಲ್ಲಿ ದವಸ-ಧಾನ್ಯಗಳನ್ನು ಕೊಂಡು ಚೀಲಗಳಲ್ಲಿ ತುಂಬಿ ಒಂದರ ಮೇಲೆ ಒಂದನ್ನು ಪೇರಿಸುತ್ತಿದ್ದರಿಂದ ನಿಟ್ಟು ಎಂದು ಆ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಜನರು ನೆಲೆಸಿರುವುದರಿಂದ ನಿಟ್ಟೂರು ಎಂದು ಕರೆಯಲಾಗಿದೆ. ಈ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷವಾಗಿ, ಪರೋಕ್ಷವಾಗಿ ಗಂಗ, ರಾಷ್ಟ್ರಕೂಟ, ಕಲ್ಯಾಣ ಚಾಲುಕ್ಯ, ಹೊಯ್ಸಳ, ವಿಜಯನಗರ, ರಾಜಮನೆತನಗಳ ಮತ್ತು ಪಾಳೇಯಗಾರರ ಆಳ್ವಿಕೆಗೆ ನಿಟ್ಟೂರು ಒಳಪಟ್ಟಿತ್ತು. ವಿವಿಧ ಕಾಲಘಟ್ಟದ ಸ್ಮಾರಕ ಶಿಲ್ಪಗಳು ನಿಟ್ಟೂರು ಪರಿಸರದಲ್ಲಿ ಕಂಡುಬಂದಿವೆ. ಈ ಲೇಖನದಲ್ಲಿ ಅಂತಹ ಸ್ಮಾರಕ ಶಿಲ್ಪಗಳನ್ನು ಪ್ರಮುಖವಾಗಿ ಇಟ್ಟುಕೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ.

ಸ್ಮಾರಕ ಶಿಲ್ಪಗಳು:

ಭಾರತೀಯರ ಜೀವನದ ಪರಮಗುರಿ ಸದ್ಗತಿ ಸಂಪಾದನೆ, ಮೌಲ್ಯಾನುಸಂಧಾನ, ಆತ್ಮಾನುಸಂಧಾನ, ಆದರ್ಶಾನುಸಂಧಾನಗಳನ್ನು ಸದ್ಗತಿಗೆ ಸಾಧನಗಳನ್ನಾಗಿ ಪರಿಭಾವಿಸಿಕೊಂಡವರು ಧರ್ಮಮಾರ್ಗಗಳಲ್ಲಿ ನಡೆವ ಧರ್ಮವೀರನಿಗೆ ಸಾಧ್ಯವಾಗುವ ಮೋಕ್ಷಸಾಧನೆ, ಧಾರ್ಮಿಕ ಬಲಿದಾನ, ಲೌಕಿಕ ಬಲಿದಾನ ಮಾರ್ಗಗಳಿಂದಲೂ ಸಾಧ್ಯವೆಂಬ ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಬೆಳೆದು ಕೊನೆಗೆ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಮಡಿದ ವೀರನಿಗೂ ಸಾಧ್ಯವೆಂಬ ಪರಂಪರೆ ಬೆಳೆಯಿತು. ಗ್ರಾಮರಕ್ಷಣೆ, ಗೋರಕ್ಷಣೆ ಮತ್ತು ಸ್ತ್ರೀರಕ್ಷಣೆಯ ಅವಶ್ಯಕತೆ ಅಧಿಕವಾದಂತೆ ಯುದ್ಧ ವೀರನಿಗೂ ಸಮಾನ ಸ್ಥಾನ ಲಭಿಸಿತು. ಹೋರಾಟದಲ್ಲಿ ಮಡಿದ ವೀರನಿಗೆ ಅವರ ಸ್ಮರಣಾರ್ಥವಾಗಿ ನಿಲ್ಲಿಸುವ ಸ್ಮಾರಕಗಳೇ ವೀರಗಲ್ಲುಗಳು. ಕೆಲವು ವೀರಗಲ್ಲುಗಳಲ್ಲಿ ಬರವಣಿಗೆಯಿದ್ದರೆ, ಕೆಲವು ವೀರಗಲ್ಲುಗಳಲ್ಲಿ ಬರವಣಿಗೆ ರಹಿತವಾಗಿದ್ದ ಉಬ್ಬು ಶಿಲ್ಪಗಳಿರುತ್ತವೆ. ಗಂಡ/ವೀರ ಸತ್ತ ನಂತರ ಸಹಗಮನ ಆಚರಿಸುವ ಸಂಗತಿ ಸೂಚಿಸಲು ಮಹಾಸತಿ ಕಲ್ಲನ್ನು ಹಾಕಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಮಾನವ ತನ್ನ ಜೀವಿತ ಕಾಲಾವಧಿಯಲ್ಲಿ ಸಲ್ಲೇಖನ ವ್ರತದಿಂದ ಮರಣ ಹೊಂದಿದ ನೆನಪಿಗಾಗಿ ನಿಷಿಧಿ ಕಲ್ಲುಗಳು ಕಂಡುಬರುತ್ತವೆ.

ಕನ್ನಡ ಜನ ಮೊದಲಿನಿಂದಲೂ ಶೂರರಾಗಿದ್ದರೆಂಬುದಕ್ಕೆ ನಾಡಿನ ಇತಿಹಾಸವೇ ಸ್ಪಷ್ಟ ನಿದರ್ಶನವಾಗಿದೆ. ರಾಜರುಗಳ ಸಾಧನೆಗೆ ಜನತೆ ಬೆಂಬಲವಾಗಿ ನಿಲ್ಲುತ್ತಿದ್ದರು. ಊರಿನ ಒಡೆಯರು, ಊರುಗಾವುಂಡರು, ನಾಯಕರು ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಜನರ ಪರಾಕ್ರಮಕ್ಕೆ ಗಮನ ನೀಡಿ ಸ್ಮಾರಕಗಳನ್ನು ನಿಲ್ಲಿಸಲಾಗಿದೆ. ನಿಸ್ವಾರ್ಥ ಸಾಧನೆಯ ಪರಾಕ್ರಮಕ್ಕೆ ಕೊಟ್ಟ ಪುರಸ್ಕಾರವನ್ನು ಇದು ತೋರಿಸುತ್ತದೆ.

ಹೆಸರಲ್ಲಿಯಲ್ಲಿನ ಸ್ಮಾರಕಶಿಲ್ಪಗಳು:

ನಿಟ್ಟೂರು ಸಮೀಪದ ಹೆಸರಹಳ್ಳಿಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ವೀರಗಲ್ಲಿದೆ. ಈ ವೀರಗಲ್ಲು ಊರಿನ ಮುಂಭಾಗದಲ್ಲಿರುವ ಕಟ್ಟೆಯ ಒಳಗೆ ಬಿದ್ದಿತ್ತು ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ಗ್ರಾಮಸ್ಥರು ಕಟ್ಟೆಯ ದಡದಲ್ಲಿ ಸಿಮೆಂಟ್ ಕಟ್ಟೆಯನ್ನು ಕಟ್ಟಿ ಆ ವೀರಗಲ್ಲನ್ನು ಸಂರಕ್ಷಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಈ ವೀರಗಲ್ಲು ಸುಮಾರು 03 ಅಡಿ ಉದ್ದವಾಗಿದ್ದು, 1 1/2 ಅಡಿಯಷ್ಟು ಅಗಲವಾಗಿದೆ 1/2 ಅಡಿಯಷ್ಟು ದಪ್ಪವಾಗಿದೆ. ಇದರಲ್ಲಿ ಎರಡು ಅಡಿಯಷ್ಟು ಎತ್ತರದ ವೀರನ ಶಿಲ್ಪವಿದೆ. ವೀರನು ತನ್ನ ಎಡಗಾಲನ್ನು ಮುಂದೆ ಇಟ್ಟು ಬಲಗಾಲನ್ನು ಹಿಂದಕ್ಕೆ ಇಟ್ಟು ಎಡಗೈಯಲ್ಲಿ ಬಿಲ್ಲನ್ನು ಹಿಡಿದು, ಬಲಗೈಯಲ್ಲಿ ಬಾಣವನ್ನು ಹಿಡಿದು ಬಿಲ್ಲಿನ ಮೂಲಕ ಬಾಣವನ್ನು ಎಳೆದು ಬಿಡುತ್ತಿರುವ ದೃಶ್ಯವನ್ನು ಚಿತ್ರಿಸಲಾಗಿದೆ. ವೀರನು ತನ್ನ ಬೆನ್ನಿನ ಹಿಂಬದಿಯಲ್ಲಿ ಬಾಣಗಳನ್ನು ಇಟ್ಟುಕೊಂಡಿದ್ದಾನೆ. ಮತ್ತು ಸೊಂಟದಲ್ಲಿ ಚಿಕ್ಕದಾದ ಕತ್ತಿಯನ್ನು ಇಟ್ಟುಕೊಂಡಿರುವುದು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಗೋಚರಿಸುತ್ತದೆ. ಈ ಸ್ಮಾರಕವನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಲು ಕಣಶಿಲೆಯನ್ನು ಬಳಸಲಾಗಿದೆ. ಶಿಲಾ ಮಾಧ್ಯಮದ ಆಧಾರದಿಂದ ಈ ಸ್ಮಾರಕ 15-16ನೇ ಶತಮಾನದ್ದೆಂದು ತಿಳಿಯುತ್ತದೆ. ಈ ಸ್ಮಾರಕ ಶಿಲ್ಪದ ವಿಶೇಷವೇನೆಂದರೆ, ಕಲ್ಲನ್ನು ಒಳಮುಖವಾಗಿ ಕೊರೆದು ಅದರ ಒಳಭಾಗದಲ್ಲಿ ವೀರನ ಉಬ್ಬುಶಿಲ್ಪ ಕೆತ್ತಲಾಗಿದೆ. ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ವೀರಗಲ್ಲುಗಳಲ್ಲಿ ಸೂರ್ಯ-ಚಂದ್ರರ ಸಂಕೇತವಿದ್ದರೆ ಈ ಸ್ಮಾರಕದಲ್ಲಿ ಚಂದ್ರನ ಸಂಕೇತ ಮಾತ್ರ ಗೋಚರಿಸುತ್ತದೆ. ಈ ವೀರಗಲ್ಲು ಪೂಜೆಗೆ ಒಳಪಟ್ಟಿದೆ.

ಇದೇ ಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿನ ಅರಳೀಮರದ ಕೆಳಗೆ ಒಂದು ಮಹಾಸತಿ ಸ್ಮಾರಕ ಶಿಲ್ಪವಿದೆ. ಇಲ್ಲಿರುವ ಮಾಸ್ತಿಶಿಲ್ಪ ಗಮನಾರ್ಹವಾಗಿದೆ. ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ವೀರನಿದ್ದು ಆತನ ಎಡ ಮತ್ತು ಬಲಬದಿಯಲ್ಲಿ ಆತನ ಇಬ್ಬರು ಸತಿಯರು ನಿಂತಿದ್ದಾರೆ. ಈ ಶಿಲ್ಪ ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಹೂತು ಹೋಗಿರುವುದರಿಂದ ದೇಹದ ಅರ್ಧಭಾಗ ಮಾತ್ರ ಗೋಚರಿಸುತ್ತದೆ. ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿರುವ ವೀರ ತನ್ನ ಬಲಗೈಯನ್ನು ಇಳಿ ಬಿಟ್ಟಿರುವಂತೆ ಮತ್ತು ತನ್ನ ಎಡಗೈಯನ್ನು ಸೊಂಟದ ಮೇಲೆ ಇಟ್ಟಿದ್ದಾನೆ. ಈತನ ತಲೆಯ ಕೂದಲು ಉದ್ದವಾಗಿದ್ದು, ಜಡೆಯ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಚಿತ್ರಿಸಲಾಗಿದೆ. ಈತನ ಕೊರಳಲ್ಲಿ ಕಂಠೀಹಾರ ಮತ್ತು ಕೈಯಲ್ಲಿ ಕಡಗಗಳು ಮತ್ತು ಭುಜಬಂಧಗಳಿವೆ. ಎರಡೂ ಬದಿಯಲ್ಲಿರುವ ಸತಿಯರ ವೇಷಭೂಷಣಗಳು ಒಂದೇ ರೀತಿಯಿದೆ. ಕೊರಳಹಾರ, ಕೈಕಡಗ, ಭುಜಬಂಧದ ತೊಡುಗೆಗಳಿವೆ. ಇದು ಸತಿ ಕಲ್ಪಾದರೂ ವೀರನನ್ನೂ ಸಮಾನಾಂತರವಾಗಿ ಚಿತ್ರಿಸಲಾಗಿದೆ. ಇಬ್ಬರೂ ಸತಿಯರು ತಮ್ಮ ಕೈಗಳನ್ನು ಮೇಲೆತ್ತಿ ಎಡಕೈಗಳಲ್ಲಿ ದರ್ಪಣವನ್ನು ಬಲಗೈಯಲ್ಲಿ ನಿಂಬೆ ಹಣ್ಣನ್ನು ಹಿಡಿದಿದ್ದಾರೆ. ಇವರ ಮೇಲ್ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಶಿವಲಿಂಗು ಮತ್ತು ಅಲಂಕೃತವಾದ ನಂದಿಯನ್ನು ಕೆತ್ತಲಾಗಿದೆ. ಈ ಮಾಸ್ತಿ ಸ್ಮಾರಕಕ್ಕೆ ಗುಡಿ ನಿರ್ಮಿಸಲಾಗಿತ್ತು. ಅದು ಪಾಳು ಬಿದ್ದಿದ್ದರಿಂದ ಹೆಸರಹಳ್ಳಿ, ನಿಟ್ಟೂರು, ಕಾಗ್ಗೆರೆ ಜನರು, ಜೀರ್ಣೋದ್ಧಾರ ಸಮಿತಿ ರಚಿಸಿಕೊಂಡು ದೇವಾಲಯ ನಿರ್ಮಿಸಿ, ಹಬ್ಬ ಹರಿದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಪೂಜಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ.

ಪುರದ ಸ್ಮಾರಕ ಶಿಲ್ಪಗಳು

ಶಿರಾ-ಮೈಸೂರು ರಸ್ತೆಯಲ್ಲಿ ನಿಟ್ಟೂರಿನಿಂದ 01 ಕಿ.ಮೀ. ದೂರದಲ್ಲಿರುವ ಪುರ ಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿ ಮಹಾಸತಿಕಲ್ಲು ಮತ್ತು ವೀರಗಲ್ಲುಗಳು ಕಂಡುಬಂದಿವೆ. ಐತಿಹಾಸಿಕ ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಹೊಯ್ಸಳರ ಕಾಲದ ಕಲ್ಲೇಶ್ವರ ಸ್ವಾಮಿ ದೇವಾಲಯದ ಪ್ರಕಾರದ ಒಳಭಾಗದಲ್ಲಿ ಕಂಡುಬರುತ್ತವೆ. ಪ್ರಕಾರದ ಒಳಗೆ ಪಾಳು ಬಿದ್ದಿರುವ ಉಣ್ಣೆ ಬಸವಣ್ಣು ಗುಡಿಯ ಬಳಿ ಒಂದು ಮಾಸ್ತಿಗಲ್ಲಿದೆ. ಇದು ಎರಡು ಹಂತಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿದ್ದು, ಮೊದಲ ಹಂತದ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಶಿವಲಿಂಗುವಿದ್ದು, ಅದರ ಬಲಭಾಗದ ಜಲ ಹರಿಗೆ ಅಭಿಮುಖವಾಗಿ ನಂದಿಯನ್ನು ಪ್ರತಿಷ್ಠಾಪಿಸಲಾಗಿದೆ. ಮತ್ತೊಂದು ಬದಿಯಲ್ಲಿ ಸತಿ ಶಿವನದರ್ಶನ ಪಡೆದು ಕುಳಿತಿರುವಂತೆ ಚಿತ್ರಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಅದರ ಕೆಳಗಿನ ಭಾಗದ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಗೋಪುರವುಳ್ಳ ಪಲ್ಲಕ್ಕಿಯಲ್ಲಿ ವೀರ ಕುಳಿತಿದ್ದು ಪಲ್ಲಕ್ಕಿಯ ಎಡಭಾಗದಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬ ಸತಿ(ಮಹಿಳೆ)ಯಿದ್ದು ಕಿವಿಗೆ ಅಗಲವಾದ ಓಲೆ ಧರಿಸಿದ್ದಾಳೆ. ಬಲಭಾಗದ ಕೈ ನಾಶವಾಗಿದೆ. ಎಡಗೈ ಮೇಲಕ್ಕೆ ಎತ್ತಿ ಹರಸುತ್ತಿರುವಂತೆ ಕೆತ್ತಲಾಗಿದೆ. ಬಲಭಾಗದಲ್ಲಿ ಮತ್ತೊಬ್ಬ ಸತಿಯಿದ್ದು, ತನ್ನ ಎರಡು ಕೈಗಳನ್ನು ಮೇಲೆತ್ತಿದ್ದು, ಬಲಗೈಯಲ್ಲಿ ನಿಂಬೆ ಹಣ್ಣನ್ನು ಹಿಡಿದಿದ್ದರೆ, ಎಡಗೈಯಲ್ಲಿ ದರ್ಪಣವನ್ನು ಹಿಡಿದಿದ್ದಾಳೆ. ಈ ಸ್ಮಾರಕ ಕಲ್ಲಿನ ಮೇಲ್ಬದಿಯಲ್ಲಿ ಸೂರ್ಯ, ಚಂದ್ರರನ್ನು ಕೆತ್ತಲಾಗಿದೆ.

ಇದೇ ದೇವಾಲಯದ ಬಳಿ ಬಲಭಾಗದಲ್ಲಿ ನೆಲಮಾಳಿಗೆಯ ಒಳಗೆ ಒಂದು ದೊಡ್ಡದಾದ ಮತ್ತು ಚಿಕ್ಕದಾದ ಮೂರು ಹಂತದ ವೀರಗಲ್ಲುಗಳಿವೆ. ದೊಡ್ಡ ವೀರಗಲ್ಲಿನ ಕೆಳಭಾಗದ ಮೊದಲ ಹಂತದಲ್ಲಿ ವೀರರು ಹೋರಾಡುತ್ತಿರುವಂತೆ ಅದರ ಮೇಲ್ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಕುಳಿತ ಭಂಗಿಯಲ್ಲಿರುವ ಸತಿಯರ ಶಿಲ್ಪಗಳಿವೆ. ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಗೋಚರಿಸುತ್ತಿಲ್ಲ. ಅದರ ಮೇಲ್ಭಾಗ ಮತ್ತು ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿರುವ ಮತ್ತೊಂದು ವೀರಗಲ್ಲಿನ ಶಿಲ್ಪಾಕೃತಿಗಳು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಗೋಚರಿಸುತ್ತಿಲ್ಲ.

ತ್ಯಾಗಟೂರು ಸ್ಮಾರಕ ಶಿಲ್ಪಗಳು:

ನಿಟ್ಟೂರು ಹೋಬಳಿಯಲ್ಲಿ ಕಂಡು ಬರುವ ತ್ಯಾಗಟೂರಿನಲ್ಲಿ ಒಂದು ಮಹಾಸತಿ ಸ್ಮಾರಕವಿದೆ. ತ್ಯಾಗಟೂರಿನ ಊರ ಹೊರಭಾಗದಲ್ಲಿನ ಕೆರೆಯ ಹಿಂಬದಿಯಲ್ಲಿ ಮಹಾಸತಿ ಮಂಟಪವಿದ್ದು, ಅದರಲ್ಲಿ ಹೊಯ್ಸಳರ ಕಾಲದ ಮೃದುವಾದ ಕಪ್ಪು ಶಿಲೆ ಬಳಸಿ ನಿರ್ಮಿಸಿರುವ ಮಹಾಸತಿ ಮತ್ತು ಪುರುಷನ ಶಿಲ್ಪಗಳಿವೆ.

ಇದರಲ್ಲಿ ಪುರುಷನಿಗೆ ಸರಿಸಮಾನವಾಗಿಯೇ ಮಹಾಸತಿಯನ್ನು ಪ್ರತ್ಯೇಕವಾಗಿ ಚಿತ್ರಿಸಲಾಗಿದೆ. ಸತಿ ಮತ್ತು ಪತಿ ಇಬ್ಬರೂ ಕೈಮುಗಿದು ಪದ್ಮಾಸನದಲ್ಲಿ ಕುಳಿತಿದ್ದಾರೆ. ಕೆಳಭಾಗ ಮುಚ್ಚಿ ಹೋಗಿದೆ. ಸತಿಯು ತನ್ನ ಕೂದಲನ್ನು ದುಂಡಾಕಾರವಾಗಿ ಕಟ್ಟಿ ಅಲಂಕರಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ. ಕಿವಿಗಳಿಗೆ ಸುಂದರವಾದ ಅಗಲವುಳ್ಳ ಕಿವಿಯೋಲೆ, ಕೊರಳ ಸರಗಳು, ಪದಕ, ಕೈ ಬಳೆಗಳು ಭುಜ ಪಟ್ಟಿಗಳಂತಹ ಆಭರಣಗಳು ವೈಶಿಷ್ಟ್ಯವಾಗಿದ್ದು ಸಣ್ಣದಾದ ನಡು, ಉನ್ನತವಾದ ಕುಚಗಳಿಂದ ಕೂಡಿರುವಂತೆ ಚಿತ್ರಿಸಲಾಗಿದೆ. ಸತಿಯ ಪಕ್ಕದಲ್ಲೇ ಪದ್ಮಾಸನದಲ್ಲಿ ಪತಿಯನ್ನು ಚಿತ್ರಿಸಲಾಗಿದೆ. ಸತಿ ಮತ್ತು ಪತಿಯ ಮಧ್ಯೆ ಒಂದು ಉದ್ದವಾದ ಪಟ್ಟಿಕೆಯಿದ್ದು ಅದರ ಮೇಲ್ತುದಿಯಲ್ಲಿ ನಂದಿ ಶಿಲ್ಪವಿದೆ. ಹಿಂದಿನ ಶಿಲಾ ಪ್ರಭಾವಳಿಯನ್ನು ಕಮಲದ ಪುಷ್ಪ ಹೂಬಳ್ಳಿಗಳಿಂದ ಅಲಂಕರಿಸಲಾಗಿದೆ. ಇಂದಿಗೂ ಸ್ಥಳೀಯರು ತಿಮ್ಮಪ್ಪ, ತಿಮ್ಮಪ್ಪ ಎಂದು ಹಬ್ಬ ಹರಿದಿನ ಶುಭಕಾರ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಪೂಜಿಸುತ್ತಾ ಬಂದಿದ್ದಾರೆ.

ಇದೇ ಗ್ರಾಮದ ಊರ ಒಳಭಾಗದಲ್ಲಿ ಜೈನ ಸ್ಮಾರಕ ಶಿಲ್ಪವಿದೆ. ಜಿನಮೂರ್ತಿ ಒಂದು ಕಾಲನ್ನು ಮಡಚಿ, ಮತ್ತೊಂದು ಕಾಲಿನ ಮೇಲೆ ಹಾಕಿ ಒಂದು ಅಂಗೈ ಮೇಲೆ ಮತ್ತೊಂದು ಅಂಗೈ ಇಟ್ಟುಕೊಂಡು ಮೈಸೆಟೆದು ಪದ್ಮಾಸನದಲ್ಲಿ ಕುಳಿತಿರುವಂತೆ ಚಿತ್ರಿಸಲಾಗಿದೆ. ಅದರ ಮೇಲೆ ಮುಕ್ಕೋಡೆಯಿದೆ. ಜಿನಶಿಲ್ಪವುಳ್ಳ ಕಂಬದಲ್ಲಿ ಶಾಸನವಿದೆ. ಸುಮಾರು ಮೂರು ಅಡಿ ಎತ್ತರವಾಗಿದೆ.

ತ್ಯಾಗಟೂರು ಕೆರೆಯ ಮುಂಭಾಗದ ಅರ್ಕೇಶ್ವರ ದೇವಾಲಯದ ಬಳಿ ಇರುವ ಅರಳೀಮರದ ಬುಡದಲ್ಲಿ ಹಸಿರು ಮಿಶ್ರಿತ ಬಳಪದ ಕಲ್ಲಿನಲ್ಲಿ ನಿರ್ಮಿಸಿರುವ ಹೊಯ್ಸಳರ ಕಾಲದ ಮೂರು ಹಂತದ ಒಂದು ವೀರಗಲ್ಲಿದೆ. ಸುಮಾರು 4 ಅಡಿ ಎತ್ತರವಾಗಿದ್ದು, 02 ಅಡಿ ಅಗಲವಾಗಿದೆ. ಕೆಳಭಾಗದ ಮೊದಲ ಹಂತದಲ್ಲಿ ವೀರ ಬಲಗೈಯಲ್ಲಿ ಕತ್ತಿ ಎಡಗೈಯಲ್ಲಿ ಗುರಾಣಿಯನ್ನು ಹಿಡಿದಿದ್ದು ಕಟಿವಸ್ತ್ರ, ಧರಿಸಿ, ಕೊರಳಹಾರ ದಪ್ಪದಾದ ಕರ್ಣಕುಂಡಲಗಳಿವೆ. ಅವನ ಮುಂಭಾಗದಲ್ಲಿ ಚಿಕ್ಕದಾದ ಒಂದು ಶಿಲ್ಪವಿದ್ದು, ಛತ್ರಿಯನ್ನು ಹಿಡಿದು ನಿಂತಿದ್ದಾನೆ. ಅದರ ಮೇಲಿನ ಎರಡನೇ ಹಂತದಲ್ಲಿ ವೀರನು ಧ್ಯಾನಾಸಕ್ತನಾಗಿ ಕುಳಿತಿದ್ದು ಇವನ ಬದಿಯಲ್ಲಿ ಸತಿಯು ನಿಂತಿದ್ದಾಳೆ. ಇವರ ಎಡ ಮತ್ತು ಬಲಭಾಗದಲ್ಲಿ ಚಾಮರ ಧಾರಿಣಿಯರನ್ನು ಚಿತ್ರಿಸಲಾಗಿದೆ. ಮೇಲ್ಭಾಗದ ಮೊದಲನೇ ಹಂತದಲ್ಲಿ ಶಿವಲಿಂಗು ಮತ್ತು ನಂದಿಯಿದೆ. ಎಡಕೈಯಲ್ಲಿ ಕಮಂಡಲವನ್ನು ಹಿಡಿದಿರುವ ಋಷಿಮುನಿ ಪೂಜೆಯಲ್ಲಿ ನಿರತನಾಗಿದ್ದು, ಆತನ ಹಿಂಬದಿಯಲ್ಲಿ ಸೇವಕನು ಕಂಡು ಬರುತ್ತಾನೆ. ಇದನ್ನು ಗಮನಿಸಿದಾಗ ಸ್ವರ್ಗದಲ್ಲಿ ಶಿವನ ಆಶೀರ್ವಾದ ಪಡೆಯುತ್ತಿರುವಂತೆ ತಿಳಿಯುತ್ತದೆ. ಮೇಲ್ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಸೂರ್ಯ ಚಂದ್ರರನ್ನು ಚಿತ್ರಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಗೇರಹಳ್ಳಿ ಸ್ಮಾರಕ ಶಿಲ್ಪ:

ಗೇರಹಳ್ಳಿ ಗ್ರಾಮವು ನಿಟ್ಟೂರು ಹೋಬಳಿಯಲ್ಲಿ ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ. ಈ ಗ್ರಾಮದ ಊರ ಮುಂದಿನ ಅರಳೀಮರದ ಕೆಳಭಾಗದಲ್ಲಿ ಕಣಶಿಲೆಯಲ್ಲಿ ನಿರ್ಮಿಸಿರುವ ಒಂದು ವೀರಗಲ್ಲಿದೆ. ಇದನ್ನು ಗಮನಿಸಿದಾಗ ನಿಂತಿರುವ ಭಂಗಿ ಕೆಲವು ಅಲಂಕಾರಿಕ ಅಂಶಗಳು ಹನುಮಂತ(ಆಂಜನೇಯ)ನ ಲಕ್ಷಣಗಳಿಗೆ ಹೋಲಿಕೆಯಾದರೂ, ಇದು ಒಂದು ವೀರಗಲ್ಲಾಗಿದೆ. ವೀರ ತನ್ನ ಬಲಗೈಯನ್ನು ಮೇಲೆತ್ತಿ ಕತ್ತಿಯನ್ನು ಹಿಡಿದಿದ್ದಾನೆ. ಕತ್ತಿಯ ಹಿಡಿಕೆಯ ಕೆಳಭಾಗದಲ್ಲಿ ಪುಷ್ಪಗುಚ್ಚಗಳಿವೆ. ವೀರ ತನ್ನ ಎಡಗಾಲನ್ನು ಮುಂದಿಟ್ಟು ಬಲಗಾಲನ್ನು ಹಿಂದಿಟ್ಟು ಮುಮ್ಮುಖವಾಗಿ ನಿಂತಿದ್ದಾನೆ. ಎಡಗೈ ತನ್ನ ಸೊಂಟದ ಬಳಿ ಹಾದುಹೋಗಿರುವ ಹೂಬಳ್ಳಿಯ ರೀತಿಯ ಅಲಂಕಾರಕವನ್ನು ಹಿಡಿದಿದ್ದಾನೆ. ತನ್ನ ಕೈಕಾಲುಗಳಲ್ಲಿ ಕಡಗ, ಭುಜಬಂಧ ಕೊರಳಿನಲ್ಲಿ ಕಂಠೀಹಾರಗಳು, ಕಟಿವಸ್ತ್ರವನ್ನು ಧರಿಸಿದ್ದು ಕಟಿವಸ್ತ್ರದ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಹೂಗುಚ್ಚದಂತೆ ಇಳಿಬಿಡಲಾಗಿದೆ. ಜಡೆ ಹೆಣೆದಿರುವ ತಲೆಕೂದಲು ಉದ್ದವಾಗಿ ಇಳಿಬಿಟ್ಟಿದೆ. ವೀರನ ಬಲಭಾಗದಲ್ಲಿ ಸತಿಯು ಶಿಲ್ಪವಿದ್ದು, ತನ್ನ ಎರಡು ಕೈಗಳನ್ನು ಮೇಲೆತ್ತಿರುವಂತೆ ಚಿತ್ರಿಸಲಾಗಿದೆ. ಬಲಗೈ ಮೇಲೆತ್ತಿ ಹರಸುತ್ತಿರುವಂತಿದ್ದರೆ, ಎಡಗೈಯಲ್ಲಿ ದರ್ಪಣ ಹಿಡಿದಿದ್ದಾಳೆ. ಅಲಂಕಾರಿಕ ಉಡುಗೆ ತೊಟ್ಟಿದ್ದಾಳೆ. ಕಲ್ಲಿನ ತುದಿಯ ಎಡ-ಬಲಭಾಗದಲ್ಲಿ ಸೂರ್ಯ-ಚಂದ್ರರ ಕೆತ್ತನೆಗಳಿವೆ.

ಸಾಗಸಂದ್ರದ ಸ್ಮಾರಕಶಿಲ್ಪ:

ನಿಟ್ಟೂರು ಹೋಬಳಿಯಲ್ಲಿ ಕಂಡುಬರುವ ಸಾಗಸಂದ್ರ ಊರ ಮುಂಭಾಗದಲ್ಲಿ ಪೂರ್ವಾಭಿಮುಖವಾಗಿ ಎತ್ತರವಾದ ವೇದಿಕೆಯ ಮೇಲೆ ಮೂರು ಹಂತದ ಒಂದು ವೀರಗಲ್ಲಿದೆ. ಇದು ಸುಮಾರು 04 ಅಡಿ ಎತ್ತರವಾಗಿದ್ದು 02 ಅಡಿ ಅಗಲವಾಗಿದೆ. ಇದರ ಶಿಲಾ ಶಿಲ್ಪಭಾಗ ಸಿಡಿದಿರುವುದರಿಂದ ಅಲ್ಪ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಗುರುತಿಸಬಹುದು. ಇದನ್ನು ಗಮನಿಸಿದಾಗ ತುರುಗೋಳ ವೀರಗಲ್ಲಿನ ಲಕ್ಷಣಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿರುವಂತೆ ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ. ಈ ಸ್ಮಾರಕವನ್ನು ಹಸಿರು ಮಿಶ್ರಿತ ಬೂದು ಬಣ್ಣದ ಬಳಪದ ಕಲ್ಲನ್ನು ಬಳಸಿ ನಿರ್ಮಿಸಿರುವುದರಿಂದ ಹೊಯ್ಸಳರ ಕಾಲಘಟ್ಟದಂದು ತಿಳಿಯುತ್ತದೆ. ಮೂರು ಹಂತಗಳನ್ನು ಈ ಸ್ಮಾರಕದ ಕೊನೆಯ ಕೆಳಭಾಗದ ಹಂತದಲ್ಲಿ ವೀರ ತುರುಗಳ ರಕ್ಷಣೆಗಾಗಿ ಶತ್ರುಗಳ ಜೊತೆ ಹೋರಾಟ ಮಾಡುತ್ತಿರುವುದು ಅಲ್ಪಮಟ್ಟಿಗೆ ಗೋಚರಿಸುತ್ತದೆ. ಅದರ ಮೇಲ್ಭಾಗದ ಎರಡನೇ ಹಂತದಲ್ಲಿ ಪಲ್ಲಕ್ಕಿ ಮೇಲೆ ವೀರನನ್ನು ಕೂರಿಸಿಕೊಂಡು ಸಖಿಯರು ಸ್ವರ್ಗಕ್ಕೆ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗುತ್ತಿರುವುದನ್ನು ಕಾಣಬಹುದಾಗಿದೆ. ಅದರ ಮೇಲ್ಭಾಗದ ಮೊದಲ ಹಂತದಲ್ಲಿ ಸ್ವರ್ಗದಲ್ಲಿ ವೀರ ಶಿವನ ದರ್ಶನ ಪಡೆದಿರುವಂತೆ ಶಿವಲಿಂಗು ಮತ್ತು ನಂದಿಯ ಶಿಲ್ಪಗಳಿವೆ. ಅದರ ಮೇಲೆ ಸೂರ್ಯ-ಚಂದ್ರರ ಕೆತ್ತನೆಯಿದೆ. ತುರುಗೋಳ ಕದನದಲ್ಲಿ ವೀರ ಮರಣ ಹೊಂದಿದ ನೆನಪಿಗಾಗಿ ಈ ಸ್ಮಾರಕ ಶಿಲ್ಪವನ್ನು ಪ್ರತಿಷ್ಠಾಪಿಸಲಾಗಿದೆ. ಈ ಶಾಸನದಲ್ಲಿ ಎರಡು ಅಡ್ಡಪಟ್ಟಿಕೆಗಳಿದ್ದು ಅದರಲ್ಲಿ ಗೀರಿನ ಗುರುತುಗಳಿವೆ. ಇದನ್ನು ಗಮನಿಸಿದರೆ ಲಿಪಿಯಾಗಿರುವುದೆಂದು ಕಂಡು ಬಂದರೂ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿಲ್ಲ. ಇದನ್ನು ಸ್ಥಳೀಯರು ಲಿಪಿಕಲ್ಲು ಎಂದೇ ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ.

ಮೂಗನಾಯಕನ ಕೋಟೆ ಗ್ರಾಮದ ಸ್ಮಾರಕಶಿಲ್ಪಗಳು:

ಮೂಗನಾಯಕನ ಕೋಟೆ ಗ್ರಾಮದ ಊರಿನ ಮಧ್ಯಭಾಗದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಮಹಾಸತಿ ಮಂಟಪವಿದೆ. ಮಂಟಪದ ಒಳಭಾಗದಲ್ಲಿ ಸುಮಾರು ಎರಡು ಅಡಿ ಎತ್ತರವಿರುವ ಮಹಾಸತಿಯ ಶಿಲ್ಪವಿದೆ. ಇದು ನಗ್ನ ರೀತಿಯ ಪೂರ್ಣ ಸತಿಯ ಶಿಲ್ಪವಾಗಿದೆ. ಸತಿಯ ಶಿಲ್ಪ ಗಾತ್ರದಲ್ಲಿ ತುಂಬಾ ಚಿಕ್ಕದಾಗಿದೆ. ಇದು ಇಕ್ಕೆ ಮಾಸ್ತಿಗಲ್ಲಾಗಿದ್ದು ತನ್ನ ಎರಡೂ ಕೈಗಳನ್ನು ಮೇಲಕ್ಕೆ ಎತ್ತಿ ಅರಸುತ್ತಿರುವ ಭಂಗಿಯಲ್ಲಿದೆ. ಈ ಮಾಸ್ತಿ ಶಿಲ್ಪದ ಕುತ್ತಿಗೆ ಮತ್ತು ಸೊಂಟದ ಎಡಬಲಭಾಗದಲ್ಲಿ ವೃತ್ತಾಕಾರದ ರಂಧ್ರಗಳಿವೆ. ಈ ರಂಧ್ರಗಳನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಿರುವ ಉದ್ದೇಶ ತಿಳಿದುಬಂದಿಲ್ಲ. ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಹಬ್ಬ-ಹರಿದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಸೀರೆ, ಇನ್ನಿತರ ಬಟ್ಟೆಯನ್ನು ತೊಡಿಸಲು ಮತ್ತು ಹೂವನ್ನು ಹಾಕಲು ಸುಲಭವಾಗಲಿ ಎಂದು ಈ ರೀತಿ ರಂಧ್ರ ಮಾಡಿರಬಹುದು ಎಂದು ಊಹಿಸಬಹುದಾಗಿದೆ. ಸ್ಮಾರಕ ಕಲ್ಲಿನ ಎಡ-ಬಲಭಾಗದಲ್ಲಿ ಸೂರ್ಯ, ಚಂದ್ರರನ್ನು ಕೆತ್ತಲಾಗಿದೆ. ಈ ಶಿಲ್ಪ ಕೆತ್ತನೆಗೆ ಕಣಶಿಲೆ ಬಳಸಲಾಗಿದ್ದು ವಿಜಯನಗರೋತ್ತರ ಕಾಲಘಟ್ಟದ್ದಾಗಿದೆ.

ಇದೇ ಗ್ರಾಮದ ಗುಡ್ಡದ ಮೇಲಿನ ರಂಗನಾಥ ಸ್ವಾಮಿ ದೇವಾಲಯದ ಬಳಿ ಒಂದು ಮಹಾಸತಿ ಸ್ಮಾರಕ ಮತ್ತು ಒಂದು ವೀರಗಲ್ಲಿದೆ. ಎರಡೂ ಅಕ್ಕ-ಪಕ್ಕ ಇದ್ದರೂ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಶಿಲೆಯಲ್ಲಿ ಕೆತ್ತಲಾಗಿದೆ. ವೀರಗಲ್ಲು ಮತ್ತು ಮಹಾಸತಿಕಲ್ಲು ಈ ಎರಡನ್ನೂ ಮಂಟಪದಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಷ್ಠಾಪಿಸಲಾಗಿದೆ. ಇದರಲ್ಲಿರುವ ಮಹಾಸತಿಕಲ್ಲು ಸುಮಾರು 1 1/2 ಅಡಿ ಎತ್ತರವಿದ್ದು ಸ್ವಲ್ಪಭಾಗ ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಹೂತು ಹೋಗಿದೆ. ಇದರಲ್ಲಿ ಆತ್ಮ ಬಲಿಯಾದ ಮಹಾಸತಿಯ ಶಿಲ್ಪವಿದ್ದು ಸತಿ ತನ್ನ ಎರಡೂ ಕೈಗಳನ್ನು ಜೋಡಿಸಿ ಸ್ವಾನಿಕ ಭಂಗಿಯಲ್ಲಿ ನಿಂತಿದ್ದಾಳೆ. ಈಕೆಯ ಕೊದಲಿನ ಜಡೆಯ ತುಂಬಾ ಉದ್ದವಾಗಿದ್ದು ಅದನ್ನು ಇಳಿಬಿಡಲಾಗಿದೆ.

ಮಹಾಸತಿ ಸ್ಮಾರಕದ ಪಕ್ಕದಲ್ಲೇ ಸುಮಾರು 1 3/4 ಅಡಿ ಎತ್ತರವುಳ್ಳ ವೀರಗಲ್ಲಿದೆ. ವೀರ ತನ್ನ ಮೇಲೆತ್ತಿರುವ ಬಲಗೈಯಲ್ಲಿ ಚಿಕ್ಕದಾದ ಉದ್ದವಾಗಿಲ್ಲದ ಬಾಯಿ ಅಗಲವಾಗಿರುವ ಕತ್ತಿ ಹಿಡಿದಿದ್ದಾನೆ. ಈತನ ತುರುಬನ್ನು ದುಂಡಾಕಾರವಾಗಿ ಕಟ್ಟಲಾಗಿದೆ. ಕೊರಳಲ್ಲಿ ಪದಕವುಳ್ಳ ಕಂಠೀಹಾರ, ಭುಜಬಂಧ, ಕಡಗವನ್ನು ಧರಿಸಿದ್ದಾನೆ.

ಕೆಳಭಾಗ ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಹೂತು ಹೋಗಿದೆ. ಈ ಎರಡೂ ಸ್ಮಾರಕಗಳ ರಚನೆಗೆ ಕಣಶಿಲೆ ಬಳಸಲಾಗಿದ್ದು, ವಿಜಯನಗರೋತ್ತರ ಕಾಲಘಟ್ಟದ್ದಾಗಿದೆ.

ಉದ್ದೇಹೋಸಕೆರೆ ಸ್ಮಾರಕಶಿಲ್ಪ:

ನಿಟ್ಟೂರು ಹೋಬಳಿಯಲ್ಲಿ ಕಂಡು ಬರುವ ಉದ್ದೇಹೋಸಕೆರೆ ಗ್ರಾಮದ ಕೆರೆಯ ಏರಿಯ ಆರಂಭದ ತುದಿಯ ಬಳಿ ಕೆರೆಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ಎರಡು ಹಂತದ ವೀರಗಲ್ಲಿದೆ. ಇದು ಸುಮಾರು 03 ಅಡಿ ಎತ್ತರವಾಗಿದ್ದು ಕಣಶಿಲೆಯನ್ನು ಬಳಸಿ ನಿರ್ಮಿಸಲಾಗಿದೆ. ಸ್ಮಾರಕದಲ್ಲಿ ಕೆಳಗಿನ ಹಂತದಲ್ಲಿ ಇಬ್ಬರು ವೀರರು ಹೋರಾಡುತ್ತಿರುವಂತೆ ಚಿತ್ರಿಸಲಾಗಿದೆ. ಒಬ್ಬ ವೀರ ಎಡಗಾಲನ್ನು ಮುಂದೆ ಇಟ್ಟು, ಬಲಗಾಲನ್ನು ಹಿಂದಕ್ಕಿಟ್ಟು ಮತ್ತೊಬ್ಬ ವೀರ ಅಭಿಮುಖವಾಗಿ ಬಲಗಾಲನ್ನು ಮುಂದೆ ಇಟ್ಟು ಎಡಗಾಲನ್ನು ಹಿಂದಕ್ಕಿಟ್ಟು ಮೊಣಕಾಲಿನ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಕಾಲನ್ನು ಮಡಚಿ ಹೋರಾಡುತ್ತಿರುವಂತೆ ಚಿತ್ರಿಸಲಾಗಿದೆ. ವೀರರು ತುರುಬನ್ನು ದುಂಡಾಗಿ ಕಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಇದರ ಮೇಲಿನ ಹಂತದಲ್ಲಿ ವೀರ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಕುಳಿತಿದ್ದು ಅಪ್ಪರೆಯರು ಸ್ವರ್ಗಕ್ಕೆ ಕರೆದೊಯ್ಯುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಈ ಸ್ಮಾರಕ ಶಿಲ್ಪವನ್ನು ಗಮನಿಸಿದಾಗ ಇದು ಅಪೂರ್ಣ ಶಿಲ್ಪವಂತೆ ಕಂಡು ಬರುತ್ತಿದೆ. ಮೇಲ್ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಇನ್ನೊಂದು ಹಂತವಿರಬೇಕು, ಅದು ಮುರಿದು ಬಿದ್ದು ಎಲ್ಲೋ ಮತ್ತೊಂದು ಕಡೆ ಸೇರಿರುವಂತೆ ಗೋಚರಿಸುತ್ತದೆ. ಇದನ್ನು ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ಅಲ್ಲಿಯೇ ಸಂರಕ್ಷಿಸಲಾಗಿದೆ.

ನಿಟ್ಟೂರಿನ ಜೈನ ಸ್ಮಾರಕಶಿಲ್ಪಗಳು:

ನಿಟ್ಟೂರಿನ ಶಾಂತಿನಾಥ ಜಿನಾಲಯದ ಹೊರಗೋಡೆಗೆ ಹೊಂದಿಕೊಂಡಂತೆ ಮೂರು ಜೈನ ಸ್ಮಾರಕಶಿಲ್ಪಗಳಿವೆ. ಈ ಮೂರು ಸ್ಮಾರಕಗಳು ಶಿಲ್ಪವುಳ್ಳ, ಬರವಣಿಗೆಯುಳ್ಳ ನಿಷಿಧಿ ಸ್ಮಾರಕಗಳಾಗಿವೆ. ಒಂದು ನಿಷಿಧಿಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ಜಿನಶಿಲ್ಪವಿದ್ದು, ಅದರ ಕೆಳಭಾಗದ ಪೀಠವನ್ನು ಸೂಕ್ಷ್ಮ ಕೆತ್ತನೆಗಳಿಂದ ಅಲಂಕರಿಸಲಾಗಿದೆ. ಇದರಲ್ಲಿರುವ ಶಿಲ್ಪ ಒಂದು ಕಾಲಮೇಲೆ ಮತ್ತೊಂದು ಕಾಲನ್ನಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಅದರ ಮೇಲೆ ಒಂದು ಅಂಗೈಮೇಲೆ ಮತ್ತೊಂದು ಅಂಗೈ ಇಟ್ಟುಕೊಂಡು ಮೈಸೆಟೆದು ಪದ್ಮಾಸನ ಭಂಗಿಯಲ್ಲಿ ಕುಳಿತಿರುವಂತೆ ಚಿತ್ರಿಸಲಾಗಿದೆ. ಇದು ಮಾಳವ್ವೆ ತನ್ನ ಜಿನಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಪಡೆದ ಭಾಮಿಸೆಟ್ಟಿಯ ಮಗಳಿಗೆ ಭೂಚವ್ವೆಯ ನಿಷಿಧಿಯಾಗಿರುವುದು.(6)

ಮತ್ತೊಂದು ನಿಷಿಧಿ ಸ್ಮಾರಕದಲ್ಲಿ ಇಬ್ಬರು ಮಹಿಳೆಯರು ಸಲ್ಲೇಖನ ವ್ರತ ಕೈಗೊಂಡು ಮರಣ ಹೊಂದಿರುವ ಶಿಲ್ಪಗಳಿವೆ. ಕೈಬಳೆ, ಭುಜಬಂಧ, ಕೊರಳಿನಲ್ಲಿ ಅಲಂಕೃತ ಹಾರಗಳು ಅಗಲವಾದ ಕರ್ಣಕುಂಡಲಗಳಿಂದ ಅಲಂಕೃತಗೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. ಎರಡು ಶಿಲ್ಪಗಳು ಮೈಸೆಟೆದು ಪದ್ಮಾಸನದಲ್ಲಿ ಆಸೀನವಾಗಿರುವಂತೆ ಚಿತ್ರಿಸಲಾಗಿದೆ. ಆ ಶಿಲ್ಪಗಳ ಹಿಂಬದಿಯಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾನಿಕ ಭಂಗಿಯಲ್ಲಿರುವ ಜಿನಮೂರ್ತಿ ಮತ್ತು ಎಡಬಲ ಯಕ್ಷಿಯರ ಶಿಲ್ಪಗಳಿವೆ. ಮಾಳವ್ವೆ ಮತ್ತು ಸೊಸೆ ಚೌಡಿಯಕ್ಕರ ನಿಷಿಧಿಯಾಗಿದೆ.(7) ಅದೇ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿರುವ ಮತ್ತೊಂದು ನಿಷಿಧಿಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ಶಿಲ್ಪ ದೊಡ್ಡದಾಗಿದ್ದು, ಪದ್ಮಾಸನ ಭಂಗಿಯಲ್ಲಿ ಮೈಸೆಟೆದು ಕುಳಿತಿದ್ದರೆ ಅವನ ತೊಡೆಯ ಮೇಲೆ ಮೈಸೆಟೆದು ಪದ್ಮಾಸನ ಭಂಗಿಯಲ್ಲಿ ಮತ್ತೊಂದು ಶಿಲ್ಪವಿದೆ. ಇದು ಮಲ್ಲಿಸೆಟ್ಟಿ ಮತ್ತು ಆತನ ಮಗ ಮಾಳಯ್ಯನ ನಿಷಿಧಿಯಾಗಿದೆ.(8)

ಸ್ಮಾರಕಶಿಲ್ಪಗಳು ನಮ್ಮ ಪ್ರಾಚೀನ ಪಾರಂಪರಿಕ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಮುಖ್ಯವಾದ ಭಾಗವಾಗಿವೆ. ನಮ್ಮ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ವೀರಜೀವನ, ಶ್ರದ್ಧೆ, ಪಾತಿವ್ರತ್ಯಗಳ ಮತ್ತು ಪಾವಿತ್ರತೆಯ ಕುರುಹುಗಳಾಗಿವೆ. ಪ್ರಸ್ತುತವಾಗಿ ಗ್ರಾಮೀಣ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಜನರ ಅಜ್ಞಾನದಿಂದಾಗಿ ನಶಿಸಿಹೋಗುತ್ತಿವೆ. ಇಂತಹ ಸ್ಮಾರಕ ಶಿಲ್ಪಗಳನ್ನು ಸಂರಕ್ಷಿಸಿದರೆ ನಾವು ನಮ್ಮ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯನ್ನು ರಕ್ಷಿಸಿ ಮುಂದಿನ ಪೀಳಿಗೆಗೆ ಕೊಟ್ಟು ಬಹುದೊಡ್ಡ ಕೊಡುಗೆಯಾಗುತ್ತದೆ.

ಅಡಿತಿಪ್ಪಣಿಗಳು:

- [1] ಪರಮಶಿವಮೂರ್ತಿ ಡಿ.ವಿ. ಕನ್ನಡ ಶಾಸನ ಶಿಲ್ಪ ಪು.ಸಂ.01.
- [2] ಶೇಷಶಾಸ್ತ್ರಿ, ಆರ್., ಕರ್ನಾಟಕದ ವೀರಗಲ್ಲುಗಳು ಪು.ಸಂ.13.
- [3] ಕನ್ನಡ ವಿಷಯ ವಿಶ್ವಕೋಶ ಇತಿಹಾಸ ಮತ್ತು ಪುರಾತತ್ವ ಪು.ಸಂ.815.
- [4] ಪರಮಶಿವಮೂರ್ತಿ ಡಿ.ವಿ. ಪೂರ್ವೋಕ್ತ ಪು.ಸಂ.24.
- [5] ಎಪಿಗ್ರಾಫಿಯಾ ಕರ್ನಾಟಕ ಸಂಪುಟ 12, ಗುಬ್ಬಿ11.
- [6] ಅದೇ ಗುಬ್ಬಿ 06
- [7] ಅದೇ ಗುಬ್ಬಿ 05
- [8] ಅದೇ ಗುಬ್ಬಿ 07

ಆಧಾರ ಗ್ರಂಥಗಳು:

- [1] ಪರಮಶಿವಮೂರ್ತಿ ಡಿ.ವಿ., ಕನ್ನಡ ಶಾಸನಶಿಲ್ಪ, ಪ್ರಸಾರಾಂಗ ಕನ್ನಡ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ ಹಂಪಿ 1999.
- [2] ಶೇಷಶಾಸ್ತ್ರಿ, ಆರ್., ಕರ್ನಾಟಕದ ವೀರಗಲ್ಲುಗಳು ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪರಿಷತ್ತು, ಬೆಂಗಳೂರು 2004,
- [3] ಕನ್ನಡ ವಿಷಯ ವಿಶ್ವಕೋಶ, ಇತಿಹಾಸ ಮತ್ತು ಪುರಾತತ್ವ. ಮೈಸೂರು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ, ಮೈಸೂರು 2005.
- [4] ಎಪಿಗ್ರಾಫಿಯಾ ಕರ್ನಾಟಕ ಸಂಪುಟ 12 (ಹಳೆಯದು), ಮೈಸೂರು ಸರ್ಕಾರ, ಬೆಂಗಳೂರು 1903.
- [5] ಚಿದಾನಂದ ಮೂರ್ತಿ ಎಂ. "ಕನ್ನಡ ಶಾಸನಗಳ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಅಧ್ಯಯನ" ಸಪ್ತಬುಕ್ ಹೌಸ್, ಬೆಂಗಳೂರು 1966.
- [6] ಲಕ್ಷ್ಮಣ್ ತೆಲಗಾವಿ (ಸಂ) ಹರತಿಸಿರಿ, ವಾಲ್ಮೀಕಿ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಂಪದ, ಹರ್ತಿಕೋಟೆ 1987.
- [7] ಇತಿಹಾಸ ದರ್ಶನ ಸಂಪುಟಗಳು, ಕರ್ನಾಟಕ ಇತಿಹಾಸ ಅಕಾಡೆಮಿ, ಬೆಂಗಳೂರು.
- [8] ಶ್ರೀನಿವಾಸ ಎ.ಜಿ. ನಿಟ್ಟೂರು ಹೋಬಳಿ: ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಅಧ್ಯಯನ (ಅಪ್ರಕಟಿತ ಎಂ.ಫಿಲ್, ಸಂಶೋಧನಾ ಪ್ರಬಂಧ) ಕನ್ನಡ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ, ಹಂಪಿ 2011.
- [9] ಭಟ್‌ಸೂರಿ ಕೆ.ಜಿ. (ಸಂ) ಕರ್ನಾಟಕ ಶಾಸನ ಸಂಶೋಧನೆ, ಪ್ರಸಾರಾಂಗ, ಕನ್ನಡ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ, ಹಂಪಿ. ಕ್ಷೇತ್ರಕಾರ್ಯ.

ಹೆಸರಲ್ಲಿಯ ಸ್ಮಾರಕ ಶಿಲ್ಪಗಳು

ಪುರದ ಸ್ಮಾರಕ ಶಿಲ್ಪಗಳು

ತ್ಯಾಗಟೂರಿನ ಸ್ಮಾರಕ ಶಿಲ್ಪಗಳು

ಗೆರಹಳ್ಳಿ ವಿರಗಲ್ಲು

ಸಾಗಸಂದ್ರದ ಸ್ಮಾರಕ ಶಿಲ್ಪ

ನಿಟ್ಟೂರಿನ ನಿಷಧಿ ಸ್ಮಾರಕ ಶಿಲ್ಪಗಳು

ದಾನ ಮಾಡುವ ಅವಕಾಶ ನಮಗೂ ಸಿಕ್ಕಿತು!

ಮಂಜುನಾಥ ಉಪ್ಪಾರ

ಎಂ.ಎ, ಪಿಎಚ್.ಡಿ., ಸಮಾಜಶಾಸ್ತ್ರ,
ತೃತೀಯ ಸೆಮಿಸ್ಟರ್,
ಕನ್ನಡ ವಿಶ್ವ ವಿದ್ಯಾಲಯ, ಹಂಪಿ,
ವಿದ್ಯಾರಣ್ಯ-583276

ಮೊ.ಸಂ-9481652198, e-mail : manjunath1996@gmial.com

ಪ್ರಸ್ತಾವನೆ.

‘ದಾನ’ ಎಂಬುದು ಎರಡಕ್ಷರಗಳಷ್ಟು ಪದ. ಅದು ಒಂದು ಸಣ್ಣ ಶಬ್ದವೆಂಬಂತೆ ಕಂಡರೂ ಸಹ ಸಮಾಜದ ಸಹಕಾರ ಮನೋಭಾವನೆ, ಮಾನವನ ಗುಣ, ಸಮಾನತೆಯನ್ನು ಸಾರುತ್ತದೆ. ದಾನದ ಕೆಲಸ ಬಹುಗುರುತರವಾದುದು ಮತ್ತು ಬಹುತ್ವವಾದುದು. ದಾನವು ಯಾವುದೇ ಇರಲಿ ಅದು ಕೊಡುವ ವ್ಯಕ್ತಿಯ ಒಳ್ಳೆಯ ಭಾವನೆಯನ್ನು ಅಪೇಕ್ಷಿಸುವುದು. ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವ ವ್ಯಕ್ತಿಗೆ ಅದು ಒಳ್ಳೆಯದಾಗಲಿ, ಆಸರೆಯಾಗಲಿ ಎಂಬ ಆಶಯ ಇರುತ್ತದೆ. ಅಂದರೆ ದಾನದಲ್ಲಿ ಕೊಡುವ ವ್ಯಕ್ತಿ ಅಥವಾ ಸಂಸ್ಥೆ ಮತ್ತು ಸ್ವೀಕರಿಸುವ ವ್ಯಕ್ತಿ ಅಥವಾ ಸಂಸ್ಥೆ ಎಂಬ ಎರಡು ವಿಧಗಳಿರುವುದು ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಕೊಡುವ ವ್ಯಕ್ತಿಯ ಭಾವನೆಯಲ್ಲಿ ದುರುದ್ದೇಶವಿದ್ದರೆ ಆ ಕ್ರಿಯೆಯನ್ನು ದಾನವೆಂದು ಪರಿಗಣಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ದಾನದ ಬದಲಾಗಿ ಅದು ಮೋಸವೆನಿಸಬಹುದು. ಆದರೆ ಸ್ವೀಕರಿಸುವವರ ಭಾವನೆ ಒಳ್ಳೆಯದಾಗಿರಬೇಕೆಂಬ ನಿಯಮವೇನಿಲ್ಲ.

ಭಾರತೀಯ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ದಾನಕ್ಕೆ ವಿಶೇಷವಾದ ಸ್ಥಾನವಿದೆ. ದಾನಗಳಲ್ಲಿ ಹಲವಾರು ವಿಧಗಳನ್ನು ಕಾಣಬಹುದು, ಒಂದೊಂದು ವಿಧದಲ್ಲಿ ತ್ಯಾಗದ ಪ್ರಮಾಣ ಬದಲಾಗುತ್ತದೆ. ಹೊರ ಪದಾರ್ಥಗಳನ್ನು ಇಲ್ಲವೇ ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ಗಳಿಸಿ ಅವುಗಳನ್ನು ಬೇರೆಯವರಿಗೆ ಕೊಡುವುದು ಒಂದು ಪ್ರಕಾರವಾಗಿದೆ. ಇದರಲ್ಲಿ ಅನ್ನದಾನ, ಧಾನ್ಯದಾನ, ಗೋದಾನ, ಭೂದಾನ ಇತ್ಯಾದಿಗಳು ಬರುತ್ತವೆ. ತನ್ನಲ್ಲಿಯೇ ಶೇಖರಗೊಂಡಿರುವ ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ಇತರರಿಗೆ ಹಂಚುವುದು ಇನ್ನೊಂದು ಪ್ರಕಾರದ ದಾನ. ಇದರಲ್ಲಿ ವಿದ್ಯಾದಾನ, ಬುದ್ಧಿದಾನ ಮುಂತಾದವುಗಳು ಬರುತ್ತವೆ. ತನ್ನ ಜೀವಕ್ಕೆ ಅತಿ ನಿಕಟವಾಗಿರುವಂಥ ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ಕೊಡುವುದು ಮತ್ತೊಂದು ಪ್ರಕಾರದ ದಾನ. ಇಲ್ಲಿ ಕನ್ಯಾದಾನ, ಪುತ್ರದಾನ ಬರುತ್ತವೆ. ದೇಹದ ಅಂಗಗಳನ್ನೇ ದಾನ ಮಾಡಬಹುದಾದ ಪ್ರಸಂಗಗಳು ಬರುತ್ತವೆ. ಈ ಪ್ರಕಾರದಲ್ಲಿ ರಕ್ತದಾನ, ನೇತ್ರದಾನ, ಅಸ್ಥಿಮಜ್ಜಿದಾನ, ವೀರ್ಯದಾನ ಮುಂತಾದವು ಬರುತ್ತವೆ ಇಲ್ಲಿಯೂ ಕೂಡಾ ತ್ಯಾಗದ ಎತ್ತರ ಉನ್ನತ ಮಟ್ಟದ್ದಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಹಾಗೆಯೇ ಇನ್ನೊಂದು ಪ್ರಕಾರದ ದಾನವೆಂದರೆ ಮರಣೋತ್ತರದಾನ. ಇ ಪ್ರಕಾರದಲ್ಲಿ ಹೃದಯದಾನ, ಪುಪ್ಪುಸದಾನ, ಯಕೃತ ದಾನ ಇತ್ಯಾದಿಗಳಾಗಿವೆ.

ಈ ಎಲ್ಲಾ ದಾನಗಳಿಗೂ ಸರಿಸಮಾನವಾಗಿ ನಿಲ್ಲುವ ಇನ್ನೊಂದು ದಾನವಿದೆ. ಆ ದಾನದ ಬಗ್ಗೆ ನಮಗೆ ನಿರ್ದೇಶನ ನೀಡಿದವರು ಡಾ. ಯರಿಸ್ವಾಮಿ ಈ. ಅವರು ನಮಗೆ ನಾವೆಲ್ಲರೂ ಸೇರಿ ದಿನದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಘಂಟೆ ಒಳ್ಳೆಯ ಸಮಾಜ ಮುಖಿಯಾದ ಕಾರ್ಯ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ನಮಗೂ ಕೂಡಾ ದಾನ ಮಾಡುವ ಅವಕಾಶ ಮಾಡಿಕೊಟ್ಟರು. ಆ ಅವಕಾಶ ಮಾಡಿಕೊಟ್ಟ ದಾನವೇ ‘ಶ್ರಮದಾನ’ .

ಈ ಮೊದಲೇ ಹೇಳಿದ ದಾನದ ಪ್ರಕಾರಗಳಲ್ಲಿ ಕೆಲವೊಂದು ದಾನಗಳು ಪ್ರತಿಪಲಾಪೆಕ್ಕೆಯನ್ನು ಇಟ್ಟುಕೊಂಡು ಮಾಡಿದ ದಾನಗಳಾಗಿರುತ್ತವೆ. ಆದರೆ ಶ್ರಮದಾನ ಎನ್ನುವುದು ಯಾವುದೇ ಪ್ರತಿಫಲಾಪೆಕ್ಕೆ ಇಲ್ಲದೇ ತನು ಮನದಿಂದ ಮಾಡುವ ದಾನವಾಗಿದೆ. ಆದರೆ ಎಲ್ಲಾ ದಾನಗಳು ಸಮಾಜಮುಖಿಯಾಗಿರುತ್ತವೆ ಎಂದು ನಂಬುವುದು ಕಷ್ಟಸಾಧ್ಯ. ಶ್ರಮದಾನ ಎಂಬುವುದನ್ನು ಮೊದಲಿಗೆ ಕಾರ್ಯರೂಪಕ್ಕೆ ತಂದವರು ಭಾರತದ ರಾಷ್ಟ್ರಪಿತ ಮಹಾತ್ಮ ಗಾಂಧೀಜಿಯವರು. ಇವರು ಕೇವಲ ಬಾಯಿಯ ಮೂಲಕ ನಾಲಿಗೆಯನ್ನು ಹೊರಳಾಡಿಸಿ ಶ್ರಮದಾನದ ಕುರಿತು ಹೇಳುವುದರೊಂದಿಗೆ ಸ್ವತಃ ತಾವೇ ಕಾರ್ಯರೂಪಕ್ಕೆ ತಂದರು. ಇವರ ನಂತರದಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ಸಂಘಟನೆಗಳು ಔಪಚಾರಿಕವಾಗಿ ಶ್ರಮದಾನದ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿ ಸಮಾಜದ ಮುಖ್ಯ ಭೂಮಿಕೆಗೆ ಬಂದವು. ಆದರೆ ಅವುಗಳ ಕಾರ್ಯಯೋಜನೆಯ ವ್ಯಾಪ್ತಿ ಬಹಳ ಸಂಕುಚಿತವಾಗಿತ್ತು.

ಶ್ರಮದಾನ ಮಾಡುವಲ್ಲಿ ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಮತ್ತೊಂದು ಹೊಸ ಚಿಗುರು ಕೆಲವು ಸಿದ್ಧಾಂತಗಳ ಹಾಗೂ ಚಿಂತಕರ ಪ್ರೇರಣೆಯಿಂದ ಬೆಳೆದು ಬಂದಿತು. ಆ ಚಿಗುರು ಯಾವುದೇಂದರೆ “ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಸೇವಾ ಯೋಜನಾ ಘಟಕ” . ಇದನ್ನು ಮೊದಮೊದಲು ಡಾ.ಸರ್ವಪಲ್ಲಿ ರಾಧಾಕೃಷ್ಣನ್ ನೇತೃತ್ವದ ಧನಸಹಾಯ ಆಯೋಗವು ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಲ್ಲಿ ಸ್ವಯಂ ಪ್ರೇರಿತ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಸೇವೆಯನ್ನು ಪರಿಚಯಿಸಲು ಶಿಫಾರಸ್ಸು ಮಾಡಿತು. 1958ರಲ್ಲಿ ಜವಾಹರ್ ಲಾಲ್ ನೆಹರೂರವರು ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿಗಳಿಗೆ ಪತ್ರ ಸಾಮಾಜಿಕ ಸೇವೆಯ ಕಲ್ಪನೆಯನ್ನು ಪದವಿಗಾಗಿ ಪೂರ್ವಾಪೇಕ್ಷಿತವಾಗಬೇಕೆಂದು ತಿಳಿಸಿದರು. ಮುಂದುವರೆದು ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಲ್ಲಿ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಸೇವೆಯನ್ನು ಪರಿಚಯಿಸಲು ಸೂಕ್ತ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ರೂಪಿಸುವಂತೆ ಅವರು ಶಿಕ್ಷಣ ಸಚಿವಾಲಯಕ್ಕೆ ನಿರ್ದೇಶನ ನೀಡಿದರು. ಈ ಎಲ್ಲಾ ಭಗೀರಥ ಪ್ರಯತ್ನಗಳಿಂದಾಗಿ ಮೇ 1969ರಲ್ಲಿ ಶಿಕ್ಷಣ ಸಚಿವಾಲಯ ಮತ್ತು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ ಧನಸಹಾಯ ಆಯೋಗವು ಕರೆದಿದ್ದ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿ, ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿ ಪ್ರತಿನಿಧಿಗಳು ಸರ್ವಾನುಮತದಿಂದ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಸೇವಾ ಯೋಜನೆಯು ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಏಕೀಕರಣಕ್ಕೆ ಒಂದು ಸಾಧನವಾಗಬಹುದು ಎಂದು ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡರು. ಮೊದಲ ಶಿಬಿರವನ್ನು ಜೂನ್ 7 1969 ರಂದು ಮುಕ್ತಾಯಗೊಳಿಸಲಾಯಿತು. ಕೆ.ಕೆ ಗುಪ್ತಾರವರನ್ನು ಮೊದಲ ಸ್ವಯಂ ಸೇವಕರನ್ನಾಗಿ ಘೋಷಿಸಲಾಯಿತು. ಸೆಪ್ಟೆಂಬರ್ 24 1969 ರಂದು ಅಂದಿನ ಕೇಂದ್ರ ಸಚಿವ ವಿ.ಕೆ.ಆರ್.ವಿರಾಟ್ ಅವರು ಎಲ್ಲಾ ರಾಜ್ಯಗಳ 37 ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯಗಳಲ್ಲಿ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಸೇವಾ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದರು ಕಾಲಾಂತರದಲ್ಲಿ ಅದು ದೇಶಾದ್ಯಂತ ಹರಡಿತು.

‘ನನಗಾಗಿ ನಾನಲ್ಲ ನಿಮಗಾಗಿ ನಾನು’ ಎಂಬ ಧೈಯ ವಾಕ್ಯದೊಂದಿಗೆ ‘ಸ್ವಚ್ಛಗೊಳಿಸುವಿಕೆ ಮತ್ತು ಅರಣ್ಯೀಕರಣ’ ಎಂಬ ಮುಖ್ಯ ಉದ್ದೇಶಗಳನ್ನು ಇಟ್ಟುಕೊಂಡು ಶ್ರಮದಾನ ಮಾಡುವುದು ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಸೇವಾ ಯೋಜನೆಯು ತನ್ನ ದಾಪುಗಾಲನ್ನು ಇರಿಸಿತು. ತದ ನಂತರದಲ್ಲಿ ‘ಬರಗಾಲದ ವಿರುದ್ಧ ಯುವಕರು’ , ‘ಕೊಳಕು ಮತ್ತು ರೋಗದ ವಿರುದ್ಧ ಯುವಕರು’ , ‘ಯುವಕರು ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಏಕೀಕರಣ ಮತ್ತು ಸಾಮಾಜಿಕ ಸಾಮರಸ್ಯಕ್ಕಾಗಿ’ , ‘ಗ್ರಾಮೀಣ ಪುನಃನಿರ್ಮಾಣಕ್ಕಾಗಿ ಯುವಕರು’ , ‘ಪರಿಸರ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೆ ಯುವಕರು’ , ‘ಯುವ ಸಾಕ್ಷರತೆಗಾಗಿ ಯುವಕರು’ , ‘ಜಲಾಯನ ನಿರ್ವಹಣೆ ಮತ್ತು ತ್ಯಾಜ್ಯ ಭೂಮಿ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೆ ವಿಶೇಷ ಗಮನವನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ ಸುಸ್ಥಿರ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗಾಗಿ ಯುವಕರು’ , ‘ಆರೋಗ್ಯಕರ ಭಾರತಕ್ಕಾಗಿ ಆರೋಗ್ಯಕರ ಯುವಕರು’ ಎಂಬ ವಿಭಿನ್ನ ವಿವಿಧೋದ್ದೇಶ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳ ಮೂಲಕ ಸಮಾಜದ ಸುಸ್ಥಿತಿಗಾಗಿ ಶ್ರಮವಹಿಸುತ್ತಾ ಬಂದಿದೆ.

ಉಪಸಂಹಾರ.

ದೇಹದಾನ, ಕಣ್ಣುದಾನ, ಅನ್ನದಾನ ಇತ್ಯಾದಿ ದಾನಗಳಿಗಿಂತ ಶ್ರಮದಾನ ಎನ್ನುವುದು ವಿಭಿನ್ನವಾಗಿ ನಿಲ್ಲುತ್ತದೆ. ಅಂದರೆ ಅನ್ನ, ದೇಹ, ಹಾಗೂ ಕಣ್ಣು ಇತ್ಯಾದಿ ದಾನಗಳು ಕೇವಲ ಒಬ್ಬ ವ್ಯಕ್ತಿಯ ಅಥವಾ ಸಂಸ್ಥೆಯ

ಸಮಾನ ಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಕಾಪಾಡುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಶ್ರಮದಾನ ಎನ್ನುವುದು ಇಡೀ ಪರಿಸರದ ಸಮತೋಲನಕ್ಕೆ ಹಾಗೂ ಸುಚಿತ್ತಕ್ಕೆ ನೇರವಾಗುತ್ತದೆ. ಇ ರೀತಿ ಶ್ರಮದಾನವನ್ನು ಮಾಡಲು ನನ್ನಂತ ಯುವ ಮನಸ್ಸುಗಳಿಗೆ ಸಿದ್ಧ ವೇದಿಕೆಯಾಗಿ 'ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಸೇವಾ ಯೋಜನಾ' ಘಟಕ ನಿಂತಿದೆ.

ಪರಾಮರ್ಶನ ಗ್ರಂಥಗಳು

- [1] ನಾಗಲೋಟಿಮಠ. ಎಸ್. ಜಿ, ಸತ್ತ ಮೇಲೆ ಸಮಾಜ ಸೇವೆ, ಪ್ರಸಾರಂಗ ಕನ್ನಡ ವಿಶ್ವ ವಿದ್ಯಾಲಯ ಹಂಪಿ, 2016.
- [2] ವಸಂತ.ಅ. ಕುಲಕರ್ಣಿ, ದೇಹ ಕ್ರಿಯೆಯ ಸೋಜಿಗಗಳು, ಪ್ರಸಾರಂಗ ಕನ್ನಡ ವಿಶ್ವ ವಿದ್ಯಾಲಯ ಹಂಪಿ, 2018.
- [3] ಶಂಕರ್ ರಾವ್.ಚ.ನ, ಭಾರತೀಯ ಸಮಾಜದ ಅಧ್ಯಯನ, ಜೈ ಭಾರತ್ ಪ್ರಕಾಶನ ಮಂಗಳೂರು, 2000.
- [4] Panwar.j.d.s, Amit kumar Jain, Brijesh Kumar pathi (Co) National Service Scheme : A Youth Volunteers Programme, Daya Publishing House New Delhi, 2016.

ಹಂಪಿಯ ಐತಿಹ್ಯಗಳ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ದೃಷ್ಟಿಕೋನ.

ನೀಲಪ್ಪ ಎಸ್.

ಪಿಎಚ್.ಡಿ., ಸಂಶೋಧನಾ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿ,
ಜಾನಪದ ಅಧ್ಯಯನ ವಿಭಾಗ,
ಕನ್ನಡ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ, ಹಂಪಿ
ವಿದ್ಯಾರಣ್ಯ-583276.
ಮೊ. ಸಂ-9880189581.
Email-sneelappa@gmail.com

ಪ್ರಸ್ತಾವನೆ.

ಹಂಪಿ ಎಂದಾಕ್ಷಣ ನಮಗೆ ನೆನಪಾಗುವುದು ವಿರೂಪಾಕ್ಷನ ದೇವಾಲಯ, ಭಗ್ನ ವಿಠಲ ದೇವಾಲಯ, ಕಲ್ಲಿನ ರಥ, ಬಡವಿ ಲಿಂಗ, ಉಗ್ರ ನರಸಿಂಹ, ಹಾಳಬಿದ್ದ ಮಂಟಪಗಳು, ಅರಮನೆ, ನಾಲ್ಕು ಮನೆಗಳು, ಚಾರಿತ್ರಿಕ ನೋಟ, ಕಲೆ, ಸಾಹಿತ್ಯ, ಪೌರಾಣಿಕ, ಧಾರ್ಮಿಕ, ಸಾಮಾಜಿಕ ಜೀವನ, ಪ್ರಾಕೃತಿಕ ಸೌಂದರ್ಯಗಳ ಕಲಾವಂತಿಕೆ ಜನರ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ, ರಾಜಕೀಯ ಸೊಬಗು, ಹಲವಾರು ಘಟನೆಯ ದೃಶ್ಯಗಳು ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ವಿಭಿನ್ನವಾಗಿ ರಚನೆಗೊಂಡಿರುವುವು. ಇತಿಹಾಸದಲ್ಲಿ ಹಾಗೂ ವಿಶ್ವ ಪರಂಪರೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಪಡೆದುಕೊಂಡಿರುವ ಒಂದು ಧಾರ್ಮಿಕ ಕ್ಷೇತ್ರವಾಗಿ ಬೆಳೆದಿರುವ ತಾಣವಾಗಿದೆ. ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಹೇಳುವುದಾದರೆ ವಿಜಯನಗರ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯ ಜನಸಾಮಾನ್ಯರ ಮನದಲ್ಲಿ ಮಾಸದ ನೆನಪಿನ ಗಣಿಯಾಗಿದೆ ನಕ್ಷತ್ರದ ಬೆಳಕಿನಂತೆ ಮೆರಗುವ ಪ್ರಭುದ್ದ ನೆಲೆಯಾಗಿದೆ. ಈ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಸ್ಮಾರಕಗಳು, ಬೃಹತ್ ಏಕಶಿಲೆಗಳು, ಪ್ರಪಂಚದಲ್ಲಿ ದೃಢವಾಗಿ ನಿಂತಿರುವ ಕಲೆಯಾಗಿವೆ. ಹಂಪಿಯು ರಾಜಕೀಯ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಮತ್ತು ಧಾರ್ಮಿಕ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ವಿಶಿಷ್ಟ ಮತ್ತು ಮಹತ್ವ ಸ್ಥಾನ ಪಡೆದುಕೊಂಡಿದೆ. ಮೊದಲಿಗೆ ಹೊಯ್ಸಳ ವೀರಬಲ್ಲಾಳನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಚಿಕ್ಕ ಕೇಂದ್ರವಾಗಿ ಕಂಡುಬರುವ ಹಂಪಿ ನಂತರ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದು ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯದ ರಾಜಧಾನಿಯಾಗಿ ಅದರ ನಿರ್ಮಾಣಕ್ಕೆ ಸ್ಪೂರ್ತಿದಾಯಕವಾಗಿದೆ.

ಹಂಪಿಯಲ್ಲಿನ ಐತಿಹ್ಯಗಳು ಮತ್ತು ಸ್ಥಳಪುರಾಣಗಳು, ಸುತ್ತಮುತ್ತಲ ಪ್ರದೇಶದ ಪ್ರಾಚೀನತೆಯನ್ನು ರಾಮಾಯಣ ಹಾಗೂ ಅದಕ್ಕೂ ಹಿಂದಿನ ಕಾಲಕ್ಕೆ ಒಯ್ಯುತ್ತವೆ. ಈ ಕ್ಷೇತ್ರವು ಸಾಮಾಜಿಕವಾಗಿ, ಧಾರ್ಮಿಕವಾಗಿ, ಪೌರಾಣಿಕವಾಗಿ, ಮಹತ್ವವುಳ್ಳ ತುಂಗಭದ್ರ ನದಿ ಸ್ಥಳವಾಗಿದ್ದು ಪುರಾಣ ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾಗಿದ್ದು ಪಂಪಾಸರೋವರ ಎಂಬ ಹೆಸರಿನಿಂದ ಕರೆಯಲ್ಪಟ್ಟಿದೆ.

ಹಂಪಿಯಲ್ಲಿ ರಾಮನ ಆಗಮನಕ್ಕಿಂತ ಮುಂಚೆ ಈ ಕ್ಷೇತ್ರವು ಶಿವನ ಲೀಲೆಗಳಲ್ಲೊಂದಾದ ಮನ್ಮಥ ವಿಜಯಕ್ಕೆ ನಾಂದಿಯಾಗಿ ಬೆಳೆದಿರುವುದು. ಹಂಪಿಯು ಶೈವ ಕ್ಷೇತ್ರವಾಗಿ ಜಾಗೃತ ಸ್ಥಾನವಾಗಿ ಉಳಿದು ಬಂದಿರುವುದು. ಸಂಸ್ಕೃತಿ, ಸಂಪ್ರದಾಯಗಳಲ್ಲಿ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕವಾಗಿ ಬೆಳೆದಿರುವುದು. ಹಂಪಿಯು ಭೌಗೋಳಿಕವಾಗಿ ತನ್ನದೇ ಆದ ವಿಶೇಷತೆಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದೆ. ಶಾಸನಗಳು, ಸ್ಮಾರಕ, ಶಿಲ್ಪ, ಕಲೆ ಸಾಹಿತ್ಯ ಧಾರ್ಮಿಕತೆ, ಆಚಾರ ವಿಚಾರ, ಆಚರಣೆ, ಜಾತ್ರೆ, ಹಬ್ಬ-ಹರಿದಿನಗಳಂತಹ ಮಹತ್ವದ ಘಟನೆಗಳು ಜನರ ಮನದಲ್ಲಿನ ಚಾರಿತ್ರಿಕ ನೋಟದಲ್ಲಿ ಅಮರವಾಗಿ ಉಳಿದಿವೆ. ವಿದ್ಯಾರಣ್ಯವು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಸಾಧನೆಯನ್ನು ಹಂಪಿಗೆ ಒಂದು ಬೆಳಕು ಚೆಲ್ಲುವ, ವಿನ್ಯಾಸವಾಗಿ ನಿಲ್ಲಿಸಿದೆ. ಇದರ ಬಗೆಗಿನ ವಿದ್ವಾಂಸರ ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳು ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ವಜ್ರವೈಡೂರ್ಯಗಳಾಗಿ ಬೆಳಗಿ ನಿಂತಿವೆ. ಬಾದಾಮಿ ಮತ್ತು ಕಲ್ಯಾಣ ಚಾಲುಕ್ಯ ಹಾಗೂ ಹೊಯ್ಸಳ ಅರಸರ ಶಾಸನಗಳು ಹಂಪಿಯ

ರಾಜಕೀಯ ಧಾರ್ಮಿಕ ಪ್ರಚಾರದಲ್ಲಿ ಅತಿ ಪ್ರಮುಖವಾಗಿ ಉಳಿದವು. 7ನೇ ಶತಮಾನದಿಂದ 14ನೇ ಶತಮಾನದ ಮೊದಲರ್ಧದಷ್ಟೋತ್ತಿಗೆ ಐತಿಹ್ಯವಾಗಿ ಬೆಳೆದಿರುವುದನ್ನು ನಾವು ಕಾಣಬಹುದಾಗಿದೆ. ಪ್ರಮುಖವಾಗಿ ಇದು ನಾಲ್ಕು ಮನೆತನಗಳಿಂದ ಬೆಳೆದಿರುವ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಆ ಬೆಳವಣಿಗೆಯ ಸಂಗಮ, ತುಳುವು, ಅರವೀಡುವಂಶ, ಸಾಳ್ಯವಂಶಗಳ ಮನೆತನದ ಆಡಳಿತದಿಂದ ವಿಜಯನಗರ ಶುರುವಾದ ಮೇಲೆ ಹಂಪಿ ಒಂದು ರಾಜಧಾನಿಯಾಗಿ ಮಾರ್ಪಟ್ಟಿತು. ಪ್ರಪಂಚದ ಇತಿಹಾಸದಲ್ಲಿ ತನ್ನದೇ ಆದ ವಿಶಿಷ್ಟ ಸ್ಥಾನವನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಂಡಿತ್ತು. ಈ ಮನೆತನಗಳಲ್ಲಿ ಸಂಗಮ ಮನೆತನದ ದೊರೆಯಾದ ಹರಿಹರನು ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಈ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯವು ವೇಗದ ಬೆಳವಣಿಗೆಯನ್ನು ಕಂಡಿತು.

ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ದೇವಾಲಯಗಳ ನಿರ್ಮಾಣದ ಮೇಲೆ ಪ್ರಬಲ ವರ್ಚಸ್ಸನ್ನು ಬೀರಿತು. ಹೊಸ ಶೈಲಿಯ ದೇವಾಲಯಗಳ ರಚನೆಗೆ ಪ್ರೇರಿತವಾಯಿತು ಎಂದು ಹೇಳಬಹುದು. ದಕ್ಷಿಣ ಭಾರತದ ಇತಿಹಾಸವನ್ನು ನೋಡಿದಾಗ ನಮಗೆ ಎದ್ದು ಕಾಣುವ ಅಂಶವೆಂದರೆ ಯಾವುದೇ ವಂಶ ಹೊಸದಾಗಿ ರಾಜ್ಯಸ್ಥಾಪನೆ ಮಾಡಿದಾಗ ಮೊಟ್ಟ ಮೊದಲು ಕೈಕೊಳ್ಳುವ ಕಾರ್ಯವು ದೇವಾಲಯಗಳ ನಿರ್ಮಾಣ, ಇಲ್ಲವೇ ಇದ್ದ ದೇವಾಲಯಗಳಿಗೆ ದಾನದತ್ತಿಗಳನ್ನು ಕೊಡುವ ಕಾರ್ಯ ಈ ಮನೆತನದ ಅರಸರದಾಗಿತ್ತು. ಸಾಮಾನ್ಯ ಜನರಲ್ಲಿ ತಾವು ಧರ್ಮ ಬೀರುಗಳೆಂಬ ಭಾವನೆಯನ್ನು ಒಡಮೂಡಿಸಿ, ತಮ್ಮ ರಾಜಕೀಯ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳಿಗೆ ಜನಸಾಮಾನ್ಯರ ಬೆಂಬಲ ಪಡೆಯಲು ಮಾಡಿದ ಯುಕ್ತಿಯವೆಂದು ಹೇಳಬಹುದು. ಸಂಗಮ ಅರಸರು ರಾಜ್ಯ ಸ್ಥಾಪನೆಯ ನಂತರ ಇಲ್ಲಿ ದೇವಾಲಯಗಳ ನಿರ್ಮಾಣಕ್ಕೆ ತೊಡಗಬೇಕೆಂದಾಗ ಯಾವ ವಾಸ್ತು ಶೈಲಿಯಲ್ಲಿ ದೇವಾಲಯಗಳನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಬೇಕೆಂಬ ಪ್ರಶ್ನೆಯನ್ನು ಎದುರಿಸಬೇಕಾಯಿತು. ಆದರೆ ಇವರಿಗೆ ಮುಂಚೆಯ ಮೊದಲು ರಾಜ್ಯವಾಳಿದ ಹೊಯ್ಸಳ ಅರಸರ ಆಶ್ರಿತ ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ದೇವಾಲಯಗಳು ನಿರ್ಮಾಣಗೊಳ್ಳುವುದರ ಮೂಲಕ ವಿಜಯನಗರ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯಕ್ಕೆ ಒಂದು ದಾರಿಯಾಗಿ ಉಳಿದಿತ್ತು, ಪ್ರಮುಖವಾಗಿ ಹೊಯ್ಸಳರ ದೇವಾಲಯಗಳಲ್ಲಿ ಕೆತ್ತನೆಯ ಅತಿ ಸುಂದರ ಮತ್ತು ಸೂಕ್ಷ್ಮತೆಗಳನ್ನು ಕಂಡುಬಂದವು. ಆಡಳಿತದ ಮೊದಲ ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ಯುದ್ಧಗಳನ್ನು ಮಾಡಬೇಕಾಗಿ ಬಂದುದರಿಂದ ಮತ್ತು ತಮ್ಮ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಸುವ್ಯವಸ್ಥಿತ ಆಡಳಿತ ಸ್ಥಾಪಿಸಬೇಕಾಗಿರುವುದರಿಂದ ಹಣದ ಬಹುಭಾಗವನ್ನು ಕೆಲವು ಕಾರ್ಯಗಳಿಗೆ ವಿನಿಯೋಗಿಸಬೇಕಾಯಿತು. ಆದರೆ ಅಲ್ಪ ವೆಚ್ಚದಲ್ಲಿಯೇ ಬೆಣಚು ಕಲ್ಲಿನ ಭವ್ಯ ದೇವಾಲಯಗಳನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಲು ಅವರಿಗೆ ಸಾಧ್ಯವಾದವು.

ನಂತರವೇ ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಸಂಗಮವು ಅರಸ ತಮ್ಮ ಆಳ್ವಿಕೆಯನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿದ ಕೆಲವೇ ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ತಮಿಳು ಪ್ರದೇಶವನ್ನು ಆಕ್ರಮಿಸುತ್ತಾ. ಪ್ರತಿಯೊಂದು ದೇವಾಲಯದ ನಿರ್ಮಾಣವು ದ್ರಾವಿಡ ಶೈಲಿಯ ಆಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ರಚನೆಯಾದವು, ತಮಿಳು ಪ್ರದೇಶದ ದೇವಾಲಯಗಳಿಂದ ವಿಜಯನಗರ ಅರಸ ಪ್ರಭಾವಿತರಾದರೆಂದು ನಾವು ಹೇಳಿದಾಗ ಸಹಜವಾಗಿಯೇ ಉದ್ಭವಿಸುವ ಪ್ರಶ್ನೆಯೆಂದರೆ ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ವಿಜಯನಗರದ ಅರಸರ ಕಾಲಕ್ಕೆ ಮುಂಚೆ ಈ ಶೈಲಿಯಲ್ಲಿ ದೇವಾಲಯಗಳ ನಿರ್ಮಾಣವಾಗಲಿಲ್ಲವೇ ಎಂಬುದು ಹೊಯ್ಸಳರು, ನೊಳಂಬರು ಮತ್ತು ಚೋಳರು ಕರ್ನಾಟಕದ ಪ್ರದೇಶವನ್ನು ಆಳುವಾಗ ದ್ರಾವಿಡ ಶೈಲಿಯಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ದೇವಾಲಯಗಳು ಮತ್ತು ಜೈನಬಸದಿಗಳು ನಿರ್ಮಾಣಗೊಂಡವೆಂದು ಹೇಳಬಹುದಾಗಿದೆ, ಮತ್ತು ಸಂಗಮ ವಂಶದ ಮೊದಲ ಕೆಲವು ದೊರೆಗಳ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಹಂಪಿಯಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ದೇವಾಲಯಗಳು ಕದಂಬನಾಗರ ಶೈಲಿಯಲ್ಲಿ ರಚನೆಗೊಂಡವು ಇವು ಹೆಚ್ಚಾಗಿಯೇ ಹೇಮಕೂಟ ಬೆಟ್ಟದ ಮೇಲೆ ಕಂಡುಬರುವವು.

ಹಂಪಿಯ ಐತಿಹ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಮುಖವಾಗಿ ಮಾತಂಗ ಪರ್ವತ, ಮಾಲ್ಯವಂತ ಋಷ್ಯಮುಖ ಪರ್ವತ, ಕಿಷ್ಕಿಂಡ, ಆಂಜನಾದ್ರಿ ಪರ್ವತ, ಹೇಮಕೂಟ, ವಿಪ್ರಕೂಟ, ಗಂಧರ್ವಗಿರಿ, ಜಂಬುನಾಥಗಿರಿ, ವಾಣಭದ್ರೇಶ್ವರ ಸೋಮಪ್ಪ, ಮನ್ಮಥತೀರ್ಥ ಲೋಕಪಾವನ ತೀರ್ಥ, ಚಕ್ರತೀರ್ಥ, ಪಂಪಾಪತಿರ್ಥ ಮುಂತಾದ ತೀರ್ಥಗಳು ಪುರಾಣಗಳಲ್ಲಿ ಉಲ್ಲೇಖಿತವಾಗಿರುವ ಪವಿತ್ರ ಸ್ಥಳಗಳು ಪಂಪಾಬಿಕೆಯ ತಪೋಪ್ರಭಾವಕ್ಕೆ ಮೆಚ್ಚಿ ಪರಮಶಿವನು ಶ್ರೀ ವಿರುಪಾಕ್ಷ ನಾಮದಿಂದ ಅವಿರ್ಭವಿಸಿ ಪಂಪಾಂಬಿಕೆಯೊಂದಿಗೆ (ಪಾರ್ವತಿ) ಕಲ್ಯಾಣೋತ್ಸವ ನಡೆದು ಪತ್ನಿ

ಸಮೇತವಾಗಿ ಶಿವಗಣ, ವಿಷ್ಣುಗಣ, ಬ್ರಹ್ಮಗಣ ದೇವತಾ ಸಮೂಹದೊಂದಿಗೆ ಈ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ನೆಲೆಯಾಗಿರುವುದರಿಂದ, ಈ ಪಂಪಾಕ್ಷೇತ್ರಕ್ಕೆ ಧಾರ್ಮಿಕವಾಗಿ ಅತ್ಯಂತ ಮಹತ್ವದ ಸ್ಥಾನ ಪಡೆದುಕೊಂಡಿರುವ ಪುಣ್ಯ ಕ್ಷೇತ್ರವಾಗಿದೆ. ಇಲ್ಲಿ ಬಹುಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಶಿವ, ಪಾರ್ವತಿಯರ ಕಲ್ಯಾಣೋತ್ಸವದ ವಿವರಗಳನ್ನು ಆನೆಗೊಂದಿಯಲ್ಲಿ ದೊರೆತ ತಾಮ್ರ ಪತ್ರ ಶಾಸನದಲ್ಲಿ ಉಲ್ಲೇಖಿಸಿದ ದಾಖಲೆಯನ್ನು ಕಾಣಬಹುದಾಗಿದೆ. ಇವು ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ವಿಭಿನ್ನ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಕಂಡುಬರುವ ಪ್ರತಿಯೊಂದರ ಧಾರ್ಮಿಕ, ಸಾಮಾಜಿಕ, ನೆಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಮುಖ ಸ್ಥಾನವನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಂಡಿವೆ. ಪ್ರಾಚೀನಕಾಲದಿಂದ ಬೆಳವಣಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಅವುಗಳ ಸಂಪ್ರದಾಯ, ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ, ಆಚರಣೆ ಹಬ್ಬ-ಹರಿದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಿನ ಪ್ರಚಾರಗಳಾಗಿ ನಿರಂತರ, ಘಟನೆಯ ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಬಹುಪಾಲವಾಗಿ ನೆಲೆನಿಂತ, ಧಾರ್ಮಿಕ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಾಗಿವೆ, ಸಾಮಾಜಿಕವಾಗಿ ಗಮನಸಿದಾಗ ತನ್ನದೇಯಾದ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವವನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಂಡಿರುವ ಜನಸಾಮಾನ್ಯರ ಮನದಲ್ಲಿ ದೈವಶಕ್ತಿಯು ಮನೆಮಾತಾಗಿ, ಜೀವನಾರ್ಥಕವಾಗಿ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯಾಗಿ ಭಾರತ ಇತಿಹಾಸದಲ್ಲಿ ಪ್ರಚಲಿತ, ಘಟನೆಗಳಾಗಿ ನಿಂತಿರುವವು. ಹೀಗೆ ಹಂಪಿಯಲ್ಲಿ ಬೆಟ್ಟ, ಗುಡ್ಡ, ಪರ್ವತಗಳು, ಶಿಲ್ಪಕಲೆ, ಸ್ಮಾರಕಗಳಲ್ಲಿ ಇಡೀ ಇತಿಹಾಸದ ಸಾಮರಸ್ಯದ ಕಥೆ, ಕಾವ್ಯ ರೂಪಾಂತರಗಳಲ್ಲಿ ವಿಭಾಗಗಳಾಗಿ ಕಂಡುಬರುವವರು.

ಹಂಪಿ ಮತ್ತು ಆನೆಗೊಂದಿ ಪರಿಸರವು ಶಿಲಾಯುಗ ಕಾಲದ ಕುರುಹುಗಳನ್ನು ವ್ಯಾಪಕ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ಹೊಂದಿರುವ ಮೂಲಕ ಈ ಭಾಗದ ಪ್ರಾಗೈತಿಹಾಸವನ್ನು ಶ್ರೀಮಂತಗೊಳಿಸಿವೆ ಎಂಬುದು ಜನರ ಅನಿಸಿಕೆ. ಇಲ್ಲಿ ನವಶಿಲಾಯುಗ ಕಾಲದ ವಸತಿ ಮತ್ತು ಸಮಾಧಿಯನ್ನು ಉತ್ಖನನ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಇದು ಹಂಪಿ ಪರಿಸರದಲ್ಲಿದ್ದ ಮಾನವನ ಬದುಕಿನ ಮೊದಲ ದರ್ಶನವನ್ನೆಬಹುದು. ಹಂಪಿಯಲ್ಲಿ ಸುಮಾರು ಹದಿನಾಲ್ಕನೆಯ ಶತಮಾನದ ನೆಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಕಂಡುಬರುವವು ಪ್ರಮುಖವಾಗಿ ಈ ಪರಿಸರದಲ್ಲಿ ದೊರೆತ ಬೌದ್ಧ ಸ್ತೂಪ ವಿಶೇಷಗಳನ್ನು ದೊರೆ ಆಂದ್ರ ಭಾಗದಿಂದ ಹಂಪಿಗೆ ತರಲಾಗಿವೆ. ಕುಮ್ಮಟ, ದುರ್ಗ ಕಂಪಿಲ ದೇವನು ಇಲ್ಲಿನ ಹೇಮಕೂಟದಲ್ಲಿ ತಂದೆ, ತಾಯಿ ಮತ್ತು ಬಂಧೋತ್ಸವನ್ನು ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿ ಲಿಂಗಗಳನ್ನು ಪ್ರತಿಷ್ಠಾಪಿಸಿ ತ್ರಿಕೂಟ ದೇವಾಲಯವನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸುತ್ತಾರೆ. ಈ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಹಂಪಿಯು ಬಂದು ಧಾರ್ಮಿಕ ಕಲೆಯಾಗಿರುವಂತೆ ಒಂದು ಐತಿಹ್ಯಯಾದ ನೆಲೆಯಾಗಿ ಗುರುತಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿರುವುದು ಗಮನಾರ್ಹ ಸಂಗತಿಯಾಗಿದೆ. ಅಂದಿನಿಂದಲೂ ಇಲ್ಲಿ ಯತಿಗಳು, ಶರಣರು, ದಾಸರು, ಯೋಗಿಗಳು, ಸಾಧು ಸಂತರು ನೆಲೆಗೊಂಡ ಮೂಲಕ ಆಧ್ಯಾತ್ಮ ಮತ್ತು ಮೋಕ್ಷದ ಕರ್ಮಕ್ಷೇತ್ರವಾಗಿಯೂ ದಾರ್ಶನಿಕ ಕ್ಷೇತ್ರವಾಗಿಯೂ ಪ್ರಸಿದ್ಧಿಯನ್ನು ಪಡೆದಿದೆ.

ಭಾರತ ದೇಶದಲ್ಲಿನ ಒಂದು ಮಹತ್ವದ ಸಾಧನೆಗಳು, ಧರ್ಮ, ಸಂಸ್ಕೃತಿ, ಕಲೆ, ವಾಸ್ತುಶಿಲ್ಪ, ಸ್ಮಾರಕಗಳ ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಚೀನ ಪರಂಪರೆಯ ಪಟ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ಸೇರ್ಪಡೆಯ ಕೇಂದ್ರವಾಗಿದೆ. ಕಲೆ ಮತ್ತು ವಾಸ್ತುಶಿಲ್ಪ ಕ್ಷೇತ್ರದ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಆಡಳಿತ ವಿಕೇಂದ್ರೀಕರಣ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಪರೋಕ್ಷವಾಗಿ ಸೂಚಿಸುತ್ತವೆ. ಪೂಜಾ ಪದ್ಧತಿ ಮತ್ತು ಆಚರಣೆಗಳಲ್ಲಾದ ಬದಲಾವಣೆಗೆ ಅನುಗುಣವಾಗಿ ಹೊಸ ಹೊಸ ವಾಸ್ತು ನಿರ್ಮಾಣಗಳ ದೇವಾಲಯಗಳು ತಲೆಎತ್ತಿದವು, ಅವು ಕಲ್ಯಾಣ ಮಂಟಪ, ಉಯ್ಯಾಲೆ ಮಂಟಪ, ಉತ್ಸವ ಮಂಟಪ, ವಾಹನ ಮಂಟಪ, ಶಯನಗೃಹ, ದೇವರಗಳ ನೋಟ, ಕಥೆ, ಪುರಾಣಗಳಲ್ಲಿನ ಹೇಳಿಕೆಗಳನ್ನು ಆಚರಣೆಗೆ ತಂದ ಪರಿಣಾಮವಾಗಿ ಮೇಲೆ ಹೇಳಿದ ಹೆಚ್ಚುವರಿ ವಾಸ್ತು ನಿರ್ಮಾಣಗೊಂಡಿವೆ.

ಹೀಗೆಯೇ ಹಂಪಿ ಪ್ರವಾಸ ಪರಂಪರೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಚೀನವಾದುದು. ಸುಮಾರು 14ನೇ ಶತಮಾನದಿಂದ ಪ್ರವಾಸ ಕಥನಗಳು ದೊರೆಯುವುವು. ಹಂಪಿ ಸ್ಮಾರಕಗಳ ವೀಕ್ಷಣೆಗೆ ದೇಶ ವಿದೇಶಗಳ ಪ್ರವಾಸಿಗರು ನಿರಂತರವಾಗಿ ಎಲ್ಲಾ ಕಾಲಮಾನಗಳಲ್ಲಿ ಹಂಪಿಗೆ ಬಂದಿರುವುದು ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ. ವಿಜಯನಗರದ ಇತಿಹಾಸ ರಚನೆಯ ಪುರಾತತ್ವ ಆಕರಗಳನ್ನು ಮತ್ತು ಸಮಕಾಲೀನ ಶಿಷ್ಟ ಸಾಹಿತ್ಯವನ್ನು ಆಧರಿಸಿದೆ. ಆದರೆ ಸ್ಥಳೀಯವಾಗಿ ಮೌಖಿಕ ಪರಂಪರೆಯಲ್ಲಿ ಉಳಿದು ಬಂದಿರುವ ಐತಿಹ್ಯ, ಪುರಾಣ, ಕಾವ್ಯ ಕಥೆ ಆಕರಗಳನ್ನು ನಿರ್ಲಕ್ಷಿಸಿಸಲಾಗಿದೆ. ಆದರೆ ಇವುಗಳು ಇತಿಹಾಸದ ರಚನೆಯ ಪ್ರಮುಖ ಆಕಾರಗಳಾಗಿವೆ ಎಂಬುದು ಹಲವು ವಿದ್ವಾಂಸರ ಅಭಿಪ್ರಾಯವಾಗಿದೆ.

ಹಂಪಿಯು ವಿಶ್ವಪರಂಪರೆಯಲ್ಲಿ ಮಹತ್ವದ ಸ್ಥಾನ ಪಡೆಯಲು ಅದರ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಶ್ರೀಮಂತಿಕೆಯೇ ಮುಖ್ಯ ಕಾರಣವೆಂದು ಹೇಳಬಹುದಾಗಿದೆ. ಇಲ್ಲಿ ವಿಜಯನಗರ ಚರಿತ್ರೆಯ ನಿರ್ಮಾಣದಲ್ಲಿ ವಿದೇಶಿ ಪ್ರವಾಸಿಗರ ಬರಹಗಳು ಬಹುಮುಖ್ಯವಾದ ಆಕರಗಳಾಗಿವೆ.

ವಿಜಯನಗರ ಸ್ಥಾಪನೆಯಲ್ಲಿ ಶೃಂಗೇರಿ ಮಠದ ಪಾತ್ರ ಹಾಗೂ ವಿದ್ಯಾರಣ್ಯರ ಆಸಕ್ತಿಯನ್ನು ಉಲ್ಲೇಖಿಸಲಾಗಿದೆ. ಆ ಕಾಲದ ಧಾರ್ಮಿಕ ಅಗತ್ಯಗಳನ್ನು ಸಮರ್ಪಕವಾಗಿ ಪೂರೈಸುವ ನಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಶೃಂಗೇರಿ ಮಠ ಮತ್ತು ಅದರ ಪರಂಪರೆಯು ಆಗಿನ ಆಡಳಿತ ಮತ್ತು ಅಧಿಕಾರಶಾಹಿಯನ್ನು ಕುರಿತಂತೆ ತಮ್ಮ ಕೀರ್ತನಗಳ ಮೂಲಕ ಸಮಾಜವನ್ನು ಎಚ್ಚರಿಸಿದರು. ಮಾನವೀಯ ಮೌಲ್ಯಗಳ ಪ್ರಸ್ತುತತೆಯನ್ನು ಒತ್ತಿ ಹೇಳಿದರು. ಇದರೊಂದಿಗೆ ಬಸವಾದಿ ಶರಣಗಳ ವಚನಗಳು ಸಹ ಮೌಢ್ಯ, ಲೌಕಿಕ, ಧಾಂಬಿಕತನವನ್ನು ಹಾಗೂ ಮೇಲ್ವರ್ಗದವರ ಆತ್ಮವಂಚನಗಳನ್ನು ಬಯಲಿಗೆಳೆಯುವ ಕಾಯಕವನ್ನು ಯಶಸ್ವಿಯಾಗಿ ಮಾಡಿದವು. ಜಾತಿ ಪದ್ಧತಿಯನ್ನು ಖಂಡಿಸಿದವು ಜೊತೆಗೆ ಧಾರ್ಮಿಕ ಸಾಮರಸ್ಯ ಮೂಡಿಸಿದರು. ಇದು ಕಲೆ ಮತ್ತು ವಾಸ್ತು ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಸಾಧ್ಯವಾಯಿತು. ಹಿಂದೂ ಮುಸ್ಲಿಂ ಶೈಲಿಯಲ್ಲಿನ ಕಟ್ಟಡಗಳು ನಿರ್ಮಾಣಗೊಂಡವು ಎಂದು ಹೇಳಲಾಗಿದೆ. ಇದೇ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಮಹಿಳಾ ಆಡಳಿತದಿಂದ ಬದಲಾವಣೆಗೆ ದಾರಿಯಾದರೂ ವಿಜಯನಗರ ಅರಸ ಪ್ರೌಢದೇವರಾಯ ವೀರಶೈವ ಧರ್ಮಕ್ಕೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಬೆಂಬಲ ನೀಡಿದ್ದ. ಅಲ್ಲದೇ ಆ ಧರ್ಮದ ಪ್ರಸಿದ್ಧರು ಎನಿಸಿಕೊಂಡಿರುವ ಮಹಾಪಂಡಿತರಿಗೂ ಸಹ ಆಶ್ರಯ ನೀಡಿದ ಸಂಗತಿಯನ್ನು ಕಾಣಬಹುದಾಗಿದೆ. ಪ್ರಮುಖವಾಗಿ ಜಕ್ಕಣಾಚಾರ್ಯ, ಲಕ್ಕಣ್ಣ ದಂಡೇಶ, ಮಹಾಲಿಂಗದೇವ, ಚಾಮರಸ, ಮಗ್ಗೇಯ ವಾಯುದೇವ, ಚಂದ್ರಶೇಖರಂತಹ ಸುಪ್ರಸಿದ್ಧ ವೀರಶೈವ ಕವಿಗಳು, ಶಾಸ್ತ್ರವೆತ್ತರು ಆಸ್ಥಾದಲ್ಲಿದ್ದರು. ಅವರು ಆಶ್ರಯ ಪಡೆದಿರುವ ದೃಶ್ಯಗಳು ಸಾಮಾಜದಲ್ಲಿ ಭಿನ್ನಭಿನ್ನವಾಗಿ ಐತಿಹ್ಯ (ಘಟನೆಗಳಾಗಿ) ಶರಣ ಧರ್ಮದ ಪ್ರಭವಕ್ಕೆ ಒಳಗಾದ ಹಂಪಿ ಅಂದು ಶರಣರ ತತ್ವಗಳನ್ನು ಜನಸಾಮಾನ್ಯರಿಗೆ ಸಾಹಿತ್ಯ ಕೃತಿಗಳ ಮೂಲಕ ಪರಿಚಯ ಮಾಡಿಕೊಟ್ಟಿರುವವು.

ಹಂಪಿಯ ಸುತ್ತ ಮುತ್ತಲಿನ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಶಾಸನಗಳು, ಶೈವ ದೈವಗಳು ಸಮುದಾಯಗಳು ಸಮುಚಯಕಾರರ ವಚನ ಚಳುವಳಿಯು, ಧಾರ್ಮಿಕ ಪಂಥಗಳು, ವೀರಶೈವ ಧರ್ಮದ ಚೌಕಟ್ಟಿನ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಸಿಲುಕಿರುವ ಧಾರ್ಮಿಕ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಾಗಿವೆ. ವಿಜಯ ನಗರದೊಂದಿಗೆ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಸಂಬಂಧವನ್ನು ಹೊಂದಿದ ಅನೇಕ ಜನ ಸಮುದಾಯಗಳಿದ್ದವು. ಹಲವು ವಾಮಾಚಾರದ ಧಾರ್ಮಿಕ ಕ್ರಿಯಾಗಳು ಉಳಿದಿದ್ದವು. ಶಿಷ್ಟ ಮತ್ತು ಪರಿಶಿಷ್ಟ ನೆಲೆಯ ಅನೇಕ ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ಪಂಥಗಳ ಕೊಡುಗೆ ಮಾನವ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಅಪಾರವಾಗಿದೆ. ವಿಜಯನಗರ ಚರಿತ್ರೆಯಲ್ಲಿ ಕೇವಲ ರಾಜಪ್ರಭುತ್ವದ, ಧರ್ಮಪ್ರಭುತ್ವದ ಚರಿತ್ರೆಯಾಗಿರದೆ ಒಂದು ಬೃಹತ್ ಶಿಲೆಯ ಕಲೆಯಾಗಿ ಐತಿಹ್ಯವಾಗಿ ಬೆಳೆದಿರುವ ಹಂಪಿಯು ಕರ್ನಾಟಕ ಚರಿತ್ರೆಯಲ್ಲಿ ಮದ್ಯಕಾಲೀನ ಸಂದರ್ಭದ ಕಾಲಮಾನದಲ್ಲಿ ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ಭಕ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಮಹತ್ವದ ಸ್ಥಾನ ಪಡೆದುಕೊಂಡಿತು. ಇಂತಹ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ವಚನಕಾರರು, ಕೀರ್ತನಾಕಾರರು ಹಾಗೂ ತತ್ವಪದಕಾರರು ತಮ್ಮ ತಾತ್ವಿಕ ಚಿಂತನೆಯ ಮೂಲಕ ಸಮಾಜವನ್ನು ಹಸನು ಮಾಡಿದರು. ತಮ್ಮ ನಡೆ ನುಡಿಯ ಮೂಲಕ ಜನಗಳ ಮನಸ್ಸನ್ನು ಪರಿಷ್ಕರಿಸಿ ಸಾಹಿತ್ಯ ಕ್ಷೇತ್ರ ಈಗಲೂ ಅಮರರಾಗಿದ್ದಾರೆಂದು ಹೇಳಬಹುದಾಗಿದೆ. ಸಾಹಿತ್ಯ, ವಚನ, ತತ್ವಪದಗಳನ್ನು, ಇತಿಹಾಸದ ಘಟನೆಗಳ (ಐತಿಹ್ಯ) ಮಹಾಜ್ಞಾನವುಳ್ಳವರಾಗಿರುವ ಅಲ್ಲಮಪ್ರಭು, ಬಸವಣ್ಣರವರು, ಇವರ ಹಿತ ನುಡಿ ನಡೆಗಳು ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ತಲೆ ಎತ್ತಿ ನಿಂತವು. ಮಹಿಳಾ ವಚನಕಾರರಲ್ಲಿ ಅಕ್ಕಮಹಾದೇವಿ ಇನ್ನೂ ಅನೇಕ ವಚನಗಳ ಆಶ್ರಿತ ನುಡಿಗಳಿಂದ ಇಡೀ ಸಮಾಜದ ಭಿನ್ನಾಭಿಪ್ರಾಯಗಳು ಕಣ್ಮರೆಯಾದವು. ಇವುಗಳೆಲ್ಲವೂ ವಿಜಯನಗರ ಹಂಪಿ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ಸ್ತ್ರೀ ದೈವಗಳಲ್ಲಿ ಹುಲಿಗೆಮ್ಮದೇವಿ, ಹೊಸೂರಮ್ಮ, ಗಾಳೆಮ್ಮದೇವಿ, ಪಂಪಾಂಬಿಕ, ನಿಲಾಂಬಿಕ ಪಟ್ಟಣದ ಯಲ್ಲಮ್ಮ, ಇನ್ನೂ ಹಲವಾರು ಸ್ತ್ರೀ ದೈವಗಳು ವಿಜಯನಗರ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯದ ನೆಲೆಯ ಪ್ರತಿರೋಪಗಳಾಗಿ ನಿಂತಿರುವ ದೈವ ಶಕ್ತಿಗಳಾಗಿದ್ದರು. ಹೀಗೆ ಹಂಪಿಗೆ ಹೆಸರು ಬರಲು ಅನೇಕ ಶ್ರಮ ಶಕ್ತಿಗಳಾದ, ಹರಿಹರ ಹಕ್ಕಬುಕ್ಕ, ವಿದ್ಯಾರಣ್ಯರ ಸಂಗಮ, ಸಾಳ್ಯ, ಅರವೀಡು, ತುಳು ಮನೆತನಗಳು, ಸಾಧುಸಂತರು ಕಲಾವಿದರು, ಶಿಲ್ಪಕಾರರು, ರಾಜ್ಯಾಡಳಿತದ

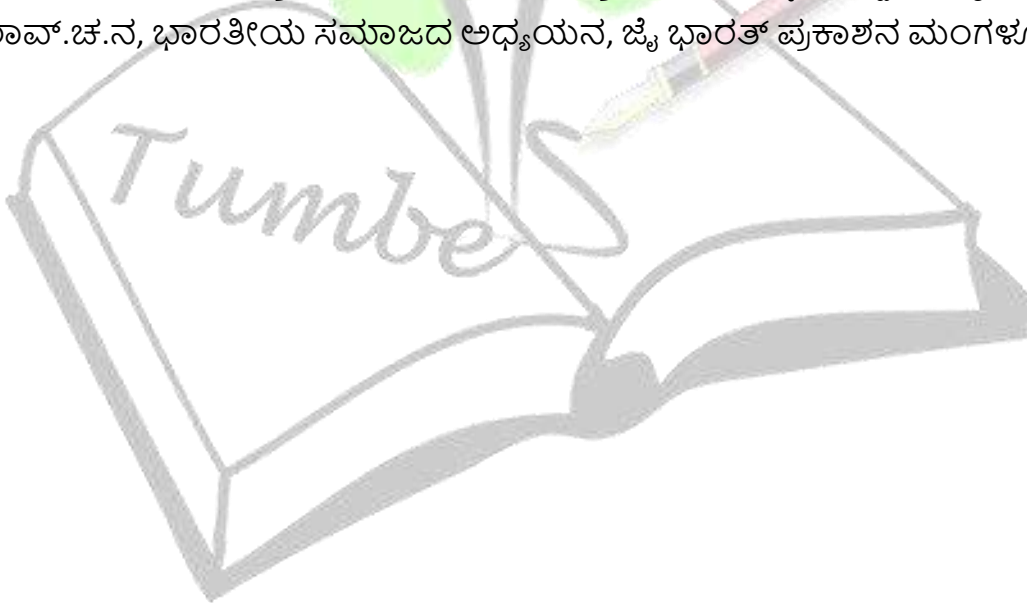
ಶ್ರಮಿಕರು, ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣದೇವರಾಯ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯದ ಸೈನಿಕರು, ಸೇವಕರು ಧಾರ್ಮಿಕ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳು ಪೌರಾಣಿಕ, ಪುರಾಣಿಕ, ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಸಂಪ್ರದಾಯ, ಶೈಕ್ಷಣಿಕ, ಬೆಟ್ಟ, ಗುಡ್ಡ, ಪ್ರಾಕೃತಿಕ ಸೌಂದರ್ಯ, ನದಿ, ಸರೋವರ, ಇಲ್ಲಿನ ಜನಸಮುದಾಯಗಳು ಶ್ರಮ ಸಾಹಿತ್ಯಕಾರರು, ಚಿತ್ರಕಲಾವಿದರು ನಾಟಕಕಾರರು ಬೃಹತ್ ಸ್ಮಾರಕಗಳು ಆವರಿಸಿರುವ ಹಂಪಿಯು ಪ್ರಭುದ್ಧ ಭಾರತದ ನಾಂದಿಯಾಗಿದ್ದು ಇತಿಹಾಸದಲ್ಲಿ ಅಮರವಾಗಿ ಉಳಿದಿರುವುದು.

ಉಪಸಂಹಾರ.

ವಿಜಯನಗರ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯದ ರಾಜಧಾನಿಯಾಗಿ ಸಮಕಾಲೀನ ಜಗತ್ತಿನ ಪ್ರಸಿದ್ಧ ನಗರವಾಗಿ ಮೆರೆದ ಹಂಪಿ ಪ್ರಾಚೀನ ಕಾಲದಿಂದಲೂ ಜನಪ್ರಿಯವಾಗಿದೆ. ವಿರೂಪಾಕ್ಷನಪಾದ, ವಿರೂಪಾಕ್ಷ ತೀರ್ಥ, ವಿರೂಪಾಕ್ಷಪಟ್ಟಣ, ಹೊಸಪಟ್ಟಣ, ವಿದ್ಯಾನಗರ, ವಿಜಯನಗರ ಮುಂತಾದ ಮತ್ತು ಬೇರೆಬೇರೆ ಹೆಸರುಗಳಿಂದ ಹಂಪಿ ತನ್ನಕೀರ್ತಿ ವ್ಯಭವಗಳನ್ನು ಇತಿಹಾಸದಲ್ಲಿ ಸ್ಥಿರಗೊಳಿಸಿದೆ. ಪುರಾಣದಲ್ಲಿ ಪಂಪಾಕ್ಷೇತ್ರ ಅಥವಾ ಪಂಪಾ ಎಂಬುದು ತುಂಗಭದ್ರೆಯ ಇನ್ನೊಂದು ಹೆಸರಿಗಾಗಿದೆ. ಹಲವಾರು ಮುಷಿಗಳು ಪಂಪಾಸರೋವರದಲ್ಲಿ ತಪಗೈದು ಸಂಗತಿಯನ್ನು ಕಾಣಬಹುದು, ಬ್ರಹ್ಮನ ಮಾನಸ ಪುತ್ರಿ ಪಂಪಾ ಎಂತಲೂ ಕರೆಯುವರು, ಅವಳು ಬಹಳ ಸುಂದರಿಯಾಗಿದ್ದಳು, ಪರಶಿವನೇ ಅವಳಿಗೆ ತಕ್ಕವರನೆಂದು ದೇವತೆಗಳು ನಿರ್ಧರಿಸಿದ ನಂತರವೇ ಅವಳು ಶಿವನನ್ನು ಕುರಿತು ಉಗ್ರ ತಪಸ್ಸನ್ನು ಆಚರಿಸಿದಳು. ಕೊನೆಗೆ ಅವಳ ತಪಸ್ಸಿಗೆ ಮೆಚ್ಚಿ ಶಿವನು ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷನಾಗಿ ಅವಳ ಇಷ್ಟವನ್ನು ನೆರವೇರಿಸಿದನು.

ಪರಾಮರ್ಶನ ಗ್ರಂಥಗಳು

- [1] ನಾಗಲೋಟಿಮಠ. ಎಸ್. ಜಿ, ಸತ್ತ ಮೇಲೆ ಸಮಾಜ ಸೇವೆ, ಪ್ರಸಾರಂಗ ಕನ್ನಡ ವಿಶ್ವ ವಿದ್ಯಾಲಯ ಹಂಪಿ, 2016.
- [2] ವಸಂತ. ಅ. ಕುಲಕರ್ಣಿ, ದೇಹ ಕ್ರಿಯೆಯ ಸೋಜಿಗಗಳು, ಪ್ರಸಾರಂಗ ಕನ್ನಡ ವಿಶ್ವ ವಿದ್ಯಾಲಯ ಹಂಪಿ, 2018.
- [3] ಶಂಕರ್ ರಾವ್. ಚ.ನ, ಭಾರತೀಯ ಸಮಾಜದ ಅಧ್ಯಯನ, ಜೈ ಭಾರತ್ ಪ್ರಕಾಶನ ಮಂಗಳೂರು, 2000.

ಗೌರಿಪುರ : ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಅಧ್ಯಯನ.

ಲಕ್ಷ್ಮೀಕಾಂತ

ಪಿಎಚ್.ಡಿ ಸಂಶೋಧನಾ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿ

ಜಾನಪದ ಅಧ್ಯಯನ ವಿಭಾಗ,

ಕನ್ನಡ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ, ಹಂಪಿ, ವಿದ್ಯಾರಣ್ಯ -583276.

ಮೊ.ಸಂ.9900389923, Email-llakshmikantha960@gmail.com

ಪ್ರಸ್ತಾವನೆ.

‘ಗೌರಿಪುರ’ ಗ್ರಾಮವು ತುಮಕೂರು ತಾಲ್ಲೂಕು ಸ್ಥಳದಿಂದ ಆಗ್ನೇಯ ದಿಕ್ಕಿಗೆ 13 ಕಿ.ಮೀ ದೂರದಲ್ಲಿದೆ. ಕಂದಾಯ ಗ್ರಾಮವಾಗಿರುವ ಇದರ ಒಟ್ಟು ಭೌಗೋಳಿಕ ವಿಸ್ತೀರ್ಣ 69.82 ಹೆಕ್ಟೇರ್ಸ್. ಇದು 250 ವರ್ಷಗಳಿಗು ಪ್ರಾಚೀನವಾದ ಇತಿಹಾಸವನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ. ಸ್ಥಳ ಪುರಾಣದ ಪ್ರಕಾರ ಈ ಸ್ಥಳವು ‘ಗೌತಮ’ ಎಂಬ ಋಷಿಯು ತಪಸ್ಸು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದ ಸ್ಥಳವಾಗಿದ್ದು, ಅವರ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿ ಇರುವ ‘ಗೌತಮಾರನಹಳ್ಳಿ’ ಗ್ರಾಮವು ಈ ಗ್ರಾಮಕ್ಕೆ ಹೊಂದಿಕೊಂಡಿದೆ.

‘ಹಳೇಪಾಳ್ಯ’ ಎಂಬುದು ಈ ಗ್ರಾಮದ ಪ್ರಾಚೀನ ಹೆಸರಾಗಿದೆ. ಈಗ ಇರುವ ಗ್ರಾಮವು ಬಹಳ ವರ್ಷಗಳ ಹಿಂದೆ ಜೋಗಿಕಟ್ಟೆ ಎಂಬ ಕೆರೆಯ ಕೋಡಿಯ ನೀರು ಹರಿದು ಹೋಗುವ ತೊರೆಯ ದಡದಲ್ಲಿತ್ತು. ಈ ತೊರೆಯ ನೀರಿನ ರಭಸಕ್ಕೆ ಪ್ರತಿ ವರ್ಷ ಮನೆಗಳು ಕೊಚ್ಚಿ ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದ ಕಾರಣವಾಗಿ ಗ್ರಾಮಸ್ಥರು ಈ ಸ್ಥಳವನ್ನು ತೊರೆದು ಎತ್ತರದ ಪ್ರದೇಶವಾದ ಈಗಿನ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ಬಂದು ನೆಲೆಸಿದರು. ಪ್ರಾರಂಭದಲ್ಲಿ ಐದು ಕುಟುಂಬಗಳು ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದು ನೆಲೆಸಿದವು. ನಂತರದ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಕುಟುಂಬಗಳು ಹೊರಗಿನಿಂದ ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದು ನೆಲೆಸುತ್ತ ಗ್ರಾಮ ವಿಸ್ತರಣೆಯಾಗಿದೆ. ಉಳಿದ ಕುಟುಂಬಗಳು ಈಗಿನ ‘ಗೌತಮಾರನಹಳ್ಳಿ’ ಗ್ರಾಮವಿರುವ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ನೆಲೆಸಿ ಗ್ರಾಮ ನಿರ್ಮಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಾಯಿತು. ಈ ರೀತಿ ರೂಪುಗೊಂಡ ಹಳ್ಳಿಗೆ ‘ಗೌರಮ್ಮ’ ಎಂಬುವವರು ಗ್ರಾಮಕ್ಕೆ ಅಗತ್ಯವಾದ ಮೂಲಭೂತ ಸೌಲಭ್ಯಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸಿಕೊಟ್ಟಿದ್ದಲ್ಲದೆ, ದೇವಾಲಯದ ನಿರ್ಮಾಣಕ್ಕೂ ಸಹಾಯ ಮಾಡಿದ ಕಾರಣವಾಗಿ ಅವರ ಗೌರವಾರ್ಥವಾಗಿ ಗ್ರಾಮಕ್ಕೆ ‘ಗೌರಿಪುರ’ ಎಂಬ ಹೆಸರನ್ನು ಇಡಲಾಗಿದೆ.

ಭೌಗೋಳಿಕವಾಗಿ ಗ್ರಾಮವು ಬಯಲನಾಡಿನ ಪ್ರದೇಶವಾಗಿದೆ. ಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿ ಒಕ್ಕಲಿಗ, ತಿಗಳ, ಮಡಿವಾಳ, ಆಚಾರ್, ಬೆಸ್ತ ಹಾಗೂ ಹೊಲೆಯ ಸಮುದಾಯಗಳಿವೆ. ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಒಕ್ಕಲಿಗ ಹಾಗೂ ತಿಗಳ ಸಮುದಾಯಗಳು ದೊಡ್ಡ ಸಮುದಾಯಗಳಾಗಿವೆ. ಆಚಾರ್ ಜನಾಂಗ ಸಣ್ಣ ಸಮುದಾಯವಾಗಿದೆ. ಹಳ್ಳಿಯ ಪಾರಂಪರಿಕವಾದ ಹಿಡಿತ ಒಕ್ಕಲಿಗ ಸಮುದಾಯದವರಲ್ಲಿದೆ.

ಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿ 125 ಮನೆಗಳಿವೆ. ಒಟ್ಟು ಜನಸಂಖ್ಯೆ 658 ಆಗಿದ್ದು, ಗಂಡು-338, ಹೆಣ್ಣು-320 ಆಗಿರುತ್ತದೆ. ಗ್ರಾಮದ ಮುಖ್ಯ ಕಸುಬು ವ್ಯವಸಾಯವಾಗಿದೆ. ಇದರ ಜೊತೆಗೆ ಹೈನುಗಾರಿಕೆ, ಮೇಕೆ, ಕುರಿ ಸಾಕಾಣಿಕೆ, ತೋಟಗಾರಿಕೆ, ಗಾರೆ ಕೆಲಸ, ಅಡಿಕೆ ಛೇಣಿ ಮೊದಲಾದ ಕಸುಬುಗಳನ್ನು ಅವಲಂಬಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಇದರ ಜೊತೆಗೆ ಸ್ತ್ರೀಯರು ಸ್ತ್ರೀ ಶಕ್ತಿ ಸಂಘ, ಶ್ರೀ ಕ್ಷೇತ್ರ ಧರ್ಮಸ್ಥಳ ಕ್ಷೇಮಾಭಿವೃದ್ಧಿ ಸಂಘ, ಕಳಂಜಿಯಂ ಸಂಘ ಮೊದಲಾದ ಹಣಕಾಸು ಸಂಘ ಸಂಸ್ಥೆಗಳೊಂದಿಗೆ ವ್ಯವಹರಿಸುತ್ತಿದ್ದು, ಆರ್ಥಿಕ ಉಳಿತಾಯ ಮುಂತಾದ ಕಾರ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ತಮ್ಮನ್ನು ತಾವು ತೊಡಗಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ.

ಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿನ ಸಾಮಾಜಿಕ ಜೀವನ ಮತ್ತು ಸಮುದಾಯಗಳಲ್ಲಿನ ಒಡನಾಟಗಳನ್ನು ಗಮನಿಸಿದರೆ, ಹಲವು ಜನಾಂಗಗಳಿದ್ದರೂ ಸೌಹಾರ್ದಯುತವಾಗಿ ಬದುಕನ್ನು ಸಾಗಿಸುತ್ತಿರುವುದು ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ. ಹುಟ್ಟು, ಮದುವೆ, ಸಾವು ಮೊದಲಾದ ಯಾವುದೇ ಕೆಲಸಗಳಾಗಲಿ ಎಲ್ಲರೂ ಒಟ್ಟಿಗೆ ಸೇರಿ ತಮ್ಮ ಕೈಲಾದ ಕೆಲಸಗಳಲ್ಲಿ ತಮ್ಮನ್ನು ತೊಡಗಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ.

ಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿನ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಕೆಲಸ ಕಾರ್ಯಗಳು ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ರೀತಿ ನೀತಿಯಂತೆ ನಡೆಯುತ್ತವೆ. ಜನನದ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಮಗು ಹುಟ್ಟಿದ ತಕ್ಷಣ ಅದನ್ನು ಮೊರ (ಬಿದಿರಿನದು)ದಲ್ಲಿ ಮಲಗಿಸಿ ಮುತ್ತೈದೆಯರು ಹರಸುವುದು ಎಲ್ಲ ಸಮುದಾಯದವರಲ್ಲಿಯೂ ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ. ನಂತರ ತೊಟ್ಟಿಲಿಗೆ ಹಾಕುವ ಮುನ್ನ ಒಂದು ಗುಂಡು ಕಲ್ಲನ್ನು ಮೊದಲು ತೊಟ್ಟಿಲೊಳಗೆ ಇಟ್ಟು ತೂಗಿ ಅದನ್ನು ತೆಗೆದ ನಂತರ ಮಗುವನ್ನು ಅದರಲ್ಲಿ ಮಲಗಿಸುತ್ತಾರೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಕಾರಣ ತೊಟ್ಟಿಲಲ್ಲಿ ದುಷ್ಟ ಶಕ್ತಿಗಳೇನಾದರೂ ಇದ್ದರೆ ಅವುಗಳಿಂದ ಮಗುವನ್ನು ರಕ್ಷಿಸುವುದೇ ಆಗಿದೆ. ನಂತರ ಸಂಪ್ರದಾಯದಂತೆ ಮಗುವಿಗೆ ಒಂಭತ್ತು ತಿಂಗಳಾದ ಮೇಲೆ ನಾಮಕರಣ ಶಾಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು ನೆರವೇರಿಸುತ್ತಾರೆ.

ಹೆಣ್ಣು ಮಕ್ಕಳು ಋತುಮತಿಯಾದಾಗಿನ ಆಚರಣೆಗಳು ವಿಶೇಷವಾಗಿವೆ. ಒಕ್ಕಲಿಗ ಸಮುದಾಯದಲ್ಲಾದರೆ ಸೋದರ ಮಾವ ಹತ್ತಿಯ ಕೊಂಬೆಯನ್ನು ತಂದು 'ಗುಡ್ಡ' ನ್ನು ಹಾಕುತ್ತಾನೆ. ಗ್ರಾಮದ ಮುತ್ತೈದೆಯರಿಂದ ಸ್ನಾನಾದಿಗಳನ್ನು ಮಾಡಿಸಿದ ನಂತರ ಆಕೆಯನ್ನು ಅದರಲ್ಲಿ ಕೂರಿಸಿ ಒಸಗೆ ಹಾಕುವ ಕ್ರಮಗಳಿವೆ. ಮೊದಲೆಲ್ಲಾ ಏಳು ಅಥವಾ ಒಂಭತ್ತು ದಿನಗಳವರೆಗೆ ಈ 'ಗುಡ್ಡ' ನಲ್ಲಿದ್ದರೆ ಇಂದು ಶಾಸ್ತ್ರಕ್ಕೆಂದು ಒಂದು ದಿನ ಅದರಲ್ಲಿ ಬಿಡುವ ಕ್ರಮವೂ ಇದೆ. ಹೀಗೆ 'ಗುಡ್ಡ' ಗೆ ಬಿಟ್ಟು ನಂತರ ಸಂಪ್ರದಾಯದಂತೆ 'ನಡುಮನೆ ಒಸಗೆ' ಮೊದಲಾದ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳು ಜರುಗಿ ಕೊನೆಯ ದಿನ 'ದೊಡ್ಡ ಒಸಗೆ' ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವಿರುತ್ತದೆ. ಅಂದು ಬಂಧು ಬಳಗ, ಊರಿನವರಿಗೆಲ್ಲ ಭರ್ಜರಿ ಅಡುಗೆ ಊಟದ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಇರುತ್ತದೆ. ಈ ನಡುವೆ ಬೆಲ್ಲ, ಕೊಬ್ಬರಿ ಮೊದಲಾದ ಆಹಾರಗಳನ್ನು ಆಕೆಗೆ ನೀಡಲಾಗುತ್ತದೆ.

ತಿಗಳ ಸಮುದಾಯದವರಲ್ಲಿಯೂ ಇದೇ ರೀತಿಯ ಆಚರಣೆಗಳು ರೂಢಿಯಲ್ಲಿದ್ದಾಗ್ಯೂ ಕೂಡ ಹೆಣ್ಣು ಮಗಳಿಗೆ ಗುಡ್ಡ ಹಾಕಲು ಕುಲಸ್ಥರು ಮತ್ತು ಕಟ್ಟಿ ಮನೆಯ ಅನುಮತಿ ಅಗತ್ಯ. ಅನುಮತಿ ಸಿಗುವವರೆಗೂ ಆಕೆಗೆ ಒಸಗೆ ಮೊದಲಾದ ಯಾವುದೇ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು ನಡೆಸುವಂತಿಲ್ಲ.

ಗ್ರಾಮದ ಯಾವುದೇ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಮದುವೆ ನಿಶ್ಚಯವಾದರೂ ಕೂಡ ಹದಿನೈದು ಇಪ್ಪತ್ತು ದಿನಗಳಿಗೆ ಮೊದಲೇ ಮದುವೆಯವರ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಅಕ್ಕಿ ಮಾಡುವ, ಒಸಗೆ ಸಾಮಾನು ಮಾಡುವ, ಪಾತ್ರೆ-ಪಗಡ ಹೊಂದಿಸುವ, ಸೌದೆ ಒಡೆಯುವ ಮೊದಲಾದ ಕೆಲಸಗಳಲ್ಲಿ ತೊಡಗುತ್ತಾರೆ. ಇವೆಲ್ಲಕ್ಕೂ ಮದುವೆ ಮನೆಯವರು ಹಿಂದಿನ ದಿನವೇ ಎಲೆ, ಅಡಿಕೆ ನೀಡಿ ಮನೆಯ ಕೆಲಸಗಳಲ್ಲಿ ಪಾಲ್ಗೊಳ್ಳಬೇಕೆಂದು ಆಹ್ವಾನಿಸಿರುತ್ತಾರೆ. ಇದೇ ರೀತಿ ಮದುವೆಯ ದಿನವೂ ಕೂಡ ಚಪ್ಪರ ಹಾಕುವ, ಮದುವೆ ಮಂಟಪ ಸಿದ್ಧಪಡಿಸುವ, ಅಡುಗೆ ಕೆಲಸ, ಬಂದ ನೆಂಟರಿಷ್ಟರನ್ನು ಸ್ವಾಗತಿಸುವ ಹೀಗೆ ಎಲ್ಲ ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲೂ ಕೂಡ ತಮ್ಮದೇ ಮಿತಿಗಳಲ್ಲಿ (ತಿಗಳ ಸಮುದಾಯದವರ ಮದುವೆಗಳಲ್ಲಿ ಈ ರೀತಿಯ ಅವಕಾಶಗಳಿಲ್ಲ) ಎಲ್ಲರೂ ಪಾಲ್ಗೊಳ್ಳುವುದು ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಇಂದು ಆಧುನಿಕ ಕಲ್ಯಾಣ ಮಂಟಪಗಳ ಅಬ್ಬರದಲ್ಲಿ ಇವು ಕಣ್ಮರೆಯಾಗುತ್ತಿದ್ದರೂ, ಅಪರೂಪಕ್ಕೊಮ್ಮೆ ಹಳ್ಳಿಗಳಲ್ಲಿ ಮನೆಯ ಮುಂದೆ ಮದುವೆಗಳು ನಡೆದಾಗ ಮತ್ತೆ ಹಿಂದಿನ ಸಂತಸದ ಕ್ಷಣಗಳನ್ನು ನೆನೆದು ಗಂಟೆಗಟ್ಟಲೆ ಹರಟುವುದನ್ನು ಕಾಣಬಹುದು.

ಇದೇ ರೀತಿ ಹಳ್ಳಿಯಲ್ಲಿ ಯಾವುದೇ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಸಾವು ನೋವುಗಳು ಸಂಭವಿಸಿದರೂ ಆ ಮನೆಯವರನ್ನು ಬಿಟ್ಟು, ಉಳಿದ ಕೋಮಿನ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳು ಶವ ಸಂಸ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಅಗತ್ಯವಾದ ಶವದ ಮನೆಯನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಿಕೊಡುವ, ಆ

ಮನೆಯವರಿಗೆ ಅಡುಗೆ ಮಾಡಿಕೊಡುವ ಹಾಗೂ ಅವರ ದುಃಖದಲ್ಲಿ ಭಾಗಿಯಾಗುವ ಬಾಂಧವ್ಯ ಇಂದಿಗೂ ಉಳಿದುಕೊಂಡು ಬಂದಿದೆ.

ಸಂಸ್ಕಾರದ ಆಚರಣೆಗಳನ್ನು ಗಮನಿಸಿದರೆ ಶವವನ್ನು ಉತ್ತರ-ದಕ್ಷಿಣಾಭಿಮುಖವಾಗಿ ಮಲಗಿಸಿ ಮಣ್ಣು ಮಾಡಲಾಗುತ್ತದೆ. ನಂತರ ಮೂರು ದಿನಕ್ಕೆ ಹಾಲು ತುಪ್ಪ ಬಿಡುವ ಆಚರಣೆ ನಡೆಯುತ್ತದೆ. ಹನ್ನೊಂದು ದಿನಗಳ ನಂತರ ತಿಥಿ ಕಾರ್ಯವಿದ್ದು, ಒಕ್ಕಲಿಗ ಸಮುದಾಯವಾದರೆ ಸಿಹಿ ಊಟವನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ತಿಗಳ ಹಾಗೂ ಬೆಸ್ತ ಸಮುದಾಯವರು ಮಾಂಸಾಹಾರವನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಬೆಸ್ತ ಸಮುದಾಯದವರು ತಿಥಿಯ ದಿನದಂದು ಗುಂಡಿ ಪೂಜೆಗೆ ಮಾಂಸದ ಸಾರನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ರಾತ್ರಿ ಸು. ಹನ್ನೆರಡು ಗಂಟೆಗೆ (ಈಗ ಬದಲಾಗಿದೆ) ಹೋಗಿ ಬರುತ್ತಿದ್ದುದಾಗಿ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ.

ಪ್ರಮುಖವಾಗಿ ಗಮನಿಸುವಂತಹ ಅಂಶವೆಂದರೆ ಗ್ರಾಮಕ್ಕೆ ಸೇರಿದಂತೆ ಯಾವುದೇ ರೀತಿಯ ಸ್ಮಶಾನ ಭೂಮಿ ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೂ ಖಾಸಗಿಯವರಿಗೆ ಸೇರಿರುವ 'ಭಂಗಿ ಸಿದ್ಧನ ಹಡ್ಡು' ಎಂಬಲ್ಲಿ ಈ ಗ್ರಾಮದವರು ಯಾವುದೇ ಜಾತಿ ಬೇಧಗಳಿಲ್ಲದೆ ಮರಣ ಹೊಂದಿದವರ ಕಳೆಬರಹವನ್ನು ಬಹು ಹಿಂದಿನಿಂದಲೂ ಮಣ್ಣು ಮಾಡುತ್ತಿರುವುದು ಸಹ ಬಾಳೆಯ ಸಂಕೇತವಾಗಿದೆ.

ಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಅಂಗನವಾಡಿ ಕೇಂದ್ರವಿದೆ. ಸರ್ಕಾರಿ ಕಿರಿಯ ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಪಾಠಶಾಲೆ ಇದ್ದು, ಇಬ್ಬರು ಶಿಕ್ಷಕರಿದ್ದಾರೆ. ಒಟ್ಟು 24 ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ಇಲ್ಲಿ ವ್ಯಾಸಂಗ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಇಲ್ಲಿನ ಬಹುಪಾಲು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ಹೆಣ್ಣು ಮಕ್ಕಳಿದ್ದು, ಈ ಗ್ರಾಮದ ಪೋಷಕರು ಗ್ರಾಮದ ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿರುವ ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಮಾಧ್ಯಮ (ಕಾನ್ವೆಂಟ್‌ಗಳಿಗೆ) ಶಾಲೆಗೆ ತಮ್ಮ ಗಂಡು ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಕಳುಹಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಇದೊಂದು ಬಗೆಯ ತಾರತಮ್ಯ, ಶೋಷಣೆ ಎನಿಸಿದರೂ ಸಹ ಈ ಗ್ರಾಮದ ಸರ್ಕಾರಿ ಶಾಲೆಯು ಉಳಿದಿರುವುದೇ ಈ ಹೆಣ್ಣು ಮಕ್ಕಳಿಂದ ಎಂಬುದು ವಿಪರ್ಯಾಸವಾದರೂ ಕಟು ಸತ್ಯ.

ಇಲ್ಲಿನ ಜನರು ದೇವರಾಯನದುರ್ಗದ ಲಕ್ಷ್ಮೀ ನರಸಿಂಹಸ್ವಾಮಿ, ಶೆಟ್ಟಿಹಳ್ಳಿಯ ಆಂಜನೇಯ ಸ್ವಾಮಿ, ತಿರುಪತಿಯ ವೆಂಕಟರಮಣ ಸ್ವಾಮಿಯ ಭಕ್ತರಾಗಿದ್ದು, ಪ್ರತಿ ವರ್ಷ ಆ ದೈವಗಳಿಗೆ ನಡೆದುಕೊಳ್ಳುವರು. ನರಸಿಂಹಸ್ವಾಮಿ ಮತ್ತು ಆಂಜನೇಯ ಸ್ವಾಮಿ ಜಾತ್ರೆಗಳಂದು ತಮ್ಮ ಮನೆಗಳಲ್ಲಿ 'ಹರಿಸೇವೆ' ಮಾಡಿ ನಂತರ ಬೆಳಿಗ್ಗೆ ತೇರಿಗೆ ಹೋಗುವರು.

ಹರಿಸೇವೆಯ ದಿನ ಮನೆಗಳಲ್ಲಿ 'ಆರತಿ' ಮಾಡಿ, ಹಲಸಿನ ಹಣ್ಣಿನ 'ರಸಾಯನ' ಮಾಡಿಕೊಂಡು, ಮನೆಗಳಲ್ಲಿ ಮಾಡಿದ ಆರತಿಗಳೊಂದಿಗೆ ದಾಸಪ್ಪನ ಜೊತೆ ಊರಿನ ಗ್ರಾಮ ದೇವತೆಯಾದ ಕಾಳಘಟ್ಟಮ್ಮನವರ ದೇವಾಲಯದ ಬಳಿ ಬಂದು ಪೂಜೆ ಸಲ್ಲಿಸಿ ಅಲ್ಲಿಂದ ಕಣಕ್ಕೆ ಬರಲಾಗುತ್ತದೆ. ಇಲ್ಲಿ ಆರತಿಗಳನ್ನು ಸಾಲಾಗಿ ಇಟ್ಟು, 'ಧೂಪದ ಸೇವೆ' ನಡೆಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ಇಲ್ಲಿನ ಪ್ರಮುಖ ಆಕರ್ಷಣೆ ದಾಸಪ್ಪನ ಜೊತೆಗಿನ 'ಪರೇವು' (ಮಣೇವು) ಆಡಿಸುವ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ. ಕಣದ ಮಧ್ಯಭಾಗದಲ್ಲಿ ದೊಡ್ಡದೊಂದು ಬಿಳಿ ಪಂಚೆಯನ್ನು ಹಾಸಿ ಅದರ ಎರಡು ತುದಿಗಳಲ್ಲಿ ಮೊದಲು ರಸಾಯನವನ್ನು ಇಟ್ಟು ನಂತರ ಮಧ್ಯಭಾಗದಲ್ಲಿ ಹಲವು ಕಡೆ ಇಟ್ಟು, ನಂತರ ದಾಸಪ್ಪ ಮಕ್ಕಳು, ಮರಿಗಳನ್ನದೆ ಎಲ್ಲರ ಜೊತೆ ಆರತಿಗಳನ್ನು ಮೂರು ಸುತ್ತು ಪ್ರದಕ್ಷಿಣೆ ಹಾಕುತ್ತ, ಕಕ್ಕೆ ಸೊಪ್ಪಿನಿಂದ ಬಾರಿಸುತ್ತ, 'ಹೋಲ್ಯೆ', 'ಹೋಲ್ಯೆ', 'ಹೋಲಿ ಪರಾಕು' ಎಂದು ಕೂಗುತ್ತ ಕೊನೆಗೆ 'ಹೂ' ಎಂದಾಗ ಎಲ್ಲರೂ ಓಡಿ ಬಂದು ಬಾಯಿ ಹಾಕಿ ರಸಾಯನವನ್ನು ತಿನ್ನುವರು. ಹೀಗೆ ಮೂರು ಅಥವಾ ಒಂಭತ್ತು ಸಲ ನಡೆಯುವುದು. ನಂತರ ತಮದ ಹಣ್ಣು ಕಾಯಿ, ಕರ್ಪೂರ, ಸಾಬ್ರಾಣಿಗಳಿಂದ ತಮ್ಮ ಮನೆ ದೇವರನ್ನು ಪೂಜಿಸಿ ಮನೆಗೆ ವಾಪಸ್ಸಾಗುತ್ತಾರೆ. ಹೀಗೆ ಬರುವಾಗ ಉಳಿದ ರಸಾಯನವನ್ನು ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಹಂಚುತ್ತಾರೆ. ಉಳಿದ ಕೋಮಿನ ಜನರನ್ನು ಅಂದು ಮನೆಗೆ ಕರೆದು ಊಟಕ್ಕೆ ನೀಡುವ ಸಂಪ್ರದಾಯ ಇಂದಿಗೂ ಉಳಿದಿದ್ದು, ಮುಂದುವರೆದುಕೊಂಡು ಬಂದಿದೆ.

ಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿ 'ಯುಗಾದಿ' ಹಬ್ಬವನ್ನು ಸಡಗರದಿಂದ ಆಚರಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ಅದು ಹೊಸ ವರ್ಷದ ಸ್ವಾಗತವೂ ಆಗಿದೆ. ಅಂದು ಮುಂಜಾನೆಯೆ ಎದ್ದು ಎಣ್ಣೆ ಸ್ನಾನಾದಿಗಳಾದ ನಂತರ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಪೂಜೆ ಮುಗಿಸಿ ಗ್ರಾಮ ದೇವತೆಯ ದೇವಾಲಯದಲ್ಲಿ 'ಬೇವು ಬೆಲ್ಲ ತಿದ್ದಿಸಿಕೊಂಡು' ಬರಲು ಹೊರಡುವರು. ತಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿ ಪೂಜಾ ಸಾಮಗ್ರಿಗಳನ್ನು ಇಟ್ಟುಕೊಂಡು ಜೊತೆಗೆ ಕಡಲೆಪುರಿಯನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಅದಕ್ಕೆ ಕಡಲೆ, ಬೆಲ್ಲ, ಬೇವಿನ ಎಲೆ, ಬೇವಿನ ಹೂ ಮೊದಲಾದವುಗಳನ್ನು ಬೆರಸಿಕೊಂಡು ಹೋಗಿ ದೇವಾಲಯದಲ್ಲಿ ಪೂಜೆ ಮಾಡಿಸಿಕೊಂಡ ನಂತರ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಅದನ್ನು ಹಂಚಿ ತಿನ್ನುವರು.

ಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀ ಆದಿಶಕ್ತಿ ಕಾಳಘಟ್ಟಮ್ನವರ ದೇವಾಲಯವಿದೆ. ಮೂಲದಲ್ಲಿ ಈ ದೈವವನ್ನು 'ಕುನ್ನಾಲ' ಎಂಬ ಸ್ಥಳದಿಂದ ತಂದು ಈ ಹಳ್ಳಿಯಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಷ್ಠಾಪಿಸಿರುವುದು ತಿಳಿದುಬರುತ್ತದೆ. ಪ್ರತಿ ವರ್ಷ ಶೆಟ್ಟಿಹಳ್ಳಿಯ ಆಂಜನೇಯ ಸ್ವಾಮಿ ಹಾಗೂ ಗೌತಮಾರನಹಳ್ಳಿಯ ಬಸವಣ್ಣನ ಜಾತ್ರೆಗಳು ಜರುಗಿದ ನಂತರ ಏಪ್ರಿಲ್-ಮೇ ತಿಂಗಳಿನಲ್ಲಿ ಅದರಲ್ಲು ಯುಗಾದಿ ಹಬ್ಬದ ತರುವಾಯ ವಿಜೃಂಭಣೆಯಿಂದ ಜಾತ್ರಾ ಮಹೋತ್ಸವ ಜರುಗುತ್ತದೆ. ಹಿಂದೆ ಪ್ರತಿ ವರ್ಷ ರಥೋತ್ಸವ ಜರುಗುತ್ತಿದ್ದು, ಈಗ ಅದು ನಿಂತು ಹೋಗಿದೆ. ದೇವಾಲಯದ ಮುಂದೆ ಇರುವ ತೇರಿನ ಸಾಮಾನುಗಳು ಹಾಗೂ ರಥದ ಚಕ್ರಗಳು ಇದಕ್ಕೆ ಮೂಕ ಸಾಕ್ಷಿಯಾಗಿವೆ.

ಪ್ರತಿ ವರ್ಷ ಜಾತ್ರೆಗೆ 'ಸಾರಿಕ್ಕುವ' (ಜಾತ್ರೆಯ ದಿನಾಂಕವನ್ನು ನಿಗದಿಗೊಳಿಸುವುದು) ಮೂಲಕ ಚಾಲನೆ ನೀಡಲಾಗುತ್ತದೆ. ಇಪ್ಪತ್ತು ದಿನ ಅಥವಾ ಒಂದು ತಿಂಗಳಿಗೆ ಮೊದಲೆ ಗ್ರಾಮದ ಎಲ್ಲ ಕೋಮಿನ ಯಜಮಾನರು ಹಾಗೂ ಗ್ರಾಮಸ್ಥರು ಒಂದೆಡೆ ಸೇರಿ ಜಾತ್ರಾ ದಿನಾಂಕವನ್ನು ನಿಗದಿಪಡಿಸುತ್ತಾರೆ. ಯಾವುದೇ ಕಾರಣಕ್ಕೂ ಈ ದಿನಾಂಕವನ್ನು ಬದಲಾಯಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ಒಂದು ವೇಳೆ ಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿ 'ಕಳಸ' ಮತ್ತು 'ಘಟ್ಟಿಗಡಿ' ಹೊರಡುವ ಯಜಮಾನ್ ದಿ.ಕೆಂಪಯ್ಯನವರ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲವೆ ಅವರ ಅಣ್ಣ ತಮ್ಮಂದಿರ ಮನೆಗಳಲ್ಲಿ ಯಾವುದಾದರೂ ಸೂತಕಗಳು ಸಂಭವಿಸಿದರೆ ಮಾತ್ರ ದಿನಾಂಕವನ್ನು ಮುಂದೂಡುತ್ತಾರೆ. ಇದರ ಹೊರತು ಇನ್ನಾವುದೇ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಬದಲಾಯಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ಹೀಗೆ ದಿನಾಂಕವನ್ನು ಗೊತ್ತುಪಡಿಸಿದ ನಂತರ 'ಊರ ಮುಂದಿನ ಹಣ' ವೆಂದು ಜಾಜ್ರಾ ಖರ್ಚಿಗೆ ಮನೆಗೆ ಇಂತಿಷ್ಟು ಎಂದು ಹಣವನ್ನು ನಿಗದಿಗೊಳಿಸಿ ತಮಟೆಯ ಮೂಲಕ ಊರ ತುಂಬ ಸಾರಲಾಗುತ್ತದೆ. ಇಲ್ಲಿಂದ ಅಧಿಕೃತವಾಗಿ ಜಾತ್ರಾ ತಯಾರಿಗಳು ಪ್ರಾರಂಭವಾಗುತ್ತವೆ. ಈ ನಡುವೆ ಊರಿನಲ್ಲಿ ಹರಳು(ಹಳ್ಳು) ಉರಿಯುವುದಾಗಲಿ, ಘಾಟು ಇಡುವುದಾಗಲಿ ನಿಷಿದ್ಧ.

ಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿ ಕಾಳಘಟ್ಟನವರ ಜಾತ್ರೆಯು ನಾಲ್ಕು ದಿನಗಳವರೆಗೆ ಜರುಗುತ್ತದೆ. ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಸೋಮವಾರ, ಮಂಗಳವಾರ, ಬುಧವಾರ ಹಾಗೂ ಗುರುವಾರಗಳೆಂದೆ ನಡೆಯುವುದು ವಾಡಿಕೆ.

ಸೋಮವಾರದ ದಿನದ ಜಾತ್ರಾ ವಿಶೇಷತೆಗಳು.

ಈ ದಿನವು ಜಾತ್ರೆಯ ಮೊದಲನೆ ದಿನವಾಗಿದ್ದು 'ಕರುಗಲ್ಲು' ಜರುಗುತ್ತದೆ. ಅಂದು ಬೇಗನೆ ಎದ್ದು ಅಂಗಳ ಸಾರಿಸಿ, ತೋರಣ ಕಟ್ಟಿ ಮನೆಯನ್ನು ಸಿಂಗರಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ಜೊತೆಗೆ ಗ್ರಾಮದ ಮನೆಗೊಬ್ಬರಂತೆ ದೇವಾಲಯದ ಮುಂದೆ ಹಸಿರು ಚಪ್ಪರ, ಬಾಳೆ ಕಂದು ಕಟ್ಟುವುದು, ದೇವಾಲಯ ಸಿಂಗರಿಸುವ ಕೆಲಸಗಳಲ್ಲಿ ಪಾಲ್ಗೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ.

ಈ ದಿನದಂದು ಜಾತ್ರಾ ವಿಧಿ ವಿಧಾನಗಳು ಮಧ್ಯಾಹ್ನ ಹನ್ನೆರಡು ಗಂಟೆಯಿಂದ ಪ್ರಾರಂಭವಾಗುತ್ತವೆ. ಮೊದಲು ಅಮ್ಮನವರ ಉತ್ಸವ ಮೂರ್ತಿಯನ್ನು ಮೆರವಣಿಗೆ ದೇವಾಲಯದಿಂದ ಹೊರತಂದು ನೆಲೆ ದೇವರ ದೇವಾಲಯದಲ್ಲಿ ಪೂಜೆ ಮಾಡಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ನಂತರ ಅಲ್ಲಿಂದ ಮಹಾ ಮಂಗಳಾರತಿಗಾಗಿ ಕಳಸದವರ ಮನೆಯಾದ ಯಜಮಾನ್ ದಿ.ಕೆಂಪಯ್ಯನವರ ಮನೆಗೆ ಆಗಮಿಸಿ ಮಹಾ ಮಂಗಳಾರತಿಯನ್ನು ಪಡೆದು, ನಂತರ ನೇರವಾಗಿ 'ಕರುಗಲ್ಲು' ವಿನ ಬಳಿ ತಂದು ದೇವರನ್ನು ಕುಳಿರಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ಈ ದಿನದ ವಿಶೇಷತೆ 'ಕರುಗಲ್ಲಮ್ಮ' ನ ಪೂಜೆ. ಅಂದು ಇಲ್ಲಿ 'ಉಪಾರ' ಹುಯ್ಯಲಾಗುತ್ತದೆ. ಊರಿನ ಪ್ರತಿ ಮನೆಯವರು ಕೂಡ ಸ್ನಾನ ಮಡಿಗಳಿಂದ

‘ಎಡೆ ಅನ್ನು’ ವನ್ನು ಮಾಡಿ ಒಂದು ಬಟ್ಟಲಿಗೆ ಹಾಕಿಕೊಂಡು, ಅದಕ್ಕೆ ಮೊಸರು ಬಿಟ್ಟುಕೊಂಡು, ಅದರ ಸುತ್ತಲು ಬೇವಿನ ಸೊಪ್ಪು ಚುಚ್ಚಿಕೊಂಡು, ಬಿಳಿ ಕಣಗಿಲೆ ಹೂವುಗಳನ್ನು ಅಂಚಿ ಕಡ್ಡಿಗೆ ಏರಿಸಿ ಅದನ್ನು ಉಪಾರಕ್ಕೆ ಸಿಂಗರಿಸಿಕೊಂಡು, ಪೂಜಾ ಸಾಮಗ್ರಿಗಳೊಂದಿಗೆ ಕರುಗಲ್ಲುವಿನ ಬಳಿಗೆ ಬರಲಾಗುತ್ತದೆ. ಕೈವಾಡದವರು ಪ್ರತಿ ಬೀದಿಗಳಿಗೂ ಹೋಗಿ ‘ಉಪಾರ’ ಗಳನ್ನು ಹೊರಡಿಸಿಕೊಂಡು ಬರುತ್ತಾರೆ. ಇದರ ಜೊತೆಗೆ ಅಂದು ಗ್ರಾಮದ ಎಲ್ಲ ದನಗಳನ್ನು ಮಯ ತೊಳೆದು, ಬಣ್ಣ ಬಣ್ಣದ ವಸ್ತ್ರಗಳಿಂದ ಸಿಂಗರಿಸಿ ದೇವಾಲಯದ ಬಳಿ ಕರೆತರಲಾಗುತ್ತದೆ.

ಈ ರೀತಿ ಎಲ್ಲರು ಬಂದ ಮೇಲೆ ದೇವಾಲಯವನ್ನು ಮೂರು ಸುತ್ತು ಪ್ರದಕ್ಷಿಣೆ ಹಾಕಿಸಿ, ತಂದ ಉಪಾರಗಳನ್ನು ಕರುಗಲ್ಲಿನ ಮುಂದೆ ಬಾಳೆ ಎಲೆಯ ಮೇಲೆ ಸುರಿದು ಪೂಜೆ ಮಾಡಲಾಗುತ್ತದೆ. ಇಲ್ಲಿ ಮೊದಲ ಪೂಜೆ ದಿ.ಕೆಂಪಯ್ಯನವರ ಮನೆಯದಾಗಿರುತ್ತದೆ. (ಕಾರಣ ಊರಿಗೆ ಇದು ತಳಮನೆ ಹಾಗೂ ಯಜಮಾನರು) ನಂತರ ಆಯಾ ಕೋಮಿನ ಯಜಮಾನರ ಉಪಾರ, ಹಾಗೂ ಗ್ರಾಮದ ಉಪಾರಗಳ ಪೂಜೆ ನಡೆಯುತ್ತದೆ. ಪೂಜೆ ಮುಗಿದ ತರುವಾಯ ‘ಕರುಗಲ್ಲು ಬುತ್ತಿ’ ಯನ್ನು ಕಟ್ಟಲಾಗುತ್ತದೆ. ಅಂದರೆ ಸ್ವಲ್ಪ ಅನ್ನ ಅಥವಾ ಶಾವಿಗೆಯನ್ನು ಒಂದು ಸುಲಪಟೆ ಎಲೆಗೆ ಹಾಕಿ ಕಟ್ಟಿ ಕೈವಾಡದವರಲ್ಲೊಬ್ಬನನ್ನು ಕರೆದು ತಣ್ಣೀರಿನಿಂದ ಅಲ್ಲೆ ಮಡಿ ಮಾಡಿಸಿ ಆತನಿಗೆ ಅದನ್ನು ಕೊಡಲಾಗುತ್ತದೆ. ಮಡಿಯಲ್ಲಿಯೇ ಆತ ಯಾರಿಗೂ ತಿಳಿಯದ ಹಾಗೆ ಊರ ಹೊರಗೆ ಹೋಗಿ ಅದನ್ನು ತಿಂದು ಬರಬೇಕು. ಆಗ ಆತ ಜೋರಾಗಿ ಓಡುತ್ತಾನೆ. ಆತನ ಹಿಂದೆ ಊರಿನ ಎಲ್ಲ ದನಗಳನ್ನು ಓಡಿಸಿಕೊಂಡು ಹೋಗಲಾಗುತ್ತದೆ. ಈ ರೀತಿ ಹೋದ ಆತ ಯಾರಿಗೂ ತಿಳಿಯದಂತೆ ಅದನ್ನು ತಿಂದು ಬರುತ್ತಾನೆ. ನಂತರ ಉಳಿದಿರುವ ಉಪಾರವನ್ನು ಊರಾಚೆಗೆ ಬಿಡಲಾಗುತ್ತದೆ. ಪೂಜೆಯಾದ ಮೇಲೆ ದೇವರ ಮೂರ್ತಿಯನ್ನು ರಾತ್ರಿಯವರೆಗೂ ಊರಿನ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳು ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಮನೆಗಳಿಗೆ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗಿ ಕೂರಿಸಿಕೊಂಡು ಪೂಜೆ ಮಾಡಿಸಿ, ಹರಕೆ ನೀಡಿ, ಚರುಪು ಕೊಟ್ಟು ಕಳುಹಿಸುವ ಕ್ರಿಯೆಗಳು ನಡೆಯುತ್ತವೆ. ಇವು ಸೋಮವಾರದ ದಿನದ ಆಚರಣೆಗಳು.

ಮಂಗಳವಾರದ ದಿನದ ಜಾತ್ರಾ ವಿಶೇಷತೆಗಳು ಹಾಗೂ ಆಚರಣೆಗಳು.

ಇದು ಜಾತ್ರೆಯ ಎರಡನೆಯ ದಿನವಾಗಿದ್ದು, ಅಂದು ಮುಂಜಾನೆಯಿಂದಲೇ ಹಲವು ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳು ಜರುಗುತ್ತವೆ. ಅಂದೂ ಸಂಜೆ ಆರು ಗಂಟೆಯವರೆಗೆ ಮನೆ ಮನೆಗೆ ಕೂರಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಕ್ರಿಯೆಗಳು ಮುಗಿದ ನಂತರ ಸರಿಯಾಗಿ ರಾತ್ರಿ ಎಂಟು ಗಂಟೆಯಿಂದ ಪೂಜಾ ವಿಧಿ ವಿಧಾನಗಳು ಪ್ರಾರಂಭವಾಗುತ್ತವೆ. ಅಂದು ಯಜಮಾನ್ ಕೆಂಪಯ್ಯನವರ (ಮಕ್ಕಳ) ಮನೆಯಿಂದ ‘ಗಟ್ಟೆ ಗಡಿಗೆ’ ಯನ್ನು ಹೊರಡಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ಆ ದಿನ ಸಂಜೆಯ ಇವರ ಮನೆಯವರು ಹೊಸ ಮಡಕೆಯನ್ನು ತಂದು, ಅದನ್ನು ಸುಣ್ಣ, ಕೆಮ್ಮಣ್ಣುಗಳಿಂದ ಅಲಂಕರಿಸಿ ಅದರೊಳಗೆ ಹೊಸ ನೀರನ್ನು ತುಂಬಿ, ಬೆಲ್ಲದ ಅಚ್ಚು, ಕಾಸು ಮೊದಲಾದವುಗಳನ್ನು ಹಾಕಿ ಮುಚ್ಚಳ ಮುಚ್ಚಿ, ಮುಚ್ಚಳದ ಮೇಲೆ ಹೊಸ ದೀಪವನ್ನು ಹಚ್ಚಿಡಲಾಡುತ್ತದೆ. ಈ ರೀತಿ ಹಚ್ಚಿಟ್ಟ ದೀಪವು ಗಟ್ಟೆ ಗಡಿಗೇಯನ್ನು ಉರಾಚೆಗೆ ಸಾಗು ಹಾಕುವವರೆಗೂ ಉರಿಯುತ್ತಿರಬೇಕು. ಯಾವುದೇ ಕಾರಣಕ್ಕೂ ಆರಬಾರದು. ಒಂದು ವೇಳೆ ಆ ರೀತಿ ಆರಿಹೋದರೆ ಊರಿಗೆ ಏನೋ ಕೆಡುಕು, ಗಂಡಾಂತರ ಕಾದಿದೆ ಎಂಬುದು ಹಳ್ಳಿಗರ ನಂಬುಗೆಯಾಗಿದೆ. ನಂತರ ಆ ಗಟ್ಟೆಯನ್ನು ಬಾಳೆಎಲೆ ಹಾಸಿ ಅದರ ಮೇಲೆ ನವಧಾನ್ಯಗಳನ್ನು ಸುರಿದು ಅದರ ಮೇಲೆ ಗಟ್ಟೆಯನ್ನು ಇಟ್ಟು, ಈ ಮನೆತನದವರು ಮೊದಲು ಪೂಜೆಯನ್ನು ಸಲ್ಲಿಸುತ್ತಾರೆ. ಇದಾದ ನಂತರ ಅಮ್ಮನವರ ಉತ್ಸವ ಮೂರ್ತಿಯೊಂದಿಗೆ ಗಟ್ಟೆಯನ್ನು ನಡೆಮುಡಿಯ ಮೇಲೆ ಕರೆ ತಂದು ಊರ ಮಧ್ಯಭಾಗದಲ್ಲಿ ದೇವರ ಉತ್ಸವ ಮೂರ್ತಿ ಇಟ್ಟು ಅದರ ಮುಂದೆ ಗಟ್ಟೆಯನ್ನು ಇಡಲಾಗುತ್ತದೆ. ಮನೆಯಿಂದ ಇಲ್ಲಿಯವರೆಗೆ ಗಟ್ಟೆ ಗಡಿಗೆ ಮತ್ತು ಅದಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ಕೆಂಪಯ್ಯನವರ ಮಗ ಹಾಗೂ ಅವರ ವಂಶಸ್ಥರು ತರುತ್ತಾರೆ. ಇಲ್ಲಿಂದ ನಂತರ ಇದನ್ನು ಗ್ರಾಮದ ಮಡಿವಾಳ ವೃತ್ತಿಯನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸುವವರು ಊರಿನ ಎಲ್ಲೆಗೆ ಸಾಗು ಹಾಕುತ್ತಾರೆ. ಹೀಗೆ ಊರ ಮಧ್ಯೆ ದೇವರನ್ನು ಹಾಗೂ ಗಟ್ಟೆಯನ್ನು ತಂದಿರಿಸಿದ ನಂತರ ಪ್ರತಿ ಬೀದಿಗೂ ಚಾಕರಿಯವರನ್ನು ಕಳುಹಿಸಿ ಉಪಾರವನ್ನು ಹೊರಡಿಸಿಕೊಂಡು ಬರಲಾಗುತ್ತದೆ. ಇಲ್ಲಿಯೂ ದಿ.ಕೆಂಪಯ್ಯನವರ ಮನೆಯ ಉಪಾರವನ್ನು

ಮೊದಲು ಬೆಳಗಲಾಗುತ್ತದೆ. ನಂತರ ಆಯಾ ಕೋಮಿನ ಯಜಮಾನರು ಮತ್ತು ಗ್ರಾಮದವರ ಉಪಾರಗಳನ್ನು ಬೆಳಗಿ ಹುಯ್ಯಲಾಗುತ್ತದೆ. ಇದಾದ ತರುವಾಯದ ಪ್ರಮುಖ ಆಚರಣೆ 'ಗಟ್ಟಿ ಮರಿ' ಯನ್ನು (ಇದನ್ನು ಊರ ಮುಂದಿನ ಮರಿ ಎಂದೂ ಕರೆಯುವರು) ಬಲಿ ಕೊಡುವುದು. ಓತವೊಂದನ್ನು ಹೂವು, ಅರಿಶಿನ, ಕುಂಕುಮಗಳಿಂದ ಸಿಂಗರಿಸಿ, ಯಜಮಾನರು ತೀರ್ಥವನ್ನು ಅದರ ಮೇಲೆ ಹಾಕುತ್ತಾರೆ. ಅದು ಒದರಿದರೆ ದೇವಿಗೆ ಜಾತ್ರೆ ಹಾಗೂ ಬಲಿಗಳೆರಡೂ ತೃಪ್ತಿ ತಂದಿವೆ ಎಂದರ್ಥ. ಒಂದು ವೇಳೆ ಒದರದೆ ಸುಮ್ಮನೆ ನಿಂತರೆ ದೇವಿ ಮುನಿದಿದ್ದಾಳೆಂದು ಹರಕೆಯನ್ನು ಹೊರುವರು. ಯಾವುದೇ ಕಾರಣಕ್ಕೂ ಮರಿ ಒದರದಿದ್ದರೆ ಬಲಿ ಕೊಡುವುದಿಲ್ಲ, ಒದರುವವರೆಗೂ ಕಾಯುತ್ತಾರೆ. ಈ ರೀತಿ 'ಗಟ್ಟಿ ಮರಿ' ಯನ್ನು ಬಲಿಕೊಟ್ಟ ನಂತರ ಅದರ ರಕ್ತ ಮಿಶ್ರಿತವಾದ ಉಪಾರವನ್ನು ಬಿಳಿ ಪಂಚೆಯಲ್ಲಿ ಗಂಟು ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡು, ಗಟ್ಟಿ ಗಡಿಗೆಯ ಜೊತೆಗೆ ನೀರು, ಪೂಜಾ ಸಾಮಗ್ರಿ ಮೊದಲಾದವುಗಳೊಡನೆ ಅದನ್ನು ಊರಿನಿಂದ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗಿ 'ಎಲ್ಲೆ' (ಊರಿನಿಂದ ಹೊರಗೆ) ಗೆ ಬಿಡಲಾಗುತ್ತದೆ.

ಈ ರೀತಿ ಗಟ್ಟಿಯನ್ನು ಬಿಡಲು ಹೋಗುವಾಗ ಅದಕ್ಕೆ ಯಾರೂ ಎದುರು ತಾಕುವುದಿಲ್ಲ. ಜೊತೆಗೆ 'ಅಟಗಾವು' ಮಾಡುವುದಿಲ್ಲ. ಒಂದು ವೇಳೆ ಆ ರೀತಿ ಮಾಡಿದರೆ ರಕ್ತಕಾರಿ ಸಾಯುವರೆಂದು ನಮ್ಮೂರಿನ ಹಿರಿಯರು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಹೀಗೆ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಹೋದ ಗಟ್ಟಿ, ಉಪಾರ, ನೀರು, ನವಧಾನ್ಯ ಮೊದಲಾದವುಗಳೆಲ್ಲವನ್ನೂ 'ಜೋಗಿಕಟ್ಟಿ' ಕೆರೆಯ ಕೋಡಿಯ ಮುಂದೆ ಇರುವ 'ಈಚಲ' ಮರಗಳ ಕೆಳಗೆ ಇಟ್ಟು, ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ಪೂಜೆ ಮಾಡಿ ಬರಲಾಗುತ್ತದೆ. ಈ ರೀತಿ ಬರುವಾಗ ಯಾವುದೇ ಕಾರಣಕ್ಕೂ ಹಿಂದಿರುಗಿ ನೋಡಬಾರದೆಂದು ನನ್ನ ತಂದೆ ಹಾಗೂ ಹಿರಿಯರು ಹೇಳುವರು. ಕಾರಣ ಆ ರೀತಿ ಇಟ್ಟು ಬಂದ ಉಪಾರ, ಗಟ್ಟಿ, ನೀರು ಮೊದಲಾದವುಗಳನ್ನು ಕಾಳಘಟ್ಟಮ್ಮನವರು ಅಂದು ರಾತ್ರಿ ತನ್ನ ಅಕ್ಕ ತಂಗಿಯರಿಗೆ ಮತ್ತು ಮಾರಿ ದೇವತೆಗಳಿಗೆ ಊಟವನ್ನು ಹಾಕಿ ಅವರನ್ನು ಸಂತೃಪ್ತಿಗೊಳಿಸಿ, ಊರ ಕಡೆಗೆ ಅವರ ಗಮನ ಹರಿಯದಂತೆ ಹಾಗೂ ಊರಿಗೆ ಯಾವುದೇ ರೀತಿಯ ರೋಗ ರುಜಿನಗಳನ್ನು ತಂದೊಡ್ಡದಂತೆ ಮಾಡುತ್ತಾಳೆನ್ನುವುದು ಹಳ್ಳಿಗರ ನಂಬುಗೆಯಾಗಿದೆ.

ಇತ್ತ ಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿ ಗಟ್ಟಿ ಗಡಿಗೆ ಹೊರಗೆ ಹೋದ ಮೇಲೆ ದೇವರನ್ನು ದೇವಾಲಯದ ಜಗುಲಿಯಲ್ಲಿ ಇಳಿಸಿ ಚಾಕರಿಯವರ ಊಟಗಳಾದ ನಂತರ 'ಕಳಸ' (ಹಿತ್ತಾಳೆಯ ಬೋಗುಣಿಯ ಮಧ್ಯಭಾಗದಲ್ಲಿ ಹುಣಸೆ ಹಣ್ಣು ಮೆತ್ತಿ ಅದರ ಮೇಲೆ ಕಳಸದ ಚೊಬನ್ನಿಟ್ಟು, ಅದರೊಳಗೆ ಹೊಸ ನೀರು, ಕಾಸು, ಬೆಲ್ಲ ಹಾಕಿ, ವೀಳ್ಯದ ಎಲೆ ಇಟ್ಟು ಹೊಂಬಾಳೆಯನ್ನಿಡುವುದು ಮತ್ತು ಕಳಸದ ಚೊಬಿನ ಸುತ್ತ ಅಕ್ಕಿಯನ್ನು ಸುರಿದು ಮಾಡಿದ ಶುಭ ಸೂಚಕ ವಸ್ತು) ವನ್ನು ಹೊರಡಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ಅದೆ ಕೆಂಪಯ್ಯನವರ ಮನೆಯಿಂದ ಪೂಜಾ ವಿಧಿ ವಿಧಾನಗಳ ಮೂಲಕ 'ಕಳಸ' ಹಾಗೂ 'ಆರತಿ' (ಕಡಲೆ ಹಿಟ್ಟನ್ನು/ಪುಡಿಯನ್ನು ಬೆಲ್ಲದ ಪಾಕದಿಂದ ಕಲಸಿ, ಎಳ್ಳು, ಕಡಲೆ ಬೀಜ ಮೊದಲಾದವುಗಳನ್ನು ಮಿಶ್ರಣ ಮಾಡಿ ಚೌಕಾಕಾರವಾಗಿ ಮಿದ್ದು ಮಾಡಿದ ತೊಮ್ಮಟದ ಉಂಡೆಗಳು. ಅದನ್ನು ಮತ್ತೆ ಹಿತ್ತಾಳೆಯ ದಬರಿಗೆ ಇಟ್ಟು ಅದರ ಸುತ್ತಲು ಹೊಂಬಾಳೆಯನ್ನು ನಿಲ್ಲಿಸಿ ಹೂವಿನಿಂದ ಅಲಂಕರಿಸಲಾಗಿರುತ್ತದೆ.) ಗಳನ್ನು ಹೊರಗೆ ತಂದು ಕಳಸದ ಮರಿಯನ್ನು ಬಲಿಕೊಡಲಾಗುತ್ತದೆ.

ನಂತರ ಕಳಸ ಹಾಗೂ ಆರತಿಗಳನ್ನು 'ನಡೆ ಮುಡಿ' ಯ ಮೇಲೆ ಕರೆತಂದು ಊರ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಬಿಡಲಾಗುತ್ತದೆ. ತರುವಾಯ ಕೆಂಪಯ್ಯನವರ ವಂಶದವರು ಹಾಗೂ ಉಳಿದ ಪ್ರತಿ ಮನೆಗಳಿಗೂ ಹೋಗಿ ಆರತಿ ಹೊರಡಿಸಿಕೊಂಡು ಬಲಿ ಪಡೆದು ಬರಲಾಗುತ್ತದೆ. ಇಲ್ಲಿಯೂ ಮರಿ ಒದರಲೇ ಬೇಕು. ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಊರಿನ ಆರತಿಗಳನ್ನು ಹೊರಡಿಸಿ, ಬಲಿ ಪಡೆದ ಮೇಲೆ ಎಲ್ಲ ಆರತಿಗಳನ್ನು ಕರೆತಂದು ನೆಲೆ ದೇವರ ದೇವಾಲಯದ ಬಳಿ ಬಿಟ್ಟು, ನಂತರ ಉತ್ಸವ ಮೂರ್ತಿಯು ದಲಿತ ಕೇರಿಗೆ ಪ್ರವೇಶಿಸುತ್ತದೆ. (ಗ್ರಾಮಕ್ಕೆ ಸೇರಿದಂತೆ ಎರಡು ಮನೆ ಮಾತ್ರ ಹೊಲೆಯ ಸಮುದಾಯಗಳಿದ್ದರೂ, ಆಡಳಿತಾತ್ಮಕವಾಗಿ ಗೌತಮಾರನಹಳ್ಳಿಯಲ್ಲಿ ಗುರ್ತಿಸಿಕೊಂಡಿರುವ ಸು.ಮೂವತ್ತು ಮನೆ ಹೊಲೆಯ ಸಮುದಾಯಗಳು ಈ ದೇವಿಯ ಆರಾಧಕರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಜಾತ್ರೆಯ ವಿಷಯವಾಗಿ ಗೌರಿಪುರ ಗ್ರಾಮದ ಜೊತೆ ಸಂಬಂಧವಿರಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದು, ಪ್ರತಿವರ್ಷ ಜಾತ್ರೆಯಲ್ಲಿ ಪಾಲ್ಗೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ.) ಈ

ವೇಳೆಗಾಗಲೆ ಬೆಳಕು ಮೂಡಿ ಸುಮಾರು ಎಂಟು ಗಂಟೆಯಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಈ ರೀತಿ ದಲಿತ ಕೇರಿಗೆ ಬಂದು ಮೊದಲು ಆ ಕೋಮಿನ ಯಜಮಾನರ ಆರತಿ ಹಾಗೂ ಬಲಿಯಾದ ನಂತರ ಉಳಿದ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳ ಮನೆಗಳ ಆರತಿ ಹಾಗೂ ಬಲಿ ಪಡೆದು ಆ ಆರತಿಗಳನ್ನು ಮೆರವಣಿಗೆ ಮೂಲಕ ನೆಲೆ ದೇವರ ದೇವಾಲಯದ ಬಳಿ ಕರೆತರಲಾಗುತ್ತದೆ. ಇದು ಬುಧವಾರದ ದಿನವಾಗಿದ್ದು, ಅಂದು ಬಾಡೂಟವಿರುತ್ತದೆ. ಈ ರೀತಿ ಕರೆ ತಂದ ಎಲ್ಲಾ ಆರತಿಗಳನ್ನು (ದಲಿತರ ಆರತಿಗಳು ಪ್ರತ್ಯೇಕವಾಗಿರುತ್ತವೆ) ಮೂರು ಸುತ್ತು ದೇವಾಲಯ ಪ್ರದಕ್ಷಿಣೆ ಹಾಕಿಸಿ ನಂತರ ಉತ್ಸವ ಮೂರ್ತಿಯನ್ನು ದೇವಾಲಯದೊಳಗೆ ಇಳಿಸಿದ ಮೇಲೆ ಮೊದಲು ಕಳಸದವರ ಮನೆಯ ಆರತಿ ಬೆಳಗಿದ ನಂತರ ಉಳಿದವರ ಆರತಿಗಳನ್ನು ಬೆಳಗಿಸಿ ಕಳುಹಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ಇಲ್ಲಿಗೆ ಜಾತ್ರೆಯ ಬಹುಪಾಲು ಆಚರಣೆಗಳು ಮುಕ್ತಾಯವಾಗುತ್ತವೆ. ಮನೆಗಳಿಗೆ ತೆರಳಿದ ಭಕ್ತರು ಬಂಧು ಬಳಗ ನೆಂಟರಿಷ್ಟರೊಡನೆ ಬಾಡೂಟ ಸವಿದು ನಲಿಯುತ್ತಾರೆ. ಈ ವೇಳೆ ಕಳಸ ನೆಲೆ ದೇವರ ದೇವಾಲಯದಲ್ಲಿಯೆ ಇರುತ್ತದೆ. ಈ ದಿನ 'ಕೈವಾಡ' ದವರು 'ಹೆಂಡದ ರಾಗಿ' ಮತ್ತು ದುಡ್ಡನ್ನು ಎತ್ತುವ (ಪಡೆಯುವ) ಕೆಲಸ ನಡೆಯುತ್ತದೆ.

ಗುರುವಾರದ ದಿನದ ಆಚರಣೆಗಳು

ಈ ದಿನ 'ಧೂಳು ಮೆರವಣಿಗೆ' ಮತ್ತು 'ವಾನ' ವಿರುತ್ತದೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಮೊದಲು ಬೆಳಿಗ್ಗೆಯೆ ಉತ್ಸವ ಮೂರ್ತಿಯೊಂದಿಗೆ ಹೋಗಿ ದೇವಾಲಯದಲ್ಲಿಟ್ಟಿದ್ದ 'ಕಳಸ' ವನ್ನು ಮತ್ತೆ ಕಳಸದವರ ಮನೆಗೆ ತಂದು ಬಿಡಲಾಗುತ್ತದೆ. ನಂತರ ಉತ್ಸವ ಮೂರ್ತಿಯನ್ನು 'ವಾನ' ದ ಮೇಲೆ ತಂದು ಕೂರಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ಇದಾದ ಮೇಲೆ ಧೂಳು ಮೆರವಣಿಗೆ ಪ್ರಾರಂಭವಾಗುತ್ತದೆ. ಅಂದು ಪ್ರತಿ ಮನೆಯಲ್ಲೂ ಹಣ್ಣು ಕಾಯಿ ಮಾಡಿಸಿಕೊಂಡು, ಮಡಿಲಕ್ಕಿ ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾಳೆ ಯಾಯಿ. ಜೊತೆಗೆ 'ಈಡುಗಾಯಿ' ಯೂ ಇರುತ್ತದೆ. ಎಲ್ಲ ಮನೆಗಳಿಂದ ಪೂಜೆಯಾದ ನಂತರ ರಾತ್ರಿಗೆ ಅಮ್ಮನವರ ವಾನವು ರಾಜ ಬೀದಿಗಳಲ್ಲಿ ಮೆರವಣಿಗೆ ಸಾಗುತ್ತದೆ. ಇಲ್ಲಿಗೆ ಆ ವರ್ಷದ ಜಾತ್ರೆ ಸಂಪೂರ್ಣವಾದ ಹಾಗೆ. ನಂತರ ತಿಂಗಳಿಗೆ ಸರಿಯಾಗಿ 'ತಿಂಗಳು ಪರಿಷೆ' ಮಾಡಲಾಗುತ್ತದೆ. ಅಂದೂ ಪ್ರತಿ ಮನೆಗಳಿಗೂ ಹೋಗಿ ಹಣ್ಣು, ಕಾಯಿ, ಮಡಿಲಕ್ಕಿ ಪಡೆಯುವ ರೂಢಿ ಇದೆ. ಅನುಕೂಲಸ್ಥರು ಅಂದು ಸಹ ಬಲಿ ಕೊಡುವರು.

ಧೂಳು ಮೆರವಣಿಗೆಯ ದಿನ 'ಕುರುವು' ಕೇಳುವ, 'ಮರೆ' ಹಾಕಿಸುವ, 'ಹರಕೆ' ಹೊರುವ ಮೊದಲಾದ ಆಚರಣೆಗಳು ಜರುಗುತ್ತವೆ. ದೈವದ ಬಗ್ಗೆ ಗ್ರಾಮದವರಲ್ಲಿ ಅಪಾರ ಭಕ್ತಿ ಹಾಗೂ ನಂಬಿಕೆಗಳಿದ್ದು, ದೈವ ಸತ್ಯವಂತೆ ಎಂದು ತಿಳಿಸುತ್ತಾರೆ. ಏಕೆಂದರೆ ಬಹಳ ವರ್ಷಗಳ ಹಿಂದೆ ಪ್ಲೇಗ್ ಮಾರಿ ಬಂದು ಈ ಗ್ರಾಮದ ಅಕ್ಕ ಪಕ್ಕದ ಗ್ರಾಮಗಳ ಜನ, ಜಾನುವಾರುಗಳು ಸತ್ತು, ಗ್ರಾಮದವರೆಲ್ಲ ಊರನ್ನು ತೊರೆದಾಗ ಈಕೆ ಈ ಗ್ರಾಮದವರಿಗೆ ಅಭಯವನ್ನಿತ್ತು "ಏರಿಸಿದ ಬಾನವನ್ನು ಇಳಿಸುವುದಿಲ್ಲ" ಎಂದು ಬಲಗೈ ಭಾಷೆ ಕೊಟ್ಟು ಹಳ್ಳಿಗರನ್ನು ಊರು ಬಿಡದಂತೆ ರಕ್ಷಿಸಿದ್ದಾಳೆ ಹಾಗೂ ಹೊರಗಿನ ಮಾರಿಗಳನ್ನು ಊರೊಳಗೆ ಬರದಂತೆ ತಡೆದಿದ್ದಾಳೆ. ಈ ಕಾರಣವಾಗಿಯೆ ಪ್ರತಿವರ್ಷ ಗಟ್ಟಿ ಗಡಿಗೆ ಮತ್ತು ಉಪಾರವನ್ನು ಸಾಗು ಹಾಕುವುದು. ಈ ದೇವಿಗೆ ಬಲಿ, ಹರಕೆ, ಕುರುಹು, ಪ್ರಸಾದ ಕೇಳುವ ಆಚರಣೆಗಳು ಜರುಗುತ್ತವೆ. ಈಕೆಗೆ ಪ್ರತಿ ಮಂಗಳವಾರ ಹಾಗೂ ಶುಕ್ರವಾರಗಳಂದು ಪೂಜಾ ಕಾರ್ಯಗಳು ನಡೆಯುತ್ತವೆ. ತುಮಕೂರು, ಬೆಂಗಳೂರು, ಮಾಗಡಿ, ಕುನಿಗಲ್ಲು, ಗುಬ್ಬಿ ಮೊದಲಾದ ಕಡೆ ಈಕೆಯ ಭಕ್ತರಿದ್ದು ಪ್ರತಿ ವರ್ಷ ಜಾತ್ರೆಯ ದಿನ ಬಂದು ಪೂಜೆ ಮಾಡಿಸಿಕೊಂಡು ಹೋಗುತ್ತಾರೆ.

ಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿ ಚಾಕರಿಯವರಿಗೆ, ಪೂಜಾರಿಗೆ, ದಾಸಪ್ಪ ಮತ್ತು ಮಡಿವಾಳರಿಗೆ 'ಅಡದಿ' ನೀಡುವ ಪದ್ಧತಿ ಇದ್ದು, ಹಣ, ರಾಗಿ, ಭತ್ತ, ಅಡಕೆ ಮೊದಲಾದವುಗಳನ್ನು ನೀಡಲಾಗುತ್ತದೆ. ಮಡಿವಾಳರಿಗೆ ಪ್ರತಿವರ್ಷ ಜಾತ್ರೆಯಲ್ಲಿ ಬಲಿ ಕೊಡುವ ಎಲ್ಲ ಮನೆಗಳಲ್ಲಿನ ಮರಿಗಳ ತಲೆಗಳನ್ನು ನೀಡುವ ಪದ್ಧತಿ ಇಂದಿಗೂ ಇದೆ.

ಹಳ್ಳಿಯಲ್ಲಿ ಬಸವ ಜಯಂತಿ ಹಾಗೂ ಶ್ರೀರಾಮನವಮಿಗಳನ್ನು ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಆಚರಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ಅಂದು ಪಾನಕ, ಹೆಸರು ಬೇಳೆ, ಮಜ್ಜಿಗೆಯ ವಿತರಣೆ ಇರುತ್ತದೆ. ಹೆಸರು ಬೇಳೆ ನೀಡಲು ಮುತ್ತುಗದ ಎಲೆ ಬಳಸುವುದು ವಿಶೇಷ.

ಇದಲ್ಲದೆ ಎಲ್ಲ ಹಿಂದೂ ಹಬ್ಬಗಳನ್ನು ಆಚರಿಸುತ್ತಾರೆ. ವರ ಮಹಾಲಕ್ಷ್ಮಿ ಹಬ್ಬದಂದು ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಪೂಜೆ ಮಾಡಿ, ದೇವಸ್ಥಾನಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ಬರುತ್ತಾರೆ. ಅನುಕೂಲಸ್ವರೂ ಮನೆಗಳಲ್ಲಿ ಲಕ್ಷ್ಮಿಯನ್ನು ಪೂಜಿಸುತ್ತಾರೆ. ದೊಡ್ಡ ತಟ್ಟೆ ಅಥವಾ ಬೋಗುಣಿಯಾಕಾರದ ಪಾತ್ರೆಯಲ್ಲಿ ಕಳಸವನ್ನು ಪೂಜಿಸಿ, ಕೆಲವರು ಲಕ್ಷ್ಮಿಯ ಪೋಟೋವನ್ನು ಇಟ್ಟು, ಅದರ ಸುತ್ತಲು ಹಣವನ್ನಿಟ್ಟು, ಪೂಜೆ ಮಾಡಿ, ಮುತ್ತೈದೆಯರಿಗೆ ಅರಿಶಿನ ಕುಂಕುಮ, ಬಳೆಗಳನ್ನು ನೀಡುತ್ತಾರೆ.

'ಗೌರಿ ಗಣೇಶ' ಹಬ್ಬವನ್ನು ಬಹಳ ಸಡಗರದಿಂದ ಆಚರಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ಜೊತೆಗೆ ತವರಿಂದ ಮದುವೆಯಾಗಿ ಹೋಗಿರುವ ಹೆಣ್ಣು ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಹಬ್ಬದ ಹಿಂದಿನ ದಿನವೇ ಹೋಗಿ ಅಣ್ಣ ಅಥವಾ ತಮ್ಮಂದಿರು 'ಬಾಗಿನ' ವನ್ನು ನೀಡಿ ಬರುವರು. ಕೆಲವರು ಮನೆಗಳಲ್ಲಿ ಗಣೇಶ ಮೂರ್ತಿಯನ್ನು ಪ್ರತಿಷ್ಠಾಪಿಸಿ ಪೂಜಿಸಿದರೆ, ಉಳಿದವರು ಸಾಮೂಹಿಕವಾಗಿ ಪ್ರತಿಷ್ಠಾಪಿಸಿ ಪೂಜೆಯನ್ನು ಸಲ್ಲಿಸಿ ತಮ್ಮ ಭಕ್ತಿಯನ್ನು ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸುತ್ತಾರೆ.

ಹಳ್ಳಿಗರು 'ಮಾರ್ನಾಮಿ ಹಬ್ಬ' ವನ್ನು 'ಹಿರಿಯರ ಹಬ್ಬ' ವೆಂದು ಆಚರಿಸುತ್ತಾರೆ. ಅಂದು ತಮ್ಮ ಹಿರಿಯರ ಹೆಸರಲ್ಲಿ ಪೂಜೆ ಸಲ್ಲಿಸಿ ಧೂಪ ಹಾಕುತ್ತಾರೆ. ಒಕ್ಕಲಿಗ ಸಮುದಾಯದವರು ಅಮಾವಾಸ್ಯೆಯಾದ ನಂತರದ ಶನಿವಾರದಂದು ಸಿಹಿ ಅಡುಗೆಯನ್ನು ಮಾಡಿ ಹಬ್ಬವನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಅಂದು ಗ್ರಾಮದವರು ಇವರ ಮನೆಗಳಲ್ಲಿ ಊಟ ಮಾಡಿ ಹೋಗುತ್ತಾರೆ. ತಿಗಳ, ಬೆಸ್ತ ಹಾಗೂ ಉಳಿದ ಸಮುದಾಯದವರು ಈ ಹಬ್ಬದಂದು ಮಾಂಸದ ಅಡುಗೆಯನ್ನು ಮಾಡಿ ಇತರರನ್ನು ಊಟಕ್ಕೆ ಕರೆಯುವ ಪದ್ಧತಿ ಇದೆ.

ಹಿಂದೆ ಈ ಹಬ್ಬದಂದು ಹೊಲ ಗದ್ದೆಗಳ ಬಳಿ ಕೊಟ್ಟು 'ಹಸಿರು ಹಾಕುವ' ಮತ್ತು 'ಬೆಚ್ಚಿನ ಹಬ್ಬ' ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಬೆಳೆಗೆ ಯಾವುದೇ ರೀತಿಯ ರೋಗ ಬಾರದಿರಲೆಂಬುದು ಇದರ ಹಿಂದಿನ ಉದ್ದೇಶವಾಗಿದೆ. ಈಗ ಅದು ಕಣ್ಮರೆಯಾಗಿದ್ದು, ಕೆಲವರು ಮನೆಗಳಲ್ಲಿ ಬಲಿ ಕೊಟ್ಟು ಪ್ರಾಣಿಗಳ ರಕ್ತವನ್ನು ಎಡೆಯಲ್ಲಿ ಬೆರೆಸಿಕೊಂಡು ಹೋಗಿ ಹೊಲ ಗದ್ದೆಗಳಿಗೆ ಎರಚುವುದು ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ.

ಹಳ್ಳಿಯಲ್ಲಿ ವಿಜಯದಶಮಿ ಹಾಗೂ ಆಯುಧ ಪೂಜಾ ಹಬ್ಬಗಳನ್ನು ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಆಚರಿಸುತ್ತಾರೆ. ಮನೆಗಳಲ್ಲಿ ಅಂದು ಪುಸ್ತಕ, ವಾಹನ ಹಾಗೂ ಆಯುಧಗಳನ್ನು ಇಟ್ಟು ಪೂಜಿಸಿದರೆ, ದೇವಾಲಯದಲ್ಲಿ 'ಬನ್ನಿ ಮರ' ಕತ್ತರಿಸುವ ಪುಮುಖ ಆಚರಣೆ ಜರುಗುತ್ತದೆ. ನವರಾತ್ರಿಗೆ ಒಂಭತ್ತು ದಿನಗಳ ಮೊದಲೆ ಕಾಳಘಟ್ಟಮ್ಮ ದೈವವನ್ನು 'ಪಟ್ಟ' ಕ್ಕೆ ಕೂರಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ಈ ರೀತಿ ಪಟ್ಟಕ್ಕೆ ಕೂತ ನಂತರ ಯಾವುದೇ ಮೆರವಣಿಗೆಗಳಾಗಲಿ, ಇನ್ನಿತರ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳಾಗಲಿ ಉತ್ಸಾಹ ಮೂರ್ತಿಯನ್ನು ದೇವಾಲಯದಿಂದ ಹೊರತರಲಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ವಿಜಯ ದಶಮಿಯ ದಿನ 'ಬನ್ನಿ ಮರ ಕತ್ತರಿಸುವ' ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವಿದ್ದು, ದೇವಿಗೆ ಎದುರಾಗಿ ಒಂದು ಬಾಳೆ ಕಂದನ್ನು ನಿಲ್ಲಿಸಿ, ಪುಣ್ಯ ಮಾಡಿ ಅದಕ್ಕೆ ಸುತ್ತಲೂ ಬನ್ನಿ ಮರದ ಚಿಕ್ಕ ಚಿಕ್ಕ ರೆಂಬೆಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟಿಗಾಗುವುದು. ಮೂರು ಬಿದಿರಿನಿಂದ ಮಾಡಿದ ಬಾಣಗಳನ್ನು ಆ ಬನ್ನಿಮರಕ್ಕೆ ಮೂರು ಸುತ್ತು ಪ್ರದಕ್ಷಿಣೆ ಹಾಕುತ್ತ ಚುಚ್ಚಲಾಗುತ್ತದೆ. ಗೌರಿಪುರ ಗ್ರಾಮದ ಪಕ್ಕದ ಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿನ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರೊಬ್ಬರು ಈ ಪೂಜಾ ಕಾರ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಪಾಲ್ಗೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. ಇದಾದ ನಂತರ ಅವರ ಕತ್ತಿಯಿಂದ ಅದನ್ನು ಕತ್ತರಿಸುವ ಮೂಲಕ ಆ ಆಚರಣೆ ಅಲ್ಲಿಗೆ ಮುಕ್ತಾಯವಾಗುತ್ತದೆ. ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲ ಕೋಮಿನ ಯಜಮಾನರು, ಗಟ್ಟಿ ಹಾಗೂ ಕಳಸದ ಮನೆಯವರು, ಎಲ್ಲ ಗ್ರಾಮಸ್ಥರು ಅಲ್ಲಿ ಹಾಜರಿರುತ್ತಾರೆ. ಕೊನೆಗೆ ಅದರಲ್ಲಿನ ಬನ್ನಿ ಪತ್ರಗಳನ್ನು ಕಿತ್ತುಕೊಂಡು ಪೂಜೆ ಮಾಡಿಸಿಕೊಂಡ ಎಲ್ಲ ಭಕ್ತರಿಗೆ ನೀಡಲಾಗುತ್ತದೆ.

ದೀಪಾವಳಿ ಹಬ್ಬವನ್ನು ಮೂರು ದಿನಗಳ ಕಾಲ ಆಚರಿಸುತ್ತಾರೆ. ತಿಪ್ಪಮ್ಮನನ್ನು ಪೂಜಿಸುವುದು, ನೀರು ತುಂಬುವ ಹಬ್ಬ, ನಂತರ ಕೊನೆಯ ದಿನ ಪಟಾಕಿಗಳನ್ನು ಸಿಡಿಸುವುದು ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ. ಈ ಮೂರು ದಿನವೂ ಕೂಡ ಮನೆಯ ಬಾಗಿಲ ಎರಡೂ ಕಡೆ ಸಗಣಿಯ ಉಂಡೆಗಳನ್ನು ಮಾಡಿ ಅದರ ಮೇಲೆ ಮಣ್ಣಿನ ಹಣತೆಯನ್ನು ಇಟ್ಟು ಅದಕ್ಕೆ ಉಚ್ಚಳಿನ ಹೂವು, ಅಣ್ಣೆ ಹೂವು, ಜೋಳದ ತೆನೆಗಳನ್ನು ಚುಚ್ಚಿ ದೀಪವನ್ನು ಹಚ್ಚುತ್ತಾರೆ. ಉಳಿದರೆ ಹೊಸ ಬಟ್ಟೆ, ವಿಶೇಷ ಅಡುಗೆಗಳಿರುತ್ತವೆ.

ಈ ಹಬ್ಬದಲ್ಲಿ ದೇವಾಲಯದ ಪೂಜಾರಿ ಹಾಗೂ ಯುವಕರು ಭಜನೆಯ ಪದಗಳನ್ನು ಹಾಡುತ್ತ, ಪ್ರತಿ ಮನೆಗು ಭೇಟಿ ಕೊಡುತ್ತ, ಅದಕ್ಕೆ ಎಣ್ಣೆ ಹಾಕಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. ಗರುಡ ಗಂಬದ ದೀಪದಿಂದ ಮನೆಯವರ ದೀಪವನ್ನು ಹಚ್ಚಿ ಮುಂದಿನ ಮನೆಗೆ ಹೋಗುವ ಸಂಪ್ರದಾಯವಿದೆ. ಇದಕ್ಕೆ 'ದೀಪ ಕೊಡುವುದು' ಎನ್ನುವರು.

ದೇವಾಲಯದಲ್ಲಿಯೂ ಅಂದು ವಿಶೇಷ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳಿರುತ್ತವೆ. ದೇವಾಲಯದ ಮುಂದೆ ಒಂದು ದೊಡ್ಡ ಕಂಬವನ್ನು ನಿಲ್ಲಿಸಿ ಅದರ ಮೇಲ್ತುದಿಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ದೀಪವನ್ನು ಹಚ್ಚಿಡಲಾಗುತ್ತದೆ. ಅದನ್ನು 'ದೀಪ ಏರಿಸುವುದು' ಎನ್ನಲಾಗುತ್ತದೆ. ಹೀಗೆ ಒಂಭತ್ತು ದಿನಗಳವರೆಗೆ ದೀಪ ಏರಿಸಿ ಪೂಜಿಸಿದ ನಂತರ ಕೊನೆಯ ದಿನ ಗ್ರಾಮದವರೆಲ್ಲ ಸೇರಿ ವಿಶೇಷ ಪೂಜೆ, ಅನ್ನ ಸಂತರ್ಪಣೆಗಳ ಮೂಲಕ ದೀಪೋತ್ಸವವನ್ನು ಏರ್ಪಡಿಸಿ ದೇವಾಲಯದ ಸುತ್ತಲು ದೀಪಗಳನ್ನು ಹಚ್ಚುವ ಮೂಲಕ ತಮ್ಮ ಭಕ್ತಿಯನ್ನು ಅರ್ಪಿಸುತ್ತಾರೆ.

'ಎಳ್ಳು ಬೆಲ್ಲ ತಿಂದು ಒಳ್ಳೆಯ ಮಾತಾಡು' ಎಂಬ ಆಶಯದೊಂದಿಗೆ ಸಂಕ್ರಾಂತಿ ಹಬ್ಬವನ್ನು ಆಚರಿಸುತ್ತಾರೆ. ಗ್ರಾಮದವರು ದೇವಾಲಯದಲ್ಲಿ ಪೂಜೆ ಸಲ್ಲಿಸಿ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಎಳ್ಳು ಬೆಲ್ಲವನ್ನು ಹಂಚುತ್ತಾರೆ. ಮನೆಗಳಲ್ಲಿ ಕಬ್ಬು, ಕಡಲೆಕಾಯಿ, ಗೆಣಸು, ಅವರೆ ಕಾಯಿಗಳನ್ನು ತಿಂದು ನಲಿಯುತ್ತಾರೆ. ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಇದು ರಾಸುಗಳ ಹಬ್ಬವಾಗಿದ್ದು, ಅಂದು ಮುಂಜಾನೆಯ ಮನೆಗಳಲ್ಲಿನ ದನ ಕರುಗಳ ಮೈ ತೊಳೆದು ಅವುಗಳ ಕೊಂಬಿಗೆ ಹರಳೆಣ್ಣೆ ಸವರಿ, ಅರಿಶಿಣ, ಕುಂಕುಮಗಳನ್ನಿಟ್ಟು, ಹೂವುಗಳಿಂದ ಅಲಂಕರಿಸಿ ಪೂಜಿಸಿ ಅವುಗಳ ಆಶೀರ್ವಾದವನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. ಮೊದಲು 'ಕಿಚ್ಚು ಹಾಯಿಸುವ' ಆಚರಣೆ ನಡೆಯುತ್ತಿತ್ತು. ಆದರೆ ಈಗ ನಿಂತು ಹೋಗಿದೆ.

ಕೊನೆಯ ಹಬ್ಬವಾಗಿ ಶಿವರಾತ್ರಿ ಹಬ್ಬವನ್ನು ಭಕ್ತಿ ಗೌರವಗಳ ಮೂಲಕ ಆಚರಿಸುವ ಜನತೆ ಅಂದು ಬೆಳಗ್ಗಿನಿಂದ ಸಂಜೆಯವರೆಗೆ ಉಪವಾಸವಿದ್ದು, ನಂತರ ಸಂಜೆ ಮನೆಗೆ ಬಂದ 'ವಡಾರಯ್ಯ' ನಿಗೆ 'ಒಣಪಡಿ' ಕೊಟ್ಟು ಪೂಜಿಸಿದ ನಂತರ ಊಟ ಸೇವಿಸುವ ಕ್ರಮವಿದೆ. ಇನ್ನು ಕೆಲವರು ಅಂದು ರಾತ್ರಿ ಕೂಡ ಉಪವಾಸ ಮತ್ತು ಜಾಗರಣೆ ಮಾಡುವ ಸಂಪ್ರದಾಯವಿದೆ. ಅಂದು ಗ್ರಾಮದವರು ಹತ್ತಿರದಲ್ಲಿದ್ದ ಕ್ಯಾತ್ಸಂದ್ರದ ಸಿದ್ಧಗಂಗಾ ಮಠದ ಸಿದ್ಧಲಿಂಗೇಶ್ವರ ಸ್ವಾಮಿ ಹಾಗೂ ಮೈದಾಳ ಗ್ರಾಮದ ಬಳಿ ಇರುವ ಅಯ್ಯನಪಾಳ್ಯದ ನಂಜುಂಡೇಶ್ವರ ಸ್ವಾಮಿಯ ದರ್ಶನವನ್ನು ಮಾಡಿ ವಿಶೇಷವಾದ ಪೂಜೆಯನ್ನು ಸಲ್ಲಿಸುವರು. ಉಳಿದಂತೆ ಗ್ರಾಮದೇವತೆಗೆ ಪೂಜೆ ಇದ್ದೇ ಇರುತ್ತದೆ.

ಈ ಗ್ರಾಮದ ಒಕ್ಕಲಿಗ ಸಮುದಾಯದ ನರಸಿಂಹಯ್ಯ (ಪುರಿ ಮೂಟೆ) ಎಂಬುವವರು ನಾಟಿ ಔಷಧಿಗಳನ್ನು ನೀಡುವ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳಾಗಿದ್ದರು. 'ಕೈ ಮಸಕಿ' ಗೆ ಮದ್ದು ಕೊಡುವ, 'ಉಸಿರು ಮದ್ದು ಸೊಪ್ಪು' ಕೊಡುವ, ಅಲ್ಲದೆ ಉಳುಕು ತೆಗೆಯುವ ಕೆಲಸಗಳನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಆದರೆ ಇವರ ಅಕಾಲಿಕ ಮೃತ್ಯು ಜನಪದ ವೈದ್ಯ ಲೋಕಕ್ಕಾದ ನಷ್ಟವೇ ಸರಿ. ಜೊತೆಗೆ ಇವರು ಹಗ್ಗ ಒಸೆಯುವ, ಮಿಣಿ, ಕುಕ್ಕಿ, ಮುಖವಾಡ ಹಾಕುವ ಕೆಲಸಗಳನ್ನೂ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು.

ಇದೇ ಗ್ರಾಮದ ಮಡಿವಾಳ ಸಮುದಾಯದ ವೆಂಕಟಪ್ಪ (ಬಡ್ಡಣ್ಣ) ಮತ್ತು ಆತನ ಮಕ್ಕಳು 'ಚೇಳು' ಕಡಿದರೆ ಔಷಧಿ ನೀಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಆದರೆ ಇಂದಿನ ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ಆಸ್ಪತ್ರೆ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಕಾರಣವಾಗಿ ಅವರು ಇಂದು ಔಷಧಿ ತಯಾರು ಮಾಡಿ ಕೊಡುವ ಕ್ರಮವನ್ನು ನಿಲ್ಲಿಸಿದ್ದಾರೆ ಹಾಗೂ ಮರೆತಿದ್ದಾರೆ. ಕಾರಣ ಒಮ್ಮೆ ಮಾಡಿಟ್ಟ ಔಷಧಿ ಹೆಚ್ಚು ದಿನ ಇರುವುದಿಲ್ಲವೆಂಬುದು. ಹಾಗೂ ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಈ ಔಷಧಿಯನ್ನು ತಯಾರಿಸಲು ಅದು ಬೇಡುವ ಕೆಲವು ಕಟ್ಟು ನಿಟ್ಟಿನ ನಿಯಮಗಳು.

ಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿ 'ಶ್ರೀ ಆದಿಶಕ್ತಿ ಕಾಳಿಕಾದೇವಿ ಹಾಗೂ ವಿನಾಯಕ ಯುವಕ ಸಂಘ (ರಿ.) ಇದ್ದು, ಹಲವು ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳನ್ನು ನಡೆಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ಈ ಸಂಘದ ಮುಖೇನ ಪ್ರತಿವರ್ಷ ಗಣೋತ್ಸವವನ್ನು

ಏರ್ಪಡಿಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ಇತ್ತೀಚೆಗೆ 21 ವರ್ಷಗಳು ತುಂಬಿದ ಕಾರಣವಾಗಿ 21 ಗಣೇಶ ಮೂರ್ತಿಗಳನ್ನು ಪ್ರತಿಷ್ಠಾಪಿಸಿ, ಪೂಜಿಸಿ, ವಿಜೃಂಭಣೆಯಿಂದ ವಿಸರ್ಜಿಸಲಾಯಿತು. ಒಂಭತ್ತು ದಿನಗಳವರೆಗೆ ನಡೆಸಲಾಗುವ ಗಣೇಶನ ಪೂಜಾ ಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿ ಹಲವು ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಏರ್ಪಡಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ಗ್ರಾಮದ ಬೆಸ್ತ ಸಮುದಾಯದ ತಿಮ್ಮಣ್ಣನವರು ಪರಂದರದಾಸರ ಕೀರ್ತನೆಗಳನ್ನು ಹಾಡುತ್ತಿದ್ದುದು ಈ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದ ಮುಖ್ಯ ವಿಶೇಷವಾಗಿತ್ತು. ಆದರೆ ಅವರ ನಿಧನಕ್ಕೆ ಮುನ್ನ ಅವರು ಹಾಡುತ್ತಿದ್ದ ಹಾಡುಗಳನ್ನು ಸೂಕ್ತ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಸಂಗ್ರಹಿಸಿ ದಾಖಲಿಸಲಾಗದ್ದು ನಷ್ಟವೇ ಸರಿ. ಇದಲ್ಲದೆ ಕೋಲಾಟದ ಕಲಾವಿದರಿದ್ದು, ಕೊರವಂಜಿ ಮೊದಲಾದ ಕೋಲಾಟದ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು ನಡೆಸಿಕೊಡುತ್ತಾರೆ.

ಗ್ರಾಮದವರು ನಾಟಕಾಭಿಮಾನಿಗಳೂ ಆಗಿದ್ದು, ಕುರುಕ್ಷೇತ್ರ ಮೊದಲಾದ ನಾಟಕಗಳನ್ನು ಅಭಿನಯಿಸುತ್ತಾರೆ. ಇಲ್ಲಿ ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಗಮನಿಸಬೇಕಾದುದು ಇದು ರಾಜಕೀಯ ಹಳ್ಳಿಯನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸುವುದಕ್ಕಿಂತ ಮುಂಚಿನ ಕಾಲಘಟ್ಟವಾಗಿದ್ದು, ಇಂದು ರಾಜಕೀಯ ಹಸ್ತಕ್ಷೇಪದಿಂದಾಗಿ ಪ್ರತಿ ಕೆಲಸಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಗುಂಪುಗಳು ಏರ್ಪಟ್ಟು, ಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿ ಮೊದಲಿದ್ದ ಸಾಮಾಜಿಕ ಬಾಂಧವ್ಯಗಳಾಗಲಿ, ಸಹೋದರತ್ವಗಳಾಗಲಿ ಉಳಿಯದೆ, ಹಳ್ಳಿ ಗುಂಪುಗಾರಿಕೆಯ ಕೇಂದ್ರವಾಗಿದೆ. ಇನ್ನು ಹಳ್ಳಿಯ ರಾಜಕೀಯ ಚಿತ್ರಣ ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಒಕ್ಕಲಿಗ ಹಾಗೂ ತಿಗಳ ಸಮುದಾಯದವರ ಹಿಡಿತದಲ್ಲಿದೆ. ಇದರ ನಡುವೆಯೂ ನಿಸ್ವಾರ್ಥ ಮನಸ್ಸುಗಳಿದ್ದಾಗ್ಯೂ ಹಳ್ಳಿ ಸಮರ್ಪಕವಾದ ರಸ್ತೆ, ಚರಂಡಿ, ಬೀದಿ ದೀಪ, ನೀರಿನ ಅನುಕೂಲತೆಗಳಿಲ್ಲದೆ ನಲುಗುತ್ತಿದೆ.

ಸಾಕ್ಷರತಾ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿಯೂ ಅಷ್ಟೇನೂ ಹೇಳಿಕೊಳ್ಳುವಂತಹ ಸಾಧನೆ ಕಂಡುಬರುವುದಿಲ್ಲ. ಒಬ್ಬರು ಮಾತ್ರ ಪಿಎಚ್.ಡಿ ಯಂತಹ ಉನ್ನತ ವ್ಯಾಸಂಗವನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಿರುವುದನ್ನು ಹೊರತುಪಡಿಸಿದರೆ, ಇಬ್ಬರು ಎಂ.ಎ, ನಾಲ್ವರು ಬಿ.ಇಡಿ, ಇಬ್ಬರು ಇಂಜಿನಿಯರಿಂಗ್ ಓದಿದವರಿದ್ದು, ಐವರು ಸರ್ಕಾರಿ ನೌಕರರಿದ್ದಾರೆ.

ಉಪಸಂಹಾರ.

ಒಂದು ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಭಿನ್ನತೆ, ಪ್ರತ್ಯೇಕತೆಯೆ ಇಲ್ಲದಂತಿದ್ದ ಹಳ್ಳಿ ಇಂದು ಸಂಪೂರ್ಣ ಬದಲಾಗಿದೆ. ಕಾರಣ ರಾಜಕೀಯ, ಮತ್ತೊಂದು ಕುಡಿತ. ಪಟ್ಟಭದ್ರ ಹಿತಾಸಕ್ತಿಗಳ ಕಾರಣವಾಗಿ ಇರುವ ಸಾರಾಯಿ ಅಂಗಡಿ ಹಳ್ಳಿಗರ ದುಡಿಮೆಯ ಬಹುಪಾಲು ಆದಾಯವನ್ನು ನುಂಗಿ ನೀರು ಕುಡಿಯುತ್ತಿದೆ. ಅದನ್ನು ತಡೆಯಲು ಮಾಡಿದ ಪ್ರಯತ್ನಗಳು ವಿಫಲವಾಗಿವೆ. ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿ ಶಾಲೆ, ಅಂಗನವಾಡಿ ಹಾಗೂ ದೇವಾಲಯಗಳಿದ್ದಾಗ್ಯೂ ಎಗ್ಗಿಲ್ಲದೆ ಸಾರಾಯಿ ಮಾರಾಟ ನಡೆದಿದೆ. ಯಾರೂ ಕೂಡ ಅದರ ಬಗ್ಗೆ ಚಕಾರವೆತ್ತದೆ ಜಾಣ ಕುರುಡು ಪ್ರದರ್ಶಿಸುತ್ತಿದ್ದರೆ, ಮತ್ತೊಂದು ಕಡೆ ರಾಜಕೀಯ ವಜ್ರ ಕವಚ ಇದಕ್ಕೆ ಶ್ರೀರಕ್ಷೆಯಾಗಿದೆ.

ವಕ್ರಗಳ ವಿವರ

	ಹೆಸರು	ಜಾತಿ	ವಯಸ್ಸು	ಗ್ರಾಮ
1.	ನಂಜಣ್ಣ	ಮಡಿವಾಳ	55	ಗೌರಿಪುರ
2.	ಕೃಷ್ಣಪ್ಪ	ಒಕ್ಕಲಿಗ	58	ಗೌರಿಪುರ
3.	ನಂಜಯ್ಯ	ಮಾದಿಗ	67	ಮಂಚಗೊಂಡನಹಳ್ಳಿ
4.	ಕದರಯ್ಯ	ಮಾದಿಗ	75	ಮಂಚಗೊಂಡನಹಳ್ಳಿ
5.	ಸಿದ್ದಗಂಗಮ್ಮ	ಒಕ್ಕಲಿಗ	48	ಗೌರಿಪುರ
6.	ಪುಟ್ಟಣ್ಣ	ಒಕ್ಕಲಿಗ	71	ಗೌತಮಾರನಹಳ್ಳಿ
7.	ಹನುಮಯ್ಯ	ತಿಗಳ	65	ಗೌರಿಪುರ
8.	ದಿ ತಿಮ್ಮಣ್ಣ	ಬೆಸ್ತ	---	ಗೌರಿಪುರ.

ಕನ್ನಡ ಕಾದಂಬರಿಗಳಲ್ಲಿ ಸ್ತ್ರೀ ಸಂವೇದನೆ

ಸೈಯದ್ ಬಿ.

ಪಿಎಚ್.ಡಿ ಸಂಶೋಧಕರು

ಭಾಷಾಂತರ ಅಧ್ಯಯನ ವಿಭಾಗ

ಕನ್ನಡ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ ಹಂಪಿ, ವಿದ್ಯಾರಣ್ಯ-583276

ಮೊ : 9880051998, e-mail : syducta@gmail.com

ಪ್ರಸ್ತಾವನೆ

ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯದ ದೀರ್ಘವಾದ ಇತಿಹಾಸದಲ್ಲಿ ಸ್ತ್ರೀಪರ ಅಲೋಚನೆ, ಕಾಳಜಿ, ಧ್ವನಿ ಹಾಗೂ ರಚನೆ ಕಾಣುವುದು ವಿರಳ. ಪುರುಷ ಪ್ರಧಾನ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಸ್ತ್ರೀಯರಿಗೆ ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಸ್ಥಾನಮಾನ ಸಿಗದ ಕಾರಣ ಪ್ರಾಚೀನ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯವೆಲ್ಲವನ್ನೂ ಶೋಧಿಸಿದರೂ, ಸ್ತ್ರೀಬರಹಗಾರ್ತಿಯರು ಬೆರಳಣಿಕೆ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ಸಿಗುತ್ತಾರೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಕಾರಣವಾದಂತೆ ಆಗಿನ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಕೂಡ ಕಾರಣವಾಗಿದೆ. ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಪಂಪನಿಂದಲೂ ಸ್ತ್ರೀಪರ ಧ್ವನಿ, ಸಂವೇದನೆಯನ್ನು ಗುರುತಿಸಬಹುದು. ಆದರೆ ಸ್ತ್ರೀಪರ ಗಟ್ಟಿ ಧ್ವನಿ ಮೊದಲು ಎತ್ತಿದವರು ವಚನಕಾರರೆಂದರೆ ತಪ್ಪಾಗಲಾರದು. ಇವರು ಲಿಂಗತಾರತಮ್ಯತೆಯನ್ನು ವಿರೋಧಿಸಿ ಸರ್ವರಿಗೂ ಸಮಾನ ಸ್ಥಾನಮಾನ ನೀಡಿದರು. ಇದರಿಂದಾಗಿ ಸ್ತ್ರೀಯರು ಸಾಹಿತ್ಯ ಲೋಕವನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಾಯಿತು. ಅಕ್ಕಮಹಾದೇವಿ ಅಂತಹ ವಚನಕಾರ್ತಿಯರು ಸ್ತ್ರೀಯರ ಮೇಲಿನ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ದಬ್ಬಾಳಿಕೆಗಳನ್ನು ವಚನಗಳ ಮೂಲಕ ವಿರೋಧಿಸಿ ಸ್ತ್ರೀ ಸಂವೇದನೆಗೆ ಧ್ವನಿಯಾದರು.

ಪ್ರಾಚೀನ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಹೆಚ್ಚು ಕವಿಗಳು ರಾಜಶ್ರಯವನ್ನು ಅವಲಂಬಿಸಿದ ಕಾರಣ ಪುರುಷ ಕೇಂದ್ರಿತ ಸಾಹಿತ್ಯಕ್ಕೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಅಧ್ಯತೆ ದೊರೆಯಿತು. ಆದರೆ ಸ್ತ್ರೀಯರಿಗೆ ಇಂತಹ ರಾಜಾಶ್ರಯದ ಅಧ್ಯತೆ ಲಭಿಸಲಿಲ್ಲ. ಆದ್ದರಿಂದ ಸ್ತ್ರೀಯರ ಬರಹಗಳು ವಿರಳವಾಗಿವೆ. ಆದರೆ ಆಧುನಿಕ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಮೇಲೆ ಬೀರಿದ ಸಾಮಾಜಿಕ ಸುಧಾರಣೆ ಚಳುವಳಿ, ಪಾಶ್ಚಾತ್ಯ ಚಿಂತನೆ ಹಾಗೂ ಆಧುನಿಕ ಶಿಕ್ಷಣದ ಪ್ರಭಾವವು ಸ್ತ್ರೀಯರನ್ನು ಸಮಾನ ದೃಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ನೋಡುವಂತೆ ಮಾಡಿತು. ಸ್ತ್ರೀಯರ ಮೇಲೆ ಸಾವಿರಾರು ವರ್ಷಗಳಿಂದ ಸಾಮಾಜಿಕ, ಧಾರ್ಮಿಕ, ರಾಜಕೀಯ, ಆರ್ಥಿಕ ಹಾಗೂ ಇತರ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ನಡೆಯುತ್ತಿದ್ದ ಶೋಷಣೆಗಳ ವಿರುದ್ಧ ಅರಿವು ಮೂಡಿಸುವಂತೆ ಮನೋಧರ್ಮ ಸೃಷ್ಟಿಯಾಯಿತು. ಆಧುನಿಕ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಪಂಥಗಳಾದ ನವೋದಯ, ಪ್ರಗತಿಶೀಲ, ನವ್ಯ, ದಲಿತ-ಬಂಡಾಯದ ಕಾವ್ಯ, ಕಥೆ, ಕಾದಂಬರಿ ಹಾಗೂ ನಾಟಕ ಮುಂತಾದ ಪ್ರಕಾರಗಳಲ್ಲಿ ಸ್ತ್ರೀ ಸಂವೇದನೆಗೆ ವಿಶೇಷವಾದ ಒತ್ತನ್ನು ನೀಡಲಾಗಿದೆ. ಆಧುನಿಕ ಶಿಕ್ಷಣದಿಂದ ಸ್ತ್ರೀ ಬರಹಗಾರ್ತಿಯರೇ ಸಾಹಿತ್ಯ ಲೋಕಕ್ಕೆ ಪ್ರವೇಶಿಸಿದ್ದರಿಂದ ಅವಳ ಮೇಲಿನ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ನಿರ್ಬಂಧಗಳ ಗೊಡೆಗಳನ್ನು ಮುರಿಯುವ, ಮೀರುವ ಪ್ರಯತ್ನಗಳಾದವು. ಅಲ್ಲದೇ ಸ್ತ್ರೀಯರ ಮಾನಸಿಕ ತೊಳಲಾಟ, ನೋವು, ಹತಾಶೆ, ಆಸೆ, ಆಕಾಂಕ್ಷೆಗಳ ಕುರಿತ ಬರಹಗಳು ಹೆಚ್ಚಾದವು. ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಮೊದಲ 'ಸಾಮಾಜಿಕ ಕಾದಂಬರಿ' ಯಾದ 'ಇಂದಿರಾಬಾಯಿ' ಯಿಂದ ಸ್ತ್ರೀ ಸಂವೇದನೆ ಆರಂಭವಾಗಿ 'ಮಾಡಿದ್ದುಣ್ಣೋ ಮಹಾರಾಯಿ', 'ಅಪಸ್ವರ', 'ಅಪಜಯ', 'ಫಣಿಯಮ್ಮ', 'ಮುಕ್ತಿ', 'ಅಕ್ಕ', 'ಕುಸುಮಬಾಲೆ' ಅಂತಹ ಅನೇಕ ಸ್ತ್ರೀ ಸಂವೇದನ ಕೃತಿಗಳು ರಚನೆಯಾದವು. ಇಂದು ಸ್ತ್ರೀ ಸಂವೇದನೆಯನ್ನು ಕುರಿತ ಬರಹ ಹೇರಳವಾಗಿದೆ.

ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಕಾದಂಬರಿ ಪ್ರಕಾರಗಳ ಮೂಲಕ ಸ್ತ್ರೀಸಂವೇದನೆ ಹಿಡಿದಿಟ್ಟವರು ವೆಂಕಟಚಾರ್ಯ ಮತ್ತು ಗಳಗನಾಥರೆಂದರೆ ತಪ್ಪಾಗಲಾರದು. ವೆಂಕಟಚಾರ್ಯರು ಬಂಗಾಳಿಯಿಂದ ಬಂಕಿಮಚಂದ್ರರ ಕೃತಿಗಳ ಆಧಾರದಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ಕೃತಿಗಳನ್ನು ಕನ್ನಡಕ್ಕೆ ತಂದರು. ಇವರ ಕಾದಂಬರಿಗಳಲ್ಲಿ ವಿಧವಾ ಸಮಸ್ಯೆ, ಸ್ತ್ರೀಯರ ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸ ಮತ್ತು ಸಾಮಾಜಿಕ ಸಮಸ್ಯೆಯಂತಹ ವಿಷಯಗಳಿಗೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಆದ್ಯತೆಯಿದೆ. ಆಧುನಿಕ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ 1899ರಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟವಾದ ಗುಲವಾಡಿ ಅವರ 'ಇಂದಿರಾಬಾಯಿ' ಕಾದಂಬರಿ ಸ್ತ್ರೀ ಸಂವೇದನೆಯ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಮಹತ್ವವಾದದ್ದು. ಇದು ಕನ್ನಡದ ಮೊದಲನೆಯ ಸ್ವತಂತ್ರ ಸಾಮಾಜಿಕ ಕಾದಂಬರಿ. ಮೊದಲ ಕಾದಂಬರಿಯಲ್ಲಿಯೇ ವಿಧವ ಸಮಸ್ಯೆಯನ್ನಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ರಚನೆಸಿದುದು ವಿಶೇಷ. ವಿಧವೆ ಹೆಣ್ಣಾದ 'ಇಂದಿರೆ' ಯು ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಎದುರಿಸುವ ದೈಹಿಕ, ಮಾನಸಿಕ ಸಂಘರ್ಷಗಳ ಸಂವೇದನೆಗಳ ಕಾದಂಬರಿಯ ವಸ್ತು. "ಕಾದಂಬರಿಯಲ್ಲಿ ಭೀಮರಾಯ-ಅಂಬಾಬಾಯಿ ಸಮಾಜದ ಭ್ರಷ್ಟತೆಯ ಕೇಂದ್ರವಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಈ ಕೇಂದ್ರದ ಸುತ್ತ ಹಲವಾರು ಮೋಸ, ಅತ್ಯಾಚಾರಗಳ ಪ್ರತಿನಿಧಿಗಳು ತಿರುಗುತ್ತಾರೆ. ಸಂತಮಂಡಳಿಯ ನೀತಿಯ ಸೋಗು, ಮಠಗಳಿಂದ ನಡೆಯುವ ಶೋಷಣೆ, ಅನ್ಯಾಯ, ವೈದ್ಯ-ಜ್ಯೋತಿಷಿಗಳಿಂದ ನಡೆಯುವ ಮೋಸ, ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ರೂಢಿಗೊಂಡ ವಿಷಪ್ರಾಶನದಂಥ ವಾಮಾಚಾರಗಳು- ಇಂಥ ಭ್ರಷ್ಟ ಆಚರಣೆಗಳಿಗೆ ಕಾದಂಬರಿ ಭೂತಗನ್ನಡಿ ಹಿಡಿಯುತ್ತದೆ" (ಜಿ.ಎಸ್.ಆಮೂರ, ಕನ್ನಡ ಕಥನ ಸಾಹಿತ್ಯ : ಕಾದಂಬರಿ,ಪು.ಸಂ.29) ಇಂತಹ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಬೆಂದ ಇಂದಿರೆ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಅನೇಕರಿಂದ ದಬ್ಬಾಳಿಕೆ, ಶೋಷಣೆಗಳಿಗೆ ಒಳಗಾಗುತ್ತ ಹೋಗುತ್ತಾಳೆ. ಜನರನ್ನು ಧರ್ಮದ ಸೋಗಿನಲ್ಲಿ ದಿಕ್ಕು ತಪ್ಪಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಸಂತ ಮಂಡಳಿಯ ಅಧ್ಯಕ್ಷ ಒಂದು ರಾತ್ರಿ ಇಂದಿರೆಯ ಕೋಣೆಗೆ ನುಗ್ಗಿ ಅವಳ ಮೇಲೆ ಅತ್ಯಾಚಾರಕ್ಕೆ ಮುಂದಾಗುತ್ತಾನೆ. ಅವನಿಂದ ಪಾರಾಗಿ ಅಮೃತರಾಯನ ಆಶ್ರಯ ಪಡೆಯುತ್ತಾಳೆ. ಈತನ ಆಶ್ರಯದಲ್ಲಿ ಅವಳ ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸ ಆರಂಭವಾಗಿ ಭಾಸ್ಕರನೆಂಬ ವ್ಯಕ್ತಿಯೊಡನೆ ಪ್ರೀತಿಯಾಗುತ್ತದೆ. ಇವರಿಬ್ಬರ ಪ್ರೀತಿಗೆ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹವಾಗಿ ಅಮೃತಭಾಯಿ ಮತ್ತು ಜಲಜಾಕ್ಷಿ ನಿಲ್ಲುತ್ತಾರೆ. ಇವರಿಬ್ಬರ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹದಲ್ಲಿ ಅವರಿಬ್ಬರು ವಿವಾಹವಾಗುತ್ತಾರೆ. ಗುಲವಾಡಿ ಅವರ ಸ್ತ್ರೀ ಸಂವೇದನೆಯ ದೃಷ್ಟಿಕೋನ ಕ್ರಾಂತಿ ಮೂಡಿಸಬೇಕೆನ್ನುವುದಲ್ಲ. ಆ ಕಾಲಘಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಸ್ತ್ರೀಯರು ಎದುರಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಸಾಮಾಜಿಕ ತಳಮಳ, ಕುರುಡು ಸಂಪ್ರದಾಯದಿಂದ ಉಂಟಾದ ದಾಳಿ ಮುಂತಾದವುಗಳ ವಿರುದ್ಧದ ಟೀಕೆ ಮಾಡುವುದು, ಅರಿವನ್ನು ಮೂಡಿಸುವುದಾಗಿದೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಸಾಕ್ಷಿಯಾಗಿ ಇಂದಿರಾಬಾಯಿ ಕಾದಂಬರಿ ನಿಲ್ಲುತ್ತದೆ. ಉತ್ತರ ಕರ್ನಾಟಕದ ಕೆರೂರು ವಾಸುದೇವಚಾರ್ಯರು 1908ರಲ್ಲಿ ರಚಿಸಿದ 'ಇಂದಿರೆ' ಎಂಬ ಕಾದಂಬರಿ ಸ್ತ್ರೀ ಸಂವೇದನೆ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಮುಖ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ. ಇದು ರಚನೆಯಾದ ಕಾಲಘಟ್ಟದಲ್ಲಿನ ಸಮಕಾಲೀನ ಸಮಸ್ಯೆಗಳಾಗಿದ್ದ ವಿಧವಾವಿವಾಹ, ಸ್ತ್ರೀ ಶಿಕ್ಷಣ ಮತ್ತು ಸ್ತ್ರೀ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯದಂತಹ ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ಇಟ್ಟುಕೊಂಡಿದೆ. ಇಲ್ಲಿ ಇಂದಿರೆಯನ್ನು ಆದರ್ಶ ಮಹಿಳೆಯಾಗಿ ಚಿತ್ರಿಸಿ ಸ್ತ್ರೀ ಶಿಕ್ಷಣದ ಮಹತ್ವವನ್ನು ತಿಳಿಸುವ ಮೂಲಕ ಸ್ತ್ರೀ ಶಿಕ್ಷಣಕ್ಕೆ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಿಸುವ ಪ್ರಯತ್ನ ನಡೆದಿದೆ.

'ಇಂದಿರಾಬಾಯಿ' ಕಾದಂಬರಿ ನಂತರ ಸಾಹಿತ್ಯ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಕಾದಂಬರಿ ಎಂದು ಕರೆಯಬಹುದಾದ ಮೊಟ್ಟಮೊದಲ ಕೃತಿ 'ಮಾಡಿದ್ದುಣ್ಣೋ ಮಹಾರಾಯ' . ಇದು ಕನ್ನಡದ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಕಾದಂಬರಿಗಳ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ಒಂದಾಗಿದೆ. ಪಾಶ್ಚಾತ್ಯ ಸಾಹಿತ್ಯ, ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಪ್ರಭಾವಕ್ಕೆ ಒಳಗಾಗದೇ ದೇಸಿ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಮತ್ತು ಸ್ಥಳೀಯ ಘಟನೆಗಳನ್ನು ಆಧರಿಸಿ ರಚನೆಯಾಗಿರುವ ಕಾದಂಬರಿ ವಾಸ್ತವತೆಗೆ ಹತ್ತಿರವಾಗುತ್ತದೆ. ಮುಮ್ಮಡಿ ಕೃಷ್ಣರಾಜ ಒಡೆಯರ ಕಾಲಘಟ್ಟದಲ್ಲಿ ನಡೆಯುವ ಘಟನೆಗಳನ್ನು ಆಧರಿಸಿಕೊಂಡು ಸೀತಮ್ಮ ಎಂಬ ಹೆಣ್ಣಿನ ನೋವಿನ ಕಥೆಯನ್ನು ಕಾದಂಬರಿ ಕೇಂದ್ರೀಕರಿಸಿಕೊಂಡಿದೆ. ಪಾತಿವ್ರತ್ಯ ಧರ್ಮದ ಮೂರ್ತಿಯಾಗಿ 'ಸೀತಮ್ಮ' ಕಾಣಿಸಿದರೆ. ಫಟಿಂಗನಾಗಿ 'ಅಪ್ಪಾಜಿ' ಕಾಣಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದಾನೆ. ಈ ಎರಡು ಪಾತ್ರಗಳಂತೆ ಮುಖ್ಯ ಪಾತ್ರಗಳಾಗಿ 'ಸದಾಶಿವ ದೀಕ್ಷಿತ' ಮತ್ತು ಅವನ ಮೂರ್ಖ ಹೆಂಡತಿಯಾದ 'ತಿಮ್ಮಮ್ಮ' ನ ಪಾತ್ರಗಳಿವೆ. ಕಾದಂಬರಿಯಲ್ಲಿ ಸೀತಮ್ಮನ ಹಿರಿಮೆ ಬೆಳಗುತ್ತದೆ. ಮೌಢ್ಯಕ್ಕೆ ಸಾಕ್ಷಿಯಾಗಿ ಮಾಟ-ಮಂತ್ರಗಳ ಪ್ರವೇಶವಿದೆ. ಸೀತಮ್ಮ ಅನಾರೋಗ್ಯದಲ್ಲಿದ್ದಾಗ ಅವಳು ಸತ್ತಳೆಂದು ಬಗೆದು ಅಂತ್ಯಸಂಸ್ಕಾರ ಮಾಡಿ ಬರುತ್ತಾರೆ. ಚಿತೆ ಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಹೊತ್ತಿಕೊಂಡಿರುವುದಿಲ್ಲ ಆಗ ಒಬ್ಬ

ಮಂತ್ರವಾದಿ ಆಕೆಯನ್ನು ಬದುಕಿಸುತ್ತಾನೆ. ನೀತಿ ಬೋಧನೆಯ ಉದ್ದೇಶವನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ ಕಾದಂಬರಿ ಅಂದಿನ ಕಾಲಘಟ್ಟದ ಸಾಮಾಜಿಕ, ಧಾರ್ಮಿಕ, ರಾಜಕೀಯ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳಿಂದ ಉಂಟಾದ ಘಟನೆಗಳಿಗೆ ಸಾಕ್ಷಿಯಾಗಿದೆ. ಇಂತಹ ಘಟನೆಗಳಲ್ಲಿ ಸಿಲುಕಿದ ಸೀತಮ್ಮನಂತಹ ಹೆಣ್ಣು ಅನುಭವಿಸುವ ಶೋಷಣೆ, ಯಾತನೆ ಹಾಗೂ ನೋವುಗಳು ಸ್ತ್ರೀ ಸಂವೇದನೆಗೆ ಸಾಕ್ಷಿಯಾಗಿವೆ.

ಶಿವರಾಮ ಕಾರಂತರು ತಮ್ಮ ಕಾದಂಬರಿಗಳಲ್ಲಿ ಸ್ತ್ರೀಲೋಕವನ್ನೇ ಸೃಷ್ಟಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಅವರ ಅನೇಕ ಕಾದಂಬರಿಗಳ ಕೇಂದ್ರಪಾತ್ರ ಸ್ತ್ರೀ ಆಗಿದ್ದಾಳೆ. ಇವರ 'ಮರಳಿಮಣ್ಣಿಗೆ' ಕಾದಂಬರಿಯಲ್ಲಿ ಬರುವ ಸ್ತ್ರೀ ಪಾತ್ರಗಳು ಇವರ ಸ್ತ್ರೀ ಲೋಕದ ಸೃಷ್ಟಿಗೆ ನಿದರ್ಶನ. ಇಲ್ಲಿನ ಸ್ತ್ರೀಯರು ಪ್ರತಿನಿತ್ಯ ಜೀವನದೊಂದಿಗೆ ಹೋರಾಟ ಮಾಡುತ್ತಲೇ ಸಾಗುತ್ತಾರೆ. ಒಂದೊಂದು ಸ್ತ್ರೀಪಾತ್ರಗಳಿಗೂ ಒಂದೊಂದು ಕಥೆಯಿದೆ. ಮೂರು ತಲೆಮಾರಿನ ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿರುವ ಕಾದಂಬರಿ ಒಂದೊಂದು ತಲೆಮಾರಿನ ಸ್ತ್ರೀಯರಲ್ಲಿನ ಬದಲಾದ ಕಾಲದ ತಲ್ಲಣಗಳಿಂದ ಉಂಟಾದ ಸಂವೇದನೆಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟಿಕೊಡುತ್ತದೆ. ಪುರುಷ ಪುಧಾನತೆ ಹೆಣ್ಣನ್ನು ನೋಡುವ ದೃಷ್ಟಿಕೋನಕ್ಕೆ ಕೈಗನ್ನಡಿಯಾಗಿ ಕಾದಂಬರಿ ನಿಲ್ಲುತ್ತದೆ. ಮೊದಲ ತಲೆಮಾರಿನಲ್ಲಿ ಬರುವ ರಾಮ್ಯತಾಳರ ತಂಗಿ 'ಸರಸೋತಿ' (ಸರಸ್ವತಿ) ಚಿಕ್ಕಂದಿನಲ್ಲೇ ಗಂಡನನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡು ನಿರ್ಗತಿಕಳಾಗಿ ಅಣ್ಣನ ಮನೆ ಸೇರಿದ್ದಾಳೆ. ಗಂಡನನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡಿದ್ದ ಇವಳಿಗೆ ಪುನಃ ಮರುವಿವಾಹ ಮಾಡಬೇಕೆನ್ನುವ ಪ್ರಶ್ನೆ ಕಾದಂಬರಿಯಲ್ಲಿ ಯಾರ ಬಾಯಲ್ಲೂ ಬರುವುದಿಲ್ಲ. ಜೊತೆಗೆ ಅವಳಲ್ಲಿಯೂ ಕೂಡ ಅಂತಹ ಆಸೆಗಳು ಮೂಡುವುದಿಲ್ಲ. ಇದಕ್ಕೆ ಸಂಪ್ರದಾಯದಿಂದ ಸೃಷ್ಟಿಯಾಗಿದ್ದ ಸಂಕೋಲೆಗಳ ಕಟ್ಟುಪಾಡು, ನಿರ್ಬಂಧಗಳ ಸೇತುವೆಗಳೇ ನೇರ ಕಾರಣವೆಂದು ಅಭಿಪ್ರಾಯಿಸಬಹುದು. ಇಲ್ಲಿನ ಸ್ತ್ರೀಯರದ್ದು ಬಂಧನದ, ಭಯದ ನಿರ್ಬಂಧಗಳ ಸರಪಳಿಯ ಬದುಕು. ರಾಮ್ಯತಾಳ ಮೊದಲ ಹೆಂಡತಿ 'ಪಾರೋತಿ' ಯನ್ನು (ಪಾರ್ವತಿ) ತನ್ನ ಕೈಗೊಂಬೆಯಾಗಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡಿದ್ದಾನೆ. ಅವನು ಹೇಳಿದ, ತೆಗೆದುಕೊಂಡ ನಿರ್ಧಾರಗಳೇ ಅಂತಿಮ. ಅವುಗಳಿಗೆ ತಲೆ ಹಾಕುವುದಷ್ಟೆ ಇವಳ ಕರ್ತವ್ಯ. ಪಾರ್ವತಿಯ ಜೀವನದ ಪ್ರತಿ ನಿಮಿಷದ ಒಡವೆಗಳೆಂದರೆ ಆ ಅಳುವೆ, ಆನಂದ, ಆ ಮರಳಿನ ದಂಡೆಗಳಾಗಿವೆ. ಇವುಗಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟರೆ ಬೇರೆ ಅವಳಿಗೆ ಇವುಗಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟರೆ ಬೇರೆ ಪ್ರಪಂಚವಿಲ್ಲ. ಗಂಡ ಅನಿಸಿಕೊಂಡವ ಒಂದು ದಿನಕ್ಕೂ ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ ಮಾತನಾಡಲಿಲ್ಲ. ಅವಳ ಇಷ್ಟಕಷ್ಟಗಳನ್ನು ಕೇಳಲಿಲ್ಲ. ಆತನಿಗೆ ಅವನದೇ ಪ್ರಪಂಚವಾಗಿದೆ. ಇಂತಹ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿರುವ ಪಾರ್ವತಿ ಮಾನಸಿಕವಾಗಿ ಅನುಭವಿಸುವ ಯಾತನೆಗಳು ಭೀಕರವೇ ಸರಿ.

ಪಾರ್ವತಿಗೆ ಮಕ್ಕಳಾಗಿಲ್ಲ ಎಂಬ ಕಾರಣದಿಂದ ರಾಮ್ಯತಾಳ 'ಸತ್ಯಭಾಮೆ' ಯನ್ನು ವಿವಾಹವಾಗುತ್ತಾನೆ. ಇನ್ನೊಂದು ವಿವಾಹವಾಗುವ ನಿರ್ಧಾರದ ಬಗ್ಗೆ ತನ್ನ ಹೆಂಡತಿ ಅಥವಾ ತಂಗಿ ಸರಸೋತಿ ಹತ್ತಿರ ಒಮ್ಮೆಯೂ ಚರ್ಚಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ಮದುವೆ ನಿಗದಿಯಾದ ನಂತರ ಅವರಿಬ್ಬರಿಗೆ ತಿಳಿಸುತ್ತಾನೆ. ಅವನ ದೃಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ಹೆಣ್ಣಾದವಳು ತನ್ನ ನಿರ್ಧಾರಗಳಿಗೆ ತಲೆ ಹಾಕಬೇಕು ಎಂಬುದಷ್ಟೆ ಆಗಿದೆ. ಅವನ ಹೆಂಡತಿಯ ಅಭಿಪ್ರಾಯವಾಗಲಿ, ಅವನ ತಂಗಿಯ ಅಭಿಪ್ರಾಯವಾಗಲಿ ಆತನಿಗೆ ಮುಖ್ಯವಲ್ಲ.

ಮಕ್ಕಳಾಗದೇ ಕೊರಗುವ ಪಾರ್ವತಿ ಸತ್ಯಭಾಮೆಗೆ ಮಗುವಾದಾಗ ತುಂಬಾ ಖುಷಿ ಪಡುತ್ತಾಳೆ. ಅವಳಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲಿಯೂ ಅಸೂಯೆ ಎಂಬ ಪ್ರಶ್ನೆಯೇ ಬರುವುದಿಲ್ಲ. ಲಚ್ಚು ತನ್ನ ಮಗ ಎಂದುಕೊಂಡು ಅವನನ್ನು ಪೆಡ್ಲಿಷಿಸುತ್ತಾಳೆ. ಸತ್ಯಭಾಮೆ ಕೆಲವೊಮ್ಮೆ ಮಗುವನ್ನು ಅವಳ ಕೈಗೆ ಕೊಡದೆ ಕಿತ್ತುಕೊಳ್ಳುವಾಗ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿಯೇ ನೋವನ್ನು ಅನುಭವಿಸುತ್ತಾಳೆ. ಒಂದು ದಿನ ಕೂಡ ಸಂಸಾರದ ಸುಖವನ್ನು ಕಾಣದೇ ಗಂಡನನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡಿದ್ದ ರಾಮ್ಯತಾಳರ ತಂಗಿ ಸರೋಸತಿ 'ಲಚ್ಚು' ನಲ್ಲಿಯೇ ತನ್ನ ಮಗನನ್ನು ಕಾಣುತ್ತಾಳೆ. ಮೊದಲ ತಲೆಮಾರಿನ ಸ್ತ್ರೀಪಾತ್ರಗಳೆಲ್ಲವೂ ತನ್ನ ಸುತ್ತಲಿನ ಪ್ರಕೃತಿಯೊಂದಿಗೆ ದಿನನಿತ್ಯ ಬಡಿದಾಡುವುದರ ಜೊತೆಗೆ ಪುರುಷ ಪುಧಾನ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಿಂದ ಆವರಿಸಿಕೊಂಡು ದಮನಕ್ಕೆ ಒಳಗಾಗಿವೆ. ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಗಂಡನಿನ ನಿರ್ಧಾರವೇ ಅಂತಿಮ ಎಂಬ ವಾತಾವರಣದಲ್ಲಿದ್ದಾರೆ. ತಮ್ಮ ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳನ್ನು ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಿದರು ಕೂಡ ಆ ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳಿಗೆ

ಪ್ರಾಮುಖ್ಯತೆ ಇಲ್ಲದ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿದ್ದಾರೆ. ತಮ್ಮ ಬಯಕೆ, ಆಸೆ, ಆಕಾಂಕ್ಷೆಗಳನ್ನು ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗದಂತಹ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿದ್ದಾರೆ. ತಾವು ಜೀವಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಊರುಗಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಬೇರೆ ಪ್ರಪಂಚವನ್ನು ಕಾಣದ ಮುಗ್ಧರಿದ್ದಾರೆ. ಪುರುಷ ಪ್ರಧಾನತೆಯನ್ನು ಪ್ರಶ್ನಿಸುವ, ವಿರೋಧಿಸುವ ಧೈರ್ಯ ಅವರಲ್ಲಿಲ್ಲ. ಅವರಲ್ಲ ಪುರುಷ ಪ್ರಧಾನತೆಯ ನೆರಳಿನಲ್ಲಿಯೇ ಜೀವನ ಸಾಧ್ಯವೆಂದುಕೊಂಡು ಬದುಕುವವರು. ಇವರ ಸಂವೇದನೆಗಳೆಲ್ಲವೂ ಮಾನಸಿಕ ಸಂಘರ್ಷಗಳ ಆಗಿವೆ. ಪುರುಷ ಪ್ರಧಾನತೆ ಮತ್ತು ಸಂಪ್ರದಾಯವನ್ನು ಮೀರುವ, ವಿರೋಧಿಸುವ ಧೈರ್ಯ ಇವರಲ್ಲಿಲ್ಲ. ಅವುಗಳಿಂದ ಹೊರ ಬಂದು ಬದುಕು ಕಟ್ಟಿಕೊಳ್ಳುವುದು ಇವರಿಂದ ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ಇಲ್ಲಿನ ಸ್ತ್ರೀಯರೆಲ್ಲರೂ ಪುರುಷ ಪ್ರಧಾನತೆ ಮತ್ತು ಸಂಪ್ರದಾಯ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡು ಅದರಲ್ಲಿಯೇ ಜೀವನ ಮಾಡುವವರು.

ಆದರೆ ಎರಡನೇ ತಲೆಮಾರಿನ ಸ್ತ್ರೀಯರ ಜೀವನ ಭಿನ್ನವಾದದ್ದು. ಇಲ್ಲಿನ ಸ್ತ್ರೀ ಸಂವೇದನೆಯ ಕೇಂದ್ರಬಿಂದು ನಾಗವೇಣಿ. ಈ ತಲೆಮಾರಿನಲ್ಲಿ ಲಚ್ಚ ಮತ್ತು ನಾಗವೇಣಿ ಪ್ರಮುಖ ಪಾತ್ರಗಳು. ಲಚ್ಚನಿಗೆ ಶ್ರೀಮಂತ ಕುಟುಂಬದ ನಾಗವೇಣಿಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಮದುವೆ ಮಾಡಲಾಗುತ್ತದೆ. ಲಚ್ಚ ಅನೇಕ ಚಟಗಳನ್ನು ಕಲಿತು ಅನೇಕ ರೋಗಗಳಿಗೆ ತುತ್ತಾಗುತ್ತಾನೆ. ಅವನ ರೋಗಗಳೆಲ್ಲವೂ ನಾಗವೇಣಿಗೆ ತಗುಲಿ ಗರ್ಭಪಾತವಾಗುತ್ತದೆ. ನಾಗವೇಣಿ ಲಚ್ಚನಿಂದ ತುಂಬ ನೋವು, ಹಿಂಸೆಗಳನ್ನು ಅನುಭವಿಸಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಲಚ್ಚನನ್ನು ಕುರಿತು "ನನ್ನ ಬಾಳೆ ಕೆಡಿಸಲು ಬಂದ ಪ್ರಾಣಿ" ಎಂದು ಬಗೆದು ಸ್ವತಂತ್ರ ಜೀವನವನ್ನು ಕಟ್ಟಿಕೊಳ್ಳುವಲ್ಲಿ ಯಶಸ್ವಿಯಾಗುವಂತೆ. ಮೊದಲ ತಲೆಮಾರಿನ ಸ್ತ್ರೀಪಾತ್ರಗಳಾದ ಸರಸ್ವತಿ, ಪಾರ್ವತಿ ಹಾಗೂ ಸತ್ಯಭಾಮೆಯರು ಅನಕ್ಷರಸ್ಥರು, ಆಧುನಿಕ ಪ್ರಜ್ಞೆಯಿಂದ ದೂರ ಉಳಿದವರು, ಸ್ವಾವಲಂಬನೆಯ ಬದುಕನ್ನು ಮಾಡಲು ಧೈರ್ಯ ಮಾಡದವರು. ಆದರೆ ಎರಡನೇ ತಲೆಮಾರಿನ ನಾಗವೇಣಿ ಅಕ್ಷರ ಜ್ಞಾನ, ಆಧುನಿಕ ಪ್ರಜ್ಞೆಯನ್ನು ಅರಿತವಳು. ಸ್ವಾವಲಂಬನೆಯ ಬದುಕನ್ನು ಕಟ್ಟಿಕೊಳ್ಳುವ ಧೈರ್ಯ ಮಾಡಿದವಳು. ಲಚ್ಚ ಆಧುನಿಕತೆ ಪ್ರಜ್ಞೆಯನ್ನು ಅರ್ಥಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವಲ್ಲಿ ವಿಫಲನಾದ. ಇವನ ವಿಫಲತೆಯ ಪರಿಣಾಮ ನಾಗವೇಣಿಯ ಮೇಲೆ ಬದುಕಿನಲ್ಲಿ ಬಿರುಗಾಳಿ ಎಬ್ಬಿಸುತ್ತದೆ. ಲಂಪಟನಾದ, ಸ್ವ ಹಿತಾಸಕ್ತಿಯನ್ನು ಬಯಸುವ ಲಚ್ಚ ನಾಗವೇಣಿಯನ್ನು ಮರುಳು ಮಾಡಿ ಅವಳ ಆಸ್ತಿಯೆಲ್ಲವನ್ನು ತನ್ನ ಹೆಸರಿಗೆ ಬರೆಸಿಕೊಂಡು ವಂಚಿಸುತ್ತಾನೆ. ವಂಚನೆಗೆ ಒಳಗಾದ ನಾಗವೇಣಿ ಬೀದಿಗೆ ಬರಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ತನ್ನ ಹೊಲವನ್ನೇ ತಾನು ಗೇಣಿ ಮಾಡಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಇಂತಹ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಮಗನನ್ನು ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡು ಜೀವನ ಸಾಗಿಸುವುದು ಅವಳಿಗೆ ಸವಾಲಾಗಿತ್ತು. ಮಾನಸಿಕವಾಗಿ ಕುಗ್ಗುವುದರ ಜೊತೆಗೆ ಹೊಟ್ಟೆಗೆ ಊಟವಿಲ್ಲದೇ ದೈಹಿಕವಾಗಿ ಸೊರಗಿ ಅರ್ಧಮರ್ಧ ಎಲುಬಾಗಿ ಬದಲಾಗಿದ್ದಳು. ತನ್ನ ಮಗನಿಗೆ ಒಂದು ಹೊತ್ತಿನ ಊಟ ಜೊಡಿಸುವುದು ಕಷ್ಟವಾಗಿತ್ತು. ಇಂತಹ ಕಷ್ಟದಲ್ಲಿ ಅವಳು ತನ್ನ ಗಂಡನ ಬರುವಿಕೆಯ ನಿರೀಕ್ಷೆಯಾಗಲಿ, ಇನ್ನೊಬ್ಬರ ಸಹಾಯದ ನಿರೀಕ್ಷೆಯಾಗಲಿ ಇಟ್ಟುಕೊಳ್ಳಲಿಲ್ಲ. ಅವಳು ಸ್ವಾವಲಂಬಿಯಾದ ಬದುಕನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಾಳೆ. ಶ್ರೀಮಂತ ಕುಟುಂಬದಲ್ಲಿ ಕಷ್ಟಗಳನ್ನೇ ಕಾಣದಿದ್ದ ನಾಗವೇಣಿ ತನ್ನ ಗಂಡನಿಂದ ಮೋಸಕ್ಕೆ ಒಳಗಾಗಿ ಕಷ್ಟಗಳ ಕೊಪಗಳನ್ನೇ ಎದುರಿಸುತ್ತಾಳೆ. ತಂದೆಯ ಆಶ್ರಯದಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ವರ್ಷ ಆಶ್ರಯ ಪಡೆದು ಸಂಗೀತ ಅಭ್ಯಾಸದ ಜೊತೆಗೆ ಸಾಹಿತ್ಯವನ್ನು ಓದುವ ಹವ್ಯಾಸವನ್ನು ಬೆಳೆಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾಳೆ. ಅವಳು ತನ್ನ ಸಿಟ್ಟು ಸೇಡವುಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಪದೇ ಪದೇ ತಂತಿವಾದ್ಯದ ಕೀಲಿ ಕಮಾನುಗಳ ಮೇಲೆ ತೀರಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾಳೆ. ಹೀಗೆ ಮಾಡುವಲ್ಲಿ ಅವಳ ಅಸಹಾಯಕವಾದ ಆಕ್ರೋಶ ಪ್ರತಿಭಟನೆಯಿದೆ. ತನ್ನ ತಂದೆಯ ಮರಣದ ನಂತರ ನಾಗವೇಣಿ ಮಗನೊಂದಿಗೆ ಮರಳಿ ಗಂಡನ ಊರಿಗೆ ಬಂದು ನೆಲೆಸುತ್ತಾಳೆ. ಅವಳು ಮೊದಲಿಗಿಂತಲೂ ಈಗ ಮಾನಸಿಕವಾಗಿ ಪ್ರಬಲವಾಗಿ ಬದಲಾಗಿದ್ದಾಳೆ. ಅವಳ ಪ್ರಪಂಚದಲ್ಲಿ ರಾಮ ಬಿಟ್ಟಾರೆ ಯಾರು ಉಳಿದಿಲ್ಲ. ಕಾಲ ಕಳೆದಂತೆ ರಾಮ ದೊಡ್ಡವನಾಗಿ ಶಿಕ್ಷಣ ಪಡೆದು ವಿದ್ಯಾವಂತನಾಗಿ ಸಮಾಜವನ್ನು ಕಟ್ಟುವ ಅದರ್ಶ ವ್ಯಕ್ತಿಯಾಗುತ್ತಾನೆ. ಇವನು ಅದರ್ಶ ವ್ಯಕ್ತಿಯಾಗಿ ನಿರ್ಮಾಣವಾಗುವಲ್ಲಿ ನಾಗವೇಣಿಯ ಬದುಕಿನ ಅನೇಕ ಸವಾಲುಗಳು ಪ್ರಮುಖ ಕಾರಣವೆಂದರೆ ತಪ್ಪಾಗಲಾರದು. ಕಾದಂಬರಿಯ ತುಂಬೆಲ್ಲ ಸರಸ್ವತಿ, ಪಾರ್ವತಿ, ಸತ್ಯಭಾಮೆ ಹಾಗೂ ನಾಗವೇಣಿ ಅಂತಹ ಸ್ತ್ರೀ ಪಾತ್ರಗಳು ತಮ್ಮ ಬದುಕಿನ ಉದ್ದಕ್ಕೂ ಕಷ್ಟ, ನೋವು,

ಹತಾಶೆಗಳಿಂದ ಜರ್ಜರಗೊಳ್ಳುತ್ತವೆ. ಅಲ್ಲದೇ ಈ ಸ್ತ್ರೀ ಪಾತ್ರಗಳ ಮಧ್ಯೆ ಇರುವ ಹೊಂದಾಣಿಕೆಯ ಮನಸ್ವಿತಿ. ತಮ್ಮ ಅನಿಸಿಕೆ, ನೋವುಗಳನ್ನು ಹಂಚಿಕೊಳ್ಳುವ ಮನಸ್ವಿತಿ ಸ್ತ್ರೀಯರ ಮಧ್ಯೆ ಇರಬೇಕಾದ ಭಾವನಾತ್ಮಕ ಸಂಬಂಧಗಳ ಬೆಸುಗೆಗೆ ಸಾಕ್ಷಿಯಾಗುತ್ತವೆ. ನಾಗವೇಣಿ ಉಳಿದ ಸ್ತ್ರೀಯರಿಗಿಂತ ಭಿನ್ನವಾದ ಬದುಕನ್ನು ಕಾದಂಬರಿಯಲ್ಲಿ ಸಾಗಿಸುತ್ತಾಳೆ. ಇವಳು ಬದುಕನ್ನು ಸವಾಲಾಗಿ ಸ್ವೀಕರಿಸಿ ಜೀವನವನ್ನು ಯಶಸ್ವಿಯಾಗಿ ಕಟ್ಟಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾಳೆ. ಹೀಗೆ ಕಾದಂಬರಿ ಮೂರು ತಲೆಮಾರುಗಳ ಸಂವೇದನೆಯನ್ನು ಒಳಗೊಂಡು ಸ್ತ್ರೀಸಂವೇದನೆಯ ದೃಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ಮಹತ್ವವಾಗುತ್ತದೆ.

ನಂಜನಗೂಡು ತಿರುಮಲಾಂಬ ಅವರ 'ನಭಾ' ಕಾದಂಬರಿಯ ವಸ್ತು ವಿಧವಾ ಹೆಣ್ಣಿನ ಸಂಕಟ ಮತ್ತು ಅವಳ ಜೀವನವನ್ನು ಕುರಿತದ್ದಾಗಿದೆ. ನಭ ಎಂಬ ವಿಧವೆ ಕೌಟುಂಬಿಕ, ಸಾಮಾಜಿಕ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಸಿಲುಕಿ ಅನುಭವಿಸುವ ಶೋಷಣೆಗಳನ್ನು ಕಾದಂಬರಿ ತೆರೆದಿಡುತ್ತದೆ. ಸ್ತ್ರೀಯರ ಮೇಲೆ ನಡೆಯುವ ಶೋಷಣೆಗಳೆಲ್ಲವೂ ಪುರುಷ ಪ್ರಧಾನ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಿಂದಷ್ಟೆ ನಡೆಯುವುದಿಲ್ಲ. ಅದರಲ್ಲಿ ಸ್ತ್ರೀ ಕೂಡ ಪಾಲುದಾರಳು ಎಂಬುದು 'ಶರಾವತಿಬಾಯಿ' ಯ ಮೂಲಕ ತಿಳಿಯುತ್ತದೆ. ನಭಾ ಚಿಕ್ಕವಯಸ್ಸಿನಲ್ಲಿಯೇ ತಂದೆಯನ್ನು, ಮದುವೆಯಾಗಿ ಸಂಸಾರ ಮಾಡುವ ಮುಂಚೆಯೇ ತನ್ನನ್ನು ಪ್ರಾಣಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಪ್ರೀತಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಗಂಡನನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡಿದ್ದಾಳೆ. ಆಳಿಯ ಸಾವಿನ ನೋವಿನಲ್ಲೇ ಅನಾರೋಗ್ಯದಿಂದ ನರಳುತ್ತಿರುವ ತನ್ನ ಸಹ ತಾಯಿಯನ್ನು ಸಹ ಕಳೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾಳೆ. ಹೀಗೆ ಒಬ್ಬೊಬ್ಬರನ್ನೇ ಕಳೆದುಕೊಂಡು ವಿಧವೆ ಆಗುವುದರ ಜೊತೆಗೆ ಅನಾಥೆಯಾಗುತ್ತಾಳೆ. ಇವಳ ಚಿಕ್ಕಪ್ಪ ಶಂಕರನಾಥ ಮತ್ತು ಆತನ ಹೆಂಡತಿ ಶರಾವತಿಬಾಯಿ ಅವಳ ತಾಯಿಯ ಕಾರ್ಯ ಮಾಡಲು ಆಸ್ತಿ ಎಲ್ಲವನ್ನು ಬರೆಸಿಕೊಂಡು ಅವಳನ್ನು ನಿರ್ಗತಿಕಳನ್ನಾಗಿ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಮನೆಯಲ್ಲಿ ನಡೆಯುವ ಎಲ್ಲ ಕೆಟ್ಟ ಘಟನೆಗಳಿಗೆ ಹೆಣ್ಣು ಕಾರಣ ಎಂದು ಅವಳಿಗೆ ಕಟ್ಟುವ ವಾಡಿಕೆ ನಮ್ಮ ಸಂಪ್ರದಾಯ ಹಿಂದಿನಿಂದಲೂ ನಡೆದುಕೊಂಡು ಬಂದಿದೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಸಾಕ್ಷಿಯೆಂಬಂತೆ ನಭಾಳ ತಾಯಿ ಸತ್ತಾಗ ಶರಾವತಿ ಬಾಯಿ "ನೀನು ಹುಟ್ಟಿದಂದಿದಲೂ ನಮ್ಮ ವಂಶಕ್ಕೆ ಕಷ್ಟಗಳೇ ಬರುತ್ತಿವೆ" ಎಂದು ಹೇಳಿ ಎಲ್ಲದಕ್ಕೂ ನಭಾನೇ ಕಾರಣವೆಂದು ನೋಯಿಸುತ್ತಾಳೆ. ಸ್ವತಃ ಹೆಣ್ಣಾಗಿದ್ದು ಕೂಡ ಹೆಣ್ಣನ್ನು ಅರ್ಥ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳದ ಶರಾವತಿ ಅಂತಹ ಸ್ತ್ರೀಯರು ನಮ್ಮ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿದ್ದಾರೆ. ಇಂತಹ ಹೆಣ್ಣಿನ ಮಧ್ಯೆ ನಭಾ ಅಂತಹ ಶೋಷಿತ ಹೆಣ್ಣು ಮಗಳಿಗೆ ನ್ಯಾಯ ಸಿಗುವುದು ಕನಸಿನ ಮಾತು ಆಗುತ್ತದೆ. ವಿಧವೆ ಅವಳನ್ನು ವಿರೂಪಗೊಳಿಸುವ ವಾಡಿಕೆಗೆ ಸಾಕ್ಷಿಯಾಗಿ ಶರಾವತಿಬಾಯಿಯ ದೃಷ್ಟಿ ನಭಾಳ ಕೂದಲಿನ ಮೇಲೆ ಹೋಗುತ್ತದೆ. ಗಂಡನನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡವಳಿಗೆ "ಹಾಳು ಮೈಲಿಗೆ ಕೂದಲು" ಏಕೆ ಅದನ್ನು ತೆಗೆಸಬೇಕೆಂದು ಅನೇಕ ಪ್ರಯತ್ನಗಳನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಾಳೆ. ಇದರಿಂದ ನಭಾ ತನ್ನ ಕೂದಲನ್ನು ಸ್ವತಃ ತಾನೇ ಬಿಗಿಯಾಗಿ ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡು ಹಾಳು ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾಳೆ. ಮೈಲಿಗೆಯು ತಲೆಯ ಕೂದಲಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲ. ಅದಿರುವುದು ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಎಂದು ಸಂಪ್ರದಾಯವನ್ನು ಪ್ರತಿಭಟಿಸುತ್ತಾಳೆ. ಆದರೆ ಅವಳ ಅಸಹಾಯಕ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಅವಳ ಪ್ರತಿಭಟನೆಯನ್ನು ಹತ್ತಿಕ್ಕುತ್ತದೆ.

ನಿರ್ಭಾಗ್ಯಳಾದ ನಭಾಗೆ ಸಹನ ಸೌಜನ್ಯತೆಗಳು ಹೆಚ್ಚಿದಂತೆಲ್ಲ ಶರಾವತಿಗೆ ಕ್ರೋಧ-ಮಾತ್ಸರ್ಯಗಳೂ ಹೆಚ್ಚಾಗುತ್ತವೆ. ನಭೆಯು ತನ್ನ ಚಿಕ್ಕಮ್ಮಳ ಕಾಟವನ್ನು ಚಿತ್ತಸ್ಥೈರ್ಯದಿಂದ ಸೈರಿಸುತ್ತಿದ್ದಳು. ಪ್ರತಿನಿತ್ಯ ಅನುಭವಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಹಿಂಸೆಗಳಿಂದ ನಭಾ ಅನಾರೋಗ್ಯಕ್ಕೆ ತುತ್ತಾದಾಗ ಶರಾವತಿಬಾಯಿ ಸರಿಯಾಗಿ ಊಟ ಕೊಡದೆ "ರಂಡೆ ಸಾಯುವುದರಲ್ಲಿ ನ್ಯಾಯವೇನು? ಅನ್ಯಾಯವೇನು? ಸತ್ತರೆ, ಲೋಕವೇ ಮುಳುಗಿ ಹೋಗುವುದೋ?" ಎಂದು ಚಿಕ್ಕಿತ್ನೆ ಕೊಡಿಸಲು ಮುಂದಾದ ಗಂಡನಿಗೆ ತಡೆಯುತ್ತಾಳೆ. ಒಂದು ಹೆಣ್ಣಾಗಿ ಇನ್ನೊಂದು ಹೆಣ್ಣನ್ನು ನೋಡುವ ಈ ದೃಷ್ಟಿಕೋನ ನಮ್ಮ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಚಾಲ್ತಿಯಲ್ಲಿರುವ 'ಹೆಣ್ಣಿಗೆ ಹೆಣ್ಣು ಶತ್ರು' ಎಂಬ ಮಾತನ್ನು ವಾಸ್ತವ ಸತ್ಯವಾಗಿಸಿ ಬಿಡುತ್ತದೆ. ವಿಧವೆಯಾದ ಮಾತ್ರಕ್ಕೆ ಅವಳ ಬದುಕುವ ಹಕ್ಕನ್ನು ಕಸಿದುಕೊಳ್ಳುವ ಇಂತಹ ಪ್ರಯತ್ನಗಳು ಹೆಣ್ಣಿನ ಅಸ್ತಿತ್ವದ ಪ್ರಮುಖ ಪ್ರಶ್ನೆಯಾಗುತ್ತದೆ. ಕಾದಂಬರಿಯಲ್ಲಿ ನಭಾಳ ಅಸ್ತಿತ್ವದ ಪರ ಅವಳ ಚಿಕ್ಕಪ್ಪ ತಹಸಿಲ್ದಾರ್ ಚಿದಾನಂದ ನಿಲ್ಲುತ್ತಾನೆ. ಇವನು ನಭಾ ಜ್ವರದಿಂದ

ಬಳಲುವಾಗ ನೋಡಲು ಬಂದಾಗ ಅವಳ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಕಂಡು ಮರುಗುತ್ತಾನೆ. ಸಿಟ್ಟಿನಿಂದ ಶಂಕರನಾಥ ಮತ್ತು ಶರಾವತಿಗೆ “ಹೆಣ್ಣು ಮಕ್ಕಳೇನು ಬೀದಿಯಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದಿರುವರೆ? ಗಂಡ ಸತ್ತ ಮಾತ್ರಕ್ಕೆ ಅವರೇನು ಮನುಷ್ಯ ಜಾತಿ ಬಿಟ್ಟಂತೆಯೇ? ಅಂತವರಲ್ಲಿರುವ ಸದ್ಗುಣಗಳು ಹೋಗುವುದೇ? ಅವರಲ್ಲಿ ಜೀವಾತ್ಮನಾದರೂ ಇಲ್ಲವೇ? ಅವರ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಇಷ್ಟು ಬೇಸರವು ಸರಿಯಲ್ಲ.” ಎಂದು ಬಯ್ಯು ಅವಳನ್ನು ತನ್ನ ಮನೆಗೆ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗಿ ಅವಳನ್ನು ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ ಅವನ ಹೆಂಡತಿ ರಮಾಮಣಿ ಮತ್ತು ಮಕ್ಕಳು ಕಾಣುತ್ತಾರೆ. ಅವಳಿಗೆ ಇನ್ನೂ ಹೆಚ್ಚಿನ ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸ ಕೊಡಿಸಿ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಧೈರ್ಯವಾಗಿ ಬದುಕನ್ನು ಕಟ್ಟಿಕೊಳ್ಳಲು ನೇರವಾಗುತ್ತಾನೆ. ಆದರೆ ಗಂಡನನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡ ನಭಾಳನ್ನು ಬಯಸುವ ರಾಜಶೇಖರನಿಂದ ನಭಾ ಬೇಸತ್ತು ಪತ್ರ ಬರೆದಿಟ್ಟು ಊರು ಬಿಟ್ಟು ಹೋಗುತ್ತಾಳೆ. ಇವಳ ಹೋಗುವಿಕೆಯಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಗಂಡನ ಮೇಲೆ ಇಟ್ಟಿದ್ದ ಪ್ರೀತಿ ಎಷ್ಟು ಕಾರಣವೋ ಅಷ್ಟೇ ರಾಜಶೇಖರನ ನೀಡುತ್ತಿದ್ದ ಕಿರುಕುಳ ಕೂಡ. ಕೊನೆಗೂ ಪುರುಷ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಅವಳನ್ನು ಸ್ವತಂತ್ರವಾಗಿ ಬದುಕಲು ಬಿಡುವುದಿಲ್ಲ. ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಹೆಣ್ಣನ್ನು ರಾಜಶೇಖರನಂತಹ ಗಂಡಸರು ಅಷ್ಟೇ ಶೋಷಣೆ ಮಾಡುವುದಿಲ್ಲ. ಹೆಣ್ಣು, ಹೆಣ್ಣನ್ನು ಶೋಷಿಸುವ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗೆ ಕೂಡ ಇದೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಸಾಕ್ಷಿಯಾಗಿ ಶರಾವತಿಯ ಕಾಣುತ್ತಾಳೆ. ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲ ಪುರುಷರ ಹೆಣ್ಣಿನ ಮೇಲೆ ದಬ್ಬಾಳಿಕೆ, ಶೋಷಣೆ ಮಾಡುವುದಿಲ್ಲ ಎಂಬುದಕ್ಕೆ ಚಿದಾನಂದ ಸಾಕ್ಷಿಯಾಗುತ್ತಾನೆ. ನಭಾ ತನ್ನ ತಂದೆ, ತಾಯಿ ಹಾಗೂ ಗಂಡನನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡು ಅನಾಥೆಯಾಗಿ, ನಿರ್ಗತಿಕಳಾಗಿ ತನ್ನ ಮೇಲೆ ನಡೆಯುವ ಶೋಷಣೆಯನ್ನು ಪ್ರತಿಭಟಿಸಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸುತ್ತಾಳೆ. ಆದರೆ ಅವಳ ಪ್ರತಿಭಟನೆಯ ಧ್ವನಿಯನ್ನು ಶರಾವತಿ ಅಡಗಿಸುತ್ತಾಳೆ. ನಭಾ, ಶರಾವತಿ ಪಾತ್ರಗಳಾಗಿರಬಹುದು ಆದರೆ ವಾಸ್ತವದ ಬದುಕಿನಲ್ಲಿ ಇಂತಹ ಅನೇಕ ಶರಾವತಿಯರು ನಭಾ ಅಂತಹ ಅನೇಕ ಹೆಣ್ಣು ಮಕ್ಕಳ ಮೇಲೆ ಶೋಷಣೆ ಮಾಡುತ್ತಿರುವುದು ನಮ್ಮ ಕಣ್ಮುಂದೆಯೇ ಕಾಣುತ್ತೇವೆ. ಅನಾಥೆ, ನಿರ್ಗತಿಕೆ, ವಿಧವೆಯಾದ ಹೆಣ್ಣು ಮಕ್ಕಳು ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಎದುರಿಸುವ ಸವಾಲು, ಸಮಸ್ಯೆಗಳು. ಅನುಭವಿಸುವ ಶೋಷಣೆ, ದಬ್ಬಾಳಿಕೆಗಳನ್ನು ಸೂಕ್ಷ್ಮವಾಗಿ ತೆರೆದಿಡುವ ಕಾದಂಬರಿ ಸ್ತ್ರೀ ಸಂವೇದನೆಯ ಅನೇಕ ಆಯಾಮಗಳನ್ನು, ಪ್ರಶ್ನೆಗಳನ್ನು ಹುಟ್ಟು ಹಾಕುತ್ತದೆ.

ಉಪಸಂಹಾರ

ಈ ಲೇಖನದಲ್ಲಿ ಆಯ್ದ ಕಾದಂಬರಿಗಳನ್ನು ಕೇಂದ್ರೀಕರಿಸಿಕೊಂಡು ಸ್ತ್ರೀಯರು ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಎದುರಿಸಿರುವ, ಎದುರಿಸುತ್ತಿರುವ ಅನೇಕ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಸವಾಲುಗಳನ್ನು ಚರ್ಚೆಗೆ ಒಳಪಡಿಸಲಾಗಿದೆ. ಇಂತಹ ಸವಾಲುಗಳಿಂದ ಸ್ತ್ರೀ ಎದುರಿಸುವ ಶೋಷಣೆ, ದೌರ್ಜನ್ಯಗಳನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆಗೆ ಒಳಪಡಿಸುವ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ. ಆದರೆ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ವ್ಯಕ್ತವಾಗಿರುವ ಒಟ್ಟು ಸ್ತ್ರೀಸಂವೇದನೆಯನ್ನು ಈ ಆಯ್ದ ಕಾದಂಬರಿಗಳಿಂದ ನೋಡಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ‘ಇಂದಿರಾಬಾಯಿ’, ‘ಮಾಡಿದ್ದುಣ್ಣೋ ಮಹಾರಾಯಿ’, ‘ಮರಳಿಮಣ್ಣಿಗೆ’ ಹಾಗೂ ‘ನಭಾ’ ಅಂತಹ ಕಾದಂಬರಿಗಳಲ್ಲಿ ವ್ಯಕ್ತವಾಗಿರುವ ಸ್ತ್ರೀ ಬದುಕಿನ ತಲ್ಲಣಗಳು ಸ್ತ್ರೀ ಪ್ರಪಂಚವನ್ನೇ ಕಟ್ಟಿಕೊಡುತ್ತವೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಇಂತಹ ಕಾದಂಬರಿಗಳನ್ನು ಆಯ್ದು ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಸ್ತ್ರೀಯರ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಬದುಕನ್ನು ನೋಡುವ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ. ಅಲ್ಲದೇ ಅವಳು ಸಾಮಾಜಿಕ, ಕೌಟುಂಬಿಕ, ಧಾರ್ಮಿಕ, ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಹಾಗೂ ಆರ್ಥಿಕ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ದೈಹಿಕವಾಗಿ, ಮಾನಸಿಕವಾಗಿ ಅನುಭವಿಸಿದ ಸಂಘರ್ಷಗಳನ್ನು ಸಂವೇದನೆಯ ದೃಷ್ಟಿಕೋನದಲ್ಲಿ ವಿಶ್ಲೇಷಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಪರಾಮರ್ಶನ ಗ್ರಂಥಗಳು

- [1] ಆಮೂರ ಜಿ.ಎಸ್., ಕನ್ನಡ ಕಥನ ಸಾಹಿತ್ಯ : ಕಾದಂಬರಿ, 2013, ಸಪ್ತ ಬುಕ್ ಹೌಸ್, ಗಾಂಧಿನಗರ, ಬೆಂಗಳೂರು-560 009.
- [2] ಶೇಷಗಿರಿ ರಾವ್ ಎಲ್.ಎಸ್. ಹೊಸಗನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಚರಿತ್ರೆ, 2018, ಸಪ್ತ ಬುಕ್ ಹೌಸ್, ಗಾಂಧಿನಗರ, ಬೆಂಗಳೂರು-560 009.
- [3] ಶಿವರಾಮ ಕಾರಂತ, ಮರಳಿ ಮಣ್ಣಿಗೆ, ಸಪ್ತ ಬುಕ್ ಹೌಸ್, ಗಾಂಧಿನಗರ, ಬೆಂಗಳೂರು-560 009.
- [4] ನಂಜನಗೂಡು ತಿರುಮಲಾಂಬ, ನಭಾ.

ರಸಖುಷಿ ಕುವೆಂಪು ಅವರ -ಕಿಂಕಿಣಿ ವಚನ ಕವನ ಸಂಕಲನದಲ್ಲಿ ಪ್ರಕೃತಿಯ ಅನಾವರಣ

ಡಾ.ಎಸ್.ಶಶಿರೇಖಾ

ಸಹಾಯಕ ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರು

ಕನ್ನಡ ವಿಭಾಗ

ಸರ್ಕಾರಿ ಪ್ರಥಮ ದರ್ಜೆ ಕಾಲೇಜು. ತುಮಕೂರು.

ಪ್ರಸ್ತಾವನೆ.

ಆಧುನಿಕ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಕುವೆಂಪು ಅವರನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಯಾವೊಂದು ಸಾಹಿತ್ಯ ಪ್ರಕಾರವನ್ನು ನೋಡಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ಕಾವ್ಯ, ನಾಟಕ, ಸಣ್ಣಕಥೆ, ಕಾದಂಬರಿ, ವಚನಕವನ, ಮಹಾಕಾವ್ಯ, ಸಾಹಿತ್ಯ ವಿಮರ್ಶೆ ಎಲ್ಲ ಪ್ರಕಾರಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಕುವೆಂಪು ಅವರ ಸಾಹಿತ್ಯ ಕೃಷಿ ಹೇರಳವಾಗಿ ಸಿಗುತ್ತದೆ. ಕುವೆಂಪು ಕೃಷಿ ನಡೆಸದ ಆಧುನಿಕ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪ್ರಕಾರವೇ ಇಲ್ಲ ಎನ್ನುವಷ್ಟರ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಕುವೆಂಪು ಅವರ ಕೊಡುಗೆ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯಕ್ಕೆ ದೊರೆತಿದೆ. ಕುವೆಂಪು ಅವರು ಶಿವಮೊಗ್ಗ ಜಿಲ್ಲೆಯ ತೀರ್ಥಹಳ್ಳಿ ಬಳಿಯ ಕುಪ್ಪಳ್ಳಿಯವರು. ತುಂಗಾನದಿ, ಸಹ್ಯಾದ್ರಿಯ ಮಲೆಗಳು, ಕುಪ್ಪಳ್ಳಿಯನ್ನು ಸುತ್ತವರೆದಿರುವ ದಟ್ಟವಾದ ಅರಣ್ಯ, ಮುಗಿಲು ಮುಟ್ಟುವ ಪರ್ವತ ಪಂಕ್ತಿಗಳು, ಕುವೆಂಪು ಅವರನ್ನು ಪ್ರಕೃತಿ ಕವಿಯಾಗಿ ರೂಪಿಸಿವೆ. ಕುಪ್ಪಳ್ಳಿ ಮನೆಯ ಸುಂದರ ವಾತಾವರಣ ನದಿ, ಬೆಟ್ಟ, ಕಾಡು, ಮಳೆ, ಪ್ರಾಣಿಗಳು, ಪಕ್ಷಿಗಳು, ಸೂರ್ಯೋದಯ, ಸೂರ್ಯಾಸ್ತ, ಚಂದ್ರೋದಯ, ಕುವೆಂಪು ಕಂಡ ಪ್ರಕೃತಿ ಅವರ ಕವಿ ಚೇತನ ಉತ್ತುಂಗ ಶಿಖರಕ್ಕೇರಲು ಕಾರಣವಾಯಿತು.

ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಶಿಕ್ಷಣದ ಪ್ರಭಾವದಿಂದಾಗಿ ಅಲ್ಲಿನ ರೊಮ್ಯಾಂಟಿಕ್ ಸಾಹಿತ್ಯ, ಹೊಸ ಛಂದಸ್ಸು, ಹೊಸ ಹೊಸ ವಿಚಾರಗಳು ಕುವೆಂಪು ಅವರ ಯುವ ಚೇತನಕ್ಕೆ ಅಗಾಧ ಸ್ಪೂರ್ತಿಯನ್ನು ಒದಗಿಸಿತು. 1922 ರಲ್ಲಿ 'ಬಿಗಿನರ್ಸ್ ಮ್ಯೂಸ್' ಎಂಬ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿ ಕುವೆಂಪು ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಕವನಗಳ ಸಂಕಲನವೊಂದನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸಿದರು. ಮೈಸೂರಿಗೆ ಬಂದಿದ್ದ ಐರಿಶ್ ಕವಿ ಜೇಮ್ಸ್ ಕಸಿನ್ಸ್ ಕವನಗಳನ್ನು ನೋಡಿ ಮೆಚ್ಚಿಕೊಂಡರೂ ಸಹ ಪುಟ್ಟಪ್ಪ ಅವರಿಗೆ ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಬರೆಯಲು ತಿಳಿಸಿ 'ನಿನ್ನ ತಾಯ ನುಡಿಯಲ್ಲಿ ಬರೆ, ಉತ್ತಮ ಕವಿಯಾಗುವೆ' ಎಂದು ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಿಸಿದರು. ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಮಾತೆಯ ಅದೃಷ್ಟ ಕುವೆಂಪು ಮನಸ್ಸು ಜೇಮ್ಸ್ ಕಸಿನ್ಸ್ ಅವರ ಮಾತನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಿತು. ಕನ್ನಡಕ್ಕೆ ತಮ್ಮ ಕವಿತೆಗಳ ಅನುವಾದವನ್ನು ಮಾಡಿದರು. ನಂತರ ಹೊಸ ಕವಿತೆಗಳ ರಚನೆಯಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿಸಿಕೊಂಡರು. ಇದರ ಫಲವಾಗಿ ಕನ್ನಡ ನವೋದಯ ಸಾಹಿತ್ಯವು ಸಮೃದ್ಧವಾಯಿತು.

ಕುವೆಂಪು ಅವರು ತಮ್ಮ ಭಾವಪೂರ್ಣವಾದ ಸಾಹಿತ್ಯ ರಚನೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಕೃತಿಯನ್ನು ಚೆನ್ನಾಗಿಯೇ ದುಡಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. ಇವರ ಬಿಡಿ ಬಿಡಿ ಕವನಗಳು ಪ್ರಕೃತಿಯ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಸೂಕ್ಷ್ಮಗಳನ್ನು ವಿವರಿಸುತ್ತವೆ. ನೀಲಾಕಾಶ, ಮೋಡಗಳು, ಮಳೆ, ಪ್ರಾಣಿಗಳು, ಪಕ್ಷಿಗಳು, ಜಲಪಾತ, ನದಿ, ಬೆಟ್ಟ, ಗುಡ್ಡ, ಕಣಿವೆ, ಕಂದರಗಳು, ಹಸಿರು ಗಿಡ, ಮರ, ಬಳ್ಳಿ, ಹೂವು, ಹಣ್ಣು, ಕಾಯಿ, ಚಿಗುರು, ಎಲ್ಲವೂ ಕುವೆಂಪು ಅವರ ಕವನಗಳಲ್ಲಿ ಚಿತ್ರಣಗೊಂಡು ಪ್ರಕೃತಿಯ ಪ್ರಿಯರಿಗೆ ಅದ್ಭುತ ಅನುಭವವನ್ನು ಮೂಡಿಸುತ್ತವೆ. ನಿಸರ್ಗದ ಕವಿಯಾಗಿ ಎಲ್ಲಾ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪ್ರಕಾರಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಉನ್ನತ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ನಿಲ್ಲುವ ಕುವೆಂಪು ಮೌಲ್ಯಗಳನ್ನು ಸಮಾಜಕ್ಕೆ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಮೂಲಕ ನೀಡಿ 'ವಿಶ್ವ ಮಾನ^a' ಪ್ರಜ್ಞೆಯನ್ನು ಬೆಳೆಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಮಾರ್ಗದರ್ಶನ ನೀಡಿದ್ದಾರೆ. ಕುವೆಂಪು ಅವರ

‘ಕೊಳಲು’ ‘ನವಿಲು’ ‘ಕಲಾಸುಂದರಿ’ ‘ಪ್ರೇಮಕಾಶ್ಮೀರ’ ‘ಜೇನಾಗುವ’ ‘ಚಂದ್ರ ಮಂಚಕೆ ಬಾ ಚಕೋರಿ’ ‘ಅನುತ್ತರಾ’ ಕವನ ಸಂಕಲನಗಳಲ್ಲಿ, ‘ಶ್ರೀರಾಮಾಯಣದರ್ಶನಂ’ ಮಹಾಕಾವ್ಯದಲ್ಲಿ, ‘ಕಾನೂರು ಹೆಗ್ಗಡತಿ’ ‘ಮಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಮದುಮಗಳು’ ಕಾದಂಬರಿಗಳಲ್ಲಿ, ‘ಲ ಕಥೆಗಳಲ್ಲಿ, ಹಾಗೂ ‘ಮಲೆನಾಡಿನ ಚಿತ್ರಗಳು’ ಎಂಬ ಗದ್ಯ ಬರಹದಲ್ಲಿ ರಸ ಋಷಿ ಕುವೆಂಪು ಅವರ ಪ್ರಕೃತಿಯ ಚಿತ್ರಣದ ದಾರ್ಶನಿಕ ನೆಲೆಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸಬಹುದು. ಪ್ರಕೃತಿಯ ಆರಾಧಕರಾದ ಕವಿಯು ‘ಕಿಂಕಿಣಿ’ ಕವನ ವಚನ ಸಂಕಲನದಲ್ಲಿ ಪ್ರಕೃತಿಯನ್ನು ಚಿತ್ರಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಪ್ರಕೃತಿಯ ಮಡಿಲಲ್ಲಿ ರಸಋಷಿಯ ತಲ್ಲೀನತೆ, ಭಾವ ತನ್ಮಯತೆ ಓದುಗರನ್ನು ಬೆರಗುಗೊಳಿಸುತ್ತವೆ. ಕಿಂಕಿಣಿಯ ನಾದವು ಪ್ರಕೃತಿಯನ್ನು ಆವರಿಸಿ ಓದುಗರನ್ನು ಮಂತ್ರಮಗ್ನಗೊಳಿಸುತ್ತದೆ.

ಕುವೆಂಪು ಅವರು 1946 ರಲ್ಲಿ ‘ಕಿಂಕಿಣಿ’ ವಚನ ಕವನ ಸಂಕಲನವನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸಿದ್ದಾರೆ, ‘ಕಿಂಕಿಣಿ’ ಎಂದರೆ ಗೆಜ್ಜೆಯ ನಾದ ಎಂದರ್ಥ ಬರುತ್ತದೆ. ಪ್ರಕೃತಿಯ ಕಿರುಗೆಜ್ಜೆಯ ನಾದವನ್ನು ಶ್ರೀ ಕುವೆಂಪು ವಚನಕವನಗಳ ಮೂಲಕ ಸೆರೆಹಿಡಿದಿದ್ದಾರೆ. ಈ ವಚನಕವನ ಸಂಕಲನದಲ್ಲಿ 60 ಬಿಡಿ ಬಿಡಿ ವಿಚಾರಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಪ್ರಸ್ತಾಪಿಸಲಾಗಿದೆ. ಪ್ರತ್ಯೇಕವಾದ ವಿಭಿನ್ನ ಅನುಭವಗಳನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಎರಕಹೊಯ್ದು ಕವಿಯ ಭಾವ ಸೂಕ್ಷ್ಮತೆಯೇ ಮುಖ್ಯವೆನಿಸುತ್ತದೆ. ‘ಕಿಂಕಿಣಿ’ ಆಷಾಡ, ಸೂರ್ಯೋದಯ, ‘ಸಂಜೆಯ ದಿಬ್ಬಣ’ ‘ಮಂಜಿನ ಅವತಾರ’ ‘ಬೈಗು’ ‘ದಿಗಂತದೇವ’ ಮುಂತಾದ ವಚನ ಕವನಗಳು ಪ್ರಕೃತಿಯ ಕುರಿತಾದ ಬರಹಗಳಾಗಿವೆ.

“ಏಳುತಿದೆ ಗೋಧೂಳಿ ಮಲೆಯ ಕಣಿವೆಯಲಿ ಬೈಗು ಬಾನಿಗೆ ಓಕುಳಿಯನೆರಚಿ” ಹಳ್ಳಿಯ ಹಟ್ಟಿಗೆ ದನಕರು ಹಿಂತಿರುಗುವಂತೆಯೇ ಅದೋ ಮುಗಿಲ ದೇವಗೋವು ಕಾಲ್ ನಡೆಯಂತಿವೆ ಪಶ್ಚಿಮಾಚಲದ ಕಾನ್ ಕೊಟ್ಟಿಗೆಗೆ ಮರಮರಗಳಲ್ಲಿ ಗೊತ್ತು ಕೂರುವ ಹಕ್ಕಿಗಳುಲಿಯೊಡನೆ ಕೇಳಿ ಬರುತ್ತಿದೆ ಆಲಿಸಾ ಗೋಕಂಠ ಕಿಂಕಿಣಿಯ ನಿಕ್ಷಣದ ಪಂಕ್ತಿ. ಲೋಕ ಲೋಕಗಳನ್ನು ತನ್ನ ತೊಟ್ಟಿಲೊಳಿಟ್ಟು ಜೋಗುಳವನುಲಿದು ತೂಗುತಿದೆ ಆ ಟಿಂ ಟಂ ಟಿಂಟಿಣಿಯ ಪಂತಿ!” (‘ಕಿಂಕಿಣಿ’ ಪುಟ. 1. ಉದಯರವಿ ಪ್ರಕಾಶನ ಮೈಸೂರು.) ಬೈಗು ಬಾನಿನಲ್ಲಿ ಎದ್ದಿರುವ ಗೋಧೂಳಿಯ ಓಕುಳಿಯನ್ನು ಹಾಗೂ ದನಕರುಗಳು ಹಿಂದಿರುಗುವಾಗ ಎದ್ದಿರುವ ದೂಳನ್ನು ಸಮೀಕರಿಸುತ್ತಾರೆ. ಪಶ್ಚಿಮದ ಆಕಾಶವು ದೇವಗೋವುಗಳು ಕೊಟ್ಟಿಗೆಗೆ ಹಿಂತಿರುಗುವಂತೆ ಓಕುಳಿಯನೆರಚಿದಂತೆ ಕಾಣುತ್ತಿದ್ದು ಪಕ್ಕಿಗಳ ನೀನಾದ, ಗೋವುಗಳ ಕಂಠದ ಧ್ವನಿ ಪ್ರಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ಕಿಂಕಿಣಿಯ ನೀನಾದವನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸಿದ್ದು, ಲೋಕವನ್ನೇ ಕಿಂಕಿಣಿ ನಾದವನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಾ ತೂಗುತ್ತಿರುವಂತೆ ರಸ ಋಷಿಗೆ ಭಾಸವಾಗುತ್ತಿದೆ. ಗೋಧೂಳಿ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಪ್ರಕೃತಿಯಲ್ಲಾಗುವ ಬದಲಾವಣೆಯ ಸೂಕ್ಷ್ಮತೆಯ ಜೊತೆಗೆ ‘ಕಿಂಕಿಣಿ’ ನಾದ ಲೋಕಕ್ಕೆ ಜೋಗುಳವೆಂದು ಕುವೆಂಪು ವಿವರಿಸುತ್ತಾರೆ.

‘ಆಷಾಡ ಸೂರ್ಯೋದಯ’ ಕುರಿತು ವಿವರಿಸುವ ಕವಿ ಮಳೆಯಿಂದ ತಿಳಿಯಾದ ಆಷಾಡದ ವಾಯುಮಂಡಲದಲ್ಲಿ ಸೂರ್ಯನ ಉದಯದ ಶುಭ್ರತೆಯೊಂದಿಗೆ ಪ್ರಕೃತಿ ಶುಭ್ರ ವಾತಾವರಣವನ್ನು ಚಿತ್ರಿಸಿದ್ದಾರೆ. “ಹೊಳೆವ ಚಿನ್ನದ ಗಿಂಡಿಯನು ಕೈಲಾಂತು ಬಾನ ಕರೆಯಲಿ ನಿಂತು ನಲಿಯುವ ಮೂಡಣದ ದೆಸೆವೆಣ್ಣು, ಮೆಲ್ಲನೆಚ್ಚಿರುವ ತಿರೆಮಣ್ಣಿನ ಹಸುರುಡೆಯ ಮೇಲೆ ಚಿಮುಕಿಸುತ್ತಿಹಳು. ಹೊನ್ನೀರಿನೋಕುಳಿಯ ಇಬ್ಬನಿಕೋದ ನೆಲದ ಹಸುರು ತಣ್ಣನೆ ತೀಡುವ ತಂಗಾಳಿಯಲ್ಲಿ ಅತ್ತಾ ಇತ್ತಾ ಒಲಿಯುತ್ತ ಹೊಂಬಿಸಿಲಲಿ ಜರತಾರಿಯಂತೆ ಮಿರುಗುತ್ತಿದೆ. (‘ಕಿಂಕಿಣಿ’ - ಪುಟ.2. ಉದಯರವಿ ಪ್ರಕಾಶನ ಮೈಸೂರು) ಪೂರ್ವದ ದಿಕ್ಕಿನ ಹೆಣ್ಣು ಕೈಯಲ್ಲಿ ಚಿನ್ನದ ಗಿಂಡಿಯನ್ನು ಹಿಡಿದು ಕರೆಯಲ್ಲಿ ನಿಂತು ನಲಿಯುತ್ತಾ ಭೂಮಿಯ ಹಸುರುಡುಗೆಯ ಮೇಲಿರುವ ಇಬ್ಬನಿಯ ಮೇಲೆ ಹೊನ್ನಿನ ಓಕುಳಿಯನ್ನು ಚಿಮುಕಿಸುತ್ತಿದ್ದಾಳೆ. ತಂಪಾದ ತಂಗಾಳಿಯಲ್ಲಿ ಸುಳಿವೆ ಹೊಂಬಿಸಿಲು ರೇಷ್ಮೆಯಂತೆ ಮಿನುಗುತ್ತಿರುವ ಚಿತ್ರಣ ಕೊಡುವ ಕವಿ ಆಕಾಶವು ಆಷಾಡದ ಸೂರ್ಯನನ್ನು ಚಿನ್ನದ ಹರಿವಾಣದಲ್ಲಿಟ್ಟು ಭೂಮಿಗೆ ತನ್ನ ಪ್ರೇಮ ನಿವೇದಿಸಿದಂತೆ ಚಿತ್ರಿಸುವ ಕವಿಯು ಇಲ್ಲಿ ಆಷಾಡದ ಶುಭ್ರ ಸೂರ್ಯೋದಯಕ್ಕೆ ಬೆರಗಾಗಿದ್ದಾರೆ.

‘ಸಂಜೆಯ ದಿಬ್ಬಣ’ ದಲ್ಲಿ ಮುಳುಗುತ್ತಿರುವ ಸೂರ್ಯನ ಕಾಂತಿಯನ್ನು ‘ಮಾಗಿದ ಕಾಂತಿ’ ಎಂದು ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ. ಹಸುರಲೆಗಳ ಮೇಲೆ ಬೀಳುವ ಸೂರ್ಯನ ಹೊಂಬೆಳಕು ನಾಡನ್ನು ಮನೋಹರಗೊಳಿಸಿದೆ. ಗೂಡಿಗೆ ಮರಳುವ ಹಕ್ಕಿಗಳು, ದೂಳನೆಬ್ಬಿಸುತ್ತಾ ದೊಡ್ಡಿಗೆ ನಡವ ದನಗಳು, ಹಿಂಡು ಕರುಗಳು, ಕಂಬಳಿ ಹೆಗಲ ಮೇಲೆ ಹಾಕಿಕೊಂಡು ನಡವ ದನಗಾಹಿಗಳು, ಗದ್ದೆಯಿಂದ ಮನೆಗೆ ಹಿಂತಿರುಗುತ್ತಿರುವ ನೇಗಿಲ ಯೋಗಿಗಳು ಸಂಜೆಯನ್ನು ರಮಣೀಯವಾಗಿಸಿವೆ. ಇದನ್ನೇ ಕುವೆಂಪು ಅವರು ‘ಸಂಜೆಯ ದಿಬ್ಬಣ’ ಎಂದು ಕರೆದಿದ್ದಾರೆ. ‘ಮಂಜಿನ ಅವತಾರ’ ದಲ್ಲಿ ಕುವೆಂಪು ಭೂಮಿಯನ್ನು ಆವರಿಸಿದ ಮಂಜಿನ ಕುರಿತು ವಿವರಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಭೂಮಿಯನ್ನು ಆವರಿಸುವ ಬಿಳಿಯ ಮಂಜು ಮಾಗಿಯ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ದಟ್ಟವಾಗಿ ಬೀಳುತ್ತದೆ. ಮಾಗಿಯ ಮಂಜನ್ನು ‘ಕಿರಿಯ ಕನಸಿನ ಪರದೆ’ ಎಂದೇ ಚಿತ್ರಿಸಿದ್ದಾರೆ.

‘ಬೈಗು’ ಸಂಜೆಯ ವರ್ಣನೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ ಮತ್ತೊಂದು ಬರಹ. ವಿಶ್ವದ ವರ್ಣಶಿಲ್ಪಿ ಸಂದ್ರಾಗಗನ ಪಟದಲ್ಲಿ ನೂರಾರು ಬಣ್ಣಗಳಿಂದ ಸಾವಿರಾರು ಚಿತ್ರಗಳನ್ನು ಬರೆದಿರುವುದನ್ನು ತಿಳಿಸುತ್ತಾ ಸಂಜೆಯ ನೆರಳನ್ನು ಬೆಟ್ಟ, ಬಂಡೆ, ಬನ, ಮನೆ, ಹುಲಿ, ಕರಡಿ ನೂರಾರು ಚಿತ್ರಗಳು ಮರಳದಂಡೆಯ ಮೇಲೆ ಬೀಳುವುದನ್ನು ಮತ್ತು ಸಂಜೆಯಲ್ಲಿ ವಾತಾವರಣದ ಬಣ್ಣ ಬದಲಾವಣೆಗಳನ್ನು ವಿವರಿಸುತ್ತಾರೆ. ‘ನಿನ್ನ ಪ್ರೀತಿ’ ‘ದಿಗಂತ ದೇವ’ ‘ನಿನ್ನ ಸಾನಿದ್ಯ’ ‘ನಿರ್ಭರತೆ’ ‘ಮಕರಂದ ಮೌನಿ’ ‘ಅಕ್ಷಯ ಅನಂತ’ ಮೊದಲಾದ ಬರಹಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಕೃತಿಯ ಅನಂತತೆಯ ಚಿತ್ರಣ ಕಾಣಬಹುದಾಗಿದೆ. ‘ನಿರ್ಭರತೆ’ ಯಲ್ಲಿ ಆಕಾಶ. ಭೂಮಿ. ಸಮುದ್ರ, ಮುಗಿಲು, ಪರ್ವತ. ಶಿಖರಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಸೂರ್ಯ, ಚಂದ್ರ ಚಿರಜ್ಯೋತಿಗಳ ಬಗ್ಗೆ ವಿವರಿಸುತ್ತಾ ಚಿಕ್ಕ ಹೂವಿನ ಬಗೆಗೂ ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ‘ಎಲೆ ಕಿರಿಯ ಹೂವೆ ಬೆದರದಿರು; ಬೆರಗಾಗದಿರು; ನಾಚದಿರು; ಕರುಬದಿರು. ಏಕೆನೆ, ಯುಗ ಯುಗಾಂತರಗಳೂ ಅಳೆದು ಪೂರಯಿಸಲರಿಯದಿಹ ಅನಂತ ಕಾಲ ಮಾತೆ ಅವುಗಳೆಲ್ಲವನು ಹೆತ್ತು ಹೊರೆವಂತೆಯೆ ನಿನ್ನನೂ ಹೆತ್ತು ಹೊರೆಯುತಿಹಳು (‘ಕಿಂಕಿಣಿ’ ಪುಟ. 31. ಉದಯರವಿ ಪ್ರಕಾಶನ ಮೈಸೂರು.) ಕಿರಿ ಹೂವು ತಾನು ಕನಿಷ್ಠವೆಂದು ಬೆದರಬಾರದು ನಾಚಬಾರದು ಎಲ್ಲರನ್ನೂ ಹೆತ್ತು ಸಲಹುವಂತೆ ಕಿರು ಹೂವನ್ನೂ ಹೆತ್ತು ಸಲಹುತ್ತಾಳೆ ಎಂದ ಕವಿ ಅನಂತ ಕಾಲದ ಮಾತೆ ಭೂಮಿಗೆ ಯಾರೂ ಅಮುಖ್ಯರಲ್ಲ ಎಂದು ಪ್ರೋಪಿಸುವ ಆಕೆಯ ಗುಣಕ್ಕೆ ಮೆಚ್ಚುಗೆ ಇದೆ. ಭೂಮಿಗೆ ಪ್ರಕೃತಿಗೆ ‘ಅನಂತಕಾಲದ ಮಾತೆ’ ಎಂದೇ ಶ್ಲಾಘಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಕಿಂಕಿಣಿ ವಚನ ಕವನ ಸಂಕಲನ ಕವಿ ಕುವೆಂಪು ಕಂಡ, ಅಣುಭವಿಸಿದ ಪ್ರಕೃತಿಯ ದರ್ಶನಿಕ ಚಿತ್ರಣವೆಂದೇ ಹೇಳಬಹುದು.

ಪರಾಮರ್ಶನ ಗ್ರಂಥಗಳು.

- [1] ‘ಕಿಂಕಿಣಿ’ – ಕುವೆಂಪು ಉದಯ ರವಿ ಪ್ರಕಾಶನ ಮೈಸೂರು. 1946
- [2] ‘ಸಾಲು ದೀಪಗಳು’ – ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿ ಪ್ರಕಟಣೆ.
- [3] ಹೊಸಗನ್ನಡ ಕವಿತೆಗಳಲ್ಲಿ ಕಾವ್ಯ ಚಿಂತನೆ- ಜಿ.ಎಸ್.ಶಿವರುದ್ರಪ್ಪ.

ನವೋದಯ ಕಾವ್ಯ : ಕುವೆಂಪು ಕಂಡ ಪ್ರಕೃತಿ.

ಪ್ರೊ. ಕರಿಬಸಣ್ಣ.ಟಿ.

ಸಹಾಯಕ ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರು

ಕನ್ನಡ ವಿಭಾಗ

ಸರ್ಕಾರಿ ಪ್ರಥಮ ದರ್ಜೆ ಕಾಲೇಜು ತುಮಕೂರು-572102.

ಪ್ರಸ್ತಾವನೆ.

ಆಧುನಿಕ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯಕ್ಕೆ ಇಂಗ್ಲಿಷ್‌ನ ರೋಮ್ಯಾಂಟಿಕ್ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಪ್ರೇರಣೆ ದೊರೆಯಿತು. ಎಸ್.ಜಿ. ನರಸಿಂಹಾಚಾರ್ಯ ಇಂಗ್ಲಿಷ್‌ನ ಕಾವ್ಯದ ಅನುವಾದಕ್ಕೆ ಮುಂದಾಗಿ ಆಧುನಿಕ ಕನ್ನಡ ಕಾವ್ಯ ಸಮೃದ್ಧತೆಯ ಹಾದಿಯನ್ನು ತೋರಿಸಿದರು. ಪ್ರಧಾನವಾಗಿ ಅನುವಾದಕ್ಕೆ ಪ್ರಕೃತಿ ಗೀತೆಗಳನ್ನು ಆಯ್ಕೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡರು. ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಸರಳವಾದ ಭಾಷೆ ಮತ್ತು ಛಂದಸ್ಸು ಬಳಸಿ ಅನುವಾದ ಕವನಗಳು ರೂಪುಗೊಂಡವು. ಹಟ್ಟಿಯಂಗಡಿ ನಾರಾಯಣರಾಯರು 'ಆಂಗ್ಲ ಕವಿತಾಸಾರ' ಪ್ರಕಟಿಸಿದರು. ಇಂಗ್ಲಿಷ್‌ನ ರೋಮ್ಯಾಂಟಿಕ್ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಬಂದ ಕಾಲಿನ್ಸ್, ಗ್ರೇ, ಟೇಲರ್, ಷೆಲ್ಲಿ, ಕೀಟ್ಸ್, ವಡ್ಸ್‌ವರ್ತ್, ಎಮರ್ಸನ್ ಮೊದಲಾದ ಕವಿಗಳು ಕನ್ನಡ ನವೋದಯ ಕವಿಗಳಿಗೆ ಸ್ಪೂರ್ತಿಯಾದರು. ಇವರಲ್ಲಿ ಮುಖ್ಯವಾಗಿ 'ವಡ್ಸ್‌ವರ್ತ್' ಇಂಗ್ಲಿಷ್‌ನ 'ಪ್ರಕೃತಿ ಕವಿ' ಎಂದು ಕರೆಸಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಕುವೆಂಪು ಅವರನ್ನು ಕನ್ನಡದ ವಡ್ಸ್‌ವರ್ತ್ 'ಪ್ರಕೃತಿ ಕವಿ' ಎಂದು ಕರೆಯಲಾಗಿದೆ.

ನವೋದಯ ಕಾಲಘಟ್ಟದ ಕವಿಗಳ ಮುಂದೆ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಪ್ರಜ್ಞೆ, ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯಾಭಿಲಾಷೆ, ದೇಶೀಯತೆ, ಗಾಂಧಿವಾದ, ಅರವಿಂದ, ರಾಮಕೃಷ್ಣ ಪರಮಹಂಸ, ವಿವೇಕಾನಂದರ ನುಡಿಗಳು, ಚೈತನ್ಯ, ಉತ್ಸಾಹಗಳ ಜೊತೆಗೆ ಪ್ರಕೃತಿ, ಪ್ರೀತಿ, ಪ್ರೇಮ ಬದುಕಿನ ಬಗೆಗಿನ ಕಾಳಜಿಗಳು ಕಾವ್ಯ ಪ್ರೇರಿತ ಅಂಶಗಳಾಗಿ ರೂಪುಗೊಂಡವು. ಆದುದರಿಂದಲೇ ನವೋದಯ ಕವಿಗಳ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಹೊಸತನ, ಶೈಲಿಯಲ್ಲಿ ಹೊಸತನ ಮೂಡಿತು. ಕುವೆಂಪು ಪ್ರಕೃತಿಯ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ವಸ್ತುವನ್ನು ಕಾವ್ಯದ ಚೌಕಟ್ಟಿಗೆ ತರುವಲ್ಲಿ ಯಶಸ್ವಿಯಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಸೂರ್ಯೋದಯ, ಚಂದ್ರೋದಯ, ಹಸಿರು ಕೋಗಿಲೆ, ಗೊಬ್ಬರದ ಹುಳು. ಬೆಳದಿಂಗಳು, ಎಲ್ಲವೂ ಕುವೆಂಪು ಅವರ ಕಾವ್ಯಕುಸುರಿಗೆ ಒಳಪಟ್ಟಿವೆ.

ಕುಹೂ! ಕುಹೂ! ಎನ್ನುತ ಹಾಡುವ

ಕಿನ್ನರ ಕಂಠದ ಕೋಗಿಲೆಯೇ

ಮಾವಿನ ತಳಿರೊಳು ದೇವತೆಯಂದದಿ

ನೀನಡಗೇನನು ಹಾಡುತಿಹೇ?

(ಕುವೆಂಪು ಸಮಗ್ರ ಕವನ ಸಂಕಲನ. 'ನವಿಲು' . ಪುಟ ಸಂಖ್ಯೆ-92)

ಮೇಲಿನ ಕವನದಲ್ಲಿ ಕೋಗಿಲೆಯ ಕಿನ್ನರ ಕಂಠ ಕುರಿತು ಕವಿಯ ಇನಿದನಿ ಇದೆ. ಮಾವಿನ ತಳಿರೊಳಗೆ ದೇವತೆಯಂತೆ ಕುಳಿತು ಹಾಡುವ ಪಕ್ಷಿಯ ನಿನಾದಕ್ಕೆ ಮರುಳಾದ ಕವಿಯ ಮಂತ್ರ ಮಗ್ನತೆ ಇಲ್ಲಿ ವ್ಯಕ್ತವಾಗಿದೆ.

ತಳಿರೊಳು ಹೊಳೆಯುವ ಹನಿಗಳ ತೊಳಗಿ

ನಸುಗಣ್ಣೆರೆಯುವ ತೆರೆಯನು ಬೆಳಗಿ

ಮೂಡಣ ಬಾನಿನ ಕರೆಯೊಳು ಮೂಡಿ

ಮರೆವುದು ನೇಸರು ಕಂಗಳ ನೋಡಿ

(ಕುವೆಂಪು ಸಮಗ್ರ ಕವನ ಸಂಕಲನ. 'ನವಿಲು' .ಪುಟ ಸಂಖ್ಯೆ-292)

ಮೇಲಿನ ಕವನದಲ್ಲಿ ತಳಿರೊಳಗೆ ಹೊಳೆಯುವ ಇಬ್ಬನಿಯ ಹನಿಯನ್ನು ನೋಡಿ ಸಂತೋಷದಿಂದ ನಸುಗಣ್ಣೆರೆಯುವ ಮೂಲಕ ಬೆಳಕನ್ನು ಚೆಲ್ಲಿ ಪೂರ್ವದ ಬಾನಿನಲ್ಲಿ ಬರುವ ಸೂರ್ಯನು ಪ್ರಕೃತಿಯ ಶುಭವನ್ನು ಕೋರುತ್ತಾ ಮೂಡಿ ಕಣ್ಣೆರೆದು ಬೆಳಗುವ ಪರಿಯನ್ನು ಕವಿ ಕಣ್ಣು ಸೂಕ್ಷ್ಮವಾಗಿ ಗ್ರಹಿಸಿ ಆನಂದಿಸುತ್ತದೆ.

ನವೋದಯ ಕಾವ್ಯದ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಕುವೆಂಪು ಅವರು ಅನೇಕ ಕಾರಣಗಳಿಂದ ನಮಗೆ ಮುಖ್ಯರಾಗುತ್ತಾರೆ. ಅದರಲ್ಲಿ ಅವರು ನಿಸರ್ಗಕ್ಕೆ ಕೊಟ್ಟ ಒತ್ತು ಔನತ್ಯವನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತದೆ. ನಿಸರ್ಗದಲ್ಲಿ ವಿಶ್ವದ ಪ್ರಮುಖ ಚೈತನ್ಯವನ್ನು ಕಂಡುಕೊಂಡವರು ಕುವೆಂಪು ಅವರು ಕೇವಲ ಪ್ರಕೃತಿಯ ಹೊರ ನೋಟಕ್ಕೆ ಮರುಳಾಗಿ ಅದನ್ನು ಭಾವುಕತೆಯಿಂದ ಆರಾಧಿಸಿದವರಲ್ಲ. ಅದರ ಸತ್ಯವು ಹೇಗೆ ಜೀವನಕ್ಕೆ ಅತ್ಯಂತ ಅವಶ್ಯಕ ಎಂಬುದನ್ನು ಕಂಡುಕೊಂಡವರು ಆ ನಿಸರ್ಗದ ಬಗೆಗೆ ಕುವೆಂಪು ಕಾವ್ಯದಲ್ಲಿ ಇತ್ಯಾತ್ಮಕ ಒಲವಿದೆ. (ಡಾ ದೊಡ್ಡರಂಗೇಗೌಡ 'ನವೋದಯ ಕಾವ್ಯ' ಪು-179) ಎಂಬ ಡಾ. ದೊಡ್ಡ ರಂಗೇಗೌಡ ಅವರ ಮಾತು ಅಕ್ಷರ ಸಹ ನಿಜ. ಕುವೆಂಪು ಅವರ ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ನೆಲೆ ಮತ್ತು ಪ್ರಕೃತಿಯ ಒಲವು ಮೇಳೈಸಿ ಕಾವ್ಯವು ಹೊಸದೊಂದು ವಿಚಾರ ನೆಲೆಗೆ ಸಹ್ಯದಯವನ್ನು ತಲುಪಿಸುತ್ತವೆ. ಇದಕ್ಕೆ ನಿದರ್ಶನವಾಗಿ ಅವರ 'ಆನಂದಮಯ ಈ ಜಗ ಹೃದಯ' ಕವನವನ್ನು ನೋಡಬಹುದಾಗಿದೆ.

ಆನಂದಮಯ ಈ ಜಗ ಹೃದಯ
ಏತಕೆ ಈ ಭಯ? ಮಾಣೋ
ಸೂರ್ಯೋದಯ ಚಂದ್ರೋದಯ
ದೇವರ ದಯೆ ಕಾಣೋ
ಸೂರ್ಯನು ಬರಿ ರವಿಯಲ್ಲವೋ
ಆ ಭ್ರಾಂತಿಯ ಮಾಣೋ
ರವಿ ವದನವೆ ಶಿವ ಸದನವೋ
ಬರಿ ಕಣ್ಣುದು ಮಣ್ಣೋ
ಶಿವನಿಲ್ಲದೆ ಸೌಂದರ್ಯವೇ
ಶವಮುಖದ ಕಣ್ಣೋ

(ಕುವೆಂಪು ಸಮಗ್ರ ಕವನ ಸಂಕಲನ. 'ಆನಂದಮಯ ಈ ಜಗಹೃದಯ' . ಪುಟ ಸಂಖ್ಯೆ-628)

ಮೇಲಿನ ಪದ್ಯದಲ್ಲಿ ಸೂರ್ಯೋದಯ ಮತ್ತು ಚಂದ್ರೋದಯವನ್ನು ದೇವರ ದಯೆ ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾ ಕುವೆಂಪು ಅವರು ಪ್ರಕೃತಿಯ ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕತೆಯ ಉತ್ತುಂಗ ನೆಲೆಗಳು ಎಂದು ಸಹ್ಯದಯನಿಗೆ ತಿಳಿಸುತ್ತಾರೆ. ಈ ಜಗತ್ತಿನ ಹೃದಯ ಆನಂದಮಯ ಎಂದು ಹೇಳುವ ಕವಿ ಅದಕ್ಕೆ ಅನೇಕ ನಿದರ್ಶನಗಳನ್ನು ನೀಡುತ್ತಾರೆ. ಸೂರ್ಯನ ಉದಯ ಪ್ರಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ನೈಸರ್ಗಿಕ ಘಟನೆ ಆದರೆ ಕವಿಯ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಅದು ದೇವರ ದಯೆ 'ಬಿಸಿಲು' ಎಲ್ಲಾ ಜೀವಿಗಳ ಜೀವ ಚೈತನ್ಯ ಅದು ಸೂರ್ಯನಿಂದ ಸಿಕ್ಕ ಕೊಡುಗೆ. ರವಿಯು ಬರಿಯ ರವಿಯಲ್ಲ ನಮ್ಮಲ್ಲಿರುವ ಎಲ್ಲಾ ಭ್ರಾಂತಿಗಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಗಮನಿಸಿದಾಗ ಪ್ರಕೃತಿಯು ಆಧ್ಯಾತ್ಮದ ನೆಲೆಯ ಶಿವಸದನವಾಗಿ ಕಾಣಿಸುತ್ತದೆ. ಶಿವ, ಸುಂದರ, ಶುಭಮಯವಾದವನು. ಜಗತ್ತಿನ ಶಕ್ತಿ ಚೈತನ್ಯದ ದ್ಯೂತಕವಾಗಿ 'ರವಿ' ಅಂದರೆ ಸೂರ್ಯ ಈ ಜಗತ್ತಿನ ಶುಭಸೂಚಕ ಕಣ್ಣು ಎಂದು ಕವಿ ಈ ಸಾಲುಗಳ ಮೂಲಕ ಸಹ್ಯದಯನ ಮನಸ್ಸಿನ ಕದವನ್ನು ತೆರೆಸಲು ಯಶಸ್ವಿಯಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಕುವೆಂಪು ಅವರಿಗೆ ಪಕ್ಷಿಗಳು ಹಾರುವ ರೀತಿಯು ವಿಸ್ಮಯಕರವಾಗಿ ಕಾಣುತ್ತದೆ.

ಪ್ರಕೃತಿಯನ್ನು ಆವರಿಸಿರುವ ಶಕ್ತಿಯಾದ ದೇವರು ಪಕ್ಷಿಗಳ ಮೂಲಕ ಋಜು ಮಾಡಿದಂತೆ ಕಾಣುತ್ತದೆ. ಆದ್ದರಿಂದಲೇ “ದೇವರು ಋಜು ಮಾಡಿದನು ರಸವಶನಾಗುತ್ತ ಕವಿ ಅದ ನೋಡಿದನು” ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ.

ನವೋದಯ ಕಾವ್ಯದಲ್ಲಿ ‘ವಸ್ತು’ ವೈವಿಧ್ಯತೆ ಇದೆ. ಸಾಮಾಜಿಕ ಬದುಕು, ನಿರಾಸೆ, ಆಂತರಿಕ ನಿವೇದನೆ, ಸುಖ, ದುಃಖ, ವಿರಹ, ಮಿಲನ ಮೊದಲಾದ ಬದುಕಿನ ಎಳೆಗಳು, ಮಾನಸಿಕ ವಿಭಿನ್ನ ಸ್ಥಿತಿಗಳು, ವಿವಿಧ ಸನ್ನಿವೇಶಗಳು, ಭಾವಗೀತೆಗಳಲ್ಲಿ ಅನಾವರಣಗೊಳ್ಳುತ್ತದೆ. ಕುವೆಂಪು ಅವರ ಭಾವಗೀತೆಗಳ ವಸ್ತು ಕೂಡ ವೈವಿಧ್ಯಮಯವಾದದ್ದು.” ಮಲೆನಾಡಿನ ಗಿರಿಯ ಪಂಕ್ತಿವನರಾಜಿಗಳು, ನದಿತೊರೆಗಳು, ಮಳೆ, ಮೋಡ, ಬಾನು, ಮಂಜು, ಮೌನ, ಕಗ್ಗತ್ತಲು, ಉಷಃಕಾಲ, ಬೆಳದಿಂಗಳು, ಕಲೆ, ಕಥೆ, ಜೀವನ, ವಿಮರ್ಶೆ, ಶೃಂಗಾರ, ನಾಡಿನ ಚಿಂತೆ ಹೀಗೆ ಬಹು ಮುಖ್ಯವಾದದ್ದು ಭಾವಗೀತೆಯ ವಸ್ತು.” (ಕುವೆಂಪು ‘ಕೃತ್ರಿಕ’ - 111 ಕೊಡಲಿ ಚಿದಂಬರಂ ಅರಿಕೆ)

ಕುವೆಂಪು ಅವರ ‘ನವಿಲು’ ‘ಕೊಳಲು’ ‘ಜೀನಾಗುವ’ ಕವನ ಸಂಕಲನದ ಕವಿತೆಗಳಿಗೆ ಪ್ರಕೃತಿಯೇ ಮುಖ್ಯವಸ್ತುವಾಗಿ ಕವಿಯ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಅನುಭವದ ಆರಾದನೆಯಾಗಿ ಮೂಡಿಬಂದಿದೆ. ಪ್ರಕೃತಿ ಗೀತೆಗಳಲ್ಲಿ ಕವಿ ಕುವೆಂಪು ಪ್ರಕೃತಿಗೆ ಮಾನವನ ಮನಸ್ಸಿನ ಶರಣಾಗತಿಯ ಸ್ತೋತ್ರವನ್ನೇ ಚಿತ್ರಿಸುತ್ತಾರೆ.

ಮಿತ್ರರಿರ ಮಾತಿಲ್ಲಿ ಮೈಲಿಗೆ: ಸುಮ್ಮನಿರಿ;
ಮೌನವೇ ಮಹತ್ತಿಲ್ಲಿ, ಈ ಬೈಗು ಹೊತ್ತಿನಲಿ,
ಕವಿ ಶೈಲದಲಿ
ಆನಂದವೇ ಪೂಜೆ, ಮೌನವೇ ಮಹಾ ಸ್ತೋತ್ರ!
(ಕುವೆಂಪು ‘ಕೃತ್ರಿಕ’ -ಪುಟ-13)

ಪ್ರಕೃತಿಯ ಸೌಂದರ್ಯದ ಮುಂದೆ ಮಾನವನ ಮಾತೇ ಮೈಲಿಗೆ, ಮೌನವೇ ಪೂಜೆ ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾ ಪ್ರಕೃತಿಯ ಮಡಿಲಲ್ಲಿ ಸಿಗುವ ಆನಂದದ ಅನುಭವ ಹಾಗೂ ಧ್ಯಾನಮಗ್ನ ಮನಃಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಕುರಿತು ಇಲ್ಲಿ ಕಾಣಬಹುದಾಗಿದೆ. ಮಲೆನಾಡಿನ ರಮಣೀಯ ಪ್ರಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ಮಿಂದು ಎದ್ದಿರುವ ಕವಿ ಪ್ರತಿಭೆ ಧ್ಯಾನಮಗ್ನನಾಗಿ ಪ್ರಕೃತಿಯನ್ನು ಆರಾಧಿಸುತ್ತದೆ. ಪ್ರಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ನೆಲೆಯನ್ನು ಕಂಡ ಕವಿ ಹೃದಯ ಸರ್ವೋದಯ, ಸಮನ್ವಯ, ಪೂರ್ಣದೃಷ್ಟಿಗಳನ್ನು ಪ್ರತಿಪಾದಿಸಿ ಜಗತ್ತಿಗೆ ವೈಚಾರಿಕ ನೆಲೆಯನ್ನು ಅರ್ಥೈಸುತ್ತದೆ.

ಪರಾಮರ್ಶನ ಗ್ರಂಥಗಳು

- [1] ಕನ್ನಡ ನವೋದಯ ಕಾವ್ಯ - ಡಾ.ದೊಡ್ಡ ರಂಗೇಗೌಡ
- [2] ಹಾಡೆ ಹಾದಿಯ ತೋರಿತು - ಎಚ್ ಎಸ್ ರಾಘವೇಂದ್ರರಾವ್
- [3] ಹೊಸಗನ್ನಡ ಕವಿತೆಗಳಲ್ಲಿ ಕಾವ್ಯ ಚಿಂತನೆ - ಜಿ.ಎಸ್. ಶಿವರುದ್ರಪ್ಪ
- [4] ಕುವೆಂಪು ಸಮಗ್ರ ಕವನ ಸಂಕಲನ - ಕುವೆಂಪು
- [5] ಹೊಸಗನ್ನಡ ಕವಿತೆಯ ಮೇಲೆ ಇಂಗ್ಲೀಷ್ ಕಾವ್ಯದ ಪ್ರಭಾವ - ಪ್ರೊ. ಎಸ್. ಅನಂತನಾರಾಯಣ

ಚಿಂತನಾ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯವನ್ನು ಪೋಷಿಸುವ 'ಮಾರೀಚನ ಬಂಧುಗಳು'

ಡಾ. ಸ್ವಾಮಿ ನ ಕೋಡಿಹಳ್ಳಿ,

ಉಪನ್ಯಾಸಕರು, ಕನ್ನಡ ವಿಭಾಗ, ಸ್ಕೂಲ್ ಆಫ್ ಲಿಂಗ್ವಿಸ್ಟಿಕ್ಸ್ ಅಂಡ್ ಲಾಂಗ್ವೇಜ್,
ಕೇರಳ ಕೇಂದ್ರೀಯ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯ, ತೇಜಸ್ವಿನಿ ಹಿಲ್ಸ್, ಪೆರಿಯಾ, ಕಾಸರಗೋಡು, ಕೇರಳ, ಭಾರತ.

Swamykn85@gmail.com, ಮೊಬೈಲ್: 09845346098

ಪೀಠಿಕೆ:

ನಾಟಕ ಕೃತಿಯೊಂದು ರಂಗಕೃತಿಯಾಗಿ ರುಪಾಂತರಗೊಳ್ಳುವಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ವ್ಯತ್ಯಾಸಗಳು ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಗಳು ನಡೆದಿರುತ್ತವೆ. ಕುವೆಂಪು ಅವರು ನಾಟಕಗಳನ್ನು ಬರೆದ ಆರಂಭದ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ "ನನ್ನ ನಾಟಕಗಳು ಮನೋರಂಗಭೂಮಿಯ ನಾಟಕಗಳು" ಎಂದಿದ್ದರು. ಇದಕ್ಕೆ ಕಾರಣ ಅವರ ನಾಟಕಗಳನ್ನು ರಂಗದ ಮೇಲೆ ತರಲು ಅನೇಕ ತಾಂತ್ರಿಕ ತೊಡಕುಗಳಿವೆ ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದ ಆಗಿನ ನಿರ್ದೇಶಕವರ್ಗ. ಆದರೆ ನಂತರದ ದಿನಮಾನಗಳಲ್ಲಿ ಅವರ ನಾಟಕಗಳು ರಂಗಪ್ರವೇಶಿಸಿದ್ದು ನಮಗೆಲ್ಲ ತಿಳಿದಿದೆ. ರಂಗಕೃತಿಗೆ ಭಾಷಿಕವಾದ ಯಾವುದೇ ಮಿತಿಗಳು ಇರುವುದಿಲ್ಲ. ಆದ್ದರಿಂದಲೇ ರಂಗಕೃತಿಗಳು ಎಲ್ಲೆಡೆಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಸಂವಹನಗೊಳ್ಳುತ್ತವೆ. ದೇಶ ಮತ್ತು ಭಾಷಿಕ ಗಡಿಗಳನ್ನು ಮೀರಿದ ಸಂದೇಶವನ್ನು ಸಾರುತ್ತಿರುತ್ತವೆ. ನಾಟಕ ಎಷ್ಟೇ ಪ್ರಾಚೀನವಾದ ಕಥಾವಸ್ತುವನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸಿದರೂ ಆ ವಸ್ತುವನ್ನು ವರ್ತಮಾನಗೊಳಿಸುತ್ತಿರುತ್ತವೆ. ಇಂತಹ ಪ್ರಾಚೀನವಾದ ಕಥಾವಸ್ತುವನ್ನು ವರ್ತಮಾನ ಗೊಳಿಸುವ ನಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಅರುಣ್ ಮಹೋಪಾಧ್ಯಾಯ ಅವರ 'ಮಾರೀಚನ ಬಂಧುಗಳು' ಮುಖ್ಯವಾದ ರಂಗಕೃತಿಯಾಗಿದೆ.

'ಮಾರೀಚನ ಬಂಧುಗಳು' ಬಂಗಾಲದ ಅರುಣ್ ಮಹೋಪಾಧ್ಯಾಯ ಅವರು 1970ರ ದಶಕದಲ್ಲಿ ಬರೆದ ನಾಟಕ. ಇದು ಚಿಂತನಾ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯವನ್ನು ಪುರಾಣಕಥೆಯಿಂದ ಆಧುನಿಕ ಸಮಾಜದವರೆಗೆ; ದೇಶದಿಂದ ವಿದೇಶದವರೆಗೆ ಭಿನ್ನ ಸಾಮಾಜಿಕ ಸನ್ನಿವೇಶಗಳಲ್ಲಿ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನಿಸುತ್ತದೆ. ಈ ನಾಟಕವನ್ನು ಬಿಂಡಿಗನವಿಲೆ ನಾರಾಯಣ ಸ್ವಾಮಿಯವರು ಕನ್ನಡೀಕರಿಸಿದ್ದಾರೆ. 2017 ಜನವರಿ 4 ಮತ್ತು 5ರಂದು ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ನಾಟಕ ಶಾಲೆ ಬೆಂಗಳೂರು ಕೇಂದ್ರದ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ಈ ನಾಟಕವನ್ನು ಅಭಿನಯಿಸಿದರು.

ಈ ರಂಗಕೃತಿಯನ್ನು ನೋಡುವಾಗ ನಮ್ಮ ಓದು ನಮಗೆ ಮಾರೀಚನ ಬಗ್ಗೆ ನೀಡಿದ್ದ ತಿಳಿವನ್ನು ಮರು ಅವಲೋಕನ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವಂತೆ ಮಾಡುತ್ತದೆ. ಏಕೆಂದರೆ ನಮ್ಮ ಸಾಹಿತ್ಯ ವಲಯ ಮಾರೀಚನನ್ನು ಚಿತ್ರಿಸಿರುವುದು ರಾಕ್ಷಸೀಕರಿಸಿ

- (1) ಮರೀಚಿ ಮುನಿಯು ಪುತ್ರನಾದ ಕಾಶ್ಯಪನಿಗೆ ಮಾರೀಚ ಎಂಬ ಹೆಸರು ಬಂದಿದೆ.
- (2) ಸುಂದನೆಂಬ ರಾಕ್ಷಸನಿಂದ ಸುಕೇತು ಪುತ್ರಿಯಾದ ತಾಟಕೆಯೆಂಬ ಯಕ್ಷ-ಸ್ತ್ರೀಯಲ್ಲಿ ಜನಿಸಿ ಅಗಸ್ತ್ಯನ ಶಾಪದಿಂದ ರಾಕ್ಷಸನಾದ.
- (3) ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರ ಸಿದ್ಧಾಶ್ರಮದಲ್ಲಿ ಯಾಗ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾಗ ಮಾರೀಚ ಆತನ ಯಜ್ಞವನ್ನು ಹೊಲಸು ಮಾಡತೊಡಗಿ ರಾಮನಿಂದ ವಾಯುವ್ಯಾಸ್ತ್ರದ ಮೂಲಕ ಸಮುದ್ರದ ಆಚೆಗೆ ಬಿದ್ದ.
- (4) ಮಾರೀಚ ಮಾಯಾಮೃಗ ರೂಪವನ್ನು ತಳೆದು, ಸೀತೆಯನ್ನು ಮರುಳು ಮಾಡಿದ. ಬಳಿಕ ರಾಮನಿಂದ ಮಾರೀಚ ಮಡಿದ" [ಪುಟ 464 ಮತ್ತು 465. ಪುರಾಣನಾಮ ಚೂಡಾಮಣಿ]

ಎಂದು ಮಾರೀಚನ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವವನ್ನು ರಾಕ್ಷಸೀಕರಿಸಿಕೊಂಡು ಹೇಳಲಾಗಿದೆ ಮತ್ತು ನಾವು ಕೇಳಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದೇವೆ. ಆದರೆ ಈ ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಅರುಣ್ ಮಹೋಪಾಧ್ಯಾಯರು ಮಾರೀಚನ ಚಿಂತನಾ ಪ್ರಪಂಚಕ್ಕೆ ಆದ್ಯತೆ ನೀಡಿ 'ತನ್ನ ಮಾಯಾ ವಿದ್ಯೆಯನ್ನು ರಾಮನ ವಿರುದ್ಧ ಬಳಸಲಾರೆ ಶೂರ್ಪನಕಿ ಅವಮಾನಿತಳಾದ ಸನ್ನಿವೇಶವನ್ನು ರಾವಣನಿಗೆ ಅರ್ಥೈಸಲು ಮಾರೀಚ ಪ್ರಯತ್ನಪಟ್ಟು ಅದು ಸಾಧ್ಯವಾಗದೇ ಆತ್ಮಹತ್ಯೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವಂತೆ ಚಿತ್ರಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ನಾಟಕದ ಮತ್ತೊಂದು ಪಾತ್ರ ಗ್ರೆಗರಿ. ಅಮೇರಿಕಾದ ಗ್ರೆಗರಿ ಕೂಡ ಯುದ್ಧದ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಸುದ್ದಿಗಾರನಾಗಿ ಯುದ್ಧ ಭೂಮಿಗೆ ಹೋಗುವುದನ್ನು ವಿರೋಧಿಸುತ್ತಾನೆ. ಅಮೇರಿಕಾದ ಯುದ್ಧವಿರೋಧಿ ನೀತಿಯ ಕೆಡಕಿನ ಬಗ್ಗೆ ನಿಯತ ಕಾಲಿಕೆಗೆ ಲೇಖನ ಬರೆದು ಪ್ರಕಟಿಸುತ್ತಾನೆ. ಇದನ್ನು ಅಮೇರಿಕನ್ ಪಾರ್ಲಿಮೆಂಟ್ ವಿರೋಧಿಸಿ ಮ್ಯಾಕಿ ಮೂಲಕ ತನ್ನ ಲೇಖನಕ್ಕೆ ಪ್ರತಿಯಾದ ಲೇಖನವೊಂದನ್ನು ಬರೆದು ಅಮೇರಿಕಾದ ಫಾರಿನ್ ಪಾಲಿಸಿಯನ್ನು ಪುರಸ್ಕರಿಸಬೇಕೆಂದು ಒತ್ತಾಯಿಸುತ್ತದೆ. ಗ್ರೆಗರಿಗೆ ತನ್ನ ಚಿಂತನಾ ಕ್ರಮದ ವಿರುದ್ಧವೇ ತಾನು ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯಿಸಲಾಗದೆ ಆತನೂ ಆತ್ಮಹತ್ಯೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ. ಈ ಎರಡೂ ಆತ್ಮಹತ್ಯಾ ಪ್ರಕರಣಗಳು ರಂಗದ ಮೇಲೆ ಘಟಿಸದೆ ನೋಡುಗರ ವಿಚಾರ ಸರಣಿಗೆ ಪುಷ್ಟಿಕೊಡುತ್ತವೆ. ಇನ್ನು ರೈತನ ಪ್ರತಿನಿಧಿಯಾದ ಈಶ್ವರನ ಪಾತ್ರವು ಆಟಗಾರನಾದ ಉಸ್ತಾದನ ನಿರ್ದೇಶನದಂತೆ ಆತ್ಮಹತ್ಯೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಆದರೆ ಈಶ್ವರ ಶ್ರಮಿಕವರ್ಗದ ಎಚ್ಚತ್ತ ಪ್ರಜ್ಞೆಯಾಗಿ ಉಸ್ತಾದನ ಚೌಕಟ್ಟನ್ನು ಮೀರಿ ತನ್ನ ಅರಿವಿನ ಪ್ರಜ್ಞೆಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ. ಇದರಿಂದ ಮಂತ್ರದಂಡದ ಮೂಲಕವೇ ಪಾತ್ರಗಳನ್ನು ನಿಯಂತ್ರಿಸುವ ಕಥಾಸಂವಿಧಾನವನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸುವ ಉಸ್ತಾದನಿಗೆ ನಾಟಕ ಮುಗಿಸುವುದು ತಲೆನೋವಾಗಿ ಪರಿಣಮಿಸುತ್ತದೆ. ಅಲ್ಲದೆ ಈಶ್ವರ ಮಾರೀಚ ಮತ್ತು ಗ್ರೆಗರಿ ಆತ್ಮಹತ್ಯೆಯನ್ನು ವಿರೋಧಿಸುತ್ತಾನೆ. ನಾಟಕವು ಹೋರಾಟದ ಸೋಲನ್ನು ಒಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳಬಾರದು ಎಂಬ ವಾದವನ್ನು ಮುಂದೂಡಿದ ಈ ಮಾರೀಚನ ಪಾತ್ರವನ್ನು ಚಿತ್ರಿಸಿದ 'ಮಹಾಕವಿ ವಾಲ್ಮೀಕಿ' ಯನ್ನು ವಿಮರ್ಶೆಗೆ ಗುರಿಪಡಿಸಿ ವಿಚಾರಣೆಗೆ ಒಳಗುಮಾಡುತ್ತದೆ. ಈ ಸಂದರ್ಭದ ಮಾರೀಚ ಮತ್ತು ವಾಲ್ಮೀಕಿಯರ ಸಂವಾದ ಮಾರೀಚನ ಚಿಂತನಾ ಪ್ರಪಂಚವನ್ನು ವಿಸ್ತರಿಸುತ್ತದೆ. ವಾಲ್ಮೀಕಿ "ನನ್ನ ಕಾಲದ ಮನೋಧರ್ಮಕ್ಕೆ ತಕ್ಕಂತೆ ನಾನು ಮಾರೀಚನನ್ನು ನಿರೂಪಿಸಿದೆ. ಮಾರೀಚನಲ್ಲಿ ಇಷ್ಟೊಂದು ಚಿಂತನಾ ಪ್ರಖರತೆ ಇರುತ್ತದೆ ಎಂದು ನಾನು ಊಹಿಸಿರಲಿಲ್ಲ" ಎಂದು ಹೇಳುವಾಗ ಪಾತ್ರವೊಂದರ ಗುಣಧರ್ಮವನ್ನು "ಏಕಮೇವಾದ್ವಿತೀಯ" ಎಂದು ಗ್ರಹಿಸಲಾಗದು ಎಂಬುದನ್ನು ನೋಡುಗರಲ್ಲಿ ಬಿತ್ತರಲಾಗಿದೆ.

ಉಸ್ತಾದನ ಮಂತ್ರದಂಡದಿಂದ ನಿರ್ದೇಶಿಸಲ್ಪಡುವ ಪಾತ್ರಗಳನ್ನು ಮೂರು ಗುಂಪುಗಳಾಗಿ ಗ್ರಹಿಸಬಹುದು. ಮಾರೀಚ, ಈಶ್ವರ, ಗ್ರೆಗರಿ ಮೊದಲ ಗುಂಪಿಗೆ ಸೇರುವ ಈ ಪಾತ್ರಗಳು ವ್ಯಕ್ತಿ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಮತ್ತು ಚಿಂತನಾ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯವನ್ನು ಪ್ರೋಪಿಸುವ ಪಾತ್ರಗಳು. ಕಾಲನೇಮಿ, ಕರಣಿಕ, ಮ್ಯಾಕ್ ಪಾತ್ರಗಳು ಆಳುವ ವರ್ಗದ ಶೋಷಕ ಬುದ್ಧಿಯನ್ನು ಪ್ರೋಪಿಸುವ ಮತ್ತು ಜನಸಾಮಾನ್ಯರ ದಾಸ್ಯಬುದ್ಧಿಯನ್ನು ಜೀವಂತವಾಗಿಸಲು ಶ್ರಮಿಸುತ್ತ ಅನುಕೂಲವಾದಿಗಳಾದ ಸ್ವಂತಿಕೆಯೇ ಇಲ್ಲದೆ ಬದುಕುವ ಪಾತ್ರಗಳು. ರಾವಣ, ಜಮೀನುದಾರ, ವಿಲಿಯಂಸ್ ಈ ಮೂರು ಪಾತ್ರಗಳು ತಮ್ಮ ಸುತ್ತಲಿನ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯೊಂದನ್ನು ನಿಯಂತ್ರಣದಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಳ್ಳಲು ಹಿಂಬಾಲಕರ ಗುಂಪೊಂದನ್ನು ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡು ಅದರ ಮೂಲಕ ತಮ್ಮ ಸ್ಥಾನವನ್ನು ಭದ್ರಗೊಳಿಸಲೆತ್ತಿಸುತ್ತಿರುವ ಪಾತ್ರಗಳು. ಇವರಿಗೆ ಸಮಾಜದ ಹಿತಕ್ಕಿಂತ ಸ್ವಹಿತ, ಪ್ರತಿಷ್ಠೆ ಮುಖ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ. ಚಿಂತನಾ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯವನ್ನು ಪ್ರೋಪಿಸುವಲ್ಲಿ ಮಾರೀಚನಿಗೆ ರಾಮ; ಈಶ್ವರನಿಗೆ ರಘುನಾಥ; ಗ್ರೆಗರಿಗೆ ಆತನ ತಂದೆಯ ವಿಚಾರಧಾರೆ ಪ್ರೋಪಿಸುವಾಗಿ ನಿಲ್ಲುತ್ತವೆ.

ಈಗಾಗಲೇ ತಿಳಿಸಿದಂತೆ 'ವಾಲ್ಮೀಕಿಯ ವಿಚಾರಣೆ' ಮಹಾಕವಿಗೆ ಕಸಿವಿಸಿಯನ್ನು ಉಂಟು ಮಾಡಿದರೂ, ವಾಲ್ಮೀಕಿ ವಿವರಣೆ ಕೊಡುವುದು ನಾಟಕದ ಸಂವಿಧಾನದಲ್ಲಿ ಅನಿವಾರ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ. ತಾನು ಸೃಷ್ಟಿಸಿದ ಪಾತ್ರದ ಮೂಲಕವೇ ವಿಚಾರಣೆಗೆ ಒಳಗಾಗುವ ವಾಲ್ಮೀಕಿ ತನ್ನ ಕಾಲಘಟ್ಟದ ಜನರ ಆಶೋತ್ತರಗಳಿಗೆ ಸ್ಪಂದಿಸಿ ಮಾರೀಚನ

ಅಕಾಲಿಕ ಮರಣದ ನಿರ್ಧಾರವನ್ನು ಸಮರ್ಥಿಸಿಕೊಂಡರೂ ಈಶ್ವರನ ಬದುಕುವ ಹಕ್ಕನ್ನು ಪುರಸ್ಕರಿಸುತ್ತಾನೆ. ಶ್ರಮಜೀವಿಯಾದವನು ತನ್ನ ನಿರ್ಧಾರಗಳ ಮೂಲಕ ಸಮಾಜದ ನಿಯಮಗಳನ್ನು ಬದಲಿಸಬಹುದು ಎಂಬುದನ್ನು ಈಶ್ವರ ಸಾಧಿಸಿ ತೋರಿಸಿದ್ದಾನೆ. ಬುದ್ಧಿಜೀವಿಗಳಾದ ಮಾರೀಚನಿಂದಾಗಲೀ, ಗ್ರೆಗರಿಯಿಂದಾಗಲೀ ಆಳುವ ವರ್ಗದ ಬಂಧನದಿಂದ ಮುಕ್ತವಾಗಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗಲಿಲ್ಲ. ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಅವರು ಆತ್ಮಹತ್ಯೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. ಮಾರೀಚ ಮತ್ತು ಗ್ರೆಗರಿಯ ಚಿಂತನಾ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಫಲ ಕೊಡದೇ ಹೋಗುವುದು ಈ ಕಾರಣಕ್ಕಾಗಿ ಆದರೂ ಮಾರೀಚನಲ್ಲಿ ಉದಿಸಿದ ಈ ಚಿಂತನೆ ಈಶ್ವರನಲ್ಲಿ ಸಮೃದ್ಧಿಗೊಳ್ಳುತ್ತದೆ. ಸತ್ತಮೇಲೂ ಮಾರೀಚನ ಮತ್ತು ಗ್ರೆಗರಿಯ ಅವ್ಯಕ್ತ ಆತ್ಮಗಳು ಈಶ್ವರನ ಬೆಂಬಲಕ್ಕೆ ನಿಲ್ಲುತ್ತವೆ. ಆಗ ಉಸ್ತಾದನ ಮೂದಲಿಕೆ ಅವರ ಸಾವಿನ ತೀರ್ಮಾನವನ್ನು ವಿಮರ್ಶಿಸಿದರೂ ಪ್ರಯೋಜನವಾಗುವುದಿಲ್ಲ.

ನಾಟಕದ ಪ್ರಾಪರ್ತಿಯ ಭಾಗವಾಗಿ ಬಳಕೆಯಾಗುವ ಮರ, ಗುಡಿಸಲು, ಬಹುಮಹಡಿ ಕಟ್ಟಡಗಳು ಮನುಷ್ಯ ಪ್ರಕೃತಿಯಿಂದ ದೂರ ಸಾಗುತ್ತಿರುವ ಸತ್ಯವೊಂದನ್ನು ಮೂಕವಾಗಿ ಸಾರುತ್ತಿವೆ.

ಉಪಸಂಹಾರ:

‘ಮಾರೀಚನ ಬಂಧು’ ಕಾಲಾತೀತವಾದ ವಿಚಾರ ಪ್ರಕರತೆಯನ್ನು ತಿಳಿಸುವುದರ ಜೊತೆಗೆ ಕಲಾತ್ಮಕವಾಗಿ ವರ್ತಮಾನದ ಪ್ರಶ್ನಾರ್ಹವಲ್ಲದ ವರ್ಗಕ್ಕೆ ಪ್ರಶ್ನಿಸುವ ವಿವೇಕವೊಂದನ್ನು ನೀಡಿದೆ. ಉಸ್ತಾದನಂತಹ ಪಾತ್ರದ ಮೂಲಕ ಇಡೀ ಸಮಾಜವನ್ನು ನಿಯಂತ್ರಿಸುವ ವರ್ಗವೊಂದನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಿ ಈ ನಿಯಂತ್ರಿತ ವರ್ಗವನ್ನು ಮೀರಿ ನಿಲ್ಲುವ ಈಶ್ವರ ಮೂಲದಲ್ಲಿ ಮಾರೀಚನನ್ನು ಪ್ರತಿನಿಧಿಸುತ್ತಾನೆ. ನಮ್ಮ ಸಾಹಿತ್ಯ ವಾಚ್ಯ ಮರೆಮಾಚಿದ ಮಾರೀಚನ ಚಿಂತನಾಶೀಲತೆಯನ್ನು ಈ ರಂಗಕೃತಿ ವಿಭಿನ್ನವಾಗಿ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿಸಿದೆ.

ಆಕರಗಳು :

- [1] 4.1.2017ರಂದು ಅಭಿನಯಿಸಿದ ‘ಮಾರೀಚನ ಬಂಧುಗಳು’ ರಂಗಕೃತಿ
- [2] ಬೆನಗಲ್ ರಾಮರಾವ್ ಮತ್ತು ಪಾನ್ಯಂ ಸುಂದರಶಾಸ್ತ್ರಿ, (ಸಂ) - ಪುರಾಣರಾಮ ಚೂಡಾಮಣಿ, 2010, ಪ್ರಸಾರಾಂಗ, ಮೈಸೂರು, ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯ, ಮೈಸೂರು.
- [3] ಮರುಳಸಿದ್ದಪ್ಪ ಕೆ. - ಆಧುನಿಕ ಕನ್ನಡ ನಾಟಕ, 2013, ಅಂಕಿತ ಪುಸ್ತಕ, ಬೆಂಗಳೂರು.

ಬೇಂದ್ರೆ ಮತ್ತು ಮಧುರಚೆನ್ನರ ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ಬಾಂಧವ್ಯ..

ಸತ್ಯಮಂಗಲ ಮಹಾದೇವ.

ಕಾಣುವುದು ಒಂದು ನೋಡುವುದು ಒಂದು

[ಪ್ರತಿಬಿಂಬಗಳು: ಅರಿವು ಮರೆವು]

ನಾವು ಬರಿಗಣ್ಣಿಗೆ ಕಾಣುವುದನ್ನು ಪ್ರಮಾಣೀಕರಿಸುತ್ತೇವೆ. ನೋಡುವುದಕ್ಕೆ ಸಾಧ್ಯವಾಗದೇ ಅನುಭವಕ್ಕೆ ಬಂದ ಘಟನೆಗಳನ್ನು, ಲೌಕಿಕ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ವಿಸ್ಮಯವೆಂದೋ ಅಥವಾ ವಿಚಿತ್ರವೆಂದೋ ದೂರವಿಡುತ್ತೇವೆ. ಇಂದಿನ ದಿನಮಾನದಲ್ಲಿ ಸಹಜವಾದ ಬದುಕು ವಿಚಿತ್ರವೆಂದೂ, ಅಸಹಜವಾದ ಆಕರ್ಷಣೆಯ ಕ್ಷಣಿಕ ಸುಖಗಳು ಸೃಷ್ಟಿಸುವ ಭ್ರಮಾತ್ಮಕ ಲೋಕವೇ ಸಹಜವಾದುದೆಂದು ನಂಬಿಸಿದ್ದಾರೆ ಮತ್ತು ನಂಬಿದ್ದೇವೆ. ನಾವು ನಂಬಿದ ಇಂತಹ ಆಚರಣೆಗಳಿಗೆ ನಮ್ಮ ಅಳತೆಗೋಲುಗಳನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಿಕೊಂಡು ಆಧ್ಯಾತ್ಮ ಎಂಬ ಹಣೆಪಟ್ಟಿಯನ್ನು ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡಿದ್ದೇವೆ. ಕಾಣುವುದನ್ನು ನಾವು ಅಂತರಂಗದ ಬೆಳಕಿನಲ್ಲಿ ದರ್ಶನ ಮಾಡಲು ಸಾಧ್ಯವಾದರೆ ಈ ಭ್ರಮೆಯ ಪೆರ ಕಳಚಿ ವಾಸ್ತವದ ಸಹಜ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷಾನುಭವ ನಮಗೆ ಉಂಟಾಗುತ್ತದೆ. ಅಸಹಜ ಬದುಕಿನ ಸಿನಿಕತೆಯನ್ನು ಹೋಗಲಾಡಿಸಲು ನಮಗೆ ನಮ್ಮ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ವಿಪುಲವಾದ ಅನೇಕ ಕೃತಿಗಳು ಸಿಗುತ್ತವೆ. ಬದುಕನ್ನೇ ಕೃತಿಯಾಗಿಸಿದ ವರಕವಿ ಬೇಂದ್ರೆ ಅನುಭಾವಜೀವಿ ಮಧುರಚೆನ್ನರ ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ಬಾಂಧವ್ಯದ ಚಿಂತನೆಗಳು ನಾವು ಬರಿಗಣ್ಣಿನಲ್ಲಿ ಕಾಣುವುದನ್ನು ಹೇಗೆ ನೋಡಬೇಕೆಂಬ ತಾತ್ವಿಕ ಚಿಂತನೆಯನ್ನು ಹೃದಯದಲ್ಲಿ ಅರಳಿಸುತ್ತವೆ. ಹೀಗೆ ಹೃದಯವನ್ನು ಅರಳಿಸುವ ಭಾವಪುಷ್ಪಗಳು ಅನಂತಶಕ್ತನ ಚಿಂತನೆಯನ್ನು ಕನೆಹಾಲಿನಂತೆ ಕಳೆಗಟ್ಟುವಂತೆ ಮಾಡುತ್ತವೆ ಎಂಬುದು ನನ್ನ ನಂಬಿಕೆ.

ಬೇಂದ್ರೆ ಮತ್ತು ಮಧುರಚೆನ್ನರ ಬಾಂಧವ್ಯ ಅದು ಸಹಜವಾದ ಗೆಲೆತನವೇ ಆದರೂ ಅವರೊಳಗಿದ್ದ ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ಒಲವು-ನಿಲುವುಗಳು ಅವರನ್ನು ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ನೆಲೆಯ ಸಖ್ಯಭಾವವನ್ನು ಬೆಸೆಯುವಂತೆ ಪ್ರೇರೇಪಿಸಿದವು. ಇಬ್ಬರೂ ನಂಬಿದ ಗುರುಗಳು ಒಬ್ಬರೇ ಶ್ರೀಅರವಿಂದರು, ಇಬ್ಬರೂ ನಂಬಿದ ಮಾತೃತ್ವದ ಭಗವತ್ ಚಿಂತನೆ ಒಬ್ಬರೇ ಶ್ರೀಮಾತೆಯವರು. ಆದರೆ ಇಬ್ಬರೊಳಗಿನ ಸಾಧನೆಯ ಗುರಿ ಅನುಭಾವವೇ ಆದರೂ ತಾವು ಕ್ರಮಿಸಿದ ಹಾದಿ ಬೇರೆ ಬೇರೆ.

ನನ್ನ ನಿನ್ನ ಬೆನ್ನ ಬಳಿ ವಿಶಾಲವೃಕ್ಷ ಬೆಳೆದಿದೆ
ಮುಗಿಲ ತುಂಬಿ ಉಳಿದಿದೆ
ಗಾಳಿಯಂತೆ ಸುಳಿದಿದೆ
ನನ್ನ ನಿನ್ನ ನೋಟ ಮಾತ್ರ ಎರಡುದಿಕ್ಕಿಗಳೆದಿದೆ
ಬೇರೆ ಹಾದಿ ತುಳಿದಿದೆ

-ಬೇಂದ್ರೆ; ಚೆನ್ನ; ನಾದಲೀಲೆ

ಈ ಕಾವ್ಯದ ಸಾಲುಗಳಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ಬಾಂಧವ್ಯದ ನೆಲೆಯನ್ನು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಬೇಂದ್ರೆಯವರು ನಿರೂಪಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ನೀ ಕಿಚ್ಚು ನಾ ಕೆಂಡ ಬೆನ್ನು ಬೆನ್ನಲಿ ಬೆಸೆದ
ಏಕ ತೇಜದ ಎರಡು ಹಿರಿಕಿರಿಯ ಪಿಂಡಗಳ
ಬೆಳಗಿಸುವ ಜಗಜ್ಯೋತಿ ಅರವಿಂದ ಯೋಗಿಗಳ
ಹೃದಯಸ್ಥ ವಿಶ್ವಭಾನು

-ಅಣ್ಣಯ್ಯನಿಗೆ; ನನ್ನ ನಲ್ಲ

ಈ ಕಾವ್ಯದ ಸಾಲುಗಳಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ಆತ್ಮಸಾಂಗತ್ಯದ ಅಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ಹುಡುಕಾಟದ ಮೂಲನೆಯನ್ನು ಮಧುರಚೆನ್ನರು ಬಿಡಿಸಿಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಈ ಇಬ್ಬರೂ ಕವಿಗಳಲ್ಲಿ ಅಂತರ್ಗತವಾದ ಕಾವ್ಯಶಕ್ತಿಯು ಇಬ್ಬರೊಳಗೂ ಕಂಡ ಕಾಣ್ಯವನ್ನು ಜೀವಸಲೆಯಂತೆ ಹರಿಸಿದೆ.

ಈ ಇಬ್ಬರೂ ಕವಿಗಳ ಕವಿತೆಗಳು ಅನುಭಾವದ ಒಳತೋಟಿಯಲ್ಲಿ ಮಿಡಿದ ಏಕಭಾವವನ್ನು ಮತ್ತು ಭಿನ್ನ ನಡೆಗಳನ್ನು ತುಂಬಾ ಸಮರ್ಥವಾಗಿ ಹೇಳುತ್ತಿವೆ. ಕಾವ್ಯವು ಮಿಡಿದ ಹೃದಯಗಳ ಭಾವೋನ್ನಿಲನಕ್ಕೆ ಕಾರಣರಾದವರು ಶ್ರೀ ಅರವಿಂದರು 'ವಿಶ್ವಭಾನು' ವಾಗಿ ಅಂತರಂಗವನ್ನು ಬೆಳಗಿದ್ದಾರೆ. ಆದರೆ 'ಕಿಚ್ಚು ಮತ್ತು ಕೆಂಡ' ಗಳ ಒಳಗೆ ಭಿನ್ನವಾಗಿ ಬೆಳೆದ ಅಂತರಂಗದ ಸಾಧನೆ ಇರುವುದನ್ನು ಗಮನಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ.

ದೃಷ್ಟಿಯೊಳಗೆ ಮಿಡಿದ ಬೆಳಕು ಒಂದೇ ಮೂಲದ್ದು. ನೋಟ ಮಾತ್ರ ಎರಡು ದಿಕ್ಕಿಗೆ ಎಳೆದ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ತಾತ್ವಿಕ ಒಳನೋಟಗಳು ಎಂಬುದನ್ನು ಇಬ್ಬರೂ ಕವಿಗಳು ತಮ್ಮ ಅಂತರಂಗದ ಮಾತನ್ನು ತಮ್ಮ ಕಾವ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಕಟ್ಟಿಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಕನ್ನಡದ ಪಾಲಿಗೆ ನವೋದಯ ಕಾವ್ಯದ ಕಾಲಘಟ್ಟದ ಈ ಇಬ್ಬರು ಕವಿಗಳ ದರ್ಶನ ಮತ್ತು ಯೋಗಸಾಧನೆಯ ಕವನಮಾರ್ಗ ಅನುಭಾವದ ನೆಲೆಯನ್ನು ವಿಸ್ತರಿಸಿದ ದಾರಿಯಾಗಿದೆ. ಶ್ರೀ ಅರವಿಂದರ ಪ್ರಭಾವದಿಂದ ರೂಪುಗೊಂಡ ಈ ಇಬ್ಬರು ಕವಿಗಳ ಕಾವ್ಯದ ಸತ್ವ ಅನುಭಾವವೇ ಆಗಿದೆ.

ಬೇಂದ್ರೆಯವರ ಕಾವ್ಯದಲ್ಲಿ ಉಪಾಸನೆಯ ಧ್ಯಾನದ ನೆಲೆ ಮತ್ತು ವಿವಿಧ ಸ್ತರಗಳಲ್ಲಿ ವಿಸ್ತರಿಸಿದ ಅಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ವಿಧಾನಗಳಲ್ಲಿನ ತಾತ್ವಿಕ ಸತ್ವಗಳ ಹುಡುಕಾಟದೊಳಗೆ ಅನುಭಾವ ಸೆಲೆಯೊಡೆದಿದೆ. ಇದು ಅವರ ಗದ್ಯ ಮತ್ತು ಕವಿತೆಗಳಲ್ಲಿ ಸಾಂದ್ರವಾಗಿ ವ್ಯಕ್ತವಾಗುತ್ತದೆ.

ಮಧುರಚೆನ್ನರ ಕಾವ್ಯದಲ್ಲಿ ಅನ್ವೇಷಣೆ ಮತ್ತು ಶೋಧದ ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಅನುಭಾವವು ಜೀವಸತ್ವವಾಗಿದೆ. ವಿಸ್ತಾರವಾದ ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ಸತ್ವಗಳನ್ನು ಹುಡುಕುವ ಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ಬೇಂದ್ರೆಯವರ ಕಾವ್ಯ ಹರಳುಗಟ್ಟುತ್ತದೆ. ಆಳವಾದ ಶೋಧನೆ ಅದು ತನ್ನಿಂದಲೇ ಸಾಕ್ಷೀಕರಿಸಿಕೊಂಡ ತನ್ನ ಅಂತರಾತ್ಮದ ಹುಡುಕಾಟದಲ್ಲಿ ಕಾವ್ಯಾನುಭವವಾಗಿ ಹೊಮ್ಮುತ್ತದೆ..

ಈ ಇಬ್ಬರೂ ಕವಿಗಳಲ್ಲಿನ ಕಾವ್ಯದಲ್ಲಿ ಧ್ವನಿಸುವ ತಾತ್ವಿಕತೆ ಅದು ಲೌಖಿಕ ಪರಿಸರದಿಂದ ಬಿಡಿಸಿಕೊಂಡು ಯೌಗಿಕ ಪ್ರಯಾಣದಲ್ಲಿ ಸಾಗುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಇಬ್ಬರೂ ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಅನುಭಾವದ ನೆಲೆಗೆ ತಲುಪಲು ಬಳಸಿದ ಹಾದಿ ಮಾತ್ರ ಬೇರೆ ಬೇರೆ. ಅಲ್ಲಿರುವ ಭಿನ್ನತೆಗಳನ್ನು ಹೀಗೆ ಗುರುತಿಸಬಹುದು.

ಬೇಂದ್ರೆಯವರಿಗೆ ಮಧುರಚೆನ್ನರ ಆತ್ಮಸಾಧನೆ ಕುರಿತು ಹೆಮ್ಮೆ ಮತ್ತು ಗೌರವ ಅಪಾರವಾಗಿದೆ.

'ಮಧುರಗೀತ' ವ ಹಾಡಿ 'ನನ್ನ ನಲ್ಲ' ನ ಒಲಿಸಿ
ಹಲಸಂಗಿ ನಾಡಿನಲಿ ನೆಲೆಸಿ ನಿಂತ
ನನ್ನ 'ಚೆನ್ನ' ನಿಗೆಣೆಯ ಗೆಣೆಯರಾರಿಹರು?
ಅವನೆ ಅವನಿಗೂ ಹೆಚ್ಚು ಅವನಿಗಿಂತ!

-ಜೀವಲಹರಿ; ಅರಳು ಮರುಳು

ನನ್ನ ಗೆಲೆಯನಿಗಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ಯಾರು? ಎಂಬ ಪ್ರಶ್ನೆಯಲ್ಲೇ ಗೆಲೆಯನ ಬಗ್ಗೆ ಹೆಮ್ಮೆಪಡುವುದು, 'ಅವನೇ ಅವನಿಗೂ ಹೆಚ್ಚು ಅವನಿಗಿಂತ' ಎನ್ನುವ ಮಾತಿನಲ್ಲೇ ಮಧುರಚೆನ್ನರ 'ಆತ್ಮಶೋಧ' ದ ಕುರಿತು ಅವರಿಗಿದ್ದ ನಂಬಿಕೆಯನ್ನು ಸ್ಪಷ್ಟಪಡಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ತೋಟ ಮೂಡಿದೆ ನೋಡು ಕಾಡಿದ್ದ ಎಡೆಯಲ್ಲಿ

ಅಲ್ಲಿ ಮೌನಗ ತಂತಿ ಮೀಟುತಿಹುದು
ಶ್ರುತಿಗು ನಿಲುಕದ ನುಡಿಯು ದನಿಗೂಡುವುದಾಗಿಗ
ಯಾರು ಬಲ್ಲರು? ನಾಳೆ ಮೂಡಬಹುದು

-ಜೀವಲಹರಿ; ಅರಳು ಮರುಳು

‘ಹಲಸಂಗಿ’ ಎಂಬ ಕಗ್ಗಾಡಿನಂತಹ ಊರಿನ ಕಡೆ ಇಂದು ಎಲ್ಲರೂ ತಿರುಗಿನೋಡುವಂತೆ ಮಾಡಿದ್ದು ಮಧುರಚೆನ್ನರ ಆತ್ಮದಶಕ್ತಿ, ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ಸಾಧನೆ. ಅದು ಅಬ್ಬರವಿಲ್ಲದ ಮೌನ ಆಧ್ಯಾತ್ಮದ ಫಲ. ಅಂತಹ ಸಾಧನೆಯನ್ನು ಮಾಡಿದ ಗೆಲೆಯನ ಬಗ್ಗೆ ಬೇಂದ್ರೆಯವರಿಗೆ ಎಲ್ಲಿಲ್ಲದ ಹಿಗ್ಗು.

ಅಣ್ಣ ಬೇಂದ್ರೆಯವರೆಂದರೆ ಮಧುರಚೆನ್ನರಿಗೂ ಅಷ್ಟೇ ಗೌರವ ಮತ್ತು ಪ್ರೀತಿ. ಬೇಂದ್ರೆಯವರು ತೋರಿಸಿದ ಪ್ರೀತಿಗಿಂತ ಮರಳಿ ತನ್ನ ಅಣ್ಣ ದತ್ತನ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಈ ಲೌಕಿಕದ ಕುರಿತು ಏಳುತ್ತಿದ್ದ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳು? ತಮ್ಮ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡು ರಣರಂಗವಾಗಿದ್ದ ಅವರ ಮನಸ್ಸನ್ನು ತಣಿಸು ಎಂದು ಕಾಲರುದ್ರನನ್ನು ಬೇಡಿದ್ದಾರೆ.

ಕಣ್ಣಲ್ಲಿ ಕಿಸುಗಿಚ್ಚು ಕಟ್ಟಿಹಾಕಿದ ನಮ್ಮ
ಕಾಲರುದ್ರನೇ ಇತ್ತ ಕಣ್ಣಿಟ್ಟು
ಅಣ್ಣ ದತ್ತನ ಬಗೆಯ ಬೇಗೆಯನು ತಣಿಸೆ

-ನನ್ನ ನಲ್ಲ; ಮಂಗಲ ಸಪ್ತಕಂ

ಈ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಪಂಚಪ್ರಾಣದಂತೆ ಇರುವ ‘ಭಾರತೀಯ ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ಪರಂಪರೆಯ ಪೂಜ್ಯ ಪ್ರದೀಪಗಳಾದ ಕಾಲರುದ್ರ, ಶಿವ, ವರ್ಧಮಾನ, ಮಹಾವೀರ, ಬುದ್ಧ, ಬಸವ, ಅಲ್ಲಮಪ್ರಭು ಇವರುಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಹೀಗೆ ಪರಸ್ಪರ ಹಾರೈಸುವುದು, ತನ್ನ ಸ್ನೇಹಿತರ ಕುರಿತು ಪರಸ್ಪರ ಪರಾತ್ಪರ ಶಕ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಬೇಡಿಕೊಳ್ಳುವುದು ಈ ಇಬ್ಬರು ಕವಿಗಳ ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ಭಾವದ ಅರಿವಾಗಿದೆ. ಈ ಇಬ್ಬರೂ ಕವಿಗಳ ಸ್ನೇಹದಲ್ಲಿ ಇಂತಹ ಹಾರೈಕೆಗಳ ಸಾದೃಶ್ಯವಿದ್ದಾಗ್ಯೂ ಪರಸ್ಪರ ಅಭಿಪ್ರಾಯಭೇದ ಸದಾ ಇತ್ತು.

ಬೇಂದ್ರೆ ಕಾವ್ಯ ವಿಮರ್ಶಕರಾದ ಡಾ. ಜಿ. ಕೃಷ್ಣಪ್ಪನವರು ನನ್ನನ್ನು ಮಧುರಚೆನ್ನರ ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ಕರ್ಮಭೂಮಿ ಹಲಸಂಗಿಗೆ ದಿನಾಂಕ:07.12.2016ರಂದು ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗಿದ್ದರು. ಮಧುರಚೆನ್ನರು ಬದುಕಿದ್ದ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಅವರ ಮಗ ಶ್ರೀ ಪುರುಷೋತ್ತಮ ಗಲಗಲಿಯವರನ್ನು ಸಂದರ್ಶನ ಮಾಡಿ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳನ್ನು ಕೇಳಿದಾಗ, ಮಧುರಚೆನ್ನರ ಶ್ರದ್ಧೆ ಎಂತಹುದು ಎಂದು ಒಂದು ಘಟನೆಯನ್ನು ವಿವರಿಸಿದರು. “ಬೇಂದ್ರೆಯವರನ್ನು ನಾವು ‘ಕಾಕ’ ಎಂದೇ ಕರೆಯುತ್ತಿದ್ದೆವು. ‘ಮೇಘಧೂತ’ ಕಾವ್ಯವನ್ನು ನಮ್ಮ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಗೆಲೆಯರ ಗುಂಪಿನೊಂದಿಗೆ ಚರ್ಚಿಸಿದ್ದು ನೆನಪಿದೆ. ಮಧುರಚೆನ್ನರು 1953 ಆಗಸ್ಟ್ 15ಕ್ಕೆ ದೇಹ ಬಿಟ್ಟರು. ಅದಕ್ಕಿಂತ ಕೆಲವು ದಿನಗಳ ಹಿಂದೆ ತೀವ್ರ ಅನಾರೋಗ್ಯನಿಮಿತ್ತ ಆಸ್ಪತ್ರೆಯಿಂದ ಮನೆಗೆ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಬಂದಿದ್ದೆವು. ಡಾಕ್ಟರ್ ಅವರ ತೀರ್ಮಾನವು ಇನ್ನೂ ಕೆಲವು ದಿನ ಮಾತ್ರ ಉಳಿಯುವುದು ಎಂದಿತ್ತು.

ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಅನಾರೋಗ್ಯಕ್ಕೀಡಾಗಿದ್ದ ತಂದೆಯವರನ್ನು ನೋಡಲು ಬೇಂದ್ರೆಯವರು ಬಂದಿದ್ದರು. ಕ್ಯಾನ್ಸರ್‌ನಿಂದ ಬಳಲಿದ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಶಾಂತಿ ಸಿಗುತ್ತದೆ, ಎಲ್ಲರೂ ಮೃತ್ಯುಂಜಯ ಮಂತ್ರ ಹೇಳಿ, ಚೆನ್ನಮಲ್ಲಪ್ಪನಿಗೂ ಸಮಾಧಾನವಾಗಲಿ ಎಂದು ಮಂತ್ರವನ್ನು ಮಧುರಚೆನ್ನರಿಗೂ ಹೇಳಿಕೊಟ್ಟರು. ನಾವೆಲ್ಲಾ ಪರಿಸಿದೆವು. ಆದರೆ ಮಧುರಚೆನ್ನರು ‘ತಾಯವೆ ತಾಯವೆ’ ಎನ್ನುತ್ತಿದ್ದರು.” ಎಂದು ಹೇಳಿದರು. ಶ್ರೀ ಅರವಿಂದಾಶ್ರಮ, ಶ್ರೀ ಮಾತೆಯವರ ಬಗ್ಗೆ ಇದ್ದ ಅವರ ಶ್ರದ್ಧೆ ಜೀವಿತದ ಕೊನೆ ಕ್ಷಣಗಳಲ್ಲೂ ಅವರನ್ನು ಬಿಟ್ಟಿರಲಿಲ್ಲ ಎಂಬುದಕ್ಕೆ ಈ ಒಂದು ನಿದರ್ಶನ ಸಾಕ್ಷಿಯಾಗಿದೆ. ಅದು ಅವರು ಶ್ರೀಮಾತೆಯವರಲ್ಲಿ ಕಾಣುತ್ತಿದ್ದ ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ಬೆಳಕು.

“ಗೆಳೆಯರ ಗುಂಪಿನ ಅಧ್ಯಯನ ನಿಜವಾದ ಗೆಳೆಯನ ಅಂತ್ಯ ದರ್ಶನಕ್ಕಾಗಿ ಕೈಮುಗಿದು ನಿಂತರು. ಕಂಠ ಬಿಗಿದು ಮಾತು ಕಟ್ಟಿದ್ದರಿಂದ ಗಂಭೀರವಾದ ಮೌನದಲ್ಲಿ ಮಹಾಕವಿಯು ಕಾವ್ಯರ್ಷಿಯನ್ನು ಅದಾವ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿಯೋ ಮಾತಾಡಿ ಬೀಳ್ಕೊಟ್ಟರು. ‘ಅಲ್ಲಮಪ್ರಭುಗಳೇ, ನಿಮ್ಮ ಬಸವಣ್ಣನವರನ್ನು ಎಲ್ಲಿ ಬಿಟ್ಟಿರಿ?’ ಎಂದ ಬಸವಣ್ಣನವರ ಆಕ್ರೋಶವು ಅಲ್ಲಿ ನಿಂತಿದ್ದವರನ್ನೆಲ್ಲಾ ಕರಗಿಸಿಬಿಟ್ಟಿತು.”¹ ಈ ದೃಶ್ಯವನ್ನು ಕಂಡ ಸಿಂಪಿ ಲಿಂಗಣ್ಣನವರು ದಾಖಲಿಸಿರುವ ಈ ಘಟನೆಯೂ ಕೂಡ ವ್ಯೂಮಮೂರ್ತಿ ಅಲ್ಲಮನಂತಹ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವದ ಬೇಂದ್ರೆ, ಭಕ್ತಿಯ ಮೂಲಕವೇ ಭಂಡಾರಿಯಾದ ಬಸವಣ್ಣನ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವದ ಮಧುರಚೆನ್ನರ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವವನ್ನು ನಾವು ವಿವರವಾಗಿ ತಿಳಿದುಕೊಂಡು ಅವರಿಬ್ಬರ ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ಸೂಕ್ಷ್ಮಗಳನ್ನು ಅರಿಯಬಹುದಾಗಿದೆ.

“ಚನ್ನಮಲ್ಲಪ್ಪನನ್ನು ಹೂತಿಲ್ಲ, ಬಿತ್ತಿದ್ದೇವೆ”² ಎನ್ನುವ ಬೇಂದ್ರೆಯವರ ಮಾತಿನಲ್ಲಿ ಆತ್ಮವನ್ನು ಶೋಧಿಸಿಕೊಂಡು ಆಧ್ಯಾತ್ಮ ಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ಬದುಕಿ ಲೌಕಿಕ ಜೀವನದ ಅಶಾಶ್ವತೆಯನ್ನು ಮಧುರಚೆನ್ನರ ಆಧ್ಯಾತ್ಮ ಬಾಂಧವ್ಯವು ಸದಾ ಕುಡಿಯೊಡೆಯುವ ಚಿಂತನೆಯಾಗಿದೆ..

ನವೋದಯ ಕಾಲಘಟ್ಟದ ಈ ಇಬ್ಬರು ಕವಿಗಳ ಸಹಜ ಜೀವನದ ಈ ಘಟನೆಗಳಲ್ಲಿ ಲೌಕಿಕದೊಳಗಿದ್ದೂ ಪಾರಮಾರ್ಥವನ್ನು ಸಾಧಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಸೂಕ್ಷ್ಮತೆ ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ.

ಬೆಳಕಿನ ಬಾಂಧವ್ಯದಿಂದ ತಾಯ ಸೆರಗ ಹಿಡಿದೆವು
ಬೆಳಕಿನಿಂದ ಬಂದೆವಣ್ಣ ಬೆಳಕಿನತ್ತ ನಡೆದೆವು

-ಅರಳು ಮರಳು; ‘ಚೈತ್ಯಾಲಯ’ ;

ಈ ಬೆಳಕಿನ ಬಾಂಧವ್ಯದಿಂದ ಬಂದ ನಾವು ನಮ್ಮೊಳಗಿನ ದ್ವೇಷ, ಅಸೂಯೆ, ಅಶಾಂತಿಗಳನ್ನು ನಿವಾರಿಸಿಕೊಂಡು ಬೆಳಕಿನತ್ತ ನಡೆಯಬೇಕೆಂಬುದು ಬೇಂದ್ರೆಯವರ ಅಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ಚಿಂತನೆಯಾಗಿದೆ.

ಒಟ್ಟಾರೆಯಾಗಿ ನಾವು ನಮ್ಮ ಬದುಕಿನ ಸಂತೋಷಗಳನ್ನು ಸದಾ ಹೊರಗೇ ಹುಡುಕುತ್ತೇವೆ ನಮ್ಮೊಳಗೇ ಇರುವ ಪ್ರೀತಿ, ಸ್ನೇಹ ಬಾಂಧವ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದು ಮಹತ್ವದ ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ಸೆಲೆಯಿದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಮರೆತಿದ್ದೇವೆ. ಇಂತಹ ಜೀವಸೆಲೆಗಳನ್ನು ಪೆರೀಷಿಸುವ ಕಾವ್ಯವನ್ನು ಬೇಂದ್ರೆ ಮತ್ತು ಮಧುರಚೆನ್ನರು ಕನ್ನಡ ಕಾವ್ಯಲೋಕಕ್ಕೆ ನೀಡಿದ್ದಾರೆ.

ಅಡಿಟಿಪ್ಪಣಿಗಳು: ಸಿಂಪಿ ಲಿಂಗಣ್ಣ; ಮಧುರಚೆನ್ನರ ಸ್ಮೃತಿಗಳು; ಪುಟ 110. ಅದೇ ಪುಟ

ಪರಾಮರ್ಶನ ಗ್ರಂಥಗಳು :

- [1] ಮಲ್ಲೇಪುರಂ ಜಿ. ವೆಂಕಟೇಶ; 2017; ಕಾವ್ಯವ್ಯಾಖ್ಯಾನ ಕಥನ, ಕನ್ನಡ ಕವಿತೆಗಳ ಕುರಿತ ಬರಹಗಳ ಕಟ್ಟು; ಸಪ್ತ ಬುಕ್ ಹೌಸ್, ಗಾಂಧಿನಗರ, ಬೆಂಗಳೂರು.
- [2] ಕೃಷ್ಣಪ್ಪ ಜಿ.; 2018; ಬೇಂದ್ರೆ ಕಾವ್ಯ: ಪದನಿರುಕ್ತ; ವಂಶಿ ಪಬ್ಲಿಕೇಷನ್ಸ್, ಬೆಂಗಳೂರು.
- [3] ಶಿವಾರೆಡ್ಡಿ ಕೆ.ಸಿ. (ಸಂ.); 1999; ಜೋಗಿ, ಶತಮಾನದ ಕವಿತೆ-ಅಂಬಿಕಾತನಯದತ್ತ, ಪ್ರಸಾರಾಂಗ ಕನ್ನಡ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ, ಹಂಪಿ, ಬಳ್ಳಾರಿ.
- [4] ಕೃಷ್ಣಪ್ಪ ಜಿ.; 2001; ಬೇಂದ್ರೆಯವರ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಸ್ತ್ರೀ: ಒಂದು ಅಧ್ಯಯನ; ಶ್ರೀರಂಗ ಪ್ರಕಾಶನ, ಮೈಸೂರು.
- [5] ಕೃಷ್ಣಪ್ಪ ಜಿ.; 2008; ಬರಹದಲ್ಲಿ ಬೇಂದ್ರೆಯವರ ಬದುಕು; ದ.ರಾ. ಬೇಂದ್ರೆ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಸ್ಮಾರಕ ಟ್ರಸ್ಟ್, ಪ್ರಸಾರಾಂಗ, ಧಾರವಾಡ.
- [6] ರಾನಡೆ.ಆರ್.ಡಿ.; 1962; ಕನ್ನಡ ಸಂತರ ಪರಮಾರ್ಥ ಪಥ; ಪ್ರಸಾರಾಂಗ, ಕರ್ನಾಟಕ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ, ಧಾರವಾಡ.
- [7] ಶ್ರೀನಿವಾಸರಾಜು ಚಿ.; 2000; ಬೇಂದ್ರೆ ಸಾಹಿತ್ಯ ಒಂದು ಅಧ್ಯಯನ; ಕ್ರೈಸ್ಟ್ ಕಾಲೇಜು, ಕನ್ನಡ ಸಂಘ, ಬೆಂಗಳೂರು.
- [8] ಮಧುರಚೆನ್ನ: 2011; ನನ್ನ ನಲ್ಲ; ವಿಶ್ವಕನ್ನಡ ಸಮ್ಮೇಳನ ಸಾಹಿತ್ಯ ಮಾಲೆ, ಕನ್ನಡ ಮತ್ತು ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಇಲಾಖೆ
- [9] ಮಧುರಚೆನ್ನ: 2015; ಆತ್ಮಶೋಧ; ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪರಿಷತ್ತು, ಬೆಂಗಳೂರು.

ಹೊಟ್ಟೆವ್ವ ಎಂಬ ದೀಪಾವಳಿ ಹಬ್ಬ

ಮಂಜುನಾಥ ಪಾಟೀಲ

ಸಂಶೋಧನಾ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿ, ಶಾಸ್ತ್ರೀಯ ಕನ್ನಡ ಭಾಷಾ ಅಧ್ಯಯನ ಸಂಸ್ಥೆ,

ರಾಣಿಚನ್ನಮ್ಮ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ, ಬೆಳಗಾವಿ.591156

Ph: 8095258003. Email: manju86p@gmail.com

ಪ್ರಸ್ತಾವನೆ

ಭಾರತ ದೇಶವು ವಿವಿಧ ಭಾಷೆ, ಜಾತಿ, ಧರ್ಮ, ಸಂಸ್ಕೃತಿ, ಆಚರಣೆಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದೆ. ಭಾರತ ದೇಶವು ಹೆಸರಾಗಿರುವುದು ಇಲ್ಲಿನ ಆಚರಣೆಗಳಿಂದ ಎಂಬುದು ವಿಶೇಷ. ಈ ಆಚರಣೆಗಳಿಗೆ ತನ್ನದೆ ಆದ ಹಿನ್ನೆಲೆ ಮತ್ತು ಕಾರಣಗಳು ಇವೆಯಾದರೂ ವಿವಿಧತೆಯಲ್ಲಿ ಏಕತೆಯನ್ನು ನಂಬಿರುವ ದೇಶವಾಗಿದೆ. ಆದರೆ ಇತ್ತೀಚಿನ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ವಿವಿಧ ಧರ್ಮ, ಆಚರಣೆ, ಸಂಸ್ಕೃತಿಗಳನ್ನು ತೆಗೆದು ಹಾಕಿ ಒಂದೇ ಧರ್ಮ, ಒಂದೇ ಭಾಷೆ, ಒಂದೇ ಆಚರಣೆಯ ದೇಶವಾಗಿ ರೂಪಾಂತರಿಸುವ ಪ್ರಯತ್ನಗಳಾದರೂ ಸಹ ಜನರು ಮಾತ್ರ ತಮ್ಮ ಭಾಷೆ, ಆಚರಣೆ, ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಬಿಟ್ಟುಕೊಟ್ಟಿಲ್ಲ. ಈ ವಿವಿಧತೆಯಲ್ಲಿ ಏಕತೆಯೇ ಭಾರತದ ಸಂಪತ್ತು ಮತ್ತು ಭಾರತೀಯರ ಲಕ್ಷಣವಾಗಿದೆ. ಅದೇನೇ ಇದ್ದರೂ ಇಲ್ಲಿ ಆಚರಿಸುವ ವಿವಿಧ ಹಬ್ಬಗಳಲ್ಲಿ ದೀಪಾವಳಿ ವಿಶೇಷವಾದ ಬೆಳಕಿನ ಹಬ್ಬವಾಗಿದೆ. ಜೀವನದಲ್ಲಿ ತುಂಬಿರುವ ಅಂಧಕಾರ, ಕತ್ತಲು ಕರಗಿ ಸುಖ, ಶಾಂತಿ, ನೆಮ್ಮದಿ ನೆಲೆಸಲಿ ಎಂಬ ಆಶಯದೊಂದಿಗೆ ದೀಪಾವಳಿಯನ್ನು ಪ್ರತಿ ವರ್ಷದ ಅಕ್ಟೋಬರ ತಿಂಗಳಲ್ಲಿ ಆಚರಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ದೀಪಾವಳಿ ಎಂದರೆ ದೀಪಗಳ ಸಾಲು ಎಂದರ್ಥ; ದೀಪಗಳಿಂದ ದೀಪಗಳನ್ನು ಹಚ್ಚುವುದರ ಜೊತೆಗೆ ಕತ್ತಲೆಯನ್ನು ಹೋಗಲಾಡಿಸಿ ಮನೆ ಹಾಗೂ ಮನದ ಕತ್ತಲೆಯನ್ನು ನಿವಾರಿಸಿ ಬೆಳಕನ್ನು ಉಂಟು ಮಾಡುವ ಹಬ್ಬವೇ ದೀಪಾವಳಿ. ಮುಂಗಾರು ಬೆಳೆ ಕೊಯ್ಲಿಗೆ ಬರುವ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಈ ಹಬ್ಬ ಬರುವುದು ವಿಶೇಷ.

ಭಾರತದ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ದೀಪಾವಳಿಗೆ ಅದರದೇಯಾದ ಮಹತ್ವವಿದೆ; ಹಾಗೂ ಅವರದೇಯಾದ ಸಂಪ್ರದಾಯಗಳು ಇರುತ್ತವೆ. ಕೆಲವರು ತಮ್ಮ ಸಂಪ್ರದಾಯಕ್ಕೆ ತಕ್ಕಂತೆ ಹಬ್ಬವನ್ನು ಆಚರಿಸುತ್ತಾರೆ. ಆದರೆ ಎಲ್ಲರ ಪ್ರಕಾರ ದೀಪಾವಳಿ ರಾಮಾಯಣದ ಕಥೆಗೆ ಹೊಂದಿಕೊಂಡಿದೆ. ರಾವಣನನ್ನು ಸಂಹಾರ ಮಾಡಿ ರಾಮ ಸೀತಾ, ಲಕ್ಷ್ಮಣನ ಜೊತೆಗೆ ಅಯೋಧ್ಯೆಗೆ ಹಿಂದಿರುಗಿದ ದಿನವಲ್ಲದೆ ರಾಮ ಪಟ್ಟಾಭಿಷೇಕಗೊಂಡ ದಿನ. ಪಾಂಡವರು ಕೂಡ ಅದೇ ದಿನ ತಮ್ಮ ಅಜ್ಞಾತವಾಸವನ್ನು ಮುಗಿಸಿದ ದಿನ ಎನ್ನುವ ಕಥೆಗಳಿವೆ. ಆದರೆ ಈ ಹಬ್ಬಕ್ಕೆ ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ಕಾರಣಗಳಿದ್ದರೂ ಕೂಡ ಜನರು ಕತೆಗಳನ್ನು ನಂಬುತ್ತಾರಾದರಿಂದ ಜನರು ಸಂತೋಷದಿಂದ ದೀಪಾವಳಿಯನ್ನು ಆಚರಿಸುತ್ತಾರೆ.

ನಮ್ಮೂರಿನ ಸುತ್ತಮುತ್ತ ಆಚರಿಸುವ ದೀಪಾವಳಿ ಹಬ್ಬ ಮೇಲಿನ ಆಚರಣೆಗಳಿಗಿಂತ ಭಿನ್ನವಾಗಿ ಆಚರಿಸುತ್ತಾರೆ ಆದರೂ ನಂಬಿಕೆಗಳು ಮಾತ್ರ ಮೇಲಿನ ಕತೆಗಳನ್ನೆ ಅವಲಂಬಿಸಿವೆ. ಐದು ದಿನಗಳ ನಿರಂತರ ಕಾಲ ಆಚರಿಸುತ್ತಾರೆ. ಹಬ್ಬದ ದಿನ ದೀಪಗಳನ್ನು ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಹಚ್ಚಿ ಮನೆಯನ್ನು ಸಿಂಗರಿಸುತ್ತಾರೆ. ಹಬ್ಬವು ಪ್ರಾರಂಭವಾದ ದಿನದಿಂದ ಐದು ದಿನಗಳವರೆಗೂ ನಡೆಯುತ್ತದೆ; ಒಂದೊಂದು ದಿನಕ್ಕೂ ಒಂದೊಂದು ವಿಶೇಷವಾದ ಹೆಸರುಗಳು ಮತ್ತು ಆಚರಣೆಗಳು. ಕೆಲವರು ಐದು ದಿನಗಳ ಕಾಲ ಆಚರಿಸಿದರೆ ಕೆಲವರು ಕೊನೆಯ ಎರಡು ದಿನ ಮಾತ್ರ ಹಬ್ಬ ಆಚರಿಸುತ್ತಾರೆ. ಮೊದಲ ದಿನ ಚತುರ್ದಶಿ ಎಂದು ಎರಡನೆಯ ದಿನ ನೀರು ತುಂಬುವ ದಿನವೆಂದು ಮೂರನೆಯ ದಿನ ಭರಮನ ಹಬ್ಬವೆಂದು ನಾಲ್ಕನೆಯ ದಿನ ಅಮವಾಸೆ ದಿನ ಅಥವಾ ನರಕ ಚತುರ್ಥಿ

ಎಂದು ಐದನೆಯ ದಿನ ಬಲಿ ಪಾಠ್ಯ ಎಂಬ ಹೆಸರುಗಳಲ್ಲಿ ಐದು ದಿನ ದೀಪಾವಳಿ ಆಚರಿಸುತ್ತಾರೆ. ದೀಪಾವಳಿ ಪ್ರಾರಂಭದ ಮೊದಲ ದಿನದಿಂದ ಐದನೆಯ ದಿನದವರೆಗೂ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ದೀಪಗಳನ್ನು ಹಚ್ಚುತ್ತಾರೆ. ಇನ್ನೂ ಕೆಲವರು ಕೊನೆ ಎರಡು ದಿನವಷ್ಟೆ ದೀಪಗಳನ್ನು ಹಚ್ಚುತ್ತಾರೆ. ಚತುರ್ದಶಿ ಎಂಬ ಮೊದಲ ದಿನದಂದು ಕೆಲವರು ಎಣ್ಣೆ ಸ್ನಾನ ಮಾಡಿ ವಿಶೇಷವಾದ ಊಟ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ನೀರು ತುಂಬುವ ಎಂಬ ಎರಡನೇ ದಿನದಂದು ಶಾವಿಗೆ ಊಟದ ಜೊತೆಗೆ ವಿಶೇಷ ಊಟವನ್ನು ಮಾಡುವುದರ ಜೊತೆಗೆ ವಿಶೇಷ ಸ್ನಾನವನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಮೂರನೆಯ ದಿನ ಭರಮನ ಹಬ್ಬದ ದಿನ. ಅಂದು ಐದು ತರಹದ ಅಡುಗೆ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಅವತ್ತು ಸಂಜೆ ಎಂಟರಿಂದ ಎಳ್ಳಿನ ಹೊಳಿಗೆ, ಕಡಬು ವಿಶೇಷ ಅಡುಗೆಗಳು ಪ್ರಾರಂಭವಾಗುತ್ತವೆ. ಇದು ಹೆಣ್ಣು ದೇವರಾಗಿದ್ದು ಪೂಜೆ ಮಾಡಬೇಕಾದರೆ ಮೂಕ ವೃತ್ತದಿಂದ ಮಾಡಬೇಕು. ಜೊತೆಗೆ ಬಳೆಗಳ ಶಬ್ದವು ಕೇಳದ ಹಾಗೆ ನಡೆಸಬೇಕು. ಒಂದು ಕೊಡಕ್ಕೆ ಶೃಂಗಾರ ಮಾಡಿ ಜೊತೆಗೊಂದು ಬೆತ್ತದ ಬಡಿಗೆಯನ್ನು ಇಟ್ಟು ಪೂಜಿಸುತ್ತಾರೆ. ಮಾಡಿದಡಿಗೆ ನೈವೇದ್ಯ ಹಿಡಿದ ನಂತರ ಮನೆಯವರು ಊಟ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಈ ಹಬ್ಬದ ದಿನ ಮನೆಯಿಂದ ಯಾರಿಗೂ ಏನೂ ಹೊರಗೆ ಕೊಡುವಂತಿಲ್ಲ. ಮತ್ತು ಹೊರಗಡೆಯಿಂದ ಸಂಬಂಧಿಕರು ಯಾರೂ ಮನೆಗೆ ಬರುವಂತಿಲ್ಲ. ಆಕಸ್ಮಿಕವಾಗಿ ಬಂದರೆ ಮನೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಉಳಿಯಬೇಕು; ಇಲ್ಲವಾದರೆ ಮನೆಯ ಹೊರಗೆ ನಿಂತು ಮಾತನಾಡಿ ಹೋಗುವ ಪದ್ಧತಿ ಇದೆ. ಅನಿವಾರ್ಯವಾಗಿ ಹೋಗುವ ಪ್ರಸಂಗ ಬಂದರೆ ಒಂದು ಕರವಸ್ತ್ರವನ್ನಾದರೂ ಬಿಟ್ಟು ಹೋಗಬೇಕು. ಇನ್ನೂ ನಾಲ್ಕನೆಯ ದಿನ ಅಮವಾಸೆ. ಅಂದು ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಲಕ್ಷ್ಮೀ ಪೂಜೆ ನಡೆಯುತ್ತದೆ. ಒಂದು ಕೊಡಕ್ಕೆ ಲಕ್ಷ್ಮೀಯಂತೆ ಶೃಂಗಾರ ಮಾಡಿ ಮುಂದೆ ಹಣ್ಣು ಹಂಪಲಗಳನ್ನು ಇಟ್ಟು ಹೆಣ್ಣು ಮಕ್ಕಳು ಮನೆಮನೆಗೆ ಹೋಗಿ ಆರತಿ ಬೆಳಗಿ ಪೂಜೆ ಸಲ್ಲಿಸುತ್ತಾರೆ. ಜೊತೆಗೆ ಕಿರಾಣಿ ಅಂಗಡಿಗಳ ಮತ್ತು ವಾಹನಗಳ ಪೂಜೆಯು ನಡೆಯುತ್ತದೆ.

ದೀಪಾವಳಿಯ ಕೊನೆಯ ದಿನ ಅಂದರೆ ಐದನೆಯ ದಿನ ಸಗಣಿಯಿಂದ ಪಾಂಡುರುಗಳನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಇವಕ್ಕೆ ಹೊಟ್ಟೆವ್ವ ಎಂದು ಕರೆಯುವುದು ವಾಡಿಕೆ. ಇವುಗಳಿಗೆ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಹೆಸರುಗಳಿಂದ ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ. ಹೀಗೆ ಮಾಡಿದ ಪಾಂಡುರುಗಳನ್ನು ಮನೆಯಲ್ಲಿನ ಪ್ರತಿ ಬಾಗಿಲಿನ ಎಡ ಮತ್ತು ಬಲಕ್ಕೆ ಐದು ಗುಂಪುಗಳಂತೆ ಇಡುತ್ತಾರೆ. ಇದು ಅಮವಾಸೆಯ ದಿನದ ರಾತ್ರಿ ನಡೆಯುತ್ತದೆ. ಇದಾದ ನಂತರ ಐದನೇ ದಿನ ಬೆಳಿಗ್ಗೆ ಹೋಳಿಗೆ ಮತ್ತು ಗೋಧಿ ಹುಗ್ಗಿ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಜೊತೆಗೆ ಅಮವಾಸೆ ದಿನ ಕೆಲವರು ಲಕ್ಷ್ಮೀ ಪೂಜೆ ಮಾಡದವರು ಇವೆಲ್ಲವನ್ನು ಐದನೇ ದಿನವೆ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಪಾಂಡುರುಗಳಲ್ಲಿ ಎರಡು ಹಿರಿಯ ಪಾಂಡುರುಗಳನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಒಂದು ಗಂಡಾದರೆ, ಇನ್ನೊಂದು ಹೆಣ್ಣು ಪಾಂಡುರು. ಇವನ್ನು ರಾಜ ಮತ್ತು ರಾಣಿ ಎಂದು ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ. ಹೆಣ್ಣು ಪಾಂಡುರನ್ನು ಲಕ್ಷ್ಮೀಗೆ ಹೋಲಿಸುತ್ತಾರೆ. ಇವು ಗಾತ್ರದಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲಕ್ಕಿಂತ ದೊಡ್ಡವು. ಉಳಿದ ಪಾಂಡುರು ಸಣ್ಣ ಗಾತ್ರದವು. ಜನ ತಮಗೆ ಅನುಕೂಲವಾದಷ್ಟು ಪಾಂಡುರುಗಳನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಮುಂದೆ ಇವು ಒಣಗಿದಾಗ ಕೃಷಿ ಕೆಲಸದಲ್ಲಿ ಇದ್ದಿಲುಗಳಂತೆ ಬಳಕೆಯಾಗುತ್ತವೆ. ಈ ಪಾಂಡುರುಗಳನ್ನು ಬಾಗಿಲುಗಳ ಮುಂದೆ ಇಟ್ಟಾಗ ಅಲ್ಲಿಂದಲೇ ಇವುಗಳ ಹೆಜ್ಜೆಗಳನ್ನು ಮೂಡಿಸುತ್ತಾರೆ. ಬೆರಳಿನಿಂದ ನಾಲ್ಕು ನಾಲ್ಕು ಹೆಜ್ಜೆಗಳನ್ನು ಇಡುತ್ತ ಪ್ರತಿ ಬಾಗಿಲಿನಿಂದ ಹೆಜ್ಜೆ ಪ್ರಾರಂಭವಾಗಿ ಎಲ್ಲವೂ ಒಂದೆಡೆ ಸಂದಿಸುವಂತೆ ಮಾಡಿ ಕೊನೆಗೆ ಮನೆಯ ಹೊರಗೆ ಇಟ್ಟು ಪಾಂಡುರು ಕಡೆ ಹೋಗಿ ಮುಗಿಯುತ್ತವೆ. ಈ ಹೆಜ್ಜೆಗಳಿಗೂ ಒಂದು ವಿಶೇಷತೆ ಇದೆ. ಪಾಂಡವರು ವನವಾಸದಿಂದ ಅಯೋಧ್ಯೆಗೆ ಬರುವ ದಿನವಾದರಿಂದ ಅವರ ಹೆಜ್ಜೆಗಳ ನೆನಪಿಗಾಗಿ ಕೆಲವರು ಇಟ್ಟರೆ, ಮತ್ತೆ ಕೆಲವರು ರಾಜ ಮತ್ತು ರಾಣಿ ಈ ಪಾಂಡುರುಗಳು ಮನೆಯಲ್ಲಿ ನಡೆದಾಡುತ್ತವೆ; ಎಂಬ ನಂಬಿಕೆಯಿಂದ ಹೆಜ್ಜೆಗಳನ್ನು ಮೂಡಿಸುತ್ತಾರೆ. ಎರಡು ಹೆಜ್ಜೆ ಹಿರಿಯ ಗಂಡು ಹೊಟ್ಟೆವ್ವನದು ಆದರೆ ಇನ್ನುಳಿದ ಎರಡು ಹೆಜ್ಜೆ ಹಿರಿಯ ಲಕ್ಷ್ಮೀ ಹೊಟ್ಟೆವ್ವನದು ಆಗಿರುತ್ತವೆ. ಅದಕ್ಕಾಗಿ ನಾಲ್ಕು ನಾಲ್ಕು ಹೆಜ್ಜೆಗಳನ್ನು ಇಡುವ ಪದ್ಧತಿ ಇದೆ. ಈ ಪಾಂಡುರುಗಳಿಗೆ ಉತ್ರಾನಿ ಮತ್ತು ಹೊನ್ನಾರಿ ಹೂವುಗಳನ್ನು ಚುಚ್ಚುತ್ತಾರೆ. ಈ ದಿನದ ಸಂಜೆ ವೇಳೆಗೆ ಎಲ್ಲ ಪಾಂಡುರುಗಳನ್ನು ಮನೆಯ ಮಾಳಿಗೆಯ ಮೇಲೆ ಇಟ್ಟು ಪೂಜೆ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಮನೆಯ ಮಾಳಿಗೆ ಮೇಲಿಡಲು ಬೇರೆ ಬೇರೆ ನಂಬಿಕೆಗಳು ಇವೆ ಅದರಲ್ಲಿ ಕೆಲವರ ನಂಬಿಕೆ ಪ್ರಕಾರ ಅವು ಮನೆಗೆ ಮತ್ತು ತಮಗೆ ಬರುವ ಕಷ್ಟಗಳಿಂದ ಕಾಪಾಡುವ ದೇವರುಗಳಾಗಿವೆ. ಇವತ್ತೀನ ಈ ಐದನೇ ದಿನದ ಆಚರಣೆಗಳಲ್ಲಿ ಇನ್ನೊಂದು ವಿಶೇಷವೆನೆಂದರೆ

ಮನೆಯ ಹೊರಗೆ ಆಕಾಶಬುಟ್ಟಿ ನೆತು ಬಿಡುವುದು. ಈ ಆಕಾಶಬುಟ್ಟಿಯನ್ನು ಮೊದಲು ಬಣ್ಣದ ಕಾಗದ, ಸಿಬಿರುಗಳಿಂದ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ತಯಾರಿಸಿ ಒಳಗೆ ಒಂದು ದೀಪವಿಟ್ಟು ಮನೆಯ ಹೊರಗೆ ನೆತು ಹಾಕುವರು. ಇದನ್ನು ಒಂದು ತಿಂಗಳ ವರೆಗೆ ಪಾಲಿಸುತ್ತಾರೆ. ದಿನವು ಆ ಬುಟ್ಟಿಯನ್ನು ಕೆಳಗಿಳಿಸಿ ದೀಪಕ್ಕೆ ಎಣ್ಣೆ, ಬತ್ತಿ ಹಾಕಿ ಮೇಲಿರಿಸುವರು. ಆದರೆ ಇತ್ತೀಚಿನ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಆಕಾಶಬುಟ್ಟಿಯನ್ನು ಅಂಗಡಿಗಳಲ್ಲಿ ಕೊಂಡು ಅದರೊಳಗೆ ಒಂದು ಲೈಟು ಉರಿಯುವಂತೆ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಮಾಡಿ ಮನೆಯ ಹೊರಗೆ ತಿಂಗಳ ಕಾಲ ಹಾಕುವರು. ತಿಂಗಳು ಕಳೆದ ಮೇಲೆ ಆಕಾಶಬುಟ್ಟಿಗೆ ಪೂಜೆ ಸಲ್ಲಿಸಿ ತೆಗೆಯಲಾಗುತ್ತದೆ. ಈ ರೀತಿಯಾಗಿ ನಿರಂತರ ಪೂಜೆಗಳು ನಡೆಯುತ್ತವೆ.

ಉಪಸಂಹಾರ

ಪ್ರಸ್ತುತ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಮೇಲೆ ಹೇಳಿದ ಆಚರಣೆಗಳಲ್ಲಿ ಕೆಲವೊಂದಿಷ್ಟು ಬದಲಾವಣೆಗಳಾಗಿವೆ. ಉತ್ರಾನಿ ಮತ್ತು ಹೊನ್ನಾರಿ ಹೂವಗಳು ಸಿಗದೇ ಈಗ ಚಂಡು ಹೂಗಳನ್ನು ಬಳಸುತ್ತಾರೆ. ಮನೆಯ ಹೊರಗಡೆ ದೀಪಗಳನ್ನು ಹಚ್ಚುವ ಬದಲು ಪಟಾಕಿಗಳನ್ನು ಸಿಡಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಇದರಿಂದ ಪ್ರತಿಕೂಲ ವಾತಾವರಣ ನಿರ್ಮಾಣವಾಗುತ್ತಿದೆ. ಇನ್ನು ಈ ಹಬ್ಬವನ್ನು ವೈಚಾರಿಕ ದೃಷ್ಟಿಕೋನದಲ್ಲಿ ನೋಡಿದರೆ, ಇದರ ತಿರುಳೇ ಬೇರೆಯಾಗುತ್ತದೆ. ಬೌದ್ಧರ ಮತ್ತು ಮೂಲನಿವಾಸಿಯಾದ ಬಲಿ ಚಕ್ರವರ್ತಿಯ ಕೊಲೆಯಾದ ಸಂಗತಿಗಳನ್ನು ಮುಚ್ಚಿ ಹಾಕಲು ಮೇಲಿನ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಆಚರಣೆಗಳನ್ನು ತರಲಾಗಿದೆ ಎಂಬ ವಾದಗಳು ಇವೆ. ಇದರ ಪರಿವೆ ಇಲ್ಲದ ಮುಗ್ಧ ಜನರು ಪರಂಪರೆಯಂತೆ ಆಚರಣೆ ಮಾಡುತ್ತಾ ಬಂದಿದ್ದಾರೆ. ಇತ್ತೀಚಿನ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಈ ಹಬ್ಬದ ವಿಶೇಷತೆಗಳು ಕಡಿಮೆಯಾಗುತ್ತಿವೆ ಎಂಬುದು ಸತ್ಯ.

ವಕ್ತ:

	ಹೆಸರು	ವಯಸ್ಸು	ಜಾತಿ	ಊರು
1.	ಮಾಹಾದೇವಿ ಪಾಟೀಲ	60	ಲಿಂಗಾಯತ	ಹಿಟ್ಟಣಗಿ
2.	ರೇಖಾ ಮಲ್ಲಾಪೂರ	40	ಲಿಂಗಾಯತ	ಸುತ್ತಗಟ್ಟಿ
3.	ವಿದ್ಯಾ ವಾಲಿ	40	ಲಿಂಗಾಯತ	ಬೆಳವಡಿ
4.	ಈರಪ್ಪ ಸಂಪಗಾಂವ	60	ಲಿಂಗಾಯತ	ಹಿಟ್ಟಣಗಿ

ಪರಾಮರ್ಶನ ಗ್ರಂಥಗಳು

- [1] ಶೇಷಗಿರಿ ರಾವ್ ಎಲ್.ಎಸ್. ಹೊಸಗನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಚರಿತ್ರೆ, 2018, ಸಪ್ನಾ ಬುಕ್ ಹೌಸ್, ಗಾಂಧಿನಗರ, ಬೆಂಗಳೂರು-560 009.
- [2] ಶಿವರಾಮ ಕಾರಂತ, ಮರಳಿ ಮಣ್ಣಿಗೆ, ಸಪ್ನಾ ಬುಕ್ ಹೌಸ್, ಗಾಂಧಿನಗರ, ಬೆಂಗಳೂರು-560 009.

ಅರಳವ್ವ ಕಾದಂಬರಿಯ ವಸ್ತು ಮತ್ತು ನಿರೂಪಣೆ.

ಪುರುಷೋತ್ತಮ ಎನ್.ಆರ್.

ಪಿಎಚ್.ಡಿ ಸಂಶೋಧನಾ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿ

ಜಾನಪದ ಅಧ್ಯಯನ ವಿಭಾಗ, ಕನ್ನಡ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ, ಹಂಪಿ

ವಿದ್ಯಾರಣ್ಯ-583276. Email: purushappu@gmail.com

ಪ್ರಸ್ತಾವನೆ.

‘ಅರಳವ್ವ’ ಕೃತಿಯು ಡಾ.ಹೆಬ್ಬಾಲೆ ಕೆ. ನಾಗೇಶ್ ಅವರ ಪ್ರಥಮ ಕಾದಂಬರಿಯಾಗಿದೆ. ಇದು ಹೆಬ್ಬಾಲೆಯ ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಭಾಷೆ, ನಿರೂಪಣಾ ಶೈಲಿ, ದಲಿತರ ಬದುಕು, ವರ್ಗ, ವರ್ಣ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಕಾರಣವಾಗಿ ಮಹತ್ವದ ಕಾದಂಬರಿಯಾಗಿದೆ. ಕಾದಂಬರಿಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಸ್ತಾವಿತವಾಗುವ ಕುಲ ಕಸುಬುಗಳು, ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಸಂಗತಿಗಳು, ಜನಪದ ಆಚರಣೆಗಳು, ಸಾಮಾಜಿಕ ಜನ ಜೀವನ, ಅನೈತಿಕ ಸಂಬಂಧಗಳು, ಜಮೀನ್ದಾರಿ ಪದ್ಧತಿ, ಜೀತ ಪದ್ಧತಿಯ ಕರಾಳತೆಗಳು ಕಾದಂಬರಿಯಲ್ಲಿ ಮೂಡಿಬಂದಿವೆ. ಅರಳವ್ವ ಎಂಬ ದಲಿತ ಹೆಣ್ಣು ಮಗಳೊಬ್ಬಳ ಸುತ್ತಲಿ ಗಿರಕಿ ಹೊಡೆಯುವ ಕಾದಂಬರಿಯ ವಸ್ತು ಆಕೆಯು ತನ್ನ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಎದುರಾಗುವ ಸಮಸ್ಯೆಗಳಿಗೆ ಒಡ್ಡುವ ಪ್ರತಿಸ್ಪರ್ಧೆಗಳ ಕಾರಣವಾಗಿ ಪ್ರಮುಖವಾಗುತ್ತದೆ. ಜೀವನ ಪ್ರೀತಿಯ ಸಾಕಾರ ಮೂರ್ತಿಯಾದ ಅರಳವ್ವ ಬದುಕನ್ನು ಕಟ್ಟಿಕೊಳ್ಳಲು ಪಡುವ ಕಷ್ಟಗಳು, ಹುಡುಕಿಕೊಳ್ಳುವ ಮಾರ್ಗೋಪಾಯಗಳು ಕಾದಂಬರಿಗೆ ಸಮರ್ಥ ವಸ್ತುವನ್ನು ಒದಗಿಸಿದೆ.

ಯೆಂಬಾಳೆಯ ಕುಲ್ವಾಡಿಯಾದ ಸಿಂಗ್ಲಿ ಮತ್ತು ಆತನ ಹೆಂಡತಿ ಮಲ್ಲಿ ಇವರ ಮಗನಾದ ಚಂಗನನ್ನು ಕೈ ಹಿಡಿದು ತನ್ನ ಬಾಳನ್ನು ಸಾಗಿಸಲು ಪ್ರಾರಂಭಿಸುವ ಅರಳವ್ವ ತನ್ನ ಹದಿನಾರನೆಯ ವಯಸ್ಸಿಗೆ ವಿಧವೆಯಾಗುತ್ತಾಳೆ. ಮಾಳದ ಹಬ್ಬದ ಕಾರಣವಾಗಿ ಒಂದು ಇರುಳು ಮೀನನ್ನು ಹಿಡಿಯಲು ಕೆರೆಗೆ ಹೋದ ಚಂಗ ಕೆರೆಯ ಉಸುಕಿನಲ್ಲಿ ಸಿಲುಕಿ ಸಾಯುತ್ತಾನೆ. ಜೀವನದ ಕಿರಿ ವಯಸ್ಸಿನಲ್ಲಿಯೇ ವೈಧವ್ಯದ ಕಳಂಕವನ್ನು ಹೊತ್ತು ಬದುಕುವ ಸೊಸೆಯ ದುಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ನೋಡಲಾಗದೆ ಸಿಂಗ್ಲಿ ಮತ್ತು ಮಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ಇನ್ನೊಬ್ಬ ಮಗನಾದ ‘ಮರಿದಂಡ’ ನೊಂದಿಗೆ ಅರಳವ್ವನನ್ನು ಕೂಡಾವಳಿ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ತಿಳುವಳಿಕೆ ಕಡಿಮೆ ಇರುವ ಮರಿದಂಡನನ್ನು ಕೂಡಾವಳಿಯಾದ ಅರಳವ್ವ ತನ್ನ ಬದುಕಿನ ಚುಕ್ಕಾಣಿಯನ್ನು ಹಿಡಿದು ಸಮರ್ಥವಾಗಿ ಮುನ್ನಡೆಯುತ್ತಾಳೆ. ಯಾವುದೇ ಟೀಕೆಗಳಿಗೆ, ಅಪಹಾಸ್ಯಗಳಿಗೆ ಕಿವಿ ಕೊಡದೆ ಛಲದಿಂದ ಬದುಕನ್ನು ಕಟ್ಟಿಕೊಳ್ಳುವ ಆಕೆಯ ಮನಸ್ಥಿತಿ ಕಾದಂಬರಿಗೆ ಜೀವ ಕಳೆಯನ್ನು ತಂದಿದೆ.

ಹೊಸ ಸಂಬಂಧಕ್ಕೆ ಒಳಪಟ್ಟ ಇಬ್ಬರೂ ಆರಂಭದ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಮುಜುಗರದ ಬದುಕನ್ನು ಸಾಗಿಸಿದರೆ, ಅವರದೇ ಸಮುದಾಯದ ಜನರ ಕೊಂಕಿಲ ನುಡಿಗಳು ಆ ಮುಜುಗರದ ಗೋಡೆಯನ್ನು ಒಡೆಯುವಂತೆ ಪ್ರೇರೇಪಿಸುತ್ತವೆ. ಅರಳವ್ವ ಹಾಗೂ ಮರಿದಂಡ ತಮ್ಮ ಬದುಕಿನ ಗಾಡಿಯನ್ನು ಎಳೆಯಲು ಮಾನಸಿಕವಾಗಿ ಹಾಗೂ ದೈಹಿಕವಾಗಿ ಸಿದ್ಧರಾಗುತ್ತಾರೆ. ಮರಿದಂಡ ತಮಗಿರುವ ತುಂಡು ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಬೆವರು ಸುರಿಸಿ ದುಡಿದರೆ, ಅರಳವ್ವ ತನ್ನ ಹಿರಿ ಹೈದನನ್ನು ಕುಳ್ಳಿಗೊಡನ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಜೀತಕ್ಕಿರಿಸಿ ಹಣವನ್ನು ತಂದು ವ್ಯಾಪಾರ ಮಾಡಲು ತೊಡಗುತ್ತಾಳೆ. ಕುಕ್ಕೆಯಲ್ಲಿ ಸಂತೆಯಿಂದ ತಂದ ಕರಿಮೀನು, ಸೀಗಡಿ, ಉಪ್ಪುಮೀನು, ಯಲ್ವಡಿಕೆ, ಬಾಳೆಹಣ್ಣು, ಕಿತ್ತೆಹಣ್ಣು ಮೊದಲಾದ ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ಇಟ್ಟುಕೊಂಡು ಊರಿನ ಕೇರಿ ಕೇರಿಗಳಲ್ಲಿ ತಿರುಗುತ್ತ ವ್ಯಾಪಾರ ಮಾಡಿ ತನ್ನ ಬದುಕನ್ನು ಹಸನಾಗಿ ಸಿಕ್ಕೊಳ್ಳುವುದು ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ. ಇದರ ನಡುವೆ ತನ್ನ ಇಬ್ಬರು ಗಂಡು ಮಕ್ಕಳು

ದಾಯಾದಿಗಳ ಕುತಂತ್ರಕ್ಕೆ ಕೊಲೆಯಾದರೂ, ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಹೆದರದೆ ತನ್ನ ಹೆಣ್ಣು ಮಕ್ಕಳನ್ನೇ ಗಂಡು ಮಕ್ಕಳನ್ನಾಗಿ ಬೆಳೆಸಿ ಅವರಿಗೆ ಮದುವೆ ಮಾಡುತ್ತಾಳೆ. ತನ್ನ ಸಮುದಾಯದ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಬೆರಗು ಮೂಡಿಸುವಂತೆ ಬದುಕಿ ಇತಿಹಾಸವಾಗುವ 'ಅರಳಿ' ಯು 'ಅರಳವ್ವ' ಊಗುವ ಮೂಲಕ ತನ್ನ ಬದುಕಿನ ಸಾರ್ಥಕತೆಯನ್ನು ಕಾಣುತ್ತಾಳೆ. ಪುರುಷ ಪ್ರಧಾನ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯೊಳಗೆ ಏಕಾಂಗಿ ಹೆಣ್ಣೊಬ್ಬಳು ತನ್ನ ಕಾಲ ಮೇಲೆ ನಿಂತು ಸ್ವತಂತ್ರ ಬದುಕನ್ನು ಕಟ್ಟಿಕೊಳ್ಳುವ ವಸ್ತು ಕಾದಂಬರಿಗೆ ಹೊಸತನವನ್ನು ತಂದಿತ್ತಿರುವುದರ ಜೊತೆಗೆ ಕಾದಂಬರಿಯ ಮೌಲ್ಯವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಿದೆ.

ಈ ಸಂಗತಿಗಳ ಜೊತೆಗೆ ಅಯ್ಯೋರ ಹೆಂಡತಿಯಾದ ಶಾರದಮ್ಮ, ತಿಪ್ಪಿ, ತಿಪ್ಪಿಯ ಮೂಗಿ ಮಗಳು, ಪುಡ್ಡಾಯಿ ಮೊದಲಾದ ಹಲವು ಹೆಣ್ಣುಗಳ ಮನದ ತಾಕಲಾಟಗಳನ್ನು ಹಿಡಿದಿಡುವಲ್ಲಿ ಸಹ ಕಾದಂಬರಿಯು ಯಶಸ್ವಿಯಾಗಿದೆ. ಇಲ್ಲಿ ಬದುಕಿಗಾಗಿ ಹಪಹಪಿಸುವ ತಿಪ್ಪಿಯಂತಹ ಅನಾಥ ಹಾಗೂ ನಿರ್ಗತಿಕ ಹೆಣ್ಣುಗಳನ್ನು ಅಯ್ಯೋರು, ಗೌಡುಗಳಂತಹ ಉಳ್ಳವರು ಹೇಗೆ ತನ್ನ ತನ್ನ ಸ್ವಾರ್ಥಗಳಿಗೆ ಬಳಸಿಕೊಳ್ಳುವರು ಎಂಬುದನ್ನು ಯಾವುದೇ ಮುಲಾಜುಗಳಿಗೆ ಒಳಗಾಗದೆ ಕಾದಂಬರಿ ಓದುಗರ ಮುಂದೆ ಬಿಚ್ಚಿಡುವಲ್ಲಿ ಯಶಸ್ವಿಯಾಗಿದೆ. ಕಾದಂಬರಿಯಲ್ಲಿನ ಪ್ರತಿ ಪಾತ್ರಗಳೂ ಸಹ ತಮ್ಮ ವಿಶಿಷ್ಟ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವಗಳೊಂದಿಗೆ ಬೆಳೆದಿರುವುದು ಕಾದಂಬರಿಯ ಸತ್ವಯುತವಾದ ವಸ್ತುವಿನಿಂದ ಎಂಬುದನ್ನು ಗಮನಿಸಬೇಕು. ಇವೆಲ್ಲ ಪಾತ್ರಗಳೂ ಪೋಷಕವಾಗಿದ್ದರೂ ಅರಳವ್ವನ ಪಾತ್ರದ ಘನತೆಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುವಲ್ಲಿ ತಾವು ದುಡಿದಿರುವಂತೆ ಭಾಸವಾಗುತ್ತದೆ. ಕಾದಂಬರಿಯು ಜೀವನ ಪ್ರೀತಿಯ ಪಾತ್ರಗಳ ಜೊತೆಗೆ, ತಿಪ್ಪಿಯಂತಹ ವೇಶ್ಯೆಯನ್ನು, ಮಲ್ಲಿಯಂತಹ ಹಿರಿ ಜೀವದ ತಾಕಲಾಟಗಳನ್ನು, ಶಾರದಮ್ಮನಂತಹ ತಾಯ್ನವನ್ನು ಬಯಸುವ ಹೆಣ್ಣುಗಳ ಮನದ ಬಯಕೆಗಳನ್ನು ಸಹ ಕಾದಂಬರಿಯು ತನ್ನ ವಸ್ತುವಾಗಿ ಇರಿಸಿಕೊಂಡಿರುವುದು ಕಾದಂಬರಿಯ ಹರಹನ್ನು ನಮಗೆ ಮನದಟ್ಟು ಮಾಡಿಕೊಡುತ್ತದೆ.

ಕಾದಂಬರಿಯು ತನ್ನ ವಿಶಿಷ್ಟ ನಿರೂಪಣಾ ಕ್ರಮದ ಕಾರಣವಾಗಿಯು ಸಹ ನಮ್ಮ ಗಮನವನ್ನು ಸೆಳೆಯುವಂತಹದಾಗಿದೆ. ಅಲ್ಲದೆ ಯಾವುದೇ ಸಾಹಿತ್ಯ ಕೃತಿಯಾದರೂ ಸಹ ಅದರ ನಿರೂಪಣೆ ಆ ಕೃತಿಗೊಂದು ವಿಶೇಷತೆಯನ್ನು ತಂದುಕೊಡುತ್ತದೆ. ಅಲ್ಲದೆ ವಸ್ತುವಿಗಿಂತ ನಿರೂಪಣೆಯಲ್ಲಿ ಇಡೀ ಕೃತಿಯ ಯಶಸ್ಸು ಅಡಗಿರುವುದು ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ. ಈ ಹಿನ್ನೆಯಲ್ಲಿ ಓದುಗರೂ ಸಹ ವಸ್ತುವಿನಂತೆಯೇ ಆ ಕೃತಿಯ ನಿರೂಪಣಾ ಕ್ರಮಗಳಿಗೂ ಸಹ ಹೆಚ್ಚಿನ ಪ್ರಾಮುಖ್ಯತೆಯನ್ನು ನೀಡುವುದು ತಿಳಿಯುತ್ತದೆ. ಹೀಗಾಗಿ ಅರಳವ್ವ ಕಾದಂಬರಿಯ ನಿರೂಪಣಾ ಕ್ರಮವು 'Flash back' ನ ತಂತ್ರಗಾರಿಕೆಯನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿದೆ. ಹೆಬ್ಬಾಲೆಯ ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಭಾಷೆಯು ಕಾದಂಬರಿಯ ಈ ನಿರೂಪಣಾ ಕ್ರಮಕ್ಕೆ ಮತ್ತಷ್ಟು ಗಟ್ಟಿತನವನ್ನು ನೀಡಿರುವುದಲ್ಲದೆ ಸೋಪಜ್ಜತೆಯಿಂದ ಕೂಡಿದ ಓದಿನ ಸೊಗಸನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ. ಎಲ್ಲಿಯೂ ಓದಿನಲ್ಲಿ ನೀರಸವಾಗದಂತೆ ಕಾದಂಬರಿಯ ವಸ್ತುವನ್ನು ನಿರೂಪಿಸಿಕೊಂಡು ಹೋಗಿರುವ ಶೈಲಿ ಕುತೂಹಲಕಾರಿಯಾಗಿದೆ.

ಅಪ್ಪಟ ದೇಸೀ ಕಥನವಾಗಿ ಓದುಗರ ಗಮನವನ್ನು ಸೆಳೆಯುವ ಅರಳವ್ವ ಕಾದಂಬರಿಯು ಅರಳಮ್ಮನ ಕೈಯಂಚಿನ ಮನೆಯ ವರ್ಣನೆಯೊಂದಿಗೆ ಪ್ರಾರಂಭವಾಗಿ, ಕೊನೆಗೆ ಆ ಮನೆಯ ವಿವರಗಳನ್ನು ತಿಳಿಸುತ್ತಲೇ ಮುಕ್ತಾಯಗೊಳ್ಳುತ್ತದೆ. ಇದು ಕಾದಂಬರಿಗೆ ಹೊಸತನವನ್ನು ನೀಡಿರುವ ಜೊತೆಗೆ ಕ್ರಮಬದ್ಧವಾದ ನಿರೂಪಣಾ ಕ್ರಮದ ಸೊಗಸನ್ನು ಉಣಬಡಿಸುತ್ತದೆ. "ಅರಳಮ್ಮನ ಕೈಯಂಚಿನ ಮನೆ ಒಲಜೇರಿ ಕಡೆ ಬೀದಿಗಿತ್ತು. ಒಂದೊಂದು ತಾವ ಜಂಕಳಾಗಿ ಜಾರಿ ನೆಲೆ ಬಿದ್ದ ವಡ್ಡ ಯಂಚುಗಳು ಚಲ್ಲಾಪಿಲ್ಲಿ ಆಗಿದ್ದೋ" ಎಂದು ಆ ಮನೆಯ ಸ್ಥಿತಿಗತಿಗಳನ್ನು ವಿವರಿಸುವ ಜೊತೆಗೆಯೇ "ಅಕ್ಕ ಪಕ್ಕದ ಊನೋರರು, ನೆಂಟುಯತ್ತು ಕಡೆ ಬೀದಿಲಿರೊ ಸಡಕ್ಕ ಮನೆ, ವಾಗ್ಬಾಕಂದ್ರೆ ಅರಳಮ್ಮನ ಹಟ್ಟಿ ಮುಂದೆಯ ವಾಗ್ಗೇಕಿತ್ತು. ವೋಗುವಾಗ ಅವುದು ಈಟೊಂದು ದೊಡ್ಡನೆಯಾ ! ಅಂತ ಉಸ್ರ ಮ್ಯಾಕು ಚಳಿಕು ಬುಡ್ತ್ತಿದ್ದು. 'ಇದು ನಮ್ಮವ್ರ ಅಟ್ಟಿಯಾ !' ನಾವ್ ಕಂಡಿತ್ತಿಲ್ಲ, ಬುಡು ಅತ್ತಗಿ. ಇಸ್ಕೂಲ್ ಗಿಸ್ಕೂಲ್ ಅಂದೊಂಡಿದ್ದೋ, ಆದ್ರೆ ಇದು ಮನೆ. ಅಟ್ಟಿ ಮುಂದೆ ನಿಂತೊಂಡು 'ಯಣ್ ಯಂಗಸಾದ್ರೊವೆ ಯಂಗೆ ಗಟ್ಟಿಮುಟ್ಟಾಗಿ ಕಟ್ಟಾವಳಲ್ಲಪಯ್ಯನೆ' ಅಂದೊಂಡು ಗಂಡುಸು ಉಸು

ಇಡೊಂಡಂಗೆ ಆಡೋರು. ಅಂತುವೆ ಒಂದು ಸಲ ಕತ್ತ ಅತ್ ಇತ್ತಾಗಿ ಆಡಿಸಿ ಮುಂದೆ ಯಜ್ಜೆ ಇಡ್ತಿದ್ರು. ಸುತ್ ಮುತ್ತ ಅಳ್ಳಿಲಿ ಇಂತ ಮನೆ ಇಲ್ಲಾ ಅಂತ ಅವುಗೆ ಅವುಯ ಗುಸುಗುಸು ಅಂದೊಂಡು ಮುಂದೆ ವಾಗೋರು” ಎಂಬ ವಿವರಗಳು ಆ ಮನೆಯನ್ನು ನೋಡಿದವರ ಮನದಲ್ಲಿ ಮೂಡುವ ಭಾವನೆಗಳ ಹಾಗೂ ಯೋಚನಾ ಲಹರಿಗಳನ್ನು ತಿಳಿಸಿಕೊಡುತ್ತವೆ.

ಕಾದಂಬರಿಯಲ್ಲಿ ಉಲ್ಲೇಖಿತವಾಗುವ ಮಾಳದಬ್ಬದ ಪ್ರಸಂಗವು ಸಹ ಕಾದಂಬರಿಯ ನಿರೂಪಣೆಯೊಂದಿಗೆ ತಳುಕು ಹಾಕಿಕೊಂಡಿರುವುದು ತಿಳಿದುಬರುತ್ತದೆ. ಅಲ್ಲದೆ ಈ ಮಾಳದ ಹಬ್ಬದ ಜೊತೆಗೆ ಅರಳವ್ವನ ಏರು ಪೇರಿನ ಬದುಕು ಸಹ ಸಾಗುವುದು ತಿಳಿದುಬರುತ್ತದೆ. ಅಲ್ಲದೆ ಅಂತಿಮವಾಗಿ “ತಾನು ತನ್ನಟ್ಟಿನೂವೆ ಭೂಮಿ ಆಕಾಶ ಒಟ್ಟಿಗಾದಂತೆ ತನ್ನಟ್ಟಿಲಿ ಒಡಲಿನ ಜತ್ನೆ ಬೆರ್ತಕೊಂಡಿದ್ದ ಜೀವಾಳಗಳ ನೆಪ್ಪಿಲಿ ಜೀವ್ಸಗಳು ಉಳ್ಳಿದ್ರು” ಎಂಬ ಸಾಲುಗಳ ಮೂಲಕ ಕಾದಂಬರಿಯು ಮುಕ್ತಾಯಗೊಳ್ಳುತ್ತದೆ. ತಾನು ಕಷ್ಟಪಟ್ಟು ಕಟ್ಟಿದ ತನ್ನಟ್ಟಿಯ ಮೇಲೆ ಅರಳಿಗೆ ಇನ್ನಿಲ್ಲದಂತಹ ಪ್ರೀತಿ, ಮಮಕಾರಗಳಿರುವುದು ಇದರಿಂದ ತಿಳಿಯುತ್ತದೆ.

ವಿಶ್ವದ ಸಾಮಾಜಿಕ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಸ್ಪೋಟಿಸುವ ವರ್ಗ, ವರ್ಣ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳಂತೆಯೇ, ಅರಳವ್ವ ಕಾದಂಬರಿಯಲ್ಲಿನ ಸಾಮಾಜಿಕ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಕೂಡ ವರ್ಗ, ವರ್ಣ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳ ಸ್ಪೋಟಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದೆ. ತಾಯನದ ಹಂಬಲಗಳು, ಆತಂಕ, ನೋವು, ಬದುಕಿನ ಕ್ರೂರತೆಗಳು, ಬೀಭತ್ಸತೆ, ಉಳ್ಳವರ ದರ್ಪ, ನೊಂದವರ ನಿಟ್ಟುಸಿರು, ಅನ್ಯಾಯಕ್ಕೊಳಗಾದವರ ತಕರಾರುಗಳು, ಅಸಹಾಯಕ ಜೀವಿಗಳ ಬಿಕ್ಕಳಿಕೆಗಳು, ಅವರ ದುಃಖ, ಹಿಂಸೆ, ಬಡತನ, ಹಸಿವು, ಕ್ರೌರ್ಯ, ದಾರಿದ್ರ್ಯದಂತಹ ವಸ್ತುಗಳು ಕಾದಂಬರಿಯಲ್ಲಿ ಸಮರ್ಥವಾಗಿ ನಿರೂಪಿತವಾಗಿವೆ. ಇವೆಲ್ಲವುಗಳನ್ನು ಮುಖಾಮುಖಿಯಾಗಿಸುವ ಮೂಲಕ ಅರಳವ್ವ ತನ್ನ ಬದುಕನ್ನು ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡು ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿ ನೆಲೆ ನಿಲ್ಲುವ ಸಂಗತಿಗಳು ಓದುಗರ ಸ್ಮೃತಿಯಲ್ಲಿ ಅಚ್ಚಳಿಯದಂತೆ ಉಳಿಯುತ್ತವೆ.

ಗ್ರಾಮ್ಯ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ನಿರೂಪಿತವಾಗಿರುವ ದಲಿತ ಬದುಕು, ಅವರ ಬವಣೆಗಳು ಕಾದಂಬರಿಯ ನಿರೂಪಣಾ ಕ್ರಮದ ಮತ್ತೊಂದು ಮಜಲುಗಳಾಗಿವೆ. ಕಾದಂಬರಿಯಲ್ಲಿ ಬಳಕೆಯಾಗುವ ಗಾದೆ, ನುಡಿಗಟ್ಟುಗಳು, ಬೈಗುಳಗಳು, ನಾಟಕೀಯ ರೀತಿಯ ಸಂಭಾಷಣೆಗಳು ಸಹ ಕಾದಂಬರಿಯ ನಿರೂಪಣಾ ಕ್ರಮಕ್ಕೆ ಸಾಕ್ಷಿಯಾಗಿವೆ. ಅಲ್ಲದೆ ಜಮೀನ್ದಾರಿ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯು ಸಮಾಜದ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಬದುಕಿನಲ್ಲಿ ಹೊಂದಿರುವ ಹಿಡಿತ ಹಾಗೂ ಪ್ರಭಾವಗಳನ್ನು ದೇಶಿ ಸೊಗಡಿನಲ್ಲಿ ನಿರೂಪಿಸಿರುವ ಕಾದಂಬರಿಯು ಅಲ್ಲಿ ಜನ ಜೀವನದ ಉಸಿರುಗಟ್ಟಿದ ಬದುಕನ್ನು ಅನಾವರಣಗೊಳಿಸಿದೆ. ಅರಳವ್ವನ ಪಾತ್ರದ ಮೂಲಕ ಕಾದಂಬರಿಯು ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸುವ ಸಾಮಾಜಿಕ ಮತ್ತು ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಕಳಕಳಿಗಳು ಕಾದಂಬರಿಯ ಮೌಲ್ಯ ಪ್ರಜ್ಞೆಯನ್ನು ಮನಗಾಣಿಸುತ್ತವೆ. ಹೀಗಾಗಿ ಅರಳವ್ವ ಬದುಕಿನ ಸ್ಥಿತ್ಯಂತರಗಳು ಆ ಮೌಲ್ಯಗಳಿಗೆ ಒಂದು ಸ್ಪಷ್ಟವಾದ ರೂಪುರೇಷೆಯನ್ನು ಒದಗಿಸಿದ್ದು, ಹೋರಾಟದ ಬದುಕುಗಳಿಗೆ ದಾರಿ ದೀಪವಾಗಿದೆ.

ಉಪಸಂಹಾರ.

ಅಸ್ಪೃಶ್ಯತೆಯಂತಹ ಕರಾಳತೆಗಳನ್ನು ತಿಳಿಯಪಡಿಸುವ ಕಾದಂಬರಿ ಅದರ ಕದಂಬ ಬಾಹುವಿನ ದರ್ಶನವನ್ನು ಮಾಡಿಸುತ್ತದೆ. ದಲಿತರಿಗೆ ಕಾಪಿ ನೀರನ್ನು ಚಿಪ್ಪಲ್ಲಿ ಉಯ್ದು ಕೊಡುವ ಲಿಂಗಾಯತ ಬೋಜಣ್ಣನ ಹೋಟಿಲಿನ ಪ್ರಸಂಗದಲ್ಲಿ ಹಾಗೂ ಸಣ್ಣ, ಚೂಡ, ಕಾಳ, ಉದ್ದೂರು ಪುಟ್ಟಣ್ಣನ ಹೆಂಡದಂಗಡಿಯ ಬಳಿ ಬಂದು ಕುಡಿಯುವ ಸಂದರ್ಭಗಳು ಅಸ್ಪೃಶ್ಯತೆಯ ಇನ್ನಷ್ಟು ವಿವರಗಳನ್ನು ಬಿಚ್ಚಿಡುತ್ತವೆ. ಕಷ್ಟಪಟ್ಟು ದುಡಿದರೂ, ತಮ್ಮ ಹೊಟ್ಟೆಯ ಹಸಿವನ್ನು ಇಂಗಿಸಿಕೊಳ್ಳುವಷ್ಟು ಆಹಾರವಿಲ್ಲದಿರುವುದು ಹಾಗೂ ತಮ್ಮ ಆಸೆಗಳನ್ನು ಈಡೇರಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಾಗದ ಹೀನಾಯ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ದಲಿತರದ್ದಾಗಿರುವುದನ್ನು ಕಾದಂಬರಿ ಎಳೆ ಎಳೆಯಾಗಿ ಬಿಚ್ಚಿಟ್ಟಿದೆ. ಹೀಗಾಗಿ ಕುಡಿತ, ಹಾದರತನಗಳು, ಜೀತ, ಗುಲಾಮತನಗಳಂತಹ ಸಂಗತಿಗಳೂ ಸಹ ಕಾದಂಬರಿಯ ವಸ್ತುಗಳಾಗಿದ್ದು, ದಲಿತರ ದಾರುಣ ಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಅನಾವರಣಗೊಳಿಸುತ್ತದೆ.

ಪರಾಮರ್ಶನ ಗ್ರಂಥಗಳು.

[1] ಡಾ.ಹೆಬ್ಬಾಲೆ ಕೆ.ನಾಗೇಶ್, ಅರಳವ್ವ, 2006, ರುಚಿರ ಪ್ರಕಾಶನ, ಎಂ.ಪಿ.ಪ್ರಕಾಶ್ ನಗರ, ಹೊಸಪೇಟೆ-583201.

ಉತ್ತರ ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿನ ವ್ಯವಸಾಯ ಸಂಬಂಧಿಯಾದ ಆಚರಣೆಗಳು

ಪ್ರೊ. ಸೋಮಣ್ಣ ಹೊಂಗಳಿ,

ಕನ್ನಡ ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರು, ಎಸ್.ವಿ.ಪಿ. ಕನ್ನಡ ಅಧ್ಯಯನ ಸಂಸ್ಥೆ,
ಮಂಗಳೂರು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯ, ಮಂಗಳಗಂಗೋತ್ರಿ, ಕೊಣಾಜಿ, 574 199

Email: shongalli@gmail.com Ph: 9886165134

ಪೀಠಿಕೆ:

ಕೃಷಿಯನ್ನೇ ಪ್ರಧಾನ ವೃತ್ತಿಯಾಗಿ ಅವಲಂಬಿಸಿರುವ ಜನತೆ ಆ ವೃತ್ತಿಗನುಗುಣವಾದ ಒಂದು ಜೀವನಪದ್ಧತಿಯನ್ನು ರೂಢಿಸಿಕೊಂಡಿರುವುದು ಸ್ವಾಭಾವಿಕ. ಸುಂದರ ಬದುಕನ್ನು ಬದುಕಲು, ಆ ಬದುಕನ್ನು ಹಸನುಗೊಳಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಈ ಜನ ತಮ್ಮ ಜೀವನ ಚಕ್ರದ ಬಹುಮುಖ್ಯ ಘಟ್ಟಗಳಲ್ಲಿ ಆಚರಿಸುವ ಸಂಪ್ರದಾಯಾಚರಣೆಗಳಲ್ಲದೆ ಹೊಟ್ಟೆಪಾಡಿಗಾಗಿ ತಾವು ಅವಲಂಬಿಸಿರುವ ಕಸುಬಿನ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲೂ ಅನೇಕಾನೇಕ ಸಂಪ್ರದಾಯಗಳನ್ನು ರೂಢಿಸಿಕೊಂಡಿರುವುದು ಸಾಮಾನ್ಯ. ಇಲ್ಲಿನ ಭೌಗೋಳಿಕ ಹಾಗೂ ಸಾಮಾಜಿಕ ವೈಶಿಷ್ಟ್ಯಗಳ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ವಿಭಿನ್ನ ಸ್ವರೂಪದ ಕೃಷಿ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯನ್ನು ರೂಪಿಸಿಕೊಂಡಿರುವ ಕರ್ನಾಟಕದ ರೈತಾಪಿಗಳು ಸಂತಾನ ಪ್ರಾಪ್ತಿಗಾಗಿ, ಮಳೆಬೆಳೆ ಫಲಸಮೃದ್ಧಿಗಾಗಿ, ಸಂಪತ್ತಿಗಾಗಿ, ಲೋಕಕಲ್ಯಾಣಕ್ಕಾಗಿ ಅನೇಕಾನೇಕ ಸಂಪ್ರದಾಯಾಚರಣೆಗಳನ್ನು ಇಂದಿಗೂ ಆಚರಣೆಯಲ್ಲಿ ಉಳಿಸಿಕೊಂಡಿರುವುದನ್ನು ಕಾಣುತ್ತೇವೆ. ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ವಿಶೇಷಗಳೊಡನೆ ಜೀವಂತವಾಗಿರುವ ವ್ಯವಸಾಯ ಸಂಬಂಧಿಯಾದ ಕೆಲವು ಆಚರಣೆಗಳನ್ನು ಪರಿಚಯ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವುದು ಈ ಲೇಖನದ ಉದ್ದೇಶ. ಸದ್ಯ ಪ್ರಚಲಿತವಿರುವ ಉತ್ತರ ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿನ ವ್ಯವಸಾಯ ಸಂಬಂಧಿ ಆಚರಣೆಗಳಲ್ಲಿ ಜೋಕುಮಾರನ ಪೂಜೆ, ಗುಳ್ಳವ್ವನ ಪೂಜೆ, ಅರಲೆ ಬಸವನ ಪೂಜೆ, ತಾರ್ಲೆ, ಭೂಮಿಹುಣ್ಣಿಮೆ, ಮಳೆಮಲ್ಲಪ್ಪನ ಪೂಜೆ, ಮಳೆರಾಯನ ಪೂಜೆ, ಭೂಮಿಪೂಜೆ, ತಿಂಗಳ ಮಾವನ ಪೂಜೆ, ಕೊಂತಿಪೂಜೆ ಮುಖ್ಯವಾದವು.

3.1. ಜೋಕುಮಾರನ ಪೂಜೆ:

ವ್ಯವಸಾಯ ಸಂಬಂಧಿ ಆಚರಣೆಗಳನ್ನು ಕುರಿತು ಈ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಚರ್ಚಿಸಲಾಗುವುದು. ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಜೋಕುಮಾರನ ಪೂಜೆ, ಗುಳ್ಳವ್ವನ ಪೂಜೆ, ಅರಲೆ ಬಸವನ ಪೂಜೆ, ತಾರ್ಲೆ ಆಚರಣೆ, ಭೂಮಿ ಹುಣ್ಣಿಮೆ ಮುಂತಾದವು ಮುಖ್ಯವಾದವು. ಉತ್ತರ ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರವೇ ಆಚರಣೆಯಲ್ಲಿ ಉಳಿದುಬಂದಿರುವ ವಿಶಿಷ್ಟವಾದ ಆಚರಣೆ ಜೋಕುಮಾರನ ಪೂಜೆ. ಇದು ವ್ಯವಸಾಯ ಸಂಬಂಧವಾದ ಒಂದು ಆಚರಣೆ. ಈ ಆಚರಣೆಗೆ ಅನಂತನ ಹುಣ್ಣಿಮೆ, ಜೋಕುಮಾರನ ಹುಣ್ಣಿಮೆ ಅಥವಾ ಹೊಲೇರ ಹುಣ್ಣಿಮೆ ಎಂಬುದಾಗಿ ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ. (ವೃಷಭೇಂದ್ರ ಸ್ವಾಮಿ, ಎಸ್. ಎಂ.1987:98). ಜೋಕುಮಾರ ಒಬ್ಬ ಜನಪದ ದೇವತೆ. ಇವನಿಗಾಗಿ ಪ್ರತ್ಯೇಕವಾಗಿ ಎಲ್ಲಿಯೂ ದೇವಸ್ಥಾನಗಳಿಲ್ಲ. ಕಬ್ಬಲಿಗ:ಕುಂಬಾರ ಜಾತಿಯ ಜನರು ಮಾತ್ರ ಜೋಕುಮಾರನ ಮೂರ್ತಿಯನ್ನು ಹೊತ್ತು ತಿರುಗುವುದು ಒಂದು ವಿಶೇಷವಾಗಿದೆ. ಬಹು ಪ್ರಾಚೀನ ಕಾಲದಿಂದಲೂ ಜೋಕುಮಾರನ ಆಚರಣೆಯು ರೂಢಿಯಲ್ಲಿದ್ದಂತೆ ತಿಳಿದುಬರುತ್ತದೆ. ಜೋಕುಮಾರ ಹುಟ್ಟುವುದು ಭಾದ್ರಪದ ಮಾಸದಲ್ಲಿ. ಅವನು ಹುಟ್ಟಿದ ಮೇಲೆ ಮಳೆಯಾಗುವುದೆಂಬ ನಂಬಿಕೆ ಇರುವುದರಿಂದ, ರೈತರು ಬಹಳ ಸಂಭ್ರಮ ಆದರಗಳಿಂದ ಜೋಕುಮಾರನನ್ನು ಬರಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ.

ಈ ಬಗೆಯ ಪೂಜೆಯನ್ನು "ಮಣ್ಣುಪೂಜೆ" ಎಂಬುದಾಗಿ ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ. ಇದು ನಾಲ್ಕನೆಯ ಮಣ್ಣುಪೂಜೆ ಅನ್ನುವ ನಂಬಿಕೆ ಉಂಟು. ಮೊದಲನೆಯದು ಮಣ್ಣತ್ತಿನ ಅಮವಾಸ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ಮಾಡುವ ಎತ್ತಿನ ಪೂಜೆ. ಎರಡನೆಯದು ಗುಳ್ಳವ್ವನ ಪೂಜೆ. ಮೂರನೆಯದು ಪಂಚಮಿಯಲ್ಲಿ ಮಾಡುವ ಹುತ್ತಪ್ಪನ ಪೂಜೆ. ಅನಂತರ ಕೊನೆಯದಾದ ಅನಂತನ ಹುಣ್ಣಿಮೆಯಲ್ಲಿ ಆಚರಿಸುವ ಜೋಕುಮಾರನ ಪೂಜೆ. ಈ ನಾಲ್ಕು ಸಂಪ್ರದಾಯಗಳನ್ನು ರೈತರು ತುಂಬ ಶ್ರದ್ಧೆ ಭಕ್ತಿಗಳಿಂದ ಆಚರಿಸುತ್ತಾರೆ.

ಜೋಕುಮಾರನ ಹುಟ್ಟಿನ ಬಗೆಗೆ ಅನೇಕ ಕಥೆಗಳು ಪ್ರಚಲಿತವಾಗಿವೆ:

ಸಪ್ತಋಷಿಗಳ ಮೆಚ್ಚಿನ ಸೇವಕನಾದ ಜೋಕನಿಗೆ ಮತ್ಸ್ಯಲೋಕದ ವೈಭವವನ್ನು ಸವಿಯಬೇಕೆಂಬ ಬಯಕೆ ಬಂದಿತು. ಋಷಿಗಳಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಮನದಾಸೆಯನ್ನು ತಿಳಿಸಿದಾಗ ಅವರು ಒಪ್ಪಿ ಮೃಷ್ಣಾನ್ನವನ್ನು ಉಣ್ಣಬಾರದು; ಬಾಲೆಯರಿಗೆ ಮನಸೋಲಬಾರದು, ಅದಷ್ಟು ಬೇಗ ಹಿಂದಿರುಗಬೇಕು. ಎಂದು ಷರತ್ತುಗಳನ್ನು ಹಾಕಿ ಕಳುಹಿಸಿಕೊಡುತ್ತಾರೆ. ಅದರಂತೆಯೇ ಅವನು ಭೂಮಿಗೆ ಬರುವಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಸಂಜೆಯಾಗುತ್ತದೆ. ಅವನು ಆ ರಾತ್ರಿ ಉಳಿದುಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ ಜಾಗವಿಲ್ಲದೆ ಯೋಚಿಸುತ್ತಿರುವಾಗ ಮುಂದೆ ಕಾಣಿಸಿಕೊಂಡ ಮಾರಿಯ ಗುಡಿಗೆ ಹೋಗಿ ಸುಶ್ರಾವ್ಯವಾಗಿ ಹಾಡುತ್ತಾ ಕುಳಿತುಕೊಂಡ. ಅವನ ಹಾಡಿಗೆ ಮಾರುಹೋದ ಮಾರಿಯು ಬಗೆ ಬಗೆಯ ಅಡುಗೆಯನ್ನು ಮಾಡಿ ಚಿನ್ನದ ಹರಿವಾಣದಲ್ಲಿ ಬಡಿಸಿ ಜೋಕನ ರೂಪಕ್ಕೆ ಬೆರಗಾಗಿ ನಿಲ್ಲುತ್ತಾಳೆ. ಜೋಕನಿಗೆ ತಾನು ಊಟ ಮಾಡಿದರೆ ತನಗೆಲ್ಲಿ ತೊಂದರೆಯಾಗುವುದೋ ಎಂಬ ಆತಂಕವಿದ್ದಿತಾದರೂ ಭಕ್ತ್ಯ ಭೋಜನದ ವಾಸನೆ ಅವನನ್ನು ಬಿಡಲಿಲ್ಲ. ಧೈರ್ಯಮಾಡಿ ಊಟ ಮಾಡಿದುದಲ್ಲದೆ ಅವಳ ರೂಪಕ್ಕೆ ಮನಸೋಲುತ್ತಾನೆ. ಮಾರಿಯ ದೈಹಿಕ ಸಂಪರ್ಕದಿಂದ ತನಗೆ ಅಪಚಾರವಾಯಿತೆಂದು ನಡುಗುತ್ತಲೇ ಋಷಿಗಳ ಬಳಿಗೆ ಹೋದಾಗ ಋಷಿಗಳು ಅವನನ್ನು ಕೋಪದಿಂದ ಕಾಲಲ್ಲಿ ಒದ್ದು ಬಿಡುತ್ತಾರೆ. ಆಗ ಅವನು ಪಶ್ಚಾತ್ತಾಪ ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಿದಾಗ ಏಳು ದಿನಗಳು ಇದ್ದು ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬಾ ಎಂದು ವಿಮೋಚನೆಗೊಳಿಸುತ್ತಾರೆ. ಜೋಕನ ದೈಹಿಕ ಸಂಪರ್ಕವನ್ನು ಪಡೆದುದರ ಫಲವಾಗಿ ಭಾದ್ರಪದ ಶುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಅಷ್ಟಮಿಯ ದಿನ ಮಾರಿಯು ಗಂಡು ಮಗುವೊಂದಕ್ಕೆ ಜನ್ಮಕೊಡುತ್ತಾಳೆ. ಆ ಮಗುವೇ ಜೋಕುಮಾರ.

ಜೋಕುಮಾರ ತನ್ನ ತಂದೆ ಯಾರೆಂದು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳಲು ಹೊರಟ. ಹೀಗೆ ಏಳು ದಿನ ಹುಡುಕುತ್ತಾ ಇರುವಾಗ ಹುಣ್ಣಿಮೆ ಬಂದಿತು. ಆ ಹುಣ್ಣಿಮೆಯ ದಿನ ಅಗಸರೆಲ್ಲರೂ ಒಂದೆಡೆ ಸೇರಿಕೊಂಡು ಮನೆಮನೆಗೆ ಹೋಗಿ ಬೇಡಿ ರೈತಾಪಿಗಳು ಕೊಟ್ಟ ದವಸಧಾನ್ಯಗಳನ್ನು ಹೆಡಿಗೆಗೆ ತುಂಬಿಕೊಂಡು ಊರ ಹೊರಗೆ ಅಡುಗೆ ಮಾಡಿ, ಗಂಗೆಯ ಕಲ್ಲನ್ನು ಪೂಜೆಮಾಡುತ್ತಿರುತ್ತಾರೆ. ಊಟ ಮಾಡುವ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಕತ್ತೆಗಳು ಹೊಲಗಳಿಗೆ ನುಗ್ಗಿ ಬೆಳೆಗಳನ್ನು ಹಾಳುಮಾಡದಂತೆ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳಲು ಸುಕರ್ಣಿಕ ಎಂಬುವಳನ್ನು ನೇಮಿಸಿರುತ್ತಾರೆ. ತಂದೆಯನ್ನು ಹುಡುಕುತ್ತಾ ಬಂದ ಜೋಕುಮಾರ ಸುಕರ್ಣಿಕೆಯ ರೂಪಕ್ಕೆ ಮರುಳಾಗಿ ಆಕೆಯನ್ನು ಪೀಡಿಸತೊಡಗುತ್ತಾನೆ. ಆಕೆ ಭಯದಿಂದ ಕೂಗಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾಳೆ. ಅಗಸರು ಬಂದು ಜೋಕುಮಾರನನ್ನು ಬಡಿದು ಸಾಯಿಸಿ ಅವನನ್ನು ಬಟ್ಟೆ ಒಗೆಯುವ ಕಲ್ಲಿನ ಕೆಳಗೆ ಹಾಕಿ ಮುಚ್ಚುತ್ತಾರೆ. ಅಲ್ಲಿಗೆ ಅವನ ಶಾಪ ವಿಮೋಚನೆಯಾಗಿ ಸಪ್ತಋಷಿಗಳನ್ನು ಸೇರಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ.

ಎರಡನೆಯ ಕಥೆಯ ಪ್ರಕಾರ, ಚಿಕ್ಕವನಿರುವಾಗಲೇ ಮೊಂಡಾಟವನ್ನು ಆಡುತ್ತಾ ಕಂಡ ಕಂಡ ಹೆಣ್ಣುಗಳ ಬೆನ್ನುಹತ್ತಿ ಕಾಡಿಸತೊಡಗಿದಾಗ ಅಗಸರು ಬೇಸತ್ತು ಹೊಡೆದು ಸಾಯಿಸಿ ಒಗೆಯುವ ಕಲ್ಲಿನ ಕೆಳಗೆ ಮುಚ್ಚಿಟ್ಟರು. ಕೆಲವು ಕಡೆಗಳಲ್ಲಿ ಜೋಕುಮಾರನು ಜೋಕುಋಷಿ ಹಾಗೂ ಎಳೆ ಗೌರಿಗಳ ಮಗನೆಂದೂ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಅವರು ಸಂತಾನಫಲವಿಲ್ಲದೆ ಶಿವನನ್ನು ಕುರಿತು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಿದಾಗ ಶಿವ ಅವರಿಗೆ ಏಳು ದಿನ ಆಯಸ್ಸುಳ್ಳ ಮಗನನ್ನು ಕರುಣಿಸಿದನೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಅಂತೆಯೇ ಭಾದ್ರಪದ ಮಾಸದಲ್ಲಿ ಒಂದು ವಾರದವರೆಗೂ ಅಗಸರ

ಹೆಂಗಸರು ಮನೆಮನೆಗೂ ಹೋಗಿ ಜೋಕುಮಾರನನ್ನು ಕುರಿತ ಹಾಡುಗಳನ್ನು ಹಾಡುತ್ತಾ ದವಸಧಾನ್ಯಗಳನ್ನು ಶೇಖರಿಸಿ ಹಬ್ಬವನ್ನು ಆಚರಿಸುವುದು ಸಂಪ್ರದಾಯವಾಗಿ ಬೆಳೆದುಬಂದಿದೆ.

ಇನ್ನೊಂದು ಕಥೆಯ ಪ್ರಕಾರ ಚಿಕ್ಕವನಿರುವಾಗಲೇ ಜೋಕುಮಾರ ತುಂಬಾ ಕಾಮುಕನಾಗಿದ್ದ. ಕಂಡಕಂಡವರನ್ನೆಲ್ಲ ಇಣುಕಿ ನೋಡುತ್ತಿದ್ದ. ಒಂದು ದಿನ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಸ್ತ್ರೀಯು ಸ್ನಾನ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾಗ ಬಚ್ಚಲು ಮರೆಯಿಂದ ಇಣುಕಿ ನೋಡುತ್ತಿದ್ದನಂತೆ. ಆಗ ಅವಳು ಅಕಸ್ಮಾತ್ತಾಗಿ ನೋಡಿ ಸೀರೆಯುಟ್ಟುಕೊಂಡು ಕಚ್ಚೆ ಬಿಗಿದುಕೊಂಡು ಓಡಿದಳು.(ಆಗಿನಿಂದಲೂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಸ್ತ್ರೀಯರು ಕಚ್ಚೆ ಹಾಕಿಯೇ ಸೀರೆ ಉಡಲು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದರೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ). ಓಣಿಯ ಹೆಣ್ಣುಗಳೆಲ್ಲ ಇವನ ಬಗ್ಗೆ ದೂರು ಹೇಳತೊಡಗಿದಾಗ ಹೊಲೇರ ಓಣಿಯಲ್ಲಿ ತಲೆ ಕತ್ತರಿಸಿ ಅಗಸರು ಬಟ್ಟೆ ಒಗೆಯುವ ಕಲ್ಲಿನ ಕೆಳಗೆ ಮುಚ್ಚಿಟ್ಟರು ಎಂಬುದೊಂದು ಕಥೆಯಿದೆ.

ಈ ಮೇಲೆ ನಿರೂಪಿಸಿದ ಕಥೆಗಳಿಗಿಂತ ಭಿನ್ನವಾದ ಇನ್ನೊಂದು ಕಥೆಯ ಪ್ರಕಾರ ಮಳೆಬೆಳೆ ತರುವ ದೇವತೆ. ಗಣಪತಿಯು ಮೃಷ್ಣಾನ್ನ, ಮೋದಕ ಉಂಡು ಹೋಗಿ ಜನರಲ್ಲ ಅತ್ಯಂತ ಸುಖವಾಗಿಯೇ ಇದ್ದಾರೆಂದು ಶಿವನ ಬಳಿ ಹೇಳಿದ. ಆತ ಹೋದ ಕೆಲವು ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಜೋಕುಮಾರನು ಶಿವನ ಬಳಿಗೆ ಹೋಗಿ, ಓಣಿಯಲ್ಲೆಲ್ಲ ತಿರುಗಾಡಿ ಬಂದಿದ್ದೇನೆ. ಮಳೆಬೆಳೆ ಇಲ್ಲದೆ ಜನರಲ್ಲ ಕಂಗಾಲಾಗಿದ್ದಾರೆ, ದುಃಖದಲ್ಲಿದ್ದಾರೆಂದು ಶಿವನಿಗೆ ಹೇಳಿದ. ಶಿವನು ಇವನ ಮಾತಿಗೆ ಕಣ್ತೆರೆದು ನೋಡಿದನು. ಆಗ ಮಳೆಯು ಬಂದಿತು. ಬೆಳೆಯು ಸಮೃದ್ಧವಾಗಿ ಬಂದಿತು.

ಈ ಮೇಲಿನ ಕಥೆಗಳನ್ನು ನೋಡಿದಾಗ ಜೋಕುಮಾರನನ್ನು ಕುರಿತು ಎರಡು ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳಿರುವುದು ಸ್ಪಷ್ಟ. ಜೋಕುಮಾರನೊಬ್ಬ ಕಾಮುಕ, ಪುಂಡ. ಅತಿ ಕಾಮುಕತನದಿಂದ ನಡೆದುಕೊಂಡದ್ದಕ್ಕಾಗಿ ಅವನಿಗೆ ಹೊಲೇರ ಓಣಿಯಲ್ಲಿ ಹೊಡೆದು ಸಾಯಿಸಿ ಅಗಸರ ಬಟ್ಟೆ ಒಗೆಯುವ ಕಲ್ಲಿನ ಕೆಳಗೆ ಮುಚ್ಚಿಡಲಾಯಿತು. ನೀತಿಗೆಟ್ಟು ನಡೆದವರಿಗೆ ಉಳಿಗಾಲವಿಲ್ಲ ಎಂಬ ಆಶಯ ಈ ನೀತಿಯಲ್ಲಿರುವುದು ಸ್ಪಷ್ಟ. ಅವನು ದುರ್ಬುದ್ಧಿಯವನಾಗಿದ್ದರೂ ಕೆಲವು ಜನರಿಗಾದರೂ ಒಳ್ಳೆಯದನ್ನು ಮಾಡಿದಂತಿದೆ. ಒಳಿತನ್ನು ಮಾಡುವ ದೇವರು ಎಂದು ಜನ ನಂಬಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. ಅವನು ಬಂದುಹೋದ ಮೇಲೆ ಗೊಡ್ಡುಗಳು ಹಾಲು ಕೊಡಲು ಆರಂಭಿಸುತ್ತವೆ. ಅವನನ್ನು ಅರಸಿಕೊಂಡು ಕುಂಚಿಗೆ, ಕುಲಾಯಿ ಹೊಲಿದುಕೊಟ್ಟರೆ ಬಂಜೆಗೂ ಮಕ್ಕಳಾಗುತ್ತವೆ. ಹೊಲಗಳಲ್ಲಿ ಸಮೃದ್ಧವಾಗಿ ಬೆಳೆಬರುತ್ತವೆ ಎಂಬ ನಂಬಿಕೆಗಳು ಪ್ರಬಲವಾಗಿವೆ. ಇವು ಈ ಆಚರಣೆಯ ಮಹತ್ವವನ್ನು ಮನಗಾಣಿಸುತ್ತವೆ.

ಈ ಆಚರಣೆಗಾಗಿ ನಿರ್ಮಿಸಲಾಗುವ ಮೂರ್ತಿಯ ಸ್ವರೂಪ ಆಕರ್ಷಕವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಅದು ಮಣ್ಣಿನಿಂದ ಮಾಡಿದ ಪುರುಷ ಮೂರ್ತಿಯಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಕೋರೆ ಮೀಸೆ, ಗುರುತರವಾದ ಹುಬ್ಬು, ದಪ್ಪನಾದ ತುಟಿಗಳು, ಉದ್ದ ಮೂಗು, ಸಾಮನ್ಯವಾದ ದೇಹಾಕೃತಿಗೆ ಎದ್ದು ಕಾಣುವ ಜನನೇಂದ್ರಿಯ ಇರುತ್ತದೆ. ಸಗಣೆಯಿಂದ ಸಾರಿಸಿದ ಬಿದಿರಿನ ಹಡಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಈ ಮೂರ್ತಿಯನ್ನು ಇಟ್ಟುಕೊಂಡು ಅದರ ಮೇಲೆ ಬೇವಿನ ಸೊಪ್ಪನ್ನು ಹಾಕುತ್ತಾರೆ. ಮೂರ್ತಿಯ ಬಾಯಿಗೆ ಮತ್ತು ಜನನೇಂದ್ರಿಯಕ್ಕೆ ಬಣ್ಣೆಯನ್ನು ಲೇಪಿಸುವುದು ವಿಧಿ. ಜೋಕುಮಾರನನ್ನು ಕುರಿತ ಹಾಡುಗಳನ್ನು ಹೇಳುತ್ತ ಹೆಂಗಸರು ಊರಿನ ರೈತಾಪಿಗಳ ಮನೆಗೆ ಹೋಗುವುದು ಪದ್ಧತಿ. ಮನೆಯ ಹೆಂಗಸರು ಜೋಳ, ರಾಗಿ, ಅಕ್ಕಿ, ಹುಣಸೇಹಣ್ಣು, ಮೆಣಸಿನಕಾಯಿ, ಕೊಬ್ಬರಿ ಮುಂತಾದ ದವಸಧಾನ್ಯ, ಬೆಣ್ಣೆ ಕುಲಾಯಿ ಕೊಂಬಿಗೆ ಮುಂತಾದ ಅರಿವೆಗಳನ್ನೂ ಕೊಡುತ್ತಾರೆ. ಜೋಕುಮಾರನನ್ನು ಮಾರಿಯ ಮಗನೆಂದು ಬಗೆದು, ಮಾರಿಯ ಕಾಟವನ್ನು ತಪ್ಪಿಸುವ ಸಲುವಾಗಿ ಕಾಣಿಕೆಯ ರೂಪದಲ್ಲಿ ದವಸಧಾನ್ಯಗಳನ್ನು ಕೊಡುವುದೂ ಉಂಟು. ಇದರಿಂದಾಗಿ ಅವನ ಕಾಟ ತಪ್ಪುವುದಿಲ್ಲವೆಂದು ನಂಬುತ್ತಾರೆ.

ಮನೆಯಲ್ಲಿರುವ ತಗಣೆ ಚಿಕ್ಕಾಡುಗಳನ್ನು ಜೋಕುಮಾರನ ಬುಟ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ಬಿಡುವುದು ಸಂಪ್ರದಾಯ. ಇಂತವುಗಳನ್ನು ಜೋಕುಮಾರ ನಾಶಮಾಡುತ್ತಾನೆಂದು ನಂಬಿಕೆ. ದವಸಧಾನ್ಯವನ್ನು ಕೊಟ್ಟದ್ದಕ್ಕೆ ಪ್ರತಿಯಾಗಿ

ಜೋಕುಮಾರನನ್ನು ಹೊತ್ತ ಹೆಂಗಸರು ಪ್ರಸಾದದ ರೂಪವಾಗಿ ಹುಳಿನ್ನುಚ್ಚು, ಬೇವಿನ ಸೊಪ್ಪನ್ನು ಕೊಡುವುದು ಪದ್ಧತಿ.

ಜೋಕುಮಾರನಿಗೆ ಏಳು ದಿನ ಮಾತ್ರ ಆಯುಷ್ಯವೆಂದು ಅವನನ್ನು ಕುರಿತ ಹಾಡುಗಳು ವರ್ಣಿಸುತ್ತವೆ.

ಹುಟ್ಟಿದಾ ಏಳಿನಕ ಪತ್ನಾವ ತಿರುಗ್ಯಾನ
ದಿಟ್ಟಾದೇವಿ ನಿನಮಗ1 ಕೊಮರಾಗ
ಬರೆದಾಳಾ ಸೆಟವಿಎಳಿನ
ಆರೇಳು ದಿನಕೆ ಆಳಿದನೆ ರಾಜ್ಯವ
ಸದಿಟ್ಟಾದೇವಿ ನಿನಮಗ1 ಕೊಮರಾಗ
ಕೊಟ್ಟಾರ ಏಳು ದಿನಗಳು
ಅಳುವುತ ಸಿರಿತಾನು ಬಳಲುತಲಿ ಬಂದಾನು
ಅಳಕದಂಬಲಿ ತಡೆದಾವು1 ನಮ ಕೊಮರ
ಕಳೆದೇಳು ದಿನಕ ಮರಣಾವ್ವ

ಮೇಲಿನ ಪದ್ಯಭಾಗದಿಂದ ಜೋಕುಮಾರ ಹುಟ್ಟಿದ ಏಳು ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಪಟ್ಟಣವನ್ನು ತಿರುಗುತ್ತಾನೆ. ಆತ ದಿಷ್ಟಾ ದೇವಿಯ ಮಗ. ಹುಟ್ಟಿದ ಕೂಡಲೆ ತನ್ನ ತಾಯಿ ಕುಮಾರಿಯನ್ನೇ ಮೋಹಿಸಲು ಹೋದಾಗ ಆಕೆ ಕೋಪಗೊಂಡು ಮಗನ ತಲೆಯನ್ನು ಹೊಡೆದಳೆಂದೂ ಕಥೆಯುಂಟು.

ಜೋಕುಮಾರ ಮಳೆಯ ದೇವತೆಯಾಗಿರುವಂತೆಯೇ ಫಲದೇವತೆಯೂ ಆಗಿದ್ದಾನೆ. ಪುರುಷ ಜನನೇಂದ್ರಿಯವೇ ಎದ್ದು ಕಾಣುವಂತಿರುವ ಜೋಕುಮಾರನು ಮಕ್ಕಳನ್ನು ದಯಪಾಲಿಸುವ ದೇವರು ಎಂದು ಕೂಡ ಜನಪದರ ನಂಬಿಕೆ .ಈ ಕಾರಣದಿಂದಾಗಿಯೇ ಮಕ್ಕಳಿಲ್ಲದವರು ಜೋಕುಮಾರನನ್ನು ಪೂಜಿಸುವುದು ರೂಢಿಯಂತೆ ಕಾಣುತ್ತದೆ:

ಪುಂಡಿಯ ಸೊಪ್ಪಿಗೆ ಹೋದಳೆ ಹನುಮವ್ವ
ಕುಂಡಿಲ್ಲವಂತ ಅಳುತಾಳೆ1 ನಮಕೊಮರ
ಕುಂಡಿಮಾಡಿ ಮನೆಗೆ ಕಳುವ್ಯಾನ
ಬಸಲಿಂಗಿ ಸೊಪ್ಪಿಗೆ ಹೋದಾಳೆ ಹನುಮವ್ವ
ಬಸರಿಲ್ಲಂತ ಅಳುತಾಳಾ1 ನಮಕೊಮರ
ಬಸರ್ಮಾಡಿ ಮನೆಗೆ ಕಳುವ್ಯಾನ

ಈ ಪದ್ಯಗಳು ಜೋಕುಮಾರ ಒಬ್ಬ ಫಲ ಕೊಡುವ ದೇವತೆ ಎಂದು ದೃಢೀಕರಿಸುತ್ತವೆ.

ಬಹುಪಾಲು ಹಾಡುಗಳಲ್ಲಿ ಜೋಕುಮಾರನನ್ನು ಕಾಮುಕನಾಗಿ ವರ್ಣಿಸಿದ್ದರೆ ಕೆಲವು ಕಡೆ ಅವನೊಬ್ಬ ಮಳೆಯನ್ನು ದಯಪಾಲಿಸುವ ದೇವತೆಯಾಗಿಯೂ ಸಂಪತ್ತಿನ ದೇವತೆಯಾಗಿಯೂ ಚಿತ್ರಿತನಾಗಿದ್ದಾನೆ. ಮಳೆ ಬೀಳದೆ ಜನ ಕಂಗಾಲಾಗಿದ್ದ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಜನರು ಜೋಕುಮಾರನನ್ನು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸುತ್ತಾರೆ:

ಮಾಡಿದ ಪೈರು ಬಾಡಿ ಹೋಗುತಾವೆ
ತಾಯವ್ವ ಹಿಟ್ಟು ಕೊಡವಳ್ಳೆ1 ಶಿವರಾಯ
ಉತ್ತರಿ ಮಳೆಯ ಕರುಣಿಸೋ
ಬಿತ್ತಿದ ಪೈರು ಬತ್ತಿ ಹೋಗುತಾವೆ
ಹೆತ್ತವ್ವ ಹಿಟ್ಟು ಕೊಡವಳ್ಳೆ1 ಶಿವರಾಯ
ಅರಿದ್ರಾ ಮಳೆಯ ಕರುಣಿಸೋ

ರೈತಾಪಿಗಳ ಈ ಮೊರೆಯನ್ನು ಕೇಳಿ ಜೋಕುಮಾರ ನೀಲಿಕುದುರೆಯನ್ನು ಎರಿ ಸೆಲ್ಯೆಯನ್ನು ಬೀಸಿ ಮಳೆಯನ್ನು ಕರೆದ ಎಂಬ ವರ್ಣನೆಯನ್ನು ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ನೆನೆಪಿಸಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು:

ಕಟ್ಟಿಯ ಹತ್ಯಾನೆ ಹೊತ್ತುಗಳ ನೋಡ್ಯಾನೆ
 ಎರ್ಯಾನೆ ನೀಲಿಕುದುರೆಯ1 ನಮ ಕೊಮರ
 ಕೈ ಬೀಸಿ ಮಳೆಯ ಕರೆದಾನೆ.
 ಎರಿಯ ಹತ್ಯಾನೆ ಯಾಳ್ಯೇನ ನೋಡ್ಯಾನ್
 ಎರ್ಯಾನೆ ನೀಲಿಕುದುರೆಯ1 ನಮಕೊಮರ
 ಸಲ್ಯೇವ ಬೀಸಿ ಕರೆದಾನೆ.

ಜೋಕುಮಾರನ ಆಚರಣೆ ಉತ್ತರ ಕರ್ನಾಟಕದಾದ್ಯಂತ ಸಣ್ಣಪುಟ್ಟ ವ್ಯತ್ಯಾಸಗಳೊಡನೆ ಪ್ರಚಲಿತದಲ್ಲಿದೆ. ಬಾದ್ರಪದ ಅಷ್ಟಮಿಯ ದಿನ ಕುಂಬಾರನ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಜೋಕುಮಾರನ ಮೂರ್ತಿಯನ್ನು ತಯಾರಿಸುವರು. ಗಂಗಾಮತದ ಹೆಣ್ಣುಮಕ್ಕಳು ಜೋಕುಮಾರನನ್ನು ಹೊತ್ತು ತಿರುಗುವರು. ಸ್ನಾನ ಮಡಿಯಿಂದ ಕುಂಬಾರನ ಮನೆಗೆ ಹೋಗಿ ಹತ್ತು ಸೇರು ಜೋಳ ಇಲ್ಲವೆ ಇಪ್ಪತ್ತೈದು ರೂಪಾಯಿ ಕೊಟ್ಟು ಪೂಜಿಸಿ ತಮ್ಮ ಮನೆಗೆ ತರುತ್ತಾರೆ. ತಂದ ಜೋಕುಮಾರನ ಮೂರ್ತಿಯನ್ನು ಪಡಸಾಲೆಯಲ್ಲಿಟ್ಟು ಪೂಜಿಸುತ್ತಾರೆ. ಜೋಕುಮಾರನ ತಲೆಗೆ ಕುಲಾವಿ ಕಟ್ಟಿ, ಸಣ್ಣ ಶಲ್ಯ ಹೊದಿಸಿ ಬಾಯಿಗೆ ಬೆಣ್ಣೆ ಹಚ್ಚುತ್ತಾರೆ. ಹಣೆಗೆ ಭಂಡಾರ(ಕುಂಕುಮ, ಅರಿಶಿನ) ಹಚ್ಚುತ್ತಾರೆ. ಸುತ್ತಲೂ ಬೇವಿನ ಸೊಪ್ಪನ್ನು ಇಟ್ಟು ಪೂಜಿಸಿ ಊದಿನ ಕಡ್ಡಿಯಿಂದ ಬೆಳಗಿ, ಕಡುಬು, ಹಿಂಡಿಪಲ್ಯ, ರೊಟ್ಟಿ, ಅನ್ನ ಮುಂತಾದ ಪದಾರ್ಥಗಳನ್ನು ನೈವೇದ್ಯಕ್ಕೆ ಇಟ್ಟು ಪೂಜಿಸುತ್ತಾರೆ.

ಮರುದಿನ ಗೌಡರ ಮನೆಗೆ ಜೋಕುಮಾರನನ್ನು ಹೆಂಗಸರು ಹೊತ್ತುಕೊಂಡು ಹೋಗುತ್ತಾರೆ. ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಜೋಕುಮಾರನಿಗೆ ಶಲ್ಯ ಹೊದಿಸಿ, ಜೋಳ ಇತ್ಯಾದಿ ದವಸಧಾನ್ಯವನ್ನು ಕೊಡುವರು. ಮನೆಯೊಡತಿಯು ಮೊರಕ್ಕೆ ಪ್ರಸಾದದ ರೂಪವಾಗಿ ನಾಲ್ಕಾರು ಕಾಳು ಜೋಳ, ಸ್ವಲ್ಪ ಬೇವಿನಸೊಪ್ಪು, ಸ್ವಲ್ಪ ಅರಸಿನ, ಕುಂಕುಮವನ್ನು ಹಾಕಿಸಿಕೊಳ್ಳುವಳು. ಅನಂತರ ಜೋಕುಮಾರನನ್ನು ಹೊತ್ತು ತಿರುಗುವ ಹೆಂಗಸರು ಬೇರೆ ಮನೆಗಳಿಗೆ ಹೋಗುವರು. ಮನೆ ಮನೆಗೆ ಜೋಕುಮಾರನನ್ನು ಹೊತ್ತು ತಿರುಗುವಾಗ ಹಾಡುಗಳನ್ನು ಹಾಡುತ್ತಾ ಅವರು ಕೊಟ್ಟ ದವಸಧಾನ್ಯವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಬರುವರು. ಕೆಲವರು ಜೋಕುಮಾರನ ಬುಟ್ಟಿಯನ್ನು ಎತ್ತಿ ನೋಡಿ ತಮ್ಮ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿರುವ ಆಶೆ ಕೈಗೊಡುವುದೋ ಇಲ್ಲವೋ ಎಂದು ಕೇಳುವುದು ರೂಢಿಯಲ್ಲಿದೆ. ಅವರ ಆಸೆಗಳು ಫಲಿಸುವಂತಿದ್ದರೆ ಬುಟ್ಟಿ ಹಗುರವಾಗಿಯೂ, ಆಸೆಗಳು ಕೈಗೊಡದಿದ್ದರೆ ಭಾರವಾಗಿಯೂ ಇರುವುದೆಂಬ ನಂಬಿಕೆ ಇದೆ. ಮಕ್ಕಳಾಗದೆ ಇರುವವರು ಜೋಕುಮಾರನಿಗೆ ಹರಸಿಕೊಳ್ಳುವುದೂ ಉಂಟು.

ಹೀಗೆ ಏಳು ದಿನಗಳವರೆವಿಗೆ ಬೇರೆಬೇರೆ ಓಣಿಗಳಲ್ಲಿ ತಿರುಗಾಡುತ್ತಾ ಊರನ್ನೆಲ್ಲ ಸುತ್ತುವರು. ಹುಣ್ಣಿಮೆಯಂದು ಜೋಕುಮಾರನನ್ನು ಪೂಜಿಸಿ ರಾತ್ರಿಯಾದ ಮೇಲೆ ಹೊಲೇರ ಓಣಿಯಲ್ಲಿಟ್ಟು ಬರುವರು. ಹೊಲೇರು ಅವನ ತಲೆ ಒಡೆಯುವರು. ಮತ್ತೆ ಕೆರೆ ಇಲ್ಲವೆ ಹಳ್ಳಕ್ಕೆ ಒಯ್ದು ಅಗಸರು ಬಟ್ಟೆ ಒಗೆಯುವ ಕಲ್ಲಿನ ಕೆಳಗೆ ಹಾಕುವರು. ಜೋಕುಮಾರನ ರುಂಡ ಮುಂಡಗಳು ಅಂಗಾತ ಬಿದ್ದರೆ ಮಳೆಬೆಳೆ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಬರುತ್ತದೆ ಎಂದು ನಂಬಿಕೆ. ಬೋರಲಾಗಿ ಬಿದ್ದರೆ ಬರಗಾಲ ಬರುತ್ತದೆಂದು ನಂಬಿಕೆ. ಜೋಕುಮಾರನನ್ನು ಕುರಿತ ಹಾಡುಗಳಲ್ಲಿ ಮೇಲೆ ನಿರೂಪಿಸಿದ ಎಲ್ಲ ಕಥೆಗಳಿಗೂ ಆಧಾರ ದೊರೆಯುತ್ತವೆ.

3.2. ಗುಳ್ಳವ್ವನ ಪೂಜೆ :

"ಗುಳ್ಳವ್ವ" ಆಡು ಮಾತಿನಲ್ಲಿ "ಗೋಲವ್ವ" ಎಂದು ಉಳಿದುಕೊಂಡು ಬಂದಿದೆ. ಗುಳ್ಳವ್ವನ ಪೂಜೆಯು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಜನಪದ ಆಚರಣೆಯಾಗಿದೆ. ಇವಳಿಗಾಗಿ ಪ್ರತ್ಯೇಕ ದೇವಸ್ಥಾನಗಳಿರುವುದಿಲ್ಲ. ಯಾವ

ಪುರಾಣಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಗುಳ್ಳವ್ವನ ಪ್ರಸ್ತಾಪ ಬರುವುದಿಲ್ಲ. "ಗುಳ್ಳವ್ವ ದೇವರಲ್ಲ ಉಡುಕಿ ಗಂಡನಲ್ಲ" ಹಾಗೆಯೇ "ಗುಳ್ಳವ್ವನದು ಹರಿದರೇನು ಜೋಕನದು ಮುರಿದರೇನು" ಎಂಬ ಗಾದೆಗಳಿಂದಾಗಿ ಗುಳ್ಳವ್ವ ಸಾಮಾನ್ಯ ದೇವತೆ ಎಂದು ಭಾವಿಸಬಹುದು. ಮಾರಮ್ಮ ಎಲ್ಲಮ್ಮಗಳಿಗೆ ಹೆದರುವಂತೆ ಜನ ಗುಳ್ಳವ್ವನನ್ನು ಪೂಜಿಸಲು ಹೆದರುವುದಿಲ್ಲ. ಈ ಕಾರಣದಿಂದಾಗಿಯೇ ಗುಳ್ಳವ್ವನ ಬಗೆಗೆ ಜನ ಮುಕ್ತವಾಗಿ ಹಾಡುತ್ತಾರೆ; ಎಳೆಯ ಹೆಣ್ಣುಮಕ್ಕಳೇ ಹೆಚ್ಚಿನ ಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ಭಾಗವಹಿಸುವುದು ಈ ಆಚರಣೆಯ ವೈಶಿಷ್ಟ್ಯವಾಗಿದೆ. ಆದರೆ ಉತ್ತರ ಕರ್ನಾಟಕದ ಕೆಲವು ಕಡೆಗಳಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರವೇ ಈ ಆಚರಣೆ ಚಾಲ್ತಿಯಲ್ಲಿದೆ.

ಆಷಾಡದ ಅಮವಾಸ್ಯೆಯಿಂದ ಶ್ರಾವಣದ ಅಮವಾಸ್ಯೆಯವರೆಗೆ ಬರುವ ಪ್ರತಿ ಮಂಗಳವಾರಗಳಲ್ಲಿ ಗುಳ್ಳವ್ವನನ್ನು ಪೂಜಿಸಲಾಗುವುದು. ಇದನ್ನು ಎರಡನೆಯ ಪ್ರಕಾರದ ಮಣ್ಣುಪೂಜೆಯೆಂದು ಕರೆಯುವರು. ಕೆಲವು ಊರುಗಳಲ್ಲಿ ಸೋಮವಾರ ಇಲ್ಲವೆ ಬುಧವಾರ ಪೂಜಿಸುವುದು ರೂಢಿ. ಆಷಾಡ ಮಾಸದ ಪ್ರತಿ ಮಂಗಳವಾರವನ್ನು ಗುಳ್ಳವ್ವನ ವಾರವೆಂದು ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ. ಹೊಲಗಳಿಂದ ಅಥವಾ ಊರಿನ ಹೊರಗಿರುವ ಹುತ್ತದಿಂದ ಮಣ್ಣು ತರುತ್ತಾರೆ. ಭಾನುವಾರದ ದಿನ ಮಣ್ಣು ತಂದು ಗುಳ್ಳವ್ವನನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಿ ಸೋಮವಾರದಂದು ವಿಸರ್ಜಿಸಲು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗುತ್ತಾರೆ. ಇಲ್ಲವೆ ಸೋಮವಾರ ಮಣ್ಣು ತಂದು ಮಂಗಳವಾರ ಹೊಲಕ್ಕೆ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗಿ ಗುಳ್ಳವ್ವನನ್ನು ವಿಸರ್ಜಿಸಿ ಬರುತ್ತಾರೆ.

ಹೊಲಗಳಿಂದ ಇಲ್ಲವೆ ಹುತ್ತದಿಂದ ಮಣ್ಣು ತಂದು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಕಲಸಿ ಮಣೆಯ ಮೇಲೆ ಮಣ್ಣಿನ ಗೋಲಾಕಾರದ ಉಂಡೆಯನ್ನು ಮಾಡಿ ಇಡುವರು. ಈ ರೀತಿಯಾಗಿ ಮಾಡಿದ ಮಣ್ಣಿನ ಉಂಡೆಯನ್ನು ಮೊದಲನೆಯ ವಾರದ ಗುಡ್ಡದ ಗುಳ್ಳವ್ವನೆಂದೂ ನಂತರ ಎರಡನೆಯ ವಾರ ನವಿಲಿನಾಕಾರವನ್ನು ಮಾಡಿ ಅದಕ್ಕೆ ನವಿಲು ಗುಳ್ಳವ್ವನೆಂದೂ ಕರೆಯುವರು. ಮೂರನೇವಾರ ಮನೆಯಾಕಾರವನ್ನು ಮಾಡಲು ನಾಲ್ಕು ಕಂಬಗಳನ್ನು ನಿಲ್ಲಿಸಿ ಮಣ್ಣಿನಿಂದ ಮನೆಯಂತೆ ಮಾಡುವರು.. ಅದರಲ್ಲಿ ಹೆಣ್ಣಿನಾಕಾರದ ಒಂದು ಪುಟ್ಟ ಗೊಂಬೆಯನ್ನು ಇಡುವರು. ಅದನ್ನು ಮನೆಯ ಗುಳ್ಳವ್ವ ಅನ್ನುವರು. ನಾಲ್ಕನೆಯವಾರ ಅಗಸಿ ಗುಳ್ಳವ್ವನೆಂದು ಮಣ್ಣಿನಿಂದ ಅಗಸಿ ಬಾಗಿಲು ಮಾಡಿ ಅದರೊಳಗೆ ಗೊಂಬೆಯನ್ನು ಕೂರಿಸುವರು. ಐದನೆಯ ವಾರ ಸೀಗೆ ಗುಳ್ಳವ್ವನೆಂದು ಒಂದು ಹೆಣ್ಣಿನ ಗೊಂಬೆಯನ್ನು ಮಾಡಿ ಮಣ್ಣಿನಿಂದಲೇ ಪಾತ್ರೆ, ಒಲೆ, ಹಂಚುಗಳನ್ನು ಮಾಡುವರು. ಇವುಗಳನ್ನು ಪ್ರತಿ ವಾರವೂ ಬಣ್ಣಗಳಿಂದ ಅಲಂಕರಿಸುವರು. ಆ ಗೊಂಬೆಗೆ ವಡವೆ ವಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು ತೊಡಿಸಿ ಅಲಂಕರಿಸುವರು. ಅರಿವೆ, ಹೂವು, ಅವರೆ ಹೂವು, ಕಕ್ಕೆ ಹೂವು ಮುಂತಾದ ಆ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ದೊರೆಯುವ ಎಲಾ ಬಗೆಯ ಹೂವುಗಳಿಂದಲೂ ಅಲಂಕರಿಸುವರು.

ಸಂಜೆಯ ಹೊತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಗುಳ್ಳವ್ವನಿಗೆ ವಿಭೂತಿ, ಕುಂಕುಮ, ಹೂವು ಇತ್ಯಾದಿಗಳನ್ನು ಹಾಕಿ ಪೂಜಿಸುತ್ತಾರೆ.

ಹೆಣ್ಣು ಮಕ್ಕಳು ಆರತಿ ಬೆಳಗುತ್ತಾರೆ. ಪ್ರಸಾದಕ್ಕಾಗಿ ಇಟ್ಟ ಸಕ್ಕರೆಯನ್ನು ಎಲ್ಲರೂ ಹಂಚಿಕೊಂಡು ತಿನ್ನುವರು. ಇದೇ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಗುಳ್ಳವ್ವನನ್ನು ಮಾಡಿರುವ ಎಲ್ಲಾ ಮನೆಯವರು ಹೋಗಿ ಹಾಡು ಹಾಡುತ್ತಾರೆ. ಮೂರನೆಯ ದಿನ, ಶಾವಿಗೆ, ರೊಟ್ಟಿ, ಚಪಾತಿ, ಮೊಸರನ್ನೂ, ಕಾಯಿಪಲ್ಯಗಳು, ಚಟ್ಟಿ, ಇಡ್ಲಿ ಇತ್ಯಾದಿ ತಿಂಡಿ ಪದಾರ್ಥಗಳನ್ನು ಬುತ್ತಿ ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡು ಹಳ್ಳಿ ಇಲ್ಲವೆ ಕರೆಯ ಕಡೆಗೆ ಹೋಗುತ್ತಾರೆ. ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಗುಳ್ಳವ್ವನನ್ನು ಹೊತ್ತುಕೊಂಡು ಹೋಗಿ ಕರೆಯ ದಂಡೆಯಲ್ಲಿ ಮತ್ತೊಮ್ಮೆ ಕಾಯಿ ಕರ್ಪೂರದಿಂದ ಪೂಜೆ ಮಾಡುವರು. ತಾವು ತಂದಿರುವ ಅಡುಗೆ ನೈವೇದ್ಯವನ್ನು ತೋರಿಸುವರು. ನಂತರ ಗುಳ್ಳವ್ವನನ್ನು ನೀರಿನಲ್ಲಿ ವಿಸರ್ಜಿಸುತ್ತಾರೆ. ಎಲ್ಲರೂ ಒಟ್ಟಿಗೆ ಕುಳಿತುಕೊಂಡು ಊಟ ಮಾಡುವರು. ಕೆಲವು ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಹಾಡುವುದರ ಜೊತೆಗೆ ಕೋಲಾಟ ಆಡುವುದುಂಟು.

3.3. ಅರಲೆ ಬಸವನ ಪೂಜೆ :

ನಮ್ಮ ರೈತಾಪಿಗಳು ನೂರರು ಜನಪದ ಸಂಪ್ರದಾಯಗಳನ್ನು ಉಳಿಸಿಕೊಂಡು ಬಂದಿದ್ದರೂ ಅವುಗಳನ್ನು ವಿವಿಧ ಋತುಮಾನಕ್ಕನುಗುಣವಾಗಿ, ವೈವಿಧ್ಯಮಯವಾಗಿ ಆಚರಿಸುತ್ತ ಬಂದಿರುವುದು ಗಮನಾರ್ಹ ಸಂಗತಿ. ಮಳೆಗಾಲದಲ್ಲಿ ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಮಣ್ಣಿನ ಪೂಜೆಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಆಚರಣೆಗಳು ನಡೆಯುತ್ತವೆ. ಅಂತಹವುಗಳಲ್ಲಿ ಅರಲೆಬಸವನ ಪೂಜೆಯು ಮಹತ್ವಪೂರ್ಣವಾದುದು. ದೇಜಗೌ ಹೇಳುವಂತೆ ರೈತನ ದೃಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ಮಣ್ಣು ಎಂದೂ ಕೀಳಾದ ವಸ್ತುವಲ್ಲ, ಅದು ಸಂಪತ್ತನ್ನು ಹೆರುವ ಜೀವಶಕ್ತಿ. ಮಣ್ಣುಹೊನ್ನುಗಳೆರಡು ಆತನ ಪಾಲಿಗೆ ಅಭೇದ ವಸ್ತುಗಳು. ದುಡಿಯುವ ಬಾಳಿಗೆ ಮಣ್ಣೇ ಹೊನ್ನಾಗಿ ಪರಿಣಮಿಸುತ್ತದೆ. (ಉದ್ಯೋತ: ವ್ಯಾಪ್ತಭೇಂದ್ರ ಸ್ವಾಮಿ.ಎಸ್.ಎಂ. 1987:67). ಮಣ್ಣು ಪೂಜೆಯು ಭೂಮಿತಾಯಿಯ ಪೂಜೆ ಎಂದೇ ಭಾವಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಈ ಪೂಜೆಯು ಮಳೆಗಾಲದಲ್ಲಿ ವಿಶೇಷ ಮಹತ್ವದ್ದಾಗಿ ಕಾಣಿಸುತ್ತದೆ. ಮಳೆಗಾಲವು ಪ್ರಾರಂಭವಾದಾಗ ರೈತರು ತಮ್ಮ ಗದ್ದೆಯನ್ನು ಉಳುವುದಕ್ಕೆ ತೊಡಗುತ್ತಾರೆ. ಇಂತಹ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಊರಿನವರೆಲ್ಲ ಸಂತೋಷ, ಸಂಭ್ರಮಗಳಿಂದ ಇರುತ್ತಾರೆ. ಹೆಣ್ಣು ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಸಾಕಷ್ಟು ಸಮಯ ಇರುವುದರಿಂದ ಅವರು ವ್ರತ, ಪೂಜೆ ಇತ್ಯಾದಿಗಳಿಗೆ ಕೈಹಾಕುತ್ತಾರೆ. ಸಕಲ ಜೀವರಾಶಿಗಳಿಗೂ ಅನ್ನ ನೀಡುವ ಭೂಮಿತಾಯಿಗೂ ಬಸವಣ್ಣನಿಗೂ ರೈತರು ಕೃತಜ್ಞತೆಯನ್ನು ಅರ್ಪಿಸಲು ಅವುಗಳ ಪೂಜೆಯನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಾರೆ.

ಒಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಅರಲೆ ಬಸವನ ಪೂಜೆ ಉತ್ತರ ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಹೊಲಗದ್ದೆಗಳು ಹಸಿರು ತುಂಬಿ ಕಂಗೊಳಿಸುವ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಆಚರಿಸುವ ಒಂದು ಸಂಪ್ರದಾಯ. ಹೆಣ್ಣು ಮಕ್ಕಳು ಜೇಷ್ಠ ಬಹುಳ ಅಮವಾಸ್ಯೆ ದಿನ, ಅರಲೆ ಮಂಟಪವನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಿ, ಅದರೊಳಗೆ ಮಣ್ಣಿನಿಂದ ಮಾಡಿದ ಬಸವಣ್ಣನನ್ನು ಇಟ್ಟು ಅದಕ್ಕೆ ಅಲಂಕಾರ ಮಾಡಿ ಕೆರೆ ಅಥವಾ ಹೊಲದಿಂದ ನೀರು ತಂದು ಹಾಡುಹೇಳುತ್ತಾ ಪೂಜೆ ಮಾಡುವರು. ಇದನ್ನು ಮೊದಲ ಮಣ್ಣಿನ ಪೂಜೆ

ಅಥವಾ ಮಣ್ಣತ್ತಿನ ಅಮವಾಸ್ಯೆ ಎಂದು ಕರೆಯುವರು. ಬಿಳುವಲದಲ್ಲಿ ಊರ ಮಡದಲ್ಲಿ ಮಣ್ಣಿನ ಬಸವನನ್ನು ಪೂಜಿಸುವ ರೂಢಿಯಿದೆ. ಈ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಹೆಣ್ಣು ಮಕ್ಕಳು ಆರತಿ ಬೆಳಗುತ್ತಾ ಕೋಲನ್ನು ಹಾಕುತ್ತಾ ಹಾಡುತ್ತಾರೆ. ಹೀಗೆ ಮಣ್ಣಿನ ಬಸವನನ್ನು ಅರಲೆಯ ಮಂಟಪದಲ್ಲಿ ಪೂಜಿಸುವುದರಿಂದ ಇದಕ್ಕೆ ಅರಲೆಬಸವನ ಪೂಜೆ ಎಂದು ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ.

ಉತ್ತರ ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಜೇಷ್ಠ ಬಹುಳ ಅಮವಾಸ್ಯೆಗೆ ಮಣ್ಣತ್ತಿನ ಅಮವಾಸ್ಯೆ ಎಂದು ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ. ಈ ಹಬ್ಬದಂದು ಊರ ಸಮೀಪದ ಕೆರೆ, ಹಳ್ಳ ಇಲ್ಲವೆ ಹೊಳೆಯ ತೀರದ ಮಣ್ಣಿನಿಂದ ಎತ್ತುಗಳನ್ನು ಮಾಡಿ ಜಗಲಿಯ ಮೇಲೆ ಇಟ್ಟು ಪೂಜಿಸುತ್ತಾರೆ. ಮಣ್ಣು ನಮಗೆ ಅನ್ನ ನೀಡುವ ಭೂಮಿತಾಯಿಯ ಪ್ರತೀಕ. ಅಂದು ಸಂಜೆ ಹೆಣ್ಣುಮಕ್ಕಳೆಲ್ಲ ಗುಂಪು ಕೂಡಿಕೊಂಡು ಊರಮಠದಲ್ಲಿ ಬಸವನಿಗೆ ಸಾಮೂಹಿಕ ಪೂಜೆ ನಡೆಸಿ, ಆರತಿ ಬೆಳಗಿ ಕೋಲಾಟದ ಹಾಡುಗಳನ್ನು ಹಾಡುತ್ತಾರೆ. ಉದಾಹರಣೆಗಾಗಿ:

ಒಂದು ಸುತ್ತಿನ ಕ್ವಾಟೆ1 ಅದರಾಗ
ಚಂದ ಕುಂತಾನ ಬಸವ
ಬಸವನ ಪಾದಕ ಹೊಸ ಮುತ್ತಹೊಸಗೆಜ್ಜಿ
ಬಸವಕ ಬಸವೆನ್ನಿರೆ
ಬಸವನ ಪಾದಕ ಶರಣೆನ್ನಿರೆ11

ಎರಡು ಸುತ್ತಿನ ಕ್ವಾಟೆ1 ಅದರಾಗ
ಇಡ್ಡಿಕುತ್ತಾನ ಬಸವ

ಬಸವನ ಪಾದಕ ಹೊಸಮುತ್ತ ಹೊಸಗಜ್ಜೆ
ಬಸವಕ ಬಸವೆನ್ನಿರೆ11

(ಗದ್ದಗೀಮಠ, ಬಿ.ಎಸ್. :1963:141)

ಬಸವನನ್ನು ಕುರಿತ ಹಾಡುಗಳು ಹೀಗೆ ಹತ್ತು ಸುತ್ತಿನ ಕೋಟಿಯವರೆಗೆ ಮುಂದುವರೆಯುತ್ತದೆ. ಈ ಹಾಡುಗಳನ್ನು ಹಾಡುತ್ತಾ ಹೆಣ್ಣುಮಕ್ಕಳು ಕೈ ಚಪ್ಪಾಳೆ ಹಾಕುತ್ತ ಬಸವನಿಗೆ ಪ್ರದಕ್ಷಿಣೆ ಹಾಕುವರು. ಹಿಮ್ಮೇಳ ಮುಮ್ಮೇಳದೊಂದಿಗೆ ಪದಗಳು ಮುಂದುವರೆಯುತ್ತವೆ.

ಅರಲೆಬಸವನ ಪೂಜೆಯನ್ನು ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರವಲ್ಲದೆ ನೆರೆಹೊರೆಯ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿಯೂ ಆಚರಿಸುವುದು ಕಂಡುಬಂದಿದೆ. ಆಂಧ್ರಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಎದ್ದುಲ ಅಮವಾಸ್ಯೆ ಎಂದೂ, ಮಹರಾಷ್ಟ್ರದಲ್ಲಿ ಪೆರ್ಣೀಶಾಸಣ ಎಂದೂ ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ. ಇದರ ಅರ್ಥ ಕೂಡ ಎತ್ತಿನ ಪೂಜೆ ಎಂದೇ ಆಗಿದೆ. ಈ ಪೂಜೆಯ ಉದ್ದೇಶ ಬೆಳೆ ಸಮೃದ್ಧವಾಗಿ ಬರಲಿ ಎನ್ನುವುದೇ ಆಗಿದೆ.

3.4.ತಾರ್ಲೆ ಆಚರಣೆ:

ವ್ಯವಸಾಯಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಕರಾವಳಿ ಪ್ರದೇಶ ಆಚರಣೆಗಳಲ್ಲಿ ಮುಖ್ಯವಾದದ್ದು ತಾರ್ಲೆ ಆಚರಣೆ. ಇದು ಮಳೆಯನ್ನು ಕುರಿತ ಆಚರಣೆಯಾಗಿದೆ.

ಕರಾವಳಿಯ ರೈತಾಪಿಗಳು ಒಕ್ಕಲುತನಕ್ಕೆ ಮಳೆಯನ್ನೇ ಅವಲಂಬಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಬೆಳೆಗೆ ಅಗತ್ಯವಿದ್ದಷ್ಟು ಮಳೆಯಾಗದೇ ಹೋದ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ರೈತಾಪಿಗಳು ವರುಣನ ಕೃಪೆಗಾಗಿ ಕಾಯಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಮಳೆ ಇಲ್ಲದೆ ಬೆಳೆ ಎಲ್ಲ ಒಣಗತೊಡಗಿದಾಗ ಜನರ ಸಂಕಟ ನಿವಾರಣೆಗಾಗಿ ಹಾಲಕ್ಕಿ ಒಕ್ಕಲಿಗರು ಬಯಲಲ್ಲಿ ಸವಾ ಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ಸೇರುತ್ತಾರೆ. ಒಬ್ಬರ ಕೈಯನ್ನು ಮತ್ತೊಬ್ಬರು ಹಿಡಿದುಕೊಂಡು ವೃತ್ತಾಕಾರವಾಗಿ ನಿಲ್ಲುತ್ತಾರೆ. ನುರಿತ ಹಾಡುಗಾರ್ತಿಯೊಬ್ಬಳು ಹಾಡನ್ನು ಹೇಳಿ ಮುಗಿಸಿದ ನಂತರ ಉಳಿದವರು ನಿಂತ ಸ್ಥಳದಿಂದ ಮುಂದಕ್ಕೆ ಹಾರಿ ಬಾಗಿ ಪುನಃ ಹಿಂದಕ್ಕೆ ಜಿಗಿ ನಿಂತುಕೊಂಡು ತಾರ್ಲೆ ಎಂದು ಎಲ್ಲರೂ ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಹಾಡುಗಾರ್ತಿ ಹಾಡಿನ ಒಂದುಂದೂ ಸೊಲ್ಲನ್ನು ಹೇಳುತ್ತಾ ಮುಂದುವರಿಸಿದಂತೆ ಉಳಿದ ಹೆಂಗಸರು ತಾರ್ಲೆ ಹಾಕಿ ಕುಣಿಯುವುದರಿಂದ ಇದು ತಾರ್ಲೆ ಕುಣಿತವಾಯಿತೆಂದು ನಂಬಲಾಗಿದೆ. ಮೊದಲು ಮಳೆ ತರಲು (ತರಲೆ ತಾರಲ್ ತಾರ್ಲೆ) ವರುಣ ದೇವತೆಯನ್ನು ಸ್ತುತಿಸುವ ಹಾಡನ್ನು ಹೇಳುವ ಸಂಪ್ರದಾಯವಿದ್ದಂತೆ ಕಾಣುತ್ತದೆ:

ಚಣಮೊಳೆ ಹೂಯ್ಯಲೆ ಚಣಕೆರೆ ತುಂಬಲೆ
ಬಯ್ಯಿಗೊಳಲ್ಲ ಹಯ್ಯಾದೊ1 ತಾರ್ಲೆ
ಜಾಂಜೀಯ ಬೀರೂ ತಳಮಳಗೊಂಡೇ
ದೇವತ್ತಗೋಳಾ ಮದವೀಯೋ1 ತಾರ್ಲೆ

ಮೇಲೆ ಉದಾಹರಿಸಿದ ಹಾಡಿನಲ್ಲಿ ಮಳೆ ಮತ್ತು ಬೆಳೆ ಸಮೃದ್ಧಿಯ ಹಾರೈಕೆ ಇರುವುದನ್ನು ಕಾಣಬಹುದು. ಎಲ್.ಜಿ. ಭಟ್ಟರು ಸಂಗ್ರಹಿಸಿದ ತಾರ್ಲೆ ಹಾಡುಗಳಲ್ಲಿ ಮಳೆಯ ಬರುವಿಕೆಯನ್ನು ಹಾಗೆಯೇ ಕೃಷಿ ಸಮೃದ್ಧಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ವಸ್ತುವಿದೆ. ಆದರೆ ಇಲ್ಲಿ ಈ ಹಾಡುಗಳನ್ನು ಕುಣಿಯುತ್ತಾ ಹಾಡುವುದಿಲ್ಲ. ಗದ್ದೆಯ ಬಯಲಲ್ಲಿ ಲೋಕೋದ್ಧಾರಕ್ಕಾಗಿ ತಾರ್ಲೆ ಹಾಡಲು ಊರಿನ ಗೌಡನಿಂದ ವೀಳ್ಯವನ್ನು ಹಿಡಿದ ಹಾಡುಗಾರ್ತಿಯರು ಹಸೆ ಹಾಸಿಕೊಂಡು ಹಾಡುತ್ತಾರೆ. ಸಮ ಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ಹಾಡು ಹಾಡಬಾರದೆಂಬ ನಿಷೇಧವಿದೆ. ಈ ಮೇಲಿನ ಹಾಡುಗಳಲ್ಲಿ ತನ್ನ ದೇವರ ಭಕ್ತಿಗೆ ಉದ್ಧು, ಗೊಂಡೆ ಬಿತ್ತುವುದು. ತುಲಸಿ, ಬಿದಿರು ನೆಡೆವ ಪ್ರಸ್ತಾಪ ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ. ಬಿತ್ತಿದ ಬೆಳೆ ಸಮೃದ್ಧವಾಗಿ ಬೆಳೆಯುವ ಸಲುವಾಗಿ ನಿರೋ ನಿರೋ ಎಂದು ಕೂಗುವ ತಳಮಳದ ಧ್ವನಿ ಇದೆ:

ಹಯ್ಯ ಹರನೂಯ್ಯ¹ ಶೀತೇನ ತಿರುಗೊಯ್ಯ
 ಶ್ವಾತಿರಾಜುನ ಕೊಂಡೊಯ್ಯ¹ ಹೊಯ್ಯಿಲ್ಲ ಮಾಲೆಗಾಲ
 ಮಾಬ್ಲೋರ ಮನೆ ಮೈನೆ¹ ಹೊಯ್ಯೆಂದ್ರೆ ಹೊಯ್ಯಾ
 ಮಾಲೆಗಾಲ
 ನಿಲ್ಲೆಂದ್ರೆ ನಿಲ್ಲೊ ಮಾಲೆಗಾಲ¹ ಲೀಗೇಕೆಲಿನೊ ಬರಲಿಲ್ಲೊ¹

ಎಂಬುದಾಗಿ ಮಳೆಯನ್ನು ಕುರಿತು ಸ್ತುತಿಸುತ್ತಾರೆ. ಮಳೆ ಬಂದರೆ ಬೆಳೆಯು ಸಮೃದ್ಧವಾಗಿ ಬೆಳೆದು ರೈತರ ಬದುಕು ಹಸನಾಗುತ್ತದೆ ಎಂದು ಅವರ ಆಶಯ.

ಮೇನನ ರಾಜದಲ್ಲಿ ಗುಡುಗಿ ಮಾಲುಗಾಲಯ್ಯೋ
 ಕೆಲುಗೀನ ರಾಜದಲ್ಲಿ ಹರಿನಗಶ¹ ಕಟ್ಟುವಾಗೆ ಗಂಗೆ ಕೋಡೀಲಿ ಹಣಿನೀರು¹

ಮಳೆ ಬಂದು ಮನಸ್ಸು ತಣಿಯುತ್ತದೆ. ಬಿತ್ತಿದ ಬೆಳೆಬೆಳೆದು ಸುಖ ಸಮೃದ್ಧಿ ತರುತ್ತವೆ. ಮಗಳು ಮದುವೆ ವಯಸ್ಸಿಗೆ ಬರುತ್ತಾಳೆ. ಅವಳು ಸಿಂಗರಿಸಿಕೊಂಡು, ಹೂ ಮುಡಿದು ದೇವರಿಗೆ ನಮಿಸಿ ಅಪ್ಪನ ಕಾಲಿಗೆರಗಿ ಆಶೀರ್ವಾದ ಪಡೆಯುತ್ತಾಳೆ, ಆಕಾಶಕ್ಕೆ ಕೈಮುಗಿಯುತ್ತಾಳೆ:

ಆಕಾಶಕ್ಕೆ ಕಯ್ಯಮುಗ್ಗವೆಲ್ಲದಲಿ
 ಗುಡುಗು ಮಿಂಚೆಂಬ ವಾದ್ಯಬಂತು
 ಆಕಾಶದಲ್ಲಿ ಗುಡುಗುಗರನಾಲು ಹೊಡೆದು
 ಚಕಚಕಯೆಂಬ ಲಾರುತೀಯೆ ಬೆಲುಗೀರು
 ಬರಬರನೆ ಮೊಲುಗಾಲು ಶುರುವಾಯ್ತು
 ಬರಬರನೆ ಮಳೆರಾಯ ಬರ್ವ ಯಾವ್ಯಾದಲಿ
 ಹಕ್ಕರಣೆ ನೀರು ಕುಡುದೀವು
 ಗೌಡ್ಲೋಲ್ ಮಕ್ಕು ಹೊಡುಕೆ ಹೊಟೇರು

ಈ ರೀತಿಯಾಗಿ ಕರಾವಳಿಯಲ್ಲಿ ಇಂದಿಗೂ ಮಳೆ, ಬೆಳೆಗಾಗಿ ಹಾರೈಸುವ ಹಾಡುಗಳನ್ನು ಹಾಡುವ ಸಂಪ್ರದಾಯ ಮುಂದುವರಿದುಕೊಂಡು ಬಂದಿದೆ.

ಮತ್ತೆ ಕೆಲವು ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ 'ತಾಲ್' ಎಂಬ ಸಮೂಹ ಧ್ವನಿಗೆ ಬದಲಾಗಿ 'ದುಮಸಾಯ್ಲೋ' ಇಲ್ಲವೇ 'ದುಮಸಾಲೆ' ಪಲ್ಲವಿಯನ್ನು ಹಾಡುವುದುಂಟು (ಚನ್ನಬಸಪ್ಪ. ಗೊ.ರು:1977:144). ಇದಕ್ಕೆ 'ದುಮಸಾಲೆ' ಕುಣಿತವೆಂದು ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ. ಪ್ರಾಚೀನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಹೆಂಗಸರು ನಿರ್ಜನ ಬೆಟ್ಟಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ಅಲ್ಲಿ ಬೆತ್ತಲಾಗಿ ನಿಂತು 'ತಾಲ್' ಹಾಕಿ ಕುಣಿಯುವುದು ಇದ್ದುದಾಗಿ ತಿಳಿಯುತ್ತದೆ. ಇದು ವರುಣ ದೇವತೆಯನ್ನು ಹಾಡು ಮತ್ತು ಕುಣಿತದ ಮೂಲಕ ತೃಪ್ತಿಪಡಿಸಿ ಅವನನ್ನು ಒಲಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಕ್ರಮ. ಆಗ ವರುಣ ದೇವತೆ ಆ ಹೆಂಗಸರ ನಗ್ನತೆಯಿಂದ ರೋಮಾಂಚಿತನಾಗಿ ಮಳೆಯ ಧಾರೆಯನ್ನು ಸುರಿಸುತ್ತಿದ್ದನಂತೆ.

ಹೀಗೆ ಹೆಂಗಸರು 'ತಾಲ್' ಹಾಕಿ ಕುಣಿದರೆ ಮಳೆ ಬಂದೇ ಬರುವುದೆಂಬ ಏಕಮಾತ್ರ ನಂಬಿಕೆಯಿಂದ ಹಾಲಕ್ಕಿ ಜನರು ಈ ಕುಣಿತವನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಹಿಂದೆ ಏಳು ರಾತ್ರಿ ಏಳು ಹಗಲು ಕುಣಿದು ಮಳೆ ಕರೆಯುವ ಪದ್ಧತಿ ಇತ್ತಂತೆ. ಒಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಈ ಆಚರಣೆ ಮಳೆಯನ್ನು ಕುರಿತ ಸ್ವತಂತ್ರ ಆಚರಣೆಯಾಗಿದೆ.

ತಾರ್ಲೆ ಕುಣಿತವು ಹಾಲಕ್ಕಿ ಒಕ್ಕಲಿಗರ ಹೆಣ್ಣುಮಕ್ಕಳ ಒಂದು ಪ್ರದರ್ಶನಾತ್ಮಕ ಕಲೆ. ಉತ್ತರ ಕನ್ನಡ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಕರಾವಳಿ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿನ ಹಾಲಕ್ಕಿ ಹೆಣ್ಣು ಮಕ್ಕಳು ಮಳೆ ಬಾರದಿದ್ದಾಗ ಈ ಕುಣಿತವನ್ನು ಅವರ ಹಾಡಿಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರದರ್ಶಿಸುತ್ತಾರೆ. ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಕೇರಿಯ ಹೆಂಗಸರಲ್ಲಾ ವರ್ತುಲಾಕಾರವಾಗಿ ನಿಂತು ಒಬ್ಬರ ಕೈಯನ್ನು ಒಬ್ಬರು ಹಿಡಿದುಕೊಂಡು ಮಂಡಲಾಕಾರದಲ್ಲಿ ಸುತ್ತ ತೊಡಗುತ್ತಾರೆ. ಹಾಡುಗಾರ್ತಿಯೊಬ್ಬಳು ಹಾಡಿನ ಮೊದಲ ಸೊಲ್ಲೊಂದನ್ನು ಹೇಳುತ್ತಾಳೆ. ಕೂಡಲೇ ಉಳಿದವರು ಮುಂದಕ್ಕೆ ಬಾಗಿ ಪುನಃ ಹಿಂದಕ್ಕೆ ನಿಂತು ತಾರ್ಲೆ ಎಂದು ಸಾಮೂಹಿಕವಾಗಿ ಹಾಡುತ್ತಾರೆ. ಕೆಲವು ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಈ ತಾರ್ಲೆಯ ಬದಲಿಗೆ "ದುಮ್ ಸಾಲ್ಯೋ, ದುಮ್ ಸಾಲೆ" ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಈ ಕುಣಿತದ ಒಟ್ಟು ಸ್ವರೂಪವನ್ನು ಗಮನಿಸಿದರೆ ಅದರ ಹಿಂದೆ ಸಮೃದ್ಧಿಯ ಕಲ್ಪನೆಯಿರುವುದು ವೇದ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ. ಈ ಕುಣಿತದ ಸಂದರ್ಭದ ಮತ್ತೊಂದು ವಿಶೇಷವೆಂದರೆ "ಅಣುಕು ಹಿಂಡು ಮದುವೆ" ಹಾಗೂ "ಬಿದಿರ ಹಿಂಡೂ ನಡುವೆ" ಎಂಬ ಎರಡು ಆಚರಣೆಗಳನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಅಣುಕು ಮದುವೆ ಭೂಮಿ ಆಕಾಶಗಳ ಮಿಲನದ ಹಾಗೂ ಆ ಮೂಲಕ ಆ ಭೂಮಿಗೆ ಮಳೆಯ ಸ್ವರ್ಷದ ಸಂಕೇತವಾದರೆ, ಉತ್ತದೆ ಬಿತ್ತದೆ ದೈತ್ಯವಾಗಿ ಬೆಳೆಯುವ "ಬಿದಿರು" ಸಮೃದ್ಧಿಯ ಸಂಕೇತವಾಗಿರುತ್ತದೆ.

3.5 : ಭೂಮಿಹುಣ್ಣಿಮೆ :

ಇದು ವ್ಯವಸಾಯ ಸಂಬಂಧಿಯಾದ ಒಂದು ಆಚರಣೆ. ಇದು ಮಲೆನಾಡ ಒಕ್ಕಲಿಗರಿಗಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲದೆ ಶೂದ್ರ ಸಮುದಾಯಕ್ಕೇ ವಿಶಿಷ್ಟವಾದ ಹಬ್ಬ. ದೀಪಾವಳಿ ಹಬ್ಬಕ್ಕೆ ಹದಿನೈದು ದಿನಗಳು ಹಿಂದೆ ಬರುವಂತದ್ದು. ಈ ಹಬ್ಬ ಮಾಡುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಕೆಲವು ದಿನಗಳಿಂದಲೂ ತಯಾರಿ ನಡೆಸುತ್ತಾರೆ. ಭತ್ತದ ಗದ್ದೆಗಳು ಹೊಡೆ ಬರುವ ಕಾಲ ಅದು. ಕೆಲವು ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಭತ್ತ ಕಾಯಿ ಆಗುತ್ತಿರುತ್ತದೆ. ಭೂಮಿತಾಯಿ ತುಂಬು ಗರ್ಭಿಣಿಯಾಗಿದ್ದಾಳೆ ಎನ್ನುವುದು ರೈತಾಪಿಗಳ ತಿಳುವಳಿಕೆ. ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಹೆಣ್ಣು ಗರ್ಭಿಣಿಯಾದ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಹೇಗೆ ಬಯಕೆ ತೀರಿಸುವಂತಹ ಪ್ರಸಂಗ ಬರುತ್ತದೋ ಅಂತೆಯೇ ಭೂಮಿತಾಯಿಯು ಗರ್ಭದರಿಸಿದಾಗ ಅವಳ ಬಯಕೆ ತೀರಿಸಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ ಎಂದು ಜನ ತಿಳಿಯುತ್ತಾರೆ.

ಈ ಹಬ್ಬದ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ 'ಹೆಗ್ಗಸ' ಎಂಬ ಒಂದು ಜಾತಿಯ ಕಸುವಿನ ದಡಿಯನ್ನು ತಂದುತುಂಡುಮಾಡಿ ಒಣಗಿಸುತ್ತಾರೆ. ಹುಣ್ಣಿಮೆಯ ಹಿಂದಿನ ದಿನ 'ಹೆರಕುವ ದಿನ' ಅಡುಗೆ ಮಾಡುವ ಹೆಂಗಸರು ರಾತ್ರಿ ಎಂಟು ಘಂಟೆಗೆ ಸ್ನಾನ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಅಡುಗೆ ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದರೆ ಬೆಳಗಿನ ಜಾವ ನಾಲ್ಕು ಘಂಟೆಯವರೆಗೂ ಅಡುಗೆ ಮಾಡುತ್ತಿರುತ್ತಾರೆ. ಅವರು ಆ ರಾತ್ರಿ ಮಲಗಬಾರದು. ಆ ಹೆಂಗಸರು ಮಲಗಿದರೆ ಗದ್ದೆಯಲ್ಲಿ ಭತ್ತ ಜೊಳ್ಳಾಗುತ್ತದೆ ಎಂಬ ನಂಬಿಕೆಯು ಪ್ರಚಲಿತವಾಗಿದೆ. ಈ ಭೀತಿಯಿಂದಲೇ ಜನರು ಬೆಳಿಗ್ಗೆ ಸೂರ್ಯೋದಯಕ್ಕೆ ಮುಂಚೆ ಪೂಜೆ ಮಾಡಿ ಮುಗಿಸಿ ಅನ್ನವನ್ನು ಗದ್ದೆಯ ಸುತ್ತಲೂ ಎರಚುತ್ತಾರೆ. ಸೂರ್ಯೋದಯವಾದರೆ ಒಳ್ಳೆಯದಲ್ಲ ಎಂಬ ನಂಬಿಕೆ ಪ್ರಚಲಿತವಾಗಿದೆ. ಹಿಂದಿನ ದಿನ ಮನೆಯನ್ನು ಸುಣ್ಣು ಬಣ್ಣಗಳಿಂದ ಸಾರಿಸಿ ಶುದ್ಧಗೊಳಿಸುತ್ತಾರೆ. ಗಂಡಸರು ಪೂಜೆಯ ಹಿಂದಿನ ದಿನ ಸಂಜೆ ಗದ್ದೆಗೆ ಹೋಗಿ ಹೊಡೆ ತುಂಬಿ ನಿಂತಿರುವ ಪೈರಿನ ಹತ್ತಿರ ಒಂದು ಬದುವಿನ ಮೇಲೆ ಬಾಳೆ ಕಂಬ, ಕಬ್ಬು, ಮಾವಿನ ಸೊಪ್ಪಿನ ತೋರಣ ಕಟ್ಟಿ ಸಿಂಗರಿಸುತ್ತಾರೆ. ಅದರಡಿಯಲ್ಲಿ ಮೂರು ಮಣ್ಣಿನ ಮುದ್ದೆಗಳನ್ನು ಮಾಡಿಟ್ಟು ಆ ಮಣ್ಣಿನ ಮುದ್ದೆಗಳಿಗೆ ಒಂದೊಂದು ಮಾವಿನ ಎಲೆ ಸುರಿದಿಟ್ಟು ಬರುತ್ತಾರೆ.

ಭೂಮಿತಾಯಿಗೆ ಬಯಕೆ ತೀರಿಸುವ ಸಂದರ್ಭವಿದು. ಭೂಮಿತಾಯಿ ಪೂಜೆಯೇ ಈ ಹಬ್ಬದ ವಿಶೇಷ. ಹಬ್ಬದ ಹಿಂದಿನ ದಿನವೇ ಕಾಡಿಗೆ ಹೋಗಿ ಅರವತ್ತು ಬಗೆಯ ಸೊಪ್ಪು ಮತ್ತು ನೆಲಗೆಣಸುಗಳನ್ನು ತರುತ್ತಾರೆ. ಅದರಿಂದ ಬೆರಕೆ ಸೊಪ್ಪಿನ ಪಲ್ಯವನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಾರೆ.

ಹೆಂಗಸರು ಅಕ್ಕಿಯನ್ನು ಒಣಗಿಸಿಟ್ಟು ಕೆಸುವಿನ ದಡಿಯನ್ನು ರುಬ್ಬಿ ಕೊಟ್ಟೆ ಕಡುಬು ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಅದರ ಜೊತೆಗೆ ಎಂಟು ಹತ್ತು ಜಾತಿಯ ತರಕಾರಿ ಪಲ್ಯವನ್ನು ಮಾಡಿ ನೆಲಗೆಣಸೆಂಬ ಒಂದು ಜಾತಿಯ ಗೆಣಸನ್ನು

ಕಾಡಿನಿಂದ ಕಿತ್ತು ತಂದು ಬೇಯಿಸಿ ಹಾಲು, ಬೆಲ್ಲ, ತುಪ್ಪ ಹಾಕಿ ತಿನ್ನುತ್ತಾರೆ. ಇದಲ್ಲದೆ ಚೆಂಡುಹೂವಿನ ಕೋಸಂಬರಿ, ಮಜ್ಜಿಗೆ ಅಂಬಲಿ, ಹಾಲಂಬ, ಬೆಲ್ಲದ ಹಾಲಿನ ಹಿಟ್ಟು ವಗೈರೆಯನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಾರೆ.

ಮಾರನೆಯ ದಿನ ಬೆಳಗಿನ ಜಾವ ನಾಲ್ಕು ಘಂಟೆಗೆ ಎದ್ದು ಮನೆಮಂದಿಯೆಲ್ಲ ಸ್ನಾನಮಾಡಿ ಮಡಿಬಟ್ಟೆ ಧರಿಸಿ ಭೂಮಿ ಪೂಜೆಗೆ ಹೋಗಲು ಸಿದ್ಧತೆ ನಡೆಸುತ್ತಾರೆ. ಎಡೆಪದಾರ್ಥಗಳನ್ನು ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಿದ ಸ್ತ್ರೀ ಮನೆಯೊಳಗೆ ಒಂದು ಹಣತೆಯನ್ನು ಹಚ್ಚಿ ಆ ದೀಪದ ಮುಂದೆ ದೊಡ್ಡ ಗೆರಸಿರೊಂದನ್ನಿಟ್ಟು ಮಾಡಿದ ಭಕ್ತಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ಬಡಿಸಿ ಆಮೇಲೆ ಎಲ್ಲವನ್ನು ಕಲಸಿ 'ಬಳಿ' ಮಾಡಿ ಕುಕ್ಕೆಯಲ್ಲಿ ತುಂಬಿಬಿಡುತ್ತಾಳೆ. ಎಲ್ಲಾ ಅನ್ನವನ್ನು ಕಲಸಿ ಎರಡೋ ಮೂರೋ ಬುಟ್ಟಿಗಳಿಗೆ ಅನ್ನ ತುಂಬಿಕೊಂಡು ಗದ್ದೆಗೆ ಹೋಗುತ್ತಾರೆ. ಜೊತೆಗೆ ಒಂದು ಅಡಿಕೆ ಹಿಂಗಾರ(ಹೂವು) ಮತ್ತು ಮಾವಿನ ಎಲೆಯ ಒಂದು ತುಂಡು, ಒಂದು ತಂಬಿಗೆಗೆ ನೀರು ಸೇರಿಸಿಮೂರು ನಾಮಗಳನ್ನು ಹಾಕಿ ಒಂದು ಕಳಸವನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. ಈ ಕಳಸಕ್ಕೆ ಮನೆಯಲ್ಲಿರುವ ಬಂಗಾರದ ಸರ, ಬಳೆ, ಎಲ್ಲಾ ಹಾಕೆ ಶೃಂಗಾರ ಮಾಡಿ ಮೂರು ನಾಲಕ್ಕು ಜನ ಸೇರಿ ಒಬ್ಬನು ಕಳಸವಿದ್ದ ಮಣೆಯನ್ನು ಮತ್ತೊಬ್ಬ ಬೆಳಕಿಗಾಗಿ ದೊಂದಿಯನ್ನೂ ಬುಟ್ಟಿಯನ್ನು ಹೊತ್ತುಕೊಂಡು ಹೋಗುತ್ತಾರೆ. ಕಳಸ ಮತ್ತು ಪೂಜಾ ಸಾಮಾಗ್ರಿಯೊಡನೆ ಹಿಂದಿನ ದಿನ ಸಿದ್ಧಮಾಡಿದ ಪೂಜಾ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ಇಟ್ಟು ಹೊಡೆಬಂದ ಭತ್ತದ ಎರಡು, ಮೂರು, ತೆಂಡೆಯ ಬುಡಕ್ಕೂ, ಕಳಸಕ್ಕೆ, ಮಣ್ಣಿನ ಮುದ್ದೆಗಳಿಗೆ ಕುಂಕುಮ, ಅರಸಿನ, ಗಂಧ,ಚಂದನಗಳನ್ನು ಅರ್ಪಿಸಿ ಬೆಂಕಿಯ ಕೆಂಡದಿಂದ ಧೂಪದಾರತಿಯನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಾರೆ.

ನಂತರ ಮನೆಯಿಂದ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗಿದ್ದ ಕಲಸನ್ನದ ಖಾದ್ಯವನ್ನು ಬಾಳೆಹಣ್ಣು, ತೆಂಗಿನಕಾಯಿ, ಹೊಡೆದು ಭತ್ತದ ಪೈರಿಗೂ ನೈವೇದ್ಯ ಅರ್ಪಿಸುತ್ತಾರೆ. ಪೂಜೆ ನಡೆಯುವ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಇನ್ನುಳಿದ ಜನರು ಶಂಖ, ಜಾಗಟೆ, ತುತ್ತೂರಿಗಳನ್ನು ಊದುತ್ತಾರೆ. ಅಲ್ಲದೆ ಒಬ್ಬರು ಕೋವಿಯಿಂದ ಗುಂಡು ಹಾರಿಸಿ ಶಬ್ದ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಒಂದು ಕೊಟ್ಟೆ ಕಡುಬನ್ನು ಅದರ ಬಾಳೆಲೆಯ ಹೊದಿಕೆಯ ಸಮೇತವಾಗಿ ಗದ್ದೆಯಲ್ಲಿ 1/2 ಅಡಿ ಗುಂಡಿಮಾಡಿಮುಚ್ಚುತ್ತಾರೆ. ನಂತರ ಒಂದು ಹಿಡಿಯಷ್ಟು ಕಲಸನ್ನವನ್ನು ಗದ್ದೆಗೆ ಬೀಸಿ ಎರಚುತ್ತಾರೆ. ಅನಂತರ ಪೂಜಾಸ್ನಾನದಲ್ಲಿ ಸೀಮಂತದ ದಿನ ಗರ್ಭಿಣಿಯನ್ನು ಅಲಂಕರಿಸುವಂತೆ ಭತ್ತದ ತೆಂಡೆಗಳಿಗೆ (ಪ್ರಾತಿನಿಧಿಕವಾಗಿ ಒಂದೆರಡಕ್ಕೆ) ಬಿಚ್ಚೋಲೆ, ಬಳೆ, ಅರಶಿಣ, ಕುಂಕುಮ, ಹೂವು ಇತ್ಯಾದಿಗಳನ್ನು ತೊಡಿಸಿ ಅಲಂಕರಿಸುತ್ತಾರೆ. ಇವು ಸುಮಂಗಲೆಯ ಸಂಕೇತಗಳು. ಅಲ್ಲಿ ರಚಿಸಿಟ್ಟಿದ್ದ ಗದ್ದುಗೆಯ ಮೇಲೆ ಕಳಸವೊಂದನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿ ಪೂಜೆಯನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಹಣ್ಣುಕಾಯಿ ಸೇವೆ, ಕಲಸನ್ನದ ನೈವೇದ್ಯ ಕಾರ್ಯಗಳು ಮುಗಿದ ಮೇಲೆ ಕೆಸುವುನ ಕೊಟ್ಟೆಯನ್ನು ನೀರು ನಿಂತಿರುವ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ಗುಂಡಿ ತೆಗೆದು ಹೂಳುತ್ತಾರೆ. ನಂತರ ಕಳಸನ್ನವನ್ನು ಗದ್ದೆಗೆ ಎಸೆಯುತ್ತಾ ಈ ಹಾಡನ್ನು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ:

'ಅಚ್ಚಂಬಲಿ ಹಾಲಂಬಲಿ ಬೇಲಿಮ್ಯಾಲರೂ
ದೋರ ಹೀರೆಕಾಯಿ, ಒಣ ಸೌತೆಕಾಯಿ ನಿತ
ಮುತ್ತೈದೇರ ಅಟ್ಟಂತ ಅಡಗೀ
ಭೂಮಿತಾಯಿ ಬಾಯಿಪ್ಪಿಟ್ಟು ಉಣ್ಣವ್ವ'

ಎಂದು ಕೋರಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ. ಉಳಿದ ಕಲಸನ್ನವನ್ನು ಗದ್ದೆ, ತೋಟ, ಹಿತ್ತಿಲು, ತೆಂಗಿನ ಮರ, ಕಣ, ಕೊಟ್ಟಿಗೆ, ತಿಪ್ಪೆ ಇತ್ಯಾದಿಗಳಿಗೆ ಎರಚುತ್ತಾರೆ. ಈ ಹೊತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಕಾಗೆ ಕೂಗಬಾರದು ಎನ್ನುವ ನಂಬಿಕೆ ಪ್ರಚಲಿತವಾಗಿದೆ. (ಅಂಬಳಿಕೆ ಹಿರಿಯಣ;1982"417).

ಇದೇ ರೀತಿಯಾಗಿ ಗದ್ದೆ ಬಯಲಿನಲ್ಲಿ ಬೆಳಗಿನ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ದೊಂದಿ ಬೆಳಕು, ಶಂಖ, ಜಾಗಟೆಗಳ ಸದ್ದು ಇವುಗಳನ್ನು ನೋಡಲು ಮತ್ತು ಕೇಳಲು ವಿಶೇಷವಾಗಿರುತ್ತದೆ.

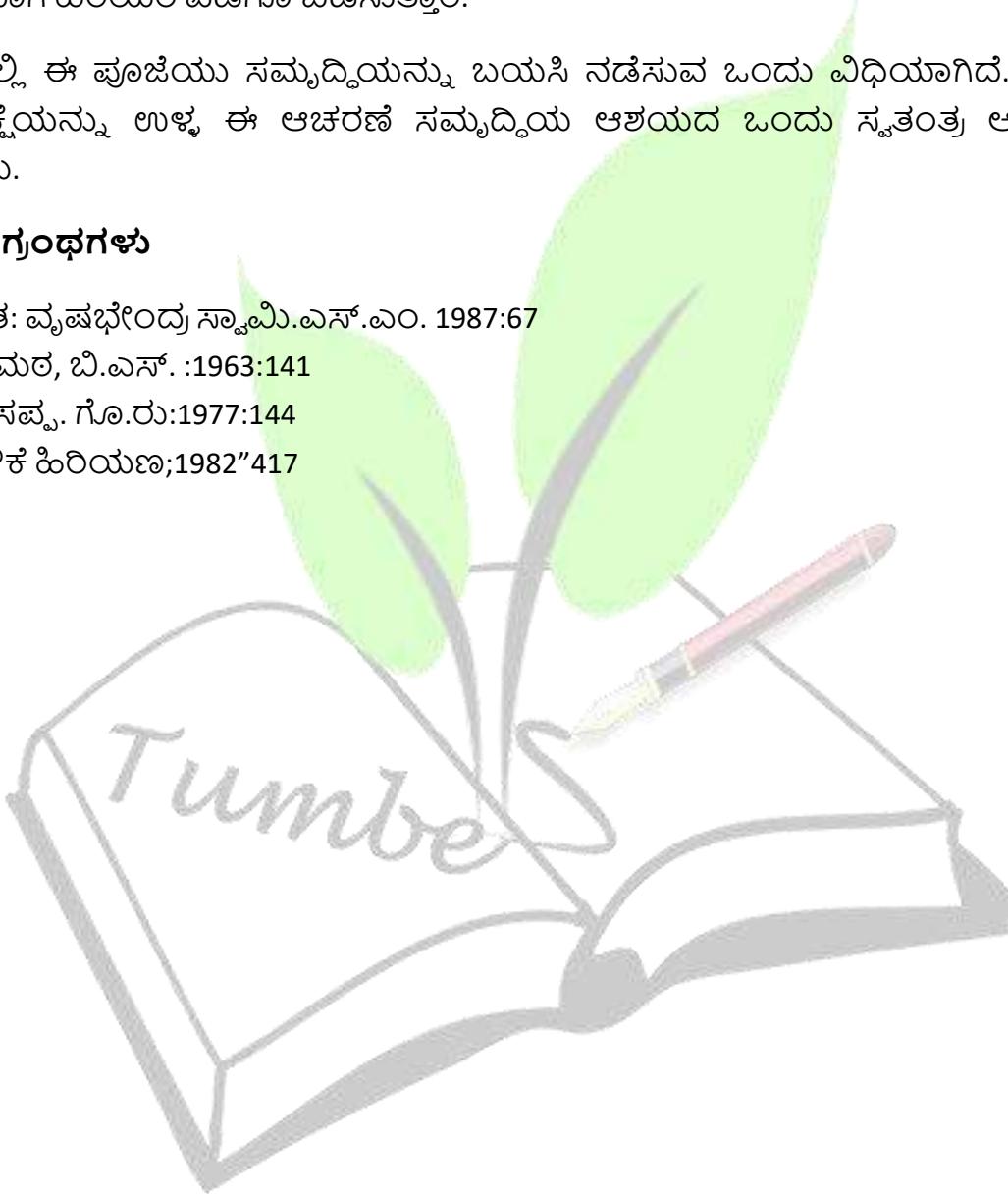
ಸಮಾರೋಪ:

ರೈತರು ತಾವು ಬೇಸಾಯ ಮಾಡಿದ ಎಲ್ಲಾ ಗದ್ದೆಗಳಿಗೂ ಕಲಸನ್ನವನ್ನು 'ಅಚ್ಚಂಬಲಿ ಹಾಲಂಬಲಿ' ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾ ಒಂದೊಂದು ಬೊಗಸೆಯನ್ನು ಎಸೆಯುತ್ತಾರೆ. 'ಹೋಯಿಲೆಗೋ' ಎಂದು ಮತ್ತೆ ಮತ್ತೆ ಕೂಗುತ್ತಾರೆ. ಹೀಗೆ ಕಲಸನ್ನವೆಲ್ಲ ಖಾಲಿಯಾದ ಮೇಲೆ ಒಂದು ಹಿಡಿಯಷ್ಟು ಅನ್ನವನ್ನು ತಂದು ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಪೂಜೆಮಾಡುವಾಗ ಹಿರಿಯರ ಎಡೆಗೂ ಬಡಿಸುತ್ತಾರೆ.

ಒಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಈ ಪೂಜೆಯು ಸಮೃದ್ಧಿಯನ್ನು ಬಯಸಿ ನಡೆಸುವ ಒಂದು ವಿಧಿಯಾಗಿದೆ. ರೈತರ ಪಾಲಿಗೆ ಮಹತ್ವಾಕಾಂಕ್ಷೆಯನ್ನು ಉಳ್ಳ ಈ ಆಚರಣೆ ಸಮೃದ್ಧಿಯ ಆಶಯದ ಒಂದು ಸ್ವತಂತ್ರ ಆಚರಣೆ ಎಂದು ತಿಳಿಯಬಹುದು.

ಪರಾಮರ್ಶನ ಗ್ರಂಥಗಳು

- [1] ಉದ್ಯೋತ: ವ್ಯಪಭೇಂದ್ರ ಸ್ವಾಮಿ.ಎಸ್.ಎಂ. 1987:67
- [2] ಗದ್ದಗೀಮಠ, ಬಿ.ಎಸ್. :1963:141
- [3] ಚನ್ನಬಸಪ್ಪ. ಗೊ.ರು:1977:144
- [4] ಅಂಬಳಿಕೆ ಹಿರಿಯಣ;1982"417

ಕವಿರಾಜಮಾರ್ಗ ಸಂಗ್ರಹ ಒಂದು ವಿಶ್ಲೇಷಣೆ

ಡಾ. ನಾಗವರ್ಮ .ಜಿ. ಎಚ್

ಕನ್ನಡ ಸಹಾಯಕ ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರು,

ಸರ್ಕಾರಿ ಕಲಾ ಕಾಲೇಜು, ಚಿತ್ರದುರ್ಗ-577501

varmaturuvanuru@gmail.com Ph: +91 9449614968

ಪ್ರಸ್ತಾವನೆ:

ಕನ್ನಡ ಇತಿಹಾಸದಲ್ಲಿ ಕವಿರಾಜಮಾರ್ಗಕ್ಕೆ ತನ್ನದೇ ಆದ ಪ್ರಾಮುಖ್ಯವಿದೆ ಕನ್ನಡದ ಪ್ರಾಚೀನತೆಗೆ ಸಾಕ್ಷಿಯಾದ ಶಾಸನಗಳ ಪೈಕಿ ಹಲ್ಮಿಡಿ ಶಾಸನವು (5ನೇ ಶತಮಾನ) ಮೊದಲನೆಯದು ಎನಿಸಿದರೆ, ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಉಪಲಬ್ಧವಿರುವ ಗ್ರಂಥಗಳ ಪೈಕಿ ಕವಿರಾಜಮಾರ್ಗವು ಅತ್ಯಂತ ಹಳೆಯದು. ಮೂಲತಃ ಇದು ಒಂದು ಲಕ್ಷಣ ಗ್ರಂಥ, ವ್ಯಾಕರಣ ಅಲಂಕಾರ ಹಾಗೂ (ಭಾಷೆಯ, ಧ್ವನಿ ರಚನೆಯ ಬಗೆಗೆ ರಚಿತವಾದ ಗ್ರಂಥ) ಇದನ್ನು ಕನ್ನಡ ಕಾವ್ಯಮೀಮಾಂಸೆಯ ತಲಕಾವೇರಿ ಎನ್ನಬಹುದು. ಇದರ ಮುಂದಿನ ಕನ್ನಡ ಲಕ್ಷಣ ಗ್ರಂಥಗಳಿಗೆ ಈ ಗ್ರಂಥವೇ ಮಾರ್ಗದರ್ಶಿ. ಹಾಗಾಗಿ ಕವಿರಾಜಮಾರ್ಗವು ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಮಹತ್ವವನ್ನು ಪಡೆದಿದೆ. ಕವಿಗಳ+ರಾಜಮಾರ್ಗ, ಕವಿರಾಜರ+ಮಾರ್ಗ ಅಥವಾ ಕವಿರಾಜನ ಮಾರ್ಗ ಎಂದು ಅರ್ಥೈಸಬಹುದು. ಕವಿರಾಜರು (ಅಂದರೆ ಕವಿಶ್ರೇಷ್ಠರು) ಅನುಸರಿಸುವ ಮಾರ್ಗ ಎಂದು, ಅಥವಾ ಮಾರ್ಗ ಕಾವ್ಯವನ್ನು ರಚಿಸಲು ಕವಿ ಶ್ರೇಷ್ಠರಿಗೆ ದಾರಿ ದೀಪವಾಗಲಿ ಎಂದು ಕವಿಯು ಇದನ್ನು ರಚಿಸಿದನೆಂದು ಭಾವಿಸಬಹುದು. ಇದನ್ನು ರಚಿಸಿದವನು ಶ್ರೀವಿಜಯನಂಬ ಜೈನ ಕವಿ, ಇದರಲ್ಲಿ ಮೂರು ಪರಿಚ್ಛೇದಗಳಿವೆ. ಮೊದಲನೆಯ ಪರಿಚ್ಛೇದದಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡ ಕಾವ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಕಂಡುಬರುವ (ಆ ಕಾಲಕ್ಕೆ) ದೋಷಾದೋಷಗಳ ವಿವೇಚನೆಯಿದೆ. ಸಂಸ್ಕೃತವನ್ನು ಕನ್ನಡ ಕಾವ್ಯದಲ್ಲಿ ಹೇಗೆ ಯಾವ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ಬೆರೆಸಿ ಹೇಳಬೇಕೆಂಬ ನಿರ್ದೇಶನವಿದೆ. ಅಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲದೆ. ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ (ಆ ಕಾಲಕ್ಕೆ) ಇದ್ದ ಅನೇಕ ಉಪಭಾಷೆಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಪ್ರಸ್ತಾಪವಿದೆ. ಇಲ್ಲಿ ಎರಡನೆಯ ಪರಿಚ್ಛೇದದಲ್ಲಿ ಶಬ್ದಾಲಂಕಾರವನ್ನು ಕುರಿತಾದ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನಗಳಿವೆ. ಪದ ಪ್ರಯೋಗ ನಿಯಮಗಳು, ಪ್ರಾಸಗಳು-ಅವುಗಳ ಪ್ರಭೇದಗಳು, ಅದಕ್ಕೆ ಪೂರಕವಾದ ಲಕ್ಷಣ ಪದ್ಯಗಳನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಕಾಣಬಹುದು, ಅಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ ವಿಶಿಷ್ಟವಾದ 'ದಕ್ಷಿಣೋತ್ತರ ಮಾರ್ಗ' ಎಂಬ ಮಾರ್ಗದ ಪ್ರಸ್ತಾಪವೂ ನಿರೂಪಣೆಯೂ ಇದರಲ್ಲಿದೆ. ಮೂರನೆಯ ಪರಿಚ್ಛೇದದಲ್ಲಿ ಅರ್ಥಾಲಂಕಾರಗಳ ನಿರ್ದೇಶನವಿದೆ ಮತ್ತು ಮಹಾಕಾವ್ಯ ಲಕ್ಷಣವನ್ನು ಕುರಿತಾದ ಪದ್ಯಗಳಿವೆ.

ಕವಿಗಳ ಕೈದೀವಿಗೆಯೆನಿಸಿದ ಕವಿರಾಜಮಾರ್ಗ ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಪ್ರಸ್ತುತ ಆದ್ಯ ಗ್ರಂಥ ಇದಕ್ಕೆ ಹಿಂದೆ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ನಡೆದು ಬಂದ ಹೊಲಬಿನ ಹೆಜ್ಜೆ ಗುರುತು ಹಲವು. ಈ ಗ್ರಂಥದ ಆಧಾರದಿಂದ ಕಾಣುತ್ತೇವೆ. ಶ್ರೀವಿಜಯನು ಕನ್ನಡ ಗದ್ಯ ಪದ್ಯ ಕವಿಗಳನ್ನು ಮಾತ್ರವಲ್ಲದೆ ಅನೇಕ ಕಡೆ ಪೂರ್ವಾಚಾರ್ಯರನ್ನು ಸ್ಮರಿಸಿದ್ದಾನೆ. ಅಲಂಕಾರ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಕವಿಯು ಸಂಸ್ಕೃತ ಲಾಕ್ಷಣಿಕರಾದ ದಂಡಿ, ಭಾಮರನ್ನು ಅನುಸರಿಸಿದ್ದಾನೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಕವಿರಾಜಮಾರ್ಗಕ್ಕೂ ಕನ್ನಡ ಕಾವ್ಯ ಲಕ್ಷಣಗಳ ಶಾಸ್ತ್ರಜ್ಞರು ಇದ್ದಿರಬಹುದೆಂದು ಊಹಿಸಬಹುದು. ನಾಡಿನ ಜನರು ಕಾವ್ಯ ಪ್ರಯೋಗ ಪರಿಣತಮತಿಗಳಾಗಿದ್ದುಂಟು, ಅವರಿಗೆ ಶಾಸ್ತ್ರಬಲವಿಲ್ಲದಿದ್ದರೂ ಕಾವ್ಯದ ಅವಗುಣವನ್ನು ಹಿಡಿದು ಟೀಕಿಸಬಲ್ಲ ಸಹಜ ಗುಣದೊಡನೆ ಪ್ರಜ್ಞೆ ಇತ್ತು.

ಕವಿರಾಜಮಾರ್ಗ ತನ್ನ ಕಾಲದ ಭಾಷಾ ಸಾಹಿತ್ಯಗಳನ್ನು ಕುರಿತು ಅಮೂಲ್ಯವಾದ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ತಿಳಿಸುತ್ತದೆ. ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ 'ಚತ್ವಾಣ' 'ಬೆದಂಡೆ' ಎಂಬ ಎರಡು ಕಾವ್ಯ ರೂಪಗಳನ್ನು ಹೆಸರಿಸಿ ಕಂದಗಳ ಹಲವು

ಒಂದು, ಅವುಗಳ ನಡುವೆ ಸುಂದರ ವೃತ್ತಗಳಾದ, ಅಕ್ಕರ, ಚೌಪದಿ, ಗೀತಿಕೆ, ತ್ರಿಪದಿಗಳು, ಅಂದಂಬತ್ತೆಸೆಯ ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾನೆ. ಕವಿರಾಜ ಮಾರ್ಗ ಕೃತಿ ಬಹು ಪ್ರತಿಭಾಶಾಲಿ, ಶಾಸ್ತ್ರ, ವಿಷಯಗಳನ್ನೂ ಕೂಡ ಆತನು ಹೃದಯಂಗಮವಾಗಿ ನಿರೂಪಿಸುತ್ತಾನೆ. ಇದು ಒಂದು ಲಕ್ಷಣ ಗ್ರಂಥ, ಆದ್ದರಿಂದ ಇದಕ್ಕೆ ಲಕ್ಷ್ಯಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸಬಲ್ಲ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಾಕಷ್ಟು ಸಮೃದ್ಧವಾಗಿ ಅದಕ್ಕಿಂತಲೂ ಹಿಂದೆಯೇ ಹುಟ್ಟಿ ಬೆಳೆದಿರಬೇಕು. ಕವಿರಾಜಮಾರ್ಗ ಕರ್ತೃವು ಅಂತಹ ಕಾವ್ಯ ಕರ್ತೃಗಳ ದೊಡ್ಡದೊಂದು ಪಟ್ಟಿಯನ್ನೇ ಕೊಡುತ್ತಾನೆ.

ಶ್ರೀವಿಜಯ, ಕವೀಶ್ವರ, ಪಂಡಿತಚಂದ್ರ, ಲೋಕಪಾಲ ಇವರು ಪದ್ಯಕವಿಗಳು. ವಿಮಳ, ಉದಯ, ನಾಗಾರ್ಜುನ, ಜಯಬಂಧು, ದುರ್ವಿನೀತಿ ಇವರು ಗದ್ಯಕವಿಗಳು. ಆದರೆ ಈ ಗದ್ಯಪದ್ಯ ಕವಿಗಳ ಗ್ರಂಥಗಳಾವುವೂ ಈವರೆಗೆ ಉಪಲಬ್ಧವಾಗಿಲ್ಲ, ಇದರಲ್ಲಿ ನಿರೂಪಿತವಾದ ಧೋರಣೆಯನ್ನು ನೋಡಿದರೆ ಅವರೆಲ್ಲರೂ ಮಹಾಕವಿಗಳೆಂದು ಭಾಸವಾಗುತ್ತದೆ.

ಕನ್ನಡ ಪದ್ಯಕವಿಗಳ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ಬರುವ ಶ್ರೀವಿಜಯನನ್ನು ಕವಿರಾಜಮಾರ್ಗ ಕರ್ತೃವಾದ ಶ್ರೀ ವಿಜಯನೇ ಆಗಿದ್ದು ತನ್ನ ಕಾವ್ಯದಲ್ಲಿ ತನಗೆ ಪ್ರಶಸ್ತಿಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಕೊಂಡಿರುವನೆಂದು ಶ್ರೀ.ರಂ, ಶ್ರೀ.ಮುಗಳಿ ಅವರು ತಮ್ಮ ಸಾಹಿತ್ಯ ಚರಿತ್ರೆಯಲ್ಲಿ ಅಭಿಪ್ರಾಯಪಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ನೃಪತುಂಗನ ಸಭಾ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಸರಸ್ವತಿ ತೀರ್ಥಾವತಾರನ ಮಾರ್ಗದರ್ಶನದಲ್ಲಿ ಪ್ರಭೂತವಾಯಿತು. ಅಭೂತಪೂರ್ವವಾದ ಕವಿರಾಜಮಾರ್ಗ ಈ ಕೃತಿಯನ್ನು ಪ್ರಧಾನವಾಗಿ ಎರಡು ಭಾಗಗಳಾಗಿ ವಿಭಜನೆ ಮಾಡಬಹುದು. 1.ಶಾಸ್ತ್ರೀತರ ಭಾಗ 2.ಶಾಸ್ತ್ರಭಾಗ. ಕನ್ನಡ ಕಾವ್ಯಕ್ಕೆ ಹೊಸತಾಗಿ ಲಕ್ಷಣ ನಿರ್ಮಾಣ ಮಾಡಬೇಕಾಗಿದ್ದ ಲಾಕ್ಷಣಿಕ ಎದುರಿಸಬೇಕಾದ್ದಿತು. ಶ್ರೀವಿಜಯನು ಇವೆಲ್ಲವನ್ನೂ ಬಹು ದಕ್ಷತೆಯಿಂದ ಎದುರಿಸಿ ಕನ್ನಡ ಕವಿಗಳಿಗೆ ಮೊತ್ತ ಮೊದಲಿಗೆ ಮಾರ್ಗಕಲ್ಪನೆ ಮಾಡಿಕೊಟ್ಟನು.

ಶ್ರೀ ತಳ್ತರದೊಳ್ ಕೌಸ್ತುಭ
ಜಾತದ್ಯುತಿ ಬಳಸಿ ಕಾಂಡಪಟದಂತಿರೆ ಸಂ
ಪ್ರೀತಿಯ ನಾವನವಗಲಳ್
ನೀತಿ ನಿರಂತರನುದಾರನಾ ನೃಪತುಂಗಂ||

ನೃಪತುಂಗ ದೇವನನ್ನು ಈ ಪದ್ಯದಲ್ಲಿ ಸಾಕ್ಷಾತ್ ನಾರಾಯಣ ಸ್ವರೂಪನೆಂದು ಬಣ್ಣಿಸಲಾಗಿದೆ. ಕೌಸ್ತುಭರತ್ನದಿಂದ ಹರಡುವ ಕಾಂತಿ ರಂಗಸ್ಥಳದ ತೆರೆಯಂತೆ ಹರಡಿರಲು ಯಾರ ವಕ್ಷಸ್ಥಲವನ್ನು ಲಕ್ಷ್ಮಿದೇವಿಯು ಅನುರಾಗದಿಂದ ಎಂದೆಂದೂ ಅಗಲದೇ ಇರುವಳೋ ಆ ನೀತಿ ನಿರಂತರ ಉದಾರ ಇತ್ಯಾದಿ ಬಿರುದು ಹೊಂದಿದ ನೃಪಗುಂತಗದೇವನು ಶ್ರೀನಾರಾಯಣನಂತೆ ನಮ್ಮ ಏಳಿಗೆ ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ ದಯೆಗೈಯಲಿ.

ಶೃತದೋಳ್ ಭಾವಿಸಿ ನೋಳ್ವಡೆ
ಸತತಂ ಕವಿಮುಷಭರಾ ಪ್ರಮೋಗಂಗಳೊಳಂ
ಕೃತ ಪರಿಚಯ ಬಲನಪ್ಪನ
ನತಿಶಯಧವಳನ ಸಭಾಸದರ್ ಮನ್ನಿಸುವರ್||

ಸಭಾಮನ್ನಣೆಗೆ ಪಾತ್ರನಾಗಿರಲೂ ಯೋಗ್ಯತೆಯೂ ಬೇಕು. ಕವಿ ಈ ಪದ್ಯದಲ್ಲಿ ಅತಿಶಯದಳವಳ ಬಿರುದಾಂಕಿತ ನೃಪತುಂಗನ ಆಸ್ಥಾನಸಭಾ ಮನ್ನಣೆಗೆ ಪಾತ್ರನಾಗುವ ಯೋಗ್ಯತೆ ಉಳ್ಳವನು ತಾನೆಂದು ಪರೋಕ್ಷವಾಗಿ ಹೇಳಿದ್ದಾನೆ.

ವ್ಯಾಕರಣ ಕಾವ್ಯ ನಾಟಕ
ಲೋಕಕಳಾ ಸಮಯ ಮಾದಳಂಕೃತಿಗಳೊಳಂ
ವ್ಯಾಕುಳನಲ್ಲದನೇಕ ವಿ

ವೇಕ ಬೃಹಸ್ಪತಿಯ ನಗರಮಂ ಪುಗತರ್ಪಂ||

ಕವಿಗಳು, ವಿದ್ಯಾವಂತರು ರಾಜಾಶ್ರಯವನ್ನು ಬಯಸಿ ಮಾನ್ಯಖೇಟಕ್ಕೆ ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದರಂತೆ. ಏಕೆಂದರೆ ವ್ಯಾಕರಣ, ಕಾವ್ಯ, ನಾಟಕ, ಲೋಕವಿದ್ಯೆ, ಕಲಾವಿದ್ಯೆಗಳು ಮತ್ತು ಅಲಂಕಾರ ಶಾಸ್ತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಆಸಕ್ತನಲ್ಲದವನು ವಿವೇಕ ಬೃಹಸ್ಪತಿಯೆನಿಸಿದ ನೃಪತುಂಗ ಪಟ್ಟಣವನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಲು ಅಸಮರ್ಥರಾಗಿದ್ದರಿಂದ.

ಮೃಗಪಶುಶುಕಂ ನಿಗಣಂಗಳೊ
ಳಗಣಿತ ನಿಜಜಾತಿಜನಿತ ಭಾಷೆಗಳೆಂದುಂ
ನೆಗ ದ್ವಂತಿರೆ ನರರೋಳಮ
ಪ್ರಗಲ್ಬ ವಚನ ಪ್ರವೃತ್ತಿ ನೆಗ್ಗುಂ ಸಹಜಂ

ವನ್ಯಮೃಗಗಳೂ, ಪಶು ಪಕ್ಷಿಗಳಿಗೂ ತಮ್ಮ ಗುಂಪಿನಲ್ಲಿ ಜಾತಿಗನುಗುಣವಾದ ಭಾಷೆ ಹೊಂದಿರುವುದು ಸ್ವಭಾವ, ಹಾಗೆಯೇ ಮನುಷ್ಯರಲ್ಲಿಯೂ ಮುಗ್ಧ ಮಾತಿನ ಫೌಢವಲ್ಲದ ಸಂಸ್ಕಾರ ಪ್ರವೃತ್ತಿಯ ಸ್ವಭಾವವೆಂದವಾಗಿಯೇ ಇರುತ್ತದೆ.

ಗುಣಮಿದು ದೋಷಮಿದೆಂಬೀ
ಗಣಿದಮನೆತ್ತರಿಮುಶ್ರುತ ಪ್ರಕೃತಿಜನಂ
ತೃಣ ಸಸ್ಯ ಘಾಸ ವಿಷಯ
ಪ್ರಣಯ ಸಮವೃತ್ತಿಯಪ್ಪವೋಲ್ ಮೃಗಗಣದೊಳ್||

ಇದು ಒಳ್ಳೆಯದು, ಇದುಕೆಟ್ಟದ್ದು, ಇದು ಗುಣ, ಇದು ದೋಷ ಎಂಬ ವಿವೇಚನೆಯು ಅವಿದ್ಯಾವಂತರಿಗೆ ಹೇಗೆ ತಿಳಿಯುತ್ತದೆ. ದನಕರುಗಳು ಹುಲ್ಲು-ಸಸ್ಯ-ಮೇವುಗಳ ಭಿನ್ನತೆ ತಿಳಿಯದೇ ಆಸೆಯಿಂದ ತಿನ್ನುವಂತೆ ಅವಿದ್ಯಾವಂತರ ಅಭಿರುಚಿಯು ಕೂಡಾ ವಿವೇಚಾನರಹಿತವಾಗಿರುತ್ತದೆ.

ಅದರಿಂ ಪರಮಗಮ ಕೋ
ವಿದನಪ್ಪುದು ಪೂರ್ವ ಕಾವ್ಯರಚನೆಗಳಂ ತಾಂ
ಮೊದಲೋಳ್ ಕಲ್ತಂಗಲ್ಲದೆ
ಪದದೊಳ್ ಜಾಣಂ ಬೆಡಂಗುಮಕ್ಕುಮೆ ಕೃತಿಯೊಳ್||

ತನಗಿಂತ ಹಿಂದಿನ ಕಾವ್ಯಶಾಸ್ತ್ರಗಳ ಓದಿನ ಅಗತ್ಯವನ್ನು ಪ್ರಶಂಸಾ ಧ್ವನಿಯಲ್ಲಿ ಹೇಳುತ್ತಾ ವಿದ್ವಾಂಸನಾಗುವವನಿಗೆ ಪರಂಪರೆಯ ಕಾವ್ಯ-ಶಾಸ್ತ್ರಗಳ ಪರಿಚಯವಿರಬೇಕು. ಅವರಿಂದ ತಾನು ರಚಿಸಿರುವ ಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ಭಾಷೆಯು ಜಾಣ್ಮೆ-ನುಡಿಯ ಸೊಬಗು ಬರುತ್ತದೆ.

ನೆನೆನೆಂದು ಪೆರರ ಮಾತುಗ
ಳನೆ ನೆಗಳೆರೆ ಕೃತಿಯೊಳಿಡುವವಂ ವುಗದ ಗುಹಾ
ಧ್ವನಿಯವೋಲ್ನರ್ಥವಚನಂ
ತನಗಾಗಿ ಸುರಮನುಚಿತ ವಾಕ್ಯತುರತೆಯಂ||

ನುಡಿಸ್ವೋಪಜ್ಞತೆಯನ್ನು ಕುರಿತು ಕವಿರಾಜಮಾರ್ಗಕಾರನು ಈ ಪದ್ಯದಲ್ಲಿ ಹೀಗೆ ಹೇಳಿದ್ದಾನೆ. ಬೇರೆ ಕವಿಗಳ ಮಾತುಗಳನ್ನೇ ನೆನೆದು ತನ್ನ ಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ಬಳಸುವವನು ಬೆಟ್ಟದ ಗುಹೆಯ ಪ್ರತಿಧ್ವನಿಯ ಹಾಗೆ ವ್ಯರ್ಥವಾದ ಮಾತಿನವನು. ಅಂತಹವನಿಗೆ ಸ್ವಂತದ್ದು ಏನೂ ಇಲ್ಲದೆ ಕೇವಲ ಅನುಕರಣಶೀಲನಾಗುತ್ತಾನೆಯೇ ಹೊರತು ಅವನು ಎಂದೆಂದಿಗೂ ನುಡಿ ಸ್ವೋಪಜ್ಞನಾಗಲಾರ.

ಆ ಕಪಿಲ ಸುಗುತ ಕಣಚರ
ಲೋಕಾಯತಿಕಾದಿಮಾರ್ಗಭೇದಂ ಸಮಯಂ
ಪ್ರಾಕಟಮದಂ ವಿರುದ್ಧ ವಿ
ವೇಶದಿನ ರಿಪುವೋಡೆ ನಾಡೆ ಸಮಯ ವಿರುದ್ಧಂ||

ಸಮಾಜದ ಕೆಲವು ವಿಶಿಷ್ಟ ಜನಾಂಗಗಳ ಕುರಿತು ಅರ್ಥೈಸುವುದು ಹೇಗೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಈ ಪದ್ಯವು ತಿಳಿಸುತ್ತದೆ. ಪ್ರಸಿದ್ಧರಾದ ಕಪಿಲ, ಸುಗುತ, ಕಣಚರ ಚಾರ್ವಾಕ ಮುಂತಾದವರ ದರ್ಶನ ಸಿದ್ಧಾಂತಗಳ ಮಾರ್ಗಭೇದಗಳು ಬೇಗ. ಬೇರೆ ಸಮಯಗಳು ವಿಪರೀತಾರ್ಥ ನೀಡಿ ತಪ್ಪಾಗಿ ಅರ್ಥೈಸುವುದು ಆ ಸಮಯಗಳಿಗೆ ವಿರುದ್ಧವಾದಂತಹ ಕಾವ್ಯ ದೋಷವಾಗುತ್ತದೆ.

ದೇಶಂ ವರರಾಷ್ಟ್ರಾದಿ ನಿ
ವೇಶಾಂತಂ ತದ್ವಿಷ್ವರುದ್ಧವಚನಂ ಮಿಗೆ ಸಂ
ಕ್ಷೇಶಕರಂ ಕೃತಿಕರ್ತೃಗೆ
ಕೌಶಲಮಂ ಪಡೆದುದುಕ್ತ ದೇಶ ವಿರುದ್ಧಂ||

ರಾಷ್ಟ್ರ ಮತ್ತು ದೇಶ ಈ ಎರಡೂ ಪದಗಳ ಸೂಕ್ಷ್ಮತಿಸೂಕ್ಷ್ಮವಾದ ಭೇದವನ್ನು ಕವಿರಾಜಮಾರ್ಗಕಾರನು ಈ ಪದ್ಯದಲ್ಲಿ ತಿಳಿಸುತ್ತಾನೆ. ರಾಷ್ಟ್ರ ಮೊದಲಾದ ವಾಸಸ್ಥಳವೆಲ್ಲವೂ ದೇಶ, ಅದಕ್ಕೆ ವಿರುದ್ಧವಾದ ಮಾತು. ದೇಶ ವಿರುದ್ಧವಾಗುತ್ತದೆ. ಅದು ಕೃತಿಗಾರನಿಗೆ ಗೌರವ ತರುವುದಿಲ್ಲ. ಅದು ತಾತ್ಸಾರಕ್ಕೆ ಅರ್ಹ ಕಾವ್ಯವೆನಿಸುತ್ತದೆ.

ಪರಮಾಲಂಕಾರೋಚಿತ
ವಿರಚೆಗಳ್ ನೆಗಳ್ಳುಮಾರ ಪದನೋದರದೊಳ್
ನೆರಮಕ್ಕಾ ಪರಮಕವಿ
ಶ್ವರರೆಮಗೀ ಕೃತಿಯೊಳಕೃತಕಾಚಾರಪರರ್||

ಈ ಪದ್ಯದಲ್ಲಿ ಕವಿರಾಜಮಾರ್ಗಕಾರನು ತನ್ನ ಸದ್ವಿಷ್ಣನಯವನ್ನು ಹೀಗೆ ಹೇಳುತ್ತಾನೆ. ಪೂರ್ವಪ್ರಾಂಶಂಸೆ ಪರಂಪರೆಯ ಕವಿಗಳೆಲ್ಲರಿಂದ ಹೊರಬಂದ ಪದರಚನೆಗಳು ಉತ್ತಮ ಅಲಂಕಾರಗಳಿಂದ ಸಂಗತವಾಗಿ ಇರುವವೋ ಅಂತಹ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಹಾಗೂ ಸದಾಚಾರ ಸಂಪನ್ನರಾದ ಕವಿಶ್ವರರು ನಮಗೆ ಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ನೆರವಾಗಲಿ.

ಉಪಸಂಹಾರ:

ಕವಿರಾಜಮಾರ್ಗ ಕೃತಿ ಇದು ಒಂದು ಲಕ್ಷಣ ಗ್ರಂಥವಾಗಿದ್ದು, ವ್ಯಾಕರಣ, ಕಾವ್ಯ, ನಾಟಕ, ಲೋಕವಿದ್ಯೆ, ಕಲಾ ವಿದ್ಯೆಗಳು ದರ್ಶನಗಳ ಬಗ್ಗೆ ವಿವರಿಸುತ್ತದೆ. ಸಂಸ್ಕೃತ ಭಾಷೆಯನ್ನು ಹಿತ ಮಿತವಾಗಿ ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಬಳಸಬೇಕೆಂದು ವಿನಂತಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾ, ಇದು ಗುಣ, ದೋಷ ಎಂಬ ವಿವೇಚನೆ ಅವಿದ್ಯಾವಂತರಿಗೆ ಹೇಗೆ ತಿಳಿಯುತ್ತದೆ? ವಿದ್ವಾಂಸನಾಗುವವನಿಗೆ ಪರಂಪರೆಯ ಕಾವ್ಯ-ಶಾಸ್ತ್ರಗಳ ಪರಿಚಯವಿರಬೇಕು ಎಂದಿದ್ದಾನೆ.

ಪರಾಮರ್ಶನ ಗ್ರಂಥಗಳು:

- [1] ಕವಿರಾಜಮಾರ್ಗ ವಿವೇಕ; (ಮೊದಲ ಭಾಗ) ಮುಳಿಗೆ ತಿಮ್ಮಪ್ಪಯ್ಯ (1948)
- [2] ಕವಿರಾಜಮಾರ್ಗ ವಿವೇಕ; (ಪೂರ್ಣಭಾಗ) ಮುಳಿಗೆ ತಿಮ್ಮಪ್ಪಯ್ಯ, ಗೀತಾ ಬುಕ್ ಹೌಸ್, ಮೈಸೂರು (1968)
- [3] ಕವಿರಾಜಮಾರ್ಗ (ವಿಮರ್ಶೆ; ಹಲವು ಲೇಖಕರು) ಸಂ; ವೀ ಸೀತಾರಾಮಯ್ಯ, ಐ.ಬಿ.ಎಚ್.ಬೆಂಗಳೂರು(1972)
- [4] ಕವಿರಾಜಮಾರ್ಗ ಪರಿಸರದ ಕನ್ನಡದ ಸಾಹಿತ್ಯ. ಎಂ.ಎಂ. ಕಲಬುರ್ಗಿ, ಕರ್ನಾಟಕ ವಿ.ವಿ. ಧಾರವಾಡ(1973)
- [5] ಕವಿರಾಜಮಾರ್ಗ, ಸೀತಾರಾಂ ಜಾಗೀರ್‌ದಾರ್ (2001) ಪ್ರಸಾರಾಂಗ ಮೈಸೂರು ವಿ.ವಿ

ಬಡತನ ವಿಷವರ್ತುಲದಲ್ಲಿ ದಲಿತರು

ಡಾ. ಸಂಜೀವಕುಮಾರ. ಮು. ಪೋತೆ

ಸಹಾಯಕ ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರು, ಅರ್ಥಶಾಸ್ತ್ರ,

ಮಹಾರಾಜ ಮದಕರಿ ನಾಯಕ ಪ್ರಥಮ ದರ್ಜೆ, ಕಾಲೇಜು, ಚಿತ್ರದುರ್ಗ - 577 501.

Email: sanjupotennn@gmail.com

mobile: 8971219106, 8971515132

ಸಾರಲೇಖ

ಈ ಲೇಖನವು ಬಡತನ ವಿಷವರ್ತುಲದಲ್ಲಿರುವ ದಲಿತರನ್ನು ಹೇಗೆ ಆರ್ಥಿಕ ಪಥದತ್ತ ಕೊಂಡೊಯ್ಯಬೇಕು. ದಲಿತರು ಅತಿ ಬಡತನದಲ್ಲಿರುವುದಕ್ಕೆ ಕಾರಣವನ್ನು ಹುಡುಕುತ್ತಾ ನಡೆದಾಗ, ಅವರು ಬಡತನದಲ್ಲಿ ಸಿಲುಕಿರುವುದಕ್ಕೆ ಕಾರಣದ ಬೇರು ಹಿಂದೂ ವರ್ಣವ್ಯವಸ್ಥೆ ಹಾಗೂ ಮನು ಧರ್ಮದಲ್ಲಿ ಅಡಗಿದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ, ದಲಿತರನ್ನು ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಪಡಿಸಬೇಕಾದರೆ ಅವರ ಹಿನ್ನೆಲೆ ದೇಶದ ಹಿನ್ನೆಲೆಯ ಅವಶ್ಯಕವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಎನ್ನುವುದು ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಒಂದು ವರ್ಣ, ವರ್ಗ ಹಾಗೂ ಜಾತಿಯ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯಾಗಿರುವುದಿಲ್ಲ. ದೇಶದಲ್ಲಿನ ಜನಾಂಗದ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಎನ್ನಬೇಕಾದರೆ, ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯ ಫಲವು ಒಂದು ವರ್ಗ ಅಥವಾ ಜಾತಿಗೆ ಸೀಮಿತವಾಗಿರಬಾರದು. ಭಾರತದ ಪ್ರತಿ ಜಾತಿ ಹಾಗೂ ಜನಾಂಗಕ್ಕೆ ಅದರ ಪ್ರತಿಫಲ ಹಂಚಲ್ಪಟ್ಟಿರಬೇಕು. ಅಂದರೆ, ದೇಶದ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಆದಾಯ ಹೆಚ್ಚಾಗಿದೆ ಎಂದರೆ ನನ್ನ ಪ್ರಕಾರ ಅದಕ್ಕೆ ಯಾವುದೇ ಅರ್ಥವಿಲ್ಲ. ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಆದಾಯ ಭಾರತದ ಎಲ್ಲಾ ಜನಾಂಗದ ಮಧ್ಯೆ ಹಂಚಿಕೆಯಾಗಿದೆಯೇ ಎನ್ನುವುದು ಮುಖ್ಯವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಈ ಲೇಖನದಲ್ಲಿ ನಾನು ದ್ವಿತೀಯ ದತ್ತಾಂಶಗಳನ್ನು ಬಳಸಿಕೊಂಡು ದಲಿತರ ಬಡತನದ ವಿಷವರ್ತುಲದಲ್ಲಿ ಇರುವುದಕ್ಕೆ ಕಾರಣ ಮತ್ತು ಪರಿಣಾಮವನ್ನು ವಿಶ್ಲೇಷಿಸಿದ್ದೇನೆ. ದಲಿತರ ಬಡತನದಲ್ಲಿ ಇರುವುದಕ್ಕೆ ನನ್ನ ಪ್ರಕಾರ ಮನುಸ್ಮೃತಿ ಮೂಲ ಕಾರಣವಾಗಿದೆ. ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಸೇವೆಯೇ ಶೂದ್ರನ ವಿಶಿಷ್ಟ ಕರ್ತವ್ಯವಾಗಿದೆ. ಅವನು ಬೇರೆ ಕೆಲಸವನ್ನು ಮಾಡಿದರೆ ಅದರಿಂದ ಅವನಿಗೆ ಯಾವುದೇ ಫಲವಿರುವುದಿಲ್ಲ, (ಮನುಸ್ಮೃತಿ ಅಧ್ಯಾಯ : 10-123 ಶ್ಲೋಕ) ನಾನು ಹೇಳುವ ವಿಚಾರ ಇಷ್ಟೆ ದಲಿತರು ದುಡಿಯುವ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವಿದ್ದರೂ, ಶಿಕ್ಷಣಪಡೆಯುವ ಹಕ್ಕು ಇದ್ದರೂ, ಸಂಪಾದಿಸುವ ಫಲವಿದ್ದರೂ ಸಹ ಜಾತಿ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ದಲಿತನಿಗೆ ಈ ಮೇಲಿನ ಸದರಿ ಅಂಶಗಳನ್ನು ಲಭಿಸದಂತೆ ನೋಡಿಕೊಂಡಿರುವುದರಿಂದ ಹಾಗೂ ಅವನನ್ನು ಕೀಳಾಗಿ ಕಾಣುವುದರಿಂದ ಅವನ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಹಕ್ಕನ್ನು ಪುರಾಣಗಳ ಮುಖಾಂತರ ಕಸಿದುಕೊಂಡಿರುವುದರಿಂದ, ದಲಿತರು ಬಡತನದಲ್ಲಿ ಜೀವಿಸುವಂತಾಯಿತು. ಆದ್ದರಿಂದ ದೇಶದ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಎಂದರೆ ದಲಿತರ ಬಡತನ ವಿಷವರ್ತುಲವನ್ನು ಮುರಿಯುವುದಾಗಿದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಭಾರತದ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯನ್ನುವುದು 'ದಲಿತರ ಒಳಗೆ ಇರುವುದರಿಂದ ದಲಿತರ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯೇ, ಭಾರತದ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯಾಗಿದೆ'. ಈ ಲೇಖನದಲ್ಲಿ ನಾನು ದಲಿತರ ಬಡತನಕ್ಕೆ ಕಾರಣ, ಪರಿಣಾಮ ಮತ್ತು ಪರಿಹಾರಗಳನ್ನು ಕುರಿತು ಚರ್ಚಿಸಿದ್ದೇನೆ. ದಲಿತರನ್ನು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯತ್ತ ಕೊಂಡೊಯ್ಯುವಂತಹ ಪರಿಹಾರೋಪಾಯಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸುವುದು ನನ್ನ ಉದ್ದೇಶವಾಗಿದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಈ ಲೇಖನ ಮಹತ್ವ ಪಡೆದುಕೊಂಡಿದೆ.

ಕೀಲಿಪದ: ಬಡತನ, ದಲಿತರು, ವಿಷವರ್ತುಲ, ವರ್ಣವ್ಯವಸ್ಥೆ

ಪರಿಚಯ

ಈ ಲೇಖನದಲ್ಲಿ ಬಡತನಕ್ಕೆ ಮೂಲ ಕಾರಣ ಬಡತನವಾಗಿದೆ ಎನ್ನುವ ಒಳತೋಟಿಯನಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ವಿವರಿಸಲಾಗಿದೆ. ಅರ್ಥಶಾಸ್ತ್ರಜ್ಞರಾದ ರಾಗ್ನಾರ್ ನಕ್ಸಾ ಅವರು 'ಬಡರಾಷ್ಟ್ರಗಳು ಬಡತನದಲ್ಲಿಯೇ ಮುಂದುವರೆಯಲು ಅವುಗಳ ಬಡತನವೇ ಮೂಲ ಕಾರಣವಾಗಿದೆ' ಎಂದು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಅವರ ಮಾತನ್ನು ಈ ಲೇಖನಕ್ಕೆ ಬಳಸಿಕೊಂಡಾಗ, ನಕ್ಸಾರವರ ಮಾತಿನ ಸ್ಪಷ್ಟ ಅರ್ಥವೆಂದರೆ? ಬಡತನಕ್ಕೆ ಮೂಲ ಕಾರಣ ಬಡತನವೇ ಆಗಿದೆ. ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಬಡತನವೆಂದರೆ ಮನುಷ್ಯ ಕನಿಷ್ಠ ಮಟ್ಟದ ಮೂಲಭೂತ ಸೌಕರ್ಯವನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳದ ಸ್ಥಿತಿಯಾಗಿದೆ. ಈ ವಿಷಯವನ್ನು ಇಟ್ಟುಕೊಂಡು ದಲಿತರ ಕುರಿತು ವಿಶ್ಲೇಷಣೆ ಮಾಡಿದಾಗ. ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಬಹುಪಾಲು ದಲಿತರು ಶಿಕ್ಷಣ, ಆರೋಗ್ಯ, ಸಂಪತ್ತು, ಭೂಮಿ, ನೀರು ಹಾಗೂ ಮುಂತಾದ ಮೂಲಭೂತ ಸೌಕರ್ಯಗಳ ಕೊರತೆಯನ್ನು ಅನುಭವಿಸುತ್ತಿರುವುದು ಗಮನೀಯ ಸಂಗತಿ. ಅವರ ಈ ಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಅನುಭವದ ಮುಖಾಂತರ, ಅಂಕಿ ಸಂಖ್ಯೆಗಳ ಮುಖಾಂತರ, ಚಿಂತಕರ ಮುಖಾಂತರ ನಾವು ಮನಗಂಡಿದ್ದೇವೆ. ಆದರೆ ಇಲ್ಲಿ ದಲಿತರು ಬಡವರಾಗಿರುವುದಕ್ಕೆ ಬಡತನವೇ ಮೂಲ ಕಾರಣವಾಗಿಲ್ಲ. ಅವರು ಬಡತನದಲ್ಲಿ ಇರುವುದಕ್ಕೆ ನೇರವಾಗಿ ಹಿಂದೂ ಧರ್ಮದ ವರ್ಣ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯೇ ಕಾರಣವಾಗಿದೆ. ನಾನು ಹೇಳುವ ತಾತ್ಪರ್ಯ ಇಷ್ಟೇ ಹಿಂದೂ ಧರ್ಮದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಮಂತ ಹಾಗೂ ಬಡವ ಎಂಬ ಶ್ರೇಣೀಕರಣವು ಜಾತಿಯ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಹಾಗೂ ಮನುಷ್ಯಶತಿಯ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ನಿಂತಿದೆ. ಅದನ್ನು ಈ ಅಧ್ಯಾಯವು ಕಂಡುಕೊಳ್ಳಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿದ್ದೇನೆ.

ದಲಿತರು ಬಡತನದ ವಿಷವರ್ತುಲದಲ್ಲಿ ಇರುವುದಕ್ಕೆ ಜಾತಿಯೇ ಕಾರಣ ಎನ್ನುವುದು ಸ್ಪಷ್ಟ. ದಲಿತರು ಬಡತನದಲ್ಲಿಯೇ ಜೀವಿಸುವಂತೆ ಶತಶತಮಾನಗಳಿಂದ ವರ್ಣ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯು ಕಾಪಾಡಿಕೊಂಡು ಬಂದಿದೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಮನು ಧರ್ಮದ ಕುತಂತ್ರವು ಇದೆ. ವರ್ಣ ಹಾಗೂ ಜಾತಿ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯು ಹಿಂದೂ ಧರ್ಮದಲ್ಲಿ ಇರುವವರೆಗೂ ದಲಿತರ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಮರೀಚಿಕೆಯಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಕಾರಣ ಹಿಂದೂ ಧರ್ಮ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಜಾತಿಯ ಜಾಲಗಳು ತುಂಬಾ ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿವೆ. ಅವುಗಳು ಒಮ್ಮೆಲೇ ಕಿತ್ತೆಸೆಯುವುದು ಸುಲಭವಲ್ಲ. ದಲಿತರ ಬಡತನದ ವಿಮುಕ್ತಿ ಜಾತಿಯ ಬೇರಲ್ಲಿ ಹುದುಗಿದೆ ಎನ್ನುವುದನ್ನು ಈ ಲೇಖನದ ಮೂಲಕ ಸ್ಪಷ್ಟ ಪಡಿಸಿದ್ದೇನೆ.

ಮನುಸ್ಮೃತಿ ಶ್ಲೋಕ ಅಧ್ಯಾಯ 10:32, 54 ಹಾಗೂ 129, ದಲಿತರನ್ನು ಕುರಿತು ಹೀಗೆ ಹೇಳಿವೆ. "ಚಂಡಾಲರು ಹಾಗೂ ಕೊಳಕು ಜನರು, ಒಡಕು ಮಣ್ಣಿನ ಪಾತ್ರೆಗಳಲ್ಲಿ ಉಣ್ಣುಬೇಕು, ಅವರ ಬಟ್ಟೆ ಹಣಗಳ ಮೇಲಿನದು, ಕಬ್ಬಿಣದ ಬಳೆ, ಹಾಗೂ ಸದಾ ಅಂಡುಲೆಯುತ್ತಲೇ ಇರಬೇಕು; ಭಿಕ್ಷೆ ಬೇಡಿಯೇ ಉಣ್ಣುಬೇಕು; ಒಡಕು ಪಾತ್ರೆಗಳಲ್ಲಿ ಬಡಿಸಬೇಕು; ಹಾಗೂ ಇವರು ರಾತ್ರಿ ಸಂಚರಿಸಬಾರದು; ಹಾಗೂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಸೇವೆಯೇ ಶೂದ್ರನ ವಿಶಿಷ್ಟ ಕರ್ತವ್ಯವಾಗಿದೆ; ಅವನು ಬೇರೆ ಕೆಲಸವನ್ನು ಮಾಡಿದರೆ ಅದರಿಂದ ಅವನಿಗೆ ಯಾವ ಫಲವು ಲಭಿಸುವುದಿಲ್ಲ." ದಲಿತರು ಮೂಲತ ಬಡವರಾಗಿಲ್ಲ ಈ ಮನುಸ್ಮೃತಿ ಇವರನ್ನು ಬಡತನದ ವಿಷವರ್ತುಲದಲ್ಲಿ ಸಿಲುಕಿಸಿದೆ ಎನ್ನುವುದು ಈ ಮೇಲಿನ ಶ್ಲೋಕದಿಂದ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗುತ್ತದೆ. ಅಂದರೆ ಮನುಸ್ಮೃತಿಯ ಬೇರು ಹಿಂದೂ ಧರ್ಮದಲ್ಲಿದೆ, ಹಿಂದೂ ಧರ್ಮದ ಬೇರು ಜಾತಿಯಲ್ಲಿದೆ, ಈ ಜಾತಿಯ ಬೇರು ಅಸಮಾನತೆಯಲ್ಲಿದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಜಾತಿಯ ಜಾಲದ ಎಳೆಗಳು ಒಂದೊಂದಾಗಿ ಕಟ್ ಮಾಡುವವರೆಗೂ ದಲಿತರ ಪ್ರಗತಿ, ವಿಮುಕ್ತಿ ಹಾಗೂ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ ಎನ್ನುವುದು ಸ್ಪಷ್ಟ. ಆದ್ದರಿಂದ ಈ ಕೆಳಗಿನ ಅಂಶಗಳ ಮೂಲಕ ಬಡತನದ ವಿಷವರ್ತುಲದಲ್ಲಿ ದಲಿತರಿರುವುದನ್ನು ಚರ್ಚಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಅಧ್ಯಯನದ ಉದ್ದೇಶ ಮತ್ತು ವಿಧಾನ

ಈ ಲೇಖನದಲ್ಲಿ 'ಬಡತನದ ವಿಷವರ್ತುಲದಲ್ಲಿ ದಲಿತರು' ಎನ್ನುವ ಅಂಶವನ್ನು ವಿಶ್ಲೇಷಿಸಿದ್ದೇನೆ. ಈ ಲೇಖನದ ಮುಖ್ಯ ಉದ್ದೇಶವೆಂದರೆ, ದಲಿತರ ಬಡತನದ ವಿಷವರ್ತುಲದಲ್ಲಿ ಸಿಲುಕಿರುವುದನ್ನು

ಭೇದಿಸುವುದಾಗಿದೆ. ಅಲ್ಲದೆ, ದಲಿತರ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯೇ ದೇಶದ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯಾಗಿರುವುದರಿಂದ ದಲಿತರ ಪ್ರಗತಿಯ ಕುರಿತು ಹಾಗೂ ದಲಿತರ ಸ್ಥಿತಿಗತಿ ಅರಿಯುವ ಉದ್ದೇಶ ಈ ಲೇಖನ ಹೊಂದಿದೆ.

ಈ ಲೇಖನದ ಅಧ್ಯಯನ ವಿಧಾನ ದ್ವಿತೀಯ ದತ್ತಾಂಶಗಳ ಮೇಲೆ ಅವಲಂಬನೆಯಾಗಿದೆ. ದ್ವಿತೀಯ ಅಂಕಿ ಸಂಖ್ಯೆಗಳನ್ನು ಇಟ್ಟುಕೊಂಡು ವಿಶ್ಲೇಷಿಸಿದ್ದೇನೆ. ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಭಾರತದ ಜನಗಣತಿ, ಯೋಜನಾ ಆಯೋಗ, ಕೆಲವು ಆಯ್ದ ಪುಸ್ತಕಗಳು, ಲೇಖನಗಳು, ನಿಯತಕಾಲಿಕಗಳು, ಪ್ರಬಂಧ ಹಾಗೂ ಮಾನವ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಸೂಚ್ಯಂಕ ಈ ಲೇಖನದ ಅಧ್ಯಯನಕ್ಕೆ ಬಳಸಿಕೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ.

ಬಡತನ ಮತ್ತು ದಲಿತರು

ಭಾರತದ ದಲಿತ ಮತ್ತು ಬಡತನ ಎನ್ನುವ ಪದ ಒಂದೇ ಎಂದು ಮೇಲ್ನೋಟಕ್ಕೆ ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ. ಇಲ್ಲಿ ನೇರವಾಗಿ ಹೇಳಬೇಕಾದ ವಿಚಾರವೆಂದರೆ, ಈ ಬಡತನವು ಹಿಂದೂ ಧರ್ಮದ ಯಾವುದೇ ಜಾತಿ, ಜನಾಂಗಕ್ಕೆ ಸೀಮಿತವಾಗಿಲ್ಲ. ಬಡತನ ಯಾವುದೇ ಜನಾಂಗ ಮತ್ತು ಜಾತಿಗೆ ಬರಬಹುದು. ಅದನ್ನು ಕೆಲವು ಸಮಯ, ಯೋಜನೆ, ಶಿಕ್ಷಣ ಮುಂತಾದ ಸಮಾಜಕ್ಕೆ ಮೌಲ್ಯೋತ್ಪಾದಕಗಳನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುವ ಮುಖಾಂತರ ಬಡತನದಿಂದ ಮುಕ್ತಿ ಪಡೆಯಬಹುದಾಗಿದೆ. ಆದರೆ ದಲಿತರ ದಲಿತ ಎನ್ನುವ ಪದದಿಂದ ಮುಕ್ತಿ ಪಡೆಯುವುದಕ್ಕೆ ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ಕಾರಣ ಇದು ಜಾತಿ ಪದ್ಧತಿಯ ಮೇಲೆ ನಿರ್ಮಾಣವಾದ ಪದವಾಗಿದೆ. ಜಾತಿಯು ಪತನಗೊಳ್ಳುವವರೆಗೂ ಈ ದೇಶದಲ್ಲಿ ದಲಿತರು ಎನ್ನುವ ಪದ ಪ್ರಸ್ತುತವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ದಲಿತರು ನಾವು ದಲಿತರಾಗಿ ಜೀವಿಸಬೇಕು ಮತ್ತು ಬಡತನವೇ ನಮ್ಮ ಮೂಲ ಗುರುತು ಆಗಿರಬೇಕೆಂದುಕೊಂಡು ಬಂದವರಲ್ಲ. ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಮನುವಿನ ಧರ್ಮ ಜಾರಿ ಇದ್ದಿರುವುದರಿಂದ ಅವನ ಪ್ರಕಾರ “ಶೂದ್ರನು ಸಂಪತ್ತು ಶೇಖರಣೆ ಮಾಡುವಂತಿಲ್ಲ; ಮಾಡಿದರೆ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನಿಗೆ ನೋವು ತರುತ್ತದೆ ಎಂದು ಹೇಳಿದ್ದಾನೆ”. ದಲಿತರನ್ನು ಬಡತನದಿಂದ ಹೊರಗೆ ಬರದಂತೆ ಮನು ವಿಷವರ್ತುಲವನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಿ ದಲಿತರು ಬಡವರಾಗಿಯೇ ಮುಂದುವರೆಯುವಂತೆ ಮಾಡಿದ್ದಾನೆ. ಅಂದರೆ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಜಾತಿ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಬಡತನವನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸಿದೆ. ಮನುಷ್ಯತ್ವ ಇಲ್ಲದ ಈ ಜಾತಿ ಪದ್ಧತಿ ದಲಿತರನ್ನು ಪ್ರಾಣಿಗಳಿಗಿಂತ ಕೀಳಾಗಿ ಕಾಣುವುದರಿಂದ ಅವರ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯಾಗುವುದಕ್ಕೆ ಸಾಧ್ಯವಾಗಿಲ್ಲ ಎನ್ನುವುದು ತೀರಾ ಸ್ಪಷ್ಟ. ಜಾತಿಗಳನ್ನು ಕಸುಬನ್ನಾಗಿ ಪರಿವರ್ತಿಸಿ ಶ್ರಮ ಜೀವಿಗಳನ್ನು ವಿಂಗಡಿಸಲಾಗಿದೆ ಎಂದು ಸ್ವಾಮಿ ವಿವೇಕಾನಂದರು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಜಾತಿ ಮತ್ತು ಬಡತನ ಎನ್ನುವುದು ಈ ದೇಶದ ಶತ್ರುಗಳೆಂದು ಅಂಬೇಡ್ಕರ್‌ರವರು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ದಲಿತರ ಬಡತನಕ್ಕೆ ಮೂಲ ಕಾರಣ ವರ್ಣ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಾಗಿದೆ. ಇದು ಸಂವಿಧಾನ ಜಾರಿಯಾದರು ಸಹ ಬಡತನವು ಪ್ರಸ್ತುತದಲ್ಲಿ ಮುಂದುವರೆದಿದೆ ಎನ್ನುವುದೇ ದಲಿತರ ದುರಂತವಾಗಿದೆ.

ಕೋಷ್ಟಕ - 1

ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಸಾಮಾಜಿಕ ಗುಂಪುಗಳ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಬಡತನ ಪ್ರಮಾಣ (ಗ್ರಾಮೀಣ ಮತ್ತು ನಗರ)

ಗ್ರಾಮೀಣ ಪ್ರದೇಶ		
ಸಾಮಾಜಿಕ ಗುಂಪುಗಳು	2004-05	2011-12
ಪರಿಶಿಷ್ಟ ಜಾತಿ	53.50	31.50
ಪರಿಶಿಷ್ಟ ಪಂಗಡ	62.30	45.30
ಹಿಂದುಳಿದ ವರ್ಗ	39.80	22.60
ಇತರೆ	27.10	15.50
ಒಟ್ಟು ಬಡತನ ಪ್ರಮಾಣ	41.80	25.70
ನಗರ ಪ್ರದೇಶ		

ಪರಿಶಿಷ್ಟ ಜಾತಿ	40.60	21.70
ಪರಿಶಿಷ್ಟ ಪಂಗಡ	35.50	24.10
ಹಿಂದುಳಿದ ವರ್ಗ	30.60	15.40
ಇತರೆ	16.10	08.20
ಒಟ್ಟು ಬಡತನ ಪ್ರಮಾಣ	25.70	13.70

Sources: Planing Commission.www.business-standard.com (Fewer poor among SC.ST.OBC)

ಈ ಮೇಲಿನ ಕೋಷ್ಟಕದಿಂದ ಕಂಡುಬರುವ ಅಂಶವೆಂದರೆ 2004-05ರ ಅಂಕಿ ಸಂಖ್ಯೆಗಳು 2011-12ಕ್ಕೆ ತುಲನೆ ಮಾಡಿದಾಗ ದಲಿತರ ಬಡತನ ಪ್ರಮಾಣ ಕಡಿಮೆಯಾಗುತ್ತಿದೆ ಎನ್ನುವುದು ಸ್ಪಷ್ಟ. ಅಷ್ಟಲ್ಲದೆ, ಗ್ರಾಮೀಣ ಮತ್ತು ನಗರ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿಯೂ ಕಡಿಮೆಯಾಗುತ್ತಿದೆ. ಈ ಅಂಕಿಸಂಖ್ಯೆಗಳು ಮಾನಸಿಕ ಪುಷ್ಟಿ ನೀಡುವ ಅಂಶಗಳಾಗಿವೆ. ಆದರೆ ದಲಿತರ ಬಡತನ ಪ್ರಮಾಣವನ್ನು ಒಟ್ಟು ಬಡತನ ಪ್ರಮಾಣಕ್ಕೆ ಹೋಲಿಕೆ ಮಾಡಿದಾಗ ಕಂಡುಬರುವ ಸಂಗತಿ ಎಂದರೆ ಗ್ರಾಮೀಣ ಮತ್ತು ನಗರ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ದಲಿತರ ಬಡತನ ಪ್ರಮಾಣ ಹೆಚ್ಚಾಗಿರುವುದು ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ.

ಬಂಡವಾಳಶಾಹಿ ಮತ್ತು ದಲಿತರು

ದಲಿತರು ಬಡತನ ವಿಷವರ್ತುಲದಿಂದ ಹೊರ ಬರಬೇಕಾದರೆ ಬಂಡವಾಳ ಶಾಹಿ ಅರ್ಥವ್ಯವಸ್ಥೆ ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳುವುದು ಅವಶ್ಯಕವಾಗಿದೆ. ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಬಂಡವಾಳದಾರರು ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಮೇಲ್ವರ್ಗದವರು ಮತ್ತು ಮೇಲ್ವರ್ಗದವರೇ ಆಗಿದ್ದಾರೆ. ಹಿಂದೂ ಧರ್ಮದ ಜಾತಿ ಹಾಗೂ ವರ್ಣ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಮೇಲ್ವರ್ಗದ ಜನಾಂಗವು ಉತ್ಪಾದನೆ, ಉದ್ಯೋಗ ಮತ್ತು ವಿತರಣೆಯಲ್ಲಿ ಏಕಸ್ವಾಮ್ಯತೆಯನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಂಡಿದೆ. ಅರ್ಥವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಸರಕು ಮತ್ತು ಸೇವೆಗಳ ಪೂರೈಕೆಯನ್ನು ಉದ್ಯಮ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ವಸ್ತುಗಳ ಉತ್ಪಾದನೆಯ ಮುಖಾಂತರ ನೆರವೇರಿಸುತ್ತಿವೆ. ಇಲ್ಲಿ ಅಧ್ಯಯನವು ಹೇಳುವ ಸೂಕ್ಷ್ಮ ವಿಚಾರವೆಂದರೆ? ಉತ್ಪಾದನೆ ಮಾಡುವ ಉದ್ಯಮ ಅಥವಾ ಕೈಗಾರಿಕಾ ವಲಯಗಳು ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಮೇಲ್ವರ್ಗದವರ ಕಪಿಮುಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿರುವುದು ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಕೆಳ ಜಾತಿಯ ಜನಾಂಗದವರು ಹಿಂದೂ ಧರ್ಮದ ಮನುಸ್ಮೃತಿಯ ಪ್ರಕಾರ ದಲಿತರು ಸಂಪತ್ತು ಹೊಂದುವ ಹಕ್ಕಿಲ್ಲವೆಂದು ಹೇಳಿದ್ದರಿಂದ ಪ್ರಸ್ತುತದವರೆಗೂ ಈ ಸಮಾಜ ಹಾಗೆಯೇ ನಡೆದುಕೊಂಡು ಬಂದಿದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಮೇಲ್ವರ್ಗದ ಜನಾಂಗವು ಮಾತ್ರ ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಬಂಡವಾಳಶಾಹಿಗಳಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಅಂದರೆ, ಉತ್ಪಾದನೆ ಅರ್ಥವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಏಕಸ್ವಾಮ್ಯಕ್ಕೆ ಒಳಪಟ್ಟಿದೆ ಎನ್ನುವುದು ಒಳನೋಟವಾಗಿದೆ. ಈ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ದಲಿತರು ಅಥವಾ ಕೆಳವರ್ಗದ ಜನರು ಶ್ರಮಿಕ ವರ್ಗವಾಗಿದೆ. ಉತ್ಪಾದನೆಯಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ಶ್ರಮದಾನದ ಮೂಲಕ ಪಾಲೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. ಆದರೆ ಅದನ್ನು ಅನುಭವಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ಉತ್ಪಾದನೆಯಲ್ಲಿ ದಲಿತರ ಶ್ರಮವನ್ನು ನೀಡುವ ಮೂಲಕ ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ಉತ್ಪಾದನೆಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಿ ಬಂಡವಾಳಶಾಹಿಗಳು ಲಾಭ ಪಡೆಯುವಂತೆ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಅವರು ಲಾಭ ಪಡೆದ ನಂತರ ಮತ್ತೆ ಬಂಡವಾಳ ಹೂಡಿಕೆ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಒಟ್ಟಾರೆ ಈ ಮೇಲಿನ ಎರಡು ಅಂಶಗಳಲ್ಲಿ ಶ್ರಮಿಕ ವರ್ಗ ಮತ್ತು ಬಂಡವಾಳಶಾಹಿ ವರ್ಗ ಯಥಾಸ್ಥಿತಿ ಮುಂದುವರೆಯುತ್ತಾರೆ. ಈ ವರ್ತುಲದ ಹರಿವಿನಲ್ಲಿ ದಲಿತರು ಬಂಡವಾಳ ಶಾಹಿಗಳಿಗೆ ಮೇಲ್ವರ್ಗದ ಜನರ ಸೇವೆಯನ್ನು ಮಾಡಿ ಮತ್ತೆ ದಲಿತರಾಗಿಯೇ ಉಳಿಯುತ್ತಾರೆ. ಹಿಂದೂ ಧರ್ಮದ ಅರ್ಥವ್ಯವಸ್ಥೆಯು ದಲಿತರಿಗೆ ಮುಚ್ಚಿದ ಅರ್ಥವ್ಯವಸ್ಥೆಯಾಗಿದೆ. ಅದು ದಲಿತರಿಗೆ ಉತ್ಪಾದನೆ, ವ್ಯಾಪಾರ ಹಾಗೂ ಸಂಘಟನೆಯಲ್ಲಿ ನಿರ್ಭಂಧವನ್ನು ಹೇರಿದೆ ಎನ್ನುವುದು ಕೆಲವು ಅಧ್ಯಯನದಿಂದ ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ.

ಈ ವರ್ಣವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ದಲಿತರು ದಲಿತರಾಗಿರುವುದಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಾಗಿದೆ. ಒಂದು ಜನಾಂಗದ ಬಡತನವೆನ್ನುವುದು ಒಂದು ರಾತ್ರಿಯಲ್ಲಿ, ದಿನಗಳು, ವರ್ಷಗಳ ಹಿಂದಿನದಾಗಿರುವುದಿಲ್ಲ. ಅದಕ್ಕೆ ಚಾರಿತ್ರಿಕ ಇತಿಹಾಸವಿರುತ್ತದೆ. ಬಡತನ ವಿಷವರ್ತುಲ ಎನ್ನುವುದು ಕಾರಣ ಮತ್ತು ಪರಿಣಾಮವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಭಾರತದಲ್ಲಿ

ಜೀವಿಸುತ್ತಿರುವ ದಲಿತರ ಬಡತನಕ್ಕೆ ಏಕಸ್ವಾಮ್ಯ ಅರ್ಥವ್ಯವಸ್ಥೆ ಪ್ರಮುಖ ಕಾರಣವಾಗಿದೆ. ಬಂಡವಾಳ ಶಾಹಿಯ ವಿಷವರ್ತುಲದಲ್ಲಿ ದಲಿತರು ವಸ್ತುಗಳ ಉತ್ಪಾದನೆಯಲ್ಲಿ ಪಾಲ್ಗೊಂಡು ವಸ್ತುಗಳ ಮೇಲೆ ವೆಚ್ಚಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಇವರು ವೆಚ್ಚಮಾಡುವ ಆದಾಯವು ಉತ್ಪಾದನೆಯಾದ ವಸ್ತುಗಳಿಗೆ ಬೇಡಿಕೆ ತರುತ್ತದೆ. ಅರ್ಥವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಬಡವರ್ಗದ ಜನಾಂಗದಿಂದ ವಸ್ತುಗಳಿಗೆ ಬೇಡಿಕೆ ಹೆಚ್ಚಿದ್ದು ತಮ್ಮ ಸಂಪೂರ್ಣ ಹಣವನ್ನು ಅನುಭೋಗದ ಮೇಲೆ ವೆಚ್ಚ ಮಾಡುವ ಮುಖಾಂತರ ಉತ್ಪಾದನೆ ಹೆಚ್ಚಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಾಗುತ್ತಾರೆ. ಇದರಿಂದ ಅರ್ಥವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ವಿಸ್ತರಣೆ ಹೊಂದುತ್ತದೆ. ಮೇಲ್ವರ್ಗದ ಶ್ರೀಮಂತ ಜನಸಂಖ್ಯೆ ಕಡಿಮೆ ಇರುವುದರಿಂದ ಮತ್ತು ಈಗಾಗಲೇ ಎಲ್ಲಾ ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ಅನುಭೋಗಿಸಿರುವುದರಿಂದ ವಸ್ತುಗಳಿಗೆ ಬೇಡಿಕೆ ಕಡಿಮೆ ಇರುತ್ತದೆ. ಒಟ್ಟಾರೆಯಾಗಿ ಈ ಅರ್ಥವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ದಲಿತರು ಪ್ರಮುಖ ಗ್ರಾಹಕರಾಗಿರುವುದರಿಂದ ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ಸ್ವಯಂಚಾಲಿತವಾಗಿ ನಡೆಯುವುದಕ್ಕೆ ಕಾರಣರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಇಲ್ಲಿ ದಲಿತರ ದುರಂತವೆಂದರೆ ದಲಿತರು ಬಂಡವಾಳಶಾಹಿಗಳಿಂದ ಪಡೆಯುವ ಆದಾಯ ಪ್ರಮಾಣ, ವಸ್ತುಗಳ, ಬೆಲೆಗಳು ಮತ್ತು ಕೂಲಿ ಸಮಾನವಾಗಿರುವುದರಿಂದ, ತಮ್ಮ ಆದಾಯವೆಲ್ಲವೂ ವೆಚ್ಚ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಇಲ್ಲಿ ದಲಿತರಿಗೆ ಉತ್ಪಾದನೆಯ ಪ್ರಮಾಣದ ಲಾಭಕ್ಕಿಂತಲೂ ಕೂಲಿ ಕಡಿಮೆ ಕೊಡುವ ಮುಖಾಂತರ ಬಂಡವಾಳಶಾಹಿ ಲಾಭದಲ್ಲಿ ಮುಂದುವರೆಯುತ್ತದೆ. ಈ ಲಾಭವನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವ ಜನರು ಹಿಂದೂ ಧರ್ಮದಲ್ಲಿ ಮುಂದುವರೆಯುತ್ತಾರೆ. ಈ ಲಾಭವನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವ ಜನರು ಹಿಂದೂ ಧರ್ಮದಲ್ಲಿ ವೈಶ್ಯ ವರ್ಣದವರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಅಂದರೆ ಈ ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ದಲಿತರಿಗೆ ಮುಚ್ಚಲ್ಪಟ್ಟಿದೆ ಮತ್ತು ವೈಶ್ಯರಿಗೆ ಇದರಲ್ಲಿ ಏಕಸ್ವಾಮ್ಯತೆಯನ್ನು ನೀಡಿದೆ ಈ ಹಿಂದೂ ಧರ್ಮ.

ಒಟ್ಟಾರೆಯಾಗಿ ಹಿಂದೂ ಧರ್ಮದ ಬಡತನದ ವಿಷವರ್ತುಲದಲ್ಲಿ ದಲಿತರು ಶ್ರಮಿಕ ವರ್ಗ ಮತ್ತು ಅನುಭೋಗಿಗಳಾಗಿರುತ್ತಾರೆ ಅಷ್ಟೆ. ಶ್ರಮಿಕರ ಆದಾಯವು ಉತ್ಪಾದಕ ವರ್ಣ (ಬಂಡವಾಳ ಶಾಹಿಗಳು) ಮತ್ತು ವೈಶ್ಯ ವರ್ಣದವರು ದಲಿತರ ಶ್ರಮವನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಂಡು, ಅವರ ಆದಾಯವು ಪುನಃ ಮಾರುಕಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿ ಸರಕು ಮತ್ತು ಸೇವೆಗಳನ್ನು ನೀಡುವ ಮುಖಾಂತರ ಹಣದ ಅಥವಾ ಸಂಪತ್ತಿನ ಶೇಖರಣೆ ಪುನಃ ತಮ್ಮಲ್ಲಿ ಇರುವಂತೆ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. ಅಂದರೆ ಬಂಡವಾಳ ಶಾಹಿಗಳು ಬಂಡವಾಳದಾರರಾಗಿ ಮತ್ತು ದಲಿತರು ಶ್ರಮದಾನಿಗಳಾಗಿ ಮುಂದುವರೆಯುತ್ತಾರೆ. ಚರಿತ್ರೆಯಿಂದ ಪ್ರಸ್ತುತದವರೆಗೆ ಹೀಗೆ ನಡೆದುಕೊಂಡುಬಂದಿದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ದಲಿತರ ಬಡತನಕ್ಕೆ ಮೂಲ ಕಾರಣ ಈ ಮನುಷ್ಯಶತಿಯಾಗಿದೆ ಎನ್ನುವುದರಲ್ಲಿ ಯಾವುದೇ ಸಂದೇಹಗಳು ಉಳಿದಿಲ್ಲ.

ದಲಿತರ ಆದಾಯ ಮತ್ತು ಉಳಿತಾಯ

ದಲಿತರು ಕಷ್ಟಪಟ್ಟು ತಮ್ಮ ಆದಾಯದ ಕೆಲಭಾಗ ಉಳಿತಾಯ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಅಂದರೆ ತಮ್ಮ ಅನುಭೋಗದ ಕಡಿತದಿಂದ ವೆಚ್ಚ ಕಡಿಮೆ ಮಾಡಿ ಭವಿಷ್ಯತ್ತಿನ ಉದ್ದೇಶಗಳಿಗೆ ಉಳಿತಾಯ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಈ ಉಳಿತಾಯವಾದ ಹಣ ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ತಮ್ಮ ಬ್ಯಾಂಕು ಖಾತೆಗಳಲ್ಲಿ ಜಮಾ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಈ ಕಾರಣದಿಂದಾಗಿ ಬ್ಯಾಂಕು ತನ್ನ ವಹಿವಾಟನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ ಸಾಧ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ. ಅಂದರೆ ಬ್ಯಾಂಕುಗಳ ಬೆಳವಣಿಗೆಗೆ ದಲಿತರು ಮತ್ತು ಬಹುಸಂಖ್ಯಾತರು ಕಾರಣರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಆದರೆ ದಲಿತರು ಠೇವಣಿಯಾಗಿಟ್ಟ ಉಳಿತಾಯವು ಬ್ಯಾಂಕುಗಳಲ್ಲಿದ್ದು ಕಾರಣ ಬಂಡವಾಳಶಾಹಿಗಳಿಗೆ ಪುನಃ ಪಾಲಾಗುತ್ತದೆ. ಬಂಡವಾಳಶಾಹಿಗಳು ಅಥವಾ ಮೇಲ್ವರ್ಗದ ಜನರು ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಬ್ಯಾಂಕುಗಳಿಂದ ಹೆಚ್ಚು ಸಾಲ ಪಡೆಯುವಂತವರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ದಲಿತರ ಹಣವು ಠೇವಣಿ ರೂಪದಲ್ಲಿದ್ದು ಹಣ ಹೂಡಿಕೆಯ ನೆಪದಲ್ಲಿ ಬಂಡವಾಳಶಾಹಿಗಳು ಬ್ಯಾಂಕುಗಳಿಂದ ಸಾಲ ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. ಹೂಡಿಕೆಯಾದ ಬಂಡವಾಳ ನಷ್ಟ ಸಂಭವಿಸಿದೆ ಎಂದು ಹೇಳಿ ಬಂಡವಾಳ ಶಾಹಿಗಳು ಅಥವಾ ಮೇಲ್ವರ್ಗದ ಜನಾಂಗದ ಕೆಲ ಉದ್ಯಮದಾರರು ಬ್ಯಾಂಕುಗಳಿಗೆ ಮೋಸವನ್ನು ಮಾಡಿ ವಿದೇಶಗಳಿಗೆ ಪಲಾಯನಗೈಯುತ್ತಾರೆ. ಅಂದರೆ ದಲಿತರ ಹಣವು ಮೇಲ್ವರ್ಗದ ಜನರು ಸಾಲ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಅನುಭವಿಸುತ್ತಾರೆ. ಒಟ್ಟಾರೆಯಾಗಿ ದಲಿತರ ಈ ಹಣಕ್ಕೂ ಸಹ ಮೋಸವನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಇಂಥಹ ಉದಾಹರಣೆಗಳೆಂದರೆ,

ಬ್ಯಾಂಕುಗಳಿಗೆ ಮೋಸಮಾಡಿದವರ ಹೆಸರುಗಳು, ನೀರವ ಮೋದಿ, ವಿಜಯ ಮಲ್ಯ, ಲಲಿತ ಮೋದಿ, ಇನ್ನೂ ಪ್ರಕಟಗೊಳ್ಳದ ಲಕ್ಷಾಂತರ ಜನರು ಇದ್ದಾರೆ. ಒಟ್ಟಾರೆಯಾಗಿ ತಮ್ಮ ಆದಾಯ ಮತ್ತು ಉಳಿತಾಯದ ಹಣಗಳಿಂದಲೂ ಸಹ ಅವರು ಪೂರ್ಣ ಪ್ರಮಾಣದ ಲಾಭ ಪಡೆಯುವುದಕ್ಕೆ ದಲಿತರಿಂದ ಸಾಧ್ಯವಾಗಿಲ್ಲ. ಒಟ್ಟಾರೆಯಾಗಿ ಹಿಂದೂ ಧರ್ಮದಲ್ಲಿ ದಲಿತರು ಆರ್ಥಿಕ ಪ್ರಗತಿ ಹೊಂದುವುದಕ್ಕೆ ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲವೆಂಬುವುದಕ್ಕೆ ಈ ಮೇಲಿನ ನಿದರ್ಶನ ಸ್ಪಷ್ಟ ಪಡಿಸುತ್ತದೆ. ಇತಿಹಾಸದ ಸಾವಿರಾರು ವರ್ಷಗಳಿಂದ ದಲಿತರು ಶ್ರಮಿಕರಾಗಿಯೇ ಉಳಿದಿದ್ದಾರೆ. ಜಾಗತೀಕರಣದ ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿಯೂ ಅದನ್ನು ಮುಂದುವರೆಸಿದ್ದಾರೆ. ಜಾಗತೀಕರಣದಲ್ಲಿ ಕಾಯಕ ರೂಪಾಂತರಗೊಂಡಿದೆ; ಹೊರತು ಉದ್ಯೋಗವಲ್ಲವೆಂಬುವುದು ಸ್ಪಷ್ಟ.

ಒಟ್ಟಾರೆಯಾಗಿ ಹೇಳುವುದಾದರೆ, ದಲಿತರು ಶ್ರಮದಾನದ ಮುಖಾಂತರ ಉತ್ಪಾದಕತೆಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಿ ಮೇಲ್ವಾರ್ತಿಯ ಜನಾಂಗ ಶ್ರೀಮಂತರಾಗುವಂತೆ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಮತ್ತೊಂದು ಅಂಶವೆಂದರೆ ಶ್ರಮಿಕರ ಉತ್ಪಾದಿಸದ ಸರಕನ್ನು ವೈಶ್ಯನ ಮುಖಾಂತರ ಆ ವಸ್ತುಗಳು ಮಾರುಕಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿ ಖರೀದಿಸುವ ಮುಖಾಂತರ ಮೇಲ್ವಾರ್ತಿಯ ವೈಶ್ಯನು ಶ್ರೀಮಂತನಾಗುವುದಕ್ಕೆ ಮತ್ತು ವರ್ಣವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಅವನ ಸ್ಥಾನವನ್ನು ಕಾಪಾಡಿಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ ಕಾರಣನಾಗುತ್ತಾರೆ. ಅದರಿಂದ ಬಂಡವಾಳದಾರ ಅಥವಾ ಮೇಲ್ವರ್ಗದ ಜನರು ಬಂಡವಾಳ ಶಾಹಿಯಾಗಿ ಮುಂದುವರೆಯುತ್ತಾರೆ. ಶ್ರಮಿಕರ ವರ್ಗ ಅಥವಾ ದಲಿತನು ದಲಿತನಾಗಿಯೇ ಯಥಾವತ್ತಾಗಿ ಮುಂದುವರೆಯುತ್ತಾರೆ. ಅಂದರೆ, ಶ್ರಮಿಕ ವರ್ಗ ಶ್ರಮಿಕನಾಗಿರುವುದಕ್ಕೆ ಮೂಲ ಕಾರಣವಾಗಿದೆ. ಹಾಗೂ ಬಂಡವಾಳಶಾಹಿ ಅಥವಾ ಮೇಲ್ವರ್ಗದ ಜನರು ಬಂಡವಾಳಶಾಹಿದಾರರಾಗಿರುವುದೇ ಅಥವಾ ವೈಶ್ಯನಾಗಿರುವುದೇ ಮೂಲ ಕಾರಣವಾಗಿದೆ. ಒಟ್ಟಾರೆಯಾಗಿ ಬಡತನಕ್ಕೆ ಮೂಲ ಕಾರಣ ಬಡತನವೇ ಆಗಿದೆ” ಎನ್ನುವುದು ಸ್ಪಷ್ಟ.

ಇತರೆ ಅಂಶಗಳ ಚರ್ಚೆ

ಈ ಬಡತನವು ದಲಿತರಿಗೆ ಹಲವಾರು ಸಾಮಾಜಿಕ ಮೌಲ್ಯೋತ್ಪಾದಕ ಬಂಡವಾಳಗಳನ್ನು ಪಡೆಯದಂತೆ ನೋಡಿಕೊಂಡಿದೆ. ಹಿಂದೂ ಧರ್ಮದ ಕಾರಣದಿಂದಾಗಿ 2011 ರಂತೆ ಶಿಕ್ಷಣವು ಪರಿಶಿಷ್ಟ ಜಾತಿಯಲ್ಲಿ 66.07%, ಪರಿಶಿಷ್ಟ ಪಂಗಡದಲ್ಲಿ 58.96% ಹಾಗೂ ಒಟ್ಟು ಶಿಕ್ಷಣ 72.99% ದಲಿತರು ಶಿಕ್ಷಣ ಪಡೆದುಕೊಂಡಿರುವುದನ್ನು ಕಾಣಬಹುದು. ಇದು ಒಟ್ಟು ಜನಸಂಖ್ಯೆಗಿಂತ ಕಡಿಮೆ ಇದೆ. ಪರಿಶಿಷ್ಟ ಜಾತಿ, ಪರಿಶಿಷ್ಟ ಪಂಗಡ ಹಾಗೂ ಹಿಂದುಳಿದ ಜನಾಂಗದ ಜನರು ಕೃಷಿಯೇತರಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಚಟುವಟಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಿನ ಪಾಲು ಹೊಂದಿದ್ದಾರೆ. ಸ್ವಉದ್ಯೋಗದಲ್ಲಿ ಒಟ್ಟು ಜನಸಂಖ್ಯೆಗಿಂತ ಕಡಿಮೆ ಪಾಲನ್ನು ಹೊಂದಿರುವುದು ಕಂಡು ಬರುತ್ತದೆ. ಇವರ ತಲಾ ಆದಾಯವು 2011-12ರಲ್ಲಿ ಪರಿಶಿಷ್ಟ ಜಾತಿ 1252ರೂ., ಪರಿಶಿಷ್ಟ ಪಂಗಡ 1122 ರೂ., ಹಿಂದುಳಿದ ವರ್ಗ 1439 ರೂ ಹಾಗೂ ಒಟ್ಟು ನಗರದಲ್ಲಿ 1430 ರೂ ಪ್ರತಿ ತಿಂಗಳ ವೆಚ್ಚ ಗ್ರಾಮೀಣ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಕಂಡುಬಂದರೆ, ನಗರದಲ್ಲಿ ಪರಿಶಿಷ್ಟ ಜಾತಿ 2028ರೂ., ಪರಿಶಿಷ್ಟ ಪಂಗಡ 2193 ರೂ., ಹಿಂದುಳಿದ ವರ್ಗ 2275 ರೂ ಹಾಗೂ ಒಟ್ಟು ನಗರದಲ್ಲಿ 2630 ರೂಗಳಾಗಿದೆ. ದಲಿತರನ್ನು ಒಟ್ಟು ಜನಸಂಖ್ಯೆ ಅನುಭೋಗದ ವೆಚ್ಚಕ್ಕೆ ಹೋಲಿಕೆ ಮಾಡಿದಾಗ ದಲಿತರ ಅನುಭೋಗ ವೆಚ್ಚ ಕಡಿಮೆ ಇರುವುದು ಕಂಡು ಬರುತ್ತದೆ. ಭೂಮಿಯ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿಯೂ ಸಹ ದಲಿತರು ಅತಿ ಕಡಿಮೆ ಮತ್ತು ಸಣ್ಣ ಹಿಡುವಳಿದಾರರು ಹಾಗೂ ಭೂಮಿಯನ್ನೇ ಹೊಂದಿರದ ಸ್ಥಿತಿ ಕಂಡು ಬರುತ್ತದೆ. ಈ ಮೇಲಿನ ಅಂಶಗಳನ್ನು ಗಮನಿಸಿದಾಗ ದಲಿತರ ಸ್ಥಿತಿ ಹೀನಾಯವಾಗಿರುವುದು ಕಂಡು ಬರುತ್ತದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ದಲಿತರು ಪ್ರಗತಿಯನ್ನು ಸಾಧಿಸಬೇಕಾದರೆ ಬಡತನ ವಿಷವರ್ತುಲ ಮುರಿಯುವುದು ಅವಶ್ಯಕವಾಗಿದೆ.

ಸಮಾರೋಪ ಮತ್ತು ಸಲಹೆಗಳು

ಈ ಮೇಲಿನ ಲೇಖನದ ವಿವರಣೆಯನ್ನು ನೋಡಿದಾಗ ದಲಿತರು ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಶೋಷಣೆಗೂ ಹಾಗೂ ಬಡತನಕ್ಕೂ ಒಳಪಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಅದು ಪ್ರಸ್ತುತದಲ್ಲಿ ಕಂಡು ಬರುತ್ತದೆ ಎನ್ನುವುದು ದುರಂತ. ಹಿಂದೂ ಧರ್ಮವೇ

ಇದಕ್ಕೆ ನೇರ ಹೊಣೆಯಾಗಿದೆ. ಜಾತಿ ಪದ್ಧತಿಯು ಇರುವವರೆಗೂ ದಲಿತರ ಪ್ರಗತಿಯಾಗುವುದಕ್ಕೆ ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ ಎನ್ನುವುದು ತೀರಾ ಸ್ಪಷ್ಟ ಸತ್ಯವಾಗಿದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಈ ಬಡತನ ವಿಷವರ್ತುಲ ಮುರಿಯುವುದಕ್ಕೆ ಕೆಳಗಿನ ಸಲಹೆಗಳು ಮಹತ್ವವಾಗಿವೆ. ದಲಿತರು ಉತ್ಪಾದಕತೆಗೆ ಪಾಲುದಾರನಾಗಿದ್ದಾನೆ ಎನ್ನುವುದು ಮುಖ್ಯ. ಆದ್ದರಿಂದ ದಲಿತರು ಕೂಲಿಯನ್ನು ಅನುಭೋಗ ವೆಚ್ಚದ ಮಟ್ಟಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಇದು ಸಂಘರ್ಷದ ಮೂಲಕ ಮಾತ್ರ ಸಾಧ್ಯ. ದಲಿತರು ಅನುಭೋಗ ವೆಚ್ಚ ಕಡಿತಗೊಳಿಸಿ ಉಳಿತಾಯವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. ಆ ಉಳಿತಾಯದ ಹಣವು ದಲಿತರಲ್ಲಿಯೇ ಶೇಖರಣೆಯಾಗುವಂತೆ ಮಾಡಿ, ದಲಿತರು ಉದ್ಯಮ ಸಂಸ್ಥೆಗಳನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಮುಖಾಂತರ ಉತ್ಪಾದನೆ ಹೆಚ್ಚಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಈ ದೇಶದಲ್ಲಿರುವ ಸಂಪತ್ತು ಎಲ್ಲಾ ಜಾತಿ, ಜನಾಂಗ, ವರ್ಗ ಮತ್ತು ಧರ್ಮದ ಮಧ್ಯೆ ಪುನಃ ಹಂಚಿಕೆ ಮುಖಾಂತರ ಸಮಾನತೆ ಸಾಧಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಇದು ಸರ್ಕಾರದ ಜವಾಬ್ದಾರಿ. ಜಾತಿ ಪದ್ಧತಿಯನ್ನು ಮುರಿದು ಅಂತರ್ಜಾತಿ ವಿವಾಹಗಳನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುವ ಮುಖಾಂತರ ಸಾಧಿತ ಕಾರ್ಯ ಮಾಡಬೇಕು. ಸಂವಿಧಾನ ನೀಡಿದ ಮೀಸಲಾತಿಗೆ ತೃಪ್ತಿ ಪಡದೆ ಈ ಸಂಪತ್ತು ಪುನರ್ ಹಂಚಿಕೆಗೆ ಒತ್ತಾಯಮಾಡಬೇಕು. ಸಂವಿಧಾನಕ್ಕೆ ಚ್ಯುತಿಬಾರದಂತೆ ಕಾಪಾಡಿಕೊಂಡು ಹೋಗಬೇಕು. ದಲಿತರ ಬಲವೇ ಸಂವಿಧಾನವಾಗಿದೆ. ದಲಿತರು ಹಾಗೂ ಹಿಂದುಳಿದವರು ಒಟ್ಟಾಗಿ ರಾಜಕೀಯ ಚುಕ್ಕಾಣಿಯನ್ನು ಹಿಡಿಯುವ ಮುಖಾಂತರ ಆರ್ಥಿಕ ಸಬಲತೆ ಸಾಧಿಸಬಹುದು ಹಾಗೂ ದಲಿತರು ಹೆಚ್ಚು ಹೆಚ್ಚು ಶಿಕ್ಷಣವಂತರಾಗಬೇಕು ಆಗ ಮಾತ್ರ ದಲಿತರು ಬಡತನ ವಿಷವರ್ತುಲವನ್ನು ಭೇದಿಸಬಹುದು.

ಆಧಾರ ಗ್ರಂಥಗಳು

- [1] ಡಾ.ಸಂಜೀವ ಕುಮಾರ ಪೋತೆ (2017), ಪುಸ್ತಕ “ಜಾಗತೀಕರಣ ಮತ್ತು ಭಾರತದ ದಲಿತರು” , ಜ್ಯೋತಿ ಪ್ರಕಾಶನ, ಮೈಸೂರು.
- [2] (2018), “ಮೀಸಲಾತಿ ಮತ್ತು ಆರ್ಥಿಕ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ” , ಪ್ರೌಢ ಪ್ರಕಾಶನ, ಮೈಸೂರು.
- [3] (2016), “ಭಾರತದ ಜಾಗತೀಕರಣದಲ್ಲಿ ದಲಿತರು ಮತ್ತು ಅವರ ಪ್ರಸ್ತುತ ಸವಾಲುಗಳು” (ದುರ್ಬಲ ವರ್ಗಗಳ ಸಬಲೀಕರಣ, ಸಂಪಾದನೆ ಡಾ. ಶೇಖರ ಮತ್ತು ಬಿ.ಎನ್. ಸುನೀಲ್ ಕುಮಾರ), ಪ್ರಕಾಶನ ಜನಸ್ಪಂದ ಟ್ರಸ್ಟ್ (ರಿ) ಶಿಕಾರಿ ಪುರ.
- [4] (2017) ಲೇಖನ “ಮಾರ್ಗದರ್ಶಕ ಡಾ.ಸಿದ್ರಾಮ ಕಾರಣಿಕ, (ಕಾರಣಿಕ ಅಂತರಂಗ, ಸಂ, ದುಂಡಪ್ಪ ನಾಂದ್ರೆ) ಕಿಟಿಕಿ ಪ್ರಕಾಶನ, ಮೈಸೂರು
- [5] (2019), “ದಲಿತರ ಸಾಮಾಜಿಕ, ಆರ್ಥಿಕ ಸಮಸ್ಯೆಗಳು ಹಾಗೂ ಸವಾಲುಗಳು” Tumbe Group of International Journals International e-magazine, www.tumbe .org 27th Feb 2019. Page 838.
- [6] Dr. Sanjeevakumara.M. Pote (2017) “ Role of Sciene and Technology for Sustainable Development of the Country” Sucharitha Publication Vishakapatnam Andhra Pradesh.
- [7] (2016) “ Ban credit and Economic Empowerment of weaker sections – An analysis, CREATE SPACE, 4900 Lacross Road North Charleston, USA.
- [8] S.M. Pote and S.T. Bagalkoti (2012), “Availability and accessibility to Dalits in Gulbarga and Kolar Districts as well as Karnataka in India”, Indian streams Research Journal (isrj) vol-2 Iss- 8.5 pet 2012, www.isrj.net
- [9] (2011), “Education among Dalits in Gulbarga (Karnataka)” Third concept An nternational Journal of India, vol – 25, June 2011.
- [10] (2011), “Dalits in India vis –a-vis Karnataka” Third concept An International Journal of Indieas, vol – 25 (293) July- 2011.
- [11] (2011) “NREGA and Socio – Economic Empowerment ; Prospects & Problems”, PRABHANVESHANA, Journal of Commerce & Economics, Vol-1, Jan – June 2011.

ತ.ರಾ.ಸು. ಅವರ ಸಾಮಾಜಿಕ ಕಾದಂಬರಿಗಳು

ಡಾ.ಪ್ರೇಮಪಲ್ಲವಿ ಸಿ.ಬಿ.,

ಕನ್ನಡ ಸಹಾಯಕ ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರು,
ಸರ್ಕಾರಿ ಕಲಾ ಕಾಲೇಜು, ಚಿತ್ರದುರ್ಗ.

ಮೊ:9448815777,

email: palvisahithya14@gmail.com

ಸಾರಲೇಖ:

ಕಾದಂಬರಿ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಪ್ರಕಾರಗಳಲ್ಲಿ ಜನಪ್ರಿಯ ಮಾಧ್ಯಮವಾಗಿದೆ. ಜೀವನದ ಬಹು ಮುಖ್ಯ ಸಮಸ್ಯೆ-ಸಂಕೀರ್ಣತೆಗಳನ್ನು ಬರಹದ ಎಲ್ಲಾ ಪ್ರಕಾರಗಳಿಗಿಂತ ಕಾದಂಬರಿ ಹೆಚ್ಚು ಶಕ್ತವಾಗಿ ಚಿತ್ರಿಸಬಲ್ಲದು. ಸುತ್ತಮುತ್ತಲಿನ ವಾಸ್ತವ ಜಗತ್ತನ್ನು ಕಂಡಂತೆ ಕಾಣಿಸಬೇಕೆಂಬ ಹಂಬಲ ಇದರದು. ಆರ್ನಾಡ್ ಹೇಳುವಂತೆ An interpretation of life ಜೀವನದ ವಾಸ್ತವಿಕ ಪರಿಸರದಲ್ಲಿ ನಿಂತು ಯಥಾರ್ಥತೆಯನ್ನು ತೋರುವ ಪ್ರಕಾರ. ಜೇಮ್ಸ್ ಕಾದಂಬರಿಯನ್ನು 'ಪ್ರಕಾರಗಳ ಚರಮಸೀಮೆ' ಎಂದಿದ್ದಾನೆ. ರಷ್ಯಾ, ಅಮೇರಿಕಾ, ಇಂಗ್ಲೆಂಡ್, ಫ್ರಾನ್ಸ್ ಮೊದಲಾದ ದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಈ ಪ್ರಕಾರ ಅದ್ಭುತವಾಗಿ ಬಳಕೆಯಾಗಿದ್ದು, ಟಾಲ್‌ಸ್ಟಾಯ್ ನ War and peace, ವಿಲಿಯಂ ನ The sound and the fury, ಜೇಮ್ಸ್ ಜಾಯ್ಸ್ ನ The ulyssis, ಕಾಮೂ ನ plague - ಮೊದಲಾದ ಕೃತಿಗಳವರೆಗೂ ತನ್ನ ಪ್ರಯೋಗಶೀಲತೆಯನ್ನು ರೂಢಿಸಿಕೊಂಡಿದೆ.

ಕಾದಂಬರಿ ನಮಗೆ ಬಂದದ್ದು ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಪ್ರಭಾವದಿಂದಲಾದರೂ ಕನ್ನಡಕ್ಕೆ ಅದು ಪ್ರವೇಶಿಸಿದ್ದು ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಬಂಗಾಳಿ ಮತ್ತು ಮರಾಠಿಗಳ ಮೂಲಕ. ಇವು ಅನುವಾದಿತ ಇಲ್ಲವೇ ಐತಿಹಾಸಿಕ ಕೃತಿಗಳು. ಇದರ ಜೊತೆಗೆ ಸಾಮಾಜಿಕ ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ಆರಿಸಿಕೊಂಡು ಕಾದಂಬರಿಗಳನ್ನು ಬರೆಯುವ ಪ್ರಯತ್ನ ನಡೆಯದೇ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಈ ಎಲ್ಲಾ ಪ್ರಯತ್ನಗಳ ಫಲವಾಗಿ ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಕಾದಂಬರಿ ಬೇರೂರಿತು.

1875 ರಿಂದ 1930 ರವರೆಗಿನ ಕಾಲವನ್ನು ಕನ್ನಡ ಕಾದಂಬರಿಯ ಉದಯದ ಕಾಲ ಎನ್ನಬಹುದು. ಈ ಕಾಲದ ಲೇಖರಲ್ಲ ತಮ್ಮ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ಆಳವಾಗಿ ಬೇರುಬಿಟ್ಟವರಾಗಿದ್ದ ಸನಾತನ ಧರ್ಮದ ಮೌಲ್ಯಗಳನ್ನು ನಂಬಿದವರಾಗಿದ್ದರು. ಈ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಗಳಗನಾಥರು, ಬಿ.ವೆಂಕಟಾಚಾರ್ಯರ ಕಾದಂಬರಿಗಳನ್ನು ನೋಡಬಹುದು.

ಭಾರತೀಯ ಕಾದಂಬರಿಯ ಇತಿಹಾಸದಲ್ಲಿ ಎರಡು ಪ್ರವೃತ್ತಿಯುಳ್ಳ ಕಾದಂಬರಿಗಳಿವೆ. ಒಂದು ವಾಸ್ತವವಾದ ಕಾದಂಬರಿಗಳು, ಎರಡನೆಯದು ರಮ್ಯವಾದ ಕಾದಂಬರಿಗಳು. ವಾಸ್ತವಾದಿ ಕಾದಂಬರಿಗಳಲ್ಲಿ ಇರುವುದನ್ನಷ್ಟೇ ಬರೆದರೆ ರಮ್ಯವಾದದ ಕಾದಂಬರಿಗಳಲ್ಲಿ ಕಲ್ಪನೆ, ರಮ್ಯತೆಯ ಮಿಶ್ರಣ. ಆರಂಭದ ಕಾದಂಬರಿಗಳಲ್ಲಿ ವಾಸ್ತವತೆಗಿಂತ ರಮ್ಯತೆಗೆ ಹೆಚ್ಚು ಪ್ರಾಶಸ್ತ್ಯ. ಹಾಗೆಂದು ವಾಸ್ತವತೆಯೇ ಇಲ್ಲ ಎಂದು ಹೇಳಲು ಆಗುವುದಿಲ್ಲ.

ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಗುಲ್ವಾಡಿ ವೆಂಕಟರಾಯ ಇಂದಿರಾಬಾಯಿ ಯಿಂದ ಆರಂಭವಾದ ಕಾದಂಬರಿಯ ಪಯಣ ತನ್ನದೇ ಆದ ಅಸ್ತಿತ್ವದೊಂದಿಗೆ ಇಂದಿಗೂ ಮುಂದುವರೆಯುತ್ತಲೇ ಇದೆ. ಇದಕ್ಕೂ ಮುಂಚೆ ಅಂದರೆ 1899 ರಲ್ಲಿಯೇ ಗುಲ್ವಾಡಿ ಅಣ್ಣಾರಾಯರು ಸಾಮಾಜಿಕ ಕಾದಂಬರಿಯನ್ನು ಬರೆದಿದ್ದರು. ಆದರೆ ಆಗ ಸಾಮಾಜಿಕ

ಕಾದಂಬರಿ ಜನರ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಸ್ಥಿರವಾಗಿ ನೆಲೆಯೂರಲಿಲ್ಲ. ಐತಿಹಾಸಿಕ ಕಾದಂಬರಿಗಳೇ ಜನರ ಮೆಚ್ಚುಗೆ ಗಳಿಸಿದ್ದವು. ಆದರೂ ಸಾಮಾಜಿಕ ಕಾದಂಬರಿಗಳನ್ನು ಬರೆಯುವ ಪ್ರಯತ್ನಗಳು ನಡೆದವು. ಎಂ.ಎಸ್.ಪುಟ್ಟಣ್ಣ ನವರ 'ಮಾಡಿದ್ದುಣ್ಣೋ ವಾಹಾರಾಯ', ಕರೂರು ವಾಸುದೇವಾಚಾರ್ಯರ 'ಇಂದಿರೆ' ಮುಂತಾದವನ್ನು ನೆನೆಯಬಹುದು.

1875 ರಿಂದ 1920 ರ ಕಾಲ ನವೋದಯ ಪೂರ್ವದಾದರೆ, 1920 ರಿಂದ 1945 ರವರೆಗೆ ನವೋದಯದ್ದು. ಇಂಗ್ಲೆಂಡಿನ ರೊಮ್ಯಾಂಟಿಸಂ ನ ಪ್ರೇರಣೆಯಿಂದ ಜನ್ಮ ತಳೆದ ನವೋದಯ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಬೆಳ್ಳಿಯ ಕಾಲಘಟ್ಟ ಎನ್ನಬಹುದು. ಸಾಹಿತ್ಯದ ಎಲ್ಲಾ ಪ್ರಕಾರಗಳು ವಿಜೃಂಭಿಸಿದವು. ಅದರಲ್ಲೂ ಸಾಮಾಜಿಕ ಕಾದಂಬರಿಗಳ ಸಂಖ್ಯೆಯೇ ಹೆಚ್ಚಾಗಿದ್ದು ಈ ಅವಧಿಗೆ ಸಾಮಾಜಿಕ ಕಾದಂಬರಿಯೇ ಪಟ್ಟದ ರಾಣಿಯಾಯಿತು. ಕಾದಂಬರಿ ಪ್ರಕಾರ ಉನ್ನತ ಮಟ್ಟಕ್ಕೆ ಏರಿದ ಕಾಲಘಟ್ಟವಿದು.

1945 ರ ಹೊತ್ತಿಗೆ ಹೊಸದೊಂದು ಗಾಳಿ ಬೀಸಲಾರಂಭಿಸಿತು. ಪರಂಪರಾನುಗತವಾಗಿ ಮೌಢ್ಯವನ್ನು ರೂಢಿಸಿಕೊಂಡು ಬಂದಿದ್ದ ಸಾಹಿತ್ಯವನ್ನು ಖಂಡಿಸುತ್ತಾ ಮಯಕೋವಸ್ಕಿ, ಗಾರ್ಕಿ, ವಾಲ್ಟೇರ್, ಎಮಿಲಿ ಜೋಲಾ, ಇಬ್ಸನ್, ಷಾ ಮುಂತಾದ ಪಾಶ್ಚಾತ್ಯ ಸಾಹಿತಿಗಳ ಪ್ರಭಾವದಿಂದ ಬಂದ ಪ್ರಗತಿಶೀಲರು ತಮ್ಮ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿಗೆ ಆಯ್ದುಕೊಂಡದ್ದು ಕಾದಂಬರಿ ಮತ್ತು ಸಣ್ಣಕಥೆ ಪ್ರಕಾರವನ್ನು. 'ರಾಜಸೇವಾಸಕ್ತ, ರಾಜಸೇವಾಪ್ರಸಕ್ತರ ಜರತಾರಿ ರುಮಾಲಿನವರ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಾಕು' ಎಂಬುದು ಪ್ರಗತಿಶೀಲರ ಕೂಗಾಗಿತ್ತು. ಅ.ನ.ಕೃಷ್ಣರಾಯರಿಂದ ಆರಂಭವಾದ ಈ ಪಂಥಕ್ಕೆ ಸಾಧ್ಯ ನೀಡಿದವರು ತ.ರಾ.ಸು., ನಿರಂಜನ, ಬಸವರಾಜ ಕಟ್ಟಿಮನಿ, ಕುಮಾರ ವೆಂಕಣ್ಣ, ಅರ್ಚಕ ವೆಂಕಟೇಶ್, ಎಸ್.ಅನಂತನಾರಾಯಣ ಮುಂತಾದವರನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ನೆನೆಯಬಹುದು. ಪ್ರಸ್ತುತ ಲೇಖನದಲ್ಲಿ ತ.ರಾ.ಸು ಅವರ ಸಾಮಾಜಿಕ ಕಾದಂಬರಿಗಳ ಸಮಕ್ಷಿಪ್ತ ಪರಿಚಯ ಮಾಡಿಕೊಡುವ ಪ್ರಯತ್ನವನ್ನು ಮಾಡಿದ್ದೇನೆ.

ಅಧ್ಯಯನದ ಉದ್ದೇಶ ಮತ್ತು ವೈಧಾನಿಕತೆ

ತ.ರಾ.ಸು ಅವರ ಸಾಮಾಜಿಕ ಕಾದಂಬರಿಗಳನ್ನು ಇಡಿಯಾಗಿ ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡುವುದು ಮತ್ತು ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ವಿಶಿಷ್ಟ ಹಾಗೂ ಸೂಕ್ಷ್ಮ ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ತಿಳಿಯುವುದು. ಆ ಮೂಲಕ ತ.ರಾ.ಸು ಅವರ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವ ಅಥವಾ ಒಬ್ಬ ಕಾದಂಬರಿಕಾರನಿಗಿದ್ದ ಸಾಮಾಜಿಕ ಒತ್ತಡಗಳೆಂತಹವು. ಅವನು ನೋಡಿದ ಕೇಳಿದ ಅನುಭವಿಸಿದ ವಿಚಾರಗಳೇ ಕಾದಂಬರಿ ರೂಪ ತಾಳುತ್ತವೆಯಾ? ಆತನ ಗುಣ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವಗಳು ಕಾದಂಬರಿಯ ಪಾತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಸೃಷ್ಟಿಗೊಂಡಿರುತ್ತವೆಯಾ? ಹೀಗೆ ನಾನಾ ಅನುಮಾನ ಮತ್ತು ಕುತೂಹಲಗಳಿಂದ ತ.ರಾ.ಸು ಅವರ ಸಾಮಾಜಿಕ ಕಾದಂಬರಿಗಳನ್ನು ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡಿದ್ದೇನೆ. ತ.ರಾ.ಸು ಕಾದಂಬರಿಗಳನ್ನು ಓದುವ ಮತ್ತು ಅವರ ಕಾದಂಬರಿಗಳ ಬಗೆಗೆ ಬಂದಿರುವ ವಿಮರ್ಶೆಗಳನ್ನು ಅಭ್ಯಸಿಸುವ ವಿಧಾನವನ್ನು ಅಳವಡಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದು, ತದನಂತರದಲ್ಲಿ ನನ್ನದೇ ಅಭಿಪ್ರಾಯದ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಕೆಲ ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ವಿಶ್ಲೇಷಿಸಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿದ್ದೇನೆ.

ಪರಿಚಯ

ಪ್ರಗತಿಶೀಲ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪಂಥದಲ್ಲಿ ಅ.ನ.ಕೃ. ನಂತರದ ಸ್ಥಾನವೇ ತ.ರಾ.ಸು. ಅವರದು. 'ಸಾಹಿತ್ಯ ವಾಸ್ತವಿಕತೆಗೆ ಮುಸುಕನ್ನು ಹಾಕಬಾರದು ಸಾಮಾಜಿಕ ಕ್ರಾಂತಿಯ ವಜ್ರಾಯುಧವಾಗಬೇಕು' ಎಂದು ಕರೆಕೊಟ್ಟ ಅ.ನ.ಕೃ. ಅವರ ಪಡಿನೆಳಲಾಗಿ ಬಂದವರು ತಳುಕಿನ ರಾಮಸ್ವಾಮಯ್ಯ ಸುಬ್ಬರಾಯರು. ಇವರು ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಸೀಮಾಪುರುಷರಾದ ಟಿ.ಎಸ್.ವೆಂಕಣ್ಣಯ್ಯನವರ ತಮ್ಮನ ಮಗ. ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಚರಿತ್ರೆ ಬರೆದ ತ.ಸು.ಶಾಮರಾಯರ ಅಣ್ಣನ ಮಗ. ಎಳೆತನದಲ್ಲಿಯೇ ಪಾಳೆಗಾರರ ಕತೆ ಕೇಳಿ ಹರಟುತ್ತಿದ್ದ ತ.ರಾ.ಸು ಅವರ ಮಾತನ್ನು ಕೃತಿಗಳಿಸಿ, ಅನಿಸಿಕೆಯನ್ನು ಅಕ್ಷರದಲ್ಲಿ ಮೂಡಿಸಿ ತಿದ್ದಿ ತೀಡಿ ಸಾಹಿತ್ಯದ ದಾರಿ ತೋರಿದ ಶ್ರೇಯಸ್ಸು ಟಿ.ಎಸ್.ವೆಂಕಣ್ಣಯ್ಯರಿಗೆ ಸಲ್ಲುತ್ತದೆ.

ಚಿತ್ರದುರ್ಗದ ಚಾರಿತ್ರಿಕ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳ ಸುತ್ತ ಮನಸ್ಸು ಲೀನವಾಗಿ ವಿಶಿಷ್ಟವಾದೊಂದು ರೂಪಕೊಡುವಲ್ಲಿ ಸಿದ್ಧವಾಗುತ್ತಿರುವಾಗಲೇ ಟಿ.ಎಸ್.ವೆಂಕಣಯ್ಯನವರು ಗಲಾಟೆ ಮಾಡಿ ಏನಾದರೂ ಬರೆಯಲು ಹೇಳಿದಾಗ 'ಮಾಧೂ ಚೆಂಡು' ಎನ್ನುವ ಕತೆಯನ್ನು ಬಾಲಿಶವಾಗಿ ಬರೆದ ಮೊದಲ ಅನುಭವ. ಅದಕ್ಕೆ ಹತ್ತು ರೂಪಾಯಿಯ ಗೌರವಧನ ದೊರೆತಾಗ ಹಿಗ್ಗಿ, ಅಷ್ಟೂ ಹಣಕ್ಕೂ ಪುಸ್ತಕ ಕೊಂಡರಂತೆ. ಅಷ್ಟು ಓದುವ ಹುಚ್ಚು ತ.ರಾ.ಸು ಅವರಿಗೆ. ಅದು ಎಷ್ಟಿತ್ತೆಂದರೆ ಗ್ರಂಥಾಲಯದ ಎಲ್ಲಾ ಕಾದಂಬರಿಗಳನ್ನು ಓದಿ ಮುಗಿಸಿ ಬೇರೆ ಪುಸ್ತಕವನ್ನು ಕೊಳ್ಳಲೆಂದು ತಂದೆಯ ಜೇಬಿನಿಂದ ದುಡ್ಡು ಕದ್ದದ್ದು ಉಂಟು ಎಂಬ ಪ್ರಸಂಗವನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ನೆನೆಯಬಹುದು.

ಸಾಮಾಜಿಕ ಕಾದಂಬರಿಗಳು

ತ.ರಾ.ಸು ಅವರ ಸಾಹಿತ್ಯದ ನೆಯ್ಯೆ ಬಹು ದೊಡ್ಡದು. ಅದರಲ್ಲಿ ನಾನು ಸಾಮಾಜಿಕ ಕಾದಂಬರಿಗಳು ಮತ್ತು ಅವುಗಳ ವಿಶಿಷ್ಟತೆಯನ್ನು ಸಂಕ್ಷಿಪ್ತವಾಗಿ ಪರಿಚಯಿಸುತ್ತೇನೆ. ತ.ರಾ.ಸು. ಅವರ ಒಟ್ಟು ರಚನೆಯಲ್ಲಿ ಸುಮಾರು 51 ಸಾಮಾಜಿಕ ಕಾದಂಬರಿಗಳನ್ನು ಕಾಣಬಹುದು. ಮನೆಗೆ ಬಂದ ಮಹಾಲಕ್ಷ್ಮಿ, ಜೀತದ ಜೀವ, ಮುಂಜಾವಿನ ಮುಂಜಾವು, ಪುರುಷಾವತಾರ, ರಕ್ತತರ್ಪಣ, ಬಿಡುಗಡೆಯ ಬೇಡಿ, ಮಸಣದ ಹೂವು, ಸಾಕುಮಗಳು, ನಾಗರಹಾವು, ಚಂದವಳ್ಳಿಯ ತೋಟ, ಹಾವು ಹಿಡಿದವರು, ಮಾರ್ಗದರ್ಶಿ, ಬೇಳಕಿನ ಬೀದಿ, ಗಾಳಿಮಾತು, ಬಂಗಾರಿ, ಆಕಸ್ಮಿಕ, ಪಂಜರದ ಪಕ್ಷಿ----- ಹೀಗೆ ಕಾದಂಬರಿಗಳ ಪಟ್ಟಿ ಬೆಳೆಯುತ್ತಾ ಹೋಗುತ್ತದೆ.

ತ.ರಾ.ಸು. ಅವರ ಪಾಲಿಗೆ ಕಾದಂಬರಿ ಸಮಾಜಕ್ಕೆ ಹಿಡಿಯುವ ರನ್ನಗನ್ನಡಿ ಮಾತ್ರ ಆಗಲಿಲ್ಲ. ಸಮಾಜದ ಅಂತರಂಗದ ಮತ್ತು ಮಾನವಜೀವನದ ಒಳತೋಟಿಯನ್ನು ಅವರು ಕಂಡರು ಮತ್ತು ಚಿತ್ರಿಸಿದರು. ಸಮಕಾಲೀನ ಸಮಾಜದ ವಿವಿಧ ಮುಖಗಳನ್ನು ಅನಾವರಣ ಮಾಡಿದ್ದಲ್ಲದೇ ಪುರಾಣ ಇತಿಹಾಸದ ಆಳಕ್ಕೂ ಇಳಿದು ಶ್ರದ್ಧೆಯಿಂದ ಅಭ್ಯಸಿಸಿ ಅವುಗಳನ್ನು ಸಹ ತಮ್ಮ ಲೇಖನಿಯಿಂದ ಪುನರ್‌ಸೃಷ್ಟಿಸಿದರು. ಪ್ರಯೋಗಪ್ರಿಯತೆ ಅವರ ರಕ್ತಗುಣ. ಓದುಗರನ್ನು ಉಸಿರುಗಟ್ಟಿಸುವ ತೆರದಿ ಹೇಳುವ ಕಲೆ. ಧಾರುಣತೆಯ ನಿರೂಪಣೆ, ಸನ್ನಿವೇಶಗಳನ್ನು ಸೋಜಿಲವಾಗಿ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಕಟ್ಟುವಂತೆ ವರ್ಣಿಸಬಲ್ಲ ವರ್ಣಿಕ. ಅಂತೆಯೇ ಪ್ರಶಾಂತರಂಗವನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿ ಅಲ್ಲಿನ ಸೂಕ್ಷ್ಮತಮ ಸಂವೇದನೆಗಳನ್ನು ಅರಿತು ಅರಗಿಸಿಕೊಂಡು ಅವುಗಳನ್ನು ಮರಳಿ ವಿವರವಾಗಿ ಚಿತ್ರಿಸಬಲ್ಲ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿ ಕೌಶಲಿಗ. ಹರಿತವಾದ ಮೊನೆಯಂತೆ ಸಂಭಾಷಣೆ, ಸಹಜ ಸಜೀವ ಪರಿಸರ ಸೃಷ್ಟಿ, ಸದೃಢ ಪಾತ್ರ ಕಲ್ಪನೆ, ಅಭ್ಯಾಸಪೂರ್ಣವಾದ ವೈಚಾರಿಕತೆ - ಇವು ತ.ರಾ.ಸು ಅವರೊಳಗಿದ್ದ ವಿಶಿಷ್ಟ ಗುಣಗಳು. ಈಯೆಲ್ಲ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವ ಅವರ ಸಾಮಾಜಿಕ ಕಾದಂಬರಿಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಇಣುಕಿದೆ.

'ಮನೆಗೆ ಬಂದ ಮಹಾಲಕ್ಷ್ಮಿ' ಅವರ ಮೊಟ್ಟ ಮೊದಲ ಕಾದಂಬರಿ. ಇಡೀ ಕುಟುಂಬವೊಂದರ ಚಿತ್ರಣ. ರಕ್ತತರ್ಪಣ ಎರಡನೇ ಕಾದಂಬರಿ. ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಹೋರಾಟಗಾರನೊಬ್ಬನ ಹಾಗೂ ಒಂದು ಗ್ರಾಮದ ವಾಸ್ತವ ಚಿತ್ರಣ ಇಲ್ಲಿದೆ. ಸ್ವತಃ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯಹೋರಾಟಗಾರರಾದ ತ.ರಾ.ಸು. ರವರು ಈ ಪಾತ್ರವನ್ನು ಸೊಗಸಾಗಿ ಯಶಸ್ವಿಯಾಗಿ ಚಿತ್ರಿಸಿದ್ದಾರೆ. 'ಪುರುಷಾವತಾರ'ದಲ್ಲಿ ಬಿಕ್ಕುಕನ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ. ಸಮಾಜ ಅವರ ಬಗ್ಗೆ ಅನುಕಂಪವನ್ನು ತೋರಿಸದೆ ಅವರನ್ನು ದೂರಮಾಡಿ ಹೊಟ್ಟೆಗಿಲ್ಲದೆ ಎಂಜಲು ಎಲೆಯನ್ನು ಸೋಸುತ್ತಿದ್ದರೂ ಅವರನ್ನೇ ಹೀಗೆಯೆ ಇಚ್ಛಿಸುವ ಈ ಜನರು ಪ್ರಾಣಿದಯಾ ಸಂಘಗಳನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿ ಪ್ರಾಣಿಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಕಠೋರ ವರ್ತನೆಯನ್ನು ತಡೆಯಲು ಶಾಸನಗಳನ್ನು ನಿರ್ಮಾಣ ಮಾಡಿ ನಾವು ಧನ್ಯರೆಂದು ಪೋಸು ಕೊಡುವ ಈ ಜನ ಮಾನವರ ಬಗ್ಗೆಯೇ ಎಂಥಹ ಪಾಶವೀ ತಾತ್ಸಾರದ ಧೋರಣೆಯನ್ನು ತಳೆದಿದ್ದಾರೆ ಎಂಬುದರ ಸಜೀವ ದೃಷ್ಟಾಂತದೊಂದಿಗೆ ಖಂಡಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಹೆಣ್ಣಿನ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಬಯಕೆಯನ್ನು ಸೂಕ್ಷ್ಮವಾಗಿ ವಿಶ್ಲೇಷಿಸುವ 'ಬಿಡುಗಡೆಯ ಬೇಡಿ' ಮತ್ತು 'ಮಸಣದ ಹೂವು'. ವೇಶ್ಯಾ ಸಮಸ್ಯೆಯ ಬಹುಮುಖತೆಯನ್ನು ತುಂಬಾ ಪರಿಣಾಮಕಾರಿಯಾಗಿ ಚಿತ್ರಿಸಿದ್ದಾರೆ. ತಮ್ಮ ಗುರು ಅ.ನ.ಕೃ. ಹತ್ತು ಕಾದಂಬರಿಗಳಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದ್ದನ್ನು ತ.ರಾ.ಸು. ಒಂದು ಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ಹೇಳುವ ಮೂಲಕ ಗುರುವನ್ನೇ ಮೀರಿಸಿದ ಶಿಷ್ಯರ ಸಾಲಿಗೆ ಸೇರುತ್ತಾರೆ. ಮಸಣದ ಹೂವು ಕಾದಂಬರಿಯ ಬಗ್ಗೆ ಕುರ್ತುಕೊಟ್ಟಿರುವರು

ಹೀಗೆನ್ನುತ್ತಾರೆ 'ಹೆಣ್ಣು ಜೀವನದ ಬೇಟೆ ಅನೇಕ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ನಡೆದದ್ದನ್ನು ತ.ರಾ.ಸು ಅ.ನ.ಕೃ ಗಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ದಾರುಣವಾಗಿ ನಿರೂಪಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಆದರೆ ಈ ಗುಣ ತ.ರಾ.ಸು ಅವರಲ್ಲಿ ಅನಾವಶ್ಯಕವಾದ ಹಿಂಸೆಯನ್ನು ಪರಿಣಮಿಸುತ್ತದೆ. ತ.ರಾ.ಸು ಕಾದಂಬರಿಗಳನ್ನು ರೋಚ್ಚಿನಿಂದ ಕಂಡಿದ್ದರ ಪರಿಣಾಮವಿದು'(ಯುಗಧರ್ಮ ಮತ್ತು ಸಾಹಿತ್ಯ ದರ್ಶನ, ಪು-198) ಎನ್ನುವ ಅವರ ಮಾತು ಒಪ್ಪುವಂತದ್ದು.

ನಾಗರಿಕ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಭದ್ರವಾಗಿ ಬೇರೂರುತ್ತಿರುವ ಅತಿ ಸಂತಾನ ಸಮಸ್ಯೆ. ಪ್ರೇಮದ ಫಲವಾಗಿ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಪಡೆಯದೆಯೇ ಲೈಂಗಿಕ ಭೋಗತ್ಯಾಜನನ್ನು ತಣಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಆಧುನಿಕ ಮನೋವೈಜ್ಞಾನಿಕ ಮನಸ್ಸುಗಳನ್ನು ಸಮರ್ಥವಾಗಿ ಕಲಾತ್ಮಕವಾಗಿ ಚಿತ್ರಿಸಿದ ಕಾದಂಬರಿ 'ಬೇಡದಮಗು'. 'ಕಾರ್ಕೋಟಕ' ನಮ್ಮ ಇಂದಿನ ಸಮಾಜದ ರಾಜಕೀಯರಂಗದಲ್ಲಿ ತುಂಬಿರುವ ಪರಪೀಡಕ ಸ್ವಾರ್ಥಿ ಪುಡಾರಿಗಳ ಕಾರ್ಯರಂಗದ ವಿಷವರ್ತುಲವನ್ನು ಪರಿಚಯಿಸುವ ಶಕ್ತ ಕೃತಿ. ನೆಮ್ಮದಿಯ ನೆಲೆಯಾಗಿ, ಭಕ್ತಿಗೌರವಗಳ ಬೀಡಾಗಿ, ಅತಿಥಿಗಳ ಆಶ್ರಯವಾಗಿದ್ದ ಕುಟುಂಬವೊಂದು ಸ್ವಾರ್ಥಿಗಳೂ, ಕಿಡಿಗೇಡಿಗಳೂ ಆದ ಅನ್ಯರ ಪ್ರವೇಶದಿಂದ ಅಂತಃಕಲಹದ ಅಗ್ನಿಕುಂಡವಾಗಿ ದಹಿಸಿಹೋದ ಕರುಳು ಹಿಂಡುವ ಪರಮ ದಾರುಣ ಕಾದಂಬರಿ 'ಚಂದವಳ್ಳಿಯ ತೋಟ.'

ದೈವನಿಷ್ಠೆ, ವ್ಯಕ್ತಿನಿಷ್ಠೆ, ಸಮಾಜನಿಷ್ಠೆ, - ಈ ಮೂರು ಮುಖಗಳನ್ನು ಪ್ರತಿನಿಧಿಸುವ ಕಾದಂಬರಿಗಳು 'ಮೊದಲನೋಟ', 'ಗೃಹಪ್ರವೇಶ', ಮತ್ತು 'ರಾಜೇಶ್ವರಿ'. ವೈದ್ಯಕೀಯ ಜೀವನದ ಚೌಕಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಪ್ರೇಮ-ಕಾಮ, ಸೇವೆ-ಸ್ವಾರ್ಥ, ರಾಜಕೀಯಗಳ ಸಂಘರ್ಷಣೆಯನ್ನು ಕುರಿತ ಕಾದಂಬರಿಗಳು 'ಕೇದಿಗವನ' ಮತ್ತು 'ಕಣ್ಣು ತೆರೆಯಿತು'. ಧರ್ಮ ನಮಗೆ ಆಪದರ್ಮವಾಗಿ ಸ್ವಾರ್ಥ ಸಾಧನವಾಗಿದ್ದು ಅದರ ಪರಿಣಾಮ ಹೇಗೆ ಮನುಷ್ಯನನ್ನು ದುರ್ಬಲಗೊಳಿಸುತ್ತದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಕುರಿತ ಕೃತಿ 'ಮರಳುಸೇತುವೆ'. ಮಧ್ಯಮವರ್ಗದ ಸಮಾಜದ ಹೆಣ್ಣುಬ್ಬಳ ಸುಪ್ತ ಆಸೆ ಅಭೀಷ್ಟಗಳ ಸುತ್ತ ಹೆಣೆಯಲಾದ ಪರಿಣಾಮಕಾರಿ ಕೃತಿ 'ಪಂಜರದ ಪಕ್ಕಿ'. ಮೆಚ್ಚಿ ಬಂದ ಹೆಣ್ಣು ಮನೆಗೆ ಮಹಾಲಕ್ಷ್ಮಿಯಾಗುವ ಬದಲು ಮಹಾಮಾರಿಯಾಗಿ ಕುಟುಂಬದ ವಿನಾಶಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಾದ ದುರಂತ ಸಾಂಸರಿಕ ಕಾದಂಬರಿ 'ಶುಕ್ರವಾರದಲಕ್ಷ್ಮಿ'. ಸಹಜವಾಗಿಯೇ ಬಡತನದ ರಾಕ್ಷಸ ದವಡೆಗೆ ಸಿಕ್ಕಿ ಜೀವನವಿಡೀ ದುಃಖ ಸಂಕಷ್ಟಗಳ ಕೆಂಡದುಂಡೆಗಳನ್ನು ನುಂಗಿದ ಪ್ರಾರ್ಥನಾಶಾಲಾ ಉಪಧ್ಯಾಯನೊಬ್ಬನ ಕುಟುಂಬದ ಹೃದಯವಿದ್ರಾಹಕವಾದ ಚಿತ್ರಣ 'ಬೆಂಕಿಯ ಬಲೆ'. ಎರಡು ಹೆಣ್ಣು ಒಂದು ಗಂಡು ಮತ್ತು ಸರ್ಪಮತ್ಸರ ಮತ್ತು ಭಾವೋತ್ಕಟತೆಯಿಂದ ರೋಚಕ ಶೈಲಿಯಿಂದ ರಮ್ಯವಾದ ಕಾದಂಬರಿ ನಾಗರಹಾವು. ರುಣಸಂಬಂಧ, ಸಾಮಾಜಿಕ ನೀತಿ, ವ್ಯವಹಾರದ ದುಷ್ಟತನ, ಸಹಾನುಭೂತಿಯ ನಿರ್ವಾಜ್ಯತೆ ಇವುಗಳಿಗೆ ಮನುಷ್ಯ ಜೀವನದ ರಕ್ತ ಸಂಬಂಧವನ್ನು ಯೋಜಿಸಿ ಅವುಗಳ ಸಂಕೀರ್ಣತೆಯನ್ನು ತೋರಿಸುವ ಅರ್ಥಮೂರ್ಣ ಕಾದಂಬರಿ 'ಚಂದನದಗೊಂಬೆ'.

ಹೀಗೆ ಜೀವನದ ನಾನಾ ಮಜಲುಗಳನ್ನು ಅವರ ಕಾದಂಬರಿಗಳ ಓದು ನೀಡುತ್ತದೆ. ಸಮಾಜದ ಮೇಲೆ ಮನುಷ್ಯರ ಮೇಲೆ ತಮಗಿದ್ದ ಅಭಿಪ್ರಾಯ, ಸಿಟ್ಟು, ರೋಚ್ಚು, ಆಕ್ರೋಶ ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ತಮ್ಮ ಬರವಣಿಗೆಯ ಮೂಲಕ ಹೊರಹಾಕಿದ್ದಾರೆ. ಅವರಿಗೆ ರೋಚ್ಚು ಹೇಗಿತ್ತೆಂದರೆ 'ಪ್ರೀತಿ ಕರುಣೆಗಳನ್ನು ದಟ್ಟದರಿದ್ರರಿಗೆ ನೀಡಬೇಕೆಂಬ ಅರಿವು ಸಮಾಜಕ್ಕಿಲ್ಲ, ಸಮಾಜದ ಗಣ್ಯರಿಗೂ ಇಲ್ಲ, ಮನುಷ್ಯರಾಗಿ ಹುಟ್ಟಿ ಪಶುವಿನಂತೆ ಬಾಳುವ, ಯಾರಿಗೂ ಬೇಡವಾದ ಈ ಬೇವರ್ಸಿ ಜನರ ಉದ್ಧಾರ ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲವೇ? ಅವರೂ ನಮ್ಮಂತೆ ಬಾಳಬೇಕೆಂಬ ಕರ್ತವ್ಯ ಬುದ್ಧಿ ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟು ಜನರಿಗಿದೆ? ಇದ್ದ ಬುದ್ಧಿಯನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸುವವರು ಎಷ್ಟು ಮಂದಿ? ಎಂದು ಅವರು ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಬಗೆಗಿದ್ದ ಬೇಜಾರನ್ನು ಹೇಳಿಕೊಂಡಿರುವ ಮಾತುಗಳಿವು.

ತ.ರಾ.ಸು. ಅವರ ಸಾಮಾಜಿಕ ಕಾದಂಬರಿಗಳಲ್ಲಿನ ಕೆಲವು ಅಂಶಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸುವುದಾದರೆ,

ಸಾಮಾಜಿಕ ಸಂಘರ್ಷ:

ದೀನ ದಲಿತರ ಸೇವೆಗಾಗಿ, ಏಳೆಗಾಗಿ ತಮ್ಮ ಲೇಖನಿಯನ್ನು ಸವೆಸಿದ ತ.ರಾ.ಸು. ಗೋಮುಖ ವ್ಯಾಪ್ತಗಳಿಗೆ ಸಿಂಹಸ್ವಪ್ನವಾಗಿದ್ದರು. ನವಸಮಾಜದ ನಿರ್ಮಾಣಕ್ಕೆ ಅವಶ್ಯಕವಾದ ಅಂಶಗಳನ್ನು ತಮ್ಮ ಕಾದಂಬರಿಗಳ ಮೂಲಕ ಬಿತ್ತರಿಸುತ್ತಾ ಹೋದರು. ಪುರುಷಾವತಾರದ ನಾಯಕ ಕಣ್ಣು. ನಾಯಿಗಿಂತ ಕಡೆಯವನಾದ ಮಾನವನ ಜ್ವಲಂತ ಸಮಸ್ಯೆಯ ಚಿತ್ರಣ ಕೊಟ್ಟು, ಕಣ್ಣಿದ್ದು ಕುರುಡನಂತೆ ನಟಿಸಿ ನಮ್ಮೆಲ್ಲರ ಕಣ್ಣು ತೆರೆಸುತ್ತಾನೆ. ಹಣ್ಣಿನಂಗಡಿ ಬಳಿ ನಡೆದ ಘಟನೆಯಿಂದ ಆಕ್ರೋಶಗೊಂಡ ಕಣ್ಣು 'ಇವರೆಲ್ಲರ ಮನೆಗೂ ಬೆಂಕಿ ಹಚ್ಚಿ, ಮೈರಕ್ತ ಹೊರಬರುವಂತೆ ಸಾಯಬಡಿದು, ಕರುಳ ಬಗೆದು ಕುತ್ತಿಗೆಗೆ ಮಾಲೆ ಹಾಕಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ' ಎನ್ನುತ್ತದೆ ಅವನ ಉನ್ನತ ಮನಸ್ಸು. ಇವರಿಗೆ ಪ್ರೀತಿ. ಕರುಣೆ, ಸತ್ಯ ಬೇಕಿಲ್ಲ. ಬೇಕಿರುವುದು ನಮ್ಮ ರಕ್ತ. ಆ ರಕ್ತವನ್ನೇ ಇವರಿಗೆ ಕುಡಿಸುತ್ತೇನೆ ಎನ್ನುವ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಬಗೆಗಿನ ಅವನ ಆಕ್ರೋಶ ಕಾದಂಬರಿಕಾರರದು.

ಪಾರಿಜಾತದ ಸದಾಶಿವನದು 'ಗಂಡಿಂಗಿ ಹೆಣ್ಣಾಗಿ ಕಾಡಿತ್ತು ಮಾಯೆ' ಎಂಬ ಸ್ಥಿತಿ. ಆದರ್ಶ ಮತ್ತು ಪ್ರೇಮದ ಬಗೆಗೆ ಆತನಿಗಾದ ಘೋರ ನಿರಾಶೆಯಿಂದ ಸ್ತ್ರೀಯರನ್ನು ದ್ವೇಷಿಸುತ್ತಾನೆ. ಹೆಣ್ಣು-ಗಂಡಿನ ಭಾವತುಡಿಗಳ ಸಂಘರ್ಷ. ಹೆಣ್ಣಿನ ಹಲವು ಬಯಕೆ ತುಮುಲಗಳ ರಾಶಿ ಬಿಡುಗಡೆಯ ಬೇಡಿಯಲ್ಲಿನ ಪ್ರಭಾ. 'ಹೆಣ್ಣು ಹೂಗಳಿಗೆಲ್ಲಾ ಗಂಡಿನ ಅಗ್ನಿಕುಂಡವೇ ಸಮಾಧಿ' ಎಂಬ ಬಾಳಸತ್ಯದಲ್ಲಿ ಸಾಮಾಜಿಕ ಪರಿಸರದಲ್ಲಿ ಗಂಡು ಹೆಣ್ಣಿನ ಸ್ಥಿತಿಯ ಅರ್ಥವಂತಿಕೆ ಅಡಗಿದೆ. ಇಲ್ಲಿ ಹೆಣ್ಣಿನ ಮನಸ್ಸಿನ ಸಹಸ್ರ ಮುಖಗಳ ಪರಿಚಯ ಮಾಡಿಕೊಡುತ್ತಾರೆ. ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯ ಕೈಗೊಂಬೆಯಾದ 'ಬಂಗಾರಿ' ಒಳಿತು ಕೆಡುಕುಗಳ ಸಮ್ಮೇಳನ.

ಹೀಗೆ ಸಂಘರ್ಷ ಮನಸ್ಸು-ಮನೆ-ಸಮಾಜ ಈ ಮೂರರ ನಡುವಿನದ್ದು. ಸಮಾಜ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಒಳಿತು-ಕೆಡುಕುಗಳ ಸಂಘರ್ಷ ಸಾಮಾನ್ಯ. ಆ ಸಂಘರ್ಷಕ್ಕೆ ಕೊನೆಯೇ ಇಲ್ಲ. ಕೊನೆಯಾದರೆ ಈ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಸ್ವಾರಸ್ಯವೂ ಇರುವುದಿಲ್ಲ. ಇಂತಹ ಅನೇಕ ಸಂಘರ್ಷಗಳ ಸಮಾಜದ ಸಮಕಾಲೀನ ಸಜೀವ ಚಿತ್ರಣವನ್ನು ತ.ರಾ.ಸು ತಮ್ಮ ಸಾಮಾಜಿಕ ಕಾದಂಬರಿಗಳಲ್ಲಿ ನೀಡುತ್ತಾ ಹೋಗಿದ್ದಾರೆ. ಅದೇ ಅವರ ವ್ಯವಸಾಯ ಧರ್ಮ.

ಸಾಮಾಜಿಕ ಪ್ರಜ್ಞೆ:

ತ.ರಾ.ಸು ಚಿತ್ರಿಸಿದ ಪಾತ್ರಗಳು ಬದುಕಿನ ಭಿನ್ನ ಮುಖಗಳನ್ನು ಪ್ರತಿನಿಧಿಸುತ್ತವೆ. ಅವರಿಗೆ ಕೆಲವು ಪಾತ್ರಗಳ ಬಗೆಗೆ ಸಹಾನುಭೂತಿಯಿದೆ. ಹಾಗೆಯೇ ಕೆಲವು ಪಾತ್ರಗಳ ಬಗೆಗೆ ರೋಷವಿದೆ. ಸಮಾಜದ ಕೆಲವು ನೀತಿ-ನಡುವಳಿಕೆಗಳ ಬಗೆಗೆ ಕೆಂಡ ಕಾರುತ್ತಾರೆ. ಕೆಲವು ಕಡೆ ಅವರು ನಾಸ್ತಿಕರಂತೆ ಕಾಣಿಸಿಕೊಂಡರೂ ಧರ್ಮ ರಾಜಕೀಯದ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿ ನಡೆಯುವ ಬೂಟಾಟಿಕೆಗಳನ್ನು ಸಹಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ದೇವರು ಧರ್ಮದ ಬಗೆಗೆ ಗೌರವವಿದೆ. ಅದನ್ನೇ ಬಾಹ್ಯಾಡಂಬರದ ವಸ್ತುವನ್ನಾಗಿ ಬಳಸಿಕೊಂಡಾಗ ಸಿಡಿದೆಳುತ್ತಾರೆ. ಸಮಾಜದ ಅನೇಕ ದೋಷಗಳನ್ನು ಎತ್ತಿ ಪರಿಶೀಲಿಸಿ ಕೂಲಂಕುಶವಾಗಿ ಬಿಚ್ಚಿಡುವ ಕೆಲಸವನ್ನು ತಮ್ಮ ಕಾದಂಬರಿಗಳ ಮೂಲಕ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಕಳ್ಳಸಾಗಣೆ, ಕಪ್ಪುಹಣದ ಕುರಿತು ಖಾರವಾಗಿಯೇ ಬರೆಯುತ್ತಾರೆ.

ಪರಿಮಳದ ಉರುಳುವಿನಲ್ಲಿ ಮಾನಸಿಕ ರೋಗಿಯಾದ ಲಕ್ಷ್ಮಿಯನ್ನು ರಾಜಣ್ಣು ಗುಣಪಡಿಸಿ ಹಲವರ ಕುಹಕಕ್ಕೆ ಇಡಾಗುತ್ತಾನೆ. ಇಂತಹ ಬಗೆಗೆ ಜನಸಾಮಾನ್ಯರಲ್ಲಿ ಜಾಗೃತಿ ಮೂಡಿಸುವ ಕೆಲಸ ಆಗಬೇಕೆಂಬುದು ಲೇಖಕರ ಒಲವು. ಜೀತದ ಜೀವದಲ್ಲಿ ವೀರಭದ್ರಯ್ಯ ತನ್ನ ಹೆಂಡತಿಗೆ ಮಾಡಿದ ದ್ರೋಹ ಸರಿಯೇ? ಧರ್ಮದ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿ ನಡೆಯುವ ಅವ್ಯಾವಹಾರಗಳನ್ನು ಬಿಚ್ಚಿಡುತ್ತಾ ಓದುಗರನ್ನು ವಾಸ್ತವತೆಯ ಕಡೆಗೆಳೆಯುತ್ತಾರೆ.

ಹೀಗೆ ಸಮಾಜದ ವಿವಿಧ ಸಮಸ್ಯೆಗಳನ್ನು ಗ್ರಹಿಸಿ ಅವುಗಳ ಪ್ರತಿಬಿಂಬವನ್ನು ತಮ್ಮ ಕಾದಂಬರಿಗಳಲ್ಲಿ ವಾಸ್ತವಕ್ಕಿಳಿಸಿ ತನ್ನಲ್ಲಿರುವ ಸಾಮಾಜಿಕ ಪ್ರಜ್ಞೆಯನ್ನು ಓದುಗರಿಗೂ ವಿಸ್ತರಿಸಿ ತಿಳಿಹೇಳುವ ತ.ರಾ.ಸು ಅವರ ಪ್ರತಿಭೆ ಮೆಚ್ಚುವಂತದ್ದು.

ಸಾಮಾಜಿಕ ವಿಡಂಬನೆ:

ನಮಗೆ ಇಷ್ಟವಾಗದ ವಿಚಾರದ ಬಗೆಗೆ ತಿರಸ್ಕಾರದ ವ್ಯಂಗ್ಯೋಕ್ತಿಯೇ ವಿಡಂಬನೆ. ತನ್ನ ಸುತ್ತ-ಮುತ್ತಲಿನ ವಿಚಾರಗಳ ಬಗೆಗೆ ಲೇಖಕರಿಗಿರುವ ತಿರಸ್ಕಾರವೇ ವಿಡಂಬನೆಯಾಗಿ ಕಾದಂಬರಿಯ ಪಾತ್ರಗಳ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಗೊಂಡಿದೆ. ಪಂಜರದ ಪಕ್ಕಿಯ ಕೋಮಲ ಳ ಮಾತಿನಲ್ಲಿ ಪುರುಷ ಪ್ರಧಾನ ಸಮಾಜದ ಸಂಪ್ರದಾಯಗಳ ಬಗ್ಗೆ ವ್ಯಂಗ್ಯವಾಡಿಸುತ್ತಾ ಸ್ತ್ರೀಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಮತ್ತು ಸಮಾನತೆಯನ್ನು ಪ್ರತಿಪಾದಿಸುವ ಮೂಲಕ ಅವಳು ಗಂಡಿನ ದಾಸ್ಯಗಳಲ್ಲ ಎನ್ನುವ ವಿಡಂಬನಾತ್ಮಕ ಸಂದೇಶವನ್ನಿತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಕಾರ್ಕೋಟಕದಲ್ಲಿ ಆಧುನಿಕ ಸ್ತ್ರೀಯರ ಬಗೆಗೆ ವಿಡಂಬನೆಯ ನೋಟವಿದೆ. ಅವಳು(ಲೋಕಮ್)ಸಿಂಗರಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವ ದೀರ್ಘಕಾಲದ ಕ್ರಿಯೆ ಇಂದಿನ ಆಧುನಿಕ ಸ್ತ್ರೀ ಸಮಾಜದ ಮುಖಕ್ಕೆ ಹಿಡಿದ ಕನ್ನಡಿ. ಮಾರ್ಗದರ್ಶಿ ಯಲ್ಲಿ ಭಾರತದ ಹಳ್ಳಿಯ ರಾಜಕಾರಣ ವಿಚಾರ. ಅಲ್ಲಿ ನಡೆಯುವ ಅನ್ಯಾಯ-ಅನಾಚರಗಳ ವಿವರಣೆ. ಪ್ರಚಲಿತ ಸಮಸ್ಯೆಯ ಮೇಲೆ ಬೆಳಕು ಚೆಲ್ಲುವ ಈ ಕಾದಂಬರಿಯಲ್ಲಿ ಹಳ್ಳಿಯ ವಾತಾವರಣದಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಕತ್ತಲು ತುಂಬಿದ ಭವಿಷ್ಯದ ಬಗ್ಗೆ ಮಿಡುಕುವ ಶ್ರೀಕಂಠನ ಚಿತ್ರಣ ಮತ್ತು ಆತ ಹೇಳುವ ಮಾತುಗಳು ಸಮಸ್ತ ನಿರುದ್ಯೋಗಿ ಯುವಕರ ಮುಖವಾಣಿಯಂತಿದೆ. ಹುಲಿಗೊಂದಿ ಎಂಬ ಹಳ್ಳಿ ಅಲ್ಲಿಯೂ ರಾಮಣ್ಣನಂತಹ ಪೋಲಿಗಳಿಗೆ ಕಡಿಮೆಯೇನಿಲ್ಲ. ಅಂದರೆ ಹಳ್ಳಿಗಳಲ್ಲಿಯೂ ದ್ವೇಷ, ಅಸೂಯೆ, ಸ್ವಾರ್ಥ, ಹೊಟ್ಟೆಕಿಚ್ಚು ಇರುತ್ತದೆ ಎಂಬುದರ ಇಂದಿನ ಹಳ್ಳಿಗಳ ಜೀವಂತ ವಿಡಂಬನೆ.

ಹೀಗೆ ಸಮಾಜದ ಅನೇಕ ಸಮಸ್ಯೆಗಳ ವಿಚಾರಗಳ ಬಗೆಗೆ ತನಗಿರುವ ಆಕ್ರೋಶವನ್ನು ಲೇಖಕರು ಈ ಪರಿಯಲ್ಲಿ ತೋರಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ ಎನ್ನಬಹುದು. ಬರೀ ವಿಡಂಬನೆಯನ್ನಷ್ಟೇ ಹೇಳದೆ ಪರಿಹಾರ, ಸಮಾಜ ಬದಲಾವಣೆಯ ಮಾರ್ಗಗಳನ್ನು ಅವರ ಕಾದಂಬರಿಯ ಮೂಲಕ ಚಿತ್ರಿಸುತ್ತಾ ಹೋಗುವ ಅವರ ಜಾಣ್ಮೆ ಓದುಗರಿಗೆ ಇಷ್ಟವಾಗದೇ ಇರಲಾರದು.

ಸ್ತ್ರೀ ಪಾತ್ರಗಳು:

ಇವರ ಕಾದಂಬರಿಗಳ ಸ್ತ್ರೀಯರ ಗುಣವೆಂತೆಂದರೆ 'ವಜ್ರಾದಪಿ ಕರೋರಾಣಿ ಕುಸುಮಾದಪಿ ಮೃದೂನಿಚ್' ಎನ್ನುವಂತದ್ದು. ಒಂದೇ ತೆರನ ಸ್ತ್ರೀ ಚಿತ್ರಣ ಅವರ ಜಾಯಮಾನದಲ್ಲ. ಭಿನ್ನ ಮನಸ್ಥಿತಿಯ ಸ್ತ್ರೀಯರು ಅವರ ಕಾದಂಬರಿಗಳಲ್ಲಿ ಬಂದು ಹೋಗಿದ್ದಾರೆ. ನಾಗರಹಾವಿನ ಅಲುಮೇಲು ಬೆಣ್ಣೆಯಾದರೆ, ಮಾರ್ಗರೆಟ್ ಬೆಂಕಿ. ಸಮಾಜ ಹೆಣ್ಣನ್ನು ಸಮಸ್ಯೆ ಎಂದೇ ಭಾವಿಸುತ್ತದೆ. ಅವಳು ಅತೀ ವಿನಯವಂತಾಳಾಗಹೊರಟರೆ ಅವಳ ಗುಣವನ್ನು ದುರುಪಯೋಗಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತದೆ. ತುಳಿಯುತ್ತದೆ. ಅದೇ ಕಠಿಣವಾಗಿದ್ದರೆ ಮೊಂಡಿ, ಹರಮಾರಿ ಎಂಬ ಹಣೆಪಟ್ಟಿ. ಒಟ್ಟಲ್ಲಿ ಅವಳ ಬಾಳೇ ದುರಂತ ಎಂಬುದರ ಚಿತ್ರವೇ ಈ ಕಾದಂಬರಿ.

ಚಂದವಳ್ಳಿತೋಟದ ಶಿವನಂಜೇಗೌಡರ ಹೆಂಡತಿ ಪುಟ್ಟತಾಯಮ್ಮ ಸೊಸೆ ಚಿನ್ನವ್ವ, ಶಾನುಭೋಗರ ಹೆಂಡತಿ ಪಾರೋತಮ್ಮ ಇವರು ಹಳ್ಳಿಯ ಬದುಕಿನ ನಿಷ್ಕಟ ಮನೋಭಾವವನ್ನು ಸಾರುವ ಹೆಣ್ಣುಗಳು. ಜೊತೆಗೆ ಜಲಜಾಕ್ಷಮ್ಮ, ಲಕ್ಷ್ಮಿಯಂತವರಿಂದ ಅವಿಭಕ್ತ ಕುಟುಂಬ ಛಿದ್ರವಾಗುವ ಪಾತ್ರಗಳೂ ಮಿಶ್ರಣಗೊಂಡಿವೆ. ಇದು ಹಳ್ಳಿ ಹೆಣ್ಣು ಮಕ್ಕಳದಾದರೆ, ನಗರದ ಹೆಣ್ಣುಮಕ್ಕಳ ಕಾವಿನ ಬದುಕಿನ ತೀವ್ರತೆಯ ಚಿತ್ರಣ ಬಿಡುಗಡೆಯ ಬೇಡಿ. ಸ್ತ್ರೀಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯದ ಸಮಸ್ಯೆ ಈ ಕಾದಂಬರಿಯ ಜೀವ. ವೈಶ್ಯಯ ಮನಸ್ಸಿನ ತಳಮಳಗಳ ಹೂರಣ ಮಸಣದ ಹೂವು. ಹೀಗೆ ಹೆಣ್ಣಿನ ವಿವಿಧ ಮನೋಭಾವಗಳ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವಗಳ ಚಿತ್ರಣವನ್ನು ಕಾಣಬಹುದೇ ವಿನಾಃ ಎಲ್ಲಾ ಸ್ತ್ರೀ ಚೌಕಟ್ಟನ್ನು ಮೀರುವ ಆ ತುದಿಗೆ ಬಂದಿದ್ದರೂ ಅದರಾಚೆ ಬರಲು ತೋರುವ ತಳಮಳದ ಮನಸ್ಸುಗಳು. ಒಟ್ಟಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲಾ ತೆರನಾದ ಸ್ತ್ರೀಪಾತ್ರಗಳನ್ನೂ ತ.ರಾ.ಸು ಪರಿಚಯಿಸಿದ್ದಾರೆ ಎಂದರೆ ತಪ್ಪಾಗಲಾರದು.

ವಿಶಿಷ್ಟ ಭಾಷಾಶೈಲಿ:

ತ.ರಾ.ಸು. ತುಂಬಾ ಓದುಗರಿಗೆ ಇಷ್ಟವಾಗುವುದೇ ಇಲ್ಲಿ. ಭಾಷೆ ಮತ್ತು ಶೈಲಿಯಲ್ಲಿ ತನ್ನ ತನವನ್ನು ಉಳಿಸಿಕೊಂಡು ಬಂದಿರುವ ಕೆಲವೇ ಲೇಖಕರಲ್ಲಿ ತ.ರಾ.ಸು. ಕೂಡ ಒಬ್ಬರು. ಅವರ ಭಾಷಾ ಮೋಡಿ ಎಂಥವರನ್ನು ಚಿಕ್ಕಿತಗೊಳಿಸುವಂಥದ್ದು. ಕಣ್ಣಿಗೆ ಕಟ್ಟುವಂತಹ ಚಿತ್ರವನ್ನೀವ ಭಾಷೆ, ಹೃದ್ಯಮಯವಾದ ನಿರೂಪಣಾ ಶೈಲಿ. ಪ್ರೇಕ್ಷಕರನ್ನು ಎತ್ತವೂ ಹೋಗದಂತೆ ಕಟ್ಟಿ ಕೂರಿಸುವ ತನ್ನಯಗೊಳಿಸುವ ಭಾಷಾಚಾಕಚಕ್ಯತೆ. ಅವರ ಬರಹಕ್ಕೆ ಸಕ್ಕರೆ ಅಂಟಿದಂತೆ ಅಂಟುವ ಭಾವುಕತೆ. ನಿರರ್ಗಳವಾದ ರಸವತ್ತಾದ ಶೈಲಿ. ಅತಿಶಯೋಕ್ತಿಯ ಆವೇಶಕ್ಕೂ ಬಗ್ಗದ ತ.ರಾ.ಸು. ಯಾವುದೇ ಪಾತ್ರವನ್ನಾದರೂ ಸಲೀಸಾಗಿ ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಅರ್ಥಮಾಡಿಸಬಲ್ಲ ಮೋಡಿಗಾರ. ತ.ರಾ.ಸು ತಮ್ಮ ಕಾದಂಬರಿಯಲ್ಲಿ ಸೃಷ್ಟಿಮಾಡಿರುವ ಭಾಷಾ ತರುಣಿ ಮನಮೋಹಕವಾಗಿ ಬೆಳೆದಿದ್ದಾಳೆ. ತನ್ನ ಹಾವ-ಭಾವ ವಿಲಾಸಗಳಿಂದ ಶೋಭಿಸಿ ಬೆಡಗುವೆಡೆದ ನೋಟಗಳಿಂದ ಆಕರ್ಷಿಸುತ್ತಿದ್ದಾಳೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಅವರ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚು ಹೆಚ್ಚುಗೂ ಮಿನುಗುತ್ತಾರೆಯಂತೆ ಕಂಗೊಳಿಸುವ ವೈಚಿತ್ರ್ಯಪೂರ್ಣವಾದ ಸರಸೋಕ್ತಿಗಳೇ ಸಾಕ್ಷಿ. ಪಾತ್ರಗಳಿಗೊಪ್ಪುವ ಭಾವಲಹರಿ. ಅದಕ್ಕೊಪ್ಪುವ ಶೈಲಿ. ಶೈಲಿಗೆ ತಕ್ಕುದಾದ ಪದ ಪ್ರಯೋಗ. ಉಚಿತ ಸಂಸ್ಕೃತ ಪದಗಳ ಕೋಯುವಿಕೆ. ಆ ಶಬ್ದಗಳಿಗೆ ಅನುಗುಣವಾದ ಭಾವ ಗಂಭೀರತೆ. ಅವರ ಕಾದಂಬರಿಯ ಭಾಷೆ ಉಪಮೆ-ರೂಪಕಗಳಿಂದ, ನಾಣ್ಣುಡಿಗಳಿಂದ ಮೆರಗು ಪಡೆದು ಕಾವ್ಯಮಯವಾಗಿದೆ. ವಿಶಿಷ್ಟ ಉಕ್ತಿವೈಚಿತ್ರ್ಯಗಳನ್ನು ಬಳಸಿದ ವಿಶೇಷ ಭಾಷಾಶೈಲಿ ತ.ರಾ.ಸು ಅವರಿಗೆ ಒಲಿದು ಬಂದಿತ್ತು. ಅದು ಅವರ ಭಾವಕ್ಕೆ, ಕಲ್ಪಕತೆಗೆ ಮೂರ್ತರೂಪ ಕೊಡುವಲ್ಲಿ ಯಶಸ್ವಿಯಾಯಿತು.

ಉಪಸಂಹಾರ

ಕಾದಂಬರಿ ಕುಲತೀಲಕ, ಪ್ರತಿಭಾಸಂಪನ್ನ, ಭಾವಜೀವ, ಸ್ನೇಹಜೀವಿ, ಸಹೃದಯಿಯಾದ ತ.ರಾ.ಸು ಕೇವಲ ವ್ಯಕ್ತಿಯಲ್ಲ; ಅದ್ಭುತ ಶಕ್ತಿ. ಪಾತ್ರಗಳಿಗೆ ಪ್ರಾಣ ತುಂಬಿ ಸೃಷ್ಟಿಸಬಲ್ಲ ಸಾಹಿತ್ಯ ಬ್ರಹ್ಮ. ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಚರಿತ್ರೆಯ ಕಾದಂಬರಿ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬ ಗಂಭೀರ ಸಾಹಿತ್ಯ ಚಿಂತಕರಾಗಿ ಸಾಹಿತ್ಯಾಭಿರುಚಿ ನಿರ್ಮಾಣಕ್ಕಾಗಿ ತಿವುವಾಗಿ ದುಡಿದ ಧೀಮಂತ ಕಾದಂಬರಿಕಾರರಲ್ಲಿ ತ.ರಾ.ಸು ಕೂಡ ಒಬ್ಬರು ಇವರ ಅನೇಕ ಸಾಮಾಜಿಕ ಕಾದಂಬರಿಗಳು ಸಿನಿಮಾ ರೂಪ ತಾಳಿ ಜನಪ್ರಿಯಗೊಂಡಿವೆ

ಪರಾಮರ್ಶನಾ ಗ್ರಂಥಗಳು

- [1] ನಾಯಕ ಜಿ.ಎಚ್.,(ಸಂ) ಶತಮಾನದ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ;ಕಾದಂಬರಿ;2000.
- [2] ನಾಗರಾಜ ಡಿ.ಆರ್.; ಕನ್ನಡ ಮೊದಲ ಕಾದಂಬರಿಗಳಲ್ಲಿ ಆದರ್ಶ ಮತ್ತು ವಾಸ್ತವ- ಸಂ:ವಿವೇಕ ರೈ. ಬಿ.ಎ.; ಕನ್ನಡ ಕಾದಂಬರಿಯ ಮೊದಲ ಹೆಜ್ಜೆಗಳು;1987.
- [3] ಮಹಾದೇವ ಕಣವಿ; ಕನ್ನಡ ಪ್ರಾತಿನಿಧಿಕ ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಕಾದಂಬರಿಗಳು: 1994.
- [4] ಕೃಷ್ಣಮೂರ್ತಿ ಎಂ.ಜಿ.; ಆಧುನಿಕ ಭಾರತೀಯ ಸಾಹಿತ್ಯ: 1970.
- [5] ಅಮೂರ ಜಿ.ಎಸ್.; ಕನ್ನಡ ಕಥನ ಸಾಹಿತ್ಯ:ಕಾದಂಬರಿ; 1994.
- [6] ಅಮೂಗ ಜಿ.ಎಸ್.; ಕಾದಂಬರಿ ಸ್ವರೂಪ:ಹೊಸ ಚಿಂತನೆ; 1999.
- [7] ಕುರ್ತುಕೋಟಿ ಕೀರ್ತಿನಾಥ; ವಿಮರ್ಶೆಯ ವಿನಯ ಕಾದಂಬರಿ,1982.
- [8] ವಿವೇಕ್ ರೈ. ಬಿ.ಎ.(ಸಂ); ಕನ್ನಡ ಕಾದಂಬರಿಯ ಮೊದಲ ಹೆಜ್ಜೆಗಳು;1987.

18ನೇ ಶತಮಾನದ ಪಾವಗಡ ಪಾಳೇಗಾರರು

ಡಾ. ಪ್ರಸನ್ನ

ಸಹ ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರು, ಇತಿಹಾಸ ವಿಭಾಗ,
ಸರ್ಕಾರಿ ಪ್ರಥಮ ದರ್ಜೆ ಕಾಲೇಜು, ಕೊರಟಗೆರೆ.

ಪ್ರಸ್ತಾವನೆ

ಮನೆತನದ ಮೂಲವನ್ನು ಹುಡುಕುವುದು ಇತಿಹಾಸಕರರಿಗೆ ಒಂದು ಕುತೂಹಲಕಾರಿ ವಿಷಯವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಕರ್ನಾಟಕದ ವಿವಿಧ ಕಡೆ ತಲೆ ಎತ್ತಿದ ಸಣ್ಣಪುಟ್ಟ ಮನೆತನಗಳ ಮೂಲ ಪುರುಷರ ಬಗೆಗೂ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಏನನ್ನು ಹೇಳಲು ಅಸಾಧ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ ಆದರೆ ವಿಜಯನಗರ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯದ ಆಡಳಿತಾವದಿಯಲ್ಲಿ ಉದಯಿಸಿದ ಚಿಕ್ಕಪುಟ್ಟ ರಾಜಮನೆತನಗಳ ಉಗಮದ ಬಗೆಗೆ ಮಾತನಾಡುವಾಗ “ವಿಜಯನಗರ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯದ ಸ್ವರೂಪದ ಚೌಕಟ್ಟಿನೊಳಗೆ ಅವುಗಳ ಹುಟ್ಟು ಬೆಳವಣಿಗೆಗಳು ಅಂತರ್ಗತವಾಗಿದ್ದವು ಎಂಬ ಅಂಶವನ್ನು ನಾವು ನೆನಪಿನಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ” ಈ ನಾಯಕ ಮನೆತನಗಳು ಅಸ್ತಿತ್ವಕ್ಕೆ ಬಂದದ್ದು ವಿಜಯನಗರ ವಿಜಯನಗರೋತ್ತರ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಆ ಚಕ್ರವರ್ತಿಗಳ ಅನುಮತಿಯಿಂದ ಎಲ್ಲೆಲ್ಲಿ ಕೋಟೆಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟಲು ಅನುಕೂಲಗಳಿದ್ದುವೋ ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಇಂತಹ ಮನೆತನಗಳು ಕಾಣಿಸಿಕೊಂಡವು ವಿಜಯನಗರ ಚಕ್ರವರ್ತಿ ಪೆನುಗೊಂಡಯಲ್ಲಿ ವೆಂಕಟಪತಿ ರಾಯನ ಆಳ್ವಿಕೆ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದ ಸಂಧರ್ಭದಲ್ಲಿ (1586-1614) ಉದಯಿಸಿದ್ದು ವೈಶಿಷ್ಟ್ಯ ಪೂರ್ಣವಾಗಿದೆ. ಪಾವಗಡ ಕೋಟೆಯನ್ನು ಕಟ್ಟುವವರೆಗೆ ಈ ಪಾವಗಡ ಪಾಳೆಪಟ್ಟಿ ಹೆಚ್ಚು ಪ್ರವರ್ಧಮಾನಕ್ಕೆ ಬರಲಿಲ್ಲ. ಪಾವಗಡ ಸುತ್ತಮುತ್ತಲಿನ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳನ್ನು ತಮ್ಮದಾಗಿಸಿಕೊಂಡ ಆ ಮನೆತನದ ಆರಂಭ ನಾಯಕರು ವೆಂಕಟಪತಿರಾಯನ ಕಾಲದಿಂದೀಚೆಗೆ ಪ್ರಖ್ಯಾತದಾರರು ಆದ್ದರಿಂದ ಈ ಪಾಳೆಪಟ್ಟಿ ವಿಜಯನಗರೋತ್ತರ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಉದಯಿಸಿದ್ದು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿದೆ ಈಗಾಗಲೇ ಇದರ ಬಗ್ಗೆ ಸಂಶೋಧಕರಾದ ಡಾ|| ಡಿ.ಎನ್. ಯೋಗೀಶ್ವರಪ್ಪನವರು ದೀರ್ಘವಾದ ಲೇಖನವೊಂದರಲ್ಲಿ ಸ್ಪಷ್ಟಪಡಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಕೀ ವರ್ಡ್: ಪಾವಗಡ ಪಾಳೇಗಾರರು, ತಿಮ್ಮಪ್ಪ ನಾಯಕ, ಜಾತಿ ಸಂಘರ್ಷ, ಪೆದ್ದ (ದೊಡ್ಡ) ತಿಮ್ಮಪ್ಪನಾಯಕ, ಚಿಕ್ಕವೆಂಟಕಟಪತಿ.

ಪಿರೀಕೆ

ಪಾವಗಡ ಪಾಳೆಪಟ್ಟಿನ ಸ್ಥಾಪನೆ ಹಾಗೂ ಆ ಸ್ಥಾಪಕನ ಮೂಲದ ಬಗ್ಗೆ ಈಗಾಗಲೇ ಹಲವು ಅಧ್ಯಯನಗಳು ನಡೆದಿವೆ. ಆ ಅಧ್ಯಯನಗಳಲ್ಲಿ ಒಮ್ಮತವಿಲ್ಲದಿರುವುದು ಕಂಡು ಬರುತ್ತಿದೆ. ನನಗೆ ಇತ್ತೀಚೆಗೆ 1801ರಲ್ಲಿ ಮೆಂಕಜಿ ರಚಿಸಿದ್ದ ಆಂಗ್ಲ ಕೈಪಿಯತು ದೊರೆತಿದ್ದು ಅದು ಈ ಎಲ್ಲ ಸಮಸ್ಯೆಗೆ ಉತ್ತರ ಕೊಡುವಂತಿದೆ. ಅಲ್ಲದೆ ಪಾವಗಡದಲ್ಲಿ ದೊರೆತಿರುವ ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆಯ ದಾಖಲೆಯೊಂದು ಸಂಶೋಧನ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ನನಗೆ ದೊರಕಿದ್ದು, ಅದು ಕೂಡ ಈ ಸ್ಥಾಪನೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಹಾಗೂ ಅವನ ಮೂಲದ ಬಗೆಗೆ ಮೆಂಕಜಿಯ ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು ಅನುಮೋದಿಸುತ್ತದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ನಾನು ಈ ಎರಡು ದಾಖಲೆಗಳನ್ನು ಆಧಾರವಾಗಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಮತ್ತು ಪಾವಗಡ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ದೊರೆತಿರುವ ಜಾನಪದ ಕೃತಿಗಳನ್ನು ಪೂರಕವಾಗಿ ಬಳಸಿಕೊಂಡು ಅದರ ಮೂಲ ಹಾಗೂ ಪಾಳೆಪಟ್ಟಿನ ಸ್ಥಾಪನೆಯ ಬಗೆಗೆ ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿದ್ದೇನೆ.

1801ರ ಮೆಂಕಜಿಯ ಅಪ್ರಕಟಿತ ಆಂಗ್ಲ ದಾಖಲೆಯ ಪ್ರಕಾರ ಪಾವಗಡ ನಾಯಕ ಮನೆತನದ ಮೂಲಪುರುಷನಾದ ಬಲ್ಲಪ್ಪನಾಯಕನು ಆರಂಭದಲ್ಲಿ ಅಂದರೆ ಪಾವಗಡ ನಾಯಕರ ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಸ್ಥಾಪನೆ ಮಾಡುವುದರ ಮೊದಲು ಆಂಧ್ರಪ್ರದೇಶದ ಅನಂತಪುರ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಗುತ್ತಿಯಲ್ಲಿ ನೆಲೆಸಿದ್ದನು. ಇವನಿಗೆ ಅಜ್ಜಪ್ಪನಾಯಕ ಮತ್ತು ತಿಮ್ಮಪ್ಪನಾಯಕ ಎಂಬ ಸೋದರರು ಇದ್ದರು ಈ ಸೋದರರು ಗುತ್ತಿಯಿಂದ ವಲಸೆ ಹೊರಟು ಇಂದಿನ ಚಿಕ್ಕಬಳ್ಳಾಪುರ ಪ್ರಾಂತ್ಯಕ್ಕೆ ಬರುತ್ತಾರೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಬಲ್ಲಪ್ಪನಾಯಕನು ಪಾಳೆಪಟ್ಟುವಿನ ಮೂಲಪುರುಷ ಗುತ್ತಿಯಿಂದ ಬಂದವನಾದ್ದರಿಂದ ಅಲ್ಲಿನ ಭಾಷೆ ತೆಲುಗು. ಆದ್ದರಿಂದ ಅವನು ತೆಲುಗು ಮೂಲದವನೆಂದು ಹೇಳಬಹುದು.

ಈ ಪಾಳೆಪಟ್ಟು ಸ್ಥಾಪನೆಯಾದದ್ದು ಬಲ್ಲಪ್ಪನಾಯಕನಿಂದ. ಅವನ ಮೂಲಸ್ಥಾನ ಗುತ್ತಿ ಆದ್ದರಿಂದ ಇವನು ತೆಲುಗು ಮೂಲದವನಾಗಿದ್ದು, ಕನ್ನಡ ಪ್ರದೇಶಕ್ಕೆ ಬಂದು ಈ ಪಾಳೆಪಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ ಪ್ರದರ್ಶಿಸಿ ವಿಜಯನಗರ ಚಕ್ರವರ್ತಿಗಳ ವಿಶ್ವಾಸವನ್ನು ಗಳಿಸಿಕೊಂಡು ಸ್ಥಾಪಿಸಿದನೆಂದು ಸ್ಪಷ್ಟಪಡಿಸಬಹುದು.

ಈ ಮನೆತನದಲ್ಲಿ ಹತ್ತು ಪಾಳೇಗಾರರು ಆಳ್ವಿಕೆ ನಡೆಸಿದ್ದಾರೆ. (175 ವರ್ಷಗಳ ಕಾಲ) ಅದರಲ್ಲಿ ಹದಿನೇಂಟನೇ ಶತಮಾನದ ಪಾಳೇಗಾರರನ್ನು ಈ ಕೆಳಕಂಡಂತೆ ಚರ್ಚಿಸಬಹುದು.

ತಿಮ್ಮಪ್ಪ ನಾಯಕ 1700 : 1744

ತಾಳಪ್ಪನಾಯಕ ರೋಗಪೀಡಿತನಾಗಿ ಮರಣ ಹೊಂದಿದನು. ಅವನಿಗೆ ತಿಮ್ಮಪ್ಪನಾಯಕ ಎಂಬ ಮಗನಿದ್ದನು. ಇವನ ತಾತನಾಗಿದ್ದ ತಿಮ್ಮಪ್ಪನಾಯಕನು ತನ್ನ ದೊಡ್ಡಪ್ಪನಾದ ಬಲ್ಲಪ್ಪ ಹಾಗೂ ಆತನ ಮಗನಾದ ತಿಮ್ಮಪ್ಪನನ್ನು ಬಂಧಿಸಿ ಸೆರೆಯಲ್ಲಿಟ್ಟಿದ್ದನು. ಅವರು ಅಲ್ಲಿಯೇ ಮರಣ ಹೊಂದಿದ್ದರು. ಇವನ ತಂದೆ ತಾಳಪ್ಪನಾಯಕ ರೋಗಪೀಡಿತನಾಗಿ ಮರಣ ಹೊಂದಿದ ಮೇಲೆ ತಿಮ್ಮಪ್ಪನಾಯಕನು ತನ್ನ ಎಲ್ಲ ಸಂಬಂಧಿಕರ, ಪ್ರಜೆಗಳ, ಮುಖ್ಯ ಅಧಿಕಾರಿಗಳ ಒಪ್ಪಿಗೆಯನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಂಡು ಕ್ರಿ.ಶ. 1700ರಲ್ಲಿ ಪಾವಗಡ ಸಂಸ್ಥಾನಕ್ಕೆ ಅಧಿಕೃತವಾಗಿ ಪಟ್ಟಕ್ಕೆ ಬಂದನು. ಇವನು ಇನ್ನೂ ಯುವಕನಾಗಿದ್ದು 44 ವರ್ಷಗಳ ಕಾಲ (ಅಂದರೆ 1744ರವರೆಗೆ) ಆಳ್ವಿಕೆ ಮಾಡಿದನೆಂದು ಹೇಳಲಾಗಿದೆ. ಶಾಂತಿಪ್ರಿಯ ವ್ಯಕ್ತಿಯಾಗಿದ್ದ ಈತನು ಬಡವರನ್ನು ಪ್ರೀತಿಸುತ್ತಾ ಬುದ್ಧಿವಂತರಿಗೆ ಆಶ್ರಯದಾತನಾಗಿದ್ದನು. ತನ್ನ ರಾಣಿಯಾದ ವೆಂಕಟಮ್ಮನಿಂದ ಪೆದ್ದಾತಿಮ್ಮಪ್ಪನಾಯಕ, ಚಿಕ್ಕತಿಮ್ಮಪ್ಪನಾಯಕ ಮತ್ತು ಚಿಕ್ಕವೆಂಕಟಪತಿನಾಯಕ ಎಂಬ ಮೂರು ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಪಡೆದಿದ್ದನು. ಇವರಲ್ಲಿ ಹಿರಿಯವನಾದ ಪೆದ್ದ (ದೊಡ್ಡ) ತಿಮ್ಮಪ್ಪನಾಯಕನು ಬಿಲ್ಲು ವಿದ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರವೀಣನಾಗಿದ್ದನು. ಉತ್ತಮ ದೇಹದಾಡ್ಯವನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದ ಈತನಿಗೆ ಶಸ್ತ್ರವಿದ್ಯೆಗಳೆಲ್ಲಾ ಕರಗತವಾಗಿದ್ದವು. ಇವನು ಬೆಳೆದು ದೊಡ್ಡವನಾದ ಮೇಲೆ ಅವನಷ್ಟೇ ಸುಂದರವಾದ ಹುಡುಗಿಯೊಂದಿಗೆ ವಿವಾಹ ಮಾಡಲು ಆತನ ತಂದೆ ತಿಮ್ಮಪ್ಪನಾಯಕನು ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡತೊಡಗಿದನು.

ಜಾತಿ ಸಂಘರ್ಷ

ಪಾವಗಡ ಸಂಸ್ಥಾನದ ಸನಿಹದಲ್ಲೇ ಇದ್ದ ರಾಜವೆಂಟ್ರಿಯ ಗೌಡನಾದ ಚಿಕ್ಕಪ್ಪಗೌಡನಿಗೆ ಸುಂದರವಾದ ಮಗಳಿದ್ದಳು. ಈ ಕನ್ಯೆಯೇ ತಕ್ಕವಳೆಂದು ಯೋಚಿಸಿ ವಿವಾಹದ ಪ್ರಸ್ತಾಪದ ಸಂದೇಶವನ್ನು ಚಿಕ್ಕಪ್ಪಗೌಡನಿಗೆ ಕಳುಹಿಸಿದನು. ಪಾವಗಡದ ಆಂಗ್ಲ ಕೈಪಿಡಿಯತ್ತು ಅವನು ಕೊಟ್ಟ ಉತ್ತರವನ್ನು ಈ ರೀತಿ ದಾಖಲಿಸಿದೆ “ನೀವು ಯರ್ಥಗೊಲ್ಲ ಜಾತಿಗೆ ಸೇರಿದವರು, ನಾವು ಬೇರೆ ಜಾತಿಯವರು. ಯಾರಾದರೂ ಮತ್ತೊಂದು ಜಾತಿಗೆ ಸೇರಿದವರೊಂದಿಗೆ ವಿವಾಹ ಸಂಬಂಧ ಬೆಳೆಸಲು ಸಾಧ್ಯವೇ? ನಾಯಿಯ ಮೊಲೆಯಲ್ಲಿ ಹಾಲಿದ್ದರೇನು? ಅದು ನಾಯಿಗೆ ಮಾತ್ರ ಸೀಮಿತ” ಈಗಾಗಲೇ ಆರಂಭದಲ್ಲಿ ತಿಳಿಸಿರುವಂತೆ ರಾಜವೆಂಟ್ರಿಯ ಗೌಡರು ಕುಂಚಿಟಿಗರ ಜನಾಂಗಕ್ಕೆ ಸೇರಿದವರಾಗಿದ್ದು ತನ್ನ ಮಗಳನ್ನು ಗೊಲ್ಲ ಜನಾಂಗದ ತಿಮ್ಮಪ್ಪನಾಯಕ ಮಗ ಪೆದ್ದ ತಿಮ್ಮಪ್ಪನಾಯಕನಿಗೆ ವಿವಾಹ ಮಾಡಿಕೊಡಲು ಒಪ್ಪಲಿಲ್ಲ. ಇಲ್ಲಿ ಮತ್ತೊಮ್ಮೆ ಜಾತಿ ಸಂಘರ್ಷವೇರ್ಪಡುತ್ತದೆ.

ರಾಜವೆಂಟ್ರಿಗೌಡನ ಮಾತುಗಳಿಂದ ಕೆರಳಿದ ತಿಮ್ಮಪ್ಪನಾಯಕನು ಅವನ ಮೇಲೆ ಆಕ್ರಮಣ ಮಾಡಿ ಆ ಪ್ರದೇಶವನ್ನು ಕೊಳ್ಳೆ ಹೊಡೆದನು, ಚಿಕ್ಕಪ್ಪಗೌಡನನ್ನು ಸೆರೆಹಿಡಿದು ಪಾವಗಡಕ್ಕೆ ಕರೆತಂದು ಕಾರಾಗೃಹದಲ್ಲಿ ಇಟ್ಟನು. ಕೆಲದಿನಗಳ ನಂತರ ಅವನನ್ನು ಬಿಡುಗಡೆಗೊಳಿಸಿ ರಾಜವೆಂಟ್ರಿಯಲ್ಲಿ ಪುನರ್ ಪ್ರತಿಷ್ಠಾಪಿಸಿದನು. ತನ್ನ ಮಗನ ಈ ವಿವಾಹ ಮುರಿದುಬಿದ್ದ ನಂತರ, ತನ್ನ ಪತ್ನಿಯ ಸಂಬಂಧಿಕನಾದ ಅಗಸನಪಾಳ್ಯದ ದಾಸಪ್ಪನ ಮಗಳಾದ ಅಚ್ಚಮ್ಮ ಎಂಬುವಳನ್ನು ತನ್ನ ಮಗನೊಂದಿಗೆ ವಿವಾಹ ಮಾಡಿಸಿದನು. ಇವಳನ್ನು ಲಕ್ಷ್ಮಮ್ಮ ಎಂದೂ ಕರೆಯುತ್ತಿದ್ದರು. ಎರಡನೇ ಮಗನಾದ ಚಿನ್ನತಿಮ್ಮಪ್ಪನಾಯಕನಿಗೆ ತನ್ನ ದಳವಾಯಿಯಾದ ಚಂದ್ರಯ್ಯನ ಮಗಳಾದ ಸಂಜೀವಮ್ಮ ಎಂಬುವಳನ್ನು ವಿವಾಹ ಮಾಡಿಸಿದನು.

ಪೆದ್ದ (ದೊಡ್ಡ) ತಿಮ್ಮಪ್ಪನಾಯಕ (ಕ್ರಿ. ಶ. 1744 – 1774)

ತಿಮ್ಮಪ್ಪನಾಯಕನ ಮರಣದ ನಂತರ ಅವನ ಹಿರಿಯಪುತ್ರ ಪೆದ್ದತಿಮ್ಮಪ್ಪ ನಾಯಕ ಕ್ರಿ.ಶ. 1745 ರ ರಕ್ತಾಕ್ಷಿ ಸಂವತ್ಸರದಲ್ಲಿ ಅಧಿಕಾರಕ್ಕೆ ಬಂದನು. ಪಾವಗಡವನ್ನಾಳಿದ ನಾಯಕರುಗಳಲ್ಲಿ ಅಗ್ರಗಣ್ಯನಾದ ಈತನು ಅನೇಕ ಜನೋಪಯೋಗಿ ಕೆಲಸಗಳನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಾ ಪ್ರಸಿದ್ಧಿಯಾಗಿದ್ದಾನೆ. ನೀರಾವರಿಗೆ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹ ನೀಡಿ ಬೊಮ್ಮತನಹಳ್ಳಿ ಬಳಿ ಗೌರಸಮಮೇಟೆ ಮತ್ತು ನಲಿಗೇನಪಳ್ಳಿ ಬಳಿ ಕೆರೆಗಳನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಿ ಕೃಷಿಯನ್ನು ವಿಸ್ತಾರ ಮಾಡಿದನು. ಗೌರಸಮಮೇಟೆ ಕೆರೆಯ ಬಳಿ ಒಂದು ಹೊಸ ಗ್ರಾಮವನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿ ಅದಕ್ಕೆ ತಿಮ್ಮಪ್ಪನಾಯಕನಹಳ್ಳಿ ಎಂದು ನಾಮಕರಣ ಮಾಡಿದನು.

ತಿಮ್ಮಪ್ಪನಾಯಕನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಮರಾಠರು ಆಕ್ರಮಣ ಮಾಡಿ ಪಾವಗಡ ಪಾಳೆಯಪಟ್ಟಿನ ಕೆಲವು ಪ್ರಾಂತ್ಯಗಳನ್ನು ವಶಪಡಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದರು. ಅವುಗಳನ್ನು ಪುನಃ ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿದ ದೊಡ್ಡ (ಪೆದ್ದ) ತಿಮ್ಮಪ್ಪನಾಯಕನು ಸೇನೆಯನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸಿ ಹರಾತ್ತನೆ ದಾಳಿ ಮಾಡಿದನು. ಆ ಪ್ರಾಂತ್ಯದಲ್ಲಿದ್ದ ಮರಾಠ ಅಧಿಕಾರಿಗಳನ್ನು ಸೋಲಿಸಿ ಅವರಿಂದ ಗುಮ್ಮಗಟ್ಟ, ವಿರೂಪಸಂದ್ರ, ಮಾದೇರಾಜೊಂಡಪಳ್ಳಿ, ದೊಮ್ಮತುಮರಿ, ನೇರಳೆಕುಂಟೆ, ಚೇಲಾಪುರಂ ಎಂಬ ಊರುಗಳನ್ನು ವಶಪಡಿಸಿ ಕೊಂಡನು. ಈ ಗ್ರಾಮಗಳು ಹಲವಾರು ವರ್ಷಗಳಿಂದ ಪಾವಗಡ ನಾಯಕರ ಅಧೀನದಲ್ಲಿದ್ದವು. ಆದರೆ ಮರಾಠರು ಅವುಗಳನ್ನು ವಶಪಡಿಸಿಕೊಂಡು ಆಳುತ್ತಿದ್ದರು. ಪಾವಗಡ ನಾಯಕರಿಂದ ಸೋತು ಅವಮಾನಿತರಾದ ಮರಾಠ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ಅಧಿಕ ಸೈನ್ಯದೊಂದಿಗೆ ಸೋಲಿನ ಸೇಡನ್ನು ತೀರಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಪಾವಗಡ ಕೋಟೆಯ ಮೇಲೆ ಆಕ್ರಮಣ ಮಾಡಿದರು. ಪೆಟೆಯನ್ನು ಲೂಟಿಗೈದು ದೊಡ್ಡತಿಮ್ಮಪ್ಪನಾಯಕನನ್ನು ಸೆರೆಹಿಡಿದರು. ನಂತರ ಅವನ ಕಿರಿಯ ಸಹೋದರ ಚಿಕ್ಕವೆಂಕಟಪತಿನಾಯಕನನ್ನು ಅಧಿಕಾರದಲ್ಲಿ ಕುಳ್ಳಿರಿಸಿದರು.

ಚಿಕ್ಕವೆಂಕಟಪತಿ

ಚಿಕ್ಕವೆಂಕಟಪತಿಯು ಅಧಿಕಾರವನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಂಡ ಮೇಲೆ ಮರಾಠರ ಸೆರೆಯಿಂದ ತನ್ನ ಅಣ್ಣನಾದ ದೊಡ್ಡತಿಮ್ಮಪ್ಪನಾಯಕನನ್ನು ಬಿಡಿಸುವ ಪ್ರಯತ್ನವನ್ನು ಮಾಡತೊಡಗಿದನು. ಇದಕ್ಕೋಸ್ಕರ ಅವನು ಮೈಸೂರಿನ ಸರ್ವಾಧಿಕಾರಿ ಹೈದರಾಲಿಯ ಬಳಿ ಹೋಗಿ ನಿವೇದನೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡು, ತಾನು ಮೈಸೂರಿಗೆ ನಿಷ್ಠೆಯಿಂದ ಇರುವುದಾಗಿ ಭರವಸೆ ನೀಡಿ, ವಾರ್ಷಿಕ 10 ಸಾವಿರ ರೂಗಳ ನಜರ್ ನ್ನು (ಕಾಣಿಕೆ) ನೀಡುವ ಒಪ್ಪಂದಕ್ಕೆ ಸಹಿ ಹಾಕಿದನು. ಇದರಿಂದ ಸಂಪ್ರೀತನಾದ ಹೈದರಾಲಿಯು ಮಧ್ಯಸ್ಥಿಕೆ ವಹಿಸಿ ಮರಾಠರ ಸೆರೆಯಲ್ಲಿದ್ದ ದೊಡ್ಡತಿಮ್ಮಪ್ಪನಾಯಕನನ್ನು ಬಿಡುಗಡೆಗೊಳಿಸಿದನು. ನಂತರ ಚಿಕ್ಕವೆಂಕಟಪತಿನಾಯಕನು ತನ್ನ ಅಣ್ಣನಿಗೆ ಅಧಿಕಾರವನ್ನು ಬಿಟ್ಟುಕೊಟ್ಟು ಅವನಿಗೆ ಸಹಾಯಕನಾಗಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡಿದನು. ಹೀಗೆ ಸಹೋದರರ ಮಧ್ಯೆ ಉತ್ತಮ ಭಾಂದವ್ಯವಿದ್ದುದು ಗೊತ್ತಾಗುತ್ತದೆ. ಇಬ್ಬರೂ ಪಾವಗಡ ಪಾಳೆಯಪಟ್ಟಿನ ಔನ್ನತ್ಯಕ್ಕಾಗಿ ಕ್ರಿ.ಶ. 1774ರವರೆಗೂ ಆಳ್ವಿಕೆ ಮಾಡಿದರು. ದೊಡ್ಡತಿಮ್ಮಪ್ಪನಾಯಕನು ಕ್ರಿ.ಶ. 1774ರಲ್ಲಿ ಮರಣ

ಹೊಂದಿದನು. ಇವನಿಗೆ ಲಕ್ಷ್ಮಮ್ಮ ಮತ್ತು ರಾಮಚಂದ್ರಮ್ಮ ಎಂಬ ಇಬ್ಬರು ಪತ್ನಿಯರು, ಇಬ್ಬರೂ ಪುತ್ರರೂ ಇದ್ದರು ಎಂದು ಆಂಗ್ಲ ಕೃಷಿಯತ್ತು ತಿಳಿಸುತ್ತದೆ.

ಹೈದರಾಲಿಯ ಆಕ್ರಮಣ

ದೊಡ್ಡತಿಮ್ಮಪ್ಪನಾಯಕ ಮರಣಹೊಂದಿದ ನಂತರ ಅವನ ಹಿರಿಯ ಮಗನಾದ ಪೆದ್ದತಿಮ್ಮಪ್ಪನಾಯಕನು ಕ್ರಿ.ಶ. 1774ರ ವಿಜಯ ಸಂವತ್ಸರ ಕಾರ್ತಿಕಮಾಸದ ದಿನಾಂಕ 7 ಶುಕ್ರವಾರದಂದು ಅಧಿಕಾರ ವಹಿಸಿಕೊಂಡನು. ಇದೇ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಮೈಸೂರಿನಲ್ಲಿ ಹೈದರಾಲಿಯು ಸರ್ವಾಧಿಕಾರಿಯಾಗಿದ್ದು ಸಣ್ಣಪುಟ್ಟ ಪಾಳೆಯಪಟ್ಟುಗಳ ವಿರೋಧಿಯಾಗಿದ್ದನು. ಹೈದರಾಲಿ ಏಳಿಗೆಗೆ ಬರುವ ಮೊದಲು ಮರಾಠರು ದಕ್ಷಿಣ ಕರ್ನಾಟಕದ ಮೇಲೆ ದಾಳಿಮಾಡಿ ಪಾಳೆಯಪಟ್ಟುಗಳನ್ನು ಸೂರೆಗೈದು ತಮ್ಮ ಅಧಿಕಾರಿಗಳ ಮೂಲಕ ನಿಯಂತ್ರಣ ಸಾಧಿಸಿದ್ದರು. ಆದರೆ ಹೈದರಾಲಿ ಅಧಿಕಾರದಲ್ಲಿ ಬಲವಾಗಿ ಪ್ರತಿಷ್ಠಾಪಿತನಾದ ನಂತರ ಮರಾಠರ ನಿಯಂತ್ರಣದಲ್ಲಿದ್ದ ಪಾಳೆಯಪಟ್ಟುಗಳ ಮೇಲೆ ಆಕ್ರಮಣ ಮಾಡಿ ಅಲ್ಲಿದ್ದ ಅಧಿಕಾರಿಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ಹೊಡೆದೊಡಿಸಿ ಆ ಪ್ರದೇಶಗಳನ್ನು ತನ್ನ ವಶಕ್ಕೆ ತೆಗೆದುಕೊಂಡನು. ಇಂತಹ ಪ್ರದೇಶಗಳಿಗೆ ಹೈದರಾಲಿ ತನಗೆ ನಿಷ್ಠರಾದವರನ್ನು ಅಧಿಕಾರಿಗಳನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿದ್ದನು. ಕ್ರಿ.ಶ. 1774ರ ವೇಳೆಗೆ ಹೈದರಾಲಿಯು ಮಧುಗಿರಿ, ನಿಡುಗಲ್, ಮಿಡಿಗೇಶಿ ಕೋಟೆಗಳನ್ನು ವಶಪಡಿಸಿಕೊಂಡು ಅವುಗಳ ಆಡಳಿತ ನಿರ್ವಹಣೆಗೆ ಪ್ರಧಾನಿ ವೆಂಕಪ್ಪಯ್ಯನನ್ನು ನೇಮಕ ಮಾಡಿದ್ದನು.

ಪಾವಗಡ ಪಾಳೆಯಪಟ್ಟಿನ ನಾಯಕರು ದೊಡ್ಡತಿಮ್ಮಪ್ಪನಾಯಕನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಹೈದರಾಲಿಯೊಂದಿಗೆ ಉತ್ತಮ ಭಾಂದವ್ಯವನ್ನು ಇಟ್ಟುಕೊಂಡು ವಾರ್ಷಿಕ 10 ಸಾವಿರ ರೂಗಳ ಕಾಣಿಕೆ ನೀಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಆದರೆ ಅವನ ಮರಣದ ನಂತರ ಅವನ ಹಿರಿಯ ಮಗ ಪೆದ್ದತಿಮ್ಮಪ್ಪನಾಯಕನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಆ ಸ್ನೇಹ ಭಾಂದವ್ಯ ಮುರಿದುಬಿದ್ದುದೇ ಅಲ್ಲದೆ, ಹೈದರಾಲಿ ಪಾವಗಡವನ್ನು ಹೊರತುಪಡಿಸಿ ಸಿರಾ, ಮಿಡಿಗೇಶಿ, ಮಧುಗಿರಿ, ನಿಡುಗಲ್ ಮುಂತಾದ ಬಲಾಢ್ಯ ಕೋಟೆಗಳನ್ನು ವಶಪಡಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದನು. ಪಾವಗಡವನ್ನು ಗೆದ್ದುಕೊಂಡರೆ ಇಡೀ ಪ್ರದೇಶವೇ ತನ್ನ ವಶವಾಗುತ್ತದೆ ಎಂದು ಅಲೋಚಿಸಿ ತಾನು ಪ್ರದೇಶಗಳಿಗೆ ನಿಯೋಜಿಸಿದ್ದ ಅಧಿಕಾರಿ ಪ್ರಧಾನಿ ವೆಂಕಪ್ಪಯ್ಯನವರಿಗೆ ಪಾವಗಡ ಕೋಟೆಯ ಮೇಲೆ ಆಕ್ರಮಣ ಮಾಡಲು ಆದೇಶಿಸಿದನು. ವೆಂಕಪ್ಪಯ್ಯನು ಸೇನೆಯೊಂದಿಗೆ ಬಲಾಢ್ಯ ಪಾವಗಡದ ಮೇಲೆ ಆಕ್ರಮಣ ಮಾಡಿದನು. 5 ತಿಂಗಳುಗಳ ಕಾಲ ಮುತ್ತಿಗೆ ಮುಂದುವರಿಯಿತು. ಕೋಟೆಯ ಬಾಗಿಲು ತೆರೆಯಲಿಲ್ಲ. ಸತತ ಆಕ್ರಮಣದ ಫಲವಾಗಿ ವೆಂಕಪ್ಪಯ್ಯನ ಸೈನ್ಯ ಕೋಟೆಯೊಳಗೆ ಪ್ರವೇಶಿಸಿತು. ಪಾವಗಡದ ರಕ್ಷಣಾ ಸೈನ್ಯ ದಿಟ್ಟವಾಗಿ ದಾಳಿಯನ್ನೆದುರಿಸಿದರೂ ಫಲ ನೀಡಲಿಲ್ಲ. ಪಾವಗಡದ ಸೈನಿಕರು ಪಲಾಯನಗೈದರು. ಆಕ್ರಮಣಕಾರರು ಅರಮನೆ ಪ್ರವೇಶಿಸಿ ಪೆದ್ದತಿಮ್ಮಪ್ಪ ನಾಯಕ ಮತ್ತು ಅವನ ತಮ್ಮ ಚಿಕ್ಕಪ್ಪಗೌಡ ಚಿಕ್ಕವೆಂಕಟಪತಿನಾಯಕನನ್ನು ಸೆರೆಯಾಳಾಗಿ ಬಂಧಿಸಿದರು. ಅವರ ಇಡೀ ಕುಟುಂಬ ವರ್ಗವನ್ನು ಮಧುಗಿರಿಗೆ ಕರೆದೊಯ್ದು ಅಲ್ಲಿನ ಸೆರೆಮನೆಯಲ್ಲಿ ಇಡಲಾಯಿತು. ನಾಯಕ ಕುಟುಂಬ ವರ್ಗದವರ ಜೀವನಕ್ಕೆ ಪ್ರಧಾನಿ ವೆಂಕಪ್ಪಯ್ಯನು ಒಂದು ಗ್ರಾಮದ ಆದಾಯವನ್ನು ಬಿಟ್ಟುಕೊಟ್ಟನೆಂದು ಆಂಗ್ಲ ಕೃಷಿಯತ್ತು ತಿಳಿಸುತ್ತದೆ.

ಪ್ರಧಾನಿ ವೆಂಕಪ್ಪಯ್ಯನು ಪಾವಗಡಕ್ಕೆ ತೆರಳಿ ಅದರ ಸಂಪೂರ್ಣ ವಿವರವನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸಿಕೊಡಗಿದನು. ಪಾವಗಡಕ್ಕೆ ಸೇರಿದ್ದ ಅನೇಕ ಹಳ್ಳಿಗಳು ಸಂಸ್ಥಾನಕ್ಕೆ ಸೇರಿದ್ದವು. ಆ ಹಳ್ಳಿಗಳನ್ನು ಬೇರ್ಪಡಿಸಿ ಪುನಃ ಪಾವಗಡಕ್ಕೆ ಸೇರಿಸಿ ಆ ಭೂಪ್ರದೇಶಗಳ ವ್ಯವಹಾರವನ್ನು ನೋಡಿಕೊಳ್ಳಲು ಪ್ರಧಾನಿಯು ಸುಬ್ಬರಾವ್ ಎಂಬುವನನ್ನು ಕ್ರಿ.ಶ. 1775ರಲ್ಲಿ ಅಮಲ್ದಾರನನ್ನಾಗಿ ನೇಮಕ ಮಾಡಿದನು.

ಹೈದರಾಲಿಯು ಮದಕರಿನಾಯಕನನ್ನು ಸದೆಬಡಿಯುವ ಉದ್ದೇಶದಿಂದ ಕ್ರಿ.ಶ. 1777ರಲ್ಲಿ ಮೂರನೆ ಬಾರಿಗೆ ಚಿತ್ರದುರ್ಗದ ಕಡೆ ಹೊರಟನು. ಮಾರ್ಗಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಹೈದರಾಲಿಯ ಸೈನ್ಯ ಪಾವಗಡದ ಬಳಿ

ಬೀಡುಬಿಟ್ಟಿತು. ಆ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಹೈದರನು ತನ್ನ ಸೈನ್ಯದೊಂದಿಗೆ ಪಾವಗಡ ಬೆಟ್ಟವನ್ನು ಏರಿ ಆದರಿಂದ ಆಕರ್ಷಿತನಾಗಿ ಈ ದುರ್ಗವನ್ನು ಬಲಾಢ್ಯವಾದ ಮತ್ತು ಆಯಕಟ್ಟಿನ ಸ್ಥಳವನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲು ಯೋಚಿಸಿ, ತಕ್ಷಣ ತನ್ನ ಅಧಿಕಾರಿಗಳನ್ನು ಕರೆಸಿ ಈ ದುರ್ಗದ ಮೇಲೆ ಬಲಾಢ್ಯ ಗೋಡೆಗಳನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸುವ ಕಾಮಗಾರಿಯನ್ನು ಕೈಗೆತ್ತಿಕೊಳ್ಳುವಂತೆ ಆದೇಶಿಸಿದನು. ಪ್ರಧಾನಿ ವೆಂಕಪ್ಪನು ತಕ್ಷಣ ಈ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಆರಂಭಿಸಿ ಪಾವಗಡ ಕೋಟೆ ಮತ್ತು ಪೇಟೆಯನ್ನು ಬಲಾಢ್ಯಗೊಳಿಸಿದನು. ಹೈದರನ ಆದೇಶದ ಮೇರೆಗೆ ಪಾವಗಡವನ್ನು ಜನಭರಿತ ಪಟ್ಟಣವನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿದನು.

ಕ್ರಿ.ಶ. 1778ರಲ್ಲಿ ಪಾವಗಡವನ್ನು ವಿಸ್ತರಿಸುವ ಉದ್ದೇಶದಿಂದ ಪ್ರಧಾನಿ ವೆಂಕಪ್ಪಯ್ಯನು ರಾಯಚೆಲ್ವುವಿನ ಮೇಲೆ ದಾಳಿ ಮಾಡಿದನು. ಅಲ್ಲಿನ ನಾಯಕನಾದ ಯರ್ಲ ಚನ್ನಪ್ಪನಾಯ್ಡುವು ಪರಾಭವಗೊಂಡನು. ಅವನನ್ನು ಸೆರೆಹಿಡಿದು ಪೆನುಗೊಂಡೆಯ ದುರ್ಗದಲ್ಲಿಟ್ಟು ಇಡೀ ರಾಯಚೆಲ್ವು ಪ್ರದೇಶವನ್ನು ಪಾವಗಡಕ್ಕೆ ಸೇರಿಸಿಕೊಂಡನು. ಹೀಗೆ ಪಾವಗಡ ಮತ್ತಷ್ಟು ವಿಸ್ತಾರಗೊಂಡಿತು. ಕ್ರಿ.ಶ. 1779ರಲ್ಲಿ ಹೈದರಾಲಿಯ ಆದೇಶದ ಮೇರೆಗೆ ಚೇಕ್ರಮಾಯ ಎಂಬ ಅಧಿಕಾರಿಯು ಹೊಸ ಅಮಲ್ದಾರನಾಗಿ ಪಾವಗಡಕ್ಕೆ ಸುಬ್ಬರಾವ್ ನ ಸ್ಥಾನಕ್ಕೆ ಆಗಮಿಸಿದನು. ಅವನ ಆಡಳಿತಾವಧಿಯಲ್ಲಿ ನಿಡುಗಲ್ಲಿಗೆ ಸೇರಿದ್ದ ಪೊನ್ನಸಮುದ್ರ ಮತ್ತು ಸೂಲನಾಯಕನಪಳ್ಳಿಗಳನ್ನು ಒತ್ತಾಯದಿಂದ ಪಡೆದು ಪಾವಗಡಕ್ಕೆ ಸೇರಿಸಿಕೊಂಡನು. ಆಗ ನಿಡುಗಲ್ಲಿನಲ್ಲಿದ್ದ ಪಾಳೇಗಾರ ವೀರತಿಮ್ಮಣ್ಣನಾಯಕನು ದುರ್ಬಲನಾಗಿದ್ದು ಹೈದರಾಲಿಯಿಂದ ಪರಾಭವಗೊಂಡಿದ್ದು ಯಾವುದೇ ಸ್ವತಂತ್ರವಿಲ್ಲದ ಪಾಳೇಗಾರನಾಗಿದ್ದನು. ಆದ್ದರಿಂದ ನಿಡುಗಲ್ಲಿನವರು ಯಾವುದೇ ಪ್ರತಿರೋಧ ಮತ್ತಷ್ಟು ವಿಸ್ತಾರವಾಗಿ ಆದಾಯವೂ ಹೆಚ್ಚಾಯಿತು. ಕ್ರಿ.ಶ. 1782ರಲ್ಲಿ ಹೈದರಾಲಿಯು ಮರಣ ಹೊಂದಿದ ಮೇಲೆ ಮೈಸೂರಿನಲ್ಲಿ ಟಿಪ್ಪೂಸುಲ್ತಾನನು ಅಧಿಕಾರಕ್ಕೆ ಬಂದನು. ಆಗ ಅವನು ಅನೇಕ ಅಧಿಕಾರಿಗಳನ್ನು ಬದಲಾಯಿಸಿ, ತನಗೆ ನಿಷ್ಠರಾದವರನ್ನು ನೇಮಕ ಮಾಡತೊಡಗಿದನು. ಆ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಪಾವಗಡಕ್ಕೆ ಕ್ರಿ.ಶ. 1782ರಲ್ಲಿ ರುಸ್ತುಂಖಾನನು ಅಮಲ್ದಾರನಾಗಿ ಆಗಮಿಸಿ ಆಡಳಿತ ಮಾಡತೊಡಗಿದನು.

ಟಿಪ್ಪೂಸುಲ್ತಾನನ ಆಡಳಿತ

ಪಾವಗಡವು ಸೀಮಿತ ಆದಾಯವನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದು ಚಿಕ್ಕ ಪ್ರದೇಶವಾಗಿತ್ತು. ಹೆಚ್ಚು ವಿಸ್ತಾರವಾಗಿದ್ದ ಪ್ರದೇಶಗಳಿಂದ ಕೆಲವಾರು ಹಳ್ಳಿಗಳನ್ನು ಬೇರ್ಪಡಿಸಿ ಚಿಕ್ಕಪ್ರದೇಶಗಳಿಗೆ ಸೇರಿಸುವ ನೀತಿಯನ್ನು ಹೈದರನು ಅನುಸರಿಸುತ್ತಿದ್ದನು. ಹೈದರಾಲಿಯ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ನಿಡುಗಲ್ಲಿನಿಂದ ಕೆಲವಾರು ಹಳ್ಳಿಗಳನ್ನು ಪಾವಗಡಕ್ಕೆ ಸೇರಿಸಿ ವಿಸ್ತರಿಸಲಾಗಿತ್ತು. ಟಿಪ್ಪೂಸುಲ್ತಾನನು ಕೂಡಾ ಇದೇ ನೀತಿಯನ್ನು ಮುಂದುವರೆಸಿ ಪಾವಗಡವನ್ನು ಮತ್ತಷ್ಟು ವಿಸ್ತರಿಸಿ ಅದರ ಆದಾಯವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುವ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಕೈಹಾಕಿದನು. ಅದರ ಪ್ರಕಾರ ಟಿಪ್ಪೂಸುಲ್ತಾನನು ಪಾವಗಡಕ್ಕೆ ಆಗಮಿಸಿ ಅದರ ಆದಾಯವನ್ನು ಪರಿಶೀಲಿಸಿ ಪಾವಗಡದ ನೆರೆಯ ದೊಡ್ಡ ಪ್ರದೇಶಗಳಾದ ರಾಯದುರ್ಗ ಮತ್ತು ಪೆನುಗೊಂಡೆಯಿಂದ ಕೆಲವು ಭೂಪ್ರದೇಶವನ್ನು ಪಾವಗಡಕ್ಕೆ ಸೇರಿಸಬೇಕೆಂಬ ಆದೇಶವನ್ನು ಹೊರಡಿಸಿದನು. ಈ ವೇಳೆಗಾಗಲೇ ರಾಯದುರ್ಗ ಮತ್ತು ಪೆನುಗೊಂಡೆ ಟಿಪ್ಪೂಸುಲ್ತಾನನ ವಶದಲ್ಲಿದ್ದವು. ಆ ಆದೇಶದ ಪ್ರಕಾರ “ಪೆನುಗೊಂಡೆ (ಸೀಮೆ) ಪ್ರದೇಶದಿಂದ ರೊದ್ದಂ ತರಘ್ ನ್ನು ರಾಯದುರ್ಗ ಪ್ರದೇಶದಿಂದ (ಸೀಮೆ) ತಿರುಮಣಿ ತರಘ್ ನ್ನು ಪಾವಗಡ ಸೀಮೆಗೆ ಸೇರಿಸಲಾಯಿತು.” ಪಾವಗಡ ನಾಯಕರಿಂದ ದುರ್ಗದ ಮೇಲೆ ನಿರ್ಮಾಣಗೊಂಡಿದ್ದ ಗೋಪಾಲಸ್ವಾಮಿ ದೇವಾಲಯವನ್ನು ಜೀರ್ಣೋದ್ಧಾರದ ನೆಪದಲ್ಲಿ ನಾಶಪಡಿಸಲಾಯಿತು. ಈ ಘಟನೆ ಕ್ರಿ.ಶ. 1787ರಲ್ಲಿ ನಡೆಯಿತೆಂದು ಆಂಗ್ಲ ಕೈಫಿಯತ್ತು ದಾಖಲಿಸಿದೆ.

ಕ್ರಿ.ಶ. 1787ರ ನಂತರ ಕೆಲವಾರು ದಿನಗಳ ಕಾಲ ಈ ಮೂರು ತರಘ್ ಗಳ ಜವಾಬ್ದಾರಿಯನ್ನು ರುಸ್ತುಂಖಾನನು ನಿರ್ವಹಿಸಿದನು. ನಂತರ ಪುನಃ ಪಾವಗಡದಿಂದ ರೊದ್ದಂ ತರಘ್ ನ್ನು ಬೇರ್ಪಡಿಸಿ ಅಲ್ಲಿಗೆ ಪ್ರತ್ಯೇಕವಾದ ಅಧಿಕಾರಿಯನ್ನು ನೇಮಿಸಲಾಯಿತು. ಆದರೆ ರೊದ್ದಂ ತರಘ್ ನಲ್ಲಿದ್ದ ಯಾರ್ಪೆ ಮತ್ತು ಹೊನ್ನಾಪುರ ಎಂಬ ಗ್ರಾಮಗಳನ್ನು ಪಾವಗಡ ಸೀಮೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಉಳಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಾಯಿತು.

ಬ್ರಿಟೀಷರ ಒಕ್ಕೂಟ ಸೈನ್ಯ ಲಾರ್ಡ್ ಕಾರನ್ ವಾಲೀಸನ ನಾಯಕತ್ವದಲ್ಲಿ ಟಿಪ್ಪುವಿನ ವಿರುದ್ಧ ಯುದ್ಧ ಮಾಡಲು ಕ್ರಿ.ಶ. 1790ರಲ್ಲಿ ಬೆಂಗಳೂರಿಗೆ ಬಂದಿಳಿಯಿತು. ಕಾರನ್ ವಾಲೀಸನ ಜೊತೆ ಜನರಲ್ ಮಿಡೋನೋ ಆಗಮಿಸಿದ್ದನು. ಟಿಪ್ಪೂ ಮತ್ತು ಅವನ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ಬ್ರಿಟೀಷರ ವಿರುದ್ಧದ ದುರ್ಗದ ಬಂಧಿಖಾನೆಯಲ್ಲಿದ್ದ ಪಾವಗಡದ ಪಾಳೇಗಾರ ಪೆದ್ದತಿಮ್ಮಪ್ಪನಾಯಕನು (ಪ್ರಧಾನಿ ವೆಂಕಪ್ಪಯ್ಯನು ಬಂಧಿಸಿ ಮಧುಗಿರಿಯಲ್ಲಿಟ್ಟಿದ್ದನು). ಜೈಲಿನಿಂದ ಬಿಡುಗಡೆಯಾಗಿ ಪಾವಗಡಕ್ಕೆ ಬಂದು ಕೋಟೆಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಇನ್ನುಳಿದ ಪ್ರದೇಶಗಳನ್ನು ಆಳತೊಡಗಿದನು. ಸುಮಾರು ಒಂದು ವರ್ಷಕಾಲ ಅಧಿಕಾರ ಮಾಡಿ ಇನ್ನೇನು ಕೋಟೆಯನ್ನು ಆಕ್ರಮಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಸನಿಹಲ್ಲಿರುವಾಗಲೇ ಟಿಪ್ಪೂಸುಲ್ತಾನ್ ಸೋತು ಬ್ರಿಟೀಷರೊಂದಿಗೆ ಶಾಂತಿ ಒಪ್ಪಂದ ಮಾಡಿಕೊಂಡಿದ್ದನು. ಎರಡೂ ಕಡೆಯು ಸೈನ್ಯ ತಮ್ಮ ಸ್ಥಾನಗಳಿಗೆ ಹಿಂತಿರುಗಿದ ನಂತರ ಟಿಪ್ಪೂಸುಲ್ತಾನನಿಗೆ ಪಾವಗಡ ತನ್ನ ಕೈಬಿಟ್ಟುಹೋಗಿರುವ ಸುದ್ದಿ ತಿಳಿಯಿತು. ಬ್ರಿಟೀಷರಿಗೆ ಕೊಡಬೇಕಾಗಿದ್ದ ಹಣವನ್ನು ಕ್ರೂಡೀಕರಿಸಲು ಪುನಃ ಸಣ್ಣಪುಟ್ಟ ಪಾಳೇಗಾರರ ಮೇಲೆ ಆಕ್ರಮಣ ಮಾಡಬೇಕಾಯಿತು. ಆದ್ದರಿಂದ ಕೈಬಿಟ್ಟುಹೋಗಿದ್ದ ಪಾವಗಡವನ್ನು ಆಕ್ರಮಿಸಲು ಸೈನ್ಯವನ್ನು ಕಳುಹಿಸಿದನು. ಟಿಪ್ಪೂಸುಲ್ತಾನನ ಸೇನೆ ಬರುತ್ತಿರುವ ಸುದ್ದಿಯನ್ನು ಕೇಳಿದ ಪಾವಗಡದ ಪೆದ್ದತಿಮ್ಮಪ್ಪನಾಯಕನು ಪಾವಗಡ ಪ್ರದೇಶವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಪಲಾಯನ ಮಾಡಿದನು. ಟಿಪ್ಪೂ ಸೈನ್ಯ ಪಾವಗಡವನ್ನು ಪುನಃ ವಶಪಡಿಸಿಕೊಂಡಿತು. ಅವನ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ಯಶಸ್ವಿಯಾಗಿ ಪಾವಗಡ ಪ್ರದೇಶದ ಆಡಳಿತವನ್ನು 1799ರವರೆಗೆ ನಿರ್ವಹಣೆ ಮಾಡಿದರು. ಈ ಮಧ್ಯೆ ಟಿಪ್ಪೂಸುಲ್ತಾನನು ಪಾವಗಡ ಕೋಟೆಯ ವೀಕ್ಷಣೆಗೆ ಕ್ರಿ.ಶ. 1795ರಲ್ಲಿ ಆಗಮಿಸಿದನು. ಕೋಟೆಯ ಬಲಾಢ್ಯತೆಯನ್ನು ನೋಡಿ ಸಂತೋಷಗೊಂಡ ಅವನು ಆ ದುರ್ಗಕ್ಕೆ 'ಫತೇಹಬಾದ್' ಎಂದು ನಾಮಕರಣ ಮಾಡಿದನು.

ಉಪಸಂಹಾರ

ಕ್ರಿ.ಶ. 1799ರಲ್ಲಿ ಬ್ರಿಟೀಷರೊಂದಿಗೆ ನಡೆದ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಟಿಪ್ಪೂಸುಲ್ತಾನನು ಸೋತು ಮರಣ ಹೊಂದಿದನು. ಟಿಪ್ಪೂವಿನ ಮರಣದ ವಾರ್ತೆಯಿಂದ ಎಚ್ಚೆತ್ತುಕೊಂಡ ಪಾವಗಡ ಪಾಳೇಗಾರ ಪೆದ್ದತಿಮ್ಮಪ್ಪನಾಯಕನು ಕಲೋನಲ್ ಅಲೆಕ್ಸಾಂಡರ್ ರೀಡ್‌ನನ್ನು ಬೇಟಿಯಾಗಿ ಅವನ ಅನುಮತಿಯನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಂಡು ಪಾವಗಡ ಪ್ರದೇಶದ ಆಡಳಿತವನ್ನು ವಹಿಸಿಕೊಂಡು ಎರಡು ತಿಂಗಳ ಕಾಲ ನಿರ್ವಹಿಸಿದನು. ಟಿಪ್ಪೂವನ್ನು ಸೋಲಿಸಿದ ಬ್ರಿಟೀಷರು ಮೈಸೂರು ಮಹಾರಾಜರಿಗೆ ತಾವುಗಿದ್ದ ಪ್ರದೇಶಗಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟುಕೊಟ್ಟು, ಉಸ್ತುವಾರಿಗೆ ಮೈಸೂರಿನಲ್ಲಿ ರೀಜಿಂಟನನ್ನು ನೇಮಿಸಿದರು. ಮಹಾರಾಜರಿಗೆ ಅಧಿಕಾರ ಬಂದ ನಂತರ ಪೂರ್ಣಯ್ಯನವರು ಪುನಃ ಮೈಸೂರು ದಿವಾನರಾದರು. ಅವರು ತಮ್ಮ ಹರಿಕಾರರ ಮೂಲಕ ಪಾವಗಡ ಪ್ರದೇಶದ ಅಧಿಕಾರವನ್ನು ತಮ್ಮ ಅಧಿಕಾರಿಗಳಿಗೆ ಬಿಟ್ಟುಕೊಡುವಂತೆ ಪಾಳೇಗಾರರಿಗೆ ಆದೇಶ ಪತ್ರವನ್ನು ಕಳುಹಿಸಿದರು. ಈ ಆದೇಶವನ್ನು ಜಾರಿಗೊಳಿಸಲು ಪೂರ್ಣಯ್ಯನವರು ಕಲೋನಲ್ ಟಾಲ್ ಫ್ರೆ ಜೊತೆ ತಿಮ್ಮಾಜಿ ಪಂತಲುವಿನ ನೇತೃತ್ವದಲ್ಲಿ ಚಿಕ್ಕಸೈನ್ಯವನ್ನು ಕೂಡಾ ಕಳುಹಿಸಿದನು. ನಿರಾಶನಾದ ಪಾಳೇಗಾರ ಪೂರ್ಣಯ್ಯನವರ ಬಳಿ ಹೋದರೂ ಪ್ರಯೋಜನವಾಗಲಿಲ್ಲ. ಕೊನೆಗೆ ಅವನಿಗೆ ವಿಶ್ರಾಂತಿ ವೇತನ ನೀಡಲಾಯಿತು. ಮುಮ್ಮುಡಿ ಕೃಷ್ಣರಾಜ ಒಡೆಯರ ಆದೇಶದ ಮೇರೆಗೆ ಪೂರ್ಣಯ್ಯನವರು ಪಾವಗಡಕ್ಕೆ ಅಮಲ್ದಾರರನ್ನು ನೇಮಕ ಮಾಡುವುದರ ಮೂಲಕ ಆಡಳಿತವನ್ನು ನಡೆಸಿದರು. ಹೀಗೆ ಪಾವಗಡ ಮೈಸೂರು ಮಹಾರಾಜರ ಆಡಳಿತಕ್ಕೆ ಒಳಪಟ್ಟಿತು.

ಅಡಿ ಟಿಪ್ಪಣಿ

- [1] ಡಾ.ಡಿ.ಎನ್. ಯೋಗೀಶ್ವರಪ್ಪ, ಕಲ್ಪಶೋಧ ಪುಟ 224-234, ಪ್ರಗತಿ ಪ್ರಕಾಶನ, ಬೆಂಗಳೂರು 2012.
- [2] ಮೆಂಕಜಿಯವರ ಅಪುಕಟಿತ ಆಂಗ್ಲ ಕೈಫಿಯಿತ್ತು (1801)
- [3] ಮೆಂಕಜಿ ಅಪುಕಟಿತ ಇಂಗ್ಲೀಷ್ ದಾಖಲೆ 1801.

TUMBE Group of International Journals : Guidelines for Author

All researchers are invited to submit their original or extended version of previously published papers for peer review and publications. Before submitting papers at TUMBE Group of International Journals, the authors must ensure that their works in original or refereed form have never published anywhere and be agreed upon the entire fraternity of authors. The authors must also agree and adhere on originality and authenticity of their research work.

All authors are requested to publish your papers under the following subject area.

- English and Indian Languages
- Social Science and Humanities
- Physical Sciences
- Mathematics & Computer Applications
- Life Sciences
- Commerce & Management
- Educational Research
- Sports and Library Science

Scope for publish:

Tumbe International Group of Journals accepts all types of papers/Article of all the areas both in English and Indian languages with the following types of study.

- Research Paper
- Case Studies
- Analytical papers
- Review Article
- Argumentative papers
- Survey research and data analysis

Review Process

Tumbe Group of International Journals - follows quick evaluation method. In order to substantially reduce the time to publication as compared with traditional journals. Submitted article result will announce as soon as possible. Editorial board members will make the final decision. Submit the original article without any plagiarism and copyright material

- Each paper will be reviewed by at least two experts and maximum four.
- The submission will be allotted immediately to review through online.
- Reviewers will return the review comments after receiving the paper within 48 hours.
- Final document will evaluate chief editorial committee whether author modified the document as per reviewer suggestion.
- If satisfied document will forward to Chief Editor to review once again and publish otherwise once again document will forward to author for modification.
- Periodical update will happen as and when your paper accepted.
- The successful paper without any anomalies will be published within 72 hours.
- Publication Certificate with author's photo will be sent to Authors immediately after the publication through online by registered Authors mail.
- Easy submission, Quick and fast publication with No publications charges/ Free and Open source publication.
- Published full length paper can be downloaded anytime and anywhere and also shares his paper link through social media.
- Published paper along with author's photo will be appearing in the published volume and Issue.
- Proper Citation and reference link will be provided.

Quick & Easy online research paper submission & tracking

- Easy Manuscript Submission process by providing a user-friendly interface to authors
- Online Registration for easy login to the scientific researchers.
- Helps authors to submit their research papers online free to our Journal.
- The incomplete research papers can be stored and resumed later within the journal software.
- Providing journal authors the facility to suggest reviewers of their choice through the online Journal management software.
- Notifies every time the manuscript receives feedback from the editorial members or the peer reviewers.
- The Research scholars can view the rating and comments given by international editors and reviewers.
- Reviewers can send manuscript revisions easily through the online Journal software with a single mouse click

Real-time tracking of research articles by email notifications or logging in to the online Journal management system.

Copyright Policy

The copyright of submitted article is transferred to TUMBE Group of International Journals/Tumbe International e-Magazine if and when the article is accepted for publication. The Authors hereby transfers any and all rights in and to the paper including without limitation all copyrights to TUMBE Group of International Journals/Tumbe International e-Magazine. The Authors hereby represents and warrants that the paper is original and that he/she is the author of the paper, except for material that is clearly identified as to its original source, with permission notices from the copyright owners where required. The undersigned represents that he/she has the power and authority to make and execute this assignment.

The Author/s must declare that

1. This paper has not been published in the same form elsewhere.
2. It will not be submit anywhere else for publication prior to acceptance/rejection by the Journal/Magazine.
3. A copyright permission is obtain form published work elsewhere and which require the permission for reproduction.
4. As a contributor, all the images you submit for any issue of TUMBE International e-Magazine must be copyright free. You must do all the submitted works and you must be the authentic copyright holder. If whichever submission(s) get involved with any copyright entanglement because of the above, your eligibility will automatically be revoked. You will be responsible for all the legal consequences under all circumstances regardless of TUMBE International e-Magazine awareness or not.

The Author/s must accepted and incorporated the following condition while on preparing the article

1. **Originality** :Tumbe Journals/Magazine adhere Zero percent plagiarism policy. Submitted paper must be 100% original. If you are referring any other paper, you should have proper permission to use their research and proper reference/citation should be given in paper.
2. **Research Work**: As we say research work, we mean your paper should be proper research, innovation or further research work (own idea in case of Magazine).

3. **Open Access:** Tumbe Journals/Magazine is open access platform. All accepted work will publish in our monthly journal and freely available to all readers. Author should agree to provide their research work in open access after publication.
4. **Formatting:** Your paper must be properly formatted and adhere Tumbe Journals/Magazine standard of paper formatting. Submitted paper should be in single or double column standard paper format.

Further more, The Author/s must there by transfer the unlimited rights of publication of the submitted paper in whole to TUMBE Group of International Journals/Tumbe International e-Magazine. The copyright transfer covers the exclusive right to reproduce and distribute the article, including reprints, translations, photographic reproductions, microform, electronic form (offline, online) or any other reproductions of similar nature.

Note: The Author/s must accepted the above conditions and Rules and Regulations of TUMBE Group of International Journals/Tumbe International e-Magazine while on submission of paper by clicking the check box. Authors need not to send separate Copyright form.

Publication Ethics and Malpractice Statement

TUMBE Group of International Journals is a peer-reviewed multidisciplinary journal committed to ensuring the highest standards of publication ethics. All parties involved in the act of publishing (editors, authors, reviewers, and the publisher) have to agree upon standards of ethical behavior. We state the following principles of Publication Ethics and Publication Malpractice Statement based on the Code of Conduct and Best Practice Guidelines for Journal Editors of the Committee on Publication Ethics – COPE (available at <http://publicationethics.org/>).

Duties and Responsibilities of Editors

Publication Decisions

The Editor of the journal is responsible for deciding which of the submitted articles should be published. The decision will be based on the paper's importance, originality, and clarity, and the study's validity, and its relevance to the journal's scope. Current legal requirements regarding libel, copyright infringement, and plagiarism should also be considered.

Fair Play

Submitted manuscripts are evaluated for their intellectual content without regard to race, gender, sexual orientation, religious belief, ethnic origin, citizenship, or political philosophy of the authors.

Confidentiality

The Editor and any editorial staff must not disclose any information about a submitted manuscript to anyone other than the corresponding author, reviewers, potential reviewers, other editorial advisers, and the publisher, as appropriate.

Disclosure and Conflicts of Interest

Unpublished materials disclosed in a submitted manuscript must not be used in an Editor's own research without the explicit written consent of the author(s).

Duties of Peer Reviewers

Contribution to Editorial Decisions

The peer review assists the editor in making editorial decisions and, through the editorial communication with the author, may also assist the author in improving the manuscript.

Promptness

Any selected referee who feels unqualified to review the research reported in a manuscript or knows that its prompt review will be impossible should notify the editor and withdraw from the review process.

Confidentiality

Any manuscripts received for review must be treated as confidential documents. They must not be shown to or discussed with others except if authorized by the Editor.

Standards of Objectivity

Reviews should be conducted objectively. Personal criticism of the author is unacceptable. Referees should express their views clearly with appropriate supporting arguments.

Acknowledgment of Sources

Reviewers should identify relevant published work that has not been cited by the authors. Any statement that an observation, derivation, or argument had been previously reported should be accompanied by the relevant citation. A reviewer should also call to the Editor's attention any substantial similarity or overlap between the manuscript under consideration and any other published data of which they have personal knowledge.

Disclosure and Conflict of Interest

Privileged information or ideas obtained through peer review must be kept confidential and not used for personal advantage. Reviewers should not consider evaluating manuscripts in which they have conflicts of interest resulting from competitive, collaborative, or other relationships or connections with any of the authors, companies, or institutions connected to the submission.

Duties of Authors

Reporting Standards

Authors reporting results of original research should present an accurate account of the work performed as well as an objective discussion of its significance. Underlying data should be represented accurately in the manuscript. A paper should contain sufficient detail and references to permit others to replicate the work. Fraudulent or knowingly inaccurate statements constitute unethical behavior and are unacceptable.

Originality, Plagiarism, and Acknowledgement of Sources

The authors should ensure that they have written entirely original works, and if the authors have used the work and/or words of others that this has been appropriately cited or quoted. Multiple, redundant, or concurrent publications An author should not, in general, publish manuscripts describing essentially the same research in more than one journal or primary publication. Parallel submission of the same manuscript to more than one journal constitutes unethical publishing behavior and is unacceptable. Proper acknowledgment of the work of others must always be given. Authors should also cite publications that have been influential in determining the nature of the reported work.

Authorship of a Manuscript

Authorship should be limited to those who have made a significant contribution to the conception, design, execution, or interpretation of the reported study. All those who have made significant contributions should be listed as co-authors. Where there are others who have participated in certain substantive aspects of the research project, they should be named in an Acknowledgement section.

The corresponding author should ensure that all appropriate co-authors (according to the above definition) and no inappropriate co-authors are included in the author list of the manuscript and that all co-authors have seen and approved the final version of the paper and have agreed to its submission for publication.

Hazards and human or animal subjects If the work involves chemicals, procedures, or equipment that have any unusual hazards inherent in their use, the authors must clearly identify these in the manuscript.

Disclosure and Conflicts of Interest

All authors should disclose in their manuscript any financial or other substantive conflicts of interest that might be construed to influence the results or their interpretation of the manuscript. All sources of financial support for the project should be disclosed.

Fundamental Errors in Published Works

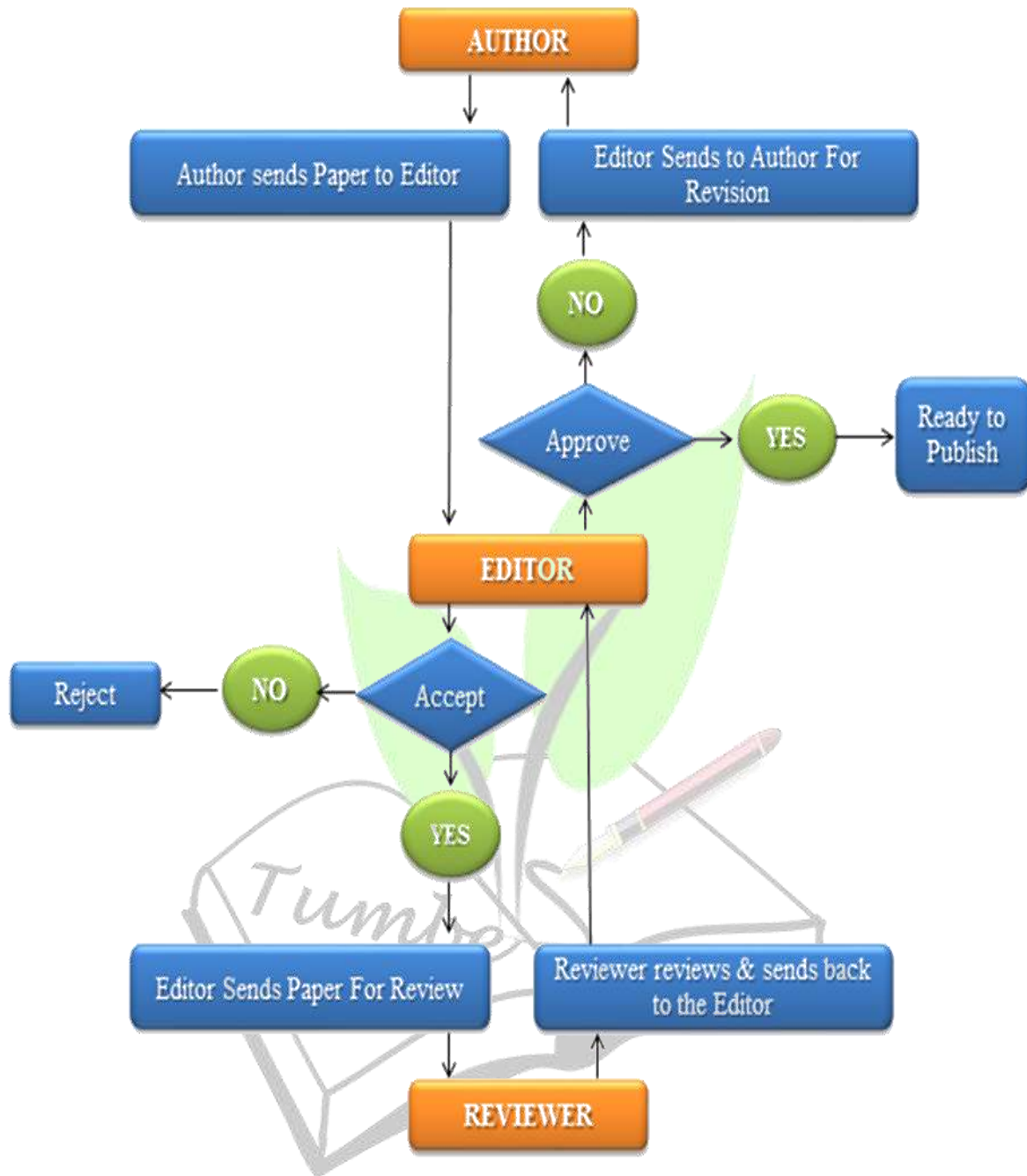
When an author discovers a significant error or inaccuracy in his/her own published work, it is the author's obligation to promptly notify the journal's Editor or publisher and cooperate with them to either retract the paper or to publish an appropriate erratum.

Publisher's Confirmation

In cases of alleged or proven scientific misconduct, fraudulent publication, or plagiarism the publisher, in close collaboration with the Editors-in-Chief, will take all appropriate measures to clarify the situation and to amend the article in question. This includes the prompt publication of an erratum or, in the most severe cases, the complete retraction of the affected work.

The Publisher and the Journal do not discriminate on the basis of age, color, religion, creed, disability, marital status, veteran status, national origin, race, gender, genetic predisposition or carrier status, or sexual orientation in its publishing programs, services and activities.

The Review Process is Carried out as given below

EDITORIAL COMMITTEE

HONORARY & CHIEF EDITOR	
	<p>Prof. Jagadeesh K S HONORARY EDITOR, Principal, Department of Kannada, GFGC Tumkur, Karnataka(INDIA) tumkurgfgct@gmail.com</p>
	<p>Dr Yogeesh N, Chief Editor Assistant Professor of Mathematics & HOD Department of Mathematics GFGC Tumkur, Karnataka(INDIA). yogeesh.r@gmail.com</p>
CHIEF EDITORIAL MEMBERS	
	<p>Prof. Suresha M S Associate Professor of Mathematics Department of Mathematics GFGC Tumkur, Karnataka(India) madhuresuri@gmail.com</p>
	<p>Prof. Vasantha T D Associate Professor of Commerce & Management Department of Commerce & Management, GFGC Tumkur, Karnataka(India) tumkurgfgc@gmail.com</p>
	<p>Prof. Karibasanna T Assistant Professor Department of Kannada GFGC Tumkur, Karnataka(India) karibasanna23@gmail.com</p>
	<p>Dr. Anasuya K.V Assistant Professor Department of Chemistry, GFGC Tumkur, Karnataka(India) dakshineshwar@gmail.com</p>
	<p>Dr. Thippeswamy G Assistant Professor Department of Economics, GFGC Tumkur, Karnataka(India) gtmedigeshi@gmail.com</p>
	<p>Prof. Manoj C R Assistant Professor of English Department of English GFGC Tumkur, Karnataka(India) tumkurgfgc@gmail.com</p>
	<p>Prof. Suresh C Assistant Professor of Physics Department of Physics GFGC Tumkur, Karnataka(India) sureshcphy13@gmail.com</p>

EDITORS**Dr. Prasanna**

Assistant Professor of History
Department of History
GFGC Tumkur, Karnataka(India)
t.s.tharamani@gmail.com

Dr. Nagaraju G.K

Assistant Professor of Economics,
Department of Economics
GFGC Tumkur, Karnataka(India)
gknagraj2009@gmail.com

Dr. Ashwakh Ahamed B A

Assistant Professor of Sociology,
Department of Sociology
GFGC Tumkur, Karnataka(India)
drashwakh@gmail.com

Dr. Narayanappa N K

Assistant Professor of Political Science,
Department of Political Science
GFGC Tumkur, Karnataka(India)
drnarayan999@gmail.com

Dr. Loksha

Assistant Professor of History
Department of History
GFGC Tumkur, Karnataka(India)
tumkurgfgc@gmail.com

Prof. Krishnanaik

Assistant Professor of Kannada
Department of Kannada
GFGC Tumkur, Karnataka(India)
dnepk8446j@gmail.com

Prof. Jyothi Lakshmi H

Assistant Professor of Kannada
Department of Kannada
GFGC Tumkur, Karnataka(India)
jyothiks13479@gmail.com

Dr. Shashirekha S

Assistant Professor of Kannada
Department of Kannada
GFGC Tumkur, Karnataka(India)
dr.ssrekha@gmail.com

Prof. Raghavendra H M

Assistant Professor of English
Department of English
GFGC Tumkur, Karnataka(India)
ragghm0@gmail.com

Prof. Thimmanaik M S

Assistant Professor of English
Department of English
GFGC Tumkur, Karnataka(India)
thimmanaikeng@gmail.com

	<p>Prof. Doddadurgappa Assistant Professor of English Department of English GFGC Tumkur, Karnataka(India) durgeshdce.kar@gmail.com</p>
	<p>Dr. Prasanna Kumar J B Assistant Professor of Physics Department of Physics GFGC Tumkur, Karnataka(India) prasannakumarjb39@gmail.com</p>
	<p>Dr. Lingaraju Assistant Professor of Physics Department of Physics GFGC Tumkur, Karnataka(India) a.lingaraju@gmail.com</p>
	<p>Prof. Aisha Siddekha Assistant Professor of Chemistry Department of Chemistry, GFGC Tumkur, Karnataka(India) aishasiddekha@hotmail.com</p>
	<p>Dr. Vasanthakumari T N Assistant Professor of Mathematics Department of Mathematics GFGC Tumkur, Karnataka(India) vasanthakumaritn@yahoo.com</p>
	<p>Prof. Haridas S Assistant Professor of Computer Science Department of Computer Science GFGC Tumkur, Karnataka(India) harigoleson@gmail.com</p>
	<p>Prof. Husna Sultana Assistant Professor of Computer Science Department of Computer Science GFGC Tumkur, Karnataka(India) husna_sonu@yahoo.co.in</p>
	<p>Dr. Fatima-Tu-Zahora-Jabben Assistant Professor of Botany Department of Botany GFGC Tumkur, Karnataka(India) ftzjabeen@gmail.com</p>
	<p>Prof. Bhavani Patil Assistant Professor of Zoology Department of Zoology GFGC Tumkur, Karnataka(India) bhavaniptls@gmail.com</p>
	<p>Prof. Renuka D R Assistant Professor of History Department of History(Education) GFGC Tumkur, Karnataka(India) drsreenivasa@yahoo.co.in</p>

	<p>Prof. Narasimhamurthy K N Assistant Professor of Physics Department of Physics GFGC Tumkur, Karnataka(India) narasimhamurthy.kn2522@gmail.com</p>
	<p>Prasad M N N Senior Librarian. Department of Library Science GFGC Tumkur, Karnataka(India) medigesi.prasad186@gmail.com</p>
	<p>Sowbhagya B S Physical Education Director Department of Physical Education GFGC Tumkur, Karnataka(India) sowbhagya.nraj@gmail.com</p>
	<p>Prof. Neelakantappa Assistant Professor of English Department of English GFGC Tumkur, Karnataka(India) avatameherbaba1968@gmail.com</p>
	<p>Prof. Mahesha A R Assistant Professor of Computer Science Department of Computer Science GFGC Tumkur, Karnataka(India) cmcmahesh@yahoo.com</p>
	<p>Dr. Shivakumaraswamy B S Assistant Professor of Economics Department of Economics GFGC Tumkur, Karnataka(India) shivakumaraswamybs@gmail.com</p>
	<p>Prof. Prasannakumar H C Assistant Professor of English Department of English GFGC Tumkur, Karnataka(India) prasanakumar.hc@gmail.com</p>
	<p>Prof. Malleshappa T S Assistant Professor of History Department of History GFGC Tumkur, Karnataka(India) malleshappats1969@gmai.com</p>
	<p>Prof. Hanumantharayudu Assistant Professor of Commerce & Management Department of Commerce & Management GFGC Tumkur, Karnataka(India) rayudu_h@rediffmail.com</p>
	<p>Prof. Raghavendra P Associate Professor of English. Department of English GFGC Tumkur, Karnataka(India) suramadi@gmail.com</p>

	<p>Prof. Honnappaji K V Associate Professor of EVS Department of Environmental Science GFGC Tumkur, Karnataka(India) kvhappaji@gmail.com</p>
	<p>Prof. Satheesh Kumar G Assistant Professor of Commerce & Management Department of Commerce & Management GFGC Tumkur, Karnataka(India) sateeshkumar.g1@gmail.com</p>
	<p>Kumaraswamy B Assistant Professor of Commerce & Management Department of Commerce & Management GFGC Tumkur, Karnataka(India) kswamy767@gmail.com</p>
	<p>Prof. Ramachanaiah R K Assistant Professor of Commerce & Management Department of Commerce & Management GFGC Tumkur, Karnataka(India) ram20677@gmail.com</p>
	<p>Prof. Krishna Naik Assistant Professor of Commerce & Management Department of Commerce & Management GFGC Tumkur, Karnataka(India) naik.krishna91@gmail.com</p>
	<p>Prof. Manjunatha S R Assistant Professor of Commerce & Management Department of Commerce & Management GFGC Tumkur, Karnataka(India) manjunathasr2012@gmail.com</p>
	<p>Prof. Muddugangaiah K L Assistant Professor of Commerce & Management Department of Commerce & Management GFGC Tumkur, Karnataka(India) muddugangaiah@rocketmail.com</p>
OFFICE STAFF	
	<p>Govindaraju N V SUPERINTENDENT- Administration GFGC Tumkur, Karnataka(India) tumkurgfgc@gmail.com</p>
	<p>NARENDRA BABU S R SUPERINTENDENT- Finance SUPERINTENDENT- Finance GFGC Tumkur, Karnataka(India) tumbejms@gmail.com</p>
	<p>Manjunatha T R Senior Typist GFGC Tumkur, Karnataka(India) tumbejms@gmail.com</p>

Tumbe

Group of International Journals
A Peer Reviewed Multidisciplinary Journal

VOLUME-3

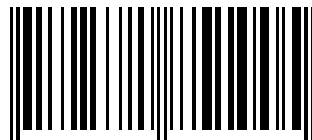
ISSUE-1

January-April : 2020

INDIA

ISSN 2581-8511

9 772581 851005

Powered By

Government of Karnataka, Department of Collegiate Education
GOVERNMENT FIRST GRADE COLLEGE, TUMKUR-572102
MAGAZINE AND JOURNAL COMMITTEE

www.tumbe.org